PARALELISMU.

ÎNTRE LIMБA RUMЪNЪ ШI ITALIANЪ.

In Nѕmerѕл 53 ал Kѕrierѕлѕї Rѕmъnesk din anѕл 1839 s'a въzѕt ѕn diaлor între ѕn Rѕmъn шi Italian amъndoї sъteni, amъndoї фii aї natѕreї шi фъrъ aлte kѕnoщinцe de kът aлe oбџeteлor de ъntъia treвѕinцъ. Aчeste doъ лimвї saѕ maї вine diaлekte sѕnt ѕna, шi n'aѕ aлtъ deoseвire de кът aчeea чe a пѕtѕt фaчe kѕлtѕra în чea italianъ prin aѕtcorii sъї, шi prin drѕmѕл чe aѕ лѕat eї în kѕлtѕra лimвii попорѕлѕї italian. Фireщe kъ Rѕmъnii aѕ venit în Daчia kѕ лimвa попорѕлѕї italian, шi deoseвirea проnѕnцiei чe se вede în deoseвiteлe провinцiї aлe Romъnieї saѕ Daчieї нѕ

este алta de кът къ колоniiле Romane în Dачia n'аў фost din ȣna шi ачеашї провinцie a Italieї. Кȣ мȣлt maї апроа-пе am фost noї Мȣntenii de Молdaвї, (кȣ kare tot d'aȣna am фost în dese komȣnikaцiї,) de кът Romънiї din Маче-donia, шi кȣ toate ачestea вedem în ачeste doъ noroade maї ачелашї diaлekt saў пронȣнцie асȣпра лȣї в, в, m, п, ф, în r, γ, k, gn, ȣ. Nȣ poate nimenї skoate de ачi de кът къ noroadeле italiene statornичite în Молdaвia шi Мачedonia, аў фost saў din ачеашї провinцie a Italieї saў din про-вinцiї oare-kare че ворвia ачелашї diaлekt.

Rȣmъnii din Мачedonia кȣ Rȣmъnii de dinkoaчї de Dȣ-нъre фoarte пȣцinъ relaцie аў авȣt între sine, întъмплъ-rile лor аў фost алtele кȣ але noastre: пе лimвa noastrъ a пъпъdit'o чea слaвъ, шi ȣнгȣreaskъ пе a лor чea гречeaskъ, шi tȣrчeaskъ, noї am приimit лiterile слaвe; eї челе гречещї; ш а л: Кȣ toate ачestea вedem къ amъndoъ пърцiле, din tatъ în фiȣ аў пъstrat ачелашї mexanism ал лimвeї; de ȣnde se ве-de къ toцї кȣ ачелашї mexanism аў венit din Italia, къ o asemenea лimвъ ворвia пе atȣnчї tot noroдȣл Italieї (în кът пentrȣ чеea че se atinцe de skeлetȣл лimвeї) шi deoseвirea лimвeї noastre de чea de atȣnчї a Italieї, nȣ este алta de кът чеea че аў пȣtȣt addȣче niще префачерї de doъ miї de anї апроape; шi deoseвirea лimвiї noastre de чea Italianъ litera-rъ din zioa de astъzї nȣ este алta, de кът къ a noastrъ a remas în starea чea d'ntъiȣ пе кът a пȣtȣt съ o цie ȣn norod прigo-nit de soartъ шi întъмплърї, шi чea italianъ isвitъ пънъ ла o вreme de mȣлtele пъвълirї a ле варвaрiлор, a înчепȣt de atъtea веakȣrї înkoaчї a se кȣлtiва prin aȣtoriї шi поецiї съї. Ачещї skriitorї ȣnȣл 'ia dat провinцiaлismele сaле, алtȣл, лatinismele пъstrate în diaлektȣл съў, шi toцї în-преȣnъ s'аў silit a o фаче ачеea че este în zioa de astъzї,

лімба Поезіеі, лімба Мѕзічіі, лімба Тасілор Metastaziiлор, ш. ч. л.

De не вом ѕѕі пънъ ла Dante, ведем мѕлціме de zічерї în лімба sa, saѕ̆ а воаkѕлѕї sъѕ̆, întokmaї рѕмъпещї, прекѕm LOCO, FOCO, OMO, шчл. în лok de LUOGO, FUOCO, UOMO din zioa de astъzї. De se ва прімбла чіне ва în Italia ва аѕzi мѕлціме de noroade пронѕнцънd kѕрat рѕмъпеще toate zічеріле че аѕ̆ în sine пе ѵ, не kare аѕtorii Italianї, ka sъ'шї апропіе лімба de чеа kлasikъ a Italieї, 'л аѕ̆ skimбat în o, спре піаdъ zічеріле: NOME, FRONTE, MONTE, PONTE, MORIRE, ѕѕnt noroade în Italia че ле пронопцъ ka noї NUME, FRUNTE, MUNTE, PUNTE, MURIRE (везї ші Diksionarѕл Italian). Пронѕнціа лѕї ѵ, este фoarte веke, ші нѕ о пѕtem sokoti ka о префачере а întъмплъріло че аѕ̆ trekѕt пreste Romъnia 1.

De не вом ѕѕі în aniї чеї маї depъrtaцї, ведем лімба францезъ saѕ̆ галікъ kъ ші în konstrѕkціе ші în ortoграфіе ші în пронѕнціа літеріло е маї апропіатъ de чеа italianъ; ведem: TESTE, NOSTRE ш. ч. л. în лok de TÊTE NOTRE din zioa de astъzї. Галії dar п'аѕ̆ ѕrmat алtа de kъt sъ'шї фakъ о лім-

1 Însѕшї în лімба лаціѕлѕї ведем adesea префъkъndѕ-se o, în ѵ; adikъ ведем kъ чееа че пороdѕл фъчеа în de обще, літераціі Italieї векї о фъчеа în парte, ka sъ фѕгъ de monotonie. Ачеастъ skimбare а лѕї о, în ѵ, ші віче-верса, о ведem ші маї веke ла гречї: Ioniї zічеа *μȣ̃νος νȣ̃σος* în лok de *μόνος νόσος* ші алтеле. Se щіе kъ Troieniї, era ѕn amestek de гречї dorї, ші Italia de amiaza zi se zічеа Гречіа mare, ѕnde лъkѕіа noroade Ione. Аша dar Troieniї kѕ Eneas аѕ̆ венit în Italia kѕ лімба лор kare s'a фъkѕt ѕna kѕ лімба лokѕлѕї, че фъчеа пе о, ѵ, ші попорѕл italian пънъ în zioa de astъzї dinпreѕnъ kѕ Italianiї saѕ̆ Romaniї din Dачіа (noї) пъstrъm пронѕнціа веke а мошілор ноштрі че лор маї векї, пе kare літераціі Лаціѕлѕї ші аї Italieї moderne аѕ̆ префъkѕto noate пentrѕ еѕфonia saѕ̆ ka sъ фakъ о лімбъ atikъ a Italieї.

въ dȣпе a domnitoareлор лор Romanĭ, kare se вede kъ se пронȣнца фireще în deoseвite kinȣrĭ dȣпъ deoseвiteле провinцiĭ. Че diaлekt aȣ imitat Гaлiĭ? спȣe чine se ва фi okȣпat desпre aчeasta; noĭ însъ вedem kъ printr'ȣn întъmпin пe înвoim kȣ dъnшiĭ asȣпra пронȣнцiaцieĭ лȣĭ u, ɪ, шi o. În mȣлte лokȣrĭ noĭ пe *a* лatin îл пронȣнцъm ai, прекȣm ANTE, AINTE, FAMA, FAIMA, PANE, PAINE, CANE, CAINE, ш ч л: în mȣлte лokȣrĭ iarъ Гaлiĭ îл пронȣнцъ asemenea ai: прекȣm, AMARE, AIMER, CLARUS, CLAIR, PARIS, PAIR, ш ч л;

Пe ɪ, пe kare Itaлieniĭ, Moлdoвiĭ шi Romъniĭ din Maчedonia 'лaȣ transформat saȣ îл пронȣнцъ ka ge, (џ) Франце-ziĭ шi noĭ Mȣnteniĭ, Ungȣreniĭ шi toate kъrцiле вiserічещĭ îл пронȣнцъm tot într'ȣn kin, ka пe ж чел слав.

Пe *o* лatin, Францeziĭ шi noĭ maĭ des îл пронȣнцъm ka u, morire, murire, mourir, potere, putere, pouvoir, volere, vouloir ш ч л: Aшa dar se вede kъ daka sȣnt ноroade in Itaлia че пронȣнцъ пe o ka u; daka Гaлiĭ îл пронȣнцъ în mȣлte лokȣrĭ asфeл; daka noĭ Romъniĭ îл пронȣнцъm asфeл; фiinцa лȣĭ nȣ este ȣn eфekt aл întъmплъriлор Daчieĭ, чi 'шĭ are înчeпȣtȣл însȣшĭ din sînȣл Itaлieĭ, шi поate însȣшĭ maĭ depaрte, dȣпe kȣm s'a arъtat în nota de sȣs. Шi iar daka îл вedem astъzĭ în kъrцiле aȣtoriлор Itaлienĭ, este kъ eĭ aȣ вrȣt sъ 'шĭ aпropie лimвa de diaлektȣл чел kȣлtiвat aл Laцiȣлȣĭ векiȣ; este întokmaĭ dȣпe kȣm aȣ чerkat sъ'л вaцe în лimвa noastrъ rъпosaцiĭ Iorгoвiчĭ, Maior шi aлцiĭ, kari kȣnoskȣserъ фoarte вine drȣmȣл че aȣ фost лȣat aȣtoriĭ Itaлienĭ.

Sȣвstantiвiĭ iar чeĭ rȣmъneщĭ kъ фak în nȣminatiв ka în aвлatiвȣл лatin, aчeasta nȣ este o преФачere a вremiĭ; kъ ziчem noĭ: JOE, VINERI, BONITATE, în лok de JUPITER, VENUS, BONITAS, aчeasta mi se пare kъ este maĭ векiȣ de kъt

diaлektѕл Laцiѕлѕї, aї kъria aѕtorї n'aѕ̆ фъkѕt aлta de kъt sъ s'ia dѕпe лimвa kѕлtiвatъ a Гreчieї пe kare aѕ̆ tradѕs'o ad litteram, dъnd materieї itaлiene formъ гreчeaskъ лiterarъ. De ѕnde oare вine aчest întъmпir, ka лimвa гreчeaskъ пoпѕлarъ sъ fakъ nominatiвeлe пeritosiлaвiлor în tokmaї ka akѕzatiвѕл плѕrar, чe are o asemъnare kѕ цenetiвѕл, чe are o asemъnare kѕ aвлatiвѕл? Toatъ Гreчia de miї de anї пronѕnцъ, ὁ πίνακας, ὁ ἄρχοντας, ὁ κόρακας ши ч. л. în лok de ὁ πίναξ, ὁ ἄρχων ὁ κόραξ; шi iar toatъ Гreчia пronѕnцъ αἱ μέσαις, αἱ θεαῖς, αἱ δόξαις în лok de αἱ μοῦσαι, αἱ θεαί αἱ δόξαι, saѕ̆ maї вine în toatъ Гreчia, asфeл aѕ̆ kѕлtiвat aѕtorii лimвa пoпorѕлѕї, skѕrtъnd nѕminatiвѕл, sѕв kare se înфъцiшazъ Omѕлѕї toate sѕвџeteлe, шi лѕnцind чeлe лaлte kaze ka sъ arate întъmплъriлe saѕ̆ kѕ adeвъrat kazeлe чe se пot întъmплa фiinцeлor, лъsъnd rъdъчina ziчeriї ka reпrezentaцie saѕ̆ ikoanъ a ideeї, шi terminaцia ka întъmплare чe пoate aвea. Asфeл faчe Loцika kъnd ia în чerчetare orї чe лѕkrѕ, asфeл faчe arta kъnd ia în mъnъ materia, asфeл aѕ̆ фъkѕt aѕtorii kъnd aѕ̆ лѕat a kѕлtiвa o лimвъ: aѕ̆ пѕs toate eлementeлe eї лa лokѕл лor, aѕ̆ skѕrtat, aѕ̆ adъorat, aѕ̆ îndѕлчit, aѕ̆ asпrit, шi цentrѕ фie чe'шї aѕ̆ dat kѕвîntѕл, s'aѕ̆ sѕпѕs întreцiї шi sъnъtoaseї џѕdikъцї. A ziчe dar nѕminatiвѕл ka aвлatiвѕл konвenцionaл nѕ este iarъ o пreфaчere a întъmплъriлor Daчieї, чi o tradiцie din tatъ în фiѕ̆ foarte вeke, înkъt пoate чine вa ziчe kъ: вonitas este фormat din вonita-te, лѕъndѕse rъdъчina вonita, ka sъ însemneze ideea, шi desпъrцindѕse terminaцia te, ka sъ arate kazѕл. Nominatiвѕл, nѕmaї ka reлatiв kъtre чeлe лaлte kazѕrї, se пoate nѕmi kaz, kъчї în фirea лѕї nѕ e kazѕ̆, e ikoana ideeї, kѕm se înфъцiшazъ ea ъntъsaшї datъ, шi de aчi înainte înчeпe a kъdea în deoseвite reлaцiї шi întъmплъrї. Aшa

dar skriitorii лatinї, ka съ фakъ o лimбъ reгȣлatъ kare съ пoate merџe de mъпъ kȣ лimбa Гречiлor kȣлtiвatъ, п'aȣ фъkȣt aлta de kъt aȣ tras ръdъчina din ziчeriлe sȣбstantiвe aлe пorodȣлȣї, шi o aȣ пȣmit шi întreвȣinџat de пȣminatiв, ka siпгȣръ în stare kȣ kare sъ пȣtem пȣmi saȣ a înфъцiшa o idee oare-kare лa чea d'ъntъю a eї isвire în simцiriлe omȣлȣї; ka siпгȣръ шi adeвъratъ nominatiвъ. Че пedikъ oare ar adдȣче înцeлeѕȣлȣї kъnd, вiindȣ-лe în kaп skriitoriлor romъпї din zioa de astъzї sъ se ia dȣпe лimвiлe вekї шi sъ 'шї фakъ kazȣrї, ar traџe ръdъчina, вонита, din вонитате, шi ar ziчe: aчeasta este o вonita însemnatъ, eфekt aл вonitъцiї, вonitъцiї, пe вonita, deлa вonitate? dar aлte вeakȣrї, aлte гȣstȣrї пe вremea kȣлtiвъriї лimвiї лatine, aлte вeakȣrї aлte гȣstȣrї în ziлeлe noastre.

Вrъnd a вorвi desпre materia шi фorma лimвeї romъпe шi itaлiene, шi arъtъnd пe amъпdoъ, п'aвem a фaчe de kъt ȣп вokaвȣлar de ziчerї, шi o пreskȣrtare de гramatika aчestor doъ лimвї.

Aчeastъ лȣkrare de o datъ kȣ sine вa arъta фie-kъrȣia o idee лъmȣritъ desпre фirea шi фiinцa Romъпȣлȣї, kare, лȣkrȣriлe natȣreї, лȣkrȣriлe aл kъror фeл пȣ пere kȣ вeakȣriлe, eл deлa încепȣt лe a пȣmit asфeл kȣm лe a aȣzit deлa чeї d'ъntъю пъrinцї aї sъї kari aȣ deskълikat în Daчia. Вokaвȣлarȣл, aчesta вa trakta desпre Om, desпre treвȣinцeлe лȣї, desпre natȣrъ шi eлemente, шi arъtъnd kъ Romъпȣл вorвeшe aчeeaшї лimвъ kȣ itaлiaпȣл în лȣkrȣriлe че пiчї ȣпȣл пiчї aлtȣл п'aȣ пerdȣt din вedere, вa da o пriчinъ a se пȣtea aфлa istoria фie-kъria ziчerї strъine, a kъria oriцinъ пȣ se aфлъ în лimвa пoпorȣлȣї roman. Reлiџia Romъпȣлȣї din zioa de astъzї пȣ este aчeea kȣ a Romъпȣлȣї din timпiї лȣї Чiчero шi Вirџiлie; arteлe aȣ de-

kъzȣt, meщeшȣгȣriле ле a nerdȣt шi a î въцat aлteлe de лa aлte naцiĭ; în nomenkлatȣra aчestor oбџete, Romъnȣл din zioa de astъzĭ are aлte вoрбe, întreбȣinцeazъ aлte nȣme.

Iar în kъt nentrȣ фorma saȣ гrъmatika лiмбiĭ rȣmъni-лor de dinkoaчî de Dȣnъre, възънd kъ este maĭ tot aчeea kȣ a чeлor din Maчedonia, kȣnoskъnd богъцia фormeлor nпre ada deoseбite nȣanцe ideiлor, шi пъstrarea ȣnor nar-tikȣлe шi terminaцiĭ, ръmъшiцe a ȣneĭ лiмбe sintetiчe strъn-se шi nerвoase; вom вedea kъ sinгȣrъ лiмбa romъneaskъ din toate лiмбiле sȣrorĭ de фamiлia лatinъ a пъstrat maĭ mȣлt xarakterȣл ȣneĭ лiмбĭ kȣлtiвate oare kъnd чe 'шĭ aвȣt kazȣriле saле. Шi kъnd Itaлiana фranцeza Snanioлa ar фi aвȣt soarta Romъneĭ de a ръmъnea nekȣлtiвate пъnъ astъ-zi, din toate atȣnчĭ Romъna ar фi фost чea maĭ mare шi maĭ вoгatъ. Kȣ toate kъ шi astъzĭ, sȣroriле saле o în-trek în xaĭne iar nȣ în trȣn. Sinгȣrъ лiмбa romъnъ пъs-treazъ шi tъria, шi simnлitatea, шi eгaлitatea, шi лiбerta-tea, шi energia лiмбeĭ лatine. Romъniĭ sinгȣrĭ maĭ вor-вesk шi вor вorбi kȣ tu, шi în nȣmър sinгȣлar kъtre a doa nersoanъ; eĭ sinгȣrĭ aȣ пъstrat din лatina deoseбirea лȣĭ aл sъȣ шi aл лȣĭ, aл eĭ; eĭ maĭ aȣ ръmъшiцъ de kazȣrĭ лa nronȣme шi лa sȣбstantiвiĭ шi adџektiвiĭ фemeeшĭ; eĭ sinгȣrĭ aȣ o лiмбъ, dȣne kȣm am zis шi aлtъ datъ, sъ noatъ ziчe: omenime шi omenire, dȣmnezeime шi dȣmnezeire, rekȣnoшinцъ шi rekȣnoaшere, zȣ-гръвie, zȣгръвeaлъ, zȣгraвitate, zȣгъвime; no-вiлitate шi noвiлime, џȣnie, џȣneцe шi џȣnime, шчл: фie чine kȣnoaшe deoseбirea aчestor terminaцiĭ ka чeфeл de nȣanцe not eлe sъ dea ideiлor, шi kъt sȣnt sъra-чe de dъnseлe чeлe лaлte sȣrorĭ, sinгȣrĭ Romъniĭ not шi 'шĭ aȣ лeцнȣit ka лa tot infinitiвȣл sъ noatъ nȣne artikoл шi

sъ 'л fakъ sȣвstantiв. Toate înпreȣnъ aчeste învȣцiri nȣ ле are лimва franцezъ, itaлianъ ші sпanioлъ. Aчestea fak skeлetȣл лimвii; ші skeлetȣл лimвii noastre e mare, e kлa-sik. Deaĭ eĭ вeakȣriлe, Danцĭ, Tasĭ, Metastaziĭ, Aлfieri, ші вor вedea вeakȣriлe че вor faчe dintr'ъnsa. Skoaцъ чineвa din franцezъ itaлianъ ші spanioлъ, termeniĭ щiin-цeлor ші arteлor че aȣ лȣat din лimвa гречeaskъ, skoaцъ ші вorвeлe че aȣ лȣat deлa aлte цente, ші вa вedea de пot sъ ръmъe kȣ kaпitaлȣл ші destoĭniчia че are лimвa пoп-ȣлȣĭ romъn.

§ §

În пartea aчeasta вom вorвi desпre materia лimвeĭ ro-mъne ші itaлiene; ші fiind kъ este tot aчeea dȣпe kȣm se вa вedea, ka sъ fim konsekȣenцĭ, вom înfъцiша ші пe чea romъneaskъ пrin însȣшĭ materia eĭ, adikъ вom arъta вor-вeлe rȣmъneщĭ пrin лiteriлe tot чeлe romъneщĭ вeki aлe strъmoшiлor noщri.

Sпre a пregъti лa aчeasta пe чititoriĭ noщri, вom a-rъta aлfaвetȣл rȣmъnesk korъsпȣnzъtor kȣ чeл sлaв din zioa de astъzĭ kȣ kare se sлȣжesk romъniĭ de oвщe.

а	б	в	г	д	є	ж	ӡ	і	к	л	m	n	о	п	р	с
a	b	v	g	d	e	j (ḑ,z)		i	(c,к)	l	m	n	o	p	r	s

т	ф	х	ъ	ж	ч	ш	щ	ц	џ
t	f	ch (â,ê,ô)	î	c	ş	sc	(ţ,ç)	ge	

â ê ô, ші ò, se чітеще ka ъ; î ka ж. ô ka oa, ḑ ka z, ç; ţ ka ц, ş ka ш.

c, înainte de a, â, ê, î, o, u, ші de konsoane, se чітеще ka (k) înainte de e, i, se чітеще ka (че) capu, cântare fâcêndu cotu, curênd, faci, face: kanў, kъntare, фakъndў, kotў, kyръndў, фачі, фаче.

g, înainte de a, â, ê, î, o, u, ші de konsoane, se чітеще ka (г), înainte de e, i, ka (џ) kyш: gaurâ, gâinâ, spârgêndu, gîde, gondolâ, legu, lege, legĭ; гаyгъ, гъinъ, спъргъndў, гîde гоndoлъ, легў, леџе, леџі.

Însemnare, c ші g kъnd înainte de e, ші i, se чітеще ka г. atyнчĭ ia yn (h) kyш: chelu, chiaru, ghemu, ghimpe, ghiaçâ; keлў, kiarў, гemў, гimпе, гiaцъ.

sc, înainte a, â, ê, î, o, u, ші de konsone, se чітеще ka: sk, înainte de e, ші i, ka (щ) kyш: scarâ, scâpare, scîrbâ, scopu, scutire, nasce, scie: skaгъ, skъпare, skîrвъ, skoпў, skytire, наще, щie.

Însemnare: sc, kъnd înainte de e ші i se чітеще ka sk, atyнчĭ ia yn (h) schelâ, schinteie, skeлъ, skinteie.

Modificatii

În materia saў вогвеле гомъneщĭ se вог лya în въгаге de seamъ skimвъгiле saў modifikaцiiле угмътoare:

Nyмеле, вегвіĭ ші пагtiцiпеле kaгe în itaлieneще se sфîгшesk în o, în гомъneще se sфîгшъsk în u, пгеkyш: locu, focu, bunu, rogu, câhtându; loco, foco, bono, rogo, cantando.

Însemnare. La вегвіĭ ші пагtiцiпеле, itaлienĭ aў пъstгat maĭ віne пгonyнцia вeke a diaлektyлyĭ лatin; лa nyme însъ, dyпе гегyлa de a лепъda пе (s) deлa въгвъteщĭ ші

пе (m) deлa пестre, пъstrъm noĭ maĭ вine пронȣнцia, terminîndȣле în u, спре пildъ locus, digitus, albus, фъръ (s) remъп: locu, digitu, albu, ші focum, sinum, collegium, фъръ (m) remъп focu, sinu, collegiu шчл.

o, лa miжлokȣл ziчeriлor, kъnd este skȣrt în лimвa itaлianъ noĭ îл пъstrъm, dȣпe kȣm am zis ka ші aлte пoroade aлe itaлieĭ ka u, kȣm: n u m e, p u t e r e, шчл: kъnd însъ în itaлieneще este лȣnг, noĭ пȣtem sъ o щim maĭ вine ші de kъt însȣшĭ itaлianȣл, kъчĭ îл пронȣнцъm ka oa, saȣ̆ ô; kȣm: m o r t e, s o r t e, f o r t e, noĭ лe ziчem m o a r t e, s o a r t e, f e a r t e, sau m ô r t e, s ô r t e, f ò r t e.

Îns e m n a r e. Este вrednik de въгat de seamъ, kъ itaлienii nȣ întreвȣinцeazъ ka ші noĭ лa skris akчente; în diksionare însъ, ka sъ arate пrosodia se sлȣжъsk kȣ akчentȣл askȣцit (´) пentrȣ aпъsare ші kȣ akчentȣл nȣmit чirkonфлes (ˆ) пentrȣ aпъsare пreлȣnцitъ. Баце чine ва вoi de seamъ kъ orĭ ȣnde în diksionareлe itaлiene (o) se aratъ drent лȣnг kȣ чirkonфлes, noĭ romъnii пretȣtindenĭ îл пронȣн-цъm oa. Aчeastъ въгare de seamъ sъ o фakъ чineва însȣшĭ în лimвa romъnъ: orĭ ȣnde o, se aфлъ într'o оворвъ oksitonъ, daka ziчerea se лȣnцeщe kȣ o siлaвъ, ші o, пъstreazъ asȣпrъшĭ aпъsarea, atȣчĭ se фaчe oa, iar daka пerde aпъsarea se фaчe u, kȣm s в o r ȣ̆, s в o a r ъ, s в ȣ r a t; morȣ̆, moare, mȣritȣ̆, ші iar вiчe вersa: m o a л e m o ĭ, m o a r ъ m o r ĭ; m o l l e ші m o l a, în diksionareлe itaлiene se вede m ô l l e, m ô l a.

d, itaлian saȣ̆ лatin, noĭ îл пронȣнцъm ka z, saȣ̆ ḑ; kȣm ḑicu ḑeu, dico deus; пe l ȣne orĭ îл skimвъm în r, ші aлte orĭ îл immȣiemȣ̆ în i, kȣm s a l e s a r e, s o l e s ô r e, l e p r e i e p u r e,

voglie voie (1). — De мꙋлте орї ноï îммꙋiem in i, ши пе n; însꙋшï între noï; прекꙋм în лok de punu чеа молдав ши transiлван, noï zичем пꙋꙟ; asemenea ши toate нꙋмеле itaлiane terminate în one noï ле фачем în oiu kꙋм: stigone strigoiu, nasone nâsoiu шчл:

e, лatin saꙋ itaлian adesea se skimбъ în romъneщe în i saꙋ î cum: geugia, veneno, tenerezza, mente; dente vento: gingie veninu, tinereçe minte, dinte, vîntu, ши виче верса: digito, ginocchio, gemito, degitu, genuche, gemetu.

qu ши c, itaлian ши лatin noï ле skimбъm adesea în p, прекꙋm quatru patru, aqua apâ, quaressime pâresimi; pectus peptu; — pt, itaлianiї îл фak tt: lapte latte, peptu petto, copte cotte; пе mn, îл фak nn: somnu sonno.

qu, ла ворбеле ꙋrmъtoare se чiteщe ka ч e: aquesta aquela, quine, que, cinqui: ачesta, ачела, чine, че, чinчї.

Ачеste modiфikaцiї џенерале пе вор слꙋџi de normъ ла toate ворбеле din вokaбꙋлarꙋл ꙋrmъtor.

Observatii

I. Въzънd чine ва вokaбꙋлarꙋл ꙋrmъtor, de ва фi romъn съ нꙋ'л kritiче пънъ kънd нꙋ ва черчeta фie kare ворбъ kꙋm se ziче în фie че провinцie romъneaskъ; пentrꙋ kъ eꙋ ачi нꙋ фak ꙋn вokaбꙋлar бꙋkꙋreщenesk, чi romъnesk; adikъ воiꙋ съ zik, ka мꙋnteneanꙋл съ нꙋ џꙋdiче ворбеле, плагъ, kꙋлаш, фarinъ, галinъ, пе kare dꙋmneaлꙋї s'a обiчнꙋit але ziче: ranъ, вinoвat, фъinъ, гъinъ; aꙋzъ ши maї

1 În мꙋлte лokꙋrї iarъ noї пе l лatin îл пъstrъm întreг în вreme че itaлienii îл îmmoie în i, kꙋm: place, plânge plinu, piace, piange pieno.

денarte кѕm zik чеiлалцї оamenї tot de o nauie kѕ dън-ѕѕл; asemenea шi молdaвѕл съ пѕ ђѕdiче ворвеле: шъче-лar, ѕnkiѕ, tѕrnѕ, nrѕnѕ, шчл: не kare dѕmneaлѕi ѕ'a овiчнѕit але ziче хasan, moшѕ, вашkъ, nerђ; iar de ва фi чititorѕл italian, saѕ italienist, съ пѕ ђѕdiче ziчеriле: citade, lace, loco, omo, turno, не kare s'a овiчнѕit але вedea nrin kърцiле moderne: cità, lago, luògo, uomo, torre, пънъ kънd nѕ ва черчеta, daka nѕ kѕm ворвеsk шi în алte nровiнцiї але Italieї, daka nѕ kърцiле челе maї векї italiene, în kaї diksionareле ценерале але лiмвiї ачецiа.

II. În kъте ва локѕrї (nѕ în mѕлte) se вор вedea iarъ ѕnеле ворве kam kъzѕte din чea d'ънtъiѕ a лор însemnare; nrekѕm: tînèru tenero; inimâ anima, lângôre, langore etc, ачеаsta însъ nѕ este o лецѕire, чi ѕn naraлeлism, шi titлѕл ачецiї skrierї ва фi destѕл a авate deлa dънsa orї че фeл de kritikъ în феллѕл depъrtърiї saѕ anroksimaцieї înцелеsѕлѕi фie-kърia ворве.

III. Чеa maї de kъпetenie вътаre de seamъ ла kare înвit не фie-kare чititor a se onri este съ черчеteze kѕ лѕare aminte фie-kare desnърцire a ѕrmъtorѕлѕї вokaвѕлar, шi ва вedea kъ romъnѕл nimik n'a ѕitat, niчї a skimвat din лim-ва moшiлор sъї ла лѕkrѕriле че n'a nerdѕt niчi o datъ din вedere; ва вedea kъ desnърцiriле desnre Omѕ шi treвѕin-цiле лѕї de anroane, desnre natѕrъ шi челе treї rirate але ei, desnre nѕmere, sѕnt maї întreцi, în вreme че în алte desnърцirї: desnre reлiцie, arte, meserii, meшешѕгѕrї a nъstrat nѕmaї ачеле ворве kare închiee skeлetѕл лор; iar ворвеле че aratъ amъrѕnteле saѕ nѕanцеле ѕneї arte saѕ meшешѕг че nѕ 'л aѕ kѕлtiват, saѕ 'л aѕ лѕat deлa strъinї ачеле ле are strъine. Asфeл ва вedea чine ва snre niлdъ

în desпърцirea destre Reлiцie: zeŭ, krediнцъ, фede, лeцé, krۥчe, aлtarŭ, лaۥdъ, пъkat, пъrъn, diaвoл, шi de aчi înainte ka sъ îmплe sпaцiۥriлe kۥ amъrۥnteлe чe treвۥesk în aчeastъ desпърцire, amъrۥnte kare aŭ вenit пe ۥrmъ kۥ întrۥdۥчerea kъrцiлor sлaвe în вiserikъ, atۥnчĭ вezĭ пe romъnۥл saۥжîndۥse kۥ: sлaвъ, miлostenie, вeчernie, otъrnie, шчл:

Asemenea în desпърцirea пentrۥ armie, вedem: arme, oaste, soлdat, kъпitan, пaвъzъ, arkŭ, лanчe, вataie, лۥпta, вinцere, пaчe; aчestea ideĭ цeneraлe, ideĭ чe nۥ ле пoate чine вa пerde, kъчĭ nۥ пerde niчĭ oвжeteлe, aŭ rъmas kۥ nۥmeлe лor; iar чeлe чe aŭ addۥs maĭ în ۥrmъ întъmплъriлe saŭ kreщerea orĭ deskreщerea arteĭ, în aчeлa вedem: karaۥлъ, rasвod, пۥшkъ, вarioнetъ шчл:

IV Borвind desпre materia лimвiĭ, adۥnъm în aчest вokaвۥлar maĭ toate вorвeлe simплe, de rъdъчinъ шi de ъnтъea treвۥinцъ, пre лъnгъ kare se maĭ adaoгъ шi aлteлe deriвate saŭ komпۥse, вrъnd sъ arъtъm kۥm, шi în komпۥnere шi în dedۥчerea вorвeлor, aчeste doъ лimвĭ aŭ maĭ aчeлeaшĭ пreпoziцiĭ шi terminaцiĭ, kۥm шi maĭ aчeлaш kiп de a dedۥчe o вorвъ din aлta. La sфîrшitۥл вokaвۥлarۥлۥĭ вom вorвi maĭ пe лarг asۥпra îmmۥлцiriĭ terminiлor фъkъ d din фie-kare rъdъчinъ o фamiлie de вorвe.

Romanesce	Italienescé
	I
Omu	uomo, omo
femee	donna, femmina
fètu	feto
românu	romano
pèru de unde pèruca	capello perrucca
fâçâ	faccia
figurâ	figura
frunte	fronte
tèmple	tempia
ochiu	occhio
lacrêmâ	lagrima, lacrima
urechie	orecchio, orecchia
nasu	naso
nare	nare
nâri	narici
mucu-i	muccio
mustaçâ	mustacchio
bucâ (1)	bocca
gurâ	gola
dinte	dente
gingie	gengia
limba	lingua
cerbice	cervice
umèru	omero
subţiòrâ	ascella
peptu	petto
sînu	seno
braçu	braccio
mânâ (1)	mano
palmâ	palma
pumnu	pugno
degitu	dito, digito
unghie	unghia
côstâ	costa
ficatu	fegato
plumîni	polmone
fiere	fiele
veninu	veleno, veneno
buricu	bellico, umbelico
stomachu	stomacho
vîntrâ, d'unde vintre	ventra
bêşica	vescica
rînichi	reni
dosu	dosso
— ru	colo
spinare	osso del filo
genunchi	ginocchj
pulpa	polpa
picioru	piè, piede
pasu	passo
fugâ	fuga
urmâ	orma
talpâ	talpa
câlcâiu	calcagno
sânge	sangue
urdôre	ordura
sudôre	sudore
mêduvâ	midolla
pele	pelle

(1) de unde bucâtarâ

(1) în cârtile vechi se vede mânu: « mânule mele fecerò organu, si degitele mele alcâtuirò saltire. »

carne	carne
vine	vene
nervâ	nervo
osu	osso
nume	nome
titulu	titolo

---

inima suffletu	anima
spirtu	spirito, spirto
simţu	senso
veḑu	vista
auḑu	udista
gustu	gusto
mirosu	odorato
tactu	tatto
foame	fame
nesaţiu	insaziabilità
sete	sette
boce, de unde bocire-bocitu	voce
vorbâ	verbo
plânsu	pianto
rîsu	riso
suspinu	sospiro
gemetu	gemito
raţie de unde craţie	ragione
minte	mente
cugetu	pensiere
voie	voglia
dorinçâ	desiderio
judicatâ	giudicio giudicato
sciinçâ	scienza

amoru	amore, amor
tinereçe	tenerezza
plâcere	piacere
sufferinça	sufferenza
durere	dolore
plagâ	piaga
tristeçâ	tristezza
furie	furia
spaimâ	spavento
dispreçu	sprezzo, disprezzo
turburâmînt	turbamento
somnu	sonno
visu	sogno
virtute	virtù
vîrtute	
bunêtate	bontâ, bonità, bontade, bonitade
buneçe	bonizia
rêutate dela reu	malizia reo
râpire	rapina
dreptate de la dreptu	giustizia dritto
adeveru	verità
infrênare	infrenare
desfrêu	sfrenamento
marghiolie	marioleria
minciunâ dela miniţire	bugia mentire
beţie de la bere	imbriachezza bevere, bere
spurcu	sporco
nebunie	pazzia
sôrtâ sôrte	sorte, sorta
parte	parte

bine	bene
reu	male
miserie	miseria
june	giovine
viaça	vita
sânètate	sanità
întregime în-târime	interezza
lângôre	langore
friguri	febre
tuse	tosse
colicâ	colica
rîie	rogno
balsamu	balsamo
môrte	morte
repausu	riposo
remesu	rimaso

II

faşâ	fascia
vêşmînt	vestimento
înbracâmînt de la braçu	braccio (in)
câlçâmînt	calzamento
calçe, ciorapi	calze
câlçuni	calzoni
câmaşâ	camiscia
legâturâ	legatura
mânicâ	manica
mânecari	manicini
mânuşa	guanto
mantâ-le	mantello
mátâ	manto
teaşcâ buzunar	tesca
scufâ	scuffa
vèlu	velo
conciu	concio
peptine	pettine
brâçele	mangilie
scarpe pantofi	scarpe
inelu	anello
cingêtôre	cintura
umbrelâ	ombrella
acu	age, aco
fôrfice	forbice, forfice
furcâ	forca
fusu	fuso
firu	filo
ghiemu	ghiomo
nodu	nodo

III

pâne	pane
apâ	aqua
farinâ, fâinâ	farina
vinu	vino
sare	sale
prânzu	prânzo
îmbucâturâ	imbocatura
cina	cena
dejun	colazione
ajun	digiuno
legume	legume
merinde	merende
grâsime	lardo
untu	unto
seu	sevo
supâ	supa

Romanesce	Italienesce
	I
Omu	uomo, omo
femee	donna, femmina
fêtu	feto
românu	romano
pêru de unde pêruca	capello perrucca
fâçâ	faccia
figurâ	figura
frunte	fronte
tèmple	tempia
ochiu	occhio
lacrêmâ	lagrima, lacrima
urechie	orecchio, orecchia
nasu	naso
nare	nare
nâri	narici
mucu-şi	muccio
mustaçâ	mustacchio
bucâ de unde bucâturâ	bocca bocatura
gurâ	gola
dinte	dente
gingie	gengia
limbâ	lingua
cerbice	cervice
umêru	omero
subţiôrâ	ascella
peptu	petto
sìnu	seno
braçu	braccio
mânâ (1)	mano
palmâ	palma
pumnu	pugno
degitu	dito, digito
unghie	unghia
côtsâ	costa
ficatu	fegato
plumîni	polmone
fiere	fiele
veninu	veleno, veneno
buricu	bellico, umbelico
stomachu	stomacho
vîntrâ, d'unde vintre	ventra
bêşica	vescica
rînichi	reni
dosu	dosso
— ru	colo
spinare	osso del filo
genuchi	ginocchj
pulpa	polpa
picior	piè, piede
pasu	passo
fugâ	fuga
urmâ	orma
talpâ	talpa
câlcâiu	calcagno
sânge	sangue
urdôre	ordura
sudôre	sudore
mêduvâ	midolla
pele	pelle

(1) în cârţile vechi se vede mânu: « mânule mele feceró organu, şi degitele mele alcâtuirò Saltire.»

carne	carne
vine	vene
nervâ	nervo
osu	osso
nume	nome
titulu	titolo

---

inima suffletu	anima
spirtu	spirito, spirto
simţu	senso
veḑu	vista
auḑu	udista
gustu	gusto
mirosu	odorato
tactu	tatto
foame	fame
nesaţiu	insaziabilità
sete	sette
boce, de unde bocire-bocitu	voce
vorbâ	verbo
plânsu	pianto
rîsu	riso
suspinu	sospiro
gemetu	gemito
raţie de unde oraţie	ragione
minte	mente
cugetu	pensiere
voie	voglia
dorinçâ	desiderio
judicatâ	giudicio giudicato
sciinçâ	scienza
amoru	amore, amor
ţinereçe	tenerezza
plâcere	piacere
sufferinçâ	sufferenza
durere	dolore
plagâ	piaga
tristeçâ	tristezza
furie	furia
spaimâ	spavento
dispreçu	sprezzo, disprezzo
turburâmînt	turbamento
somnu	sonno
visu	sogno
virtute	virtù
vîrtute	
bunêtate	bontâ, bonità, bontade, bonitade
buneçe	bonizia
rêutate dela reu	malizia reo
râpire	rapina
dreptate de la dreptu	giustizia dritto
adeveru	verità
înfrênare	infrenare
desfrêu	sfrenamento
marghiolie	marioleria
minciunâ dela miniţire	bugia mentire
beţie de la bere	imbriachezza bevere, bere
spurcu	sporco
nebunie	pazzia
sôrtâ, sôrte	sorte, sorta
parte	parte

bine — bene
reu — male
miserie — miseria
june — giovine
viaça — vita
sânêtate — sanità
întregime în-târime — interezza
lângôre — langore
friguri — febre
tuse — tosse
colicâ — colica
rîie — rogno
balsamu — balsamo
môrte — morte
repausu — riposo
remesu — rimaso

II

faşâ — fascia
vèşmînt — vestimento
înbracâmînt de la braçu — braccio (in)
câlçâmînt — calzamento
calçe, ciorapi — calze
câlçuni — calzoni
câmaşâ — camiscia
legâturâ — legatura
mânicâ — manica
mânecari — manicini
mânuşa — guanto
mantà-le — mantello
mátâ — manto
teaşcâ — tesca
buzunar

scufâ — scuffa
vêlu — velo
conciu — concio
peptine — pettine
brâçele — mangilie
scarpe — scarpe
pantofi
inelu — anello
cingêtôre — cintura
umbrelâ — ombrella
acu — ago, aco
fôrfice — forbice, forfice
furcâ — forca
fusu — fuso
firu — filo
ghiemu — ghiomo
nodu — nodo

III

pâne — pane
apâ — aqua
farinâ, fâinâ — farina
vinu — vino
sare — sale
prânzu — prânzo
îmbucâturâ — imbocatura
cina — cena
dejun — colazione
ajun — digiuno
legume — legume
merinde — merende
grâsime — lardo
untu — unto
seu — sevo
supâ — supa

stufatu	stufato
salatâ	salata
fripturâ	frittura
pastâ	pasta
piper	pepe
uleiu	oglio, olio
oçetu	aceto
bere	bira
lapte	latte
zeru	siera, siero.

IV

stremoşi	antennati
familie	famiglia
tatâ	padre
mamâ	madre mamma
bârbatu	marito
soçu	cojuge
consorte	consorte
muiere	moglie, mogliera
sôçâ	cojuge
nevasta	—
soçie	—
consôrtâ	consorte
coçiĭ	coajugi
pariate	genitore parente
fiiu	figlio
fiĭcâ, fiie	figlia
frate	fratello
suror	sorella, suora
socru	suocero
sôcrâ	suocera
ginere	genere
nuorâ	nuora
unchiu	zio
nepotu	nipote
cumnatu	cognato
vêru	cugino
vêru primaru	cugino germano
moşu	avo
vitrigu	patrino
vitrigâ	matrigna
fiastru	figliastro
nunta	nozze
mâritişu	maritagio
însuratu	maritato
mâritatâ	maritata
veduvu	vedovo
cuscru	compare
cuscrâ	comare
comarâ (muntenii)	—
vecinu	vicino

V

casâ	casa
scarâ	scalla
pôrtâ	porta
uşa	uscio
camerâ	camera
salâ	salla
fereastrâ	fanestra
unghiu	angolo
chiee	chiave
verigâ	verruca
curte	corte
masâ	tavola
coperiturâ	coperta
vasu	vaso

şervetu	salvietta
cuçitu	cottello
furculiça	forchetta
tasu	tazza
borcan	boccalle
luminare	lumiera
candelâ	candella
torçâ	torccia
scergaru	sciugatojo
câminn	camino
câpisterie	capisterio
sâpunu	sapone
focu	fuogc, foco
flacârâ	fiamme
schinteie	scintella
cenuşâ	cenere
cârbune	carbone
têciune	tizzone
grâtaru	gratella, grata
câldare	carldaro
fumu	fummo
funingine	fuliggine nerofummo
sacu	saccio
disacu	bisaccia
carru	carro
câruçâ	carrozza
rôtâ	rota
jugu	giogo
secure	scure, secure

VI

naturâ	natura
materie	materia
lume	mondo
ceru	cielo
sôre	sole
lunâ	luna
rade	raggi radij
stele	stelle
luminâ	lume, luce
umbrâ	ombra
întunerecu	tenebre
nori	nuvole
fulgeru	folgore
plôie	piogia
secetâ	siccità
roâ	rugiada
nea (zâpada)	neve
grindinâ	grandine
negurâ	nebbia
brumâ	brina
ghieçu	gelata
geru	gelo
aburi	vapori
vîntu	vento
austru	austro
caldu	caldo
frigu	fredo
ghiaçâ	ghiaccio
elemente	elementi
aeru	aria
pâmîntu	terra
ţearâ	
têrîmu	
huma de la humus	argilla
lutu	luto
margine	margine

mare	mare
rîu	rio
cursu	corso
lacu	lago, laco
spuma	smuma
undâ	onda

VII

animalu	animale
vitâ	bestia
cornu	corno
côdâ	coda
brânca (brâci) (labâ)	branca
bou	bue
tauru	toro, tauro
vacâ	vacca
viţelu	vitello
mânzata	manzotta
calu	cavallo
eapâ de la equa	cavala
asinu	asino
berbece	castrato, becco
ôie	pecora
gnelu	agnello
turmâ	torma
staulu	stalle, stallo
lânâ	lana
porcu	porco
scrôfâ	scrofa
purcelu	porcello
purceluşu	porcelletto, porchetto
caprâ	capra
iedu de la haedus	capretto
câne	cane
câçea	cagna
câçelu	cagnolino
lepure	lepre
cerbu	cervo
caprioarâ	cavriolo
vulpe	volpe
fiarâ	fiera
ursu	orso
leu	lione
elefantu	elefante
tigru	tigre
mortêciune	mortaccino

VIII

pasere	uccello, passere
peanâ	penna
fulgi	piume
aripa	ala, ale, alia
ou	uovo ovo
albuşu	albume
cocoşu	gallo
creastâ	cresta
galinâ, gâinâ	galina
claponu	cappone
porumbu, columbu	colomba
pereche	pajo, paro
pâun	poane, pagone
turturea-le	torterella
corbu	corvo, corbo

vultura	avoltojo
pasere râpitôre	uccello di rapina
cucu	cuculo
prepeliçâ	pernice
becaça	beccaccia
merlâ	merla
ròndurea	rondine

IX

pesce	pesce
pescâ, pescuit	pesca
racu	gambero
şêrpe	serpe
scorpie	scorpione, scorpio
verme	verme
brotêcelu	botticella
furnicâ	formica
muscâ	mosca
lindinâ	lendine
lâcustâ	custa
cicalâ	cicala
albinâ	ape
miere	miele, mele
cearâ	cera
vespe	vespe

X

câmpie	campagna
câmpu	campo
drumu	strada
pulbere	polvere
munte	monte
rîpâ	diripata, ripa
vale	valle
pâdure	padule
dumbravâ dela adumbrare	boschetto adombrare
selbâ de unde sêlbaticu	selva selvatico
afundâturâ	affondatura
palancâ	palanca
grâdinâ	giardino
fontânâ	fontana
plantâ	pianta
earbâ	erba
verdeaçâ	verdura, verdezza
pâşune	pasciona
arbure	arbore
lemnu	legno
ramu, ramurâ	ramo
veargâ	verga
frundâ	fronda
fôie	foglia
trunchiu	tronco
scôrçâ	scorza
crâpâturâ	crepatura
pêru	pero
mêru	melo
persicu	persico
prunu	prugno
prunâ	prugna
nucu	noce
cireşu	ciriegio
castanu	castagno
viie	vigna
mustu	mosto
ulmu	olmo

carpinu	carpino
fagu	faggio
ghidâ	ghianda
eascâ	esca
salce, salcie	salce
lauru	lauro
plopu	pioppo
teiu	tiglio
frasinu	frassino
frâsinetu	frassineto
cicôre	cicorea, cicoria
spinu	spino
rugu	rogo
semînça	sementa, semenza
grâu	grano
porumpu mâmêligâ	meliga de unde
secarâ	segala
spicu	spica
orzu	orzo
fênu	fieno
paie	paglia
orez	rizo
meiu	miglio
linte	lente
lâptucâ	lattuga
flôre	fiore
rozâ, rujâ	rosa
garôfâ	garofano
viorea-le	viola
mârgâritârelu	margheritina
rosmarinu	rosmarino
fragu	fragolla
murâ-u	mora-o
glinu, inu	lino
cânepâ	canapa, canape
urḑicâ	ortica
cucutâ	cicuta
ederâ	edera
trifoiu	trefoglio trifoglio
madragonâ	mandragola

XI

auru	oro, auro
argintu	argento
bronzu	bronzo
plumbu	piombo
feru	ferro
oçelu, aciôie	acciajo
aramâ (1)	rame
ruginâ	ruggine
argintu-viu	argintc-vivo
pietruçâ	pietruzza
peatrâ	piatra
muschiu	muschio, musco
marmurâ	marmo
diamantu	diamante
rubinu	rubino
zafiru	saffiro
topazu	topazio
cristalu	cristallo
silitrâ	salnitro
catranu	catrane.

(1) Precum se adaogâ adesse un *a* la multe vorbe: lâmîe, alâmîe, lâuta, alâutâ, asemenea s'a-fâcut și rame, arame.

XII

Timpu	tempo
ḑi	di, giorno
nôpte	notte
miazâ-ḑi	mezzodi
miazâ-nôpte	mezzonotte
dimineaçâ	matina
searâ	sera
sêptêmâuâ	settinimana
o lunâ-ĭ	un mese
anu	anno
primâ-vara	primavera
vara	estade, state
iearnâ	invenro, verno (1)
ôra, ceasu	ora
minutu	minuto

XIII

ḑeu, Dumneḑeu	Dio, Domeneddio
treime	trinità
ângeru	angelo
sântu, sfîntu	sânto
religie	religione
lege	legge
fede	fede
credinça	credenza
chreştinâtate	crestinità
cuminicâturâ	comunione
bisericâ (1)	chiesa
altaru	altare
cruce	croce
laudâ	lauda
creştinu	cristiano
pâgânu	pagano
pêcatu	pecato
blestemu	bestemia, biastema
strigoiu	strigone

XIV

Duminicâ	Domenica
Luni	Lunedi, Luni
Marţi	Martedi, marti
Mercuri	Mercoledi, mércore
Joi	Giovedi
Vineri	Venerdi
Sâmbâtâ	Sabato
serbâtôre	festa
lucrâtôre	giorno di lavoro
carnavalu	carnovale
pâresimi	quaresima
duminica floriiloru	domenica delle palme
înailţarea	l'ascensione

(1) Se scie quê v nu e atât literâ, quâtu o aspiraţie, *οἶνος* s'a fâcutu v i n o s, vinum, vinu. Noĭ aspiraţile le facem adesea cu (ĭ) h e r b a i e a r b â, e a r b â verno, ierno, iearnâ earnâ.

(1) B a s i l i c a, fêcêndu pe *α*, i, ca a n i m a i n i m a, avem bisilica; schimbând pe i în e, ca d i g i t u s, d e g i t u, avem biselica, scimbându pe l în r, ca s a l e s a r e, s'a fâcut b i s e r i c a.

addormirea M. D.	l'assunzione della Madonna
duminica tutu-loru sinţiloru	la festa d'ogni-santi

XV

Soçietate	Società
patrie	patria
statu	stato
ţearâ	paese
împêratu	imperadore imperatore
coronâ	corona
tronu	trono
curte	corte
prinçu, pincipu domnu	principe —
cancelieru	canceliere
secretaru	secretario
jude, judicâtoru	gidice giudicatore
avocatu	avocato
cetâţeanu	citadino
suditu	suddito
publicu	publico
poporu	popolo
cetate	cità, citade
muri	mura
pôrta	porta
piaça	piazza
palatu	palazzo
monâstire	monastero
schôla	scola
punte	ponte
puçu	pozzo
turnu	torre, turno
ospelu	palazzo
ospelerie	locanda, osteria
ôspe ôspete	oste, ostiere, ospite
baie	bagno
cafeu	caffé
spiçerie	spezieria
spitalu	spedalo
postâ	posta
magazie	magazzino
vamâ	dogana
môrâ	mulino môla
rovinâ, ruinâ	rovina, ruina
sâpunârie	saponeria
ulierie	olieria
mâcelârie	beccheria, macello

XII

Sciinçâ	scienza
artâ	arta
meserie	mestiere
carte	libro
chârtie	carta
câlimâri	calamajo
fôie	foglio, foglia
scrisôre	lettera
scripturâ	scrittura
respunsu	riposta
semnu	signo
puntu	punto
linie	linea

riglâ	riga
cercu	circo, cerco
negoçu	negozio
neguçâtoru	negoziatore
preçu	prezzo
schimbu	cambio
quîntaru	quintale
comerciu	comercio
costu	costo
doctoru (în medicinâ)	medico
spiçeru	speziale
maestru	maestro
mâestrie	maestria
musicu	musico
concertu	corcerto
viôarâ	violino
lèutâ	leuto
citerâ	cetera
còrdâ	corda
argintaru	argentario argentajo
mâcelaru	macellajo, macellaro
cârruçaşu	carrozajo
dogaru	cerchiajo
cercu	cerchio
dògâ	doga
pâstoru	pastore
pècuraru	pecorajo
pescaru pescuitor	pescatore
marinaru	marinaro
barcâ	barca
funie	fune

XVII

Armie	armata
câmpu, tabârâ	campo
ôste	este
osteanu, ostaşu	béllico
soldatu	soldato
pedestru	pedestre, fantaccino
câlâreçu	cavaliere (cavalier
cavaleru	cavaliere (chevalier
pedestrime	fanteria
câlârime	cavalleria (cavalerie
cavalerie	cavalleria (chevalerie
câpitanu	capitano
arme	armi, arme
tronbiçâ	trombeta
scutu	scudo
pavèzâ	pavese
arcu	arco
sâgeata	saeta
spadâ	spada
sabie	sciabla, sciabola
lance	lancia
frêu	freno
câpêstru	capestro
şea-le	sella
bâtaie	battaglie
luptâ	lotta
asaltu	asalto
pradâ	preda
ommoru	strage
mâcelu	macello
vingere	vittoria
pace	pace

XVIII

Eu	io
tu	tu
elu, ea	egli, ella
noi	noi
voi	voi
ei, ele	eglino, elleno
meu, mea	mio, mia
tèu, ta	tuo, tua
seu, sa	suo, sua
nostru, nôstrâ	nostro, nostra
vosrtu, vôstra	vostro, vostra
loru	loro

AJECTIVI

Albu	albo, bianco
negru	negro, nero
roșu	rosso
verde	verde
auriu	giallo
ceruliu	ceruleo
vergatu	gergato
palidu, pâlitu	palido
luciu	lucido
râpede	rapido
limpede	lempido
linu	leno
turbure	torbido
chiaru	chiaro
adîncu	profondo
afundu	affondo
seninu	sereno
norosu	nuvoloso
negurosu	nebbioso, nebuloso
luminosu	luminoso
strâlucitu	stralucento
întunecosu	tenebroso
opacu de unde opâcitu	opaco
umbrosu	ombroso
fumegos	nebuloso
frumosu	formoso, bello
urîtu, slutu	brutto
muciosu	moccioso
orbu	cieco, orbo
mutu	muto
surdu	sordo
schiopu	zoppo
ghebosu	gibboso
despuiatu	dispogliato
încâlçatu	calzato
desculçu	discalzo

---

gustosu	gustoso
dulce	dolce
acru	acre
agru de unde agreșe	agro
amaru	amaro
sàratu	salato
mucedu	mucido
coptu	cotto
friptu	fritto
fertu	allesso, fervuto
arsu	arso
afumatu	affummato

---

môle	molle
ţare, fôrte	forte
aspru	aspro
netidu	nitido
nodurosu	noduroso
nodosu	nodoso
patratu	quadrato
rotundu	rotondo
fragidu	fragile
caldu	caldo
rece	freddo
înghieçatu	ghiacciato, gelato
udu, îmmuiatu	umettato
umedu	umido
mucosu	mucoso
storsu	storto
svîntatu	sventato
secatu	seccato
secu	secco
plinu	pieno
raru	raro
desu	denso
greu	grave, greve
întregu	intiero
dr ptu	dritto
strâmbu	strambo
grosu	grosso
subţire	sottile
ascuţitu	acuto, aguzzo
tăiosu	tagliente

---

mataru	maturo
tinèru	tenero
tinerelu	tenerello
nuou	nuovo
bâtrînu, vechiu	vecchio
anticu	antico
grassu	grasso
macru	macro, magro
cârnos	carnoso
ososu	ososo
sânêtos	sano
nervosu	nervoso
vènosu	venoso
puternicu	potente
delicatu plâpându	delicato
mare	grando
micu	picolo
altu înaltu	alto inalto
scundu	picolo, bassotto
lungu	lungo
largu	largo
strimtu	stretto
ângustu	angusto
scurtu	corto
deşteptu	destato
focosu	focoso
viu	vivo, vivente
mortu	morto
reposatu	riposato
putredu	putrido

---

viteaz	valoroso
fricosu	pauroso
mişelu (codardu)	codardo
statornicu	costante
târdiu	tardo

---

cornatu	scornato
domesticu	domestico
sêlbaticu	selvatico
fugosu	focoso, impetuoso
fugaciu	fugace
veninosu	velenoso
veninatu (în)	venenato (in)

---

bunu	buono
reu	cativo, reo
nebunu, smintitu	pazzo
lunaticu	lunatico
culpaşu	colpabile
furu	fure, furace
râpaciu, râpitoru	rapace, rapitore
râpitu	rapito
crudu	crudele, crudo
cruntu	cruente
adevêratu	vero
mincinosu	falso, bugiardo
virtuosu	virtuoso
desfrênatu	sfrenato
tristu	tristo
limbutu	linguacciuto
cicâlitoru	cicalitore
pacĭnicu	tranquillo, paciaro
smeritu	smarito
umilitu	umile
trufaşu	fiero, intronfiato
sgîrcitu	avaro
darnicu	liberale, largo
credinciosu	fedele
vicleanu, marghiolu	mariolo
amoratu (în)	inamorato

---

ferice	felice
beatu de unde bèiatu	beato
seracu	povero
sirmanu, orfanu	orfano
sâtulu	satolo
flâmându	affamato
nesaţiosu	insaziabile
strâinu	straniero, strano
singuru	solo
singurelu	soletto

---

aquestu, astu	questo
aquelu, âlu	quello
quelu	quel
aquesta	costui
aquela	colui
quel que	quel che
quare	quale
que	che
quare? quine?	qual? quale?
quari?	quali?
que?	che?

---

altru altu	altro
totu, toţi	tutto tutti
multu	molto
atât quât	tanto, quanto
nime	—
nici-unu	nessuno, nissuno, niuno
ori-quine	ognuno

fie-quare	ciascheduno
ori-quare	qual si sia
amèndoi	amendue, ambedue
âmbi	ambi

---

numeru	numero
quâţime	quantità
mêsurâ	mesura
sumâ	somma
mezu	mezzo
un, unu, una, o	un, uno, una
doi, doê	due
trei	tre
patru	quattro
cinqui	cinque
şêse	sêi
şêpte	sette
optu	otto
noê	nove
ḑece	dieci
nulâ	nulla
un spre ḑece	undici
doê spre ḑece	dodici
trei — —	tredici
patru — —	quatordici
cinqui — —	quindici
sêi — —	sedici
şepte — —	diciasette
optu — —	diciotto
noe — —	dicianove
doê-ḑeci	venti
doê-ḑeci şi unu, una	venti uno
doê-ḑeci şi doi, doè	venti due
doê-ḑeci şi trei. etc.	venti tre etc.
trei - ḑeci	trenta
patru —	quaranta
cinqui —	cinquanta
sêi —	sessanta
septe —	settanta
optu —	ottanta
noê —	novanta
o sutâ	cento
doe sute	dugenta
tei — etc.	trecento etc
o mie	mille
doê-mii	dumila
trei — etc.	tremila
un milionu	millione
doê miliône	—
teri —	etc.

---

primu, primaru	primo, primarro
ântêiu de la ante, ainte	primo
al doilea	secondo
al treilea . .	terzo . . .
multu	molto
puţinu	poco.

VERBI

Nascere	nascere
alâptare	allattare
sugere	suggere

fășare (în)	fasciare
plângere	piangere
scăldare	scaldare
simțire	sentire
vedere	vedere
audire	udire, audire
gustare	gustare
atingere	attingere
sufflare	soffiare
resufflare	respirare
strănutare	stranutare
tușire	tossire
sughiçare	signozzare
asudare	sudare
dormire	dormire
dormitare	dormigliare
visare	sognare
desteptare	destare
pricepere	percipere
înțelegere	intelligere
cugetare	pensare
judicare	giudicare
cunôscere	conoscere
scire	sapere
pârere	parere
voire	volere
dorire	desiderare
plâcere	piacere
suvenire	sovenire
ținere de minte	tener a mente
adducere-àminte	richiamare alla memoria
miscare	movere
pâșire	marciare
âmblare	ambiare

sarire, sâltare	salire, saltare
ire, de unde	ire
es-ire	uscire
mergere	andare, marciare
passare	passare
trecere	—
ducere	ducere
apropiere	accostare
venire	venire
ajungere	giungere
înturnare	ritornare
mutare	mutare
strâmutare	tramutare
curare (în) alergare.	correre
fugire	fuggire
urmare	ormare
strâinare	stranare, straniare
stare	stare
ședere	sedere
mânere (a masu)	manere
remânere	rimanere
zacere	giacere
tâcere	tacere
amuțire	ammutire
vorbire	parlare
dicere	dire
chiemare	chiamare
numire	nominare
strigare	gridare
țipare	stridere
cântare	cantare
ridere	ridere
durere	dolere
suspinare	sospirare

lacrêmare	lagrimare, lacrimare
gemere	gemere
purtare	portare
sufferire	sofferire
pâţire	patire
rabdare	soffrire
aşteptare	aspetare
flâmânḑire	affamare
însetare	assetare, assetire
mâncare	mangiare, manicare
bere	bevere, bere
sorbire	sorbire
mestecare	masticare
înghiţire	inghicttire
pregustare	pregustare
dejunare	asciolvere
ajunare	digiunare
prânḑire	pranzare, prandere
cinare	cenare

---

sâturare	satolare, saziare
învestire	investire
înbrâcare	inbracciare
desbrâcare	svestire
încâlçare	calzare
descâlçare	discalzare
despuiere	spogliare, dispogliare
cingere	cinghiare
descingere	discignere
aşternere	sternere
culcare	colcare, corcare
coperire	coperchiare, coprire
descoperire	discoprire
învêlire	velare
desvêlire	disvelare

---

côsere	cucire
descôsere	discucire
tôrcere	torcere
urḑire	ordire
ţesere	tessere
înnodare	innodare
desnodare	dinodare, disnodare, snodare

---

suire	ascendere, salire
coborîre	discendere
intrare	entrare
eşire	uscire
inchidere	inchiudere
deschidere	dischiudere dischiavere
încuiere	inchiodare
descuiere	dischiodare
luminare	alluminare
încâlḑire	accaldare (accaldato) scaldare
recire	raffreddare
apprindere	aluminare
stingere	estiguere, stingere
focare (în)	focare (in)
flacarare (în)	infiammare
schinteere	scintillare scintilluzzare

afumare	affummare
frigere	frigere
ferbere	fervere
ardere	ardere
sârare	salare
îndulcire	indolcire, indolciare
înagrire	inagrire
amârîre	amarire
udare	umettare
îmmuiare	ammollare
înumeḑire	inumidire
scergere	rasciugare
svîntare	sventare
secare	seccare
împlere	empire, empiere
încruḑire	incrudire
înasprire	inasprire

---

casâtorire	accassare
însurare	ammogliare
mâritare	maritare
pupare, basiare	baciare
vecinare	vicinare
unire	unire
desunire	disunire
despârţire	separare
vêdovire	vedevare
matorire	maturare
întinerire	intenerire
înbâtrînire învechire	invechiare
îngrâşare	ingrassare
mâcrire	ammagrire
îngroşare	ingrossare
subţiare	sottigliare
avere	avere
dare	dare
luare	prendere, ricevere torre
punere	ponere
lâsare	lasciare
pârâsire	abbandonare
despârţire	spartire
prindere	prendere
apucare	pigliare
ţinere	tenere
batere	battere
lovire	colpire
tragere	traere
împingere	impignere, impingere
frecare	fregare
rumpere	rompere
frângere	frangere
spargere	spargere
strivire	stiacciare
câdere	cadere
cuvenire	convenire
semnare	segnare
asemênare	rassomigliare
învitare	invitare
înputare	imputare
înjurare	ingiuriare
defâimare	diffamare
lucrare	lavorare
facere	fare
desfacere	disfare

scôtere	scuotere
scuturare	agitare, scuotere

---

resârire	levare, sorgere (il sole)
appunere	tramontare
serare (în)	serare
noptare (în)	nottare
lucire	lucere
strâlucire	stralucere, (stralucente)
umbrire	ombrire
adumbrare	adombrare
întunecare	tenebrare
înnorare	annubilare
seninare (în)	serenare (in)
ploare	piovere
revârsare	riversare
tunare	tonare
resunare	risonare
fulgerare	fulgorare
grindinare	grandinare
ningere	nevicare
lat:	ningere
vìntare de unde avîntare	ventare avventare
spulberare	spolverare
stîmpêrare	stemperare
încetare	cessare
liniscire	lenificare
iernare	vernare
ghieçare (în)	ghiacciare
curgere	colare
strecurare	stracorrere
spumegare spumare	spumare
înundare	inondare
turburare	torbidare
murmurare	mormorare
alinare	alenire
limpeḑire	lambicare.

---

pascere	pascere
rumegare	rugumare rumare, ruminare
addâpare	dissetare
fêtare de la fêtu	nascere
sterpire	sterpare
mugire	muggire
sberare	belare
pungere	pungere
înjugare	aggiogare
înpedicare	impedicare
înşelare	sellare
înfrênare	infrenare
nichezare	nitrire
curare (în)	correre
mulgere	mungere
tundere	tondere
lâtrare	latrare
urlare	urlare, urlare
mursicare	morsicare
miauire	miagolare
sgâriere	sgrafiare
rôdere	rodere
furnicare	formicare
tirîre	tirare
sburare	volare, svolazzare

pişcare	pizzicare
veninare	venenare
înçepare	piccare
crêpare	crepare

înverḑire	inverzire
frunḑire	frondire, fronzire
florire (în)	fiorire (în)
pâlire	appassire
uscare	seccare
trunchiare	troncare
despicare	dispiccare
descorçare	discorzare
desbârare, desrâdêcinare	disbarare
desbrânare	disbranare
stirpire	destirpare estirpare
învêscare	invescare
umbrire	ombrire
recorire	ricreare

---

arare	arare
semênare	seminare
secerare	mietere
culegere	collegare
încârcare	carricare, carcare
descârcare	discarricare
mêsurare	misurare
mâcinare	macinare
cernere	cernere
descernere	discernere
frêmintare	informentare
côcere	cuocere

---

credere	credere
îngenuchiare	inginocchiare
umilire (în)	inumiliare
închinare	inchinare
rugare	pregare
cuminecare	comunicare
îndurare (1)	indurare
lâudare	laudare
jurare	giurare
pêcâtuire	peccare
blestemare	bestemmiare, biastemmare
veghiere	veghiare
preveghiere	sopraveghiare
serbare	festeggiare
serbâtorire	—

înâlţare	inalzare
domnire	regnare, dominare
guvernare	governare
înpârâţire	regnare
corunare	coronare
ungere	ugnere, ungere
alegere	elleggere
poruncire	ordonare
suppunere abidire	obbedire

(1) «Nu te îndura» nu te aspri.— «îndurâ-te» vine dela indolere, îndorere îndurere, îndurare.

publicare	pubblicare
ascultare	ascoltare
învêçare	invezzarsi
desveçare	svezzare
citire	leggere
scriere	scrivere
copiare	copiare
impuntare	impuntare
liniare	lineare
semnare	segnare
cerere	cherere
întrebare	interrogare
respundere	rispondere
cercare	cercare
numêrare	numerare
îndoire	doppiare
întreire . . .	triplicare . . .
adunare	adunare
mulţire	multiplicare
scâdere	scadere
împârţire	dividere, spartire
sècotire	calcolare
asemênare	simigliare
doctorire	dottorare
pâstorire	pastorare
trimitere de la mittere	inviare
negoçiare	negoziare
legare	legare
deslegare	dislegare
învoire	consentire
vindere	vendere
preçuire	apprezzare
cumpèrare	comperare comprare

schimbare	cambiare
implinire	impiere
costare	costare
radere	radere
dânçare	danzare
jucare	giocare, giucare
cordare (în, des)	cordare
tindere (în, des)	tendere
scobire	scolpire
zugrâvire	pignere
albire	bianchire
înâlbire	inalbare
negrire (în)	annegrare annerare
mârire	aggrandire
crescere	crescere
micşorare, descrescere	screscere
dreptare (în)	dirigere
strâmbare	(strambare) strambo
lârgire	largare
lungire	slungare
scurtare	scortare
rêtunḑire	ritondare
neteḑire	(nitidare) nitido
aurire (în)	inaurare, inorare
argintare (în)	inargentare
poleire	pulire
topire	aliquidare
înferare	ferrare
oçelire	(acciajare) acciajato
ascuţire	accuire, aguzzare
ruginire (în)	inrugginire

amestecare	mestare, misticare
înbinare (con)	combinare
înpetrire	impietrire
târire (în)	fortificare
înmoiere	mollificare
cercuire	cerchiare
strîngere	stringere
înnotare	natare
înnecare	annegare
afundare	affondare
pescuire	pescare
mênare	menare

---

armare (în)	armare
sgomotare	sgomentare-ire
gătire	apparecchiare all'armi
certare	certare
luptare (se)	lottare
cruntare	cruentare
scutire	scudare
sâgetare	saettare
împenare	impenare
împumnare	pugnare
mânuire	maneggiare
tâiere	tagliare
junghiere	stillettare pugnere
pungere	pungere
pleguire, plâgare	piagare
câlcare	calcare
fugire	fuggire
ascundere	ascondere
scâpare	scapare

strâbatere	strabattere
ommorîre	uccidere
ucidere	uccidere
respândire	spandere
râpire	rapire
despuiere	dispogliare
prêdare	predare
ochire	occhiare
furare	furare
pingere	spingére
înfrângere	infrangnere infrangere
vingere	vincere
subjugare	subjugare
solire	sollecitare
iertare	perdonare
impâciuire	appaciare

---

temere	temere
tristare (în)	tristare
tremurare	tremare
tremulare	tremulare
spâimêntare	spaventare
trufire (în)	tronfiare
înginfare	gonfiare
adeverire	verificare
minţire	mentire
desfrênare (se)	sfrenare
înbunare	inbonire
înblândire	blandire
mîniere	irare
îndrâcire	indracare
însêlbâtêcire	inselbaticare

---

viare	essere vivente
vieçuire	vivere
murire	morire
bâlsâmare	balsamare
impuţire puţire	impuzzare putire
putredire	putridire (în)
înviere	ressuscire

PREPOSITII.

în	in
la, a	a
pe	su
de	di
des	dis
re	ri
res	ris
ad	ad
ab	ab
ob	ob
es, s	es, s
con, co, cu	con, co
sub, subt	sotto
pre, pro	pre, pro
spre, câtre	verso
strâ	stra
ainte, ante	ante
dupò	dopo
aprôpe de la prope	vicino, apresso
prin	per
d'in, dela	da
dape	secondo
întru de la intra	nel
între de la inter	tra
pintre	fra
pentru de la propter	per
preste, asupra	sopra
despre	rispetto
pînò	fino
fârâ	senza
afarâ	fuori
îndêrâptu	indietro
impregiur	intorno
lûngâ	lungo
inainte	innanzi
indreptu	dirimpetto
în laturi	a lato
dincôci	di quà
dincolo	di là

ADVERBI.

Quându	quando
acum, amu	adesso, mo
îndata	subito
curêndu	presto
încetu	lento
adesea	sovente
rare-ori	rare-volte
altre alte-ori	altre volte
d'aci nainte	daquì innanzi
apoi	poi
ântêiu	prima

atunci	allora
ieri	ieri
alaltâ-ieri	l'altro ieri
aḑi	oggi
mâne	dimane
ânchê	anche
mai	mai

---

unde	ove
de unde	onde, d'onde
pîn', pînò	fin, fino
aci	quì, quà
d'aci	di quì
colo	colà, là, lì
ici şi colo	quà e la
aiurea	altrove
de parte	lontano
inêuntru, inlêuntru	dentro
susu	suso
josu, giosu	giù

---

quâtu	quanto
atâtu	tanto
multu	molto
puçinu	poco
prea	tropo
fôrte	forte

---

bine	bene
rêu	male
cum	come

---

aşa	si
inadevêru	in fatto, davvero
nu	non, no
nici	nè
nici de cum	niente affatto
nu-mai	nonmai

CONJUCTIVI.

şi, e	e, ed
ânchê	anche, ancora
însê, ma	ma,
nunumai	non solamente
de, daca	se
quê, qua	che
sau, au, ori	o, ovvero
adicâ	cioè, cio vale a dire

INTERJECTII.

Ei bine	ebbene
puh, uf	puh! uh
ah	ah
oh	ohi, oh
vai	ahi
vai mie	ai me
vai de mine	ahi lasso me
vai de voi	guai a voi
de!	deh
inimâ, curagiu	animo coraggio
ia seama	avertite
veḑi bine	badate bene
bravo	bravo
taci! sî!	zitto.

cugetu, judicatâ, voie, amoru, urê, (1) шча: Къte însъ aȣ авѕt treвѕinцъ saȣ de o înвъцъtѕrъ sпre a ле кѕnoaшe saȣ de ѕn moraл doвîndit iar nѕ înпъskѕt; ла kъte aȣ kontriвѕit saȣ релiцia saȣ оврчеrѕriле; akoло вedem orĭ o ѕitare kѕ totѕл saȣ o îmпrѕmѕtare de вorве strъine, dѕпe kъt aȣ fost maĭ strъinĭ înвъцъtorii лѕĭ. La aчeastъ întъmплare, kъrцire sлaве kъt aȣ domnit în вiseriчiле noastre aȣ лъsat kъte ва вorве пrekѕm: пrieteшѕг, miлъ, гri-жъ, пъdeжde, вѕkѕrie, веseлie шча: пe kare, fie-чine ле вede kъ sѕnt de o treaпtъ maĭ dѕпé ѕrmъ de kъt чeле de sѕs, шi kare, шi în вorвъ se întreвѕinцeazъ maĭ rar шi s'aȣ пѕtѕt ѕita, шi în вîrsta Omѕлѕĭ вin maĭ tъrziȣ, kъnd ле поate învъцa de afarъ iar nѕ din kasa пъrinteaskъ.

Вirtѕцiле шi вiцiѕriле чe sѕnt de feл kѕm sъ se înveцe de akasъ: îшĭ пъstreazъ nѕmeле în лimва strъmoшaskъ saȣ лatinъ; kѕm: bunêtate, rêutate, dreptate, strâmbâtate, adevêru, minciunâ, blandeçe, furie... iar de вor fi de feл ka sъ se înveцe deлa вiserikъ saȣ din adѕnarca kѕ strъinii, akoло вedem ѕrme de лimвĭ strъine; пrekѕm: sлaвъ, чinste, вredniчie, destoĭniчie, пomenire... adikъ voiȣ sъ zikȣ kъ kѕ kъt romъnѕл este maĭ пrѕnk kѕ atъta лimва лѕĭ este maĭ romanъ шi maĭ kѕratъ de strъinisme.

Însъшĭ вorва: virtute se поate вedea kъ лiпsa moraлeĭ шi a deпrinderii пѕteriлor шi tъriiлor sѕffлeteцĭ, a fъkѕt a se întreвѕinцa пъnъ maĭ de ѕnъzĭ nѕmaĭ în simц fizikȣ, a-dikъ nѕmai пentrѕ a însemna tъria trѕпѕлѕĭ, nѕ însъ шi a sѕffлetѕлѕĭ. Aшa dar se вede kъt a fost starca moraлъ a

(1) Abborire, fъrъ пreпozia ab, remъne orire, skimвъnd пe o în ѕ, dѕпe idioma цeneraлъ, faчe urire, ѕrîre > ѕrъ.

нацieї, ші daka a пꙋtꙋt ka sъ пъstreze вorвeлe moraлe ші teхniчe. Akꙋm însъ viind вremea reџeneraцieї Romъnꙋлꙋї ші a лімвії saлe, Diksionarꙋл лімвії desъвîrшite ші întreџї i se aфлъ în diksionarꙋл moшiлor sъї, ші de akoлo de ꙋnde ziчe: simџire, simџitoru, simџitu, de akoлo поate ziчe ші: simџitate, simџulu, simtimentu, simџiciune, simtimentalu, simtimentalismu, simџitivu, simџibilu, simџibilitate, simtualu, simtualitate, simџitoriu, simџitorie, simtoriu, simџicesce; — presimtire, presimtimentu,... re-simtire,... rês-simџire, rêssimtimentu,... consimџire... strâsimџire... întresimџire. De va черчeta чine va лімвa попорꙋлꙋї гречeskꙋ de akꙋm treї zeчї ші doъ zeчї de anї, o вede плinъ maї mꙋлt de ӂꙋmъtate de вorвe itaлieneшtї, tꙋrчeшtї ші romъneшtї (kъnd вorвia ꙋn фanariot saꙋ ꙋn грek din цara Romъneaskъ, de zапчiї, de kлъkaшї, de skꙋteлniчї de послꙋшniчї, de arendъ, de вinъriчiї, de oeritꙋ ш ч л:) Unde nꙋ ar фi aӂꙋns aчeastъ лімвъ înaпoind ші îmпestriцъndꙋse, kъnd ar фi avꙋt вot лa фormarea saꙋ reџeneraцia eї toцї вaшa-Xristi, ші вaшa-Ianiї, dꙋпe kꙋm s'a mestikъ în вorвъ лa noї neпoфtiцї toцї лoгoфeцiї saꙋ dieчiї чeї вekї, toцї kaфtanлiiї, ші toцї kari nꙋ 'шї aꙋ чitit înkъ niчї пꙋцineлe kъrцї чe avem! Пꙋцinъ treaвъ voiꙋ sъ zik ar фi фъkꙋt гreчiї kъnd ar фi avꙋt asфeл de пъkate. Însъ eї aꙋ фost maї kꙋ minte ші akꙋm ka ші tot d'aꙋna de kъt noї, kъ aꙋ шtiꙋt sъ вazъ чe este aл лor ші aл moшiлor лor ші чe nꙋ este, ші în toatъ вremea чeї kꙋ învъцъtꙋrъ aꙋ avꙋt de normъ лімвa eлenikъ чea вeke, ші asфeл aꙋ adꙋs în zioa de astъzї лімвa лor чea вorвitoare în kъt kꙋ aчeeaшї гrъmatikъ sъ învețe пe amъndoъ. Noї niчї o datъ n'am avꙋt de normъ лімвa Latinъ; пъnъ лa o вréme пe чea sлaвъ, aпoї пe чea гreчeaskъ, ші akꙋm пe фranцeza, — чe вле-

stem! Кꙋm sъ se maĭ цie, kꙋm sъ se maĭ kꙋлtiвe вiata лim-
въ dꙋпe atъte чꙋme лiterare! Romъniĭ din Transiлvania o
îmплe de ꙋnгꙋrisme ші de nemцisme, чeĭ din Moлdavia de
mꙋskълisme, гrечisme ші францozisme, ші noĭ aчi, пъnъ
лa o vreme tꙋrвaцĭ de гrечisme, akꙋm ne a гъsit воaлa
Францеĭ în toate artikoлeлe saꙋ̆ înkietꙋriлe лimвiĭ. Limвa
францozeaskъ se vede în toate kaseлe din пreꙋnъ kꙋ toatъ
moraлa saꙋ̆ demoraлizaцia eĭ; лimвa францozeaskъ în шkoa-
лe, în koлeџiꙋ̆, ші лimвa лatinъ nꙋmaĭ ꙋn kлas în koлeџiꙋ̆
ka sъ arъtъm kъt o desпreцꙋim, kъt nꙋ o kꙋnoaштem; adi-
kъ voiꙋ̆ sъ zik kъ în tot пrinчiпatꙋл nꙋmaĭ 250 лeĭ пe лꙋ-
nъ se keлtꙋeштe пentrꙋ aчeastъ лimвъ! ші лimвa itaлianъ ni-
kъiri, ka sъ dъm înkaĭ o пrовъ sdravъnъ kъ nꙋ штim niчĭ
ч'am fost niчĭ чe sꙋntem.

Mie îmĭ плaчe sъ addꙋk de esemплꙋ tot пe Гречĭ, пen-
trꙋ kъ ші meritъ, ші mъ desлꙋшesk maĭ вine fiind kontim-
пoranĭ kꙋ noĭ, ші лimвa лor avъnd maĭ aчeeaшĭ soartъ kꙋ
a noastrъ, пъnъ лa o vreme (nꙋ însъ шĭ akꙋm ka sъ se штie
în пarentes). Ka sъ'шĭ fakъ Гречĭ лimвa asfeл kꙋm este
în zioa de astъzĭ, aꙋ̆ avꙋt trевꙋinцъ neînчetat sъ înveцe лim-
вa чea veke, sъ iasъ feлꙋrimĭ de ideĭ, sъ aĭвъ o пoлemikъ
maĭ de ꙋn veak, sъ'шĭ formeze în sfîrшit Stat, ꙋniver-
sitъцĭ, лiчeĭ шчл: Dar kъt ar fi vredniчĭ de плъns чeĭ
лaлцĭ Гречi чe nꙋ se koпrind în Гречia sлoвodъ,
kъnd 'шĭ ar închide okiĭ ші 'шĭ ar astꙋпa ꙋrekiлe лa чeлe
чe aꙋ̆ fъkꙋt ші fak eлeniĭ чeĭ nꙋoĭ пentrꙋ лimвa лor, ші
vrînd (чeĭ чe se aфлъ afarъ din Гречia) ka sъ kꙋлtiвe пe
a лor, saꙋ̆ ar înвrъцiшa orвeште лimвa францезъ, saꙋ̆ s'ar
aпꙋka de чea гречeaskъ veke ші s'ar strъmꙋta în starea
гречiлor de овште kꙋm era akꙋm o sꙋtъ ші doъ sꙋte de anĭ!
N'ar fi o mꙋnkъ zadarnikъ sъ лase лꙋkrꙋ rata fъkꙋt, sъ

лase лimвa kare se skrie în zioa de astъzĭ în Гречia sлeвodъ, шi sъ лerцe лa miҗлoaчeлe чeлe de akym doъ syte de anĭ?

Asфeл ar фi kъ noĭ kъnd nĕam înkide okiĭ deлa orĭ чe aŭ фъkyt aлцĭ oamenĭ de o нaцie шi фamiлie ky noĭ, шi am înвъцiшa niцe miҗлoaчe чe ny nĭ se kyвinia a лe întreвyinцa de kъt akym шante syte de anĭ. Limвa noastrъ akym ny se maĭ aseamъnъ ky лatina de kъt în materie saŭ în diksionar, ny însъ шi în formъ saŭ grъmatikъ. Limвa лatinъ nĭ s'a фъkyt nymaĭ ka o лimвъ doktъ чe are reлaцie ky a noastrъ, шi чeea чe treвyia sъ фaчem noĭ akym шante syte шi o mie de anĭ, aŭ фъkyt фraцiĭ noшri itaлieniĭ: eĭ aŭ aвyt de normъ пe лatina шi aŭ kyлtiвat лimвa пoпorтyлyĭ romanĭ, kym am ziчe шi пe a noastrъ; aшa dar am greшi фoarte kъnd am лъsa yn лykry rata шi nĕam întoarчe înaпoĭ ky o mie de anĭ ka sъ înчeпem шi noĭ de akoлo de ynde aŭ înчeпyt itaлieniĭ шi ka sъ фim tot d'ayna ky o mie de anĭ maĭ înaпoĭ de kъt dъnшiĭ.

Aшa фiind kъ aŭ лykrat itaлieniĭ în лokyл nostry, n'ar treвyi sъ nĕ arynkъm okiĭ sъ вedem чe aŭ фъkyt? Вine este sъ ne цinem de лimвa фrancozeaskъ atъt de sъrakъ, atъt anomaлъ, atъt de destoĭnikъ a strika пe a noastrъ, dyпe kym ne a strikat'o de вre o 12 anĭ în koaчĭ? Limвa фrancozeaskъ nĕa strikat лimвa, kaпeteлe, oвiчeiyriлe, reлiцia, пentry kъ пyцinĭ din kъцĭ o înвaцъ îшĭ вat kaпyл ky aytoriĭ kлasiчi, шi romanцeлe чeлe maĭ neryшinoase se въd în mъĭniлe tineriлor. Aчeasta o шiŭ deлa mine, пentrŭ kъ лa вirstъ de 19 anĭ mъ înвъцa фrancozeшe kaвaлeryл de Faublas, шi пoate aчeasta вa фi пriчina de niчĭ n'am пrea înвъцat aшa вine фrancozeшe; ky asфeл de daskъл, asфeл de karte, asфeл de пъraвyrĭ. Mare пaryвъ addyчe

ачeastъ лimбъ шi dꙋхꙋлꙋĭ шi inimiĭ шi лimбiĭ ромъпещĭ, къчĭ nichĭ într'o лimбъ пꙋ s'aŭ skris atъtea кърцĭ desфръпъtoare шi апrinzъtoare de dꙋхꙋл шi inima Omꙋлꙋĭ. Linва ачeasta пꙋ se поate maĭ nichĭ de kꙋm învъца nichĭ a se ворбi nichĭ a se skrie фъръ ажꙋtorꙋл aлteĭ лimбĭ чeл пꙋцin aл Itaлienеĭ, este o лimбъ, sъракъ de ворве шi вогatъ de фrase, în kare веde чineва xarakterꙋл ꙋпꙋĭ omŭ че пꙋцin se rîndeще шi ворвeще mꙋлt; este o лimбъ în kare фiлos-фia шi лiteratꙋra n'a пꙋkꙋt фаче пasꙋrile че ar фi trевꙋit sъ фakъ în веakꙋл nostrꙋ; e o лimбъ în sфîrшit asemenea ꙋпeĭ kokete kꙋ гꙋst kare щie a se împodoбi kꙋ лꙋkrꙋrĭ strъ-пe, фъръ a se okꙋпа kꙋ лꙋkrꙋrĭ serioase шi вredniче de o matroanъ, чi пꙋmaĭ kꙋm sъ плакъ ka sъ sꙋвжꙋце пe kꙋrte-zaniĭ sъĭ.

Nimik пꙋ e maĭ ръŭ шi maĭ sлꙋt de kъt ꙋn omŭ saŭ пo-rod kare se ꙋitъ пe sine ka sъ se ia maĭmꙋцъndꙋse dꙋпe o-вiчeiꙋrile aлtꙋĭ omŭ, aлtꙋĭ пorodŭ. Noĭ вrъnd sъ imitъm пe францeзĭ, лimба лor пꙋ e în stare a пe învъца kꙋrat шi пemijлoчit de kъt пꙋmaĭ tot че aŭ eĭ maĭ ръŭ шi maĭ stri-kat de kъt în челe лaлte пaцiĭ; къчĭ moraлa чea tare a пърцiĭ чеĭ sъпъtoasе a францeзiлor пꙋ o вom пꙋtea imita шi doвîndi din кърцĭ чi пꙋmaĭ din пiлde trъind în mijлo-kꙋл лor шi aвînd de повъцꙋitorĭ пe чеĭ kari sꙋnt din însꙋ-шĭ ачea пarte sъпъtoasъ a пaцieĭ. Sъ фereaskъ Dꙋmnezeŭ лꙋmea de kreшinꙋл saŭ de евреꙋл tꙋrчit! kꙋm sъ фereaskъ Dꙋmnezeŭ шi пe вiata цara noastrъ, de a se îmmꙋлцi în tr'ъnsa ромъпiĭ францoziцĭ! къчĭ atꙋпчĭ пꙋ вom aвea re-воლꙋцiĭ, чi reвeлiĭ, tълхърiĭ, înжꙋпгerĭ, вiserichĭ restꙋr-пate. Reвoлꙋцia din 91 п'a върsat atъta sъпце пeвinовat în mijлokꙋл a 36 de miлioane sꙋфлete kъt se ва върsa între doъ miлioane de ромъпĭ. Шi че поate aцепta чine ва de

ла ун народ каре ішї деспреџуеше лімба, обічеюріле, ші tot че este пъмънtenesk ka съ învеџе пе дзунътаte алте обічеюрї, ші алтъ лімбъ прin kare веde челе maї лесne adikъ челе maї реле? Абіа în zече анї s'аў înпръшіat între дзунії ноштрі a treia парте din diksionарул ші грамаtika франџозешї, ші тоџї нумаї ворбеsk de kът de лібертате, пе kare neînџелегîndуо біне, o мъріџinesk înтр'ун desфрîў ші несупунере ла леџї ші ла ашезeminte. Ші ачестеa сунt roadеле унеї înвъџътурї în kare ну se înвъџa nimik temeїnik. Фъръ філософіе ну путем a ne гънdi дрепт, ші înчепутул філософіеї este, дупе kум am zis ші алтъ datъ, черчетареа нумелор saў a ворбелор, este деfiniџia чea adeвъратъ a termenілор че întreбuinџъм. Tokmaї ачеаsta ну o путем афла în лімба франџозеаskъ, къчї е о лімбъ în kare treї пърџї de ворбе îшї аў оріџina in алте лімбї, ші нумаї într'ънsеле ле поате чine вa афла înсемнареа чea aдевъратъ. Ачеаsta поате este ші прічіна пентру kare філософіа франџезілор e maї дзос de kът a немџілор. (?)

Нота la II

În despърџіреа ачеаsta se въд, дупе кум am zis, тoate ворбеле че аратъ ніше нумірї џерале de înбръкъminte пре kум veşmîntu, câlçamîntu... kум ші челе че арът ніше нумірї în парте înсъ de лукрурї de неапъратъ треБуінџъ, пе kare ну ле skimбъ Omул ку moada, прекум: camaşâ, mantá, peptine... тoate ачестеa сунт de оріџінъ латінъ. Însъ kъте întъmплърї n'a авут Румънia? kъте naџії n'аў трекут прin tr'ънsa, фie-kare ку kostумеле ші înбръкъminteле сале? De kъте орї n'a skimбat Ромъnул dела ораше înбръкъmin-

tea, лȣъndȣse dȣne a aлtor noroade saȣ naцiй? Kъnd în-
вrъkъndȣse ȣngȣreщe, kъnd лeшeщe, kъnd tъtъreщe, kъnd
tȣrчeщe, kъnd iar tȣrчeщe imitъnd karikatȣreлe Фanarȣлȣi;
'шi a adъogat вokaвȣлarȣл artikoлȣлȣi înвrъkъminteй лȣй kȣ
фeлȣrimй de nȣmirй strъine. Kъnd a въzȣt ъntъia datъ
Romъnȣл dȣлamъ, notȣrй, kontoш, anteriȣ, чeakшirй, isлik,
фireщe kъ a întreвat pe чeл kare лe пȣrta kȣm se kiamъ
шi aчeлa ia spȣs kȣm se kiamъ. Aшa s'a въgat în artiko-
лȣл aчesta вorвeлe: dȣлamъ, чepken, tъtarkъ, kontoш,
notȣrй, шaлвarй, фermene, — anteriȣ, чeakшirй, skȣrteйkъ,
цȣвea, вiniш, isлik, papȣчй, meшй, **чisme** лa noй, шi
чioвote лa Moлdaвй чe лe aȣ въzȣt лa лeшй шi mȣskaлй,
(pentrȣ kъ romanii n'aȣ пȣrtat чisme) pe ȣrmъ iar фrak,
вestъ, pantaлonй, sȣrtȣk, вreteлe шi xozȣndraȣrй, kreвatъ,
manişkъ. — korset, kapeлъ, kordon, пarȣrъ, etc. Însъ
aчestea nȣ aratъ oriцina romъnȣлȣй, фie-kъt de mȣлte, a-
чestea nȣ pot doвedi natȣra лimвiй лȣй. Dar вa întreвa
чine вa pentrȣ чe în лimвa лȣй nȣ gъseщй în artikoлȣл în-
вrъkъminteй шi вorвeлe, **tȣnikъ**, **togъ**, шi aлte aseme-
nea? — Kъte вeakȣrй, domnȣлe, de kъnd Romъnȣл n'a въzȣt
kȣ okiй **tora** шi **tȣnika**! шi kȣm вreaй ka sъ пъstreze nȣ-
meлe a ȣnor лȣkrȣrй чe nȣ лe kȣnoaщe. Kare însъ вa лȣa
pana ka sъ skrie saȣ sъ вorвeaskъ de kostȣmeлe шi înвrъ-
kъmintea romaniлor вekй, вa nȣmi фie-kare oвжet pe nȣme,
шi вorвeлe вor фi фoarte romъneщй iar nȣ strъine. Aseme-
nea вorвe se въd kȣ лokȣл лor în diksionareлe tȣtȣлor лim-
вiлor чe n'aȣ niчй o aфinitate kȣ чea лatinъ, pe kȣm în
diksionare romъneщй, ȣnde kȣ adeвъrat вor фi лa лokȣл лor,
dȣne o rъtъчire de atъtea вeakȣrй. Este de treвȣinцъ aчi
шi ȣrmъtoarea въgare de seamъ: toate вorвeлe strъine întrȣ
a лe înвrъkъminteй se въd kъ лe aȣ introdȣs în лimвъ ro-

мънії чeй dупе ла oраше kаre sунt челе din тънъ momiцe (маймуце) нaцiонале; însъ se вed ші ла sate, ші ла мунte, ші ла балtъ ворбе kаre нy sунt de oriџinъ romanъ пре kум: sarikъ, гаугъ, zere, kъчиулъ, опінчї, iцарї, zъбун, обіеле шчл: Ачі în уnеле ведem ачеаші прічінъ ka ші în челе арътate maï sus, ші în алтеле пе чеa урмъtoare. Dачіa a fost лъkуitъ de noroade ші maï nainte de deskълikareа romanilor în tr'ънsa. Ачеї oameнї îші aвea kostумеле ші înбръkъmintea лор. Romanії 'ia aу aфлаt kу дънселе; аша біind în Dачіa, skimбънd kлima Italieї aу treбуit sъ skimбе мулte ші din вешмintеле лор; aу treбуit sъ sъ ia sarika, ші гауга Dачіеї ka sъ se апере de фрігул iерneї ші de плоіле веріі шчл: Че фаче францезул saу алtъ нaцie din zioa de astъzї kънd ia tурбанул turkулуї sъ'л поarte saу біне треbуinцa a ворбі de dънsул de kът sъ'л нумеаskъ iar т у р б а n? Че фаче kънd біне треbуinцa a ворбі desпре senatул turчеsk, de kът a'л нумі пе нумеле луї D і в а n у шчл: dar asemenea ворбе фie kът de мулte нy skimбъ лімба францозeaskъ de a фi лімба францезулуї, чі din протівъ îї авуцеще diksionarул.

Nota la III.

Бъгъріле de seamъ че s'aу фъkут ла însemнareа de sus, se пot aплika ші ла ачеst artikол пentру треbуinчіoaseле хранеї. Între ворбеле че арът храна în џенерал, ведem: farinâ, pâne, apâ, vinu, sare.... ші între челе че aduче луksул saу обічеюріле ші moміцъріa дупе stрьinї, akoло ведem kюшkeaбaб, пілаф, kапama, anremoxt шчл: dar ачеsteа n'aу fost мънkърї kу kаre s'aу хрънit romanії ші пе kаre

No 4.

лъсъndуле eŭ шi ла фiiĭ шi nenoцiĭ шi strenenoцiĭ лор, аче-
цia лунd лукру, nу лӗа nъstrat nумеле. Romъnуа ла
kъte лукрурĭ 'iaŭ ръmas dела nъринцĭ лӗа nъstrat шi nу-
меле не kъt noate уn norod фъръ kулturъ nъstra niцe
sувenirĭ de doъ miĭ de anĭ. Пiлафуа шi алte asemenea în-
kъ se вede фirурънd în kърцiле tуtулор naцiiлор фъръ а
ле нрефаче шi desnaturа лiмва.

Nota la IV.

Îп artikoлуа рудeniеĭ se въd toate nумiриле de oriцinъ
лatinъ шi унеле maĭ вine nъstrate în лiмва Romъnулуi de
kъt în a Itaлiaнулуĭ, прekум unchiu, zio; алтеле iaръ kare
se въd nерdуte шi neintreвуinцate în лiмвiле italianъ
францезъ... se афлъ în-лiмва romъnъ; прekум finu de
унde вine ворва afinitate, affinità italieneцie шi affinité фran-
цozeцie. Ачeastъ въгare de seamъ se noate фаче în de ов-
цie în лiмва romъnулуĭ, kъчĭ фoarte adesea вom întълni
în trъnsa ворве de oriцinъ лatinъ, kare nу se афлъ nichĭ
în францеza, nichĭ în italiana... шi вiчe-вersa.

Nota la V.

Kήδη, în лiмва гречeaskъ însemneazъ гrижъ; κήδη dупъ
diaлektуа dorik se фаче κάδα; skimвънd не δ in z saŭ s, se
фаче casa. Kasa a fost чea din тъиŭ гrижъ a Omулуĭ ka съ
se nуe ла adъnost îndatъ че'шĭ a kуnoskуt treвуinцеле.
Kasa însemneazъ o гrижъ. Kу ачest nуme aŭ вenit mo-
шiĭ romaniлор kу Enea dела Troica, уnde se ворвia лiмва
dorikъ, ачest nуme 'л aŭ intreвуinцat itaлieniĭ de treĭ miĭ
de anĭ anroane, ачesta îл intreвуinцeazъ шi astъzĭ, шi kу
ачesta s'aŭ întreвуinцat шi se întreвуinцeazъ шi romъniĭ ka

sъ'шĭ нȣmeaskъ лoкȣл de лъкȣінцъ, kare este чea adeвъра-тъ гріжъ a фі-kъrȣia. Ꙟn asemenea нȣанце веde чінева оріџіна ȣнȣĭ norod: în kasa ші în kȣrtea Romънȣлȣĭ kъte лȣkrȣрĭ aȣ̆ remas saȣ̆ неpreфъkȣte saȣ̆ неperdȣte din прічі-на întъмплърілor, aȣ̆ rъmas ші kȣ нȣмеле лор din векавȣ-лаrȣл латin фъrъ алтъ префачере de kът ачеа че aȣ̆ пȣtȣt addȣче kлima kare are o mare inфлȣінцъ ла органеле гъл-ȣitoare але Omȣлȣĭ.

NOTA la VI, VII, VIII, IX, X, XI.

Natȣra e вечnikъ, ea нȣ se sȣпȣне префачерілор ka обі-чеіȣрілe, ничĭ modeлор ka вesmintеле. Лȣkrъріле eĭ sȣnt tot ачелеа, ші tot asфел ле-a въzȣt romънȣл în Italia ші în Da-чіа; прin ȣrmare нȣмірілe kȣ kare se aratъ лȣkrъріле eĭ aȣ̆ treвȣit sъ remъе Romънȣлȣĭ maĭ neskimвate dȣпе kȣm ле-aȣ̆ авȣt ші moшіĭ лȣĭ, пentrȣ kъ orĭ ȣnde s'a aфлat eл, нȣ ле-a perdȣt din vedere, ші în ȣнеле a пъstrat maĭ вine eл вор-веле ші de kът italianȣл пре kȣm humâ, ningere ші ал-теле. De вom пъші în челе treĭ rirate але naтȣreĭ atът se skimвъ нȣміріле, пе kът naтȣra 'ia înфъцішat romънȣлȣĭ în Dачіа алte овjeкte deosевite de а ле Italіеĭ. Mineralеле kȣnoskȣte вȣлгеĭ saȣ̆ глоатеĭ aȣ̆ ачелеашĭ нȣмірĭ ші în лім-ва romънъ ші italіанъ, плantеле че se aфлъ ші în Dачіа ші în Italia aȣ̆ ачелеашĭ нȣмірĭ, ва înkъ atът aȣ̆ (1) пъstrat romънiĭ asemenea нȣme în kът daka н'aȣ̆ aфлat în Dачіа ȣн фел de плantъ saȣ̆ arвȣre че aȣ̆ авȣt în Italia, ші aȣ̆ въ-zȣt алta kare semъна ла фрȣнzъ saȣ̆ ла алte însȣшірĭ kȣ a-

(1) Plantago, plantaginis, plantaginè, pâtlaginâ, rum: piantaggine, itl. plantain frz: s'a ȣitat a se пȣне în ачest во-kaвȣлar kȣm ші алтеле.

челеа, аȣ dat нȣме italian ла продȣkte але Dачieĭ. Пре-kȣm спре пiлdъ, în Dачia нȣ kреще лаȣре (daфin). Ве-nind ромъ iĭ ачi, аȣ възȣt вȣriana a kъria фрȣnzе seamънъ kȣ лаȣрела (daфinȣл) шi a нȣmito лаȣр; dȣпъ kъte ва це-nерацiĭ s'a леципȣit ачеastъ нȣmire a se da ачещiĭ вȣrienĭ; maĭ пе ȣрмъ strenепоцiĭ челор d'ъntъĭȣ ромъпĭ пе maĭ възъnd лаȣреле чеа adeвъrat, kъnd лi s'a adȣs de вînzare din църiле гречещĭ, ла чеа din tъĭȣ вedere a треввȣit съ în-treве пе негȣцъtor kȣm se kiamъ ачеа фрȣnzъ; ачеsta фiind грек saȣ ромъпȣ че a adȣs плаnta din Гречiа a спȣs kъ se нȣmеще daфinȣ. Аша 'шĭ a фъkȣt Ромъпȣл o лimвъ în kare лаȣре съ însemneze продȣktȣл Dачieĭ шi daфin пе ал Гречieĭ шi Italieĭ. Asфeл черчetъnd афлъm прiчina орĭ ȣnde вом вedea o deoseвire între ачеste doъ diaлekte ла нȣmirea minераleлор плаntелор шi animaлeлор. Ачеastъ deoseвire o афлъm maĭ mȣлt ла пaserĭ шi пещĭ; пеntрȣ kъ пasеriле шi пещiĭ ачеstor doъ kлime saȣ пъmъntȣрĭ sȣnt maĭ mȣлt deoseвite.

Nота la XII.

În artikoлȣл despre timпȣ, daka афлъm ворвеле вреme, чеаs, sфert, афлъm шi прiчina întрȣdȣчерiĭ лор: kȣ întрȣ-dȣчерeа kърцiлор slaве în вiserичĭ s'a întрȣdȣs шi чеаslo-вȣл kȣ чеаsȣрiле; dȣпе чеаsȣрĭ аȣ вenit шi sфertȣрiле; вреme s'a întрȣdȣs kȣ овiчеiȣл лimвiĭ slaве kȣm s'a întрȣdȣs шi ла ромъпiĭ din Мачedonia kерo, овiчпȣindȣse kȣ лimва гре-чеаskъ. Веak, пеntрȣ kъ se афлъ în вokaвȣлarȣл slaв нȣ este ворвъ slaвъ; чi прiчina este kъ toate пороаdeле аȣ a-чееашĭ оригinъ, шi лimвiле s'аȣ фъkȣt dȣпе despърцirea по-роаdeлор, dȣпе kлime шi imitацiĭ але naтȣрeĭ. Kȣ toate kъ по-

roadeле 'шi aŭ фъkst deosebite лimbi, însъ în фie-kare aфлъ чinева semne, елементе шi dовезĭ kъ о лimbъ aŭ авst oameniĭ лa învenst. Asфел aфлъm *ἀμνὸς* гречеще, *ἀγνὸς* agnus латineще, агнецъ sлавoneще, agnello iталieneще, agneau франнozeще, gnelu romъneще; asфел aфлъ чinева шi вервsл dare лa мsлte лimbĭ kъ se aseamъnъ: *δίδειν*, dare, дашъ, donner. Asфел вedem шi ворвa веakŭ, de sнde віне векsіre, векsіt, шi vecu, франнozeще ksm шi weak енглеzeще. Dar se aфлъ шi în diksionarsл sлав, че не пasъ? Limва romъneаskъ нs e sлавъ шi însшiĭ d'ar авеа ворве ksrate sлаве sst формъ saŭ tiнĭ rsmъneщĭ, не ksm de вor авеа ніще ворве aшa de ценерaле.

Nота la XIII.

Am arъtat kъtъ іnфлsinцъ a авst skimварea релiцieĭ шi intrsdsчerea maĭ лa srmъ a kърцiлor sлаве în termeniĭ teoлoцieĭ: ks toate ворвеле че a пъstrat Romъnsл în skeлеtsл Kredinцeĭ, însъ tot s'aŭ вirît шi челе srmъtore пreksm:

Prечista	Madonna
Sфîntsл Dsx	Spirito Santo
Raĭ	Paradiso
Mîntsire	Sълsте
Ispoведanie	Confessione
Dsxовnik	Confessore

шiчa:

Iadŭ, botezŭ, aiasmъ, metanie sst ворве гречещі: *ᾅδης*, (i) de sst (a) лa noĭ se чiteще фъkъndsse diftonгsл ia; *βάπτισμα* (a) s'a фъkst (o) kare se întъмплъ des în лimва sлавъ, (i) s'a фъkst (e) пънъ a ajsns botesma, botesma, botez.

Noтa la xiv.

Daka ла нꙋмеле а мꙋлтор serбъtorĭ se вѣdꙋ̆ oare kare skimбърĭ, deoseбirea este în ѳras iar нꙋ în materie. Sпre пildъ: Romънꙋл ziче Maĭka Domнꙋлꙋĭ; italiaнꙋл Doamna mea, Madonna; ꙋнꙋл ziче Dꙋminika ѳлoriiлor шi aлtꙋл a stълпъriлor: delle palme; ꙋнꙋл ziче înълцerea, aлtꙋл ascension; ꙋнꙋл addormirea, aлtꙋл assunzione; шi ч. л.: Nꙋ e mirare daka шi în artikoлꙋл aчesta 'шĭ a лъsat ꙋ.de шi ꙋnde лimбa sлaвъ ꙋrmeлe sале, kъчĭ a trekꙋt шi s'a zъбoвit kъte вa вreme în Бiserika Romънꙋлꙋĭ. Пre лъngъ aчestea se maĭ ѳaче aчeastъ вѣгare de seamъ, kъ sъrбъtoriле челе векĭ але romъniлor sꙋnt: Satꙋrnеa, че пънъ în zioa de astъzĭ se serбeazъ în ajꙋnꙋл anꙋлꙋĭ нꙋoꙋ̆, kъtъndꙋ'шĭ romъnii în ѳeлꙋrimĭ de kinꙋrĭ norokꙋл; joiле dꙋпе Пaцĭ toate, în kare se чinsteщe Жoie tꙋnъtorꙋл пentrꙋ ѳꙋлцere шi гrindinъ; jokꙋл kълꙋшariлor, în kare se serбeazъ addꙋчerea aminte a jokꙋлꙋĭ лꙋĭ Romꙋлꙋ ла rъпirea Saбineлor, шi aлteле мꙋлte kare se aѳлъ înrъdъчinate între sъtenĭ maĭ мꙋлt de kът sъrбъtoriле бiserichiĭ.

Noтa la xvi.

În artikoлꙋл пentrꙋ arte щiinцe шi meщeшꙋгꙋrĭ este ѳoarte sъrakъ лimбa norodꙋлꙋĭ romън, adikъ нꙋ este nichĭ maĭ пе jos nichĭ maĭ înainte de kът лimбa orĭ kърꙋĭ norod. Atъцia termenĭ de щiinцe, arte, шi meщeшꙋгꙋrĭ щie sъteanꙋл romън kъцĭ щie шi sъteanꙋл грek, ѳranцez italian neamц.... Noĭ пънъ akꙋm n'am вorбit de лimбa лiteraциiлor romънi, чi de a пoпorꙋлꙋĭ Daчieĭ. Literaциĭ îшĭ

фak singȣrĭ termenii kъnd доbîndesk ideiле, ші лȣmea se ia dȣпe ачeia kari aȣ dat лimбiĭ niще termenĭ ші niще форme потрiвite пe фireа eĭ.

Nota la xvii.

Orĭ kът de nekȣлtiвatъ a фost deлa o вreme înkoачĭ arta armeлor între romъnĭ, însъ dȣпe termenii че se въd însemnaцĭ în desпърцirea xvii. se вede kȣrat skeлetȣл ачeцiĭ arte фoarte deплinit ші în stare a înkiea kaпitoлeлe Arteĭ miлitare.

Nota despre ajectivi.

Toate însemnъriле че s'aȣ фъkȣt пentrȣ sȣбstantiвĭ, ачeлeaшĭ se пot aплika ші лa adжektiвĭ. De вom îmпърцĭ фeлȣл ачesta de вorбe în фiziче пrekȣm лaб, roшȣ, strъmб, rotȣnd, dȣлче, akrȣ, kaлd, reче ші чл: ші în moraлe пrekȣm бȣн, reȣ, krȣd, блънd ші чл: вedem în artikoлȣл adжektiвiлor kъ чeĭ фiziчĭ sȣnt maĭ mȣлцĭ de kът чeĭ moraлĭ. Прiчina este tot ачeea че am въzȣt ші лa sȣбstantiвiĭ moraлĭ. Че se atinцe însъ de adжektiвiĭ nȣmeraлĭ, în ачestea aȣ фost maĭ фiлosoфĭ romъniĭ de kът toate naцiiле, kъчĭ în toцĭ termenii nȣmeraлĭ se вede aплikatъ sistema zeчimaлъ. Romъnȣл asфeл чiteшe nȣmeriле în tokmaĭ dȣпe treaпta ші пreцȣл лor. Баre чineва de seamъ kъ în лimбa romънъ фie-kare treaпtъ de цифre sпre stъnga ia ȣn nȣme лa sъȣ ші nȣ se maĭ skimбъ, dȣпe kȣm nȣ se skimбъ niчĭ пreцȣл цифreĭ: sпre niлdъ ȣnimĭ, zeчĭ, sȣte, miĭ... Kънd Romъnȣл чiteшe 20, este фoarte konsekȣent kȣ sistema zeчimaлъ ші ziче doъ-zeчĭ, adikъ kȣm am ziче пre-

чеще *δύο δέκα*, saȣ̆ *δεκάδες*, în фrанџezeще deu dix. Ꙟn вре-
me че гrekȣл, лatinȣл, italianȣл, фranџezȣл шчл: чiteще
нȣmъrȣл strikat пrintr'o înвoire rъȣ̆ întrȣdȣsъ ши лeџнȣitъ
фъrъ a koresпȣnde kȣ фiлosoфia sistemeĭ zeчimaлe. 30,
40... 85 se чitesk rȣmъneще treĭzeчĭ, пatrȣ-zeчĭ,
oпtzeчĭ ши чinчĭ; 100, 200, 374 se чitesk o sȣtъ, doъ
sȣte, treĭ sȣte шaпte zeчĭ ши пatrȣ; 1000, 2000, 3496, se
чitesk o mie, doъ miĭ, treĭ miĭ пatrȣ sȣte noъ zeзĭ ши шase.
Askȣлte чine вa пe фranџez kȣm чiteще нȣmъrȣл aчesta din
ȣrmъ ши aлteлe mȣлte: askȣлte ши пe гrek ши пe Italian
шчл: фranџezȣл ziчe treĭ miĭ, пatrȣ sȣte пatrȣ-doĭ-zeчĭ,
zeчe ши шase; italianȣл чiteще ka ши гrekȣл dȣпe o înвoire
jar nȣ dȣпe sistema ши фiлosoфia нȣmeraџieĭ. Atȣnчĭ ar
simџi гrekȣл нȣmeraџia romъneaskъ, kъnd ar вedea kъ ro-
mънȣл чiteще нȣmъrȣл de sȣs: *τρεῖς χιλιάδες, τέσσαρες
ἑκατοντάδες, ἐννέα δεκάδες, καὶ ἕξ*, ши фranџezȣл atȣnчĭ
s'ar вedea kъt e de înaпoiat întrȣ înвъџътȣra aritmetiчeĭ
ши алџeвriĭ (neпotriвindȣse лimвa kȣ deфiniџiiлe че dъ)
kъnd ar aфлa kъ romъnȣл чiteще asemenea нȣmere: trois
mille, quatre-cents, neuf-dixs et six.

Pentru verbi.

Пentrȣ лȣkrъriлe че neînчetat aȣ̆ aвȣt romъniĭ, пentrȣ
aчeлea aȣ̆ пъstrat ши вerвiĭ de oriџinъ лatinъ; лa kъte лȣ-
krъrĭ însъ s'aȣ̆ amestekat strъiniĭ orĭ întrodȣkъndȣлe saȣ̆
inфлȣind kȣ sȣпerioritatea, akoлo 'шĭ aȣ̆ dat eĭ нȣmiriлe лor.
Пiлdъ пroaspъtъ aвem de kȣrînd пe rȣшĭ: kъџĭ вerвĭ
nȣ пe aȣ̆ лъsat în administraџie ши miлiџie; însъ kȣлtiвa-
toriĭ лimвiĭ вor aлeџe ши пreфeri пe чeĭ че sȣnt tot de ȣn
neam ши фeл kȣ вerвiĭ чeiлaлџĭ aĭ лimвiĭ.

OBSERVATII GENERALE

Пeste 13oo de ворве maĭ de ръdъчinъ, kare ar пꙋtea сꙋлꙋџi ka niщe tꙋлпine ла maĭ mꙋлte ramꙋre de ворве че пot съ înkiee фamiлiĭ, s'aꙋ adꙋnat în вokaвꙋлarꙋл че 'л am înфъцimat чititoriлor.

Ka съ îmmꙋлцim dintr'o ворвъ saꙋ tꙋлпinъ radikaлъ maĭ mꙋлte ramꙋre, авem doъ miџлoaче: ꙋnꙋл aл deriваціеĭ шi aлtꙋл aл komпꙋneriĭ. Aл deriваціеĭ пrekꙋm deлa bunu, bunêtate, buneçe, bonaçâ, bunicâ шчл: шi aл komпoziціеĭ, kъnd din doъ ворве saꙋ dintr'o ворвъ шi пreпoziціĭ фaчem aлte ворве; пrekꙋm scriere, pre-scriere, pro-scriere, des-criere, în-scriere, sub-scriere.

Пrin aчeste doъ miџлoaчe în toate лimвiлe se îmmꙋлцesk ворвeлe, în kъt în лimва noastrъ nꙋmaĭ din ворвeлe arъtate în вokaвꙋлarꙋл aчesta пꙋtem фaчe пeste 17 miĭ ворве de oriџinъ лatinъ, a kъrora saꙋ ръdъчina se aфлъ în лimва romъneaskъ, saꙋ maĭ mꙋлte ramꙋri фъrъ ръdъчinъ kare, neфiind întreвꙋinцate din пriчina лinseĭ ideiлor, akꙋm îшĭ пot лꙋa лokꙋл лor în diksionarꙋл romъnesk шi a se întreвꙋinцa în kъrціле aꙋtoriлor romъnĭ.

Sпre a фi maĭ вine înцeлeшĭ вom, adꙋчe aчi kъteва ворве de ръdъчinъ din kare вom пrodꙋчe toate ворвeлe че se пot фaчe пrin deriваціе шi komпꙋnere. Kꙋ aчeasta arъtъnd kꙋm se îmmꙋлцesk ворвeлe шi se авꙋцeщe лimва, într'aчeeaшĭ вreme вom arъta шi kiпꙋл deriваціеĭ шi komпꙋneriĭ ворвeлor kъ este maĭ tot aчeлa ла amъndoъ diaлekteлe, kare doвedesk kъ фak ꙋna шi aчeeaшĭ лimвъ.

Авънd о ворвъ de ръdъчinъ, faчem dintr'ънsа dъпъ trевуinцъ шi dъпе natуrа ideeĭ, о familie de ворве dъпе kум se ва вedea; dar kа sъ înлesnim пе чetitor лa înцeлeсуа fieшĭ kъriia ворве, addучem desлушiriле урmъtoare:

Ка sъ ia о dee о deosiвitъ нуанцъ saу о алtъ însъmnare relativъ kъ sine, пе întreвуinцъm ку niцe пъrtiчeлe пе kare, пе уnеле ле пунem înaintea ръdъчinеĭ шi алteле dупе ръdъчinъ. Пе чеlе d'ънtъĭ ле вom нуmi пrепоziцiĭ în kompoziцie, шi пе челе d'adoilea: dупепоziцiĭ, saŭ finaле, orĭ terminaцiĭ.

Препоziцiĭ sунt челе урmъtoare:

1° а, ав шi авs, че are aчеашĭ пуtere ку ἀπὸ греческ: шi însemneazъ уn феl traцere afarъ, уn феl de miшkare de akоло în koaчĭ, шi adesea korъsпуnde ку (în). ав se веde întreг нумаĭ kънd вine dупе dъnsуl о вokaлъ, iar лa алte întъmплърĭ se skimвъ b în konsona че урmeazъ: kум, urire aвurire, punere appunere, tragere attragere, abstracţie, nobilire, annobilire, (înnobilire).

2° аd, че însemneazъ asemenea miшkare шi korъsпуnde ку (лa) шi πρὸς; kум unu, adunu, adikъ уnesk лa уn лok, ducu adducu; apâ, apare, adâpare, (duce şau da la apâ).

3° ante, че însemneazъ nainte; kум: camerâ antecamerâ, cedere, (de уnde пурчеdere) antecedere.

4° con, co, шi cu, (de о пуtere ку ξυν греческ *) че însemneazъ împreunъ; kум: tenire contenire, giurare, congiurare, prindere, coprindere шi cuprindere.

5° de, че însemneazъ пентру saŭ miшkare de aчi nainte, шi kam koresпуnde ку греческул περὶ; kум: prindere, deprindere, scriere descriere, ducere, deduчere.

---

* Prepositia ξυν, se scie que este κσυν, scoţîndu pe κ, remâne συν, scoţîndu pe σ, remâne κυν, de unde κύντερος; κυν pronunţatu latinesce, face cun, de unde cu românescu.

6° DES, DIS, ші DI че însemneazъ лipsa ideeĭ че врem sъ arъ-tъm saў ѵn лѵkrѵ înпrotiвъ de ideea че врem sъ sпѵnem, kѵm: frêu, desfrêu (adikъ фъrъ freў); fiinçare desfiinçare: DI însemneazъ despъrџire saў deпъrtare ші korrespѵnde kѵ greчeskѵл διὰ: stare, stançâ, distançâ; ferire, ferinçâ, diferinçâ, pârţire despârţire *.

7° ES, saў s, че este de o пѵtere kѵ ἐκ, saў ἐξ greчesk, ші însemneazъ aфarъ, saў лipsъ de чева, kѵm: ire eş-ire (a merџe saў a фaче iĭ aфarъ **); punere, spunere (a пѵne aфarъ ideea saў kѵвîntѵл); minte, mintitu, smintitu. (aфarъ din minte).

8° IN, че însemneazъ în лъѵntrѵ; kѵm bunêtâţire înbunêtâţire, flare înflare (a въга вînt în лъѵntrѵ).

9° OB, kare skimвъ пe b în konsona че ѵrmeazъ dѵпe sine ші însemneazъ maĭ mѵлt înпrotiвъ, o mішkare saў împinџere deлa noĭ înainte; (korrespѵnde kѵ κατὰ) kѵm morîre, ommorîre, cidere, occidere saў uccidere, punere oppunere (пѵnere deпarte de noĭ, împrotiвire, лъsare aфarъ).

10° PRE, че însemneazъ kъnd înainte пre kѵm sciinçâ, presciinçâ; kъnd repetiџie saў înnoire kѵm facere prefacere; kъnd asѵпra, пrekѵm dicatu predicatu, dicâ predica, (ziчere kѵвînt asѵпra ѵneĭ пriчinĭ).

11° PRO, че însemneazъ înainte în вreme saў în лokў; kѵm vedere provedere, punere propunere.

---

* Ka sъ nѵ amestekъm пe DE kѵ DI, kѵm se фaче de Itaлienĭ ші Moлdaвĭ, вom arъta kiar din фirea лor, kѵm ші dѵпe însemnarea în лimвa лatinъ kъ DE, korrespѵnde kѵ περὶ; kѵm: descriere, περιγραφειν; iar DI, kѵ διὰ; kѵm: distançâ, διάςημα.

** Ideea merџeriĭ saў пъшiriĭ maĭ лa toџĭ oamenii se esпrimъ kѵ strigarea iii! de ѵnde ἴημι greчesk, ire rѵmъnesk, de ѵnde ші modѵл пorѵnчitor: iĭ, adikъ merџĭ.

12° RE, че însemneazъ repetiцie, saў înnoire kѕm: sârire resârire, mânere remânere; saў înapoї: ducere reducere.

13° RES, че însemneazъ neraцie, ѕrъ ші înapoї; kѕm: simцire rêssimцire, bunare resbunere, platâ resplata; ші aлte orї kѕвîrшire; kѕm batere rêsbatere.

14° STRA че are maї ачеeашї пѕtere kѕ RES: batere resbetere strâbare, ші însemneazъ koвîrшire saў de koлo пъпъ dinkoлo.

15° SUB, че însemneazъ dedesѕвt, шiskimвъ пе b în konsoana ѕrmъtoare: kѕm punere suppunere, ferire suff rire, alternu subalternu.

16° TRA ші TRI че este maї de o пѕtere kѕ STRA, însemnъnd kъte o datъ ші пrефачеre kѕm: ducere trâducere, dare, trâdare; mitere, trimitere.

17° INTRE saў INTER, a kъrѕia глъsѕire пѕmaї îї aratъ ші însemnarea: vorbire întrevorbire, prindere intreprindere.

Iar Dѕпепoziцiiлe saў terminaцiiлe sѕnt челe ѕrmъtoare:

1° ORU, че aratъ o persoanъ kare фaчe orї лѕkreazъ чева; kѕm seriere, scriitoru, (че serie).

2° ORIU, че aratъ ѕп лoкѕ ѕnde se фaчe saў se лѕkreazъ чева: sriere scriitoriu, laborare laboratoriu, dormire dormitoriu.

3° Челe în ORU, skimвъndѕse în URA, aratъ ideea saў însemnarea вerвѕлѕї personiфikatъ, ka sъ zik asфeл, kare personiфikaцie saў este aktiвъ прekѕm deлa nascere, nascâtoru, прin preskѕrtare natoru, naturâ, saў este пasiвъ, kѕm facere fâcêtoru, fâptoru, fâpturâ.

4° MINTU, ші MENTU are maї ача însemnare kѕ URA; kѕm coborâmintu coborâtura, înjurâmintu înjureturâ; kѕ toate kъ челe în URA seamъnъ чева maї пasiвe. Aлeцerea din ачeste doъ terminaцiї stъ лa ѕrekea ші гѕstѕл skriitorѕлѕї

ші ла інtъmпінъл konsoanелор че se aфлъ în ворва de rъ-dъчinъ.

5° ATU, ITU, SU, ші UTU че, însemneazъ патimъ ші вreme trekвtъ, kвm: mîncare mancatu, audire audítu, înțelegere înțelesu, vedere vêdutu.

6° Deла aчeste паtrв terminaцiї ші aлteлe, de вom skoate пe u, ші вom adъoga пe IE, se фak aлte вorвe, прin kare, ideea ia o фiinцъ metaфizikъ saў moraлъ, прekвm: declamatu declamatie, misu trimisu commisu commisie, productu producție. Aчeste terminaцiї în лatinешtе sвnt în io, ші dвпe idioma de oвiшe a лimвiї româneшtї, фъkвnd пвminatiввл ka în aвлatiв, ar treвvi sъ se фakъ IONE saў IUNE: educatio, educatione, educâțiune, educâciune; însъ în aчestea ka ші în aлteлe 'шї a пъstrat лimвa rвmъneaskъ, maї mвлt de kъt чeлe лaлte лimвї, însвшirї aлe лimвiї чe se skria o datъ în Roma.

7° osu, чe înseмneazъ o aвere în sine a ideeї ші kare se aпaлiseazъ kв: пліп de, saў kв пreпoziцie kв; kвm: lumînâ, luminosu (чe are лвminъ, пліп de лвminъ saў kв лвminъ); noru, norosu (kв norї saў пліnї de norї).

8° ALU ші ILU, чe însemneazъ o posesie ші kare se aпaлiseazъ maї adesea în kazвл цenetiв; kвm locu, localu (aл лokвлвї); grâmaticâ, gramaticalu (de грamatikъ); facere, facilu (de фъkвt, adikъ лesпe).

9° IVU чe este maї de o пвtere kв ALU ші ILU, kв deosъвire kъ maї adesea ALU se aпaлiseazъ în цenetiввл kв artikoл ші IVU, фъrъ artikoл; kвm: guvernu localu (гвверпв aл лokвлвї) caḑu naminativu (kazu de numire).

10° BILU, чe însemneazъ kaпaчitate ші se aпaлiseazъ kв пвtinчios, ввп, пriimitor de...; kвm: simțire, simtibilu, mutare mutabilu (пriimitor, пвtinчios de a se muta).

11° TATE, kare пersoпiфikъ kвaлitatea aджektiвiлor пozitiвe; kвm: bunu bunêtate; kвm ші kвaлitъцiлe arъtate

прin аџektiвeʌe terminate în osu, ALU, ILU, BILU; generosu generositate, moralu moraʌitate, facilu, facilitate, simţibilu simţibilitate...

12° ICU, че aratъ o пosesise ka ші чеʌe în ALU ші IVU, ші se anaʌiseazъ iar în џeneтiв; kym poetu, poëticu (de поeşiї) musâ musicu. Ачeastъ terminaџie este гречeaskъ.

13° ESCU, че aratъ iar o посesie; kym: cavaleru cavalerescu, pittoru (zyгravy) pittorescu.

14° IME, че însemneazъ o adynatъ ʌa уnaʌokў de maї myʌџї oameni saў kyaʌitъџї; kym: boieru boierime, jyne juнime, neguţâtoru neguţâtorime.

15° ETU че însemneazъ o adynatъ de пomї, kym: frasinu frasinetu, pomu pometu.... Aчeste doъ terminaџiї în IME ші ETU se nymesk koʌʌektiвe.

16° INÇA ші ANÇA, kare персоніфікъ ideea saў infinitiвyʌ yпyї верв; kym credere credinçâ, aliare aliançâ, provedere provedinçâ, constare constança. TATE персоніфікъ aџektiвiї, ші ÇA вервiї.

17° ARU, че însemneazъ maї myʌt meserie; kym: pesce pescaru, lemnu lemnaru.

18° ACIU, че are maї aчecaшї însemnare ky oru, kym: râpire râpitoru râpaciu, fugire fugâtoru fugaciu.

19° Пре ʌъnгъ aчestea se maї adaorъ ші terminaџiiʌe kare mъresk saў mikшoreazъ; kym: omu, omoiu omuleţu kym ші чеʌe фemeeшї kare synt myʌte în ʌimвa noastrъ ka ші în itaʌieneшe.

Sokotind o rъdъчinъ kare поate sъ фie de natyrъ a пrimi toate пrепoziџiiʌe, aвem din trъnsa 17 ворве din kare пytem dedyче din фie kare пъпъ ʌa 19 aʌte ворве skimвъnd terminaџia. Аша s'ar фаче ʌa treвyinџъ din tr'o rъdъчinъ o фamiʌie пъпъ ʌa 327 ворве, toate пe înџeʌesyʌ Romъnyʌyї, de вa въгa de seamъ ʌa însemnarea фie-kъria пrепoziнiї ші фie-kъria dyпепoziџiї.

BATERE	BATTERE
bâtêtoru	battatore
bâtutu	battuto
bâtutâ	battuta
bâtêmîntu	batimento
bâtêturâ	battitura
bâtâlie, bâtaie	battaglia
batalionu	battaglione
bâtâiorâ	battagliôla
bâtâiare	battagliare
bâtâiaşu	battagliatore
bâtâiatâ (amestecu)	battagliata
bâtâlierescu	battaglieresco
bâtâiosu	battaglieroso
bâtâiesce	battaglievolmente
batelatâ	battellata
batelетu	battelleto
batelu	battello
batelanţi	battellanti
bâtaiu	battaglio
baterie	batteria
bate-lânâ (batilanu	battilano
batauru	battiloro
bâtâie, baticoru	battito, batticore
abbatere ...	abbattere ...
desbatere ...	disbattere ...
combatere ...	combattere ...
rebatere ...	ribattere ...
strâbâtere ...	strabattere ...
resbatere	—

BINARE	BINARE
binare (î)	combinare
combinatoru	combinatore
combinatu	combinato.
combinaţie	combinazione
desbinare (1)	scombinare

BUNU	BUONO
bunêtate	bontade, bonitade, bonità
buneçe	bonizia
bunicâ	nonna
bunaça	bonaccia
bunâçare	bonacciare
bunâçiosu	bonaccioso
bunariu	bonario
bunârietate	bonarietade
înbunare ...	inbonire ...
resbunare ...	vendicare ...
înbunâtâţire ...	bonificare ...
nebunu	pazzo
nebunie	pazzia
nebunatica	scherzevole
nebunesce	pazzamente
strâbunu	bisavolo
bine	bene
binecuvîntare	benedire
beneficiu ...	beneficio ...
binevoinça ...	benevolença
binevolu	benevole

(1) Desghinare, nu e îndoialâ quê este desbinare fâcêndu pe b, g ca la bine ghine.

CADERE	CADERE
cadu	caso
cadâtoru	—
cadutu	caduto
cadâturâ	cadimento, caduta
cadaveru	cadavero
cadavericu	cadaverico
cadáverosu	cadaveroso
cadinçâ	cadenza
cadetu	cadetto
scâdere...	scadere...
decâdinçâ	decadenza
precâdere	—
încâdere	incadere

CAPERE	CAPERE
capabilu	capace
capacitate	capacitá
încâpere	capere
începere	principiare
pricepere	percipere
concepere	concepere
principiu	principio
scâpare	scapare

CERNERE	CERNERE
cernitoru	cernitore
cernutu	cernuto
concernere	concernere
concerninçâ	concernenza
concernentu	concernente
descernere	discernere (scern:)
descernêtoru	discernitore
descernêmênt	discernimento
descerninçâ	discernenza

CERTARE	CERTARE
ceartâ	certame
concertare	concertare
concertatu	concertato
concertu	concerto
descertare	discerre (scerre)

CHIARU	CHIARO
CLARUS	
chiarare	chiarare
chiareçe	chiarezza
chiarificare	chiarificare
chiarificaţie	chairificazione
chiaritate	chiaritá
chiarinâ (haut-bois)	chiarina
chiarurâ	chairore
chiaroscurare	chiaroscurare
chiaroscuru	chiaroscuro
dechiarare	dechiarare (d', dis, s)
dechiarire	dichiarire
declaratoriu	diclaratorio
dechiarâmîntu (s)	dichiaramento (s)
dechiaraţivu	dichiarativo
dechiaraţie	dichiarazione
schiaratoru	schiaratore
schiarea (o earbâ)	schiarea
preclaru	preclaro

Chiemare Chiamare Clamare

chiemâtoru	chiamatore
chiematâ	chiamata
chiemâmîntu	chiamamento
declamare	declamare
declamatoru	declamatore
declamatoriu	declamatorio
declamaţie	declamazione
esclamare	esclamare
esclamatoru	esclamatore
esclamativu	esclamativo
esclamaţie	esclamazione
proclamare prochiemare	proclamare
proclamaţie	proclama
proclamatoru	proclamatore

Chidere Chiudere Cludere

închidere	inchiudere (clu)
închisu	inchiuso
înclusâ	inclusa
deschidere	dischiudere
conchidere	conchiudere (clu)
conclusie	conchiusione (clu)
concludentu	concludente
conclusivu	conclusivo
înclusivu	inclusivo
conclusu	concluso

Chinare Chinare Clinare

clinâ	china
clinâmîntu	chinamento
clinâturâ	chinatura
clinatâ	chinata
acclinare	acchinare
declinare	declinare (chi) diclinare
declinaţie	declinazione
declinabilu	declinabile
declivâ	declive
declivitate	declività
închinare	inchinare
închinaţie	inchinazione
înclinare	inclinare
înclinabilu	inclinabile
înclinatu	inclinato
înclinaţie	inclinazione
schinierâ	schiniera

armâ spre apararea pulpeloru

Dare Dare Donare

datâ	data
daterie	dateria
datariu	datario
dâtâtoru	datore
dativu	dativo
datu	dato
daru	grazia
darnicu	generose, liberale
datoru	debitore
datorie	debito
donaţie danie	donazione
donatoru dânuitoru	donatore

donatoriu	donatorio
donativu	donativo
donaturâ	donatura
addaosu....	aggiunta
condonare (iertare)	condonare
condonatoru	condonatore
condonabilu	condonabile
condonaţie	condonazione
desdare (coborîre)	disdare
predare	predare
prêdâ	preda
prêdaciu	predace
prêdâmîntu	predamento
prêdâtoru	predatore
dedare	addarsi
sdatu	sdato
editoru	editore
ediţie	edizione
stradâ	srada
strâdare	stradare
strâdanie....	diligenza
trâdare	tradire

Dormire	Dormire
dormitoru	dormitore
dormitoriu	domitorio
dormiturâ	domitura
dormiţie	dormitione
dormitare	dormigliare
dormaciu	dormalfuoco
addormire	— addormentare (in)
addormitare....	addormentare....
addormitu	indormito
condormire	condormire (lat.
redormire	raddormentare
întredormire	sonnecchiare sonneforare

Ducere	Ducere
ducâ	duca
ducesâ	duchessa
ducatu	ducato
ducâtoru	duttore
ducêturâ	—
ducie	ducea
ducalu	ducale
adducere-oru	— adducitore
conducere	conducere
conducêtoru	conducitore conduttore
condutâ	condotto
conducevolu	conducevole
conducibilu	conducibile
conducêmîntu	conducimento
deducere (se)	dedurre (si)
dedusu	dedotto
deducţie	deduzione
întroducere (în)	introducere
întroducibilu	introducibile
întroducêmîntu	introducamento
întroducêtoru	introducitore
întroducţie	introduzione
producere	producere
productu	produtto
productivu	produttivo
producentu	producente
producêtoru (autoru)	producitore
productie	produzione

reducere	reducere (ri)
reducêmîntu	reducimento
reductivu	reduttivo
reductibilu	reduttibile
reducţie	reduzione
traducere	tradurre
traducêtoru	traducitore
	traduttore
traducţie	traduzione
educare	educare
educâtoru	educatore
educaţie	educazione

FACERE FARE
(facere, lat.)

facilu (de fâcutu)	facile
facilitate	facilità
facilitare	facilitare
difficilu	difficile
face-reu	facimale
fâcêmîntu	facimento
facinorosu (procletu)	facinoroso
fâcêtoru	facitore
facultate	facultà
facultosu	facultoso
facultativu	facaltativo
facendieru	faccendiere
façâ	faccia, facie
fâçatâ	facciata
fachinu (hamalu)	facchino
fachinerie	facchineria
faceţie	facezia
facibilu	facitojo
affacere	affare
confacere (se)	confarsi
confâcinçâ	confacenza
confacibilu	confacevole
desfacere	disfare
desfatâ	disfata
desfâcêtoru	disfacitore
prefacere	riparare
prefaçâ	prefazio
prefatu	prefato
refacere	rifare
refâcêtoru	rifacitore
refâcêturâ	rifacimento
strâfacere	strafare

şi tôte quele cu ficare, cum: clarificare..., calcificare..., verificare..., etc.

FERIRE FERIRE
(subt alta însemnare)

conferire	conferire
conferînçâ	conferenza
conferentu	conferente
deferire	deferire
deferinçâ	deferenza
deferentu	deferente
differire	differire
differêmîntu	differimento
differentu	differente
differinçâ	differenza
differençialu	differenziale
differençiare	differenziare
înferire...	inferire...
preferire	preferire
preferinçâ	preferenza
preferibilu	preferibile

preferêmîntu	preferimento
proferire	proferire
referire	referire
referendaru	referendario
referêmîntu	referimento
sufferire	sofferire
sufferitoru	sofferitore
sufferinçâ	sofferenza
sufferibilu	sofferevole
sufferêmîntu	sofferimento
strâferire	traferire

FLARE

flatâ	flato
flatuosu	flatuoso
flatuositate	flatuosità
flautu....	flauto....
afflare	trovare
afflâtoru	trovatore
conflare	conflare (lat.)
gònfare	gonfiare
conflatu	conflato
conflâturâ	—
conflâtoru	conflator (lat.)
conflâtoriu	conflatorium (lat.
înflare	gonfiare
înflâturâ	inflazione
înflatu	infiato
proflare	proflare (lat.)
sufflare	soffiare
sufflâtoru	soffiatore
sufflâturâ	soffiatura
sufflâtoriu	—
suffletu	anima > ἄνεμος
resufflare	respirare
resuffletu	soffiamento
resufflâturâ	respirazione
resufflativu	respirativo
desînflare	sgonfiare

FRÊU	FRENO
frênare	frenare
frênaru	frenajo
frênâtoru	frenatore
frènelâ	frenella
frênelu (aça de-subt limbâ)	frenelo -
affrênare (apu-ne frêul,)	affrenare
înfrênare (a ţine înfrêu)	infrenare
înfrênâturâ	infrenamento
desfrêu	sfrenamento
desfrênare	disfrênare
renfrênare	raffrenare

LEGARE (legare, şi	LEGARE ligare lat:)
legâ	lega
legatoru	legatore
lagataru	legatario
legatu	legato
legâturâ	legatura
legâturiçâ	legatuzzo
legaţie	legazione
legançâ	leganza
legâmîntu	legamento

lege	legge
legalu	legale
legalitate	legalità
legalizare	legalizzare
legalizaţie	legalizzazione
legislaţie	legislazione
legislatoru	legislatore
legislativu	legislativo
legislaturâ	legislatura
legistu	legista
legitimu	legittimo
legitimâ	legittima
legitimitate	legittimità
legitimare	legittimare
legitimamente	legittimamente
legitimaţie	legittimàzione
lealu	leale
lealtate	lealtà
allegare	allegare
allegatoru	allegatore
allegâţie	allegazione
allegamîntu	allegamento
collegare	collegare
collegâ	collega
colleganţâ	coleganza
collegâmîntu	collegamento
collegatu	collegato
collegaţie	colegazione
collegiu	collegio
collegiare	collegiare
collegialu	—
collegiatâ	collegiata
delegare	delegare
delegatu	delegato
delegaţie	delegazione
deslegare	dislegare (di)
deslegalu	disleguale
desleanţâ	disleanza
elegantu	elegante

deslegatu, desnodat, uşoru

eleganţâ	eleganca
prelegare	prelegare (lat.)
prelegatu	—
relegare	relegare
religie	religione
religionaru	religionario
religiosu	religioso
religiositate	religiosità
nereligie....	irreligione
nelegiuire	delitto
nelegiuitu	exlex (lat.)

şi tôte quâte se terminâ în legiu; cum: privilegiu, sacrilegiu etc.

LEGERE LEGERE

(λέγειν)

lecţie	lezione
legendâ	leggenda
legendariu	leggendario
legiu	leggio
legie, legionu	legione
legionaru	legionario
allegere (διαλέγειν) *	eleggere
allegêtoru	elettore
allegibilu	eleggibile
allegibilitate	eleggibilità
allectivu	elettivo
allesu	eletto

* ἀπολέγειν.

allectoralu	elettorale
culegere (συλλέγειν) — colleggere (lat.)	
collectâ	colletta
collectivu	colletivo
collectoru	collettore
collectorie	collettoria
collecţie	collezione
collibetu	collibeto
prelegere	prelegere (lat.)
prelector	—
prelectu	—
relegere	rileggere
logica	logica
logicalu	logicale
logicu	logico
syllogismu	sillogismo (1)
prologu	prologo
prologare	prologare
prologistu	prologista
apologu	apologo
apologie	apologie
etc.	

şi tôte quele compuse din λόγος, que vine dela λέγω, λέγειν, λέγε-ν doric: lege-re.

Locu	Loco
locare	locare
lòcuire,...	habitare....
locatoru	locatore
localu	locale
localitate	locatà
locandâ	locanda
locandieru	locandiere
locaţie	locazione
locuţu	luoghicciuolo
locuţie	locuzione
locotenentu	locotenente
locoteninçâ	locotenenza
lòcustâ	locusta
allocare	alloccare
allocuţie	allocuzione
conlocare	collocare
conlocaţie	collocazione
conlocuţie	collocuzione
conlocâmînt	collocamento
elocuţie	elocuzione
deslocare	dislocare
deslocaţie	dislocazione dislogamento
relocare	rilogare
oblocu	—
oblocare	—
oblocuţie	—
oblocutoru	—
prelocare	—
prelocuţie	—
prelecţie	— (lat.)

Mitere	Mittere (lat.)
trimitere	inviare
trimisu	inviato
misie	missione
misionaru	misionario
amitere	amittere (lat.)

(1) συν = cun, de unde syllogismu = cuilogismu.

amisie	amissio (lat.)
admitere	ammettere
commitere	comittere (lat.)
commisu	commiso
commisie	commissione
commisionaru	comissionario
commisariu	comissario
commisurâ	cimmissura (lat.
demitere	demittere
demisu	dimesso
demisie	demissione
emitere	emittere (lat.)
emisie	emissione
emisariu	emissario
ommitere	ommettere
ommisie	omissione
premitere	praemittere (lat.
premisu	praemissus —
promitere	promettere
promisie	promissione
compromitere	compromettere
compromisu	compromesso
remitere	remitterere (lat.
remisie	remissione
remisibilu	remissibile
transmitere	transmettere
transmisie	transmissione
transmisibilu	transmissibile

Murire	Morire
muritoru	—
moribondu	miribondo
mortu	morto
môrte	morte
mortalu	mortale
mortalitate	mortatità
mortesce	mortamente
mortêciune	morticino
mortiferu	mortifero
mortificu	mortifico
mortificare	mortificare
mortificaţie	mortificazione
mortoriu	mortorio
mortaru	mortajo
mortalii (vesminteţe de môrte)	mortalia (lat.)
mortuosu	mortuosus (lat.)
ammortare	ammortare
ammortamentu	ammortamento
ammorţire	ammortire
ammortizaţie	ammortizzazione
commurire	commorior (lat.)
desmorţire	—
smurire	smorire
smorţire (smolire)	smortire
smortu (smolitu)	smorto
smorturâ	smortore
ommorire	uccidere
ommoru	assassinio
premurire	premorire
premortu	premorto
remurire	—
remortu	rimorto
strâmorţire (leşinare)	stramortire
întremurire	tramortire

Mutare	Mutare
mutaţie	mutazione
mutâtoru	mutatore

mutâturâ	mutamento
mutabilu	mutabile
mutabilitate	mutabilità
mutâtoriu	mutatorium (lat.)
commutare	commutare
commutaţie	commutazione
commutabilu	commutabile
demutare	demutare (lat.)
demutaţie	demutatio —
promutare	promutare —
promut (prumut	promutum —
promutaţie	promutazione
remutare	rimutare
remutaţie	rimutazione
remutabilu	rimutevole
strâmutare	tramutare
stâmutaţie	tramutazione
strâmutabilu	

NASCERE	NASCERE
nâscâtoru	genitore
nascinçâ	nascenza
nâscêmîntu	nascimento
nascibilu	nascibilis (lat.)
nâscutu natu *	nato, natus (lat.)
natura	natura
naturalu	nanturale
naturare	naturare
naturalizare	naturalizzare
naturalizatu	naturalizzato
naturalitate	naturalità
naturaliu-ĭ	naturalia (lat.)

* Natu, plr: naţi + Romae = Romanaţi = nâscuţi la Roma.

natalu	natale
nataliţiĭ	natalitia (lat.)
nativu	nativo
nativitate	natività
naturalificare	naturalificare (lat.)
naţie	nazione
naţionalu	nazionale
naţionalitate	nazionalità
adnatu (nâscutu dupò testamentul' pârinţiloru)	adnatus (lat.)
cumnatu	cognato
cumnâţie	cognatione
connascere	connascere
connâscutu	connatus (lat.)
connaturalu	connaturale
connaturare	connaturare
connaţionalu	conationale
desnaturare	disnaturare
desnaturatu	disnaturato
desnaturalizatu	disnaturalizzato
înnascere	innascor (lat.)
înnâscutu	innato
obnatu	obnatus (lat.)
prorâscutu	pronatus (lat.)
renascere...	renascere...

NÔSCERE	NOSCERE
notu	notus (lat.)
notâ	nota
notabilu	notabile
notabilitate	notabilità
notaru	notaro

notare	notare
notârie	notarea, noteria
notariatu	notariato
notevelu	notevole
notificare	notificare
notificaţie	notificazione
notiţie	notizia
noţie	nozione
nobilu	nobile
nobilitate	nomilità
nobilime	— (nobilitame)
nobilire	annobilire
nobilitare	nobilitare
nobilismu (1)	—
nunţie	nunzia
nunţiu	nunzio
nunţiare	nunziare
nuntiatu	nunziato
nunţiaturâ	nunziatura
internunţiu	internunzio
nuntâ...	noce...
annotare	annotare
annotaţie	annotazione
annunţiare	annunziare
annunţiatoru	annunziatore
annunţiaturâ	annunziatura
annunţie	annunzio
cunôscere	conoscere
cunoscincâ	connoscenza
cunoscibilu	conoscibile
cunoscêtoru	conoscitore
cunoscêturâ	conoscitura
connubiu	connubio

(1) Nobilismul' este un barbarismu în limba latinâ.

connubialu	connubiale
connubilu	connubile
denotare	denotare
denotaţie	denotatione
denunţiare	denunziane
denunţie	denunzia
desnobilire	snobilire
desnobilitare	snobilitare
ignorare	ignorare
ignorantu	ignorante
ignorançâ	ignoranza
incognitu	incognito
prenotare	prenotare
prenoţie	prenozione
obnunţiare	obnuntiare (lat.
obnunţiaţie	obnuntiatio (lat.
prenunţiare	prenunziare
prenôscere	praenoscere (lat.
prenotatu	praenotatus (lat.
prenoţie	praenotio —
pronôscere	—
pronosticu	pronostico
pronosticare	pronosticare
pronosticatoru	ponosticatore
ponoscinçâ	pronosticanza
pronubu	pronubo
pronunţiare	pronunziare
pronunţie	pronunzia
pronunţiatoru	pronunziatore
renunţiare	renunziare
renunţie	renunzia
renunţiu	renuntius (lat.)
renobilire	rannobilire.
necunoscutu	ignoto, ignorato
necunoscinçâ	(inconisciuto)

Parare	Parare
appârare	apparare
(cu alta însemnare).	
comparare	comparare
comparativu	comparativo
comparabilu	comparabile
comparaţie	comparazione
preparare	preparare
preparaţie	preparazione
preparativu	preparativo
preparatoriu	preparatorio
reparare	reparare
reparaţie	reparazione
reparatoru	reparatore
reparabilu	reparabile
suppârare	supparare (lat.
(cu alta însemnare)	

Parere	Parere
apparere	apparire
apparentu	apparente
apparinçâ	apparenza
apparimentu	apparimento
apparitie	apparizione
compârere	comparire
comparinçâ	comparita
compârutu	comparso
despârere	disparire
desparinçâ	disparenza
desparebilu	disparevole
transparentu	transparente
transparinçâ	transparenza

Parte	Parte
parţialu	parziale
parţialitate	parzialità
pârtenire	parzialeggiare
pâticea-le	particella
particulâ	particola
particularu	particolare
particularitate	particolarità
particularizare	particolarizzare
paticularizaţie	particolarizzazione
partisanu	partigiano
partiţie	patizione
pârţire	partire
pârţitoru	partitore
pârtâşire	parteggiare
participare	participare
participiu	participio
participançâ	paticipanza
partor	partor (lat.
partibilu	partibilis —
appartenere	appartenire
apparteninçâ	appartenenza
appartamentu	appartamento
compârţire (se)	compartire (si)
compârtêşire	compartecipare
compartimentu	compartimento
compârţitoru	compartitore
depârtare (se)	departirsi
departamentu	dipartimento
depârtanca	dipartenza
departâ	dipartita
departe	indisparte
desparţire	dispartire

despârţire (se)	dispartirsi
despartitoru	dispatitore
împârţire....	partire....
repartire	ripartire
repartiţie	ripartigione
neînpârţibilu	imparlibile
nepârtenire	imparzialità
nepârtenitoru	imparziale

Pasu	Passo
pasare	passare
pasatâ	passata
pasere	passera
pasabilu	passabile
pasagiu	passagio
pasegiu	passegio
pasegiare	passegiare
pasegieru	passegiero
pâşire	marciare
pasaportu	passaporto
pasatempu	passatempo
appâsare	appressare
appasire	appassire
compasu	compasso
compasare	compassare
depasare	oltrapassare
propasu	propassus (lat.
propâşire	—
repasare	ripassare
spasu	spasso
spasare	spassare
strâpasare	trapassare
strâpasu	trapassamento (trepas)
strâpasabilu	trapassabile

Pes, Pede (lat.) Piede

pedestru	pedester (lat
pedestrime	infanteria
pedicâ	pedica (lat.
împedicare	
pedâ (urma)	peda (lat.
pedalu (d'un piciorn)	pedalis —
pedaneu	pedaneus —
pedariu (cavaleru)	pedarius —
pedâturâ (mêsura)	pedatura —
pedeplanâ	pedeplana —
pedulu	pedulis —
pedulâ (calçâminte)	pedulla —
pedestalu	piedestale

Perire	Perire
pericolu	pericolo
pericolosu	pericoloso
pericolare	pericolare
perisabilu	perissable (fr.
coperire	coprire
coperiturâ	copritura
coperemîntu	coprimento
copertâ	coperta
coperchiu	coperichio
coperchielâ	coperchiella
coportinâ	copertina
descoperire	discoprire

Rùgare ∽	Rogare
rugaciune	rogâtio (lat.
rugâtoru	rogator —
rugâtoriu	rogatorium —

arrogare	arrogare
arrogantu	arrogante
arrogançâ	arroganza
derogare	derogare
derogatoriu	derogatorio
derogabilu	derogabile
derogaţie	derogazione
prerogare	praerogare (lat.
prerogaţie	prerogazione
prerogativâ	prerogativa
prorogare	prorogare
prorogaţie	prorogazione
prorogativâ	prorogativa
interrogare	interrogare

RÌDERE	RIDERE
rîsu	riso
risibilu	risibile
risibilitate	risibilità
ridiculu	ridicolo
didiculosu	ridicoloso
derìdere	deridere
derisie	derisione
derìdêtoru	deriditore
derisibilu	derisibile

PLERE	PLERE (lat.
plinu	pieno
plinêtate	pienitadine
plineçâ	pienezza
pleniluniu	plenilunio
plenipotentu	plenipotenziare
plenipotinçâ	plenipotenza
plenariu	plenario
plinire	
complinire	compiere
complinêturâ	compimento
complimentu	complimento
complimentare	complimentare
complimentosu	complimentoso
deplinire	
înplinire	
îndeplinire	remplir (fr.)
replinire	
înplere (umplere)	impiere

PORTU	PORTO
purtare	portare
purtâtoru	portatore
putâturâ	portatura
purtabilu	portabile
pôrtâ	porta
portiçâ	portella
portafoliu	portafogli
portatinâ	portatina
portatâ	portata
purtatilu	portatile
appurtare...	apportare...
comportu	comporto
compurtare (se)	comportaresi
compurtabilu	comportabile
deportaţie	deportazione
espurtare	esportare
esportaţie	esportazione
espurtabilu	esportabile
împurtare	importare
împortaţie	importazione

împortantu	importante
împortançâ	importanza
importunare	importunare
importunu	importuno
importunitate	importunità
rapportu	rapportamento
rappurtare	rapportare
rappurtâtoru	rapportatore
rapportaţie	rapportazione
repurtare	riportare
transportu	transporto
transpurtare	transportare

Prindere	Prendere
prindêntoru	prenditore
apprindere	apprendere
coprindere	comprendere (lat.
deprindere	avvezzere
desprindere	—
reprindere	riprendere
surprindere	sorprendere
întreprindere	intraprendere

Pumnu	Pugno
pumnâ	pugna
pumnare	pugnare
pumnâtoru	pugnatore
pumnaciu	pugnace
punatoriu	pugnatorius (lat.
împunare	impugnare
împumnâturâ	impugnatura
împumnaţie	impugnazione
împumnabilu	impugnabile
propumnare	propugnare
propumnaţie	propugnazione
repumnare	repugnare (ri)
repumnançâ	repugnanza
repumnaţie	repugnazione

Punere	Ponere
punêtoru	ponitore
punêturâ	ponimento
pusu	posto
appusu	ponente
appuselu	ponentello
posiţie	posizione
positivu	positivo
positurâ	positurâ
postâ	posta
postilionu	postiglionene
appunere	tramontare
compunere	componere
compunêtoru	componitore
compunechiare	componicchiare
compunêmîntu	componimento
compositu	composito
composiţie	composizione
compositoru	compositore
compostâ	composta
depunere	deporre
depunentu	deponento
depunêmîntu	deponimento
depositu	deposito
depositare	depositare
depositariu	depositario
depositerie	depositeria

espunere	esporre
espositoru	epositore
espusu	esposto
espoşiţie	esposizione
spunere	sporre
spunêtoru	sponitore
dispunere	disporre
dispositie	disposizione
împunere	imporre
împonentu	imponente
împunêtoru	imponitore
împunêmentu	imponimento
împositie	imposizione
oppunere	opporre
oppositoru	oppositore
oppositu	opposito
oppositie	opposizione
prepunere	preporre
prepusu	preposto
(cu altâ însemnare)	
prepositie	preposizione
propunere	proponere
propunêmîntu	proponimento
propositu	proposito
propositie	proposizione
propositura	propositura
repunere	riporre
(cu alta însemnare)	
repusu	riposto
reposare	riposare
reposatu	riposato
repositoriu	ripositorio
repausu	riposo
repostâ	riposta
suppunere	supporre
suppusu	supposto
suppositie	supposizione
supponibilu	supponibile
suppositivu	suppositivo
transpunere	transporre
transpositie	transposizione

SEMNU	SEGNO
semnuţu	segnuzzo
semnare	segnare
semnâtoru	segnatore
semnâturâ	segnatura
semnariu	signarius (lat.
semnaţie	signaţio —
semnâtoriu	signatorius —
semnalu	segnale
semnâlare	segnalare
semniferu (stegaru)	signifero
semnificare	significare
semnificanţâ	significanza
semnificaţie	significazione
semnificativu	significativo
assemnare	assegnare
assemnaţie	assegnazione
assemnabilu	assegnabile
assemnâturâ	assegnamento
consemnâ	consegna
consemnare	consegnare (si)
consemnatoriu	consegnatorio
consemnaţie	consegnazione
desemnu	disegno
desemnare	disegnare
desemnâtoru	disegnatore

desemnâturâ	disegnatura
desemnetu	disegnetto
însemnâ	insegna
resignare	risegnare
resignaţie	risegnazione

SIMTIRE	SENTIRE
simţu	senso
simţitate	sensatezza
simtiment	sentimento
simtimentalu	sentimentale
simtimentalismu	—
simţiciune	sensazionë
simţibilu	sensibile
simţibilitate	sensibilità
simţitivu	sensitivo
simţualu	sensuale
simţualitate	sensualità
simţitoru	sentitore
simţitoriu	sensorium
simţitâ	sentita
sentinçâ	sentenza
sentenţiare	santenziare
sentenţiosu	sentenzioso
sentinu	sentinus (lat.
simţiferu	sensifer —
simţificare	sentificare —
consimţire	consentire
consimtimentu	consentimento
consentaneu	consentaneo
presimţire	presentire
presimtimentu	presentimento
resimţire	risentire
rêssimţire	—
rêssimtimentu	rissentimento
strâsimţire	trasentire

SCRIERE	SCRIVERE
scriitoru	scrittore
sciitoriu	scritojo
scripturâ	scrittura
scripturalu	scritturale
scribu	scribe
conscriere	conscrivere
conscrisu	conscritto
descriere	descrivere
descriptivu	descrittivo
descripţie	descrizzione
descriptibilu	descrivibile
înscriere	inscrivere
înscripţie	inscrizione
prescriere	prescivere
prescriptu	prescritto
prescripţie	prescrizione
proscriere	proscrivere
proscrisu	proscritto
proscripţie	proscrizione
rescriere	riscrivere
rescriptu	riscritto
rescripţie	riscrizione

STARE	STARE
stançâ	stanza
stantu	stante
stabilu	stabile
stabilire	stabilire
stabilimentu	stabilimento

stabilitate	stabilità
staulu	stallo
staulonu	stallone
staliu	stallio
stâruire	persistare
statornicu	constante
statornicie	costanza
statu	stato
stație	stazione
staticâ	statica
staticu	statico
statistu	statista
statisticu	statistico
statisticâ	statistica
statuâ	statua
statuaru	statuario
statuarie	statuaria
statuire	statuire
staturâ	statura
statutu	statuto
constare (cu)	constare
constançâ	constanza
constituire	costituire
constituție	constituzione
constitutivu	constitutivo
constituentu	constituente
costare	costare
distare	distare
distançâ	distanza
înstare	instare
înstançâ	instanza
înstantu	instante
restare	restare (ri)
restaurare	ristorare
restauratoru	ristoratore

Templu — **Templo**
templum (lat.)

têmplaru	tempiario
templieru	tempiere
têmple	tempia
contêmplare	contempiare
contêmplâtor	contemplatore
contêmplâturâ	contemplamento
contêmplatu	contemplato
contêmplație	contemplazione
contêmplativu	contemplativo
comtêmplativâ	contemplativa
contêmplabilu	csntemplabile
întêmplare...	avvenire, accadere

intemplestus (lat.)

Timpu — **Tempo**

timporalu	temporale
timporalitate	temporalità
timporaneu	temporaneo
temperare	temperare
temperamentu	temperamento
temperantu	temperante
temperançâ	temperanza
temperatu	temperato
temperație	temperazione
temperatoru	temperatore
temperaturâ	temperatura
temperativu	temperativo
têmpestâ	tempesta
tempestosu	tempestoso
astêmperare	attèmperare

contêmperare	contemperare
contemperament	contempera-mento
contemperaţie	contemperazione
contimporan	contemporaneo
destêmpêrare	distemperare
destêmperançâ	distemperanza
destemperamentu	distempera-mento
estimporan	estemporaneo
estimporalu	estemporale
nestêmpêratu	intemperante
nestêmpêrançâ	intemperanza
restêmperare	ritemperare
rêstêmpire	tempesta
stêmpêrare	stemperare
sêtmpêratu	stemperato
stêmpêrançâ	stemperanza
stêmpêramentu	stemperamento

Tindere	Tendere
tindâ	tenda
tendinçâ	tendenza
tindetâ	tendetta
tendinu	tendine
tendinosu	tendinoso
attindere	attendere
attindentu	attendente
attentivu	attentivo
attenţie	attenzione
attentatu	attentato
attentoriu	attentorio
contindere	contendere
contindentu	contendente
contendinçâ	contendenza
contindêtoru	contenditore
destindere	distendere
destindêturâ	distenditura
destinsu	distenso
destinsie	distensione
estindere	estendere
estinsu	estenso
estinsie	estensione
întindere...	intendere (lat.
pretindere	pretendere
pretindentu	pretendente
pretendinçâ	pretendenza
pretinsu	—
pretinsie	pretensione
protindere	protendere
retindere	ritendere
stindard	stendardo
stindardieru	stendardiere
stindalu	stendale

Tribbuire	Tribuere (lat. > tribus
tribunu	tribuno
tribunâ	tribuna
tribunalu	tribunale
tribunatu	tribunato
tribunescu	tribunesco
tributu	tributo
tributaru	tribario
attribuire	attribuire
attribuitu	attributo
attribuţie	(attribuzione)
contribuire	contribuire

contribuentu	contribuente
contribuitoru	contribuitore
contributu	contributo
contribuție	contribuzione
contribulu	contribulis (lat.
destribuire	distribuire
destribuitoru	distribuitore
destribuție	distribuzione
destributivu	distributivo
întribuire	intribuere (lat.
retribuire	retribuire
retribuție	retribuzione

Trunchiu	Tronco
trunchiulețu	tronconcello
trunchiare	troncare
trunchiatoru	troncatore
trunchiatu	troncato
trunchiaturâ	troncamento
trunculi	trunculi (lat.
trunculatu	trunculatus —
destrunchiare...	distruncare (lat.
obtrunchiare	obtruncare —
pretrunchiare	praetruncare —

Turnare	Tornare (lat. ire
turnu	torno
turneare	torneare
turneu	torneo
turneamîntu	torneamento
turnaru	torniajo
atturniare	attorniare
atturneatu	attorneato
atturniament	attorniamento
conturnu	contorno
conturnare	contornare
deturnu	detour (fr.)
deturnare	distornare
înturnare	tornare
înturniare	intorneare
returnare	ritornare
returnatâ	ritornata
returnelu	ritornello
resturnare	sconvolgere
sturnare	stornare

Unu	Uno
unime	
unitate	inità
unicu	unico
uniu	unius (lat.
uniație	—
unire	unire
unitu	unito
unitivu	unitivo
unitoru	unitore
uniturâ	unimento
unanimu	unanime
unanimitate	unanimità
unicornu	unicorno
uniformu	uniforme
uniformâ	uniforma
uniformitate	uniformità
unigeno	unigeno
unicoloru	unicolorus (lat.
unicultoru	unicultor —
unijugu	unijugus —
unimanu	unimanus —
unimodu	unimodus —
uniolâ (o earbâ)	uniola —
univers	universo

universitate	università
universalu	universale
universalitate	universalità
universalizare	universalizzare
univirâ	univira (lat.
iniviratu	univiratus —
unioculu	unioculus —
univocu	univocus —
adunare	adunare
adunâmîntu	adunamento
adunâtoru	adunatore
adunâturâ	—
adunançâ	adunanza
adunatâ	adunata
adunaţie	adunazione
adunabilu	—
desunire	disunire
desunie	disunione
întrunire	unificare
reunire	riunire
reunimentu	riunimento
reunie	reunione
VEDERE	VEDERE
vêḑu	vista
vedutâ	veduta
vêḑêtoru	veditore
vêḑêtoriu	(veditorio)
vedetâ	vedeta
viḑibilu	visibile
viḑibilitate	visibilità
viḑitâ	visita
viḑitare	visitare
viḑitatoru	visitatore
viḑitaţie	visitazione
viḑierâ	visiera
visu - -	visum (lat.
visie	visione
visionariu	visionario
visualu	visuale
visualitate	visualitas (lat.
vedenie	visione
veghiere	vegghiare
învedere	invidere (lat.
invidie	invidia
învêḑêtoru	invidiacre
invidiosu	invidioso
invidu	invido
invidiabilu	invidiabile
invidiare	invidiare
prevedere	prevedere
prevedinçâ	prevedenza
prevêḑêmêntu	prevedimento
prevêḑutu	previsto
previsie	previsione
revedere	rivedere
revêḑêmîntu	rivedimento
reviḑor	riveditore
reviḑitare	revisitare
reviḑitâ	rivisita
revistâ	rivista
revisie	revisione
provedere	prowedere
provêḑêmîntu	prowedimento
provêḑêtoru	proweditore
provêḑêtorie	proweditoria
provedinçâ	prowidenza
provedentu	prowidente
providu	prowido
proviḑu	proviso
proviḑare	prowisare

providâtoru	prowisatore
providie	prowisione
providionare	prowisionare
provideru	prowisore
strâvedere	stravedere
întrevedere	travedere
privedere (se)	
privire	guardare
preveghiere	sopraveggiare
VENIRE	VENIRE
viitoru	(venitore)
veniturâ	ventura, venimento
viitorime	posterita
venie	venia
venialu	veniale
venitu (1)	venuto
vìntu	vento
vîntulâ	ventela
vîntosu	ventoso
vîntositate	ventosità
vînturare	ventilare (lat.
vînturaţie	ventulatio —
vînturaticu	
vînturâtoru	venturiere
vînturosu ∽	venturoso
vîntrâ	ventra
vîntratâ	ventrata
vîntralu	ventralis (lat.
ventriculaţie	ventriculatio —
ventriculosu	ventriculosus —
ventrificaţie	ventrificatio —
ventriflau	ventriflaus —

(1) Venitu, lepedând pe i, remâne ventu, scimbânduse e, in i, vintu = vìntu.

ventriloquu	ventriloquus —
ventusâ	ventosa
ventusare	ventosare
ventigenu	ventigenus
awenire	awenire
aweniamentu	aweniamento
awenetieu	
veneticu	awenticcio
awîntare	awentare
awîntu	awentamento
(elan fr.)	
aweniturâ avvênturâ	awentura
awînturieru	awenturiere
awînturosu	awenturoso
awînturatu	awenturato
awîntaiu	ventaglio
awîntatu	awentato
cuvenire	convenire
cuviinçâ	convenienza
covenibilu	convenevole
cuviosu ∽	conveniente
cuvîntu	parola
(verbum, ratio lat.)	
cuvîntare ∽	parlare
convenţie	convenzione
convenţionalu	convenzionale
convenţionare*	convenzionare
invenţie	invenzione
inventare	inventare
inventariu	inventario
inventâtoru	inventatore
inventivu	inventivo
inventivâ	inventiva
devenire	divenire

desvenire	disvenire
evenimentu	evenimento
obvenire	obvenire (lat.
prevenire	prevenire
prevenitu	prevenuto
prevenţie	prevenzione
preventori	preventores (lat.
provenire	provenire
provenincâ	provenienza
provenitu	provento
revenire	revenire (lat.
revenitu	revenu (fr.
suwenire (îsi)	sowenirsi
suweninçâ	—
subvenţie	subvenzione
svîntare	sventare
rêsvîniturâ	sventura
resvînturatu	sventurato
supravenire	sopravenire
supraventurâ	sopravenuta
svenire	svenire
sveniturâ	
sventurâ	sventura
VÊRSARE	VERSARE
versabilu	versabilis (lat.
versabititate	versabilità
vêrsâtura	versamento
versurâ	versura (lat.
versatilu	versatile
versatilitate	vrsatilità
vèrsatu	versato
versaţie	versatio (lat.
versu	verso
versetu	versetto
versie	versione

versificare	versificare
versificatoru	versificatore
versificaţie	versificazione
versicolonu	versicolonus (lat.
versiformu	versiformis —
versipelu	versipelle
adversâ	adversa (lat.
adversie	adversio —
adversarie	awersaria
adversariu	awersario
adversativu	awersativo
adversaţie	awersazione
adversitate	awersità
conversare	conversare
conversâ	conversa
conversabilu	conversabile
conversativu	conversativo
conversaţie	conversazione
conversevolu	conversevole
conversu	converso
conversie	conversione
diversare	diversare
diversificare	diversificare
diversu	diverso
diversie	diversione
diversoriu	diversorio
diversitate	diversità
inversie	inversione
inversurâ	inversura (lat.
revêrsare	riversare
reversabilu	riversibile
reversu	riverso
suwersare	subversare (lat.
suwersie	sowersione

SONETTO

d'Ippolito Pindemonte
Sul Sepolcro del Petarca in Arquà.

Quando rimbomberà l'ultima tromba,
Che i più chiusi sepolcri investe e sferra,
E ciascun volerà corvo o colomba
Nella gran valle a eterna pace o guera;

Primi udranno quel suon che andrà sotterra
E primi sbalzeran fuor della tomba,
I sacri Vati che più lieve terra
Copre, e a cui men d'umano i piedi impiomba.

Ma tu, tu sorgi della vinta pietra
Primo tra i primi in luminoso ammanto
Volando al ciel con la pudica cetra:

E nel bel Coro, che circonda il santo
Giudice sommo della valle all'etra,
Di tutti più divin suona il tuo canto.

(Traducţie literalâ)

Quând va resbumba ultima trumbâ
Quare quele maĭ închise morminte învęste şi desferrâ
Si fie-quare sburava, şi corbu şi columba
In valea quea mare la vecinica pace au durere,

Primi auḑi-vor quel sutterranu resunetu
Si primi salta-vor afara din grôpa
Sacri Poeţi que prea uşôrâ ţêrinâĭ
Copere, şi quâror puţin d'uman piciorele împlumbâ.

Ma tu, tu te avvînţi din invinsa peatrâ
Primu între primi în luminôsa mantâ
Sburandu catre ceru cu pudica ta̤ceatrâ

Si 'n frumosul coru que congiurâ pe sântul
Judeçu, vîrful valei catre aeru,
Din tôte mai divin suna-va al teu cântu.

LAMENTO AMOROSO

Anacreontica del Vittorelli.

(Traducţie liberâ)

Vedi che bianca luna,
Vedi che notte azzura!
Un aura non susurra,
Non tremola uno st.l.

L'usignoletto solo
Va dalla siepe all'orno
E sospirando in torno
Chiama la sua fedel.

Elle, che il sente appena
Già vien di fronda in fronda
E par che gli risponda:
Non piangere; son qui

Che dolci affetti Irene!
Che gemiti son questi:
Ah! mai tu non sapesti
Rispondermi cosi!

Veḑi, dragâ qu'albâ lunâ,
Veḑi que nôpte seninâ,
O aurâ nu suspinâ,
Nu tremulâ o stea.

Privigâtorul singuru
Ici sbôrâ, ici se pune,
Suspinâ, doru'şi spune
Işi chiamâ sôça sa:

Dar ea tôta îl simte
Sburându din frunḑâ 'n frunḑâ
Si par' qu'o seĭ respunḑâ:
Nu plânge sûnt a ta.

Que dulci simţiri Ireno?
Que gemete de pace?
Dar vai! Irena tace!
Respunde'mi draga mea.

VISUL

(fragmentu)

O altrâ aurorâ în suffletu'mĭ lucesce,
Radâ necunoscutâ de alte lumi ḑiorĭ;
Ochiĭ mi se deschide şi 'n ochiĭ mei zîmbesce
Dioa ḑilelor nôstre, veciĭ netrecâtori.

Veacurile, viaça 'mĭ ca nopţi se stecurarò,
Si 'ncovoiatu pe grôpâ'mĭ, o vêḑu quê s'a deschis,
Si'mi face locu printr'ênsa sê trecu peste hotarê:
E pôrta Vecĭniciei, şi mê desteptu din vis.

Fruntea'mĭ albitâ tôta câtre pâmîntu se lasâ,
Braçele'mĭ reḑemate toiagul meu appasâ
Iar suffletu'mĭ se 'ntôrnâ şi catâ înapoi.

O ḑile!... au que nume voê vi se cuvine? —
Dar.. aţi trecut...., que trece mai mult el nu mai vine.
Era mai dinainte se ve intreb pe voi.

I. E.

il Sogno

(inversione litterale)

Un' altra aurora in alma mica luce;
Radio innoto di altri mondi alba;
Mi s'apron gli occhj, e ai miei occhj sorride
Il dì dei nostri giorni, i secoli eterni.

I secoli, la mià vita al par delle notti scorrero.
Piegato sulla mia tomba, aperta già la vego,
E mi fa loco trapassar al di là dei confini
Del' Eternità è la porta.... ed eccomi d'al sogno destato.

Tutto bianco il mio fronte, inclinasi ver là terra
Appogiàte le mie braccia, il mio bacolo appesano;
Ma l'animo mio velgesi e guarda in dietro.

O giorni! o qual nome a voi si deve?
Ma... già passate siete... e quel que passa non è più.
Era già ben d'avanti l'interrogar avoi.

Sfîrchitul pârtei I.

PERIODUL III — № 6

CURIER
DE
AMBE SEXE
JURNAL LITERAR

SCENE ISTORICE
DIN
CHRONICILE MOLDAVIEI.

ALEKSANDRU LЪPUШNEANUL
1564 — 1569.

I

> Дака воі нȣ тъ врецї
> еѹ въ врεѹ...

Іаков Ераклід Деспот перісе ȣчіс де бȣсдȣганȣл лȣі Сте-фан Тоmша, каре акȣm окърmȣѭ цеара. Дар Александрȣ Лъпȣшнѣнȣл, дȣпъ ꙟнфрънџерѣ са ꙟн доъ рънdȣрі де о-щіле Деспотȣлȣі, фȣџінд ла Костантінопол, ісбȣтісъ а лȣа ощі Търчещі ші се ꙟнтȣрна акȣm съ ісгонеаскъ пре ръпіто-рȣл Тоmша, ші съ'ші ѭ скаȣнȣл пре каре нȣ'л ар фі пер-дȣт, де н'ар фі фост вънdȣт де боіері. Інтрасъ ꙟн Мол-давіа, ꙟнтовъръшіт де шепте mіі спахіі ші де вр'о треі mіі оасте де стрънсȣръ. Ꙟнсъ пе лънгъ ачесте авеа порȣнчі ꙟmпъръте щі кътръ ханȣл Татарілор Ногаі ка съ'і дѣ орі кът ажȣтор де оасте ва чере.

Лъпѹшнѣнѹл пердѣ алътѹрѣ кѹ Ворнікѹл Богдан, амъндоі кълърі пе армасарі тѹрчещі ші ӂармаці дін кап пънъ ӂн пічіоаре.

— Че сокоці, Богдане, zісе дѹпъ пѹціпъ тъчере, ісвъндівот оаре?

— Съ нѹ те ӂндоіещі Мъріа та, ръспѹнсъ кѹртеzанѹл. ціара цѣне сѹбт асѹпрірѣ Томшеі. Оастеа тоатъ съ ва сѹпѹне кѹм і се ва фъгъдѹі маі маре сімбріе Боіерії, каці і аѹ маі лъсат віі, пѹмаі фріка морціі ӂі маі ціне, дар кѹм вор веде къ Мъріа Та віі кѹ пѹтере, ӂндатъ вор алерга ші'л вор лъса..

— Съ де Dѹмнеzеѹ съ н'авѣ певое а фаче чеа че аѹ фъкѹт Мірчѣ Водъ ла Мѹнтені; дар 'ці ам маі спѹс, еѹ ӂі кѹноск пре боіерії постри, кьчі ам тръіт кѹ дъншії.

— Ачеаста ръмъне ла ӂналтъ ӂнцелепчѹнеа Мъріеі тале.

Ворбінд аша, аѹ ажѹнс апроапе де Текѹчі, ѹнде попосіръ ла о дѹмбравъ.

Doamne zіce ѹп апрод апропіінdѹсе, пішe боіері сосінд акѹм чер воіе съ се ӂнфъцішеzе ла Мъріа Та.

— Віе, ръспѹнсъ Александрѹ.

Кѹрънд інтраръ сѹбт кортѹл ѹнде еа шедеа ӂнкѹнцѹрат де боіерії ші къпітанії сеі, патрѹ боіері дін каре доі маі бътръні, еар доі жѹні. Ачестії ера Ворнікѹл Моцок, постелнікѹл Веверіцъ, спатарѹл Спанчіок ші Строічі.

Апропіінdѹсе де Александрѹ Водъ, се ӂнкінаръ пънъ ла пъмънт, фъръ а'і сърѹта поала дѹпъ обічеѹ.

— Біне аці веніт, боіері! zіce ачеста сіліндѹсе а zімбі.

— Съ фії М. Та сънътос, ръспѹнсеръ боіерії.

— Ам аѹzіт, ѹрмъ Александрѹ, де ӂжпѹтѹіреле церії ші ам веніт с'о мѫнтѹѹ; щіѹ къ ціара м'ащеаптъ кѹ бѹкѹріе.

— Съ нѹ бънѹіщі Мъріа Та, ziсе Моцок, цеара есте лініщітъ, ші поате къ М. Та аі аѵzіт лѹкрѹріле прекѹт нѹ сѹнт; къчі аша есте обічеюл породѹлѹі ностру, съ факъ дін ціпцар, армасар. Пентрѹ ачѣ обшіа не аѹ трімic пре ноі съ'ці спѹнем къ породѹл нѹте вре, нічі те ювеще, ші М. Та съ те ѫнторчі ѫнапоі ка...

— Дака воі нѹ тъ вреці, еѹ въ вреѹ, ръспѹнсе Лъпѹшнеанѹл а кърѹіа окі скінтіеръ ка ѹн фѹлцер, ші дакъ воі нѹ тъ юбіці, еѹ въ юбеск пре воі, ші воюш мерџе орі кѹ воіа орі фъръ воіа воастръ. Съ тъ'нторк? Маі де гравъ 'ші ва ѫнтоарче Дѹнъръ кѹрсѹл ѫндъръпт. А! нѹ мъ вре цеара? Нѹ тъ вреці воі, кѹм ѫнцълег? *)

— Солѹлѹі нѹ і се таіе капѹл, ziсе Спанчіок, ноі сѹнтем даторі а'ці спѹне адевърѹл. Боіерії сѹнт хотъріці а прібеџі ла Ѹнгѹрі, ла Леші ші ла Мѹнтені, пе ѹнде аѹ тоці рѹде ші прієтені. Вор вені кѹ ощі стреіне; ші ваі де біата цеаръ кънд вом аве ръсбоае ѫнтре ноі, ші поате ші Мъріеі Тале нѹ'і ва фі біне, пентрѹ къ Домнѹл Штефан Томша....

— Томша! Ел те аѹ ѫнвъцат а ворбі кѹ атъта дързіе. Нѹ щіѹ чіне тъ опреще съ нѹ'ці сфърм тъседеле дін гѹръ кѹ бѹсдѹганѹл ачеста, ziсе апѹкънд тъчюка де арме дін мъна лѹі Богдан. Тікълосѹл ачел де Томша в'аѹ ѫнвъцат....

— Тікълос нѹ поате фі ачел че с'аѹ ѫнвреднічіт а се нѹмі Ѹнсѹл лѹі Дѹмнеzеѹ, ziсе Веверіцъ.

— Аѹ доар нѹ сѹнт ші еѹ Ѹнсѹл лѹі Дѹмнеzеѹ? аѹ доар нѹ'мі аці жѹрат ші міе кредінцъ, кънд ерам нѹмаі столнікѹл Петре? Нѹ м'аці алес воі? Кѹм аѹ фост облъдѹі-

*) Мірон Костін.

рѣ тѣ? Че сънце ат върсат? Каре с'аѫ ꙟторс дела ѫша тѣ, фъръ съ къщіце дрептате ші тънгжере? Ші ꙟпсъ акѫт пѫ тъ врецї, пѫ тъ ꙗбіцї? Ха ха ха!

Рідеа; тѫшкії і се сѫчіа ꙟп рісѫл ачеста, ші окії лѫї хожта кліпіа.

— Кѫ воіа Мърії Тале, зісе Строічї, ведет къ патріа *) поастръ а съ кадъ де іспоавъ ꙟп ка́лкареа пъгънілор. Кънд астъ негѫръ де Тѫрчї ва пръда ші ва пѫстіе цеара, пе че веї домні Мъріа Та?

— Ші кѫ че веї сътѫра лъкомія ачестор чѫте де пъгъні че адѫчі кѫ Мъріа Та? адъоцї Спанчѫк.

— Кѫ аверіле воастре, пѫ кѫ ванії церанілор пре каре жѫпѫіцї воі. Воі тългарі лаптеленцерії, дар аѫ веніт времеа съ въ тѫлг ші еѫ пре воі. Дестѫл, боіері! ꙟптоарчецї ші спѫнецї челѫї че в'аѫ тріміс, къ съ се фереаскъ съ пѫ даѫ песте ел, де пѫ вре съ фак дін чіолапіле лѫї сѫрле ші дін пелѣ лѫї къптѫшеалъ добелор меле.

Боіерії еширъ тъхніцї; Моцок ръмасе.

— Че аі ръмас? ꙟптребъ Лъпѫшнѣнѫл.

— Доамне! Доамне! зісе Моцок къзънд ꙟп ценѫкі, пѫ пе педепсі пре поі дѫпъ фъръ делеціле поастре! Адъ'цї амінте къ ещі пъмжнтеан **), адъ'цї амінте де зіса скріптѫреї ші ꙗртъ грешіцілор тъї! Круцъ пре віата цеаръ Доамне! слобоаде оштіле ачесте де пъгъні; він пѫмаї кѫ къцї Молдовені аі пе лъпгъ Мъріа Та, ші поі кізешлѫім, къ ѫн фір де пър пѫ се ва клъті дін капѫл ꙟпълцімеї Тале: Ші де'цї вор тревѫі оші, пе вом ꙟнарма поі кѫ фемеї

---

*) Патріа.

**) Молдован.

ші копії, вот ръдіка цеара ↑п пічіоаре, вот ръдіка слу-
ціле ші вечінії ностри. Ѧнкредіте ↑п иоі!

— Съ тъ'нкред ↑п воі? (zіce Лъпушнеанул ↑пцелегънд
плаиул луі). Песетпе гжидещі къ еў пу щіў zікътоареа *)
молдовенеаскъ: « лупул пърул скімбъ, ѩр нъравул ба?»
Песетпе пу въ купоск еў, ші пре тіпе таі вжртос? Nу щіў,
къ фіінд таі таре песте ошіле теле, кут аї възут къ
т'аў вірутіт, т'аі лъсат? Веверіцъ ↑ті есте векѩ душтап,
дар ↑пкаі пічі одатъ пу с'аў аскупс: Спапчіок есте ↑пкъ
тжпър; ↑п іпіта луі есте ѩбіре де тошіе; ↑ті плаче а прі-
ві сутеціа луі пре каре пу се сілеще а о тъінуі. Строічі
есте уп копіл, каре пу купоаще ↑пкъ пре оатені, пу щіе че
есте ↑пшбупарѣ ші тінчѩпа; луі і се пар къ тоате пасеріле
че своаръ, се тъпъпкъ. Dар ту, Моцоаче? ↑пвекіт ↑п
zіле реле, деприпс а те чіокоі ла тоці домпіі, аі възут
пре Dеспот, т'аі възут ші пре тіпе, веі віпде ші пре Том-
ша; спупе'ті п'аш фі уп пъторъў де фрупте, къпд т'аш
↑пкреде ↑п тіпе! Еў те іерт ↑псъ, к'аі ↑пдръспіт а креде
къ ѩр тъ веі таі путѣ ↑пшела, ші ↑ці фъгъдуеск къ са-
біа тѣ пу се ва тъпжі ↑псъпцеле тъў; те воѩ круца, къчі
↑ті еші тревуітор, ка съ тъ таі ушурезі де блъстетуріле
пороꙋлуі. Суит алці тржпторі, де каре тревуе къръціт
стулул.

Моцок ↑і сърутъ тъпа, асетепѣ къпелуі каре, ↑п лок
съ тушче, ліпце тъпа каре'л бате. Ел ера тулцутіт де
фъгъдуінца че къщігасъ; щіа къ Александру Водъ а съ аі-
бъ певоіе де уп інтрігапт прекут ера ел. Dепутацііі ера
поропчіці де Томша, ка пепутъпд ↑птурпа пре Лъпушнеа-
нул діп кале, съ'ші урмезе друтул ла Констаптінопол,
упде пріп жалове ші даре де бані съ тіжлочѣскъ тaziліа

*) Провербул.

луі· · Dар възънд къ ел вениа кѹ ⸙нсѹші ⸙невоірѣ Порції, пе де алта єфіінд̆се а се ⸙нтоарче фъръ нічі о ісправъ ла Томша, черѹръ воіе съ ръмъе а'л ⸙нтовъръші. Ачеста е-ра планул луі Модок ка съ се поатъ ліні де Лъпѹшнеанул. Воіа лі се деде. —

II.

Аї съ даї самъ, Dоамне!..

Томша несімцінд̆се ⸙н старе а се ⸙мпротіві, фѹціse ⸙н Валахіа, ші Лъпѹшнеанул нѹ ⸙нтълніcъ нічі о ⸙мпедікаре ⸙н друмул сеѹ. Нородул претѹтінденe ⸙л ⸙нтімпіна кѹ букуріе ші нъдежде, адѹкънд̆'ші амінте де ънтъіа луі Dомніе, ⸙н каре ел нѹ авусе време а'ші десвълі урітул карактер.

Боіерії ⸙нсъ тремура. Еі авѣ доъ марі резоане а фі ⸙нгріжіці; щіа къ нородул ⸙і ѹреще, ші пре Dомнѹ къ нѹ'ї юбеще.

⸙ндатъ че сосісъ, Лъпшнеанул порѹнчі съ ъмпле кѹ лемн пе тоате четъціле Молдавіеї афаръ де Хотін, ші ле арсъ врънд съ стріче прін ачеаста асілул немулцъміцілор, каріі де мулте орі сѹбт адъпостул зідуріилор ачестора урзіа комплотурі ші ацица револте. Ка съ сече інфлѹінца боіерілор ші съ стърпеаскъ кѹібуріле феудалітъції, ⸙ї деспоюа де аверi сѹбт фелурі де претексе, ліпсінд̆'ї кѹ кіпул ачеста де сінгѹрул міжлок кѹ каре путеа адемені ші корумпѣ пре норох.

Dар несокотінд̆ де ажѹнс планул ачеста, ⸙ї оморіа дін кънд ⸙н кънд. Ла чѣ маі мікъ грешалъ дресъторeаскъ, ла чѣ мікъ пънцере че і с'аръта, капул вінователуі се спънзура

ꙟн поарта кꙋрцїй, кꙋ о цїндꙋ вестїтоаре грешалеї лꙋї, а девъратє саꙋ пъстꙋїте, шї ел нꙋ апꙋка съ пꙋтрїзеаскъ кънд алт кап ꙟї лꙋа локꙋл.

Nїмене нꙋ ꙟндръснеа а гръї ꙟмпротїва лꙋї кꙋ кът маї вжртос а лꙋкра чева. О гвардїе нꙋмероасъ де лефечїї Албанезї, Сербї, Ꙋнгꙋрї, їсгонїцї пентрꙋ релеле лор фапте, ꙟшї афласъ скъпаре лъногъ Александрꙋ, каре плътїндꙋ'ї бїне, ꙟї авѣ хързїцї. — Іар ощїле Молдовене сꙋбт Къпїтанї креатꙋра лꙋї, ле цїнеа пе марцені; слобозїнд ꙟнсъ пре осташі пе ла каселе лор, ле мърцїнїсе ꙟн пꙋцїн нꙋмър.

Ꙟнтрꙋ о зї ел се прїмбла сїнгꙋр прїн сала палатꙋлꙋї домнеск. Авꙋсесъ о лꙋнгъ ворбъ кꙋ Моцок, каре їнтрасъ ꙗр ꙟн фовор, шї каре акꙋм ешїа, дꙋпъ че ꙟї ꙟнфъцошесъ планꙋл ꙋнеї ноъ контрїбꙋцїї. Се пъреа нестъмпърат, ворбїа сїнгꙋр шї се кꙋпрїнсеа къ медїтеацъ вре о ноъ моарте, вре о ноъ дажнъ, кънд о ꙋшъ лътꙋралнїкъ дескїзъндꙋсе, лъсъ съ їнтре Доамна Рꙋксанда.

Ла моартеа пърїнтелꙋї еї, бꙋнꙋлꙋї Петрꙋ Рареш каре, (зїче хронїка) кꙋ мꙋлтъ жале шї тъхнїчїꙗнеа тꙋтꙋрор, с'аꙋ ꙟнгропат ꙟн Сф: Монастїреа Пробота зїдїтъ де ел, Роксанда ръмъсесе ꙟн фрацедъ вжрстъ, сꙋбт тꙋтꙋратꙋл а доі фрацї маї марї, Ілїаш шї Стефан: Ілїаш ꙋрмънд ꙟн тронꙋл пърїнтелꙋї съꙋ, дꙋпъ о скꙋртъ шї десфрънатъ Домнїе, се дꙋсе ла Константїнопол, ꙋнде ꙟмбръцошъ мадометїсмꙋл; шї ꙟн локꙋл лꙋї се сꙋї пе трон Стефан. Ачеста фꙋ маї реꙋ де кът фрателе съꙋ; ꙟнчепꙋ а сїлї пре стреїні шї пре Католїчї а'шї лепъда релїцїа, шї мꙋлте фамїлїї богате че се лъкꙋїсеръ ꙟн цеаръ, прїбецїръ дїн прїчїна ачеаста, адꙋкънд съръчїе пъмънтꙋлꙋї, шї къдереа негоцꙋлꙋї. Боїерїї каре, чеї маї мꙋлцї, ера ꙟнкꙋскрїцї кꙋ Полонїї шї кꙋ Ꙋнгꙋрїї, се съпъраръ, шї коръспонзїндꙋсе

кꙋ Боіеріі прівецꙋ, хотъріръ пеіреа лꙋі. Поате ар фі маі ꙟтързіет а'ші пꙋне ꙟп лꙋкраре плапꙋл, дакъ десфърпареа лꙋі пꙋ'л ар фі гръбіт. « Nꙋ хъдъдꙋіа де ръꙋл лꙋі пічі о жꙋпъпѣсъ, дакъ ера фрꙋмоасъ » зіче Хроні. карꙋл ꙟп паівітатеа са. Ꙟптр'о зі кънд се афла ла Цꙋцора, пе маі щептънд сосіреа Боіерілор прівецꙋ, Боіеріі че ера кꙋ дъпсꙋл, ка съ пꙋ'л скапе, аꙋ тъіет фръпгіеле кортꙋлꙋі сꙋбт кареле ел шедеа, ші дъпд пъвалъ 'лаꙋ ꙋчіс.

Акꙋм пꙋмаі Роксанда ръмъсесе діп фаміліа лꙋі Петрꙋ Рареш, ші пре дъпса Боіеріі ꙋчігаші о хотъръсеръ а фі соціе ꙋпоаре кърꙋі пꙋміт Жолде, пре каре еі ꙟл алесесъръ де Домп. Дар Лъпꙋшпеанꙋл алес де Боіеріі прівецꙋ, ꙟптіпіпъпд пре Жолдеа ꙟл вірꙋі, ші прінзъпдꙋ'л ꙟі тъі пасꙋл ші 'л деде ла кълꙋгъріе; ші ка съ трагъ іпіміле породꙋлꙋі ꙟп каре віеа ꙟпкъ номепіреа лꙋі Рареш, се ꙟпсꙋръ, ші лꙋъ ел пре фііка лꙋі.

Астфел цінгаша Роксандъ ажꙋпсесъ а фі парте бірꙋіторꙋлꙋі.

Кънд інтръ ꙟп салъ, еа ера ꙟмбръкатъ кꙋ тоатъ помпа кꙋвепітъ ꙋпії соції, фііче ші сꙋроръ де Домп.

Песте зобопꙋл *) де стофъ аꙋрітъ, пꙋрта ꙋп бъпішел де фелепдреш **) алвастрꙋ, бъпіт кꙋ самꙋр а кърꙋіа тъпіче атжрпа діпапоі, Ера ꙟпчіпсъ кꙋ ꙋп колап де аꙋр, че се ꙟпкіеа кꙋ марі пафтале де матостат, ꙟмпрецꙋрате кꙋ петре скꙋмпе; іар пе грꙋмазіі еі атърпа о салбъ де мꙋлте шірꙋрі де маргарітар. Шлікꙋл де оамꙋр пꙋс каш ꙟптр'о парте ера ꙟмподобіт кꙋ ꙋп сꙋргꙋчіꙋ алб. ші спріжініт кꙋ о флоаре маре де смарагде. Пърꙋл еі дꙋпъ мода де атꙋпч

*) О хаінъ лꙋпгъ дескісъ діпаінте.

**) Катіфеа.

чеа се ↑пърціа десплетіт пе хмерії ші спателе еї· Фігура еі авеа ачеа фрмтхсецъ, каре фъчеа олішіоаръ вестіте пре фетеіеле Ромъніеі, ші каре се гъсеще рар акхт, деценеръпд кх атестекхл націілор стреіпе: Еа ↑псъ ера трістъ ші тжнжітоаре, ка флоареа схппхсъ аршіцїї соарелхї, че нх аре ніиікъ с'о хмбреаскъ. Еа възхсе мхріпд пре пъріцції сеї, прівісе пре хн фрате лепъдъпдх'ші реліціа, ші пре чел даат хчіс; ші маї ънтъі хотърігъ де обіціе а фі соціа лхї Жолде (пре каре пічі ↑л щіа), акхт фхсесе сіліть де ачеаші обіціе, каре хіспоса де іпіма еі фър'а о маї ↑нтреба, а ха мъпа лхї Александрх Водъ, пре каре чіпстіпдх'л ші схппхіпдхісе ка хнхї бърбат, ар фі воіт съ'л ївбеаскъ, дакъ ар фі афлат ↑п ел кът де пхціпъ сімцїре отепеаскъ.

Апропіінахсе, се плекъ ші'ї сърхтъ мъпа. Лъпхшпеанхл о апхкъ де тіжлок, ші ръдікъпдхо ка пре о папъ о пхсе пе цепхкії сеї.

— Че весте, фрхмоаса мѣ Доамнъ? ↑ї зісе ел, сърхтъндхо пе фрхпте; че прічіпъ те фаче астъзі кънд нх'ї сърбътоаре, а'ці лъса фхселе? Чіпе те аў трезіт аша де дімінеацъ?

— Лакрътіле жхпъпеселор въдхве каре се варсъ ла хша меа, ші каре стрігъ ръспалтіре ла Домпхл Хрістос ші ла сфжнта Нъскътоаре, пентрх съпцеле каре верші.

Лъпхшпеанхл посоморіндхсе десфъкх брацеле; Рхксанда къзх ла пічеореле лхї.

— О бхпхл меў Домн! вітеазхл меў соц! хрма еа, дестхл! Ажхпгъ атъта съпце върсат, атъте въдхвії, атъца сърімані *)! Гжндеще къ Мъріа та еші преа пхтерпік ші

*) Орфані.

къ ніще сърачі Боіері нѹ'ці пот стріка. Че'ці ліпсеще Мърієі тале? N'аі кѹ німене ръсбоѹ; цеара есте лініщітъ ші сѹпѹсъ. Еѹ, Дѹмнезеѹ ціе! кът те ѹбеск! ші копіії Мърієі тале сѹнт фрѹмоші ші тінері. — Жѹдекъ къ лѹпъ віацъ есте ші моарте, ші къ Мъріа та еші мѹрітор ші аі съ даі сеамъ! Пентрѹ къ кѹ мъпъстіріле нѹ се ръскѹмпъръ сънцеле, чі маі алес іспітеші ші ѫнфрѹнці пре Дѹмнезеѹ, сокотінд къ фъкънд Бісерічі ла поці ѫмпъка ші....

— Мѹіере несокотітъ! стрігъ Лъпѹшнеанѹл сърінд дрепт ѫн пічіоаре, ші мъна лѹі пріи деніпідере се ръзъмъ пе жѹнгюа *) дін чінгътоареа са; дар ѫндатъ стъпънінддѹсе, се плекъ, ші рѫдікънд пре Роксанда де жос:

— Доамна меа! ѫі зісе; съ нѹ'ці маі скапе дін гѹръ аст фел де ворбе небѹне, къ, зеѹ нѹ щіѹ че се поате ѫнтъмпла. Мѹлцѹмеще сфѫнтѹлѹі Маре мѹченік Дімітріе іскорътюрѹл де мір, а кърѹі храм се пръзнѹіеще ла Бісеріка че ноі ѫам фъкѹт ла Пънгъраці, къ не аѹ опріт де а фаче ѹн пъкат, адѹкъндѹне амінте къ еші мама копіілор ноєтрі.

— Де аш щі къ'мъі веі ші оморі нѹ пот съ так. Іерї, кънд воіам се інтрѹ, о жѹпънеасъ кѹ чінчі копіі с'аѹ арѹнкат ѫнаінтеа ръдванѹлѹі меѹ **) ші м'аѹ опріт арътѫндѹмі ѹн кап цінтѹіт ѫн поарта кѹрції. Аі съ даі сеамъ лѹі Дѹмнезеѹ, ѫмі зічѣ бочінддѹсе ші блестемъндѹте; аі съ даі сеамъ, Доамно! къ лаші пре бърбатѹл тъѹ съ не таіе пърінції, бърбації ші фрації.... Уітъте, Доамно, аста 'і бър-

---

*) Ѹн кѹціт а кърѹіа мъпер се аскѹндеа ѫн теакъ, ші каре слѹціа спре ѫнжѹнгіереа дѹшманѹлѹі ѫнвінс. Ѫн Франціа се нѹміа: Miséricorde.

**) Ѹн фел де каретъ ашезатъ пе дрікѹрі.

батъ шеў, татъл копіілор ачестора, каре аў рътас сърачі! Ўітъте! ші ꙟті аръта капъл съпцерос, ші капъл се ўіта ла тіпе грозав! Ах! Стъпъпе! де атъпчі пе'пчетат въд капъл ачела ші 'тії тот фрікъ! Нъ пот съ мъ одіхпеск!

— Ші че вреі? ꙟптребъ́ Лъпъшпеапъл zітвіпд.

— Вреў съ пътаі верші сълце, съ ꙟпчетеzі къ оморъл, съ пъ маі въд капете тъіете, къ аре іпіма дін міпе....

— Ꙟці фъгъдъеск къ де поітъпе пъ веі маі веде, ръспъсе Александръ Водъ; ші тъпі ꙟці воію ла ъп леак де фрікъ.

— Кът? че вреі съ zічі?

— Мъпі веі веде. Акъм, драгъ Доамно, дъте де'ці везі копііі, ші каътъ де касъ кът се кувіпе ъпеі бъпе господіпе, ші пъпе ла кале съ пе гътеаскъ ъп оспъц, кърі мъпі даў масъ маре Боіерілор.

Доамна Роксанда ері дъпъ че еаръші ꙟі сърътъ мъпа. Бърбатъл сеў о пітрекъ пъпъ ла ъшъ.

— Еі! пъсаі тоате ла кале, ꙟптребъ́ еа, віпд грабпік кътре Армашъл сеў, каре іптрасе атъпче?

— Тот есте гата:

— Дар оаре вор вепі?

— Вор вепі.

III.

Капъл луі Моцок врем....

Де къ сеаръ се фъкусе де ціре тъпълор боіерілор съ се адъпе адоа zі, фіінд сърбъторе, ла Мітрополіе ъпде ера съ фіе ші Домпъл, ка съ аскъле Літъргіа, ші апоі съ віе съ пръпzеаскъ ла кърте.

Кънд соsі Александръ Водъ, сфъпта Слъжбъ ꙟпчепъсе ші боіерії ера тоці адъпаці.

Ѫмпотріва обічеюлѹі сеѹ, Лъпѹшпеанѹл, ѫн ziоа ачеа, ера ѫмбрѫкат кѹ тоатъ помпа Домнеаскъ. Пѹрта коропа Палеолоџілор; еар песте хѹлата полонезъ де катіфеа стакопіе, авеа камбаніца тѹрчеаскъ. Нічі о армъ пѹ авеа алта де кът ѹп мік жѹпгіѹ кѹ плъселеле де аѹр; іар пінтре бѹмбії хѹлъмії съ zъріа о zеа де сірмъ.

Дѹпъ че а аскѹлтат сф. Слѹжбъ, с'а коборіт дін стрипъ, с'а ѫнкінат пе ла Ікоане, ші апропііндѹсе де ракла сф. Іоан чел поѹ, с'а плекат кѹ маре смереніе, ші а сърѹтат моащеле сфѫнтѹлѹі. Спѹп къ ѫп мінѹтѹл ачела ел ера фоарте галбен ла фаць, ші къ ракла сфѫнтѹлѹі ар фі тресъріт.

Дѹпъ ачеаста сфіндѹсе еаръші ѫн странь се ѫнтѹрнъ кътръ боіері ші zісе:

Боіері дѹмпѣвоастръ! Дела веніреа мѣ кѹ адоа Домніе ші пъпъ астъzі, ам арътат аспріме кътре мѹлці; м'ам арътат кѹмпліт, реѹ, върсънд съпџеле мѹлтора. Ѹпѹл Дѹмпеzеѹ щіе де пѹ'мі аѹ пърѹт реѹ ші де пѹ мъ къіеск де ачеаста; дар Дѹмпѣвоастръ щіці къ м'аѹ сіліт пѹмаі хоріпца де а веде контініпд гѫлчевіріле ші вънzъріле ѹпора ші алтора, каре џінтіа ла ръсіпа церіі ші ла піеіреа меа. Астъzі сѹнт алт фел трѣбіле. Боіеріі 'ші аѹ веніт ѫп кѹпощіпцъ; аѹ вѫzѹт къ тѹрма пѹ поате фъръ пъстор, пентрѹ къ zіче Мѫнтѹіторѹл: «Бате-воѹ Пъсторѹл, ші се вор ѫмпръщіе Оіле»

Боіері дѹмпѣвоастръ! Съ тръім де акѹм ѫп паче, ѹвіпдѹпе ка піще фраці, пентрѹ къ ачеастъ есте ѹпа дін челе zече порѫнчі: «Съ ѹбещі пре апроапеле тъѹ ка ѫпсѹші пре тіпе» Ші съ пе іертъм ѹпіі пре алціі, пентрѹ къ сѹнтем мѹріторі, рѹгъпдѹпе Домпѹлѹі постръ Іісѹс Хрістос — ѫші фъкѹ крѹче — съ пе іерте поъ грешаделе

прекꙋm іертъm ші ноі грешіцілор ностри. —

Сфѫршінд ачеастъ дешъпцатъ кꙋвѫнтаре, mерсе ꙟн mіжлокꙋл Бісерічії ші дꙋпъ че се ꙟнкінъ̆ юръші, се ꙟнтꙋрнъ̆ спре нород ꙟн фацъ, ꙟндреапта, ші ꙟн стінга. zікънд: Іертаціmъ оаmені бꙋні, ші боієрі хꙋmпѣвоастръ!

Dꙋmнеzеꙋ̆ съ те іерте, Мъріа та! ръспꙋнсеръ тоці, афаръ де доі жꙋні боіері че ста гѫндіторі, ръзъmаці де ꙋн торmѫнт лꙋнгъ ꙋшъ, ꙟнсъ ніmене нꙋ ле а лꙋат сеаmа.

Лъпꙋшнеанꙋл еші дін Бісерікъ, пофтінд пре боіері съ віе ка съ оспетеzе ꙟmпреꙋнъ; ші ꙟнкълекънд се ꙟнтꙋрнъ̆ ла палат. Тоці се ꙟmпръщіеръ.

— Кꙋm ꙟці паре? zісъ ꙋнꙋл дін боіерії каре 'іаm възꙋт къ нꙋ іертасъ пре Александрꙋ Водъ.

— Те сфътꙋіеск съ нꙋ те дꙋчі астъzі ла дънсꙋл, ла mасъ, ръспꙋнсе челалалт. Ші се аmестекаръ ꙟн нород. Ачестії ера Спанчіок ші Строічі,

Ла кꙋрте се фъкꙋсе mаре гътіре пентрꙋ оспъцꙋл ачеста. Вестеа се ꙟmпръщіесъ къ Dоmнꙋл се ꙟmпъкасъ кꙋ боіерії; ші боіерії се бꙋкꙋра де о скіmбаре че ле да нъдежде, къ вор пꙋте окꙋпа юръші постꙋрі, ка съ адꙋне поъ авꙋції дін сꙋдоареа церанілꙋї. Кът пентрꙋ нород, ел ера індіферент ел дін ꙟmпъкареа ачеаста нꙋ ащепта вре ꙋн біне, нічі пре нꙋнеа вре ꙋн реꙋ̆, Nородꙋл се ꙟнвоіа кꙋ обълндꙋіреа лꙋї Александрꙋ Водъ; кърtіа нꙋmаі асꙋпра Міністрꙋлꙋї сеꙋ̆ Моцок, каре ꙟнтребꙋінца кредітꙋл че авеа ла Dоmн, спре ꙟmпілареа глоатеі. Къчі де ші ера некоптеніте жалобеле общіеі пентрꙋ жъфꙋіріле лꙋї Моцок, Лъпꙋшнеанꙋл саꙋ̆ нꙋ ръспꙋндеа, саꙋ̆ нꙋ ле аскꙋлта.

Чеасꙋл прънzꙋлꙋї апропііндꙋсе, боіерії ꙟнчепꙋръ а вені кълърі, ꙟнтовъръшіці фіеще каре кꙋ кꙋте доъ треі слꙋці. — Да сеаmа ꙟнсъ къ кꙋртеа ера пліnъ де Лефечії ꙟнармаці

шi къ патрȣ тȣнȣрi ста ꙟндрептате спре поартъ; дар со-котiа къ сȣнт пȣсе пентрȣ а серва дȣпъ обичеѭ черемонiа прiн салве; ȣнii поате къ шi препȣнеа вр'о апъцiре, дар одатъ iнтрънд, нȣ се mai пȣтеа ꙟнтȣрна; къчi порцiле ера стръжȣiте, шi пъзiторii поронтчiцi а нȣ лъса съ еасъ нi-mене.

Адȣнъндȣсе боiерii, 47 ла нȣмер. Лъпȣшнеанȣл се пȣсе ꙟн капȣл месii, авънд ꙟн дреапта пре логофътȣл Тротȣшан, шi ꙟн стiнга пре ворнiкȣл Моцок -- ꙟнчепȣръ а зiче *) дiн сȣрле; шi бȣкателе се адȣсеръ пе масъ.

Ꙟн Молдавiа пе вреmea ачеа нȣ се ꙟнтродȣсесе ꙟнкъ мода тъпкърiлор алесе. Чел mai mаре оспъц се кȣпрiндеа ꙟн кътева фелȣрi де бȣкате. Дȣпъ боршȣл полонез, венiа тъпкърi гречещi фърте кȣ вердецȣрi, каре плȣтiа ꙟн ȣнт; апоi пiлафȣл тȣрческ, шi ꙟн сфършiт фрiптȣрiле космополiте. Пънза месii шi шерветеле ера де фiлалiȣ **) цесȣте ꙟн касъ. Тiпсiiле пе каре адȣчеа бȣкателе, талцереле шi пъхареле ера де арцiнт. Пе лъпгъ пъреце ста ашезате ꙟн рънд mai mȣлте ȣлчеоаре пънтiкоасе плiне де вiн де Одобещi шi де Котнар, шi ла спателе фiеще кърȣiа боiер деорiа кȣте о слȣгъ, каре дрецеа ***) Тоате ачесте слȣцi ера ꙟнармате.

Ꙟн кȣрте пе лъпгъ доъ жȣнчi шi патрȣ бербечi фрiпцi, ера трei половоаче десфȣндате плiне де вiн; слȣжiторii тъпка шi бея; Боiерii тъпка шi беа. Акȣм капетеле ꙟнчепȣсеръ а се 'нфербжнта; вiнȣл ꙟшi фъчеа лȣкрареа. Боiерii ꙟнкiна шi ȣра пре Домн кȣ вiвате сгомотоасе, ла каре ръспȣндеа Лефечii прiн кiоте шi тȣнȣрiле прiн бȣбȣiте.

*) А кънта. Кȣвънт векiȣ.

**) О цесътȣръ фоарте сȣпцiре.

***) Тȣрна вiн. К. Н.

Акум ера апроапе а се скула дела масъ, кынд Беверіцъ рьдікъ пахарул, ші ынкінънд zісе: Съ тръіещі ынтру мулці ані Мъріа та! съ стъпънещі цеара ын паче, ші мілостівул Думнеzеў съ те ынтъреаскъ ын гъндул че аі пус, де а ну маі стріка пре боіері ші а бънтуі нороду.

N'апукъ съ сфършеаскъ, кучі вусхуганул Арташулуі добіндуl дрепт ын фрунте ыл оборі ла пъмънт.

— А! воі окъріці пре Домнул востру! стрігъ ачеста; ла еі фъкъі! Ын мінут, тоці служітоарії де пе ла спателе боіерілор, скоцінд журнгіуріле ыі ловіръ; ші алці осташі алуші де къпітанул де лефечії інтраръ ші ловіръ ку савііле ын еі. Кът пентру Лъпушнеанул, ел лусъ пре Моцок де мънъ ші се тръсесъ лънгъ о фереастръ дескісъ, де унде прівеа тъчелъріа че ынчепусе. Ел рідеа; яр Моцок сіліндусе а ріде ка съ плакъ стъпънулуі, сіmціа пърул сбурлінлусе пе кап, ші дінціі сеі клънцъінд. Ші ку адевърат ера гроазъ а прівi ачеастъ счепъ сънцероасъ. Ынкінуѣскъ'ші чінева ынтр'о салъ де чінчі стінжіні лунгъ ші де патру латъ, о сутъ ші маі мулці оамені учігаші ші хотъріці спре учідере, калъі ші осіндіці, лунтъндусе, уніі ку фуріа деснъдеждеі ші алціі ку а пріндереа веціеі. Боіерії неавънд нічі о гріжъ, сурпрінші тішълеще пе дін дос, фъръ арме, кәдеа фър'а се маі ынпротіві. Чеі маі бътрънi мурia фъкъндуші круче; мулці ынсъ дін чеі маі жунi се апъра ку турбаре; скаунеле, талцереле, такъмуріле месеі се фъчеа арме ын мъна лор; уніі де ші ръніці се ынклещіа ку фуріе де гжтул учігашілор, ші пе сокотінд рапеле че пріімиа, ыі стрінцеа пън' ыі ынъдушіа. Дакъ вре унул апука вре о савіе ыші вінлеа скумп віаца. Мулці лефечії періръ, дар ын сфжршіт нумаі ретасъ нічі ун боіер віў. Патру zечі ші шепте де трупурі zъчеа пе паркет. Ын лупта

шi тржнта ачѣста, маса се ръстȣрнасе; хачiоареле се спърсесъръ, шi вiнȣл аместекат кȣ сънџе фъкȣсе о балтъ пе леспеꙁiле салii.

О датъ кȣ оторȣл де сус, ꙟчепȣсе ȣчiдереа шi ꙟн кȣрте. Слȣџiле боiерiлор възiндȣсе ловiте фъръ весте де солдацi, плекаръ де фȣгъ. Пȣцiнi каре скапаръ кȣ вiацъ, апȣкънд а сърi песте ꙁiдȣрi, дасъ лармъ пе ла каселе боiерiлор; шi ꙟнвiтънд пре алте слȣџi шi оаменi боiерещi, бȣрꙁȣлȣiсеръ породȣл, шi тот орашȣл алергасе ла поарта кȣрцii, пре каре ꙟнчепȣсе а о тъiа кȣ секȣрiле. Осташii, амецiцi де вецiе фъчеа нȣмаi о мiкъ ꙟмпротiвiре; глоата се ꙟнтърта дин мȣлт ꙟн маi мȣлт.

Лъпȣшнеанȣл, пре каре ꙟл ꙟцiiнцасе де порнiриле породȣлȣi, трiмiсе пре Арманȣл съ'i ꙟнтребе че вор шi че чер? Арманȣл еши.

— Еi ворнiче Моцоаче, ꙁiсе апоi ꙟнтȣрнъндȣсе спре ачеста, спȣне, н'ам фъкȣт бiне къ м'ам мънтȣiт де реii ачестii шi ам скъпат цеара де о аша ржe?

— Мърiа та аi хрпат кȣ маре ꙟнцеленчȣне, ръспȣнсе мършавȣл кȣртеꙁан; еȣ де мȣлт авѣм де гжнд съ сфътȣеск пре М. Та ла ачѣаста, дар вѫд къ ꙟнцеленчȣнеа Мърiеi тале аȣ апȣкат маi 'наинте, шi аi фъкȣт бiне къ'i аi тъiат; пентрȣ къ.... фiинд къ... ера съ...

— Вѫд къ Арманȣл ꙟнтърꙁiе, ꙁiсе Лъпȣшнеанȣл кȣрмънд пре Моцок, каре се ꙟнвъламъшiа ꙟн ворбъ. Тоi вiне съ порȣнческ съ де кȣ тȣнȣрiле ꙟн простiмѣ ачеѣ. Ха, кȣм сокоцi шi Dȣмнѣта?

— Аша, аша, съ'i ꙟмпроаще кȣ тȣнȣрiле; нȣ'i вр'о пагȣбъ к'ор мȣрi кътева сȣте де можiчi де време че аȣ перiт атъца боiерi. Dар, съ'i омоаре де iстов.

— М'ащептам с'аȣд асемене ръспȣнс, ꙁiсе кȣ оцерiре Лъпȣшнеанȣл, дар съ ведем ънтъiȣ че вор.

№ 7

Ꙟн врemea ачеаста Арmашȣл се сȣісе пе пѡарта кȣрцїї шї фъкънд семн, стрігъ́: Оamені бȣні! Мъріа са Водъ ꙟнтреабъ че вреці шї че череці? шї пентрȣ че аці веніт аша кȣ zȣрба?

Простіmea ръmасъ кȣ гȣра къскътъ. Еа нȣ се аштеnта ла асеmенеа ꙟнтребаре. Веніce фъръ съ щіе пентрȣ че а веніт шї че вреа. Ꙟнченȣ а се стрінӂе ꙟн чете, чете, шї а се ꙟнтреба ȣнії пе алцїї че съ чее; ꙟн сфѫршіт ꙟнчепȣръ а стріга:

— Съ mікшȣреze хъӂїіле! — съ нȣ не zапчіѣскъ!

— Съ нȣ не mai ꙟmплінеаскъ! — съ нȣ не mai жъфȣеаскъ!

— Аm ръmас съраці! — н'авеm бані! — не'ї аȣ лȣат тоці Моцок! — Моцок! Моцок! — ел не белеще шї не прадъ! — Ел сфътȣеще пре Водъ! — Съ mоаръ! —

— Моцок съ mоаръ! — Капȣл лȣї Моцок врem! —

Ачест дін ȣрmъ кȣвѫнт гъсънд ȣн ехо ꙟн тоате інimі-ле, фȣ ка о скінтее електрекъ. Тоате гласȣріле се фъкȣръ ȣн глас, шї ачест глас стріга: капȣл лȣї Моцок врem!

— Че чер? ꙟнтребъ́ Лъпȣшнеанȣл въzънд пре Арmашȣл інтрънд.

— Капȣл ворнікȣлȣї Моцок, ръспȣнсъ.

— Кȣm? че? стрігъ ачеста сърінд ка ȣн оm че калкъ пе ȣн шарпе; н'аї аȣzіт біне, фъртате! вреї съ шȣгȣещї дар нȣ'ї врemе де шагъ. Че ворбе сȣнт ачесте? Че съ факъ кȣ капȣл meȣ? Ꙟцї спȣн къ ещї сȣрд; н'аї аȣzіт біне!

— Ба фоарте біне, стрігъ́ Александрȣ Водъ, аскȣлтъ сінгȣр; стрігъріле лор се аȣд де аічї.

Ꙟн адевър осташії не mai ꙟmпотрівіндȣсе, нородȣл ꙟн-

чептсе а се къцъра пе zідѹрі, де знде стріга ꙟп гѹра таре: съ пе деe пре Моцок! Капѹл лѹі Моцок врет!

— Ох! пъкътосѹл де тіпе! стріга тікълосѹл. Маікъ прекѹрать Фечіоаръ, пѹ тъ лъса съ тъ пръпъдеск!

Dар че де ат фъкѹт оатепілор ачестора? Nъскътоаре де Dѹтпеzеѹ скапъ-тъ де прітеждіа ачеаста, ші тъ жѹр съ фак о Бісерікъ, съ постеск кът воіѹ таі авеа zіле, съ ферек кѹ арџінт Ікоапа та чеа фъкътоаре де тіпѹпі де ла Мъпъстіреа Nеатцѹлѹі.

— Dар тілостіве Dоатпе, пѹ'і аскѹлта пре піще прощі пре піще тожічі. Пѹпе съ деа'кѹ тѹпѹріле ꙟнтръпшії, съ тоаръ тоцi! Еѹ сѹпт боіерѹ таре; еі сѹпт піще прощі!—

Dѹхѹл арістократік ші атѹпчі пѹ'л пъръсіа.

— Прощі, дар тѹлцi, ръспѹпсе Лъпѹшпеапѹл кѹ съпце рече; съ отор о тѹлціте де оашпі пентрѹ ѹп от, пѹ ар фі пъкат? Жѹдекъ дѹтпеата сіпгѹр. Dѹте де торі пентрѹ біпеле тошіеі дѹтітале, кѹт zічеаі ꙟпсѹці къпд ꙟті спѹпеаі къ пѹ тъ вреа пічі тъ ꙟвеще цеара. Sѹпт вѹкѹрос къ'ці ръспльтеще пороалѹл пентрѹ слѹжба че ті аі фъкѹт, възъпдѹті оастеа лѹі Антоп Секеле *), ші таі пе ѹртъ лъсъпдѹтъ ші трекъпд ꙟп партеа Тотшіі.

— Ох! пепорочігѹл де тіпе! стріга Моцок стѹлгъпдѹші барба, кьчі де пе ворбеле тіраппѹлѹі ꙟпцелецеа къ пѹ таі есте скъпаре пентрѹ ел. Ꙟпкаі лъсаціть съ тъ дѹк съ'ті пѹп каса ла кале! фіе-въ тілъ де жѹпъпеаса ші де копілашіі теі! лъсаціть съ тъ іспоеедѹеск! Ші плъпцеа, ші ціпа, ші сѹспіпа.

— Dестѹл! стрігъ Лъпѹшпеапѹл, пѹ те таі бочі ка о тѹіере! фіі ротъп верде. Че съ те таі іспоеедѹещі? Че'ї съ спѹі дѹховпікѹлѹі? къ ещі ѹп тълхарѹ ші ѹп възъ-

*) Вестіт џеперал Ѹпгѹр.

тору? Аста о ціе тоатъ Молдова. Хайде! луаці'л де'л даці породулуї, ші'ї спунеці къ ачест фелў плътеще Александру Водъ челор че прадъ царa.

Ѫндатъ Арташул ші Капітанул де Лефечії ѫнчепуръ а'л тѫржі. Тікъітул боїеръ стріга кът путеа, връндъ съ се ѫмпротівеаскъ; дар че путеа бътръпіле луї мъні ѫмпротіва ачелор патру браце сдравене каре 'л тръцеа? Врea съ се спріжіпеаскъ ѫн пічіоаре, дар се ѫмпедека де трупуріле конфрацілор сеї, ші лупека пе съпцеле че се ѫнкіегасе пе лесперzі. Ѫн сфършіт путеріле ѫі слъбіръ, ші сателіції тіранулуї дукъндуʼл пе поарта курції маі муλт морт декът віў, ѫл ѫмбрънчіръ ѫн мулціме.

Тікълосул боїеру къzу ѫн брацеле ідреї ачесте ку мулте капете, каре ѫнтру о кліпалъ ѫл фъку букъці.

— Іатъ кум плътеще Александру Водъ, ла чеї че прадъ царa! zісеръ тріміший тіранулуї.

— Съ тръяскъ Мъріа са Водъ! ръспунсе глоата. Ші мулцуміндусе де астъ жъртфъ с'а ѫмпръщіет.

Ѫн време че непорочітул Моцок периа ачест фел, Лъпушнеанул порунчі съ ръдіче маса, ші съ стрінгъ такъмуріле; апоі пусъ съ ръдеzе капетеле учішілор, ші трупуріле ле арункъ пе ферeастръ. Дупъ ачеѣ лундъ капетеле, ле ашъzъ ѫн міжлокул месії пе ѫнчет ші ку рънduеалъ, пуінд пе але челор маі мічі боїері де десупт ші пе ачелор маі марі деасупра. Дупъ неам ші дупъ рангурі, пънъ че фъку о пірамідъ де патру zечі ші шепте къпъціне, върфул къріа се ѫнкіа прін капул унуї логофът маре. Апоі спълъндусе пе мъні, мерсъ ла о ушъ лътуралнікъ, трасе zъворул ші друнгул де лемн каре о ѫнкідеа, ші інтръ ѫн апартаментул Доамнеї.

Де ла ѫнчепутул трагедіеї ачестіа, Доамна Руксанда не

щіінѫ нітік де чеЛе че се петречеа, ера ѫнгріжітъ. Еа пе путеа афла прічіна єгомотулуї че аузісе, къчї ѫнъ обічеюл барбар а времії де атунчї, фетеіле пу ешіа дін апартаментул лор, ші служнічеле ну путеа а се ріска ѫн міжлокул унії оштімі че пу куноштеа че есте дісчіпліна. Уна дін еле маї ѫндръснеацъ ешінд, аузісе ворбъ, къ есте зорва асупра луї Водъ, ші адусесе ачеастъ весте стъпъпеї сале.

Буна Доамнъ тетъпдусе де фуріа породулуї, ера сперіатъ, ші кънд а інтрат Александру, а гъсіто ръгъндусе дінаінтеа Ікоапеї, авънд копії пе лънгъ еа.

— А! стрігъ еа, славъ Маїчеї Домнулуї къ те вьзу! 'Міаў фост таре фрікъ.

— Пентру ачеа прекум ціам фъгъдуіт, 'ціам гътіт ун лѣк де фрікъ, віно ку міне, Доамнъ.

— Дар че ціпете, че стрігърі се аузіа?

— Німік. Служіторії с'аў фост луат ла сфадъ, дар с'аў лінішіт, Зікънд ачесте, луъ пре Руксанда де мънъ ші о адусе ѫн салъ.

Ѫнтру ведереа грозавії прівеліщї, еа словозі ун ціпет страшнік, ші лешінъ.

— Фетееа тот фетее, зісе Лъпушнеанул зімбінд; ѫн лок съ се букуре, еа се спаріе. Ші лъпдо ѫн браце о дусе ѫн апартаментуріле еї. Апоі ѫнтурнъндусе еаръші ѫн салъ, гъсі пре къпітанул де Лефечії ші пре Армашул ашептъндул.

— Ту пуне съ арунче песте зід хоітуріле кънідор ачестора, яр тітвеле лор съ ле ѫншіре пе зід, зісе Лефечіулуї. Еар ту, адресъндусе кътре Армаш, съ'мі пуї мъна пе Спанчіок ші пе Строічї.

Ѫнсъ Строічї ші Спанчіок ера акум апроапе де Ністру. Гонашії ѫі ажунсеръ токмаї кънд тречеа хотарул.

— Сиȣнецї челȣї че в'аȣ трimic, стрігъ кътръ еї Спан-чіок, къ не вom веде пън'а нȣ mȣрі!

IV

De mъ воїȣ скȣла, пре mȣлцї
am съ попеск шi еȣ....

Патрȣ анї трекȣсеръ де ла сченa ачеаста, ꙟн времеа къ-рора Александрȣ Водъ кредінчіос фъгъдȣінцеї че дасе Doam-неї Рȣксандеї, нȣ mаї тъіесъ нічі ȣн боіер. Dар пентрȣ ка съ нȣ ȣіте дорȣл лȣї чел тіранік де а веде сȣфферірі omенещї, пъскочі фелȣрі де скінцȣрі.

Скотеа окї, тъеа mънї, чȣнтіа шi сека пе каре авеа пре-нȣс; ꙟнсъ пренȣсȣріле лȣї ера пърелніче, кьчі пimeнї нȣ mаї кȣтеza а кърті кът де пȣцін.

Кȣ тоате ачесте, ера нелініщіт, кьчі нȣ пȣтȣсе пȣне mъна пе Спанчіок шi пе Строічі, каре шедеа ла Каменіцъ ащептънд шi пжндінд време. De шi авеа доі цінерi графї кȣ mаре інфлȣінцъ ла кȣртеа Полоніеї, ера ꙟнгріжіт де ачестї доі боіерi, съ нȣ ꙟнвіте пре Полонї, каре нȣ кьȣта де кът претексте, спре а інтра ꙟн Молдавіа; дар ачестї доі romънї ера преа бȣнї патріоцї ка съ нȣ жȣдече къ ръсбоіȣл шi веніреа ощілор полонеzе ар фі фост пеіреа Патріеї.

Лъпȣшнеанȣл де скрісесе ꙟн mаї mȣлте ръндȣрї ка съ віе, легъндȣсе пріn челе mаї mарі жȣръmінте къ нȣ де ва фаче nimікъ, дар еї щіа кът прецȣеще жȣръmънтȣ лȣї. Ка съ'ї прівігеzе mаї де апроапе, се mȣтъ ꙟн четатеа Хотінȣлȣї, пре каре о ꙟнтърі mаї кȣ осъбіре; ꙟнсъ аічі се болнъві де лънгоаре. Боала фъкȣ репезї ꙟнаінтірї шi ꙟн кȣрънд ті-ранȣл се възȣ ла ȣша mорmжнтȣлȣї.

ꙟн делірȣл фрігȣрілор, і се пъреа къ веде тоате жерт-

феле крꙋzіеі сале, фіороасе ші амерінцітоаре, ꙟнгрозіндꙋ-л ші кіемъндꙋ'л ла жꙋдеката Дꙋмнезеꙋлꙋі Дрептъції. Ꙟн дешерт се ꙟнвъртіа ꙟн патꙋл дꙋрерії, кꙋчі нꙋ пꙋтеа афла рагаz.

Кіемънд пре Мітрополітꙋл Теофан, пре Епіскопі ші пе боіері, ші спꙋіндꙋле къ се сімте сосіт ла сфжршітꙋл віецii, ꙟші черꙋ іертаре дела тоці ꙋміліндꙋсе; пе ꙋрмъ ꙟі рꙋгъ съ ле фіе мілъ де фіюл сеꙋ Богдан, пре каре ꙟл ласъ моштеан Скаꙋнꙋлꙋі, ші съ'л ажꙋте; кꙋчі фіінд ꙟн фрацедъ вжрстъ, ꙟнкꙋнцюрат де пꙋтернічі връжмаші, нꙋ се ва пꙋте апъра нічі пре сіне нічі пре цеаръ, де нꙋ ва фі ꙋніре ꙟнтре боіері, ші де нꙋ вор аве драгосте ші сꙋпꙋнере кътръ Домн. «Кът пентрꙋ міне, ꙋрмъ эl zіче, де мъ воюу ші рідека дін боала ачеаста, сꙋнт хотържт а мъ дꙋче ла кълꙋгъріе ꙟн мънъстіреа Слатіна, ꙋнде съ мъ спъсеск, къте zіле ꙟмі ва маі лъса Дꙋмнезеꙋ. Дечі, въ рог, пъріnці Архіереі, де мъ веці веде а проапе де моарте, съ мъ тꙋндеці кълꙋгър....»

Нꙋ пꙋтꙋ ворбі маі мꙋлт. Конвꙋлсііле ꙟл апꙋкаръ, ші ꙋн лешін грозав ка моартеа, ꙟі ꙟнгіецъ трꙋпꙋл, ꙟнкът мітрополітꙋл ші епіскопії крезънд къ се сфършеще, ꙟл кълꙋгъріръ, пꙋіндꙋ'і нꙋме Паісіе, дꙋпре нꙋмеле Петрꙋ, че авеа пън'а нꙋ се фаче Домн.

Дꙋпе ачеаста салꙋтънд пре доамна Роксанда де регентъ ꙟн времеа мінорітъцеі фіꙋлꙋі еі, прокламаръ пре Богдан де Домн. Апоі ꙟндатъ порніръ стафете пе ла боіері дін цеаръ ші еміграці, ші пе ла капітаніі оцілор.

Авіа амꙋрцісе кънд Строічі ші Спанчіок сосіръ.

Дескълекънд пе ла гасде, алергаръ кꙋ пріпъ ла четате: Четатеа ера мꙋтъ ші пꙋстіе ка ꙋн мормжнт де ꙋрїеаш. Нꙋ се аꙋzіа декът мꙋрмꙋра валꙋрілор Ністрꙋлꙋі, че іеꙋіа

рапъзат стінкоаселе ві коасте, сꙋре ші гоале, ші стрігъ-тꙋл мопотоп а осташілор де стражъ, карії ꙟптрꙋ лꙋміна крепꙋскꙋлꙋлꙋі се зъріа ръзъмаці пе лꙋнціле лор ланче. Сꙋ-індꙋсе ꙟп палат, ꙟі кꙋпрінсе пꙋ пꙋціпъ мірарe не ꙟптъл-ніпд пре німені; ꙟп сфжршіт о саꙋгъ ле аръть камера болнавꙋлꙋі. Воіпд съ інтре, аꙋзіръ ꙋп маре сгомот ші се опріръ ка съ аскꙋлте.

Лъпꙋшпеапꙋл се трезісе діп летарціа са.

Дескізіпд окії, вꙋзꙋ доі кълꙋгърі стъпд ꙋпꙋл ла кап ші алтꙋл ла пічіоареле сале, пекліптіці ка доъ статꙋе де бропз; се ꙋітъ пе лъпсꙋл ші се вꙋзꙋ коперіт кꙋ о расъ; пе къпъ-тъпꙋл сеꙋ ста ꙋп поткап. Врꙋ съ рідіче тъпа ші се ꙟппедекъ ꙟп ніще метапії де лъпъ. І се пърꙋ къ вісеазъ ші еаръші ꙟпкісе окії; дар редескізъпдꙋ'і пеете пꙋціп, вꙋзꙋ ачеле аші лꙋкрꙋрі, метапііле, поткапꙋл, кълꙋгъріі.

— Кꙋм те маі сімці, фрате Паісіе? ꙟл ꙟптребъ ꙋпꙋл діп монахі, възъпдꙋ'л къ пꙋ доарме.

Нꙋмеле ачеста ꙟі аддꙋсе амінте тоате челе че се петрекꙋ-серъ. Съпцеле ꙟптръпсꙋл ꙟпчепꙋ а ферве, ші скꙋлъпдꙋ-се пе жꙋмътате:

— Че почетапії сꙋпт ачесте? стрігъ А! воі въ жꙋкаці кꙋ міне! Афаръ, воіте! Ешіці! Къ пре тоці въ омор! Ші къꙋта о армъ пе лъпгъ еꙋ, дар пе гъсіпд де кът пот-капꙋл, ꙟл асвжрлі кꙋ тъпіе ꙟп капꙋл ꙋпꙋі кълꙋгър.

ꙟптрꙋ аꙋзꙋл стрігърілор леі, Доамна кꙋ фіꙋл еі, мі-трополітꙋл, боіерії, слꙋціле інтраръ тоці ꙟп одае.

Кіар атꙋпчі чеі доі боіері веніс еръ ші ста аскꙋлтъпд ла ꙋшъ.

— А! воі м'аці кълꙋгъріт, стріга Лъпꙋшпеапꙋл кꙋ глас ръгꙋшеат ші сперіос; гъпдіці къ веці скъпа де міне? Дар съ въ еасъ діп мінте! Дꙋмпезеꙋ саꙋ дракꙋл мъ ва ꙟнсъ-нътоша, ші....

— Nепорочітє, пꙋ хꙋлі! ꙟл кꙋртъ мітрополітꙋл; ꙋіці къ ещі ꙟп чеасꙋл морцii! Гꙟпдеще, пъкътосꙋле, къ ещі мопах; пꙋ маі ещі Dомп! Гꙟпдеще къ пріп хꙋлеле ші стрігъріле тале спарii пре астъ фемее певіповатъ, ші пре ачест копіл ꙟп каре рагетъ пъдеждеа Молдавіеі....

— Боаітъ фъцарпікъ! алъогъ болпавꙋл свꙋчꙋшъпдꙋсе а се скꙋла хіп пат; такъ'ці гꙋра; къ еꙋ каре те ам фъкꙋт мітрополіт, еꙋ те дестітрополеск. М'аці попіт воі, дар де тъ воꙋ ꙟпдрепта пре мꙋлці ам съ попеск ші еꙋ! Іар пре къцеаоа аста воꙋ с'о таꙋ ꙟп патрꙋ бꙋкъці ꙟппреꙋпъ кꙋ ціпкꙋл еі, ка съ пꙋ маі аскꙋлте сфътꙋіріле боаітелор ші а хꙋштапілор меі.. Міптє ачел че зіче къ сꙋпт къльгър! Еꙋ пꙋ сꙋпт къльгър, сꙋпт Dомп! Сꙋпт Алексапдрꙋ Воде!... Сърiці фълкъі! Uпде'с воіпічіі меі?... Dаці! даці де тот! Еꙋ въ порꙋпческ. Ꙋчідеці'і пре тоці... Nічі ꙋпꙋл съ пꙋ скапє.... А! тъ пълꙋш!.. Апъ! апъ! апъ! — ші къзꙋ рестꙋрпат пе спате, хꙟркъіпд де тꙋрбаре ші де тꙟпіе.

Dоампа ші мітролітꙋл ешіръ. Ла ꙋшъ ꙟі ꙟптімпіпаръ Строічі ші Спапчіок.

Dоампо! зісе Спапчіок апꙋкъпд де мъпъ пре Роксапда, отꙋл ачеста тревꙋе съ моаръ пꙋмаі декът. Еатъ ꙋп праф, пꙋпе'л ꙟп бъꙋтꙋра луі....

— Отравъ! стрігъ еа ꙟпфіоръпдꙋсе,

— Отравъ, ꙋрмъ Спапчіок. Dе пꙋ ва мꙋрі ꙟпдатъ сътꙋл ачеста, віаца Мъріеі Тале ші а копілꙋлꙋі ачестꙋі есте ꙟп прімеждіе. Dестꙋл аꙋ тръіт татъл ші дестꙋле аꙋ фъкꙋт. Моаръ татъл ка съ скапе фіꙋл.

О слꙋгъ еші. — Че есте? ꙟптребъ Dоампа.

— Болпавꙋл с'аꙋ трезіт ші чере апъ ші пре фіꙋл сеꙋ. Мі аꙋ зіс съ пꙋ тъ дꙋк фъръ ел.

— Ох! вреа съ'л омоаре, ръкпі дꙋіоаса мꙋмъ стръпгъпд кꙋ фꙋріе копілꙋл ла сꙟп.

— Nѹ'ї време де стат ꙟп гжндѹрї, Доамнъ, адъоцї Спапчіок. Адъ'цї амінте де Доамна лѹї Стефъпіцъ Водъ *) шї алеце ꙟпtре бърбат шї ꙟпtре фіѹ.

— Че zічї, пъріпте? zісе сермана фемее, ꙟптѹрпъпдѹсе кѹ окї дъкръміторї спре мітрополітѹл.

— Крѹд шї кѹмплїт есте омѹл ачеста, фііка меа; Домнѹл Дѹмпеzеѹ съ те повъцѹеаскъ. Еар еѹ мъ дѹк съ гъсеск тот пептрѹ пѹрчедереа поастръ кѹ воѹл поастрѹ Домп; шї пре чел векїѹ, Дѹмпеzеѹ съ'л іерте, шї съ те іерте шї пре тіпе. Zікъпд ачесте, кѹвіосѹл Теофап се депъртъ.

Роксапда лѹъ ѹп пъхар де арцїпт пліп де апъ пре каре'л адѹчеа слѹга; шї апоі махіпалічеще шї сілітъ маї мѹлт де боіерї, лъсъ съ кадъ отрава ꙟп ел. Боіерії о ꙟпшпінсеръ ꙟп камера болпавѹлѹї.

— Че фачї? ꙟптребъ Спапчіок пре Строічї, кареле крепасе ѹша шї се ѹіта.

— Ꙟптреабъ де фііѹл сеѹ — zіче къ вре съ'л вадъ — чере де бъѹт — Доамна тремѹръ — ꙟї дъ пахарѹл — пѹ вре съ'л іае!....

Спапчіок сърі шї скоасе жѹпгіѹл дїп чіпгътоаре.

— Ба, ꙟл іа, веа, съ'цї фіе де віпе Мъріа Та!

Роксапда еші тремѹръпд шї галбепъ шї ръгемъпдѹсе де пъреме:

— Воі съ дацї сеамъ ꙟпаінтеа лѹї Дѹмпеzеѹ, zісе сѹспіпъпд, къ воі м'ацї фъкѹт съ фак ачест пъкат!

Мітрополітѹл вепі. Съ терцем, zісе Доамнеі;

— Дар чіпе ва къѹта де пепорочітѹл ачеста?

— Noї, respѹпсеръ воіерії.

---

*) Мірон Костін.

— Ох! пъріпте че тъ фъкуші съ фак! zice Doamna кътръ тітрополіт, ші се дусе ку еа пълпгъпд.

Атъпдоі боіерії інтраръ ла болпав.

Отрава ъпкъ пу ⱡпчепусе а'ші фаче лукрарєа Лъпушпеапул ста ⱡптіпс ку фаца ⱡп сус, ліпіщіт, дар фоарте слаб. Къпд інтраръ боіерії, ел ⱡі пріві ⱡпделупг, ші пекупоскъпду'і, ⱡі ⱡптребъ, ціпе сунт ші че вор?

— Еу сунт Строічі, респусе ачеста.

— Ші еу Спапчіок, адъоці челалалт; ші ачееа че воім, есте съ те ведем пъп'а пу тýрі кипіці ат фъгъдуіт.

— Ох! Връжташії теі! сусиіпъ Александру,

— Еу сунт Спапчіок, урть ачеста, Спапчіок, пре каре аі врут съ'л таі, къпд аі учіс 47 де боіері, ші каре аў скъпат діп гіаріле тале! Спапчіок, а кърuі авере аі жъфуіто, лъсъпду'і фетееа ші копіії съ чершъторяскъ пе ла уші ле крестіпілор.

— Ах! че фок сітт къ тъ арде, стрігъ болпавул, апукъпдусе ку тъпіле де пъптече!

— Zi «акут слобоzеще» кучі аі съ торі. Отрава лукреаzъ.

— Ох! т'аці отръвіт, педеџкіцілор! Doamne! фіеці тілъ де суффлетул теў! О че фок! — Упде'і Doamna? Упде'і копілул теў?

— С'аў дус ші те аў лъсат ку поі.

— С'аў дус ші т'аў лъсат! т'аў лъсат ку воі! Ох! оторіціть, съ скап де дурере! Ох! ⱡпжупгеть ту, ту ещі таі тіпър, фіе'ці тілъ! скапъть де дурерііле че тъ сфъшіе! ⱡпжупгеть! zice ⱡптурпъпдусе спре Строічі.

— Ну'ті воіи спурка вітежеску жупгіе ⱡп съпџеле чел пъпгъріт а упуі тіран ка тіпе.

Дуреріле крещеа; Отръвітул се сучіута ⱡп копвулсії;

- Ох! стрігъ, ѫmі арде суффлетул! ох! хаціmі апъ хаціmі чева съ беу!

— Еатъ, zісе Спанчіок лъунд пахарул де арџінт де пе масъ; ау ръмас дрождііле отръвіі. Беа ші те ръкореще!

— Ба; ба, пу, пу вреу, zісе воднавул стрінгънд дінціі. Атунчі Строічі ѫл апукъ ші'л ціну неклінтіт; іар Спанчіок скоціндуі куцітул дін теакъ, ѫі десклещъ ку върфул луі дінцii, ші ѫі турнъ пе гжт отрава че маі ера ѫн фундул пъхарулуі.

Лъпушнеанул муцінд ка ун таур че веде трупкнул ші севкуреа че а съ'л довеаскъ, воі а се 'нтурна ку фаца спре пърете.

— Че вреі съ пу пе маі везі? zісеръ боіерії. Ба, се каде спре осінда та, съ пе прівещі; ѫвацъ а мурі, ту каре щіаі пумаі а оморі. Ші апукъпду'л атъпдоі, ѫл ціnеа нетішкат, хітъпдусе ла ел ку букуріе інферналь ші мустръпду'л.

Непорочітул Домп се скжрколіа ѫп спаспеле агонієі; спуте фъчеа ла гуръ; дінціі ѫі скрішпіа, ші окії сеі съпџераці се холбасеръ; о судоаре ѫпгіецатъ, трістъ а морцii превестітоаре, ешіа ка піще пастурі пе образул луі, Дупъ ун кіп де жумътате чеас, ѫп сфжршіт, ѫші дете духул ѫп мъпіле калъілор сеі.

Ачест фел фу сфжршітул луі Александру Лъпушпеапул, каре лъсъ о патъ де сънџе ѫп Історіа Молдавієі.

Ла Мънастіреа Слатіна, zідітъ де ел, упде е ѫпгропат, се веде ші астъzі портретул луі ші а фамілієі сале.

К. Негруцці.

POESIE

D. Банȣл М. Гіка, ꙟп кълъторіа са ꙟп апȣл трекȣт ꙟп Стателе Аȣстріі, mергънд ші ла Терmеле саȣ апеле калде але Карол IV (Карлсбаден) а лȣат Ода прін каре с'аȣ кънтат ачесте апе фъкътоаре де біне де mаі mȣлці поеці ꙟп mаі mȣлте лімбі, ші ꙟбірѢ са де патріе 'л а фъкȣт ка съ вазъ ші лімба РоmъпѢскъ фігȣрънд ꙟптр'о колекціе поліглотъ че інтръ ꙟп mъініле тȣтȣлор бърбаціл ор че се адȣп ла ачесте бъі. Сосінд ꙟп патріа са, а інвітат пе къці ва інші а кънта саȣ а традȣче кънтарѢ апелор ачестора ꙟп лімба поастръ. Алътȣръm ачі треі версіі роmъпеші, ші ȣпа італіанъ, потрівіндȣсе фоарте mȣлт кȣ скопȣл прінчіпал ал ачешіі фоі, че ꙟп сіне пȣ есте алтȣ де кът арътарѢ лімбіі Роmъпе ші алътȣрарѢ еі пе лъпгъ лімбеле сȣрорі.

VERSIE ITALIENA

Sopra le Terme di Carolo IV.

Sciolti.

O fonte, degno degli eterni canti
Dell' Eliconio coro! Da cui avesti
Il calore dell'onde, e quelle vene
Dello scorrevol zolfo, e della viva
Calce, che di stupor l'alma confonde?
Nella Sicula terra il foco forse,
Che l'Etna irrita, n'é cagione nascosta?
O la magione del vicino Dite
Scalda quest'acque? A te cedan di Baia
I rinomati lidi, e ceda l'onde
D'Abano, onor delle Antenoree spiagge;
Cedan le Terme, si fammose al mondo,
Della citade che al ceruleo Reno
Prossima sorge, ú riposa in pace
La spoglia tua mortale, o magno Carlo!
O de regi il miglior! Ve quante innalza
Bolle nell'aer! Ve come i sassi e i marmi
Variopinge, emulando Iride bella!
Scorri felice in ogni etade, o sacro
Fonte, al genere uman tanto salubre!
Il perduto vigore al vecchio rendi,
Della donzella timida alle guance
Rendi la rosa di beltade, e a tutti
I morbi lieto torni al patrio suol chiunque
Le membre inferme entro quest'onda immerse!

Nicolò Barbieri,
professore nel I. R. Ginnasio
di Pavia.

VERSIE ROMANA

la

TERMELE LUI CAROLU IV

Fòntânâ, falnicu quare cânt' feciôrelĕ Elicône,
De unde apa 'ţĭ înferbinţĭ? cum vine miliône
Puciôsâ iute aburând', viĭ clocotirĭ vârôse
Tulburĭ pe marginea depun' a unde'ţĭ sânêtôse?

Nu cum va Etna 'ţĭ e isvor' prin taĭnice canale?
Sau Styxul' rîurâ sfinţit' darul' fiinçei tale?
Baiea, Abanul' remân' gios, Fòntânâ 'n Rinu vestitâ
Quĕ a Marelui Carol' vêḑû şi slavâ şi ursitâ!

Tu aerul' sus resfirându cu bêşicôse spume
Prin stânci resbindu de Iris laşĭ la marmurâ feçĕ sume
In sufflet', trup' de om renasci putere deulatâ!
Fòntânâ sânta, fiĭ în vecĭ ferice-cuvîntatâ!

Dâ înapoi iar la batrîn' perduta'ĭ ţepenie!
Serbedei feçe fecioresci colòra trandafie!
De ori-que treaptâ slàbênog', mângîe'l uşureaḑâ
Fâ'l se 'ntorcênd' la vatra sa, în numele'ti sè creaḑâ.

J. VACARESCUL.

II VERSIE ROMANA

la

TERMELE LUI CAROLU IV.

Fòntânâ, vrednicâ a fi de Muse lâudatâ!
De unde 'n tine a apelor' ferbinte isvorîre,
Si vinele sulfuree şi var' viu de mirare?
Que! focul' din Sicilia quare 'ntârîtâ Etna
Sau vecinia Lacului din Stix' le încâlḑesce?

Tie se plecu şi pruntele a undelor' Baiane
Tie se 'nchin' şirôiele şi Termele Maĭene.
Que curgu lûng' argintiul' Rin', slâvite, 'nnobilate
D'al têu sfirşit, o Carole, din rigi prea sfinte rigâ!

O! quâte 'n aeru, în vezduh' bêşici sùnt respândite
Veḑeţĭ cum zugravesce ea şi marmore şi pietre
Ori unde dâ printr'ênsele! Atâta chiaru şi Iris
Atât' le pôte colora! — Curgĭ dar tu priinciôsâ
Fòntânâ sântâ curgi în veci, fiĭ têmâduitoare
La biata generaţie a slabeĭ omenire!
Dâ la bâtrînĭ neputincioşi bârbatâ întremare
Dâ la faciôre, rumenâ, frumôsâ, mândra façâ
Si fâ sê plece sânêtos' la ţeara sa tot' omul'
Que a apucat' de 'şĭ a 'nbâiat' aci în apâ 'ţĭ trupul'.

C. ARISTIA.

III VERSIE ROMANA

la

TERMELE LUI CAROLU IV

Fòntânâ que însuffli în corul' Eliconiu
Cântârile divine! cum undele'ţĭ ferbinte
Prin vinele'ţĭ sulfuriĭ ş'empyreanul' calce
Adducu în lume viaça? — Din Etna smulgi tu focul'?
Prin Styx fulgerâ vîna'ţĭ, şi asfel' împingi Mòrtea?
Sau Ceru'ţĭ dâ câldura que 'n stançeleĭ viaḑâ?

Tie se 'nchinâ Baica, şi se închinâ unda
Abanului, quea falâ d'Antenoree prunte,
Si gios îşĭ pleacâ fruntea quele vestite Terme
Isvòrele cetâteĭ a Rinuluĭ ceruliu
Unde reposâ 'n pace cenuşa 'mbârbâtòre
A Mareluĭ quel Carol', mai bunul' din toţi regi.

Cum bolborâ în aer' o pulbere umidâ!
Ca Irida in stânce în marmurĭ strâlucesce!
Si feçele'ţi sburânde tot' giurul' coloreaḑâ! —
Strecòrâte ferice în veci fòntânâ sacrâ,
Stropesce, scaldâ Omul', dâ viaçâ şi vîrtute
Perduta, prea-dorita dâ vechiului putere
Si palidei vergule readdoĭ al sêu rumenu;
In façâ sufflâ viul, în trup' dâ sânêtatea,
Si la câmin' ferice întòrnâ-se tot' omul'
Que şovâindaĭ fiinçâ în unda'ţĭ a 'mmuiat'.

J. ELIAD.

PERIODUL III №. 8

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лꙋнъ: Препꙋmъраціа се-фаче ꙟн Бꙋкꙋтещі ла Редакціе, пела жꙋдеце ла ЧЧ. Окърmꙋірі саꙋ̆ ла DD. Професорії. Прецꙋл есте ꙋн галбен.

ФАТА NЕГꙋЦІTORULUI

Nовелъ Istorikъ

Каmіола Тꙋрінга, фꙋ чѣ mаі фрꙋmоасъ фечоаръ а Січіліеі, еа ера вестітъ пентрꙋ а еі фрꙋmꙋсеце ꙟнтокmаі ка татъл еі пентрꙋ алелꙋі богъції; ꙟнсъ ꙟн ал паіспрезечелѣ веак, нꙋ ажꙋнсесе ꙟнкъ времеа, съ кꙋmпънеаскъ mеталꙋл mаі mꙋлт декът нащереа; ші де ачѣ ꙋрmа ка кꙋ тоатъ слъвірѣ ші mінꙋнареа че се да ꙟн ценерал фрꙋmꙋсеції Каmіолеі, ші кꙋ тоатъ лъкоmіа че о пъщеа аверea Бътрꙟнꙋлꙋі Тꙋрінга, дар фетії негꙋцеторꙋлꙋі, нꙋ і се івіа нічі ꙋн пецітор mаі деосебіт, де кът тінерії дін класꙋ еі, ші къте ꙋн дъспъъжлꙋіт дін ръндꙋл новілітеі, а кърꙋі репꙋтаціе сіліа пе негꙋціторꙋл ностpꙋ, съі ꙟнкізъ ꙋша наінтеа насꙋлꙋі. Каmіола ера сінгꙋрꙋл фіꙋ ал пърінцілор еі, каре о ꙟвеа песте тъсꙋръ; еа лꙋасе о Едꙋкаціе дін ачеле mаі стрълꙋчіте ачелꙋі веак; ші лънгъ ачеаста ꙋніа ꙋн ꙟналт град, де ꙋн ценіꙋ̆ деосебіт ші де ꙋн дꙋх mінꙋнат; ꙟнкредінцатъ де десъвършіреа mерітелор сале, ꙟі ера песте пꙋтінцъ съ'ші ꙟнкредінцезе вііторꙋл, ꙋнꙋі бърбат пе каре крещереа ші обічінꙋінца ꙟл фъчѣ невреднік де а о щі, орі а о цꙋтеа пре-

цзі дꙋпъ квііннцъ; апоі дака ар фі кꙋцегат ꙟнтр'алт кіп съ се ꙋнеаскъ кꙋ вре ꙋнꙋл дін нобілі, пꙋіндꙋші ꙟнаінте къ мерітꙋл юр ꙟндепліні пашереа чеа жосітъ, атꙋнчі еа ар фі фост вредникъ маі мꙋлт де компътіміре декът де а фі дефъіматъ; ꙟнсъ еа ꙟші фъкꙋсе о алтъ хотъръре, ші ачѣста ера ка съ нꙋ факъ нічі о алецере каре нꙋ ар фі пріімітъ інімії сале.... О време фꙋ ачѣстъ імітъ неатінсъ, дар ꙟнсфършит о съ се деціенте сімціріле еі кꙋ не астъмпър.

Прінцꙋл Орландо, фрате маі тжнър а лꙋі Ріга Пієтро, съ ꙟнтоарсе ꙟн ачѣстъ време дін о къльторіе че фъкꙋсъ, спре а візіта ратꙋра Арагонъ афамілиеі сале. Ел 'шіа фост агонісіт ꙋн нꙋме де вітеаз, каре деосебіреа са чѣ персоналъ іл асігꙋрасе ꙟн лꙋптеле че фъръ прекꙋрмаре се ꙟнтъмпла ꙟнтре стъпжніреа крещінеаскъ ші мохаметанъ, ꙟнтре каре ера Спаніа ꙟмпърціт; ші дін каре съ ꙟнпъртъшісе ші еа. Інтріціле лꙋі де аморꙋрі, ера ꙟн Арагоніа асеменеа де вестіте ꙟнтокмаі ка фантелеі єроіче; дар пентрꙋ къ пе атꙋнчі нꙋ ера ꙟнтродꙋсе ꙟнкъ газетеле, спре асе пꙋтеа общі хроніка скандалоасъ ачелор марі, аша нічі ла Січіліа нꙋ се аꙋзі, де кът пꙋмаі вестеа вітежіілор лꙋі Орландо. — Фрꙋмꙋсеца тжнъріа ші чеа ꙟнгеџатъ істечікне а Катісліеі, феті негоціторꙋлꙋі, фꙋ чеа дін тжю, че афлъ прінцꙋл ла сосіреі акасъ; кꙋріозітатеа лꙋі де лок се ꙟнвъпъ, ші акꙋм кътъ кꙋ дін-адінсꙋл съ ші о поатъ а стжмпъра. —

Кꙋ тоате къ пе ачеле времі але феꙋдалітъції, деосебіреа класꙋрілор ера кꙋ тотꙋл хотържтъ, ꙟнтрꙋ кът ла вре о апропіере нꙋ съ пꙋтеа нічі гжнді; дар сървъріле че се фъчѣ ла кꙋрте, авеа ꙋн фел де пꙋблічітате, каре ꙟнлеспіа челор де жос пъскꙋці мꙋріторі, а съ ꙟмпъртъші, ка прівіторі, дін петречіріле челор марі; ші прін ачест міжлок съ да оказіе, соціілор ші фетелор оръшенілор а'ші ꙟнфъціша фрꙋмꙋсеціле лор, наінтеа ачелора акърора бъгърі десѣмъ ші апропіере, пꙋтеа съ ле адꙋкъ пꙋмаі окаръ ші нечінсте. Ла асеменеа сърбъторіе фꙋ, кънд възꙋ Орландо ꙟнтьаші датъ пъ Каміола поастръ. Фрꙋмꙋсеџеа еі, ꙟнфъцішареа еі, фъкꙋръ ꙟнтіпъріре недескрісъ асꙋпра лꙋі; ші де лок мъртꙋрісі, къ окіꙋл съꙋ, н'а маі зъріт о алтъ фіінцъ, маі комплектъ, маі фрꙋмоасъ ші маі дръгъласъ. Ел ржсе асꙋпра челор че ісъ зічеа де несімцірѣ еі,

ржꙟдеа де пеісбутіреа куртезапілор челор че се ꙟпчеркасеръ ꙟпаіптеа луі, ка де піще педепріпші ꙟп мъі- стріа де а вірхі іпімі, ші журъ ꙟп сінеші, ка съ пу ласе пічі уп мі- жлок пеꙟптребуіпцат, спре а суп- пупе пе дръгълаша копілъ воіпції сале; апоі фъръ апіерде времеа къутъ а'ші асігура а еі купощіп- цъ —

Катіола де ші авеа о ꙟпалтъ ꙟп- кредінцаре деспре меріtеле сале, дар пічі пріп челе маі ꙟпдръспе- це вісърі пуі трекусе пріп мінте, деспре о упіре ку фамілія Рігалъ. Ку амаръ умілітоаре сімціре об- сервъ еа, деосебіреа чеа галантъ каре'іо аръта фъръ прекуртаре пуоул куртезап, купоскъпд къ а- честа прівітъ маі діп адінс, пу се путѣ сокоті, де кът о атінцере съпъртоаре пентру еа, ші де ачееа ꙟпчепу а съ ретраце ку уп фел де тжпдріе ші модестіе. Dар пріп а- чѣста пу фъку алта, де кът ꙟпкур- къ ші маі рѣу пе ꙟпаморат ꙟп але еі лацурі. Орлапдо се ꙟпкредінцъ преа куръпд, къ вірхінца че хотържсе есте ку мулт маі греа де кът кум 'ш ꙟпкіпуіто дешеръчюпѣ, ші опінiа рѣ че о авеа ел деспре віртутеа да- мелор. Dар пу се десперъ, чі ꙟші пусе ꙟпаіпте, ка съ'ші урмезе па- суріле маі ку бупе мъсурі; ші діп тоате съ ꙟпвеце ку ꙟпгріжіре, а купоаще карактерул Катіолії маі паіпте де а урма чева хотържт.

ꙟптру кът се апъра де ел ку пе- кліптіре фата негуціторулуі, ку атъта ꙟпсъ сімціа еа къ пумаі пу- теа се съ стъпжпѣскъ порпірілор іпімії сале, ба ера ꙟпкъ пестепу- тінцъ а маі пъстра ші кътре Орлап- до ачеаречеалъ, ку каре деспераce пе куртезапії діп паіпте; ачеастъ ꙟппрежураре пу путу ръмжпеа пе- купоскутъ де ацерітѣ пріпцулуі; ші пе каре ел ка уп практік векю аплекъ фъръ пердере де време спре фаворул съу.

Сістема феудалъ а веакулуі де а тупчі, пу ерта упуі негуцетор пеа- търпареа, пе каре веакуріле поастре ачесте луміпате 'ш асігурато. Бъ- тржпул Паоло Турінга, де ші а- веа оаре каре пеодіхпъ възъпд а- плекареа че о авеа пріпцул асу- пра фічіі сале, дар авеа ꙟпкредере ꙟп віртутѣ еі, ші пу се апъра а креде, пе Nікола соціа са, каре ꙟі спу- пеа: къ ші чел маі слъвіт Рігъ ал Крещіпътъції, ар пута съ се ціе де чел маі порочіт, довжпдіпд де соціе о фечіоаръ атът де фрумоа- съ ші віртуоасъ ка Катіола. Ел лъсъ дар ꙟптжмплърілор курсул лор, рекомапджпд соції сале, а авеа пумаі окю деские асупра фіі- чеі лор. —

ꙟптру ачестѣ, деосебіріле ші

терітєле трѹпешї ші сѹффлетещі, алѹї Орландо, фъчѣ тот маї марї ѫнтінърірі асѹра фрѹмоасеї Камі- олії; inima еї тот маї мѹлт съ аплє- ка спре ел, ші хѹпъ че ѫші ѫн- тревѹінцъ Орландо ѫн кѹрс де маї мѹлте лѹнї, тоате мі́жлоачеле пріn каре пѹтеа съ се факъ плькѹт фе- теї негоцііторѹлѹї; абіа пріімі дін бѹзеле еї мъртѹрісірєа аморѹлѹї. Орландо о аѹzі кѹ ентѹсіасм, дар ел ѹрмъ тот ѫн фелѹл чел мъ- сѹрат пасѹріле сале ка ші маї на- інте; апърънхѹсъ де тот че'ар фі пѹтѹт да еї препѹс ка съї прічѣ- нъ планѹл. Ел ворбіа нѹмаї десnре о късъторіе леџѹітъ ші ал- къмѹѧ [фелѹрі] де планѹрі фанта- сте, кѹ каре zічѣ къ ар пѹтѧ съ- ѫвжршіо. Ѹнеорї о лінгѹша, спѹін- дѹї къ сінгѹр фрателе съѹ Ріга, се ва сокоті ла ѹрмъ ѫндаторѹт нѹтънд съ гасъ ѫн фамілія са оа- менеа фечоаръ, каре ар пѹтѧ ѫнфрѹмѹсеца ші ачел маї маре трон, ші къ спре а прегъті пе Рі- га пентрѹ ачѣста ѹрмѣзъ требѹ- ре де време ка кѹ окаzіе бѹнъ съї дескізъ ворба.

Кѹ тоате ѹпелтіреле челе сісте- матіче пе каре ле ѫнтребѹінца амъ- цііторѹл, дар ел нѹ пѹтѣ ісвѹті нічї о ліпіе маї департе; Камілда нѹ се ѫнвоѧ нічі ла ачеле маї не- віновате семнѣ де ѫвіре, ші адесе плека де аколо Орландо съпърат, афѹрісінд ѫн сѹфлетѹл съѹ пе ачѣстъ Лѹкреціе оръшънеаскъ ші пе мъса каре нѹ о слъвіа дін окї де къте орї сеафла ел аколо. Ѫнсъ недічеле каре і се ѫмпотрівіа адъо- га маї мѹлт патіма, ші ел ѫшї лѹъ де разъм о нъскочіре, каре пѹтѣ фі преа прімеждіоасъ неві- новатеї фете.

Се префъкѹ меланхолік, бол- нав; ші zічѣ къ несімцірѣ еї о съ'л дѹкъ ѫн мормжнт; ші абіа фѹ ѫн старе Каміола а нѹ ѫмпър- тъші пътімііторѹлѹї ѫнаморат, а- чел делікатъ жертфіре; каре zічѣ ел къ 'ар адѹче бѹкѹріа ші съ- нътатѣ пердѹтъ. Da чіне щіе, де нѹ трїѹмфа пъкатѹл асѹпра віртѹції, дака нѹ ѫнгріжа Прове- дінца де сърмана фатъ, токмаї ѫн чел маї крітік момент.

Връжмъшііле каре сфжшіа де маї мѹлтъ време пе амъндоъ ве- чінеле Статѹрі, Неапол ші Січі- ліа; лѹасе ѹн карактер преа сері- ос. О флотъ пѹтерnікъ фѹ ар- матъ де неаполітані фъръ а прін- де Січіліені де весте, апропіерєа а- чещії флоте де інсѹла лор, ѫнтін- се о гроазъ џенералъ. Пе лок съ лѹаръ мъсѹрі де апърарє, ші Рі- га нѹмі пе Орландо адмірал фло- теі че пѹтѹ съ о армезе атѹнчі ѫн- пріпъ; порѹнчіндѹї ѫнсъ кѹ хо-

тържре, ка сѹбт нічі о фортъ се пѹе ҟн прітеждіе асігѹранца інсѹ-лії ҟнкѹркжиндѹсе ҟнтре о ловіре ценіралъ кѹ протівнікѹл, каре е-ра мѹлт маі пѹтернік, чі съ се търцінеаскъ нѹмаі ҟн апърарѣ інсѹлії де пъвъліреа врѫжмашъ, пънъ че'л ва пѹтеа пѹне Ріга ҟн позіціе де а ісві кѹ ісправъ флота неаполітанъ; рекомъндѹіндѹі ачѣста ка сігѹрѹл міжлок, деда каре атжрна Рігатѹл ші короана лѹі.

Асемінеа рекомъндаціе нѹ се потрівеа кѹ кѹцетарѣ вітеазѹлѹі Орландо, каре ҟн пост де адмірал, ардеа де доріцъ съ'ші арате аса ҟнфръснеалъ наінтеа патріоцілор съі, фіїндѹі ачеаста чѣ дін тъю оказіе фаворабілъ. Ел мѹлцѹмі Рігі пентрѹ ҟнкредереа кѹ каре 'ла чінстіт, фъгъдѹі аскѹлтаре ші сѹпѹнере, ші ҟнченѹ а се прегъті де ресбою.

Катіола пріїмі вестеа пентрѹ мерцерѣ амореzѹлѹі съѹ ҟн ресбою, кѹ ачел дор каре поте ҟнсѹшіт нѹмаі ла офечоаръ ҟнаморатъ ші сімціtoаре. Ҟнсъ кѹ тот дорѹл, еа воі съ пъстреzе о фацъ веселъ ҟнаінтеа лѹі Орландо, мѫнгжіндѹсе къ ал еі кавалер ар бірѹі пентрѹ фолосѹл Statѹлѹі, ші пентрѹ слѹжбеле че ва фаче ва пѹтеа пріїмі деда Ріга слобоzеніа де а се късъторі дѹпъ алецерѣ інімії сале. Ҟнсъ кѹ тоате къі zісе прінцѹлѹі адіо съладатъ ҟн лакръмі, кѹ тоате къ'л ҟнгъдѹі а о ҟнбръціша, дар кіар ші ла ачеастъ деспърціре нѹі пріїмі черереа де о ҟнтре-ворбіре секретъ, пентрѹ каре о рѹгасе ел ҟнценѹнкінд ҟнаінтеа еі. —

Апрінс де мжніе съ ҟнвъркѣ прінцѹл, жѹржнд а'ші ръсѹна ҟнтр'ѹн кіп пілдѹітор асѹпра мжнхріеі фетеі негѹціторѹлѹі, каре фѹ чѣ дін тъю датъ че кѹтеzѣ а-zъхърнічі лацѹріле, ші а се ҟмпотріві дорінцеі поftелор лѹі. Ел нѹ авѹ ҟнсъ време де ажѹнс, спре а'ші форма планѹл ресбѹнъріі. Флота неаполітанъ се іві ҟнтрѹ депъртаре, ші ла ведереа еі вітеазѹл осташ ѹітъ тоате челе лалте.

Прінцѹл Орландо ҟнчепѹ операціїле сале кѹ о маре інкѹсінцъ; тоатъ сілінца деприінсѹлѹі съѹ протівнік, каре черка ал траце ҟнтр'о лѹптъ ценералъ, нѹ фолосі німік асемінеа нѹ ісбѹтіръ'ші офіцерії съі каре ҟл сфътѹia ла ачѣста нъдъждѹінд еі ка вірѹінд съ кжщіце славъ ші аверe, ел плѹтіа лініщіт кѹрсѹл съѹ, ші ҟншела прін іскѹсіте манеџре не врѫжмаш, опрія апропіерѣ лѹі ла цермѹл Січіліан, ші пріндеа орі чевашъ не-

аполітанъ каре кътеза а се деспърці де флотъ.

Біруінціле челе мічі каре съ адъога пе тоате зіделе ꙟнлоі ꙟндрѫзнеала Січіліенілор, ші сігур Орландо ꙟші фъчеа мінунате ꙟнкіпуірі деспре а са ісқусінцъ. Ачѣстъ пърере грешітъ ꙟл пусе ꙟн іспітъ, спре а съ абате дін поруңчіле ші поведіле Рігі каре де сокотіа ка ніще прісосурі нъскочіте дін фрікъ зъдарнікъ. Ріга ꙟнтру ачесте се окупа ку ꙟнтокміреа пъсурілор де апъраре дін лъунтру ші дін ачѣстъ прічінъ зъбовіа атрімітe ажуторул че фѫгъдуісе луі Орландо. Връжмашул дін партеші юр ну лъса нічі ун міжлок неꙟнтребуінцат, спре а'л ꙟншела съ'л ꙟнкурче ꙟн о ловіре маі маре. ꙟл нуміа де фрікос, де прост, ші ꙟн сфѫршіт се префъку, къ е ку тотул фъръ де гріжъ, ші ну ар маі сокоті де вреднік, а маі авеа вре о пазъ. Ачест віклешуг остъшеск, ера преа потрівіт спре а ꙟнфока пе Орландо, каре некунoскъндул, путѣ съ кадеце а се фолосі де ачеастъ ꙟнкіпуінтъ грешалъ а връжмашулуі. Ꙟнпінс де ꙟндръзнеалъ, плекъ урекеа ла поведіле офіцерілор съі, ші прін ачѣста алергъ сінгур ꙟн куреа, де каре пънъ ачі щіу а се ферi. Ꙟнтр'ун чѣс нефаворавіл славеі ші норокулуі съу, орбіт де чеа ꙟнкіпуітъ слъбіре а протівнікулуі съу, ꙟнчепу прінцул Орландо лупта, ку флота са чеа мікъ, асупра флотеі наполітане, каре путъра атътеа де мулте веде, ꙟнтру кѫт нічі ун мінут нумаі ръмѫнеа ꙟнхоюлъ, ка че фел де сфѫршіт урма съ ю ловіреа. Преа тѫрзіу възу ел грешала са, ші ку тоате къ ну лъсъ німік неꙟнчеркат, че есте ꙟн старе вітежіа ші мещешугул остъшеск а продуче, спре а ꙟндрепта грешала, дар тоате фъръ зъдарніче, ел фу ръніт ші прінс.— Прінзереа луі съвѫрші лупта; Січіліанії фуціръ ꙟн неорѫндуялъ, ші наполітанії ръмасеръ домні аі мърії.

Норочіреа луі Ріга Пієтро ші църії фу, къ наполітанії ну щіуръ съ се фолосеаскъ де біруінцъ, прекум щіуръ съ о добѫндѣскъ. Адміралул наполітан беат де а са біруінцъ, порні ку флота ші ку прінсул Орландо спре Неапол, ажунгънд ачі, ненорочітул прінц фу пуртат ꙟнтріумф ꙟнаінтеа біруіторулуі съу прін тоате уліціле Неаполулуі; каре дупъ че пріімі урърілe попорулуі ші мулцуміріле Суверанулуі съу, дедусе пе Орландо ꙟнтр'о ꙟнкісоаре сігуръ, ші ла урмъ ꙟнвъркѫндусъ плутi де іспоавъ ку флота спре Січіліа.

Грешала наполітанілор а фост дат време монархулуї Січіліан, ка съ'шї съвжршаскъ ҭн моктіріле де апърарea інсолії ші аша тоате ҭнчеркъріле ші пъвъліріле Наполітане, фуръ захарнічe ші ісбіте ҭндърънт, ҭнтру кжт съ възуръ сіліці а пъръсі ачѣстъ ҭнтрепріндере. Асігураръ кжщігатъ прін негіовіа връжмашілор, ну путу астжмпъра мжніа Рігі асупра неаскултъторулуї съў фрате, каре прін кълкаръ порунчії прімеждуісе пе Ріга ші тот Рігатул ка ун тръдътор. Нічі тоате ругъчюніле фамілієї, a нобілілор църіі ну фолосіръ німік; Ріга ну путеа съ'ші маї тръдезе ші мжоара Статулуї, пе каре ръсбоюл о руінасе дін дестул, спре а ръскумпъра пе ун ом, че прін алуї несупунере скорні атжта урціе асупра луї, ші а супушілор луї. Нічі ҭнгрозіріле връжмашілор каре кредеа се ia ун прец маре пентру непорочітул прінс; каре съ пъреа къ ера урсіт съ'шї съвжршаскъ курсул віецiї чe о ҭнчепусе ку атъта стрълучіре, ҭнтр'о темніцъ наполітанъ уітат ші пъръсіт де тоці, ну фолосіръ німік. Ріга ръмасе неҭндуплекат.

Уітат ҭнсъ ну ера прінцул Орландо. — О інімъ маї ера ҭнкъ каре гжндіа ла ел ку чѣ маі маре ҭнфокаре а юбіріі, ші пе каре ел атът де пуцін о меріта. Търіа суфлетюаскъ че о арътасе Камілла ла деспърцірea лор, періce одатъ ку пердереа луї дін окі, ші вестеа фаталітъціі луї, дете ісбіре де моарте тутулор нъдеждiлор ei, се пъреа къ о съ се сфжршѣскъ суб повара дорулуї, ші a ҭнтрістъріі че о купрінсесе. Еа къзу ҭнтр'о боалъ грea дін каре абіа съ ҭнсъпътоша, пентру къ інімa ҭі ера фрінтъ де ҭнтміїте гріжі ші некаzурі. Аша тречеа о лунъ дупъ алта; Ріга ръмасе ла хотърърea са, прінцул Орландо уітат де тоці. — Алъчереа амінте де ел дъїнуіа ҭнкъ нумаі ҭн інімa непорочітеі ші маї десператеі Каміле.

Ҭн карактерул ероінеї ноастре, ну ера ҭнсуширe нічі а съ преда унор нефолосітоаре тжнгуірі, нічі а съ супуне воінцiї тікълошіілор че о купрінсесе, ҭші адунъ мінтеа ла міжлоачеле че ар путеа десфіінца непорочіреа ei, ші а аморезулуї ei. Ку ҭнкредереа унії фіїчі че ера обічнуітъ а фі аскултатъ де пърінці кутезъ а чере дела богатул татъ сума ръскумпъръріі луї Орландо.

Ҭнсъ ачѣстъ черере ера ку тотул деосебітъ де ачелѣ че щіа Паоло Турінга съ ле ҭмплінюаскъ, ел

пьінхѕші ꙟнаінте амбіціа рігі, греѕтатеа стрънцерії аверії сале, ші дін тоате песігѕранца кредіторѕлѕі, гъсі кѕ каде ка ѕн негѕціторчінстіт, съ'ші пъстреzе капіталѕл съѕ; ші пріп ѕрмаре Камюла фѕ акѕм пентрѕ ѕлтъюші дать неаскѕлтать. —

Бѕна Камюла ка о фать сѕпѕсъ тот д'аѕна воіінції пърінтеші пѕ съ ꙟпотрівї нічї акѕм, чі фъръ а'ші перде де тот кѕраціѕл, пълъжѕінд, ѕрма а'ші ренѕта а еі рѕгъчѕне, ла фіе-каре окаzіе; ꙟнсъ о ꙟтъмпларе фаталъ о ꙟделъртъ кѕ неміностівіре де пентрѕ дѕрерії е; о боалъ греа пъпъді фъръ де весте пе бътржнѕл негѕціторѕ; ачѣста съ предѕнції маї мѕлте лѕні, ꙟкаре време ел деші ера фъръ пъдежде де а съ маї ꙟндрепта кѕрънд, дар ка ѕн негѕціторкѕ мінте, пѕ врѕ съ'ші ꙟкреазъ тревѕріле інтересѕлѕї съѕ, ꙟмъіні стръіне, щіінд преа біне къ асемене ажѕтоаре орі товаръші фъръ капітал, маї тот д'аѕна сѕнт прімеждіоші, тръгжнд лѕпъ сіне фъръ де мілъ, фаліменте ші дъръпъпареа челор че лі съ ꙟкред. Камюла ера ꙟмпресѕратъ де некаzѕрі, пе де о парте гроzава боалъ а пърінтелѕї еі, пе де алтъ парте пріпсоарѣ чѣ ꙟделѕнгатъ а аморезѕлѕї. Атѕнчеъ ера дъръпътоаре сѕпътъції ші віеції ѕпеї фііпце сімцітоаре ка еа, дар търішѣ сѕффлетѕлѕї еі челѕї вітеаz о пъстръ ꙟн поzіціе а се лѕпта шіакѕм кѕ ръстрішеа.

Дѕпъ ѕн кѕрс де маї мѕлте лѕні чінстітѕл Негѕцітор, съ стръмѕтъ дін віацъ; ші лъсъ пе Камюла сінгѕръ мощенітоаре а ꙟнтреції лѕї старі.

Ꙟн міжлокѕл ꙟнтрістърії адъогате пріп моартеа ѕнѕї скѕмп пърінте, пѕ ѕітъ еа тріста поzіціе а аморезѕлѕї, дар де о камдатъ ꙟмпрежѕрріле о опрїа ꙟкъ а'ші съвжрші фаворітѕл план ал ръскѕмпъръріі лѕї дін робіе.

Авіа пѕтѕ юр а пърсі майкъса ашерпѕтѕл, каре о цінеа пріпсъ дела моартеа соцѕлѕї съѕ, авіа се десметічі фата де чеа дін тъі дѕрере а морції татълѕї съѕ, кънд амерѕл де дес о фъкѕ съ хотъраскъ ѕн міжлок маї ꙟпдръснец спре скъпарѣ ѕбітѕлѕї еі Орландо, пре кѕм съ десаѕшаще дін копрінѕереа ѕрмътоареї скрісорї, пе каре еа о трімісе пріп ом кредінчіос ла Неапол: (Нѕ тревѕе ѕітат ꙟнсъ къ стілѕл скрісорілор вѣкѕлѕї де атѕнчї ера потрівіт времії)

« Ал меѕ прецѕіт ші Стръдѕчіт

(Domn!

« Ка съ се поатъ дескріе дорѕл сімцірей інімії меле че с'а прічінѕіт

поін хепъртареа ші ровіреа ꙟ: в: с'ар сокоті ȣн атак атінгътор ѫнпхріі ȣнеі фечіоаре, ші а респектȣлȣі че есте датоаре о фатъ оръшанъ де о нащере де жос каре ȣн прінц січіліан. Еȣ ꙟндръснеск дар нȣmaі а аръта ꙟ: в: ка съ нȣ креɥі къ ам пȣтȣт фі уітътоаре, чі ꙟнпрежȣрърі деосебіте m'а сіліт де а нȣ пȣтѣ ȣшȣра саȣ прескȣрта ровіа ꙟ: в:

« Мѫхнітоарѣ ꙟнтрістаре че m'а чєрчетат ꙟн ачеастъ дін ȣрmъ времe, прін пердереа бȣнȣлȣі mеȣ пъріnте, каре прін а лȣі скȣmпъ ꙟнгріжіре, m'а пȣс ꙟн старе съ въ пот аѫȣта фъкънд mъ mощенітоаре ȣніверсалъ а стърії сале; прін ачѣста дар нъдъждȣеск а пȣтеа съ въ фіȣ фолосітоаре; ꙟнсъ тот де о дать нъдъждȣеск къ нȣ вош трaɥе нічі о хȣлъ асȣпръ'mі, кȣтеzѫнд, де ші кіар ꙟнпотріва а плекърії іnimії mеле, а нȣ десфіінɥа лаnɥȣріле ꙟ: в: mai наінте де а фі ꙟнвредnічіть, кȣ пріimіреа ȣнȣі ръспȣнс ла ачѣсть скрісоаре.

« ꙟнтрȣ ачестѣ 'mі а веніт а minте, къ дака ꙟ: в: въ веɥі легъ ȣȣі наінтеа алтарȣлȣі а пріimі mѫна mеа, кȣ кондіɥіа ръскȣmпърърії, атȣнчі кіар ріга нȣ ва пȣтѣ фі mѫхніт, чі дін потрівъ дȣпъ кȣm есте кȣноскȣть ȣкіреа са де дрептате, сокотеск къ ар ꙟнтърі ші контрактȣл де късъторіе. ꙟнсъ еȣ фак ачѣсть адȣчере aminте, нȣmaі спре а да mатеріе хотърѫрії че ꙟ: в: веɥі гъсі де кȣвіінɥъ; сіmɥінд тот де о датъ крітіка че о пот адȣче прін асеmенѣ пас асȣпра сіmтіmентȣлȣі mеȣ чел фечіореск. Дар ші ачеста фіе жертфіт ꙟ: в. —

« Еȣ ащепт ръспȣнс ꙟ: в: ші ръmѫȣ кȣ ачеле сіmɥірі че кȣтеаzъ а авеа о фатъ де нащере де жос, кътре ал съȣ прінɥ шча: —»

Каmіола пріimі прін трimісȣл еі ръспȣнсȣл лȣі Орландо, каре ера нȣmaі о алкътȣіре де mȣлɥȣmірі, ші де фъгъдȣеді amoреzате; алътȣрѫнд де о датъ ші контрактȣл де нȣнтъ ꙟнтокміт дȣпъ тоате формеле. Дȣпъ пріimіреа ачестȣі докȣmент Каmіола фъкȣ пȣнере ла кале, де трimісе прінɥȣлȣі банії ръскȣmпърърії, ащептѫнд ꙟнтоарчереа лȣі кȣ нерȣбдаре дорірe.

Кȣm аѫȣнсе Орландо ла Січіліа, mai наінте де а се ꙟнфъɥіша ꙟнаінтеа рігі пе каре'л сȣпърасе, алергъ ла фата негȣɥіторȣлȣі, да фъкътоареа са де біне, спре а о ꙟнкредінɥа де рекȣнощінɥа ші де аmорȣл съȣ, нічі одатъ нȣ фȣ віртȣтеа Каmіолії mai періколатъ ка акȣm, ꙟнсъ ꙟнгріжітоареа maікъ нȣ съ кліnтеа де лѫнгъ еа ка ȣн ɥеніȣ апърътор.

Дупъ ачѢстъ ꙟнтълніре феричітоаре аморезатеї фечіоаре, ші не-фосітоаре вікленулуї ꙟншълътор. Орландо, ꙟші луѢ адіо ші мерсе ла палат спре а съ ꙟнфъціша Рігїї, каре вірyіт де юбіреа фръцеаскъ ꙟл пріімі ші ꙟл іертѢ.

Дупъ че трекуръ челе дінтъї букурії але ревъдереї, ꙟнчепуръ аморезаці а'ші форма планул кесъторії. Орландо мінцѢ аморезеї луї, къ Ріга де ші ну а хотъръжт німік ꙟнтру ачеаста, дар ар авеа мулцуміре съ ле деа воe, ші съ ꙟнтъреаскъ контрактул де ꙟнвоіре дупъ че ва трече времеа жалії таікъ-съѢ.

Бътржна Нікола ера весель ка ші фіе-са, възънд пуртареа ші куцетул чел чінстіт ал луї Орландо; ші пентру къ еа акум прівеа пе прінцул ка пе віїторул еї ціінере, ꙟнчепу съ слъбеаскъ ꙟнгріжіреа че о авусе пънъ ачі, ачаста ну рътасе некуноскутъ де ел, ші ку букуріе сокоті а съ фолосі де ачі.

Акум ꙟнчепу де іспоавъ Орландо съ'ші ꙟндесеаскъ ꙟнчеркъріле сале челе де некувіінцъ, каре воіа але аскунде суб-маска де ціінере, дар де іспоавъ гъсі ꙟнпотрівіре, кърънценіа ші невіновъціа Катіолії ку каре зъдърнічі тоате плануріле луї челе нечінстіте, ꙟл фъку съ се дъспъдъждуіаскъ, ші ꙟн сфжршіт съ префъкъ къ ну ар креде а фі юбіт де еа. Ші къ аморул еї ну есте серіоз, чі нумаї дін дешпъртъчіунеа юбірії де славъ де време че еа ну і съ ꙟнкреде луї ку десъвжршіре.

Ку асеменеа нехрепътъцірі о тіранісі еа пе сърмана фатъ маї мулт време, пънъ че еа ꙟнтр'о зі апъсатъ де неказ ші скълдатъ ꙟн лакръмі, ꙟі зісе: къ ꙟн че кіп поате съ о асупреаскъ ку асеменеа ꙟнвіновъцірі, кънд еа а ꙟнкредінцат чінстії луї тоатъ пачеа ші тоатъ лініщеа віецїї сале. Каре вечнік вор фі пірдуте ꙟн мінутул че ар куноаще къ еа съ къеще пентру къ есте логодніку унеї феме де негуцітор.

Дар вікленул амъцітор, дупъ мулте алте плъсмуірі, апропіінду'съ де еа ꙟі шопті, лъсънд ун аер де ун аморез пръпъдіт де юбіре; черъндуї ꙟнтр'ун фел немодерат ун семн ал юбірії, зікънд къ нумаї атунчі ініма луї с'ар путеа ꙟнкредінца къ еа ну'л юбеще дін інтересул чінстії.

ꙟнтжі Катіола ну воіа сінгуръ съ креазъ ачеа че аузісе, ꙟнсъ възънд къ Орландо ера тот маї образнік ꙟн претенціїле сале, черъндуї ші кіар о ꙟнтълніре секретъ де ноапте; еа рупсе тъчереа ші прін ꙟнцелепте ворбе ꙟнфрунтѢ

пе стрікатѹл логоднік, зікъндѹі ӂнтре алтеле: къ ӂн че кіп поате а фі ел атът де несімцітор пентрѹ чінстеа ші тъндріа хатеі че ва а-о веща де соціе пе віітор; ӂн че кіп ва ел аі чере, орвіт де о похтъ, че поате съ вірѹе нѹмаі пе чеі слабі ка еа съ'ші жертфѣскъ тот че ар пѹтеа прецѹі, фъкъндо съ се рѹшінезе де ел ші де сіне ӂнсъші, прін о дефъїмаре невреднікъ а віртѹції фечіорещі? Ачесте ші алте асемене ворбе, пе каре Орландо къѹта а ле ӂнека ӂнтр'ѹн шіроїѹ де десвіновъцірі, ӂндрептърі ші резоане, трасеръ дѹпъ сіне о деспърціре тімпѹріе, пе каре фіреа прічініі о фъчеа съ фіе речітоаре ші тѫхнітоаре атѫндѹрор пърцілор.

Дѹпъ плекареа прінцѹлѹі, Каміола нѹ пѹтѣ съ'ші деслѹшаскъ пѹртареа лѹі, апоі де ші кѹноща къ ӂн тот кіпѹл нѹ ера де кѹвіінцъ, дар іпіма еі чеа ѫвіндъ, дін че трече, тот маі мѹлт се сімцеа мѹіатъ ші аплекатъ спре ертаре, ӂнтрѹ кът ӂнсфършіт хотъръ, дѹпъ кѹм сокотіа еа, ка ӂндатъ че ва вені прінцѹл спре а о рѹга де ертаре, еа съ іо дърѹіаскъ, кѹ тоатъ невіновъціа ші тѫлцѹміреа сѹффлетѹлѹі.

Ӂнсъ zадарнікъ ӂі фѹ ашептареа; zілеле тречеа ѹна дѹпъ алта ші прінцѹл Орландо нѹ се івеа, Мама ші фііка се міра, вътрѫна нѹ пѹтеа кѹноаще прічіна ретрацерії, ші фата съ сфіа а іо дескопері. Еі нѹі венеа съ'ші пѫраскъ логоднікѹл, нічі съ'л ӂнвіновъцѣскъ аръткнд неоменоаса лѹї кѹцетаре кътре еа. — Дар дѹпъ неконтеніте іспітірі чеї фъчеа вътрѫна Нікола, фата се възѹ сілітъ аї дестъїнѹі, къ прінцѹл ар фі сѹпърато прін ніще ворбе пре слободе. — Ші ачѣста фѹ де аѫѹнс ка съ апрінzъ кѹріозітатеа Ніколаі пънъ ла чел маї ӂналт град. съ сіліа съ афле де о датъ макар де ар фі фост ші кіар чеа маї реа ӂнтъмпларе.

Аша фъръ а маї ӂнтърzіа се дѹсе Нікола ла палат, ѹнде черѹ съ ворбеаскъ кѹ прінцѹл Орландо, ачѣста ӂнсъ нѹ ера атѫт де лесне; прінцѹл нѹ ера ѫвітор де попѹларітате ка Ріга, ел ера ѹн десфрънат ші ӂнкѹнцѹрат кѹ креатѹрі слѹжітоаре похтелор лѹі. Ачещі оамені пріїміръ ѹрѫт пе вътрѫна въдѹвъ, пънъ че дін ӂнтъмпларе съ гъсі ѹнѹл, каре кѹноскѹ ӂн еа пе мама фрѹмоасеї ші богатеї Каміолеї; акѹм съ скімбѣ де лок шена, тоці амплоіації каре пънъ ачі ръдеа де вътрѫна въдѹвъ, съ сіліа пе ӂнтрекѫте а съ десвіновъці ші а съ аръта кѹ слѹжбъ кътре мама аморе-

зеї стъпъпꙋлꙋї лор. Еї щіа патіма лꙋї пентрꙋ Каміола, прекꙋм ші, къ кꙋ тоата ꙋпеї апоререе а прінцꙋлꙋї пꙋ есте де а съ жꙋка. О похтіръ ꙟп салоп, ꙟі детеръ ꙋп жец, съ се одіхпеаскъ пъпъ вор вестї прінцꙋлꙋї черереа еї. —

Мꙋлтъ време ащептасе еа аколо, ꙟп каре време съ аꙋза пе ꙟпчетателе ръсꙋрі кꙋ хохот, ꙟп апартаментеле че лъкꙋіа прінцꙋл. Ꙟпсфършіт се дескісъръ ꙋшіле салопꙋлꙋї кꙋ сгомот, ші Орландо ꙟнбръкат ꙟп хаіне лꙋміпате, воінд а съ ꙟпфъцїша ла Ріга, ꙟп кꙋпжꙋрат де о съітъ пꙋтъроасъ, ꙟптръ ꙟп лъꙋптрꙋ. Нікола де ші кат сꙋрпрінсъ де оасепенеа адꙋлі... енцъ пꙋблікъ, дар стъпъпіндꙋсе пе сіпе, съ ардікъ дꙋпе жец, ші токма воі съ се адресезе прінцꙋлꙋї, кънд ачеста ꙟі апꙋкъ ꙟпаінте зікънд: «че весте мі аї адꙋс мадам Ніколо, орі съ къща фохтꙋшіка таіпꙋціоаръ, де фрікъ дꙋмітале пентрꙋ пꙋокарꙗ че авеа кꙋ міпе, ші те а тріміс съ тъ роџі де ертаре пентрꙋ еа? »

« — Еꙋ пꙋ сꙋпт тріміса фіімії, еа пічі пꙋ щіе къ сꙋпт аічі. Еꙋ похтеск пꙋмаї а ворбі кꙋ ꙟ: в: че ва секрет. »

« — Дака аї съ'мі спꙋї вре ꙋп секрет дін партеа Каміолі, кꙋкꙋрос; алт секрет ꙟпсъ пꙋ пот а авеа кꙋ о хатъ бътръпъ. » — Ла ачесте ворбе батжокꙋрітоаре арꙋпкъ окії ꙟпрежꙋр асꙋпра оаменілор съї, карі потрівіт месеріеї лор се префъчеа къ о съ плеснеаскъ де ръсꙋл че'л прічінꙋісе ꙟпалтꙋл віцїꙋ ал стъпъпꙋлꙋї лор.

Сърмапа Нікола пътрꙋнсъ де мъхніре ші де о пъръꙋтъ ꙟнкредінцаре а бꙋпꙋіелілор еї, ръспꙋнсе: къ, кꙋ адевърат, къ ꙟптре-ворвіреа черꙋтъ съ атінџе де фіе-са ші дака еа пꙋ о прііпеще секретъ, атꙋпчї ва фі сілітъ а о съвършї де фацъ кꙋ тоцї.

Прінцꙋл порꙋпчі оаменілор съї съ се ретрагъ ші съ апропіе де о фереастръ, ꙋнде ꙋрмъпꙋзꙋ Нікола ші зісъ: «Еꙋ ка о фіреаскъ апъръτоаре а фіїмеї, ам веніт ла ꙟ: в: съ въ ꙟптреб, ка съ'мі арътаці прічіна пентрꙋ каре аці пъръсіт веніреа ꙟп касъ'мі, акꙋм де кънд с'а ꙟпропіат времеа пꙋнцїї? »

« — Ші ачѣста а фост тот че авеаі а мі спꙋпе? » адъогъ Орландо.

« — Дꙋпъ а мѣ пъреꙋре есте преа дестꙋл спре а скꙋза спаіма ꙋпеї маічї » Ръспꙋнсе Нікола.

Акꙋм ꙟпчепꙋ Орландо кꙋ ꙋп топ ка съ поатъ фі аꙋзіт де тоцї; « Еꙋ крез мадам Ніколо къ Д-та аї дестꙋлъ ꙟпчеркаре, спре а пꙋ те ꙟпшела съ крезі ка о фатъ романтікъ, къ еꙋ аш фі

пътът гжндї съ ѫнтревѹінцеꙁ пе офатъ де пегѹціторъ, спре алт, де кът спре о жѹкъріе, пентрѹ оторжреа часѹрілор челор че'шї ръмън де прісос. Іар дака простіа въ ва фі ѫншълат, съ крезеці алт чева, атѹнчї аці грешіт!» —

Nерѹшінареа ачестор ворбе ѫнкоражъ пе чінстіта поастръ оръшанъ. шї ка съ педепсеаскъ ѫндалта десфрънаре, ѫл ѫнтребъ ѫн асеменеа тон.» Dар контрактѹл де късъторіе сѹбтскріс де ѫ: в: пе каре лаці тріміс ѫншівъ фіимії, маі наінте де а плъті еа бапії, кѹ каре в'а ръскѹмпърат дін робіе?» —

«—Есте ка о хжртіе албъ.» Ачесте зікжнд прінцѹл ѫнчепѹ съ ръзъ, спре а'шї акопері прін рже рѹшінеа че кълеа асѹпрї. Оамеції лѹї ѫл акомпаніѫ дѹпъ обічеїѹл лор; шї еа ѫнторкънд'шї спателе, плекъ фъръ а маі ѫнвреднічї пе мама Катіолеї мъкар кѹ о ворбъ маі де парте.

Чіне поате дескріе сімціміпеа кѹ каре съ ѫнторчеа Nікола а касъ спре а адѹче ѫнкжнтатеї ѹнеї пъскѹте аї еі фііче, о весте атжт де грозавъ шї дъръпъпътоаре фрѹмоасеі еі ѫнкіпѹірі, каре кѹ о сінгѹръ ловіре, съ сфъраме дѹлчеа еі пъдежде, префъкжндѹї ѫнфаворітѹл пътжнт ѫнтрѹ о пѹстіетате, сеакъ, трістъ шї міланхолікъ. Мжніа шї ѹра оажѹторї ка съ ажѹнгъ а касъ; джндѹї пѹтере съ се ѫнтоаркъ; ачі ѫнсъ ажѹнгжнд, шї прівінд пе скѹмпа еі фіікъ, тжнъріа бътржнецілор еі, шї акъріа інімъ ера сілітъ акѹма съ о сфжшіе, сфірші дѹререа, шї ѫнцелені ѫнтр'о позіціе стътжндъ, ръмъінд наінтеа фіічеі еі, фъръ глас шї сімціре.

Катіола фъръ съ'шї іа окії дѹпе гергефѹ, да каре а еі фрѹмоасе дегете, ѫнфііпца ѫнчетінел огердапъ де елеръ; ѫнтребъ пре маікъса ѹнде аꙁъбовіт атжт де мѹлт? Dар непріімінд нічї ѹн ръспѹнс, ръдікъ окії дѹпъ лѹкрѹ, шї вържнд фаца чѣ перігъ а мъсії, мжхніреа че ера зѹгръвітъ ѫнеа, алергъ а о ѫнбръціша. Nікола пѹ оъ маі пѹтѹ стъпжні, еа арѹнкжндѹсъ ѫн браціле фіісі ѫнчепѹ съ версе лакръмі шіроае.

Абіа пѹтѹ Катіола съ дѹкъ пе мъса пъпъ да о комодъ (ѹн фел де софа) ѹнде ашезінд'о се сідѣ а о мжнгжіа, фъръ аї кѹноаще прічіна мжхнірii; дар токма делікатеца мжнгжітоареі, рѹпеа ініма пъітоареі мѹме каре ѫнтрерѹпеа де охтърі, ѫі шопті; «съртанъ ѫншелата мea фікъ!»

«Ѫншелатъ! ѫншелатъ!» ѫнтребъ Катіола, шї гжндѹріде еі каре лѹаръ о алтъ діректіе де кът

че авуръ пъпъ ачі, о фъкуръ съ стеа пе лок петішкатъ ка о статуе.

Стареа Катіолії дещептъ пе непорочіта Nікола дін а еі летарціе, ші путереа тжніеі асупра тръдъторулуі, ꙟі деслегъ лімба, спуіндуі фііеі, тоатъ ꙟтъмпларе пріімірії еі ꙟн палат, ші аперътърії луі Орландо.

Бътржна съвжршісе де мулт історіа еі, дар непорочіта фатъ тот ну скімбасе ꙟмпъмуріта еі позіціе; еа ну да нічі ун семн де віацъ дін сіне, бътржна пътрунсъ де фрікъ кетк- служнічіле че ну ера пъпъ ачі де фацъ, ші прін ажуторіца лор, о дусеръ ꙟн ашернут, кемънд ꙟндатъ ші ажуторул дохторіеі.

Дупъ маі мулте часурі съ дещептъ Паціента дін а еі амorціре дар тоате ꙟнчеркъріле спре а о ꙟндемна а ворбі фуръ zъдърнічіте; еа стржнгжнд мжна мъсі ꙟі фъку семн а о лъса сінгуръ, дохторул сфътувісе ка съ аібъ ун окю бъгътор де сеамъ асупра мішкърілор непорочітеі фете, фъръ ꙟнсъ а о супъра кумва, ші съртана мамъ фу сіліть а аскулта семнул фііcii, ку тоате къ депъртареа де еа ꙟі сфжшіа іпіма. Еа гъсі дар ун алт міжлок: префъкъндусе къ есе, съ аскунсе суб оперdea де унде ꙟі обсерва тоате мішкъріле

Доъ zіле стете Катіола, ку окії ꙟнкіші, пе ꙟмпъртъшъндусе де нічі отребуінцъ фісікъ, съ пърея къ ꙟмпрежурул еі ера нежнсуфлецит; да сфжршітул ачестії времі, рідікъндусъ, трасъ пердеаліле чеая де мътъсъріе але патулуі еі, ші вуна Нікола стътіа ка ун ꙟнџер ꙟнгріжітор наінтеа еі. «скумпъ преа скумпъ мумъ!» — Zісъ еа, ꙟнтр'ун тон слаб ші ꙟнтре рупт «мъ тем къ'ці ам прічінуіт преа мулт обідъ ші гріжъ, дар еѹ ну путеам сінгуръ съ мъ ажут алт фел. — Акум'мі ам добжндіт іар тоатъ путереа суфлетулуі меѹ — ші хотържреа мѣ есте фъкутъ.»

Сурпрінсъ де неспусъ букуріе пентру лініщеа че аръта фіе-са, о ꙟмбръцішъ бътржна ꙟнтребъндуо къ че есте хотържтъ а фаче. Катіола о ругъ ка съ ну о сілѣскъ а ворбі де о прічінъ че еста ꙟнкъ преа атінгътоаре сімцірілор еі, фіінд къ съ сімте преа слабъ.

Адоа zі дімінеаца съ ꙟмбръкъ Катіола ку деосебіт густ. ꙟнсъ ꙟн хаіне де жале, фіінд къ еа желеа ꙟнкъ пъ татул еі, ші аратъ мъсі къ хотържреа еі есте ашіче ре дрентате деда Ріга.

Нікола се ꙟнспъімънтъ ші фъчѣ феdурі де бъгърі де сеамъ фііcii, асупра унуі асеменеа плап,

дар възжнд неклінтіреа еі съ ꙟн
воі а о ꙟнтовъръші,орі ȣнде ар мер-
џе, фъръ съ ціе ꙟнкотр о ꙟші
ꙟндрепта еа пашії.

Съ ꙟнтжмпласе де ера токмаі
ꙟн zіоа де Сф. Пентрȣ. Катіола
мерсе кȣ маікъса дрепт ла бісері-
ка ꙟн каре обічінȣя Ріга ꙟн тоці
анії спре а аскȣлта сфжнта слȣж-
бъ, фіінд сърбътоарѣа патронȣлȣі
съȣ. Атъндоъ лаmеде аȣаръ лок
ꙟн бісерікъ пе ȣнде ера сіліт съ
треакъ Ріга. Ешінд дін сіне Ні-
кола третȣра де фрікъ пентрȣ фіі-
са; іар Катіола съ пъреа къ есте
адънчітъ ꙟн гжндȣрі, стжнд кȣ
кътареа ꙟндрептатъ ꙟн жос.

Кънд се съвжрші Сф: Літȣр-
гіе ші Ріга ера съ ꙗсъ, zърі Ор-
ландо пе атъндоъ (damele, ші де
лок трімісе ȣн кȣртеzан де аі съі,
спре але депърта дін калеа Рігі.
Нікола ера съ деа аскȣлтаре сȣпȣ-
індȣсъ порȣнчії; дар фіе-са оопрі,
ші апȣкъндȣо де мжнъ о трасе кȣ
репеzечюне дȣпъ сіне пънъ ꙟнаін-
теа Рігі, каре акȣм ажȣнсесе а-
проапе де еле. Ачі лъсънд мжна
мъсі, съ арȣнкъ ꙟн џенȣнкі zікънд:
Дрептатѣ лȣі Ріга Піетро, есте
атжт де ꙟн џенерал кȣноскȣтъ, ꙟн-
трȣ кът еȣ кȣтеz, а о чере кіар
кътре о персоанъ, чеі есте дін че-
ле маі де апроапе.» —

Еа ворбі ачесте ворбе кȣ глас
дін дар десләшіт, ші о рȣшацъ
ꙟнфлорі фаца еі ; чѣ пънъ ачі
сеарбъдъ. Ріга о пріві кȣ ате-
раре деосебітъ, ші ꙟнтребѣ: къ
чіне дін аі съі а ꙟндръсніт съ прі-
чінȣіаскъ сȣпъраре ȣнеі фіінце а-
тът де дръгълаше, маі адъогънд
кȣ кресkънд мірарe; къ, нȣ съ
ꙟншалъ ел? ꙟнкіпȣіндȣ'ші ꙟн ꙟн-
џерѣска желȣітоаре пе фііка ші
моштенітоарѣа богатȣлȣі Тȣрінга.

«— Да преа мілостіве Доамне»
ръспȣнсе фата тот ꙟн позіціа џе-
нȣнкіндъ, «есте прѣ адевърат; е-
сте адънк сȣпърата фатъ а неги-
ціторȣлȣі Паоло Тȣрінга, каре
нȣ ва пъръсі ачѣстъ ȣмілітоаре
позіціе, пънъ нȣ і съ ва ꙟмплі-
ні а еі дреаптъ ръгъчюне.»

«— Скоалъ фата меа» порȣнчі
Ріга ꙟнтр'ȣн тон серіос «Нȣмаі
ꙟнаінтеа челȣі Вечнік есте дат съ-
'ші плече мȣріторії џенȣнкії, скоа-
лъ ші ворбеще фъръ де фрікъ;
еȣ сȣнт пърінтеле обшеск ал сȣ-
пȣшілор меі, ші фак ла тоці дреп-
тате де о потрівъ.» —

Катіола ръдікъндȣсъ історісі
скȣрт ші десләшіт, тоатъ кȣрџе-
реа ꙟмпрежȣрърії еі, кȣ прінцȣл
Орландо; дȣпъ съвжршіреа вор-
бірії ꙟнмжнѣ Рігі контрактȣл къ-
съторіеі, чел сȣбт-скріс де прін-
цȣл.

Ріга черчетъ докȣментȣл кȣ де

атърунтул, ші ↑нторкъндусе спре фрателе съў ↑л ↑нтребъ: че аре съ ръспунзъ ел ла ачестѣ?

Орландо наін де рушіне плекъ капул ↑н жос. Ріга ↑л ↑нтребъ дака есте ачел документ адевърат манускрісул съў.

« — Дэ ал меў рігъ ші Домн, гжнгъіа ел ↑нсъ фъръ ↑налта воіе ну аре нічі о путере, ші еў крез къ маіестатѣ воастръ веці ерта 'грешала унуі осташ тжнър, каре кутезъ а ↑нтребуінца асеменѣ міжлоаче, спре а'ші добжндi перлута лібертате, пе каре ондоріа фъръ аі маі ръмънеа алтъ нъдежде де скъпаре.»

«—Ші ту нуці мінці манускрісул тъў?» ↑нтребъ репетънд Ріга. Орландо съ плекъ наінтеі тъкжндъ.—

« — Преа біне, дар урмъ дрептул Пієтро ↑нторкжндусъ спре Каміола. Ел есте ал тъў фатъ, пропріетатѣ та, ку труп ші суфлет. Ту ці лаі кумпърат ку баніі тъі. — Еаці'л де аічі, ші ну маі ка децуіт соц алтъў, съ кутезе а се маі ↑нфъціша наінтеа окілор меі.» —

Каміола воі съ се арунче де іспоавъ пе ценункі наінтеа Рігі, дар вунул Пієтро о спріжіні съ ръдікжндуі фрунтеа, дрепт семн ал ↑нфръцірі, ші ка кумпат маі бътржн. Апоі о ↑нтребъ кънд хотъраще еа а се сърба зіоа кунуніі?

Еа ръспунсе къ ↑нвіітоарея сънтъмънъ съ съвжршеа времѣ жэлеі татълуі съў, ші Ріга хотърж дела сіне, ка ↑н луна че урма дупъ ачееа време, съ фіе нунта ші ↑нторкъндусъ спре фрателе съў ↑і зісе: — «Прінцуле еў вою фі ку тоатъ куртеа меа нунташ, акум ↑нтоваръшареці мірѣса акасъ»

« Ертаре преа мілостіве Доамне, апукъ де лок Каміола» Дупъ ачесте ↑нтжмплате ↑нтре ноі еў рог съ порунчіці ка прінцул съ ну мъ маі поатъ ведѣ де кжт нумаі ↑наінтеа алтарулуі!»

« Кум веі похті, зісе Ріга ↑: в: сжнтеці чѣ сунъратъ, ші аша авеці дрептул а хотърж сінгуръ кондіціїле.» Аша порончі уну'іа дін сфетнічі съі а петрече пе прінцеаса міреасъ пънъ ла палатул еі.

Бътржна Нікола Туріnга ера купрінсъ де о веселіе, неспусъ, ші кум плекъ служвашул курцій, каре де петрекасе, ↑ндатъ ↑нчеп прегътіріле де нунтъ, ier фіе-са ↑нбръцішіндо о ругъ ка съ ну о непъчіуяскъ ку нічі о ↑нтребаре ↑нтру ачѣста, чі съ факъ кум ва гъсі сінгуръ ку кале, вонд еа а петрече лініщітъ ачесте зіле ↑н кувіоасе ругъчіуні ші ↑н евлавіоасе ↑нтрепрінде рі. (Урмѣзъ)

PERIODUL III № 9

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаiе есе де доъ орi пе лȣнъ. Препȣмъраціа се-фаче ꙟн Бȣкȣрещі ла Редакціе, пела жȣдеце ла ЧЧ. Окърмȣiрi саȣ ла DD. Професорii. Прецȣл есте ȣн галбен.

ФАТА NEГUЦЪTORULUI

Nовелъ Iстoрiкъ

(Ȣрмаре)

Воiнца Катiолiї ера деце пентрȣ мъса, шi сърмана бътрѫна окȣпатъ кȣ прегътiреа челор тре-бȣiнчiоасе, нȣї маї ръмѫнеа време съ обсерве пе фiе-са.

Деда сърбареа зiлеї Сф: Петрȣ, шi пънъ ла зiоа нȣнцiї. Катiола нiчi нȣ'шi пъръсi одаiа еї, нiчi нȣ воi съ прiiмеаскъ пе нiменеа ла еа, афар декъг пе ачел бътрѫн сфетнiк ал Рiгi, каре венеа трiмiс де еа спре а черчета пе фатъ, шi а ажȣта бътрѫнеї маїчi ла прегътiрiле де нȣнтъ.

Лȣнiа ча хотърѫтъ авiа съ iвi, шi Капцiола одатъ кȣ зiоа стрълȣчiт ꙟмбръкатъ ка мiреаса ȣнȣi прiнц, ꙟнтръ ꙟн одаiа маiкiсi, ачi ꙟнценȣкiнд наiнтеа Нiколiї, о рȣгъ аї iерта орi че сȣпъраре ар фi пȣтȣт прiчiнȣi вре о датъ, шi ꙟi черȣ бiне кȣвѫнтареа еї чеа де матъ. Кȣ лакръмi де бȣкȣрiе ꙟмбръцiшъ норочiта матъ пе ȣ-бiта еї фiiкъ шi бiне кȣвѫнтъндȣо

о ꙟпкредінцъ, къ еа нꙋ авеа пі- мік де іертат ꙟнеі еі фііче, каре нꙋі грешісе німік; ші ла ꙋрмъ о лꙋъ де мжнъ ші о дꙋсе ꙟн салачѣ ꙟмподовітъ кꙋ герланде ші кꙋ кꙋ- нꙋні де флорі, ꙋнде о ащепта оа- меніі Рігі че ера трімішї а о ꙟн- соці ла бісерікъ. Ꙟнфъцішареа еі ча маіестоасъ ꙟі фъкꙋ пе тоці съ съ ꙟмінꙋнезе, ші дꙋпъ салꙋтъріле чеі фъкꙋръ, апоі плекаръ ла бісе- рікъ. —

Ꙟнаінтеа ꙋшії бісерічії ꙟнтжм- пінъ Ріга пе міреасъ ꙟнкꙋнцꙋрат де тоатъ куртеа са; монархꙋл ве- сел анꙋкъ мжна Катіолії ші о дꙋсе наінтеа алтарꙋлꙋі, ꙋнде мі- трополітꙋл рігаꙋлꙋі ꙟмбрькат ꙟн тоатъ помпа о ащепта. Ріга кетъ пе фрате-съꙋ, ші кънд се а- пропіе прінцꙋ Ордандо де мірѣсъ, похті пе мітрополітꙋл а ꙟнчепе Кꙋнꙋніа.

Акꙋм съ рꙋгъ Катіола де мі- трополітꙋл ші де Ріга а і се да нꙋ- ціпъ аскꙋлтаре, ші ардікжндꙋші кꙋ мжндріе капꙋ ꙟнчепꙋ а зіче кꙋ ꙋн тон ашезат: «Деам фі пріі- міт, фъръ а мъ желꙋі, деспрецꙋл че мі с'а фъкꙋт де кътре прінцꙋл, прін лепъдареа мжні меле, аш фі дат прілеж кончетъценілор меі, съ сокотеаскъ къ еꙋ прін вре о скан- далітате 'міам прічінꙋіт пердереа мжіпії лꙋї. Еꙋ м'ам ꙟндрептат кꙋ хар ла маіестатѣ воастръ ші 'мі ам къщігат ꙟнтреага дрептате, прекꙋм 'мі ам фост ꙟнімоасъ. Дрептꙋріле меле сжнт акꙋм кꙋно- скꙋте, кꙋръценіа пꙋртърії меле есте де обще доведітъ, маі пꙋтꙋт нꙋ чер еꙋ ꙟналте Доамне, еꙋ нꙋ пот, еꙋ нꙋ воꙗ а фі соціа бърбатꙋ- лꙋі каре прін кълкареа челор маї сфінте журъмінте, ші а пароліꙋ сале де кавалер, с'а фъкꙋт невред- нік де міне, еꙋ нꙋ'л маі пот пе ачеста прецꙋі, ші аша нічі нꙋі пот да а меа мжнъ. — Баніі ръскꙋм- пъръріі че мам плътіт пентрꙋ ел еꙋ ꙟі дърꙋеск ка ꙋн пресент дін партемі. — Пе міне ꙟнсъмі ші стареа че'мі маі ръмжне, аічі де фац кꙋ пъсторꙋл леції, ꙟн ачест лок сфжнт, дін лібера меа воіе, фъръ а фі сілітъ де німік, мъ консфінцеск пре Інтерпікꙋлꙋї Дꙋмнезеꙋ » Дꙋпъ ачесте ворбе се арꙋнкъ пе ценꙋкі ꙟнаінтеа алта- рꙋлꙋі. —

Енерціа че о прічінꙋі ачѣстъ ворбіре съ поате нꙋмаі кꙋцета; ꙗр нічі ꙟнтр'ꙋн кіп деськріе. Монар- хꙋл, Міреле, Кꙋртеа ꙟнтреагъ, ші кꙗр мама Катіолії ръмасъ- ръ ꙟнтр'о мꙋтеаскъ ꙟмпіетріре, Мітрополітꙋл фꙋ чел дін тжі ка- ре съ десметічі, ші апропіінддꙋсъ де ꙟнценꙋнкꙗта фечіоаръ, о ꙟн- требъ, дака а кꙋцетат еа кꙋ десъвжр-

шіре, деспра пасулуї каре воіеще сь 'л факь, ші каре ла урмъ нумаї поате фі десфіінцат? Ла каре ꙟї рьспусе, кь еа 'ші а луат пре біне сеама, фіінхуї ачѢста сінгура ідее, де кънд с'а ꙟнкредінцат кь лумеа нумаї поате авеа німік інтересант пентру еа.

Акум луї Ріга ворба, ел ꙟї ворбі ку блъндеце, ругъндуо сь ерте пе фрателе луї ші сьї лъруіаскъ а еі мжнъ. Дар фата пегуціторулуї ну пріімі, чі арътъ кь еа а ертат пе прінцул Орландо дін тоатъ ініма ші дін тот суфлетул, дар нічі о датъ ну поате еа а фі соціа унуї бърбат каре н'а воіт де кжт рушінеа еі.

Zахарніче рътъсеръ тоате ꙟнчеркъріле ші повецеле монархулуї, тоате ругьчкуніле мъсеі; пентру кь Каміола кум сімці кь лакръміле чеї дін урмъ, фак аісь муїа ініма, черу ажуторінца мітрополітулуї, каре лъунд ворба, опрі пе тоці чеї де фаць, спре а сь маї іспіті сь хрънеаскъ пе о тіреасъ че ера а Бісерічії. Ріга ші мадам Nікола, сь плекаръ повеції архіереулуї, ші ачеста пріімі журъмжнтул фетеї пегуціторулуї ꙟннаінтѢ алтарулуї, каре сь ꙟнкінъ пе сіне ку тоате але еі луї Думнезеу, ші аша дупъ а еі черере фу дусъ де кіар мітрополітул деа дрептул дін бісерікъ, ла о мънъстіре де маічі дін челе маї вестіте але Січіліеі; фіінд кь еа ну воіа а сь маї ꙟнтоарче а касъ. — Ꙟн ачѢ мънъстіре унде о урмасе ші маіка са каре ну воіа сь се деспарцъ де драга еі фіікъ, ꙟн скуртъ време ꙟші добънді ꙟнтреага лініще а суфлетулуї; ла сфінціреа еі ка мірѢсъ а луї Христос, сь афлъ де фаць Ріга, Реціна ші тоатъ куртеа съвжршіндусъ ачѢстъ церемоніе реліціоасъ, ку помпа че есте обішнуїтъ нумаї ла персоанеле фамілієї рігале.

Прінцул Орландо, а кърuї труфіе фу ꙟнфрунтатъ де о фатъ де пегуцітор ꙟн віледаг, де фаць ку тоатъ куртеа, нумаї путу суфері о кара са; ел пъръсі де іспоавъ локул пацерії, мергжнд ла Спаніа спре а'ші уїта ꙟн пъмжнт стръін, ꙟн сгомотул армелор, рушінеа че о пъціссе ꙟн патріа са; аколо ажунгжнд ꙟн чеа дін тжі луптъ ꙟн каре сь бътеа ка ун десперат фу періт аша де греу де о ланче връжмашъ, кжт ꙟн пуціне чѢсурі дупъ че сь ръні ꙟші дете суфлетул.

Кънд аузі Каміола вестеа морції луї Орландо, о адънкъ меланхоліе стъпжні суфлетул еі, каре ꙟнкъ пъстра ікоана чѢ ку віі тръсурі ꙟнкіпуіт а ачестуї пе-

порочіт; дар търіа дȣхȣлȣі еі ꙟі
вені ші астъ датъ ꙟнтрȣ ажȣтор
ші адȣнъндȣші тоате пȣтеріле сім-
ціріор сале, съ рекомъндъ кȣ
тотȣл реліџіоаселор еі ꙟнтрепрінде-
рі; вестеа мареі кȣвіінце а мілосте-
ніілор еі, ші ꙟнделпліниреа даторі-
ілор челор сфінте але реліџіеі, чі ле
съвѫршіа кȣ чеа маі кȣвіоасъ сім-
плітате ші ѕъпндеце се обші ꙟн
тоатъ Січіліа ші мънъстіреа кȣ са-
теле ꙟн вечінате каре съ ціnea де
еа, фъръ ферічіте сȣбт ꙟнгріжіреа
ачещіі фііnце, пе каре тоці о кре-
деа де сфѫнтъ. Сінгȣръ реџіна о
черчета адесе ка пе о сор, ші сфа-
тȣріле еі ера пріиміте ка ніще ꙟн-
сȣфлърі черещі.

Сфѫшірт.

de St: Steika:

ЏINEBRA

Пе ла оміе треі сȣте пъѕечі
ші шасе де ані, с'аȣ ꙟнтъмплат
ꙟн Флоренца ȣн тріȣмф ал амо-
рȣлȣі, п'атȣнчі ꙟн ачест ораш съ
окȣпа кȣ мȣтарѣ віілор ꙟнтре
морці о чюмъ фоарте грозавъ.
Nородȣл ера купрінс де чѣ маі
маре спаімъ, кърȣіа ꙟнкъ дін трі-
ста адȣчере амінте нȣ се шерсе чю-
ма ꙟнтъмплатъ ꙟн анȣл оміе треі
сȣте патрȣѕечі ші опт, каре фȣ
атѫт де грозавъ, ꙟн кът възȣ ꙟн
пъмѫнт треі пърці дін лъкȣіторії
Флоренцеі.

Боала с'а прелȣнџіт пънъ ла а-
нȣл оміе патрȣ сȣте; атȣнчі къ-
лȣгърії фъкȣръ о кълъторіе крȣ-
чіатъ, ꙟн каре рȣга пе Dȣмнеѕеȣ
кȣ ръгъчюні ȣмілітоаре, ка съ
прекȣрме боала. Еі претȣтінде-
нѣ ера пріиміці, оспътаці ші а-
дъпаці, нȣмаі ка Dȣмнеѕеȣ съ се
мілостівѣскъ ші съ прекȣрме чю-
ма.

Еȣ ам сокотіт де даторіе а въ
повесті деспре тоате ачестѣ, скȣм-
піі меі чітіторі, ка съ пȣтеці ꙟн-
целеџе ампърȣнтеле історіеі, че мъ
ꙟнлаторез а в'о повесті. Трѣба
мерџе дȣпъ кȣм в'ам маі ѕіс, де-
спре драгосте, деспре о фатъ плъ-
кȣтъ ші прѣ фрȣмоасъ ꙟнзестра-
тъ кȣ тоате десъвѫршіріле, ꙟн-
кът атѫт тінерії прекȣм ші бътрѫ-
нії вѫѕѫндȣо, ꙟші еша дін сімціри.

Ачѣстъ фрȣмоасъ нобілъ, ші
плъкȣтъ демоаѕелъ ера дін ꙟнсем-
ната фаміліе Адімері. Дȣпъ мінтѣ
еі, ꙟн ръдъчіната стереніе, ко-
вѫршітоарѣ фрȣмȣсеце, ші пȣте-
рѣ карактерȣлȣі, деліката ѣ ші пȣр-
тарѣ еі чѣ фрȣмоасъ, мътѣ фі

фоарте лесне прііміть де фііка Діаніі; аша дар еа служа де стрълучітоарѣ стѣ а нобілітъції патріі сале.

Каса татълуі съу ера ашъзатъ лжнгъ улица пієції чеі векі, че ера уна дін челе маі фрумоасе уліці але орашулуі Флоренца. Ачі тръя ачѣстъ пълкуть фетіцъ, пе каре фіе-каре о путѣ пріімі д'о Сіренъ, саў де рулъ, дін лінія дреаптъ а луі Нарчіс.

Сокотеск к'аш ворбіт дестул де плъчеріле ачешіі-фетіце, де фаца еі чѣ ціигашъ, стрълучіріле фрумусецеі еі ші деспре тоате талентуріле еі, съ ворбім акум деспре уна дінтре ачеіа пе каре еа ѫндумнезеіа, ші кареле фііид орбіг де десъвършіріле еі, фу ръніт де Кулідон дреат ѫн іпімъ каре ѫпзестръ пе ачѣстъ нобілъ фатъ, ку вредпічіа чіпстеі, фавор, ші фъку съ віт ѫпсемнатул еі нуме.

Ачест тжнър кавалер ера дін фаміліа Ропдінел: патру ані ѫнтреції умблѫ дупъ Џіневра. ші съ деосъбі дінтре тоції ріваліі съі пріи ръбдаре, неіскутірі, ѫнтрістърі непумъръате ші пътіміріі де тот фелул, че ле добжндѣ ѫн локул ісбжндіреі. Деврѣ о кжте ва орі ел черу мжна Џіневреі, ла пърінціі еі, дар тот д'ауна добжндѣ рефузул ѫн локул пріїміреі лор.

Кътре ачѣста де ші татъ съў ну воіа съ дѣ пе Џіневра дупъ Антоні; дар ел ѫнсъ, ѫі спіона ун бърбат, ка пу кутва съ се стінгъ ѫнсемнатул нѣм де Алміері. Ел кълта ун ціиере, каре съ фіе потрівіт нащеріі сале; алеџѣ тот дінтре чеі ѫнсемнаці, ші ѫнсфжршіт хотърж с'о дѣ лупъ уп тжнър дін фаміліа Ангодаті. Ачест кавалер се нумѣ Франческо; ел ера уп от тжнър, плъкут, чінстіт, ку крещере ѫн гріжітъ ші кътре ачѣста ші богат. Тоатъ Флоренцеа ѫл респекта; іар Џіневра пу'л іубѣ.

Франческо купупъидусъ ку фрумоаса са мірѣсъ, о дусе ла каса са. Антоні възу къ акум пієрде пъдеждѣ д'аш добжнді іубіта ѫн вечі, ші ачѣста пентру сермана са іпімъ фу ловітура чѣ маі пътрунзътоаре.

Адучеців аміите де уртътоарѣ регулъ; къ, адікъ: дрігостѣ чѣ адевъратъ нічі о датъ пу съ стінџе де сінеші.

Антоні се журъ, къ пу се ва ѫнсура ку німені, къ пу путу добжнді п'ачѣ ѫн каре ѫші сокотѣ концентрате тоате плъчеріле ші букуріїле. Ел се журъ, къ нічі о датъ пу ва іубі пе алта; дака с'а дінсіт де ачѣ, че ера стрълучітоарѣ стѣ а іпіміі сале.

Опул чел ку карактер нічі о датъ пу съ лѣпъдъ де пъдеждѣ до-

вжпхірей ачелуї лукрв, пе каре а хотържт к'о съ'л довжндѣскъ о датъ. Антоні ꙟп тот довла врта лвпъ ювіта са, ла сърбърі, ла прішбларі ші кв вп кувжнт орі внде аvzѣ къ съ афла еа, тревуіа ка негрешіт съ фіе ші ел.

Кътре ачѣста, чума съ іві ꙟп Флоренца. Фрвмоаса Џіневръ ꙟндатъ съ болнъві; ꙟнсъ нв де ачѣстъ боалъ; боала ей дін zі ꙟн zі съ фъчѣ маі грѣ, ші віата Џіневръ кѫзв ꙟнтр'вн лешін; пентрв къ ера д'вн темперамент фоарте слаб; тоцї сокотѣ къ еа 'ші а дат сфжршітвл: фоаркъса, бърбатъ-съв ші чеі че се афларъ де фацъ, с'ав сіліт кв тоате пвтеріле а о адвче ла віацъ; вниі ꙟі тврна ꙟн гвръ бълсамврї, алції плеснѣ кв палмеле ей, ші алції о кема к'вн глас фоарте ръсвнътор; дар пулсул ей ꙟнчетъ д'а маі бате, ші тоцї о сокотіръ де моартъ. Акvм ꙟндатъ ꙟнчепвръ свспінвріле, офтъріле ші лъкръміле. Вестѣ деспре ачѣстъ непорочіре ꙟндатъ се ръспіндї претвтіндені ші дештептъ обштѣска ꙟнтрістаре. Ꙟн сфжршіт порвнчіръ съ гътѣскъ тоате пентрв ꙟнгропарѣ ей, ка с'о ꙟн гроапе ла чѣсвл ал доъзечі ші алдоілѣ ꙟн бісеріка Санта-Рецарата. Аколо ꙟнкъ ші пънъ акvм съ веде піатра че zъчѣ асупра мормжнтвлві ей, [illegible]спітъ.

Аколо ꙟнгропасъръ [illegible] ей трвп. Тоцї съ ꙟнтрістаръ пентрв джнса; дар німені [illegible] атжт де мвлт де хорта [illegible] тоні. Кв плжнсете [illegible] о петрекв пънъ ла лъкvінца [illegible] дін врмъ. Ел zічѣ, къ, [illegible] поате пъдъждуі нічі о мвлцъміре пе пъмжнт, дака о датъ а пердvт пе ачеѣ пе каре о ювѣ атжт де мvлт. Пе врмъ ꙟнторкжндвсъ акасъ, нв ꙟнчета нічі де кум д'а съ ꙟнтріста, ші тот ꙟнтърѣ къ ꙟнтрістарѣ і съ ва сфжршi д'о датъ кв віаца: ютъ чеѣ че ꙟнсемнѣзъ драгостѣ чѣ адевъратъ!

Съ не ꙟнтоарчем ꙟнсъ ла Џіневра, пе каре о лъсаръм ꙟн мормжнт. Еа нв мvрісе дvпъ кvм о сокотѣ тоцї, чі нвмаі ера лешінатъ. Ші песте доъ чѣсvрі дупъ ꙟнгропаре свфлетвл ей, че фv ескzілат дін фрvмосvл ей трvп де боалъ, съ реꙟнтоарсе ярьші. Џіневра ꙟн датъ ꙟші кvноскv непорочіта са ꙟнтъмпларе, ші копрінсъ д'vн кътремvр де моарте 'ші а zіс сінгvръ: Ах! воію пері ꙟндатъ че мъ ва копрінде фріка! Пентрv ачеаста еа кv ръгъчюні фербінці, с'а ꙟнторс кътре прѣ Сфжнта Фечоаръ, чержндvі тіль ші аџvтор ла, ачест чѣс непорочіт, ші а-

ма пꙋ ꙟчета дін рꙋгъчюні.

Луі Дꙋмнезеꙋ іа фост воіа ка піатра де пе мормжнтꙋі съ фіе крапатъ, дꙋпъ кꙋм зісеѫ; ші лꙋна, че ꙟн ачѣстъ поапте фаталъ съ афла ꙟн чѣ маі десъвжршітъ а са стрълꙋчіре, арꙋнка ніше разе лꙋміноасе ꙟн мормжнт ꙋнде сърмана Џіневръ зъчѣ фъръ чѣ маі мікъ пъдежде де мжнтꙋіре. Дꙋпъ вр'о кжтъва време дескісе окіі, се скꙋлъ ші шъзꙋ оаре кꙋм; дар ла ведерѣ ачещіі лꙋміні де пъдеждє, пꙋтеріле ші бърбъціа ꙟчепꙋръ а і се търи.

Еа хотържъ съ ꙟнтребꙋінцезе тоате міжлоачеле пꙋтінчіоасе ка се ѫсъ дін мормжнт, ші маі ꙟнаінте де тоате ꙟнчепꙋ съ стріце дін тоате пꙋтеріле: « дака еꙋ н'ам мꙋріт ꙟнкъ, зічѣ нічі къ воѫ съ мор ꙟн ачест лок грозав. Дар еꙋ сімц къ почѫ авѣ пъдежде ꙟн Дꙋмнезеꙋ ші ꙟнсінгꙋра мѣ пꙋтере. »

Атꙋнчі еа съ скꙋлъ фъръ фрікъ, ꙟші деспікъ пꙋцін совонꙋл, ші ꙟнчепꙋ а съ тжржь ꙟнтр'аколо ꙋнде съ ведѣ разіле лꙋніі; ꙟн сфжршіт пжн ꙟнтꙋнеречітѣ склінітоаре а мормжнтꙋлꙋі дете песте о скаръ, пе каре ꙟнчепꙋ а съ ші ꙋрка.

Трептеле ера пꙋмаі чінчі. Кемжнд еа пе Дꙋмнезеꙋ ꙟнтр'ажꙋтор се ꙋркъ пе трѣпта ꙟнтъѫ ші а доа, ꙟн ꙋрмъ ажꙋнд песте піатра че ера пе мормжнт, с'а сіліт с'о ардіче. Піатра пꙋ ера нічі пріпсъ нічі прѣ грѣ; Џіневра пꙋтꙋ с'о ардіче; пентрꙋ къ Дꙋмнезеꙋ ѫ ꙟнтъріт деліkателе ші слабеле сале мъꙋларе.

Ешінд дін мормжнт пꙋ врꙋ съ тѣргъ пе ꙋліца чѣ маре, къ съ грьбѣ с'а жꙋнгъ а касъ; ші порні п'о ꙋлічоаръ че скотѣ дрепт ла локꙋл еі доріт. Еа терцѣ фоарте ѫте пентрꙋ къ ачѣста с'аꙋ ꙟнтъмплат ꙟн лꙋна лꙋі Октомвріе, че ера пе ла жꙋмътате, ші попціле ера кам фрігꙋроасе. Вжнтꙋл суфла фоарте рече, ші еа тремꙋра атжт де таре ꙟнкжт семъна къ ера копрінсъ де чѣвꙋл морції.

« Мꙋлте дін ꙋліцеле Флоренцеі ꙟн зіоа де азі се пꙋмеск кꙋ тотꙋл деосъбіт дꙋпъ кꙋм се пꙋмѣ маі ꙟнаінте. Пентрꙋ скꙋртарѣ дрꙋмꙋлꙋі, Џіневра терцѣ п'о ꙋлічоаръ, каре се ꙟнтіндѣ пе дін досꙋл каселор, ші ꙋнде пътрꙋндѣ досінічіле портіце. Еа ажꙋнгжнд ꙟн сфжршіт акасъ, а бътꙋт ꙟн порціцъ к'о маре гравъ.

Франческо шедѣ лжнгъ фок ші пложнцѣ, адꙋкъндꙋші амінте де чѣ че а пердꙋт. Ел с'а скꙋлат фъръ зъбавъ, съ апропіе де ферѣстръ пе каре о ші дескісе: Чіне е? Чіне бате? ꙟнтребъ.

— Еꙋ, Џіневра та. Че! пꙋ мъ

кунощі? ръспунсе к'ун глас жалнік. Франческо сінгур възусе кум 'ші а ꙟгропат неваста, ші л'ачѢ с'аѸ сперіат, тржнті ферѢстра зікжнд кувінтеле урмътоаре: « Одіхнеще-те ꙟнпаче, тжне лізі « де літінѢцъ тъ вою дуче ла бі- « серікъ, вою ста фацъ пънъ съ « ва съвжрші Сфжнта Літургіе, « ші вою пуне съ'ці чітѢскъ Пана- « хіда пентру одіхнірѢ суфлетулуі тъѸ.»

ꙟнтр'ачест кіп непорочіта фу лепъдатъ де бърбатъсъѸ. Еа съ въіта върсънд пжрае де лакрьмі. Че съ фак? зічѢ еа ꙟн сінеші; ка съ маі мерг ну пъ маі сімц ꙟн старе. Непорочіта'мі де міне! несетне къ ну'мі е дат съ маі скап дінтр'ачѢстъ ноапте. Еа съ тжржоаре кум пънъ ла татъ-съѸ, каре ну съ афла акасъ, Џіневра бъту ла уша тъсіі.

АчѢ, ꙟн адънкъ ꙟнтрістаре шъдѢ лжнгъ фок. Аузінд къ, бате оаре каре. ꙟнчетъ де а плънџе; се скулъ ші дескісе пуцін ферѢстра. Чіне бате? ꙟнтребъ. Џіневра, ку гласул ръгушіт, де фріг ръспунсе! ЕѸ сънт, маікъ, дескідеце'мі.! Мъ са пътрунсъ де мірарѢ ші де фрікъ, тржнті ферѢстра зікънд: « Одіхнеще-те ꙟн паче суфлетул меѸ Џіневръ, куратъ ка о фечеоаръ. Џіневра ла аузул ачестор кувінте ꙟші перду сімцірііле дін тоата ꙟнтрістаре, нумаі путу цінѢ лъкръміле че ръсбукніръ нъвалъ дін доі вулкані; зікънд: пентру че еѸ непорочіта м'ам маі нъскут ꙟн луме, дака о датъ сжнт лепъдатъ де тоці?

« О Доамне Ісусе Хрістоасе-Мжнтуіторуле, зічѢ еа, мілуещетъ пе міне пъкътоаса! Ну тъ пъръсі. ПрѢ Сфжнтъ Нъскътоаре де ДумнезеѸ! съ веде к'аѸ сосіт мінутул ꙟн каре съ тъ деспарт де чеі віі; къ л'абѢ тъ маі цін пічіоареле. ЕѸ съ веде къ ну маі віне воіеще ДумнезеѸ съ маі фіѸ ꙟнтре чеі віі, ші дака каре кум ва ну'мі веці ажута, ва требуі сь мор; кьчі трупул меѸ е сфжршіт ку тотул де остенѢлъ, ші дупъ кум сімц куржнд съ ва ꙟнтоарче юр ꙟн мормжнт, де унде ам ші ешіт. Че съ маі фак непорочіта ꙟн луме, тъ дук сінгуръ аколо де унде ам ешіт.»

« Плжнгжнд ші кемжнд ꙟн ажуторул съѸ, пе ПрѢ Сфжнта нъскътоаре де ДумнезеѸ. Непорочіта, съ маі тжрж кум путу кътре каселе ункіулуі съѸ, унде пріімі тот ачеа ръспунс че'лаѸ дат дела маікъ-са. Въ путъці лар ꙟнкіпуі кжт де маре аѸ фост ꙟнтрістарѢ, дънд сърмана ачест дін урмъ ръспунс. Еа съ сфжрша ку

тотȣл ші ꙟші ащепта грабніка моарте. Тоці м'аці лепъдат, фъръ нічі о мілъ, zічѣ еа. Nȣ въ е рȣшіне, таікъ, маікъ, ȣнкюле ші бърбате, къ ꙟн непорочіре м'аці пъръсіт? Еа воі съ се кȣлче ла вр'ȣн адъпост, ка съ моаръ лініщітъ, кънд де о датъ ꙟші адȣсе амінте де ꙟндȣшнеzеіторȣл еі Антоні, сокоті съ 'л ꙟнчерче, ші съ вазъ де 'ю трекȣт кътре дънса фраџета лȣі драгосте; кȣ ачѣстъ ідее съ тѫрж кȣм пȣтȣ кътре каса лȣі: нъдеждѣ ꙟі маі хръні ініма, пентрȣ къ еа нȣ пъръсеще нічі о датъ пе оамені. ꙟн сфѫршіт ла шасе чѣсȣрі дімінѣца ажȣнсе ла каса лȣі Антоні.

Бътȣ ꙟн поартъ ші пічіоареле ꙟнчетаръ д'а і съ маі сȣсціне, фрȣмосȣл еі трȣп сфѫршіт д'остенѣлъ, ꙟнгецъ де фріг, с'аȣ ꙟнтінс пе сȣрфаца подȣлȣі. Антоні ста копрінс д'о адѫнкъ ꙟнтрістаре, дȣпъ кȣм маі zісеꙟ. Ел съ скȣлъ ꙟндатъ ші дескісъ ферѣстра, ка съ вазъ чіне бате ꙟнтр'о време атѫт де дімінѣцъ. «Чіне е? ꙟнтребъ к'ȣн глас тремȣрътор.» Nенорочіта стрѫнгѫндȣ'ші тоате пȣтеріле, д'абѣ пронȣнцъ ачестѣ кȣвінте: «Еȣ Џіневра.... Пентрȣ Дȣмнезеȣ.... нȣ мъ лепъда.... прекȣм м'аȣ лепъдат чеі-лалці!....

Антоні ꙟндатъ кȣноскȣ ачест глас скȣмп пентрȣ дънсȣл, кȣ тоате къ Џіневра д'абѣ ворбѣ. Лȣі нічі къ 'ю трекȣт пѫн гѫнд къ нȣ съ кале съ скобоаре скара. Ел пъцълі кътре ȣшъ, ка ȣн небȣн еші ла дрȣм, ші се ȣітъ кȣ лȣмінаръ, темѫндȣсъ нȣ кȣмва моартѣ ꙟші рѫде де дѫнсȣл. «Да! ачѣста е ꙟнтр'адевър Џіневра! стрігъ кȣпрінс де бȣкȣріе, ші ꙟнчепȣ съ'ші кеме слȣжніка. Пе ȣрмъ, пȣінд фелінарȣл жос! 'ші аȣ лȣат ꙟбіта ꙟн браце. Слȣжніка алергъ, ардікъ фелінарȣл ші ажȣтъ стъпънȣ-съȣ съ дȣкъ пе Џіневра. ꙟнтрістатȣл Антоні сімціна къ трȣпȣл ꙟбітеі сале е рече ка гіаца, порȣнчі съ ꙟнкълzѣскъ ȣн чѣрчѣф, кȣ каре ꙟнвълінд'о, аȣ ардікат'о к'о мѫнъ пȣтернікъ, о пȣсе п'ȣн пат асеменѣ ꙟнкълzіт ші аȣ акоперіт'о к'о плапȣмъ калдъ.

Пе ȣрмъ адораторȣл еі пъзȣ ꙟнпотрівъ де пат ші ꙟнчепȣ а прівегѣ ла челе маі мічі мішкърі а адоратеі сале Џіневра. Фі ва ел оаре норочіт с'о мѫнтȣіаскъ, саȣ аспра моарте нȣ ва врѣ съ'ші ласъ дін мѫнъ прада? Ініма лȣі ера копрінсъ фоарте мȣлт де ꙟнтрістаре, прекȣм ші де нъдежде. Бȣкȣріа і съ ва ръспѫнді ꙟнпреȣнъ кȣ драгостѣ, дака Џіневра ва

ръмжнѣ ꙟнтре вії, кар ꙟнтрістъ-
рѣ і съ ва фаче несуферетъ, де ва
ръмънѣ каре кумва лінсіт де дъна-
са.

Треку маі мулт д'о жумътате
де чѣс ші Џінеvра ꙟнкъ нu'ші аȣ
веніт ꙟн сінеші; кар ꙟн датъ нъ-
бушіндусъ де кълдуръ ꙟн пат, аї-
дікъ мжна, ка съ се маї ръкорѣ-
скъ. ꙟн сфжршіт, дескісъ веселії
сеї окі, асеменѣ унеі от дешеп-
тат дін сомнул морцii.

« Nu не путем нічі ꙟнкіпуі,
кжт де норочіт фу Антоні ꙟнтр'-
ачест мінут. Ел съ арунка асу-
нръі, ші zісе: прѣ фрумоасъ,
нобілъ ші ꙟндумнеzеіта мѣ Џіне-
връ, букуріа ші норочірѣ мѣ! ну
те теме къ'ці воїу прекурма тоа-
те дуреріле! порунчеще, чеѣ че
дорещі съ'ці ꙟмплінеск, къ сжнт
гата пентру тоате, ну требуе съ те
ꙟндоіеши деспре драгостѣ мѣ.»

Еа, плекжндуші окії ші рошін-
дусъ ꙟнтокмаі ка флоарѣ шаку-
луі, ръспунсъ:

Скумпул меȣ Антоні, маі мулт
декжт тоате пъстрѣzъм чінстѣ ші
віртутѣ! ачѣста е ꙟнтжѣ бунъта-
те пентру каре те рог.

Пе урмъ еа ꙟнчепу съ'і повестѣ-
скъ тоате ачелѣ че і с'аȣ ꙟнтжм-
плат, ꙟн че фел ꙟші вені ꙟнсінеші
ші еші дін мормжнт; к'ум кувжнт
ꙟі повесті тоате; адікъ: кум бър-
батъсъ, мъса, ші кукуі-съȣ аȣ де-
нъдат'о. Акум іам куноскут
пріn ꙟнчеркаре. ꙟн сфжршіт ток-
маі кънд ера съ мъ деснъдеждуе-
еск, ші ам адус амінте Антоні,
къ ту мъ ꙟвеці, ам врут съ те
ꙟнчерк асеменѣ ші пе тіне. А-
кум те рог съ мъ ієрці, къ еȣ
ꙟнтъі м'ам арътат кътре тіне не-
мулцумітоаре; скумпул меȣ пріе-
тен, ноі акум вом авѣ дестулъ
време съ конворбім ꙟмпреунъ, по-
рунчеще съ'мі дѣ чева съ мънжнк.
Антоні ръспунсе, фіі ꙟнкредінцатъ
скумпа мѣ соціоаръ къ ну веі фі
ліпсітъ де німік. Пе урмъ ру-
гъ пе мъса съ порунчѣскъ служ-
нічіі, съ адукъ вре о кжте ва оуъ,
ка ку дънселе съ ꙟнпутерніческе пе
Џінеvра. «Акум е тжрzіȣ, еȣ
нумаі почі zъбові; даці орі кжт
ва врѣ съ бѣ. Ші еȣ мъ воїу ду-
че съ адук чева пентру чінъ.»
Антоні ꙟші луъ мантелла, ші zі-
се Џіневріі, аштѣптъ-мъ, къ мъ
дук тот пентру тіне, — « Dутъ а-
коло унде мъ ꙟнгропаръ, zісе еа
ші пуне піатра ла локул еі, ка
німені съ ну куноаскъ къ ну мъ
маі афлу аколо. — »

« Антоні съ дусе, пусе піатра
рътурнатъ пе мормжнт, пе ур-
мъ съ ꙟнтоарсе ꙟн тжрг: кум-
пъръ ун пуїу де гъінъ, ун порум-
бел, песмеці ші дулчѣцъ. ꙟнтор-

кѫнтѫсъ лѫнгъ Џіневра ꙟі кове-сті ефєктȣл лінсіреі сале, ші не ȣрмъ ръмасеръ ꙟнпреȣнъ ворбін-дȣї де драгостѣ са. Плъкȣта конверсаціе ꙟтреръ фоарте мȣлт пе Џіневра.

Дȣпъ чінъ еа с'а іертат кȣ дъм-са, пȣсе пе масъ съ доармъ ꙟм-преȣнъ кȣ еа, ші слȣжнічіі съ ша-зъ лънгъ дѫнселе; ші еа се дȣсе де се кȣлкъ ꙟтр'ȣн пат ꙟтр'ал-тъ одае.

Дȣпъ патрȣ зіле Џіневра съ ꙟн-тремъ, ші съ ꙟнсънътоші фоар-те біне, ꙟнкѫт ображіі еі іспоа-въ 'ші аȣ добѫндіт рȣменѣла. А-тȣнчі Антоні ꙟі зісе: прѣ фрȣмоа-са мѣ Џіневръ, спȣне'мі те рог, че ещі хотърѫтъ съ фачі? трєбȣє съ хотърѫщі ꙟтр'ȣн фєл. Дȣм-незеȣ ꙟмі є мартȣр, къ ꙟн тоатъ віаца мѣ нȣ м'аш деспърці де ті-не, дар поатє фі къ тȣ воіещі съ те ꙟнторчі ла бърбатȣл тъȣ? Оф! деспре ачѣста нічі н'авем че ворбі! зісе; еȣ дестȣл м'ам гѫндіт ші м'ам регѫндіт ші ꙟнсфѫршит ам хотърѫт съ'ці фіȣ соціе.... Де веі воі нȣмаі съ те кȣнȣні кȣ міне. — Ах! ȣнȣл Дȣмнезеȣ щіе кѫт де норочіт аш фі де аш пȣтѣ съвѫр-ші ачѣста мъкар акȣм! — Дака есте аша ръспȣнсе: аскȣлтъ ꙟн че кіп вом съвѫрші доріnца ноастръ. Тȣ щіі, къ, бърбатȣл мєȣ м'аȣ ꙟнгропат ка п'о моартъ, ші къ кȣ моартѣ съ сфѫршеск тоатє. Моартѣ рȣпє челє маі тарі легъ-тȣрі пънъ ші кіар але рȣденіеі; еа десфіінцѣзъ ші ꙟнсȣші пълъежзѣ. Аша дар де'ці плак, вом петрече тоатъ віаца ꙟмпреȣнъ. Съ мео-цем акȣм ла алтар, ка съ нȣмаі дȣчем фріка Епіскопȣлȣї ш'а жȣде-кърції; іар нȣнта о вом пȣтѣ съ-вѫрші ші маі ꙟн ȣрмъ.

Скріінд ꙟнвоіала логоднеі, тѫ-нъра зісе бърбатъ-съȣ. Акȣм трєбȣє съ не гѫндім деспре гар-деробȣл меȣ. Мѫнгѫетъ скȣм-пȣл меȣ соц, Уіте ла ачела че м'аȣ ꙟнгропат де віе, токмеще тȣ пентрȣ хаінеле меле, ші дъі орі че ва чере пентрȣ дѫнселе.

Антоні ꙟі ꙟмпліні доріnца. ꙟн Дȣмініка віітоаре, ещі дін кȣр-те ꙟмпреȣнъ кȣ соаръ-са, ꙟнсо-ціте д'ослȣжнікъ. Џіневра ера фрȣмоасъ ка стѣоа діміnецеі. Еа вені ла біесрікъ, Антоні ȣрма дȣпъ дѫнса ꙟн оаре-каре депърта-ре. Мȣлці о кȣноскȣръ, о гръ-мадъ де нобілі ші нобіле ꙟнченȣ-ръ съ шоптѣскъ ꙟнтре дѫншії, ші с'аȣ ꙟнтѫмплат асфел к'а веніт ші мъса. Бътрѫна възѫнд пе Џіне-вра, стрігъ:

О че дамъ фрȣмоасъ! Дȣмне-зеȣл меȣ, кѫт де мȣлт сѣмънъ кȣ фііка мѣ! Еа съ апропіе маі

мꙋлт де ѫнса ші атꙋнчі кꙋно-
кꙋ къ е Џіневра ѫнтр'адевър. Тꙋ
ші скꙋмпа мѣ фіікъ? Пріn че
фел де тіжлоаче аі ешіт дін мор-
мѫнт? Џіневра нꙋ'і ръспꙋнсе ні-
мік.

Пе лѫнгъ ѫнса се стрѫнсе а-
тѫта лꙋме, ѫнкѫт нꙋ путѣ съ се
мішче нічі ѫнаінте нічі ѫндърът.
Сгомотꙋл ачеста трасе ачі ші пе
Франческо. Антоні възѫнд къ
Франческо се апропіе де Џіневра
се апропіе асемене ші ел, Франче-
ско стрѣбътѫнд мꙋлцімѣ се апро-
піе де Џіневра, ш'о ѫнтребъ: чі-
не а скос'о дін мормѫнт, ші ꙋн-
де петрекꙋсе атѫта време?

Німені нꙋ м'аꙋ скос дін мор-
мѫнт, ръспꙋнсе еа, чі лꙋмѣта
м'аі ѫнгропат де віе; кꙋ тоате а-
честѣ ѫці мъртꙋрісеск, къ н'аш фі
пꙋтꙋт трѫі де нꙋ мъ міла Дꙋм-
незеꙋ, ші де нꙋ'мі ажꙋта Антоні
ла меꙋ; пентрꙋ къ лꙋмѣа нꙋ
нꙋмаі къ м'аі ѫнгропат де віе,
чі ші дꙋпъ че ам ешіт дін мор-
мѫнт, ші Дꙋмнезеꙋ щіе кꙋм м'ам
тѫрѫт пѫнъ ла портіцъ, ꙋнде ам
бътꙋт, ші фъръ де нічі о мілъ
м'аі гоніт.

Ласъ дар ѫн паче къ еꙋ сꙋнт
нічі о кондіціе нꙋ мъ воꙋ маі
ѫнвоі съ маі трѫеск ѫмпреꙋнъ кꙋ
тіне. Пе ꙋрмъ стрѣбътѫнд пен-
тре мꙋлцімѣ поролꙋлꙋі плекъ а-
касъ, лъсѫнлꙋші върбаціі ші не
пꙋтѫнд съ се ѫнцелѣгъ орі кꙋм вор
врѣ.

— Пентрꙋ че'ті аі ѫншълат неваста, зісе Франческо — Ноі н'авем
пентрꙋ че съ не чертъм, ръспꙋнсе
Антоні. Дꙋмнѣвоастръ щіці, къ
еꙋ н'ам пентрꙋ че съ'мі ѫмпꙋт. Еꙋ
ѫн прічіна ачѣста м'ам пꙋртат
кꙋм се поате де чінстіт кътре лꙋмѣта,
ші кꙋ тоате къ Џіневра ѫмі
е азі соціе; дар ѫнсъ еа ѫнкъ пѫнъ
акꙋм трѫіеще ла маікъ мѣ.
Жꙋлꙋіцівъ асꙋпръі де авеці вр'о
дрептате ѫнтр'ачѣста. — Біне, біне,
зісе Франческо мѫнос: Еꙋ
воꙋ ла жꙋдꙋл Епіскопꙋлꙋі. Де
веі фаче ачѣста воꙋ фі фоарте
весел, ръспꙋнсе Антоні. Тоці
ачеіа че аꙋзіръ ачѣстъ лісꙋтъ ѫн-
віновъціръ пе Франческо; дар ел
фъръ а съ ꙋіта ла ачѣ алергъ
ла Епіскопꙋл. —

Џіневра х'авѣ ажꙋнсе акасъ, ші
ѫндатъ тріміскꙋ Епіскопꙋлꙋі вені
с'о вазъ. « Нꙋмаі декѫт зісе еа;
ѫнзадар мъ кіамъ; къ еꙋ ѫі воꙋ
зіче тот ачѣ че ам маі зіс; маі
кꙋрѫнд мъ воꙋ дꙋче ла кълꙋгъріе,
декѫт воꙋ ста съ трѫеск кꙋ бърбатꙋл
меꙋ чел д'ѫнтѫі. »

« Џіневра віінд ла Епіскопꙋл
шезꙋ кꙋ о граціе фоарте плъкꙋтъ.
Еа концентра ѫн сіне атѫтѣ плъ-
чері ш'атѫтѣ віртꙋці, ѫнкѫт гоа-

тъ адꙋнарѣ zічѣ: ачеѣ е ꙋн ꙟнџер; ꙗр нꙋ фемие.

Епіскопꙋл лачѣ хъпътъї ведере а ей фꙋ атжт де мꙋлт пътрꙋнс де мірare деспре фрꙋмꙋсецѣ ей, ꙟнкжт ꙋітъ ші чеѣ че воі съ'і ворбѣскъ, — Ꙟнсфжршіт віінд'ꙋші пꙋцін ꙟн сіне, ꙟі zісе: біне веніші скꙋмпа мѣ фіікъ, спꙋне'мі, пентрꙋ че нꙋ ꙗреі съ віцꙋіеці кꙋ ꙟнтъїꙋл тъꙋ бърбат. Еꙋ въ воꙋ спꙋне zісе Прѣ сфінте пъріnте тоате фъръ съ аскꙋнz чева, ші въ чер дрептатѣ.

Атꙋнчі Џіневра повесті тоате ачелѣ че і с'а ꙟнтъмплат, апърждꙋсъ кꙋ атжта мешешꙋг; ꙟнкжт Епіскопꙋл хотърж ꙟн фаворꙋл ей: Пе темеꙋ, къ моартѣ десфіінцѣzъ тоате легътꙋріле фъкꙋте ꙟн віацъ; аша Епіскопꙋл ле zісе:

« Дꙋте фіікъ ла Антоні латъꙋ ші тръеще кꙋ джнсꙋл ꙟнтрꙋ ферічіре; ꙗр тꙋ Франческо лꙋте ꙟн паче: прічіна та с'а хотържт ші тꙋ пієрzі атжт неваста прекꙋм ші zестрѣ че аі дела джнса. » —

Се ꙟнцелеџе де сінеші фъръ съ в'о маі спꙋꙋ, ꙟнтрістарѣ че а ꙋꙋ Франческо кжнд пердꙋ жꙋдеката.

Лъкꙋіторії Флоренції ворбіръ мꙋлтъ време де ꙟнтъмпларіле Џіневреі ші де жꙋдеката че а кжщігат'о.

Антоні съръ о пꙋнтъ фоарте стрълꙋчітъ, ші ел кꙋ Џіневра са ꙟнчепꙋръ атръї о віацъ лꙋнгъ, пачнікъ ші ферічітъ; пе лжнгъ ачѣста Дꙋмнеzеꙋ іаꙋ ꙟнzестрат к'о богъціе ꙟнсемнатъ, ші кꙋ німе копії фоарте ꙟнцелепці ші фрꙋмоші.

« Скꙋмпії меі чітіторі, въ рог нꙋ въ ꙟнтрістаці, къ історіа е сфжршітъ.

Трад. De N. Аполотолі.

URSUL

Dela Maledetta

Мъ афлат, акꙋм вре о къці ва ані ла ꙋн векꙋ прієтен ал фамілиеі меле, ꙟнтр'ꙋн сат ал Пірінеілор, ꙋнде ел ера маір. Ꙟнтр'о сѣръ дꙋпе чінъ, се деските ворба асꙋпра поеzіеі, асꙋпра къльторіїлор, ші еꙋ ꙟнчепꙋꙋ аі ворбі деспре доріnца мѣ де ведѣ Џерманіа ші Оріентꙋл.

— Пентрꙋ че ачѣстъ доріnцъ? ꙟмі ръспꙋнсе ел. Кꙋріоzітате съ фіе, саꙋ драгосте де а те мішка, саꙋ тревꙋінцъ де інстрꙋкціе?

— Тоате ꙟнпреꙋнъ, прекꙋм ші нъдеждѣ де а афла сꙋбт ꙋн алт

чер піще інкіпзірі ші ідеі нъоъ пентръ поезіе, ші де а дескопері ꙟп піще обічензрі некъноскъте сзжетъл зпеі кърці каре съ поатъ репіпъпѢ.

Везі ꙟп че старе сзптеці тоці ꙟп зіоа де азі, азторі пітічі, тоці кредеці къ требзе нзмѢ съ алерџе дъпе талент ꙟп кързцъ де поціе къ пзмаі че есте де парте ачеѢ есте нъоѹ, ші къ орі че есте нъоѹ требзе съ фіе де парте, фъръ съ въ адзчеці амінте къ Corneille н'а фъкзт алтъ кълъторіе де кът дела Рзеп пъпъ ла Паріс, ші къ Shakspeare, ачел маре інвентор, н'а ешіт нічі о датъ дін Енглітера; къ la Fontaine атът ꙟі плъчѢ църтзріле вечіпе, ꙟпкът пзмаі о датъ с'а депъртат ꙟптр'о дістанцъ де чінчі зечі леге, пентрз къ 'ла аѹ ексілат; къ Walter-Scott тот д'азпа а тръіт ꙟптр'зп комітат, ші маі ꙟпт'ачелаш кастел, ші н'а фъкзт де кът доъ кълъторіі, зпа ꙟп Італіа, ка съ н'аддзкъ нітік де аколо, ші алта ꙟп Франца ка съ аддзкъ о карте дестзл де слабъ, ші къ ꙟпсфършіт Molière, сінгзрзл дін зеіі поецрі драматічі, че н'а ꙟпсълпіт нічі зп атеѹ, пзмаі кзпоціЕ алтъ царъ де кът Франца, талентзл есте ка ші фѣрічірѢ; се афлъ ꙟп поі.

— Дар Byron?

— А! Byron! маре ворбъ. Кънд аі зіс о датъ Byron, ці се паре къ аі зіс тот. ДзмпѢта ꙟмі спзі де зпзл ші еѹ ꙟці аддзк ꙟпаінте о сзтъ. Пре лъпгъ ачестѢ афлъ къ Byron, претзтінделі ера съ фіе Byron, пентрз къ претзтінделі ел пз веде, пз деакріе де кът пе сіне. Ші апоі еѹ ꙟнаінтѢ лзі Byron ꙟці воіз оппзне ꙟпкъ пе Goethe каре ꙟп тоатъ віаца с'а озіхпіт дзпе пелегрінацізл съѹ ꙟп Італіа; ші пе Schiller че н'а ешіт нічі о датъ дін Џерманіа.

— Еі віне прієтене, че зреі съ доведеці кз ачѢста? къ вѣртоаса кзцетаре а бърбацілор де џеніѹ саѹ ші а зпзі талент ꙟпалт, н'аре требзінцъ съ скімбе лергзл; ꙟпсъ пе віецііі пігмеі, кзм ꙟі пзмеці азторі пітічі алкърора сънџе пз е аша богат ші џенерос, пентрз че съі опреці дзмпѢта де а мерџе съші касте вѣртзтѢ ꙟп клімѣ депъртате, ші де а'ші хръні імаџінаціа прін контемплаціа прівеліщілор некзноскзте?

— Нз ꙟі опреск, дар ꙟі пъпг къ се остепеск ꙟпзадар. Вреці съ афлаці, пз лзкрзрі нъоъ, пентрз къ Терепц се пльпцѢ ꙟпкъ де атзнчі къ пз маі е нітік нъоѹ, чі піще лзкрзрі вредпіче де а фі ꙟпфрзмзсецате де артіст. Фоарте віне! съці спзіѹ еѹ зп ціжлок че

ꙟтревꙋінцеz ачесѣ ꙟтр'ꙋн алт фел де речеркърі, ші кꙋ каре реес тот д'ꙋна ла капътꙋ.

— Фоарте біне, спꙋне.

— Еꙋ сꙋнт, о щіі, ꙋн векю вꙟнътор, ші ачесѣ кꙋм віне тоамна, ꙟмі фак къте о партітъ кꙋ ніще жꙋні пꙋшкаші ка дꙋмнѣта. Іꙋбірѣ мѣ де сіне де вꙟнътор есте атът де лакомъ де трофее ка ші амбіціа дꙋмітале де артіст. Щіі дꙋмнѣта каре есте чѣ д'ънтъю гріжъ а мѣ кꙋм порнеск? Лас тоатъ лꙋмѣ съ мѣргъ ꙟнаінтѣ мѣ. Авем ꙋн лок де шасе леге а стръбате; товаръшії меі апꙋкъ ꙟнаінте; афлъ о бꙋнъ ꙟнтіндере де лок а вꙟна о околеск, о стръбат ꙟнтрѣкъг, пе ꙋрмъ алѣргъ ла алта, апоі ла алта, ꙟнкъте ва мінꙋте сꙋнт кꙋ о легъ депъртаці ꙟнаінте... Атꙋнчі еꙋ, ꙟмі віне ші міе рꙟндꙋл ші мъ пꙋю пе вꙟнат; інтрꙋ ꙟн ачѣ ꙟнтіндере а локꙋлꙋі ꙋнде аꙋ вꙟнат еі, ші ꙟнчеп кꙋ ꙟнчетꙋл а къꙋта ічі ші колѣ кꙋ деамърꙋнтꙋл. Нꙋ ꙋмблꙋ декът ꙟн ꙋрмеле лор пе ꙋнде аꙋ трекꙋт еі. Асфел віне сѣра; еі аꙋ стръбътꙋт zече кꙋпрінсꙋрі; ші еꙋ ꙟнкъ мъ афлꙋ тот ꙟн ачел кꙋпрінс д'ънтъю; дар толба мѣ есте маі плінъ де вꙟнат декът а тꙋтꙋлора. Аша, афлъ, жꙋнеле меꙋ пріетен къ тот асфел мерце трѣба ші кꙋ лꙋкрꙋріле ꙟнцелецерії: Омꙋл че ар кꙋноаще кꙋ десъвꙟршіре ші скꙋмпътате о легъ пътратъ, нꙋмаі ꙋна сінгꙋръ, каре ар чіті ꙟн іініма тꙋтꙋлор локꙋіторілор, ар пътрꙋнде поате містереле фіе кърія касе, ачѣл ом ар фі ші маі маре ші маі ꙟнцелепт кълътор декът Bruce ші Tamisier. Съ нꙋ не zічем пътріле алергънд: фіе-каре палмъ де пъмꙟнт е плінъ де мінꙋні некꙋноскꙋте; ꙟнсъ требꙋе съ дескідем окії ші съ прівім мꙋлтъ време ка съ ведем.

Нꙋ респꙋнсеꙋ німік ла ачесте аргꙋменте, пентрꙋ къ мі се пърѣ жꙋсте; ꙟнсъ аппробаціа тъчерії меле нꙋ ера дестꙋлъ бътрꙟнꙋлꙋі меꙋ пріетен, ші маі адъогъ: Воꙋ съ те конвінг кꙋ десъвꙟршіре: аскꙋлтъ, аꙋzі афаръ къ кредінчіосꙋл меꙋ Сꙋлтан латръ; інтръ чінева ꙟн кꙋрте... Нꙋ щіꙋ чіне есте; дар пентрꙋ къ кꙋноскꙋ татъл меꙋ ꙟнтрег аша де біне ка ші лꙋкꙋріле де вꙟнат; мъ фъгъдꙋеск маі дін наінте, орі чіне ва фі ачела каре інтръ, съ'ці фак деспре дꙟнсꙋл о повестіре інтересантъ.

— Біне аі веніт Стефано, ꙟі zісе оаспеде меꙋ, че аі веніт съ іеі віцелꙋл?

— Дар домнꙋле, ші ꙟці аддꙋк лоъ zечі де скꙋzі.

— Фоарте біне, аддꙋ.

Сътѣнꙋл, плъті ші се дꙋсе.

— Еі біне? зісею еꙋ.

— Еі біне, сꙋнт гата а мъ ціне де кꙋвжнт. Стефано есте ꙋн ом кꙋ кꙋраџю, ші кꙋ хотържре. Ꙟн жꙋнецѣ лꙋі і с'а ꙟнтъмплат о ꙟнпрецюраре фоарте гроꙁавъ, каре ꙟці ва доведі къ врѣднічііле оменещі аꙋ ші еле ніще боале ка ші трꙋпꙋріле; де аш фі фост контімпоран кꙋ Ахіле, ші товаръш ал лꙋі ꙟн ачелаш корт, 'л аш фі фъкꙋт съ мъртꙋрісѣскъ къ ші лꙋі ꙟі ера фрікъ кѫте о датъ. Акꙋм ꙟці ꙟнчеп історіа.

Ꙟн депъртаре де о легъ дела Bagnères de Luchon пе повжрнішꙋл мꙋнтелꙋі, се афлъ о мікъ зідіре нꙋмітъ l'Hospice, ші каре слꙋжаще де одіхнъ къльторілор че вор съ трѣкъ ꙟн Спаніа. Ꙟн лꙋна лꙋі Окт: 18... чева маі сꙋс де Hospice, ера о тікълоасъ колібъ ꙟндосітъ дꙋпе о стънкъ; ера ꙟнвълітъ кꙋ рамꙋре ші кꙋ фрꙋнзе ꙋскате, ші зідітъ дін бꙋкъці де піатръ ꙋна песте алта, че слꙋжꙗ де адъпост вънъторілор мꙋнтені; ера ꙋн фел де лъкꙋінцъ де о зі, че фіе-каре ꙗрнъ о спꙋлвера. Ꙟнчепꙋтꙋріле тоамнеі сꙋнт гроꙁаве ꙟн мꙋнції нощрі, ші ꙟн тімпꙋл кѫнд ꙟнчепе ачѣста історіе се скꙋласе о віжъліе гроꙁавъ; ера сѣръ, ꙟнтꙋнечімѣ чѣ маі адънкъ домнꙗ претꙋтіндені, ꙟнсъ прінтре крепътꙋріле ꙋшеі колібеі стрълꙋчѣ кътева разде де лꙋмінъ; де кънд ꙟн кънд ачѣстъ ꙋшъ се кам дескідѣ, ꙋн кап се аръта ꙟн дескідерѣ лꙋміноасъ, ші се тръџѣ ꙗръ. Ꙟн лъꙋнтрꙋ се ведѣ о прівеліще пітореаскъ: ꙟн міжлокꙋл колібеі пе о масъ гросіеръ ера ꙋн маре вас кꙋ лапте, слънінъ аффꙋматъ, брънꙁъ де капръ, ші мълаю; спре дрѣпта о ларгъ кръпътꙋръ ꙟн стънкъ че слꙋжа дрепт къмін; пе къмін о спинтікътꙋръ де копачю кꙋ рамꙋре кꙋ фрꙋнзе, ꙟнаінтѣ фокꙋлꙋі се фріцѣ ꙟн фрігаре ꙋн артан де карне, ші ꙟн прецюрꙋл вътреі ера ꙟнтінші пе пъмжнт чінчі вѫнъторі мꙋнтені кꙋ кꙋчюлі де лънъ вжнътъ; кꙋ іцарі скꙋрці де постав грос вжнът, ші ꙟнкълцаці кꙋ кълцꙋні де лънъ сꙋръ; се вжржсеръ ꙟн ачѣ колібъ ла адъпост пентрꙋ віжъліе, ші ашепта чіна каре се гътꙗ. О фітілъ де ръшінъ ꙟнфіптъ ꙟнтр'ꙋн цеп де фер, арꙋнка асꙋпра ачещії сцене о лꙋмінъ фꙋмегоасъ ші рошатікъ, ші фъчѣ съ лꙋчѣскъ ніще лꙋнції цеве де пꙋшчі че ера реземате дрепт де пърете: Ꙟн сфжршіт ꙟн фꙋндꙋл колібеі, се ведѣ стънд ші чітінд ꙋн омꙋ че нꙋ семъна ꙟнбръкат ка чеілалці

(Ꙋрмѣзъ)

вжпъторі: трацерѢ луї д'о парте фісіономіа, ші ворбеле респектуоасе че де кънд ꙟн кънд ꙟі адреса мунтеніі, доведіа къ ел требуе съ фіе чева маї маре ꙟнтре лъпиіі.

Сфжржітул карпеі че се фріцѢ, пленітура зенезії че кълѢ пе лемнеле апрінсе, сурделе мурмуре а ле тунетулуї че се ростоголіа дін ресунет ꙟн ресунет ꙟн мунте, сінгуре турбура тріста тъчере че ера ꙟн колібъ, кънд уиул дін вжнъторі зісе ꙟн сфжршіт.

— Че фел, Жаноте, а апукат афурісітул ачела де урс ші а мънкат пе біетул Баптіст?

— Дар щіці воі къ н'а періт нумаі ел дін вжнъторії ноштрі? а маї мънкат урсул ші пе алтул.

— Жаноте, уіте, о съ'л учіг еу. Пе унде 'лаў възут ієрі.

— Лънгъ гіецарул Маледетеї.

Мъ дук зъў мъіне акодо, ші 'л оммор. N'о съ маі зікъ лумѢ къ недѢ аеа нѢгръ не фаче съ тремуръм ка іепурії.

— Петре мъ, зісе Жанот, нінце де доъ зіле; мунтеле е урічіос, ші урсул а мънкат пе біетул Баптіст пентру къ ера амморціт де фріг ꙟ ну те маі дуче мъіне.

— О съ мъ дук.

Атунчі омул че ста ꙟн фундул колібеі се скулъ ші се апропіе де Петре.

— Петре ꙟі зісе ел, къці копії аї ту?

— Чінчі.

— Мъіне дар ну те веі дуче.

— Дар....

— Дар, аста, ꙟці спуіў къ те веі дуче! — кувінтеле ачестѢ фуръ пронунцате ку атъта аутор іта те ꙟнкът Петре плекъ капул ші тъку.

— Дака е аша, зісе алтул, се веде трѢба къ міе 'мі е скріс съ мерг, пентру къ н'ам нічі невастъ нічі копії.

— Прієтене респунсе омул ку гласул съў лініщіт ші греў, чіне шаде коло ꙟн ораш ꙟн каса фъурарулуї?

— Мама.

— Апоі, ну веі мерце.

— Ꙟнсъ, зісе Петре, пентру къ ꙟц хат де урмъ, унде с'а ꙟнге суіт акум діханіа, н'о с'о лъсъм ноі аша, требуе съ фачем чева.

— Negрешіт, о съ'л оммоаре.

— Чіне? чіне?

— Еў прієтенілор.

— Сфінціата, пърінте? стрігаръ тоці де о датъ.

— Dар, прієтенії меї, еў сѫнт сътӗні ка ші воі, сѫнт мѫнтӗні ка ші воі; ам петрекѫт доъ zечі де ані ѫнтре мѫнції Каталоніеі, пънъ съ нѫ мъ фак слѫжбаш ал луі Dумнеzеў, ачела пе каре ѫл кіемаці ѫн сат пърінтеле Ріего, алтъ датъ се кіема Ріго вѫнъторул уршілор.

— Zікънд ачесте ворбе, фаца преотулуі се ѫнсуффлеці де деосебітъ еспресіе де кураџ ші де енерџіе. Ера ѫн върбат ѫн тоатъ вѫртутӗ вѫрстеі, фрунтӗ ѫі ера ардікатъ, пасул лунг ші кам шоімеск, пърул негру, окії албастрі десківі, трупул цӗпън ші фігура славъ.

— Веніссем ла мунте ачі, zісе ел, ка съ вѫд віжъліа де апроапе; ші черул фъръ ѫндоіалъ м'а ѫндрептат кътре ачӗстъ колібъ; ку тоате къ н'ам апукат нішка ѫн мънъ де чінчі спреzече ані....

— Чінчі спре zече ані? zісе Петре.

— Аша, прієтене, пентру къ нічі о датъ нѫ требуе съ се ваzъ сѫнџе пе мѫініле унеі слуџі а луі Dумнеzеў, фіе-кар ші де добіток; ѫнсъ чеӗ че воїѫ фаче мѫіне, нѫ ва съ zікъ ал омторѫ, чі адъръпъна ачеӗ че есте спре пагуба лумеі, ші пентру къ еў н'ам нічі невастъ, нічі копії, нічі мумъ, мъ воїѫ дуче еў ші'л воїѫ учіде.

— Іа сӗма віне, прієтене Жупот.

— Nу те теме прієтене, 'мі оїѫ аддуче ші еў амінте д'але тінереції.

Ун жуне де вре о доъ zечі де ані пе каре товаръшії съї ѫл нумеа Stефано, се апропіе атунчі де преот ші'ї zісе: дар еў, фрателе меў, съ нѫ віў ку тіне?

— Ту! Стефано, респунсе преотул, ту фіїѫл маічії меле! нѫ, нѫ веі вені.

— Тоці вом вені ку сфінціа та, стрігаръ вѫнъторії.

— N'ам требуінцъ де воі, прієтенії меї, ші пентру къ е търzіў, мънкаці бъіеці ші кулкаціве.

Стефано нѫ'ші маі адъогъ черерӗ кътре фрате-съў.

Вѫнъторії се пусеръ нумаі декът ла масъ, пентру къ гласул луі Ріего, ші ѫн челе маі мічі ѫмпреџуръри авӗ ун тон де порункъ кърујѫ нѫ путӗ чінева а нѫ се супуне, ку тоате къ ворбеле ѫі ера раре ші адесӗ пронунціате фоарте ѫнчет.

Dупе о жумътате де чӗс фіекаре ера ші пус ѫнкъте ун колц д'ал колібеі ѫнвълінduсе ку пеле де оаіе саў де капръ, Стефано се дусе ші се ѫнтінсе лѫнгъ ушъ, ші

песте пуцін пу се mai аузеа декът mурmуріле сурде саў сгоmотоасе але соmнулуі; фітілул де ръшінъ тот ардѣ пе кътіп, лемпеле пе ватръ, ші лучіріле лор лікуріпде аруnка mii де капоріче чудате де луmінъ песте ачеле трупурі ꙟп-тінсе; вжнтул суффла ку търіе: нуmai преотул пу адорміsе ꙟпкъ. ꙟпторс кътре кътіп чітѣ, ші къ-те о датъ ꙟпчідѣ картѣ ка съ при-вѣскъ ла mунтеnіі кулкаці ꙟп пре-цюрул съў. Дупе уп чѣс фітілул де ръшінъ ꙟпчепу а пълеші, лі-нурі ші се стінсе, флакъра фоку-луі mурі, Ріего се ꙟптінсе суб mантаоа са, трупкюл че се фъ-кусе тъчюпе се деспікъ ꙟп доъ бу-къці че къзуръ фіе-каре д'о пар-те ші де алтъ пе ватръ, ші фу-mаръ mултъ вреmе жуmътате пе-гре, пе урmъ ꙟпчетъ ші фуmул, вжнтул ꙟпчетъ ші тотул се фъку ꙟптупекос, лініщіт, ші тъкут.

Ла чѣ д'ънтъю лучіре а зіорі-лор, Ріего теmъндусе ка съ пу се ia дупе дъпсул вжпъторії, се ску-лъ біпішор, луъ о пушкъ ші еші фър съ'л аузъ піmені. Лъсасе о ꙟпбръкътіпте че'ю ꙟmпрумутасе упул дін вжпъторі. ꙟп пічіоаре авѣ піще чісте лупці де телетін, песте mіжлок ера ꙟпчіпс ку уп бръў рошу упде ꙟші пусе уп ку-ціт цѣпън; паре къ пу mai ера ачела; mерсул луі обічпуіт ера цѣпън, ꙟпсъ ꙟпчет, ші фіе-каре пас че сеmъпа къ се ꙟпфіцѣ бърбътеще ꙟп пъmжпт, аръта пе уп бърбат хотържт; ꙟп ачѣ зі пе лъпгъ ачѣ цепепіе се алътура ші о активітате першъдътоаре! Хаі-пеле сале челе пуоъ ꙟі десеmпа форmеле mускулоасе але тълпаре-лор че mai паіпте ꙟі стэ аскупсе ꙟп веmтіптул съў преоцеск. Куm се възу афаръ дін колібъ, ꙟпче-пу а'ші черчета арmа ку бъгарѣ де сѣmъ а упуі вжпъторю векю, тра-се оцъліле, черкъ пулберѣ, ꙟmплу кътреі глоапце, ші се гъті съ пор-пѣскъ къпд, зече паші де парте, възу пе фрате-съў Стефапо, ар-mат ка уп вжпътор.

— Че фачі аколо? ꙟі зісе.

— Те ащепт, фрате.

— Пептру че?

— Пептру къ вою съ mерг ку тіпе, ші пептру къ вою mерце.

Преотул пу респупсе пімік ла ꙟпчепут, ꙟпсъ дупе че се гжпді пу-цін, зісе: — Вреі?

— Дар.

— Фоарте біпе! фіе. Плінъ 'ці е пушка?

— Плінъ фрате.

— Іатъ доъспрезече глоапце, іа-ле ші аіде съ порпіm.

Поате съ ва mіра чіпева къ ду-пе пепріііmірѣ де кусѣръ, преотул

се ꙟнвоі акꙋт кꙋ ꙟнлесніре ка съ ꙗ кꙋ сіне пе фрате-съꙋ ꙟнсъ таі ънтъіꙋ кꙋноще пе Щефано ꙋн от енерџек, апоі ъдъжлꙋꙗ тꙋлт асꙋпра лꙋі ла о тревꙋінцъ деапъраре; ші ꙟн сфжршіт, івінлꙋсе оказіа, нꙋ пърѣ ръꙋ съ факъ пе фрате-съꙋ а се деиріиде кꙋ прімеждіа.

Порніръ: віжъліа ꙟнчетасе, черꙋл ера албастрꙋ ші кꙋрат, гъпаха акоперѣ ꙟнкъ пъмжнтꙋл, дар нꙋмаі ера нічі вжнт нічі плоаіе, ші ꙟн аер се сімцꙗ ачѣ рекоаре ꙋстꙋрътоаре каре плаче кꙋіва ꙟнтр'о зі фрꙋмоасъ. Аиꙋкаръ пе нотека дін дрѣпта дела Hospice, ші се възꙋръ ꙟнфацъ кꙋ Маледѣтта, чел таі фрꙋмос гіецїар дін Піріней; Маледетта (Афꙋрісита) чел таі потрівіт нꙋме де гіецїар дін тот ꙋніверсꙋл! ꙟнклінатъ асфел асꙋпра ꙋнꙋі дѣл, лꙋчіе асфел ка о оглінлъ, ꙟнкісъ де тоате пърціле де мꙋнці, Маледетта се кобоаръ пінтр'ꙋн повжрніш пе несімціте пънъ ла о грозавъ ржпъ. Ꙟн зіоа ачѣ атмосфера ера транспарентъ, сенінꙋл черꙋлꙋі лꙋчѣ ші ісвꙗ ꙟн окі ка ші ꙟн Італіа, ші разеле соарелꙋі, ісвꙗ д'адрептꙋл ꙟн жос асꙋпра гіецелор, се стінцѣ асꙋпра албꙋлꙋі стрателор де зъпадъ, саꙋ скінтеꙗ ка діамантꙋл пе вжрфꙋріле гіецеі.

Ла прівеліщѣ ачѣста, ріего рждікъ кꙋ віоічꙋне тъінеле кътре чер, ші стрігъ кꙋ кълдꙋръ:

— О гіацъ! ші мꙋнціор! Пе ꙋртъ ꙟнтꙋрнъндꙋсе кътре фрате-съꙋ:

— Да Жанот аре дрептате, ꙋрсꙋл тревꙋе съ фіе ꙟн пъдꙋрѣ ачѣста де бразі да стънга. Ка съ ажꙋнцем аколо тревꙋе съ ꙋркъм Маледетта, ші ларцеле еі кръпътꙋрі аꙋ ꙟнгіціт дестꙋі мꙋнтені. Кꙋ тіне аі кърліцеле ші фꙋніа?

— Кꙋ міне, фрате.

— Адꙋо-ле.

— Стефано се сꙋпꙋсе: Лꙋаръ о фꙋніе лꙋнгъ де опт пічіоаре, ші легъндꙋсе кꙋ дънса цапън песте міжлок амъндоі ꙋнꙋл де ꙋн къпътъꙋ ші алтꙋл де алтꙋл, ꙟн кът де ва алꙋнека ꙋнꙋл съ се ціе де фꙋніе опрінлꙋ'л чела лалт съ нꙋ казъ: пе ꙋрмъ ꙟші ꙟнцепенірь ꙋне ла пічіоаре ꙋн фел де колці саꙋ кърліце де фер, ші ꙟнченꙋръ а се сꙋі. Мерсеръ асфел гръніш маі ꙟꙋлт де о жꙋмътате де лёгъ, ші се апропіа де локꙋл хотържт; кънд де о датъ се спарсе гіаца сꙋбт пічіоареле лꙋі Стефано: скоасе ꙋн ціпът маре ші се фъкꙋ невъзꙋт ꙟнтр'о кръпътꙋръ. Нопа че мерцѣ ꙟнаінте, трас ші ел де греꙋтатѣ фрате-съꙋ алꙋнекъ ръпеде пънъ ꙟн марцінѣ пръпастіеі.... ші ел

ꙟсȣшї ера съ фіе ꙟнгіціт, ꙟсъ алȣнъндȣшї тоатъ вꙶртȣтѣ, ꙟmпінсе колції де фер атът де таре ꙟнаінте ꙟкът се опрі ꙟндатъ. А'шї десфаче о mънъ, а ръсȣчі фъніа пе брац ка съ о скȣртеze, ꙟї фȣ трѣба де о кліпъ. ꙟчепȣ а траџе кȣ бърбъціе пе Стефано ла сіне, ші ꙟндатъ деџетеле фълкъȣлȣї се акъцаръ де марџінѣ гропеї, преотȣл ꙟші ꙟндоіеще пȣтеріле; Стефано есе афаръ пънъ ла пепт. Кȣрацїȣ! кȣрацїȣ! ꙟї стрігъ Ріего, ші тоці mȣшкії і се ꙟнгінд ꙟн чѣ maї дȣпе ȣрmъ сіліндȣ де търіе; Стефано се ꙟнценепеще таре ꙟн кот, се ардікъ есе афаръ ші каде жȣmътате лешінат ꙟнтінс пе гіацъ; къте ва пікътȣрі де ракіȣ ꙟл ꙟнсȣффлецїръ ꙟндатъ, преотȣл ꙟї спріжіна капȣл, ші лакръміле ꙟї кȣрџѣ дȣпе обраz ла вале. Кȣ тоате ачестѣ, ꙟндатъ че фълкъȣл ꙟші вені ꙟн сіне: — Аіде Стефано, съ порнім, ꙟї zісе ел.

— Біне, фрате.

Ворбеле ачестѣ ле пронȣнцъ жънеле кȣ ȣн глас слаб ші несігȣр; ꙟнкъте ва mінȣте, фігȣръ, глас, терџере тоате се скімбасеръ ꙟнтр'ънсȣл. Стефано ꙟші пердȣсе пърінції maї кънд се афла ꙟн фаше, ші Ріего ꙟл крескȣсе, ел ꙟл адȣсе ꙟн Франца, ші ꙟї кȣmпъrасе maї търzіȣ о царінъ; Ріего ꙟї ера татъ ші фрате; апої професіа лȣї де преот, ачел характер енерџік ші ачѣ фісіономіе страшнікъ ꙟндоѧ респектȣл лȣї Стефано пънъ ла сфіалъ; біетȣл жȣне авѣ пе кіпȣл съȣ немішкарѣ тъкȣтъ а сȣппȣнереї, прекȣm ші Ріего пе а порȣнчеї; ꙟнсъ дела къдерѣ са о тȣрбȣраре некȣноскȣтъ ꙟї атестекасе фісіономіа пе фігȣра са вена ȣнȣл дȣпе алтȣл о mȣлціme де сіnтімеnте діверсе; ꙟнгъдȣіна, се ꙟн фіора, кȣноскȣ акȣm фріка, възȣнд моартѣ атът д'апроане... Nȣ maї семъна Omȣ.

Nе възъндȣсе ȣрсȣл апроапе де Маледетта, атъндоі вꙶнъторіі інтраръ ꙟн Пірінеії спаніолї пе ла поарта де Пікада. Че прівеліще! ꙟнаінтѣ лор форта фȣндȣл таблоȣлȣї, тоате вꙶрфȣріле Пірінеілор спаніолї шꙶрȣіте ка ȣнȣл песте алтȣл ꙟндеосебіте пъцімі, кȣ mії де феце дȣпе депъртарѣ лор: челе д'ънтъю верzі, челе де адоілѣ вінете, пе ȣрmъ албастре, апої maї албічіоасе, ші тоате сеmънате де бȣкате де zападъ, ꙟнтокmаї ка н ще роzе албе къzȣте дін чер; ꙟн дрѣпта ші ꙟн стънга ка съ ꙟнкадре ачест таблоȣ ал mȣнцілор, доъ пъпрасніче стънчі де о ꙟнълціme грозавъ, негре ші

лȣчінде ка о арматȣрь вінецітъ, ші ꙟн сфжршіт пе ȣна дін ачесте стъпчі токmаі пе вжрф, ста ꙟп пічіоаре ȣн пъстор каталап, пȣс аколо ка паzнік ал хотарȣлȣі. Кънд zърі пе вжнъторі, ел ꙟші ꙟнкрȣчішъ кȣ mъндріе брацеле, ші ачест омȣ свелт ші mȣскȣлос, се деосебіа ꙟнтр'ȣн кіп кȣ тотȣл піттореск пе фȣндȣл де сеnін ал черȣлȣі.

Абіа фъкȣсеръ къці ва паші ꙟн Спаніа, ші Ріего се опрі де одатъ, ші фъръ а се ꙟнтоарче, фъкȣ семп кȣ mъна фрате-съȣ а се опрі ші ел. Стефано аскȣлтъ; Ріего пȣсе ȣрекѣ, о діпі де пъmжнт, ші аȣzі ȣн сгоmот сърд ка ȣн ȣрлет.

— Урсȣл! zісе ел ꙟнчет лȣі Стефано, дін вжрфȣл шъсȣлецȣлȣі ачела ꙟл вот ведѣ; віно лȣпе mіnе.

— Се ȣркаръ грън̆іш пънъ пе ачел шъсȣлец пе о потекъ mаі де пестръбътȣт. Ꙟн дрѣпта ші ꙟн стънга еі ера о ржпъ фъръ фȣнд, ꙟн капȣл еі, ꙟн фаца вжнъторілор ера о адоілѣ потекъ че дȣчѣ кътре ȣн вжрф вечін; дȣпе къте ва mіnȣте, преотȣл zърі ȣн ȣрс пъпраснік че се кобора ꙟн лȣнгȣл пътчіі ȣскате а ȣнȣі шжроіȣ.— Іатъл, іатъл! zісе; Стефано, ꙟнтінде пȣшка ші дъте а'л пънді ꙟн ȣнгіȣл дрȣmȣлȣі... кънд ва фі коло, веzі тȣ, лънгъ ачел брад, окіеще'л ꙟн спете ші дъ; де нȣ'л веі пеmері тȣ, еȣ ꙟл... се прекȣртъ възънд къ ȣрсȣл віне.

— Dъ Стефано! — Стефано слобоzі, ꙟнсъ, саȣ къ ера прѣ департе, саȣ къ mънаі тремȣрѣ, къ глоанцеле ісбіръ ꙟн стънкъ. Ла сгоmотȣл ачеста ȣрсȣл се ꙟнтоарсе ꙟнпартѣ кътре вжнъторі ші веніа ȣте спре дъншіі: ера доъ zечі де паші де парте. Dіn норочіре калѣ се котѣ пріn mіжлокȣл стъnчелор ші лȣнцѣ депъртарѣ дін котітȣръ ꙟн котітȣръ. Ріего ꙟнтінде пȣшка, слобоаде; ꙟнсъ фіара, къпрінzȣсе, дін ꙟнтъmпларе, ла о парте, доъ глоанце трекȣръ пе д'асȣпра, ші чел д'ал тріелѣ ꙟі стръбате коаста. Сънцеле ꙟнчепȣ а чішні пе петре скоате ȣн ръкнет гроzав ші се репеде асȣпра шесȣлецȣлȣі.

Фішечеле! фішечеле! Стрігъ Ріего фъръ а се ꙟнтоарче, ші ȣітъндȣсе mереȣ ла ȣрс опрінzȣсе ꙟндрȣmȣл де болованіі чеі mарі ші де бразіі рестȣрнаці. — Стефано тъчѣ.

— Фішечеле! глоанцеле! ꙟці zік, ꙟн треі mіnȣте е ачі.

— Сȣнтем перлȣці! zісе Стефано, с'аȣ дȣс глоанцеле.

— Че спȣі! ȣnде сȣнт глоанцеле?

— Mi aȣ къzȣт тѣшка ↑п кръпътȣра Малелеттеi.

Се аȣzia тортоiтȣрiле ȣрсȣлȣi че се апропiа.

— Аȣ къzȣт ↑п Малелетта! Дȣтпеzеȣле!

— Съ фȣџiт! съ фȣџiт! стрiгъ́ Стефано.

— Съ фȣџiт! пе ȣнде? кȣт? съ апȣкът пе лрȣт, ↑паiнте. пȣ везi къ пе лȣчет ↑п гюреле ȣрсȣлȣi? съ апȣкът пе дрȣтȣл пе ȣнде ат венiт е кȣ непȣтiнцъ, пȣ е кȣпȣтiнцъ а те коборж пе ел, шi ȣрсȣл ↑п доъ-zечi де тiнȣте пе-ажȣнџе.

— О таiкъ Фечiоаръ! стрiгъ фълкъȣл къzънд ↑п џенȣкi.

Ursȣл перѣ шi ꙗр се аръта пентрȣ котiтȣрiле лрȣтȣлȣi... шi венiа терeȣ:

— Хаiде! пȣ е времѣ де фрiкъ фрате, zice преотȣл кȣ ȣп глас таре шi ꙗте; таi авет пъдежде, п'ат пердȣт тоате: Маi авет ȣп тiжлок грozав кȣ каре се слȣжеск тȣнтенiii къте о датъ. Ia съ'џi въz кȣџiтȣл: бiне... е лȣнг шi грос ка ал теȣ; аскȣлтъ, песте ȣп тiнȣт ȣрсȣл е ачi....

Се аȣzia ратȣрiле де бразi къ тросниа сȣвт пасȣрiле лȣi.

Кȣт с'о скȣла ↑п пiчiоаре, еȣ тъ дȣк дрепт ла дънсȣл кȣ брацеле дескiсе; ел о съ вiе ла тiпе еȣ о съ'л ꙗȣ ↑п браце. Тȣ атȣпчi съ алерџi шi съi ↑пфiџi кȣџiтȣл ↑п коастъ ла стънга пънъ ва къдѣ

— Да, фрате.

— Маi вжртос, багъ сѣта съ пȣ'џi тремȣре тъна, iсвеще џѣпъп.

— Дар фрате.

— О! жȣпъпi ȣршii тъ кȣпоскȣ; шi ачѣста фiе грozав ка шi ȣп леȣ, требȣе съ стрiнгъ кът ва шi лестȣл де таре ка съ поатъ а тъ сȣгрȣта.

Рiего сетъпа весел; дар Стефано пердȣсе фаца;

Ȣрсȣл съ аръть́ ꙗр.

— Хаiде ла трѣбъ! пȣ ста, zice преотȣл, аȣzitai Стефано? ↑п-трȣ коасте ла стънга.

Ȣрсȣл е ла дъпшii, съпцеле шжрȣiе пе жос: се репеде; Рiего дескiде брацеле, фiарa ардiкъпдȣсе ↑пкiчiоаре, се арȣпкъ́ асȣпра лȣi ка съ'л сȣгрȣте; лȣпта ↑пчепе.

— Фрате! фрате! алѣргъ!

шi гласȣл лȣi Рiего ресȣпа ка тȣпетȣл; ↑псъ Стефано, пердȣт. пȣ'л џiпѣ пiчiоареле, i се ↑пкъiежепасеръ окii шi пȣ пȣтѣ съ факъ пiчi о тiшкаре ↑п сиъпжiсе гроаzа;

— Фрате! алѣргъ! гласȣл лȣi Рiего се слъбiа.

Ȣрсȣл ръкпiа грozав; ↑i ведѣ чiпева хiдосȣл кап пе ȣтерȣл преотȣлȣi; гȣра ↑i ера дескiсъ, окi

рошії ка флакъра... гюреле і се ѫнфіцѣ ѫн ръпікії луі Ріего, ші сънџеле курџѣ пе лабеле грозаве ші пе веста чѣ вѫнътъ а вѫнъторулуі.

Лупта цінѣ де кътева секунде Стефано, ка ун небун ѫнтіндѣ брацеле ші ну се тішка.

— фрате алѣргъ! алѣргъ! ші гласул де че терџѣ слъбю, ръкнетеле се фъчѣ ші маі грозаве.

Ку тоате ачестѣ ла чѣ дін урмъ стрігаре а фрате-съу. Стефано сетъпъ ѫн сфѫршіт къ съ деўѣптъ, ѫші скутуръ трупул ка ун ом че сѣмтъ къ ю хотърѫре ку куцітул ѫн мънъ, се репеде асупра урсулуі ші ѫл ісбеще ѫн коастъ; ѫнсъ брацул ѫі е моале ші вѫрфул ну се ѫнфіце; атунчі купрінс де о гроазъ, арункъ арма ші ел репеде д'афуга пе потека чѣ мікъ.

— фрате! фрате! мурмуа Ріего ку ун глас аступат... Nimік ну поате съ опрѣскъ пе Стефано, ші преотул се веде сінгур! ва съ'ші скоацъ куцітул, дар стрънс таре де урс ну поате. Атунчі де деспъдежде адунъндуші о ръмъшіцъ де путере, ѫнпінце фіара пънъ ѫн марџінѣ пръпастіеі, сгудуе, урсул алунекъ, каде, ші се пръвъленск амъндоі ѫн пръпастіе. Ѫн времѣ челор дін урмъ мінуте але ачещії лупте се аузіа маі сус де ачел шесулец ун глас стрігънд: курацю! курацю! ші ун ом се коборъ грабнік ла доуъ луптеі. Сосі абіа ръсуффлънд ші плін де судоаре... Дар сосі прѣ тързіу.»

Векіул меу пріетен се опрі ачі пуцін ку повестірѣ са, ка съ базъ че ефект а фъкут. Прівіа ла міне ку ачѣ кътътуръ де окію ѫнтребътоаре ші хорітоаре де лауде че е фірѣскъ ла повестіторії мулцуміці де алор повесте; еу ѫнсъ ну врѣм съл фак аша лесне а се мулцумі де ентусіасмул меу, ші респунсеію ка la Fontaine: съ ведем сфѫршітул.

Аша ел иар ѫнчепу.

Адоазі дупе ачѣстъ сченъ ера сербътоаре ѫн сатул унде D. Ріего ера преот; ашъза порунбул ѫн зжніце, ун мър де кърунце ковілтірате ку рогожині, ші трасе де бої, ьепіа сдрунчінъндусе пе друмул петрос; ку болдул ѫн мънъ мънъторії ѫмпунџѣ боіі ші ѫндрепта кърунцеле кътре ун кошер фоарте маре, акъруіа ушъ дескісъ къта ѫн піацъ: аколо ку куте ун кош ѫн спате, вѫнъторіі де кусѣръ, ера сетеоі акум ші пріімѣ букателе ші терџѣ съ ле арунче ѫнтр'ун колцу ал кошарулуі, ѫн време че бъіеції, бъіетеле ші мумеле, стънд жос ѫнпрецюрул ачещії гръмъзі курцъ гръунцеле

дȣпъ кочені, кънтънд ніще кънте-
че векі, ші пѫнѢ д'о партеа чеї кочепії
карі слȣжеск сърачілор а се ꙟнкъл-
зі ȣрпа кȣ хъпшії. Ла патрȣ чѢ-
сȣрі лȣкрȣ се съвѫршісе. О, де
Felsen пропрієтарȣл кошарȣлȣї,
тріміce ȣн вȣріаш кȣ він тȣнчі-
торілор, ші кошарȣл се префъкȣ
ꙟнтр'о салъ де данце.

Ꙟн міжлокȣл бȣкȣріеї ценерале
ȣн плȣгар дȣпе ꙟнкъ, стънд ꙟн-
тр'ȣн колц пе о гръмъдȣ де ко-
чені, прівѣ данцȣл челор лалці
ші пȣ лъпца нічі де кȣм, аȣзѣ
кънтънд, ші пȣ кънта; сетъпа пȣ
гъндȣрі ші сȣпъръ, пȣмаї кънд
се ворбѣ апроапе де ел де спре
кȣрацѣл алде пъріптелȣї, ші деспре
сервътоарѢ че се гътеще ла ꙟнтȣр-
нарѢ лȣї, атȣнчі ꙟші ꙟнтȣрна
капȣл, ші фісіопоміеї лȣа о ес-
пресіе де мѫніе маі салбатікъ;
апої ꙟндатъ ѣр кадѢ ꙟн гѫндȣріле
сале.

Съвѫршіндȣсе данцȣл чел д'ън-
тѫю; фетеле ші фльъкъїї се аппро-
піа де ел, ші ел нічі де бъга де
сѢмъ. Ꙟл пȣсеръ ла міжлок
ші де одатъ ꙟл дещептаръ дін гѫн-
дȣріле лȣї, прін хохотеле де рѫс
дін тоате пърціле.

— Хеі! ЕчѢхоп, ла че те гѫп-
дещі.

Ел архікъ ръпеде мі кȣ віоічȣ-
пе окії, ші петрекъндȣ'ші мъна пе
фрȣнте ка ȣп ом че се дещѢптъ,
ле зісе че врещі?

— Че фел! нічі ȣп кънтек астъзі
поетȣле.

— Нȣ кънт астъзі, лъсаці-мъ.

Спȣне-пе дар історіа кȣ треї
доріпце.

— Мъіпе въ воїȣ спȣпе о.

— Дака е аша, фъ-пе чева версȣрі
асȣпра вънътоареї пъріптелȣї ка
съ і ле кънтъм кънд се ва ꙟн-
тȣрна.

— Пъріптеле! стрігъ ел кȣ ȣп
глас грозав.

— Везі віне, тȣ каре 'л ȣбеші
атъта

— О! ꙟл ȣбеск! дар... дар пȣ
маї фак нічі ȣп верс.

Ші поетȣл се ашезъ ѣръ кȣ ȣп
аер посоморѫт.

АчѢстъ ворбъ а поетȣлȣї дещѢптъ ꙟн
ноі палте кȣцетърі де ідеалітате ші
де ꙟпълціме че нічі де кȣм пȣ се кȣ-
він лȣї ЕчѢхоп. ЕчѢхоп е ȣп кȣрат
сътѢн, кȣм се ꙟнтъмплъ адесѢ
ꙟн пърціле де міазъзі, де чеї карі
фак ла кънтече ꙟн лімба лор де
сате асȣпра пȣпцілор, ші ботезе-
лор, ші сȣнт кȣноскȣці ꙟн прѢж-
ма пентрȣ есалтаціа ші талентȣл
лор.

Дапцȣл, дȣпе кътева мінȣте ꙟн-
чепȣ ѣръ, кънд тот де одатъ въ-
зȣръ пе поет къ'ꙟші скімбъ фаца;
бȣзелеї і се ꙟнтредескідѢ ші ꙟнгълпа

чꙋва; окії ꙟї ера аццінтаці асꙋпра ꙋшеї кошарꙋлꙋї. Уша се тішка ꙟнчет ші Стефано пердꙋт, кꙋ фрꙋнтѣ плекатъ веніа ꙟнчет. Тоці се ръпеⷣ асꙋпра лꙋї кꙋ неастъмпър ші кълдꙋръ: — Пърінтеле Ріего, пърінтеле Ріего!

Стефано нꙋ респꙋнде·

— Чі спꙋне-не ꙋнде е?

— А мꙋріт, zісе Стефано кꙋ ꙋн глас ꙟнпекат·

— А мꙋріт? кꙋм? ші тꙋ?

— Ерам атъндої пе гіеціле Маїестеттеї, ші скъпътъндъ ꙟнтр'о кръпътꙋръ с'а фъкꙋт невъzꙋт?

Деспъдежлѣ се zꙋгръві пе феціле тꙋтꙋлор, кънд о датъ ꙋн ом се ръпеде ші депъртѣzъ ꙟн латꙋрі пе тоці сътенії· Ера Еꙋѣхон Мерце ла Стефано ші ꙟї аппꙋкъ брацꙋл ші прівеще ла ел дрепт ꙟн фацъ: — Мінці, стрігъ мжніос. Сътенії се гръмъдеск, се ꙟндесѣзъ ꙟнпрецꙋрꙋл лор, ші лаком десківд окії; Стефано, пердꙋт ші мꙋт, плѣкъ окії ꙟн жос.

— Афлаці, zісе ел, ꙟнкрепътъндꙋсе кътре прівіторії ачещії чєнє. Пърінтеле с'а лꙋптат пепт ла пепт кꙋ ꙋрсꙋл, ші ъста, фрателе съꙋ нꙋ 'ла ажꙋтат.

Сътенії ꙟнчепꙋръ а се сꙋппъра.

— Ші ꙋітаців ла ел, къ авѣ ші ꙋн кꙋціт!

Кътріріле се ꙟнтържтаръ ші маї мꙋлт·

— Ші а арꙋнкат кꙋцітꙋл жос ші а фꙋціт ка съ скапе!

Тоці се депъртаръ де Стефано.

— Ерам кꙋ вр'о чінчі zечі де пашї; ꙟм стрігат съ стѣ; ꙟнсъ атꙋт ꙟл стъпжнісе фріка, кът нꙋ м'а аꙋzіт! — О щії тꙋ ачѣста zісе лꙋї Стефано, ші ꙟнтр'ачѣші време скоасе дін веснъ ꙋн берет сжнцерат; ꙋіте, тот че маї ретъсесе дела фрате тъꙋ кънд ам сосіт ꙟн локꙋл лꙋптеї, ші тꙋ маї кꙋтеzі съ те маї аппропії де ноі? кꙋтеzі а маї шедѣ пе ачѣші банкъ кꙋ ноі? еші афаръ, еші афаръ.

Нꙋ сфжрші біне ачесте кꙋвінте, ші ꙟлісбеще песте обраz кꙋ беретꙋл, маі репетъндꙋї кꙋ мжніе: еші афаръ!

Сътенії ꙟнтържтаці ші еі прін мжніа лꙋі Еꙋѣхон се репеzіръ асꙋпра жꙋнелꙋі, ші де тоате пърціле се ардіка анатема: еші афаръ! еші афаръ! — тръсніт прінтр'ачѣстъ ескомꙋнікаціе, неноро-чітꙋл се депърта, кънд ꙋша се дескісе ꙟнкъ о датъ, ші інтръ ꙋн ом плін де сънце.

Ачѣші стрігаре еші дін гꙋрідя тꙋтꙋлор.

— Пърінтеле Ріего!

Ꙟн адевър ера ел. Тоці сътенії се детеръ ꙟнтр'о парте, преотꙋл лꙋъ пе Стефано ші ꙟї zісе:

Стъі ачі, фътꙋл меꙋ. Стефано къzꙋ ла џенꙋнкії лꙋї. Ла ꙟнчепꙋт се фъкꙋ о тъчере ꙟнтре чеї адꙋнаці че сетъпа маі а гроа-

зъ. Тоцї паре къ ера піще статуе. Ѫнефѫршіт, дупе кътева мінуте ЕчѢхоп се апропіе де D. Ріего ші ку уп глас плін де мішкаре, zісе:

— Dар пу тѣ аї луптат сфінціата ку урсул?

— Вεzі біне къ еў м'ам луптат, респунсе преотул ку гласул съў лініщіт, ші ѫі аратъ вестінтеле съпцерате.

Dар п'аї къзут ѫп пръпастіе?

— Da.

— Хеї, апої кум?

— Dумпеzеў м'а апърат: къці ва паші маї ѫп жос де мал, ші с'а пріис чінгъкоарѢ де колцул упеї стъпче; урсул ѫп къзътуръ мъ слъбісе, ші къзу сінгур ѫп фупдул пръпастіеї. Ку кът ворбіа D. Ріего, ші сътеній ѫнчепуръ а креде къ ел тръіеще, ку атът се апропіа еї де дъпсул ку рекупоціпцъ: паре къ ар фі веніт съї мулцумѢскъ къ а скъпат діп прімеждіе. Стефано ѫі сърутъ мъна ѫпнекат де обіде; — фрателе меў! фрателе меў.

— Че ера стрігъріле ачелѢ къпд інтрам еў? zісе преотул ку уп топ греў, Пентру че гоніці пе флъкъул ачеста.

— Пентру че? стрігъ ЕчѢхоп; пу е аша къ невоіашул ачеста....

— Копілул ачеста пу е уп невоіаш, ѫі зісѣ ворба Ріего: 'ла фост фрікъ, пентру къ кътева мінуте ѫнаінте, ку пуцін скъпасе дела моарте! Каре діп воі ар кутеza съ zікъ къ ѫп локул луї ар фі путут фаче алт фел? Ші чіпе ар кутеza съ'л гопѢскъ къпд еў ѫл іерт ші ѫл ѫпбръціш?

Преотул се уіта ла ЕчѢхоп, ші стръпцѢ ѫп браце пе фрателе съў, каре се аскупдѢ ла спіпул луї. Ачесте ворбе ростіте ку сімплітате ші лініще, фъкуръ пе тоцї а пумаї кърті німік, ші D. Ріего адъогъ:

— ЕчѢхоп, віп' ачі.

ЕчѢхоп се аппропіе.

— Dъ мъпа луї Стефано.

ЕчѢхоп се кам кодї.

— Dъ мъпа луї Стефано, ЕчѢхоп се супусе; ші ѫпдатъ тоцї се аппропіаръ де флъкъў, ші ѫнчепуръ съї ворбѢскъ дулче. Чіпе ар фі възут прівеліщѢ ачѢста, с'ар фі мірат де мінупата стъпѫпіре а ачестуї преот че ворбіа аша де ѫнчет.

— Хаіде, съ ѫнчѢпъ хапцул; ші думпѢта поете, zісе луї ЕчѢхоп сурѫzъпд, думпѢта пе веї фаче кътева версурі пентру моартѢ урсулуї.

Ernest Legouvé

ANTEEA MINUNE
a
SANTEI FILOMELEI

Репродъкънд ачѣстъ повестіре плъкѣтъ ші кꙋ дꙋх а Dꙋї Alex. Dumas, пъдъждꙋїт къ чітіторії ноштрї вор аффла ка ші ної о кꙋратъ глꙋмъ. Дꙋхꙋл де сꙋперстіціе копілърѣскъ де каре се стъпжнеще породꙋл чел де жос ꙟн Італіа, адеверѣзъ феліꙋл ачеста де легендъ каре нꙋ аттінџе ꙟнтрꙋ німік інтереселе реліџіеї че сꙋнтем даторї а о чінсті.

«Ерам ла Neапол ла 1835 ꙟнвремѣ кънд нꙋ ера алтъ ворбъ де кът де мінꙋнеле Сантеї Філомілеї; ачѣста есте ꙋна дін аллеселе креаціеї модерне, ші дела 1827 пънъ ла 1828 а довжндіт атъта нꙋме, че нꙋ аре нічї ꙋн мартір дꙋпе времѣ лꙋї Тіберіе ші Калігꙋла. Nꙋмеле ші вестѣ ачещії аллесе с'аꙋ ꙟнтінс ші дінколо де хотаръле Італіеї, пентрꙋ къ се афлъ ꙟн маре чінсте ші ꙟн Белџіа ші ꙟн Џерманіа ші ꙟнсꙋші ꙟн Франца.

Іатъ че фел Санта Філомела с'а фъкꙋт протектоаре ꙋнеї сатꙋ нꙋміт Mugnano, ші прін каре акт ꙟнсемнат ꙋн преот а фъкꙋт съ фіе чінстітъ де пород.

Пела сфжршітꙋл анꙋлꙋї 1826 локꙋіторії дін Mugnano, че есте кꙋ кътева леге департе де Neапол авꙋръ непорочірѣ съ ле моаръ преотꙋл. Ръпосатꙋл ера ꙋн ом бꙋн, каре се мълцꙋміа ꙟн челе че се афла. Кънд Леон XII а бінеvoіт ка съ порꙋнчѣскъ, ші ꙟшпꙋтернічѣ тоате орашеле ші сателе Італіеї ка съ'ші ia фіе каре пе сѣмъші дін катакомбеле Ромеї оасе де вре ꙋн мартір спре а ші ле фаче патроанеле сале ші обжетꙋл ꙋнеї ꙟнкінъчꙋнї партікꙋларе, ачест преот нꙋ с'а сокотіт а се фолосї дін ачѣстъ бінекꙋвжнтаре, ші 'ші а лъсат парохіа са тот сꙋбт патронацꙋл сантꙋлꙋї Antonio, пе каре ꙟл авѣ де мꙋлтъ времe де патрон. Кꙋт с'а оржндꙋіт алт преот ꙟн локꙋл ръпосатꙋлꙋї, ачестꙋіа ꙟї вені ꙟн гжнд съ факъ ꙋн алт алтар ꙟнпротіва челꙋї дъінтъꙋ. Аша дескісе окії тꙋтꙋлор локꙋіторілор дін парохіа са а дꙋа ꙟн бъгаре де сѣмъ біне кꙋвжнтарѣ понтіфікꙋлꙋї, ші ле пропꙋсе ка съ порнѣскъ ел ла Рома ші съ ле адꙋкъ де аколо чь-ва чева гъсі маї бꙋн, саꙋ вре ꙋн сфжнт саꙋ вре о сфжнтъ; ꙟнсъ фіінд къ чеї маї мꙋлці преферꙗ о сфжнтъ, ел се фъгъдꙋї къ се ва сіlї кꙋт ва

пꙋтѣ съ ле аддꙋкъ о протектоаре. Ідееа породнлꙋї ера поате хотържтъ пентрꙋ о сфжнтъ, темъндꙋсе ка нꙋ кꙋтва санто Антоніо, де каре пънъ ачі н'авѣ а се плъндже, съ нꙋ се сꙋппере де ва да ꙟн ріваль ші ꙋрман ꙟн локꙋї, ꙟн време че де вор аддꙋче о сфжнтъ нꙋ ва пꙋтѣ съ се сꙋппере фіінд парте фемееаскъ, кътре каре легіле чівілізаціеї не порꙋнчеще съї фъчем лок, ші съ ї'л лъм пе ал ностръ. Фъкъндꙋсе хотържрѣ, содꙋл порні ла Рома, се коборж ꙟн катакомбе, пꙋсе ꙟнтр'ꙋн сікрїꙋ челе дъинтъю оасе че аффлъ, ле аддꙋсе ꙟнаінтѣ папеї каре ле ботезъ ші ле віне кꙋвжнтъ кꙋ нꙋмеле мелодіос де Філомела, ші ле аддꙋсе ла попорені съї, карі се мꙋлдꙋміръ къ къщігаръ о сфжнтъ ꙟн токмаї дꙋпе дꙋхꙋл ші іпіма лор. Нꙋоа патроанъ а бісерічії дін Мудньано се інсталъ асꙋпра алтарꙋлꙋї.

Кꙋ тоате ачестѣ саꙋ къ нꙋ с'а івіт нічі о окасіе, саꙋ пентрꙋ къ ера де кꙋрънд веніть, къ Санта Філомела нꙋ аръть нічі ꙋн семнꙋ, паре къ нічі къ се афла пре пъмжнт ꙟн време де ꙋн ан. Тоате мерџѣ тот ка ꙟн времіле сантꙋлꙋї Антоніо, адікъ нічі маї біне нічі маї ръꙋ; деосебірѣ ера къ преотꙋл акꙋм фъчѣ къте доъ літꙋргії пе зі ꙟн лок де ꙋна.

Ꙟн времѣ ачѣста фіюл ꙋнꙋї неґꙋдъторꙋ де добітоаче дін Nocera къзꙋ болнав д'ꙋн фел де параліcе. Татъл сꙋꙋ че'л юбеа, ꙟнчепꙋ а кієма дін Неапол мꙋлдіме де медічі (докторі). Ꙟнсъ тоате сілінціле мещешꙋгꙋлꙋї нꙋ пꙋтъръ фаче німік ꙟнпротіва боалеї. Дꙋпе медічі веніръ чѣрлатаніі, бабеле; ꙟнсъ ші дела ачещіа прафꙋріле ші ханꙋріле ремасеръ фъръ ісправъ. Ꙟн сфжршіт біетꙋл пъріnте ардікънд окії дела пъмжнт ла чер, черꙋ о мінꙋне перзънд тоатъ нъдеждѣ де ла орі че кꙋръ. Се дꙋсе ла къте шапте Мадоне дін Неапол, ші орі къ ачестѣ авѣ вре о сънърарe асꙋпра лꙋї пентрꙋ къ нꙋ с'а ꙟндрептат дела ꙟнчепꙋт ла лънседе, саꙋ чіне маї щіе, къ боала копілꙋлꙋї ера тот ꙟначе старе. Біетꙋл неґꙋцъторꙋш нꙋ щіа ла каре сфжнт съ се маї роадже, ші се ꙟнторчѣ кꙋ моартѣ ꙟн інімъ дела Неапол ла Ночера, кънд ꙟнтълні пе дрꙋм пе ꙋнꙋл дін кꙋмътрі съї че лъкꙋіа ла Farno.

— Еі че маї фаче болнавꙋл постръ? ꙟнтребъ ачеста, нꙋї е чева маї біне? Ꙟнсъ ачеста нꙋтѣ жꙋліка дꙋпе кінꙋл біетꙋлꙋї тать деспре старѣ копілꙋлꙋї.

— Че мъ маї ꙟнтребі, дрꙋгъ кꙋметре? респꙋнсе арендашꙋл, щергъндꙋші о лакръмъ кꙋ досꙋл мъній; ꙟмі віне съ ꙟннебꙋнеск.

— Ші пентрȣ че?

— Пентрȣ къ нȣ щіȣ акȣм ȣнде съ маі мерг ші че съ маі фак; нȣмаі ла Сантȣ Іанȣаріе н'ам фост, ші нȣ щіȣ ч'оꙟ фолосі ші д'аколо!...

— Аша! респȣнсе кȣмътрȣл, Сантȣл Іанȣаріе с'а ꙟнвекіт ші ел; авіа ꙟші каȣтъ акȣм ші ел віет де мінънѣ са че аре съ факъ пе тот анȣл, нȣі маі ремъне нічі време нічі пȣтере съ маі вазъ ші де алцii.

— Ч'о съ мъ маі фак дар, дака 'в трѣба аша? ꙟнтребъ арендашȣл сȣспінънд.

— Іа аскȣлтъ, кȣметре, еȣ воꙟ съ'ці даȣ о повацъ, аȣзітȣ-м'аі?

— Спȣне.

— Щіі тȣ че аш фаче еȣ кънд аш фі ка тіне?

— Щіȣ дака 'мі еі спȣне.

— Аскȣлтъ, еȣ м'аш дȣче дрепт ла Санта Філомела. Еа е о сфꙟнтъ нȣоъ, ші фіреще къ воіеще съ'ші факъ ші еа ȣн нȣме. Дȣте да ва кȣметре; апоі кънд о фі ш'о фі, бъиатȣлȣі е ръȣ, нȣ маі е нъдежде, нȣ е аша?

— Аша, ваі де міне!

— Дака е аша, Санта Філомела, деі нȣі ва фаче біне, нічі ръȣ нȣі фаче.

Аскȣлтъ мъ, драгъ кȣметре, ші дȣміте ла Санта Філомела, ші съ мъ бластемі пе міне.

— Зъȣ зісе арендашȣл маі ꙟмі віне съ крез къ аі дрептате, о съ факȣ чеѣ че мъ повъцȣещі, ръмъі сънътос, кȣметре.

— Мȣлцам дȣміталe.

Ші фіінд къ атънлоі прієтенії ажȣнсесеръ ла локȣл ȣнде аппȣкъ дрȣмȣріле дела Сарно ла Борва, се деспърцiръ ші аппȣкъ фіе каре кътре каса са.

Адоазі, арендашȣл се сокоті съ пȣе ꙟн лȣкраре хотържрѣ. Ꙟн ревърсатȣл зіорілор порні ла Мȣзеано, стътȣ кȣ ȣміліінцъ ла літȣргіе; пе ȣрмъ дȣпе слȣжбъ, кънд бісеріка ремасе де шартъ, ел се дȣсе ші ꙟнценȣкіе ꙟнаінтѣ алтарȣлȣі сфінтеі. Ачі фъкȣ о фъгъдȣінцъ пе тъкȣте каре довеліа драгостѣ ші дорȣл че авѣ кътре фіюл съȣ.

Ачѣстъ фъгъдȣінцъ фȣ къ ва да Сантеі Філомелеі тоате вачіле сале че се вор лȣоа дȣпе таȣр, ꙟн зіоа кънд слъбъногȣл съȣ фіȣ, ва пȣтѣ мерце ꙟнсȣші съ дескізъ ȣша кошарȣлȣі.

Дін зіоа ачеѣ, де че мерцѣ, копілȣлȣі ꙟі ера маі біне. Дȣпе шасе сънтъмъні се скȣлъ дін патȣл дȣрерії ꙟн каре зъчѣ маі мȣлт де ȣн ан, ші ꙟнблънд ші стръбътънд картѣ фъръ ажȣтор, ꙟн възȣл а тоатъ фаміліа ші а тот сатȣлȣі че се адȣнасе ачі ка съ фіе фацъ

ла ачѣстъ мінȣне, се дȣсе ші дескісе ȣша кошарȣлȣї ꙟнтокмаї дȣпе фъгъдȣінца татълȣї съў.

Дін треї zечі де вачі че авѣ арендашȣл, поъспрезече се лȣаръ дȣпе таȣр.

Арендашȣл ерэ пе де о парте весел де а'ші ведѣ копілȣл съпътос, ші пе де алта тріст къ ачѣстъ сънътате ꙟл коста прѣ скȣмп.

Арендашȣл се гъндї ла кȣмътрȣ съў. Ел ꙟї дідесе ȣн сфат прѣ бȣнў, ші нъдъждȣіа къ ші а доа оаръ ꙟл ва сфътȣі кȣ фолос. Аша ꙟші лȣъ пълъріа ші бастонȣл ші порні ла Сарно.

Вестѣ мінȣнеі венісе ші ачі, ші кȣмътрȣл се міръ кънд вътȣ пе арендаш атъта де тріст.

— Чефел, ꙟї zісе, нȣ есте адевърат ачеѣ че 'мі аў спȣс?

— Ба прѣ адевърат.

— Апоі требȣе съ фії прѣ ферічіт.

— Прѣ ферічіт, нȣмаї доъ а треіа парте дін старѣ мѣ с'а пръпъдіт.

— Че фел?

— Прѣ біне, кȣмътре; м'ам фъгъдȣіт ꙟнаінтѣ сфінтеї ка ꙟн zіоа кънд се ва дȣче фіюл меў ꙟнсȣші съ дескізъ ȣша кошарȣлȣї, къте вачі се вор лȣа дȣпе таȣр, съле аддȣк пріnос Сантеї Філомелеї.

— Шапоі?

— Шапоі, ел а дескіс ȣша кошарȣлȣї ієрі, ші дін треї zечі де вачі че авѣм, аў ешіт поъспрезече афаръ.

— Кȣм поткa! везї аста е кам чюдат. Тȣ вреї съ те цїї де кȣвжнт?

— Ворбъ е! съ мъ ферѣскъ Дȣмнезеў съ zік нȣ.

— Апоі кȣмъ чецї маї рѣмъне съ фачі.

— Съ ведем.

— Дȣкънд вачіле ла преотȣл де ла Мȣгнано, кареле есте ꙟнкъркатȣл кȣ требіле сфінтеї, съ ієї кȣ тіне ꙟнтр'ачеѣші време прецȣл пе жȣмътате ал вачілор ꙟн бані гата. Ачестў образ бісеріческ, кърȣіа нічі прін гънд нȣї тречe де ачѣстъ дърȣіре а та, нȣ ва пȣтѣ съ префакъ вачіле ꙟн бані, декът де ле ва дȣче ла тжргȣл дін Неапол, каре о съ'л факъ а'ші лъса трѣба ші а перде време. Ка съ цїе вачіле ла сіне, ꙟї ва прічінȣі ші аместекътȣръ ші келтȣіалъ а ле хръні. Дъї ꙟн бані прецȣл пе жȣмътате а поъ спрезече вачі, ші де ва пріімі, кȣм о креz фоарте біне, атȣнчі тȣ перzї нȣмаї поъ вачі ші жȣмътате, ші пагȣба е маї пȣцінъ.

— Zъў, кȣмътре, ръспȣнсе арендашȣл плін де мірарe, тȣ щії съ даї нїще сфатȣрі де мінȣне, нȣ

'mi a mai хат де окі асфел де от діванію! Аша о съ фак; тъіне тъ дук ла тош попа ку вачіле ші ку ваніі.

— Еў кънд аш фі ꙟн локул тъў н'аш луа декът орі уна орі алта; ку атъндоъ пу т'аш духе.

— Аша е; хар дака ел пу ва пріімі чеѢ че воію луа ку міне, атунчі требуе съ тъ ꙟнторк ꙟнапоі, ші ютъ о зі пердутъ.

— фъ кум щіі, зісе сфътуіторул; ꙟнсъ....

— Ремъі сънътос, драгъ кумнетре.

— ПрѢ те гръбещі.

— Че съ фак; тъ дук ла фінул меў; пу почію съ тъ сатур а'л ведѢ зімбълнд. Біата Філотеда! ютъ зъў о сфжнтъ кум се каде! ръмъі сънътос.

— Кале бунъ, куметре.

Ші арендашул апукъ друмул кътре касъ, мулцуміт де сфатул че ꙟі дідесе прієтенул, фіінд сігур къ ва ревші ла капътъю.

Аша порні а доа зі, лукнд дупе урмъ челе поъспрезече вачі, ші прецул лор пе жумътате ꙟн бузунар, адікъ 500 скузі романі. Друмул фу бун, ші сосі ла Mugnano, пріімі ка ла чѢ маі бунъ гасдъ дін луме. Ачі вегъ ꙟн куртѢ бісерічіі вачіле, ші ел се суі сус ла преотул. ꙟл афлъ ꙟнтру маре мірare; пентру къ преотул, дупе кум ат спус, пу куноще фъгъдуінца фъкутъ кътре сфжнта, ꙟн кът пу щіа кум съ тълмъчѢскъ пънъдірѢ ꙟн съдъшлуінца са а атътор оаспеці корпаці, каре муцѢ каре де каре ꙟн куртѢ луі. ꙟнсъ арендашул пу зъбові ші ꙟі тълмъчі тоате. АчѢста, фіреще къ се пару преотулуі ун лукру бун, ші арендашул пріп урмаре ун от де іспраъъ; аша пріімі букурос пе оаспеці ші арендашул ꙟнчепу атраце пъдеждуе къ неґоціаціа са ва луа бун сфжршіт.

Ку адевърат преотул фу фоарте лесне ла ꙟнвоіре. ꙟнцелесе де мінуне къ есте мулт маі віне съ се плътѢскъ Санта Філотеда ꙟн вані гата декът ꙟн патуръ; се кат коді ла ꙟнчепут лесне прец; маі черу, маі лъсъ, ші ꙟнсфжршіт се мулцумі ку ачеі 500 скузі.

Арендашул съвжршінд токмѢла ші плата, се коборж ꙟн курте мулцуміт де търгул чел ефтін, фъръ супъраре а Сантеі Філотелеі. Акум ꙟнчепу а'ші адуна вачіле ка съ ле скоацъ пе поартъ ла друм. Лукру пу ера лесне, пентру къ еле афласеръ пъшуне бунъ ла умбра зідуріпор палте, ші нічі пу се мішка дін лок. Възнд ачѢста, арендашул се дусе ла чѢ че ера маі апроапе де поартъ; о апукъ

(УрмѢзъ)

PERIODUL III № 11

CURIER

DE

АМБЕ СЕКСЕ

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіє есє дє доъ орі пє лꙋнъ. Прєнꙋмърація се-фаче ꙟн Бꙋкꙋрещі ла Редакціє, пела жꙋдеце ла ЧЧ. Окърмꙋірі саꙋ̆ ла DD. Професорії. Прецꙋл есте ꙋн галбен.

ANTEEA MINUNE

A

SANTEI FILOMELEI

(Ꙋрмаре)

Де коадъ съ о трагъ афаръ, ꙟнсъ нꙋ ісбꙋті німік; къчі вачеі нꙋі венеа нічі де кꙋм віне съ мѣргъ д'андаретелѣ, ші се ꙟнцепені ꙟнкъ-те патрꙋ пічіоареле, немішкъндꙋсе дін лок, паре къ ар фі фост де пронз ші тꙋціндꙋ грозав де дꙋрерѣ коадеі. Атꙋнчі възънд ел ачѣстъ ꙟмпротівіре кꙋре і се пърꙋ песте фіре, ꙟндатъ ꙟі вені ꙟн гънд о кꙋџетаре къ поате Санта Філомела нꙋ воіеще съ ꙟнтърѣскъ тракататꙋл че с'а фъкꙋт ꙟн нꙋмеле съꙋ̆ ꙟнтре ел ші ꙟнтре преот, ші къ дін протівъ а ꙟнкъркатꙋлꙋі кꙋ тревіле сале че префера ванії ꙟн локꙋл вачілор, еа преферъ вачіле ꙟн локꙋл ванілор; о датъ ласъ коада вачії дін мънъ, ші се ръпезі пе скаръ дрепт ла преот ꙟн касъ. Інтръ ꙟн грозіт, галбен ші плін де сꙋдоаре токмаі ꙟн моментꙋл кънд попа пꙋнѣ ꙟн кꙋтіа скрінꙋлꙋі чеі 500 скꙋзі. Сфінціа са, аꙋзінд къ съ дескіде ꙋша се ꙟн-

тоарсе ші възꙋ пе арендаш.

—Хеі! zice еа, фътꙋа меꙋ, че аі съ'мі маі спꙋі?

— Пе семне, пърінцеле, къ санта Філомела нꙋ е мꙋлцꙋмітъ де тжргꙋл ностръ,

— Че лꙋкрꙋ те фаче съ крезі ꙋна ка ачѣста ?

— Везі къ вачіле нꙋ вор съ еасъ дін кꙋрте.

— Ші че скоці де ачі?

— Къ Санта ва маі віне вачіле декът банії.

— Вом ведѣ де есте ꙋна ка ачѣста.

— Че фел?

— Вачіле нꙋ вор съ те аскꙋлте, нꙋ е аша?

— Аша, пърінцеле, ꙋіте нічі къ вор съ се мішче дін лок, паркъ а дат дракꙋл ꙟн еле.

— Ші еші ꙟнкредінцат къ санта Філомела ле опреще?

— Апоі, Дꙋмнеzеꙋ съ мъ ierте шіꙋ ші еꙋ ч'о съ маі zік!

— Фоарте біне! іатъ ꙟн кꙋтіа скрінꙋлꙋі банії че'мі аі дат. Дака Санта Філомела, дꙋпе кꙋм крезі, нꙋ ва воі банії, ші дореще вачіле, кꙋм а фъкꙋт мінꙋне ла вачі нꙋ ва фі аневоіе съ фак ші ла бані.

— Негрешіт, zice църанꙋл; ꙟмпінце сертарꙋл ші веі ведѣ къ нꙋ інтръ.

Преотꙋл фъкꙋ о мішкаре дін кап дрепт семн де прііміре ші ꙟмпінсе сертарꙋл кареле лесне ші се дꙋсе пареке къ ар фі авꙋт фармече.

—Уіте мінꙋне! zice арендашꙋл.

— Възꙋші? zice преотꙋл.

— Хеі! че ꙟнсемнѣзъ ачѣста?

— Ачѣстъ ꙟнсемнѣзъ, къ ноі ам фъкꙋт о маре грешалъ, фътꙋл меꙋ, респꙋнсе преотꙋл, бъгънд кієеа сертарꙋлꙋі ꙟн бꙋзꙋнар. Еꙋ ам крезꙋт къ санта Філомела воіеще банії ші нꙋ вачіле.

— Везі біне!

— Дꙋмнѣта іар аі крезꙋт къ Санта Філомела воіеще вачіле ші нꙋ банії.

— Везі біне·

— Акꙋм, ꙋіте, дꙋпе кꙋм ці ам спꙋс, къ амъндоі ам фост амъціці, кънчі санта Філомела воіще ші банії ші вачіле.

— Аша есте, респꙋнсе арендашꙋл, вѣз ші еꙋ къ ам фост амъціт. Ші се ꙟнтоарсе ошꙋл акасъ ші фъръ вачі ші фъръ бані.

Alex Dumas.

SUVENIRI

De o călătorie la Roma

Muma lui Napoleon

.... Ꙟmi адꙋк aminte къ дежꙋ-
насem ꙟn zioa aчѣ ла палатꙋл Ко-
лона ла D. Latour-Maubourg, am-
басадорꙋл нострꙋ ла Рoma, дꙋпе
дежꙋн трекꙋсem нꙋmъ арꙋнкатъ
a палатꙋлꙋi Колона ꙟn гръдiнъ,
o фрꙋmoaсъ гръдiнъ ꙋнде ꙟmi
плъчѣ a mъ преꙋmбла, къчi е плi-
нъ де aчѣ singꙋларъ meланхолie
че нꙋ о аффлъ чiнева декът ꙟn
ꙣара aчѣста. Есте елiсеꙋл кꙋ соа-
ре шi кꙋ amор, кꙋ лангореа meri-
дioналъ, кꙋ деосебiтꙋл miroс ал
арбꙋрiлор шi ал флорiлор. Дiн-
тре лꙋmiнiле бразiлор челор mapi,
а челор порасоле але Рomei, ꙟн-
треведе чiнева aracoeli Капiтолꙋ-
лꙋi ꙟn фаꙣъ, шi рꙋiнеле ammесте-
кате че се ардiкъ дiн форꙋл вечiн,
ꙟнтр'о пꙋлбере лꙋminoaсъ. Тоа-
тъ вiаꙣа 'mi am фi петрекꙋт ꙟn
aчѣстъ лꙋmбравъ.

Ла ꙋn чѣс дꙋпе miaza zi, am
черꙋт воie дела D. Latour-Mau-
bourg ка съ mъ дꙋк ла палатꙋл
Rinuccini. Амбасадорꙋл ꙟmi zi-
се рѫзънд:

— Нꙋ воiꙋ съ щiꙋ ꙋнде те дꙋчi;
mъ фак къ нiчi къ щiꙋ.

— Мъ дꙋк съ възъ о дамъ, ꙟi
респꙋнсеiꙋ, aчѣста нꙋ е лꙋкрꙋ com-
promiтътор.

Коборѫiꙋ via San-Romoaldo,
шi дꙋпе къте ва minꙋте сосiꙋ ꙟn
piaꙣа де Venezia. Пiаꙣа aчѣста
ера пꙋстie, шi плiнъ де соаре.
Палатꙋл Венеꙣiei ера аша де стръ-
лꙋчiтор, ꙟнкът пердꙋсе посоmo-
рѫтꙋл характер де temпiꙣъ че 'ꙗ
фост дат архiтектꙋл. Аколо се
сфѫршаще Corso; шi есте плiн де
тъчере ꙟn ачесте доъ марꙣiнi, ꙟn
piaꙣa попорꙋлꙋi шi ꙟn piaꙣa де Ве-
неꙣia; iар ꙟn прѣжma пiеꙣii лꙋi
Антонiн есте сгоmотос.

Палатꙋл Rinuccini ꙋнде iнтраiꙋ
mi се пърꙋ templꙋ Тъчерii саꙋ ал
Somnꙋлꙋi. Поарта търгънѫꙋсе лꙋ-
не mine кꙋ ꙋn сгоmот дiн пꙋсе ꙟn
шоптъ о mꙋлꙣime де рескꙋнете ка-
ре алерга дiн трѣптъ ꙟn трѣптъ
шi дiн елiпс ꙟn елiпс пънъ ꙟn
капꙋл чел де сꙋс ал скърii. Ве-
стiбꙋлꙋл ера рекорос ꙟнтокmai ка
ꙟn лъꙋнтрꙋ ꙋнei пiрамiде, кꙋ тоа-
тъ кълдꙋра чѣ несъфферiтъ де а-
фаръ. О слꙋгъ mъ трекꙋ прiн
mai mꙋлте аппартаmенте, шi де-
скiсе кꙋ респект ꙋша аꙋрiтъ а ꙋ-
нꙋi салон, вестiндꙋmъ кътре
доamna Laetitia.

Intрънд, шъзѹ жос дѹпе invi-
тацia ѹнеi дате жѹне каре цinѢ
компаniа аѹгѹстеi болнаве, шi а-
щептанд съ'мi ꙟндрептеzе вре о вор-
бъ ка съ ꙟнчеп шi еѹ а ворбi. ꙟn-
треворбiрѢ ноастръ ꙟнчепѹ ꙟn-
датъ кѹ фраселе челе обiчiнѹiте,
асѹпра Italieí, Romeí шi кълъторi-
iлор. Търia шi вжртѹтѢ органѹ-
лѹi доамнеi Loetitia ꙟмi фъкѹ о
маре ꙟнтiнърiре; о ведѢm аша де
славъ, атът де пътiminд, шi а-
тът де обосiтъ де мжхнiре де боа-
лъ шi де вжрстъ ꙟнкът фiе-каре
ворбъ че скотеа мi се пърѢ къ ꙟi
е чѢ маi дiн ѹрмъ, шi ачѢ гал-
ванizацiа а органѹлѹi ера ꙟнток-
маi ка о лѹчiре че се ардiкъ маi
вiе дiнтр'о лампъ че се стiнџе.
Кънд ам intрат, аѹгѹста болна-
въ ера кѹлкатъ ꙟнтр'ѹн пат де ѹн-
де нѹ се маi дасе жос дiн zioa
фаталѣi сале къдерi ла Vila Bor-
ghese, де патрѹ анi! ꙟнчет ꙟнчет
шi кѹ ажѹторѹл камерiстеi сале
iевѹтi а се скѹла шi а се ръзема
де нiще перне марi. А ремас ꙟн
позiцiа ачѢста кътъ време а цiнѹт
вiziта мѢ. Окiй сѣi деско..шi шi
аццiнтацi се прiвеа ꙟн коачi шi
ꙟнколо ꙟн салон ка шi кънд ар
фi кѹтат чева; шi, ꙟнкредiнцъ
нъш, къ н'о плъчѢт кꙟчi ера оар-
бъ, пентрѹ къ чѢ че ар фi въ-
зѹт ꙟн салон нѹ о ар фi мжнгж-
ꙗт! таблоѹрiле шi тоате статѹе-
ле лѹi Gros, Girodet, David, I-
sabey, Bosio, Canova, каре до-
кѹѧ ачѢ сiнгѹрътате, нѹ алтъчѢ
кѹiва амiнте де кът нiще катастро-
фе неаѹzite, морцi сiлнiче, трi-
ѹмфе трактате iронiчеще, аѹреоле
де аѹр скiмбате ꙟн короне де
спiнi, нiще Таворi префъкѹцi ꙟн
Голгота. Еѹ че ведѢm ачел кор-
тежѹ ꙟмпiнѹнътор де ерoi, ачел
пантеон доместiк ꙟнкъдрат саѹ пе
педестале, ꙟмпреџѹрѹл ѹнеi мѹте
оарбе проскрiсе шi ꙟн агонiе, ꙟмi
сiмцеам лакрътi ꙟн глас, шi мъ
сiлеам а мъ цiне кът пѹтѢm, те-
мъндѹмъ съ нѹ мi се кѹноаскъ
прiчiна мiшкърiй меле, шi съ фак
пе вiата аѹгѹста оарбъ а'шi ꙟн-
кiпѹi шi а ведѢ атътѢ таблоѹрi ꙟн
каре фiiй шi непоцiй сѣi ꙟi зжмбеа
ꙟн бѹкѹрiа лор iмперiалъ шi ꙟн
ферiчiрѢ вечiлор зiле стiнсе пен-
трѹ тот д'ѹна.

— Ерaѹ ла Парiс, ꙟмi zice еа
кънд аѹ пѹс iар статѹа фiiѹлѹi
меѹ пе колона Vendome?

— Ерам, доамна мѢ.

— Че ефект а продѹс ачѢста ꙟн
Парiс?

— А фост о адевъратъ zi де,
сърбътоаре пентрѹ тоатъ попѹла-
цiа парiсiанъ. Паре къ се алѹ-
насе ка съ стѢ де фацъ ла ꙟнвiе-
рѢ ꙟмпъратѹлѹi.

— Требуіа сь фіе прѣ фрумос!.., секретарул меꙋ'мі а чітіт ꙟн газете атърнътеле ачещії zіле; ꙟнсь тоа- те повестіріле ачестѣ ера прѣ скур- те.... Мулт м'ам мірат пентру че сь ну лѣ фінулуі меꙋ вешмінтеле імперіале.

— Асупра ачещії прічіні пърері- ле ера ꙟмпърціте: с'аꙋ сокотіт къ требуе сь репрезенте пе ꙟмпъра- тул суб фісіономіа са чѣ маі популаръ, ку хаіна че ꙟі плъ- чѣ ші о ꙟмбръка маі дес, ші пе каре о куноаще Европа. Пърерѣ ачѣста а біруіт.

Dna Laetitia тъку кътева мінуте, ка кум с'ар фі гжндінд. Не хотъ- ръ ꙟнчепу ачеѣмі прічіна ꙟн- требъндумъ че мъ сокотеск асу- пра костумулуі ꙟмпъратулуі дупе колонъ.

— Рекуноскꙋ, ꙟі zісеіꙋ къ вред- ніче куінте аꙋ путут сь лѣ ка сь репрезенте асфел пе ꙟмпъратул; требуіа сь вечінічѣскъ пентру тот д'ауна ачѣстъ ероікъ фігуръ ку тоате кътe авѣ пітореще пентру попол ші солдат, ꙟнкът вѣкуріле віітоаре, сь о вазъ ꙟнтокмаі кум ам въzуто ші ноі, ші маі вжр- тос ꙟн ачѣ сімплітате де костум де ун вулгар сублім, де кът ꙟн- тр'о ꙟмбръміте ідеалъ саꙋ де конвенціе. Пърерѣ мѣ, ꙟнсь есте, доамна мѣ, къ костумул ачеста се кувенеа поате маі біне ꙟн алт лок, пе ун алт монумент. Тре- буіа а се фаче ун алт педестал пен- тру ачѣстъ статуъ модернъ. Ар- та есте ун лукру страшнік че ну сь ꙟнвоіеще ку тоате кувінтеле аче- стѣ, орі кът де буне ар фі. Ко- піінд чінева колонеле луі Траіан саꙋ Антонін, есте датор сь ле копіеzе пънъ ꙟнкъпътъ. ꙟн о- бічеіуріле ноастре ꙟнръдъчінате де- спре артъ ші густ есте ка сь прівім колона ноастръ де бронz ка ун монумент роман; пентру къ есте о формъ пріімітъ пе каре ну пу- тем сь о деспърцім де ідееа ан- тікъ. Аша, ун сімулакру модерн аместекат ші ꙟнсоціт ку антікул тот д'ауна ва авѣ чева каре сь іс- бѣскъ ꙟн окі, ші сь ну се ꙟн- воіаскъ ку черерілe ші кувііnцеле ар- теі. Астъ ноапте ешінд дела теа- тру Арџентіна, ам трекут прін піаца Антонін, ші прін ꙟнтунерек мі се пърѣ къ трек прін піаца Ven- dome; атът есте де ꙟнтрѣгъ ілу- сіа; пентру къ мармура ꙟнне- грітъ а луі Антонін сѣмънъ ку бронzул, маі вжртос ноаптѣ. Ко- лона Романъ а пердут статуа че ера д'асупра, ꙟнсь ноуа статуъ а апостолулуі че с'а пус ꙟн локул луі Антонін се потрівеще ші е ꙟн армоніе ку мармура антікъ. А- постолул есте ꙟнвъшмжнтат ка

ун ꙟпърат пъгън, ші ачѣста с'а потрівіт фоарте біне. Кът пентру ноі, поате къ вом фі фъкут вре о грешалъ де артъ, ꙟнсъ се аффлъ ꙟндрептарѣ, ші прѣ чінстітъ. ꙟтр'о кучетаре націоналъ; ка съ алѣгъ чінева ꙟнтре кувжнтул артістулуі ші сімтементул нопорулуі, требуе съ дѣ преферінца ла чѣ дін урмъ.

Венеребула фемее тішкъ капул ку ун аер де аппробаціе, ші скоцънд ун суспін лунг, зісе: еу н'о съ вѣз нічі о датъ ачѣста.... нічі о датъ!.... Мі ау трімис дела Паріс маі мулте гравурі д'але колонеі.... Ах! віецііі меі окі, кум ам доріт съі ам! Ам вѣзут десеммеле ачестѣ нінъінлуле.... ле ам вѣзут ку децетеле... Съ фі фост ла Паріс, Думнезеу 'мі ар фі дат путере ка съ мъ урк ꙟн колонъ сус, съ піпъю ші съ мъ ассігур біне..." сѣмънъ къ пър'къ ар фі врут съ амъцѣскъ о віатъ мумъ еsідатъ ші оарбъ.... съ пу'ці пае пърерѣ мѣ де мірарe; вжрста ші непорочірѣ фаче не ом бънуітор.

Тоате ачестѣ ле зісе ку маре дурере, ворбеле ера ꙟнтрерупте де суспіне, ші ку ніще паузе де тъчере ші ніще сіліnце къ ар врѣ съ ворбѣскъ. Мі се пърѣ къ фіекаре ворбъ ꙟі ера чѣ дін урмъ, ші кінул чел галбен че і'л ведѣм сѣмъна къ маі мулт ціне де морміитул девът пъмжнтул челор віі.

Дупе че се маі одіхні ші 'ші маі луъ пуцін путере, ꙟмі зісе ѣаръ: греу е! о! прѣ крух е, съ тръѣскъ чінева ка міне. Ачі, зъкънд, суфферінд, департе де копііі меі; н'ам нічі о дістракціе, ші не ꙟнчетат стау пе генукі! кънд путѣм съ ꙟмбл мъ дучѣм къте о датъ съ аскулт літургіа ла Санта Марія- де Портіко, сау ла сан Лоренцо ꙟн Лучіна; трекънд прін Корсо, мъ дучѣм съ мъ преумбл ла Villa-Borghese. Е ун квартіер ал францезелор Віла Боргезе, ну е аша? францезіі ау фъкут фрумоасъ преумбларе дела Monte Pincio. Паре къ ресуффль чінева аерул Франціі пе ачест палкут делудец. Палатул ностру d'école, бісеріка ноастръ de Trinité ꙟмі плак маі мулт декът Saint-Luis. Сан Луі ну е біне пус ꙟнтр'ун квартіер ꙟнтунекос. Trinité есте ꙟнтр'о позіціе прѣ фрумоасъ.... Че норочіці сунт ачеіа че се урк акум пе скара піацеі де Спаніа ка съ аскулте весперелe ла Trinité-du-Mont. Че фрумоасъ зі е астъзі! сімц къ е мулт соаре ꙟн салонул меу, мі се паре къ ꙟл вѣз стрълучінд ла цѣмтуріле меле. Соареле есте пріетенул меу чел дін урмъ.

ꙟнтребуінцаѣ тоате формуделе де респект ка съ о рог а лепърта

дін дȣхȣл съȣ ніще ідеі тѫхні-
тоаре, ші съ се гѫндѣскъ нȣмаі
ла слава че ꙟнконџȣра нȣмеле еі.
Аі фост, ꙗм zіс, алдѣсъ дінтре
тоате фетеіле, ка съ даі лȣмії
тот че а пріїміт лȣмѣ де маі ма-
ре. Ачѣста респлътеще ші мѫн-
гѫе деспре тоате.

Ꙋн zѫмбет ꙟкреці епідермȣл
чел вещед ал побілеі еї фігȣрі.

— Аша, ꙟмі zісе еа, аша.... кȣ
адевърат сȣвенірѣ нȣмаі деспре
фіꙋл меȣ мъ мѫнгъе пȣцін. Не-
ꙟнчетат ꙟл въз ꙟн окії меї, хар
въз нȣ пе ꙟмпъратȣл, нȣ пе ачел
от маре, чі пе копілȣл меȣ, пе
Бонапарте ал меȣ копілаш, кънд
ел нȣ ера ал німѣнȣї де кът ал
меȣ, ал маічії сале. Атȣнчі ні-
мені нȣ'л кȣноще.... Че фрȣмоа-
се времі!... Ꙟнтр'о сѣръ... Ох!
ꙟнтр'о сѣръ... ера де опт ані,
мі се паре; се преъмбла ꙟн гръ-
діна поастръ ка ȣн бърбат че те-
дітъ чева. Ера ȣн копіл атȣнчі,
ꙟці спȣсеꙋ. Плоа таре; фраціі съї
інтрасеръ ші се жѫка ꙟн салоп ла
адъпост. Еȣ ꙟі бътȣꙋ ꙟн цѣм де
маі мȣлте орї ка съ інтре ꙟн ка-
съ. Ел фъкȣ о мішкаре дін ȣ-
мері, о мішкаре пемȣлцȣмітъ, ші
ꙟші ȣрма преъмбларѣ. Плоаіа ꙟі
ліпісе перішорȣл пе фрȣнте ші пе
ображі ꙟн жос. Паре къ нічі къї
пъса де віжъліе, ші тот ꙟші ȣр-
ма преъмбларѣ кȣ капȣл гол ші
кȣ окії аццінтаці ꙟн пъмѫнт. Къ-
те о датъ се опрѣ ꙟнаінтѣ мічії
фонтъні а гръдінеі, ші паре къ
сімцѣ мȣлтъ мȣлцȣміре а о ве-
дѣ кȣргънд ші а ꙟі тъꙗ кȣрсȣл
кȣ мъна. Тръсні де къте ва орі
ші ел тресърі маі мȣлт де ніще
сгȣдȣітȣрї нервоасе де кът де фрі-
къ. Атȣнчі ꙟші аркѫ окії
кътре чер, прівѣ ꙟн сȣс ші ꙟші
ꙟнкрȣчішѫ мікшоареле сале браце,
ка съ аштепте кȣ кȣраџѣ ші алт
тръсніт: Еȣ тріміесесем ла дън-
сȣл слȣга ка съї порȣнчѣскъ дін
парте'мі съ інтре ꙟн касъ: ел ре-
спȣнсе кȣ ръчѣлъ, ꙟнсъ плін де
респект: « спȣне мамеї, къ 'мі е
прѣ калд, ші воꙋ съ маі мъ ре-
кореск. »

Слȣга маї стърȣінд съ'л адȣ-
къ сȣс, ел ꙟшї ꙟнтоарсе ръпеде
спателе, ші ꙟші ꙋці пашії ȣрмън-
дȣші преъмбларѣ. Абѣ дȣпе че
ꙟнчетъ віжъліа інтръ ꙟн касъ, ꙟм-
мȣꙋат пънъ ла оасе:

— Нȣ е біне аша, фътȣл меȣ, ꙟї
zісеꙋ; мі аі песокотіт порȣнка.

— Фъръ воіе'мі м'ам арътат не-
сȣпȣс нȣ щіȣ че мъ цінѣ ꙟн гръ-
дінъ; ші апоі, дака воꙋ съ мъ
фак солдат, требȣе съ мъ деприн
кȣ плоаеа ші кȣ времѣ ȣрѫтъ. Еȣ
нȣ сѫнт фатъ, чі бърбат.

— Ещі ȣн копіл, драгȣл меȣ, ші

ѫн копіл неаскꙋлтътор. Дака врей съ те фачі солдат, съ щій къ тре-бꙋе съ ꙟвеці а те сꙋпꙋне.

— Везі къ еꙋ о съ фіꙋ де чей карі порꙋнческ, респꙋнсе кꙋ о еспресіе аша де цънцошатъ ꙟн кът не фъкꙋръ не тоці а рѫде кꙋ лакръме.

— Пънъ съ ажꙋнці а порꙋнчі, ꙟі zісеꙗ, веі фі сіліт а те сꙋпꙋне, ші мꙋлтъ време. N'ор съ те факъ ценерал кꙋм еі інтра ꙟн слꙋжбъ!

Ел атꙋнчі вені ла міне, ꙟші аꙋъ мъна паре къ мі ар фі zіс къ ам дрептате, ꙟнсъ фъръ съ о мъртꙋрісѣскъ кꙋ гꙋра. Ера фоарте пѫнпрꙋ ші ла вѫрста ачѣ!

— Дар ла че те гѫндеаі кънд те прееъмблаі адінѣорѣ? ꙟі zісеꙗ съ-ръꙋтъндꙋй пърꙋл ꙟмпꙋіат.

— Nꙋ мъ гѫндіам ла німік; нꙋ маі 'мі а адꙋк амінте; мъ гѫндіам ла о грътадъ де лꙋкрꙋрі... А! ба кꙋтам съ'мі адꙋк амінте, ꙋн віс че вісам астъ ноапте... ꙋн віс каре 'мі пъчѣ: вісам къ ерам епіскоп; е віне, нꙋ е аша, съ фіе чінева епіскоп? Епіскопіі се дꙋк ла бътъліе?

— Nꙋ, копілꙋл меꙋ, ей сꙋнт опріці дела ачѣста!

— Дака е аша, еꙋ воіꙋ съ мъ фак солдат, кꙋм оꙗ скъпа де а маі фі копіл. Ла чінчі-спре-zече ані, нꙋ маі е чінева копіл, нꙋ е аша, мамъ?

— Ба тот маі е.

— Ел се посоморѫ ꙟші аціньтѣ окії ꙟн пъмѫнт ші zісе:

— Ба еꙋ ла чінчі-спре zече ані воіꙋ съ фіꙋ бърбат, еꙋ аста!

Ші се стінчі дін брацеле меле ка съ мѣргъ а се маі преꙋмбла ꙟн гръдінъ.

Аꙋгꙋста мꙋтъ каре ꙟмі спꙋсе ачестѣ, се опрі, ші бꙋгелеі тот і се маі мішка бꙋзе ачѣстъ повестіре. Вꙋzꙋіꙋ къ ꙟі пъчѣ ачесте адꙋчерí амінте, каре авѣ тоатъ сенінътатѣ вѫрстеі челіі фрꙋмоасе, ші къ дін тоате фаселе прін каре а трекꙋт фінца съꙋ, нꙋ ера алт чева маі скꙋмп ꙟн пъріньтѣскаі інімъ де кът копілъріа ачестꙋі бърбат маре. Ꙟі мꙋлцꙋміꙗ кꙋ о віе мішкаре пентрꙋ къ а вінеvoit съ'мі арате ла чѣ хъртъіꙗ амѣ візітъ о асфел де інтімітате че мъ мішка пънъ ла лакръме; ꙟі съръꙋтаꙗ мъна, ші ешіꙗ кꙋініма сдробітъ, ші кꙋ тотꙋл мꙋлцꙋміт де тоате къте авꙋꙗ окказіе де а'мі ворбі ші а'мі спꙋне ачѣстъ аꙋгꙋстъ фемее.

MERY.

HARISUL KUM ERA AKUM 40 DE ANI

Tradȣkцie dintr'o skrisoare Italianъ

Skrisъ de ȣn Sičilian kъtre

Un prieten al sъȣ̆

Прїетенȣл меȣ̆

Сȣнт апроапе zече анї де кънд мъ афлȣ ꙟн Парїс, шї ънкъ нȣ кȣноск біне четатѣ. Nȣ кред къ пъчерїле, каре сȣнт немърџїнїте ꙟн ачѣстъ маре Бавїлонъ, мъ опреск де а о кȣноаще; дїн протївъ ꙟнсȣшї ачесте плъчерї м'аȣ̆ фъкȣт съ ам чѣ маї маре дорїнцъ ка съ воїеск а'ї афла тоате амърȣнтеле.

Ꙟн тоатъ време ачѣста де zече анї н'ам авȣт требȣїнцъ де медїк (доктор) пентрȣ къ н'ам фост болнав; н'аш рȣшї де рȣшїне, дака дȣпе че ам венїт ꙟн вжрстъ де треї zечї де анї, аш маї къȣта се аффлȣ шї съ ам афаче кȣ ачест фел де фїлософї. Чел маї ꙟнчеркат дїн тоцї ꙟмпърацїї се мїра кȣм оаменїї, дȣпе че ажȣнг ла вжрста ачѣста, маї каȣтъ ȣн ажȣтор ка съї спрїжїне а се лȣпта кȣ боалеле трȣпȣлȣї, шї а'шї пъстра сънътатѣ: ꙟнсъ кънд ам врȣт съ спȣю лȣмеї къ нїчї о датъ нȣ мї с'а дескїс врȣ о вжнъ, нїчї о датъ нȣ'мї ам лȣат сънџе, дїрȣрџїї Францїї н'аȣ̆ пȣтȣт съ мъ креzъ пънъ нȣ м'аȣ̆ вѣzȣт маї ънгъю гол.

Стръїнїї сȣнт біне венїцї шї прїїмїцї ꙟн цара ачѣста, нȣмаї съ нȣ чѣръ нїмїк. Еї н'аȣ̆ алтъ трѣбъ декът а'шї петрече, шї ȣнїї а мътȣра кошȣрїле, каре есте прївїлеџїю ал Савоюрдїлор, карї се вьд пе ȣмерї маї негрї декът арапїї шї маї нȣтрошї декът о сїнагогъ. Кът пентрȣ мїне еȣ̆ фак пе ꙟнцелептȣл, шї кътеодатъ пе небȣнȣл, шї ачѣста нȣ есте ȣн секрет мїк ка съ поатъ чїнева а фї юбїт де тоатъ лȣмѣ. Ам скрїс шї ам шї тїпърїт кътеодатъ шї ам афлат аплаȣде дела тронъ пънъ ла толба пъсторȣлȣї: Рїга ꙟмї дїдесе о пенсїе, шї ресбоюл 'мї а лȣато; чеї марї м'аȣ̆ чїнстїт кȣ ворбе, шї вързацїї де лїтере кȣ

тътже ші кȣ фȣm; фетеіле m'аȣ сіліт съ mаі скріȣ ла кърці, ші н'ат пȣтȣт нічі о датъ а пȣне ші о ворбъ пентрȣ дънселе, декът нȣmаі кънд mъ ꙟтътилаат съ фіȣ ꙟпаmорат. Атȣнчі Мȣса mѣ че нȣ щіе съ кънте а фъкȣт ніще поесії mаї тінере декът але лȣї Guarini.

Нȣ щіȣ де ȣнде съ ꙟчеп ка съ'ці дескріȣ о четате а кърia локȣіторі съшлъдȣеск нъпъ пріп подȣріле каселор, ші ȣнде фетеіле пъскънд ла вітежі, порȣнческ бърбаціlор. Ачѣстъ четате mаре есте ꙟmпресȣрарѣ сгоmотȣлȣї, ші фіінд къ вреї о дескріере, воꙟ ꙟнчепе дела mішкарѣ некоптеніт че доmнеще ачі zіса ші ноаптѣ.

Sгоmotȣл кърȣцелор кȣ кіріе

Кънд ꙟпъръторȣл лȣї Нерон скріа деспре ліпіщѣ віецїї сале, креz къ с'а ꙟнdеmпат дела кърȣцеле кȣ кіріе дін времѣ са, ворінд оdіхна деспре сгоmотȣл некоптеніт че фъчѣ ачестѣ ꙟн Рома. Ачі се аффлъ ȣн пȣтър нетърціnіт де ачесте ȣрȣітоаре, каре сȣнт фъкȣте нȣmаї ка съ ȣчігъ пе чеі вії; каїї че ле траг тъпъкъ mергънd ші сȣнт слабі лешінаці ꙟнтокmаї ка ачеꙗ че ꙟї mъна Сенека кънд ешіа ла кътп. Візітіїї сȣнт гроzъвіе де брȣталї, кȣ ȣн глас ръгȣшіт ші спарт, ші плеспітȣріле некоптеніте але бічȣрілор се mаї адаогъ пе лънгъ сгоmотȣл ші рекпетеле лор, ꙟнкът сѣmъпъ къ тоате фȣріїле са'ȣ пȣс ꙟн mішкаре ка съ факъ дін Паріс ȣн Іад. Ачестфел декърȣце гроzавȣ се плетеск кȣ чѣсȣл, ȣн фел де обічеꙟ пъскочіт ка съ mаї скȣртеze zіоа, ꙟнтр'о вреmе кънд віаца е аша де скȣртъ.

Ціпетеле Парisȣлȣї

Маї адаогъ ші ȣрлетеле ші ціпетеле тȣтȣлор ачелора че ȣmблъ пе ȣліце вжнзънd легȣmе, лапте, поаmе, сдренце, пісіп, тътȣре, пеще, апъ, ші оmіе де алте лȣкрȣрі требȣінчісасе спре хранъ, ші нȣ креz съ се аффле ꙟн лȣmе нічі ȣн сȣрд дін нащере, каре съ фіе асфел де връжmаш пе сінеші ꙟнкът съ хоръаскъ кȣ прецȣл ачеста а пріїmі аȣzȣл ка съ поатъ аȣzі ачѣстъ аmестекътȣръ де ціпете ші де сгоmоте дієволещі.

Орбії

Бетежіа окілор ачі есте фоарте чінстітъ; пікъірі ші нічі одатъ н'аm mаї възȣт ȣн пȣтър mаї

таре де орбі ка ачі; еі мерг пе уліце прін тоатъ четатѣ фъръ повацъ ші маі мулці ꙟн преунъ, прін міжлокул унеі немърцінірі де кърруце, де карре ші де каі, ку ачеѣші ассігуранцъ ка ші кънд ар фі авут окі ші ла пічіоаре. Еі локуіеск тоці ꙟмпреунъ ꙟнтр'о касъ маре че съ кямъ l'Hôpital des Quinze-Vingts, унде се хрънеск ку міла норолулуі, спре поменірѣ а треі суте де центілоті францезі, кърора одініоаръ ун султан ал Еціптулуі а пус съ ле скоацъ окії. Ачещі орбі псалмодіъ ꙟн ачест спітал, се ꙟнсоаръ, фак копії, ші се десфътѣзъ. Апоі ну ліпсеск де а супъра прін тоате бісерічіле пе кредінчіошії кърора ле чере мілъ ку о тъвіцъ де арамъ ꙟн мънъ ші ку ун тояг ꙟнтр'алта, ші ку ун глас аша де маре ꙟнтокмаі ка ші кънд ачещі крещіні ар фі фост ꙟнсуші ачеле статуе кътре каре одініоаре чінікул Атенеі черѣ ажутор ка съ поатъ добжнді ръбдаре.

Каселе

Каселе сѣмънъ ачі зідіте маі мулт де філософі де кът де архітекці; атът сунт де урьчіоасе ші гросіаре пе дін афаръ: пе дінлъунтру ꙟнсъ сунт біне ꙟмподобіте. Ку тоате ачестѣ н'аў німік де рар де кът марѣ кувіінцъ а тапісеріілор кꙋ каре сунт акконеріці переції, пентру къ ꙟн Франца ну е обічену съ ꙟнфрумусеzeze ку скулптура.

Чеі марі се деосебеск прін обічеюл де а ну фаче німік ка съ служаскъ челор лалці, ші прін тр'ун нумър маре де добітоаче ку доъ пічіоаре че се цін дупе дъншії кънд сунт тържці ꙟн каржтеле лор. Каіі мерг ꙟнаінтѣ лакеілор, фіінд мода ачі а пуне пе ачещіа дін урмъ дін дърътул тръсуреі дрепці ꙟн пічіоаре ꙟнтокмаі ка колосул дела Родос.

Оспелърііле.

Ну тече чінева престе мъсурі де ва зіче къ тот Парісул есте о оспелъріе маре; претутіндені веде чінева кърчумі ші оаспеці, біртурі ші біргаші. Кухнііле фумъ ꙟн тоатъ времѣ; а дежупа саў а пръпзі ꙟн Франца е тот ун лукру. Францезілор ну ле плак аромателе Оріентулуі, ну пентру къ еі деспрецуеск ніще пресъръттурі аша де прецioасе, чі пентру къ ачесте лукрурі лъкъпд ку деосебіре Спаніолілор, ші Італіенілор, еі ну вор съ іміте пе челе лалте нації нічі ꙟн лукруріле челе бune.

Францезіі ну сунт сгърчіці; ме-

селе лор сѫнт плїне де ꙟмбѣлшѹгаре; нѹ лъпъсъ нїчї о датъ сїнгѹрї; ле плаче съ бѣ кѹ пъхаре мїчї, дар кам дес шї нѹ беѫ нїчї о датъ фъръ съ ꙟндемне шї не компѫсенї а бѣ шї еї.

Пополѹл

Нородѹл нѹ се ꙟмбатъ де кът нѹмаї сербъtoарѣ кънд нѹ фаче нїмїк; ꙟн челе лелалте зїле лѹкрѣзъ кѹ сїлїнцъ шї бърбъцїе. Нѹ есте ꙟн алте алт народ маї їндѹстрїос, каре съ къщїце маї пѹцїн, пентрѹ къ орї че къщїгъ лъ пе сокотѣла фоалелор шї а хаїнелор, шї кѹ тоате ачестѣ е тот д'аѹна мѹлцѹмїт.

Легѹмеле

Лѹкрѹрїле требѹїнчїоасе спре хранъ се вăд кѹ ꙟмбѣлшѹгаре шї ꙟн тоате пърцїле четъцїї. Темїстокле ар фї аффлат ꙟн фїе-каре ѹлїцъ а Парїсѹлѹї пе кăте треле четъцїле че 'ң дат Рїга Персїеї: ѹна пентрѹ пъїне шї челе лалте доъ пентрѹ вїн шї хаїне. Тоате се аместекъ шї се перд ачї ꙟнтр'ачелашї лок, пентрѹ требѹїнцъ шї плъчере; пентрѹ къ плъчерѣ е сокотїтъ шї ꙟнкїнѹїтъ ачї ка шї требѹїнца; лѹкрѹрїле деширте шї нетребѹїнчїоасе аѹ маре пѹтере асѹпра оаменїлор.

Кѫар шї кънд нѹ плоъ, поате чїнева съ ꙟмбле прїн норої; пентрѹ къ спѹркъчюнїле шї лътѹрїле тоате арѹнкъндѹсе пе ѹлїце дрегъторїїле нѹ пот ꙟнтъмпїна ка съ ле кѹръце. Дамеле дїн прїчїна ачѣста ꙟмблъ пе катърї, шї бърбацїї кѹ чїсте, каре а шї фъкѹт одїнїоаръ пе ѹн спанїол кънд а їнтрат ꙟн Парїс съ ꙟнтребе нѹ каре кѹм ва тоатъ четатѣ е гата се порнѣскъ кѹ пощїа?

Пѹнцїле

Се вăд мѹлцїме де пѹнцї асѹпра рѫѹлѹї, ѹнеле де лемнѹ шї алтеле де пїатръ: се аффлъ ѹнеле пе каре сѫнт зїдїте о мѹлцїме де касе фрѹмоасе шї о мѹлцїме де прăвăлїї плїне де марфе прецїоасе. Ꙟнсъ le Pont-Veuf есте маї мѹлт ꙟн асемънаре кѹ четатѣ декът кѹ рѫѹл. Есте пе доъ спре зече аркаде марї де пїетре масїве; есте ларг шї мъреҵ; шї ачї маї кѹ деосебїре, тресѹрїле каїї, бързъле нородѹлѹї, зїоа шї ноаптѣ сѫнт ꙟн мїшкаре неконтенїтъ. Ꙟн мїжлок ачї се веде статѹа къларе а лѹї Енрїк челѹї маре, пѹсъ пе ѹн педестал де маре кѹвїїнцъ, мъреҵѹ шї вреднїк де ѹн рїгъ аша де маре. Бронзѹл кът е де рече, сѣмънъ къ ънкъ респѹфлъ

арлорѣ марціалъ а ачестꙋі прінц ресбоінік. Асфел де віне ʼла репрезентат артістꙋл.

Фемеіле.

Фемеіле ачі ꙗбеск къцелꙋшїі кꙋ о патімъ деосебітъ, ші ꙟі мжнгже кꙋ атъта драгосте ка ші кънд ар фі фост ачедіа дін пѣмꙋл кънелꙋі че ꙋрма лꙋпе Товіе. Фемеіле сꙋнт чѣ маі фрꙋмоасъ ші чѣ маі ꙋржтъ подоабъ а четъцїі; ꙟнсъ ꙟнтрек ла граціі ші віоічꙋне пе тоате фемеіле дін лꙋме; ші ачѣста ва съ zікъ кꙋ еле аꙋ ꙟнлеснірѣ а ꙟнлꙋнлека, а къщіга тоате ші а нꙋ перде нічі о датъ. Аꙋ ꙋнкъ прівілецꙋл де а порꙋнчі бърбацілор лор ші а нꙋ се сꙋпꙋне ла німені. Лібертатѣ ачестꙋі секс ачі есте маі маре де кът ачѣ де каре се бꙋкꙋръ ꙟн міжлокꙋл кътпꙋлꙋі арабаде че нічі о датъ нꙋ се кълкъ сѣра ꙟн ачелаші лок ꙋнде се скоалъ дімінѣца. Сꙋнт де о потрівъ ші фіне ші лімбꙋте. Ле веде чінева вънzънд ла тарфъ ꙟн пꙋблік прін пръвъліі ші нꙋ се ласъ маі жос де кът бърбаціі нічі ꙟн мешешꙋгꙋл де а сокоті, нічі ꙟн мешешꙋгꙋл де а таргіолі ші а вінде маі скꙋмп ші ꙟнсꙋші ръпъшіца тарфеі.

Челе каре крек къ сꙋнт ꙟнвъцате, нꙋ се ласъ о датъ кꙋ капꙋл съ ле спꙋе ші алт чінева чева. Ші кънд о датъ аꙋ ꙟн капꙋл лор максіміле лꙋі Амінт ші але лꙋі Коріск, нічі ꙋн Zенократ орі, кът де страшнік нꙋ поате съ фіе каре съ нꙋ zікъ къ аꙋ дрептате ші съ нꙋ се ꙟнлꙋпле че лꙋпе ворба лор. Унеле се ꙋркъ ші ла Парнас дін прꙋнъ кꙋ поеціі; ші фіінд къ ачі есте осжндітъ нещііница ші кıар де лꙋкрꙋріле нефолосітоаре, аша тоате фемеіле се фълеск къ аꙋ авꙋт де ꙟнвъцъторі пе кꙋтаре ші кꙋтаре бърбат, саꙋ аꙋ ешіт дін кꙋтаре школа: Асфел се аффлъ мꙋіері каре фак ші ла кърці; лар челе маі ꙟнделепте ꙟші кать де тревшоаръ ші фак ла копії; ші челе маі пістоасе ꙋшꙋрѣzъпе чеі непорочіці; челе маі кꙋмпътатетъпънкъ де атътѣ орі пе zі де къте орі се ꙟнкінъ тꙋрчії, пентрꙋ къ обічеꙋл ачі есте ка съ лѣ чінева бꙋна дімінѣца соарелꙋі, кънд ръсаре, кꙋ пънѣ ꙟн шъпъ:

Тоате се ꙟмбракъ фоарте ꙟнкꙋвіінцат; кънд ва врѣ чінева, атꙋнчі ле веде; лор ле плаче конверсаціа кꙋ оамені веселі; ꙋмблъ пріп четате кꙋм воіеск ші кꙋм ле плаче; ꙋша ле е тот д'аꙋна дескісъ челор че ла а інтрат о датъ ꙟн касъ. Алееѣ скімбъ мода хаінелор лꙋпе кꙋм ꙟші скімбъ ші обраzꙋл.

Сꙋнт ꙋнеле каре, ешінд дін касъ, ꙋітъ съ ꙟнкізъ ꙋша ꙟн важо-

кꙋра фꙋрілор, пентрꙋ къ тот че аꙋ̆, е ші пе хъинселе: Челе маї побіле тжръск хꙋпе сіпе окоалъ лꙋнгъ де аꙋр саꙋ̆ де мътасе кꙋ каре пътꙋръ бісерічіле саꙋ̆ гръдінеле. Еле аꙋ̆ прівілеџюл де а мерџе маскъ ꙟн тоатъ времѣ, де а се аскꙋнде ші а се аръта кънд ле плаче, ші кꙋ кътє о маскъ де катіфѣ нѣгръ інтръ кътє о датъ пріи бісерічі ка ла бал ші ла комедіе, некꙋноскꙋте лꙋї Дꙋмнезеꙋ̆ ші бърбаціло лор. Челе маї фрꙋмоасе порꙋнческ оаменілор ка ніще реџіне, бърбацілор ка ла ніще оамені, ші аманцілор ка ла ніще робі. Еле нꙋ щіꙋ̆ че ва съ зікъ а даџждъ копіілор лор, а ста пе лꙋкрꙋ ꙟн касъ, а се оккꙋпа де тоалета Пенелопеї, пентрꙋ къ еле ꙟші ржде де Еркꙋле чеї плеснісе ꙟн кап съ ръсꙋчѣскъ фꙋсꙋл; ші тръінд кꙋ ачѣстъ лібертате, се мъндреск къ наск ло къпітані ші ла літераці де карі е плінъ ачѣстъ царъ; пентрꙋ къ ачі се аффлъ солдаці ші докторі маї мꙋлці де кът сꙋперстіціошії ші астролоџії мішꙋе ꙟн Асіа.

Еле даꙋ̆ ші пріїмеск кꙋ маре ꙟнлеспіре аморꙋл; Дар нꙋ лꙋбеск нічї мꙋлтъ време нічі ꙟндестꙋл. Късъторііле, каре алтъ датъ ера пе віацъ, ꙟн зіоа де астъзі сꙋнт нꙋмаї пе кътъ ва време; дін ачѣстъ прічінъ деспърцірііле де бꙋнъ воіе се фак фоарте лесне ші ꙟн каселе челе маї страшніче, дꙋпе каре бърбатꙋл апоі тръіеще ꙟн паче ла царъ ші фемееа петрече ꙟн плъчері ла Паріс.

Ꙋшꙋрінца францезілор

Ꙋшꙋрінца есте ал чінчілѣ елемент ал францезілор; ле плак нꙋотъціле, ші ꙟші пꙋн тоате сілінцеле ка съ нꙋ ші ціе ꙋн пріетен мꙋлтъ време; се ꙟнвоіеск ꙟн ачеѣші време ші кꙋ къддꙋра ші кꙋ фрігꙋл. Пе тоатъ зіоа ꙟші нъскоческ моде нꙋоъ пентрꙋ ꙟмбръкъмінте, ші ꙋржндꙋлісе а тръі ꙟн цара лор, ꙟї везі къ о порнеск кънд ꙟн Асіа кънд ꙟн Африка, араре орі ꙟн Спаніа, маі адесѣ ꙟн Італіа, ші о мꙋлціме дін тръншії пріи деосебіте църіӗ, нꙋмаї ка съ ші маї скімбе локꙋл ші съ петрѣкъ. Чеї карі нꙋ пот съ кълъторѣскъ, фак кꙋ каселе ачеѣ че фак ші кꙋ хаіпеле; ꙟші скімбъ адесѣ каса, мемъндꙋсе, дꙋпе кꙋм зік, съ нꙋ ꙟмбътржнѣскъ тот ла ꙋн лок.

Фріпіеріі.

Кроіторіі аꙋ̆ маї мꙋлтъ нево'е съ нъскочѣскъ де кът съ коасъ, ші кънд о хаінъ дъінъеще маї мꙋлт

де кът віаца зпеї фаорі, се паре къ ар фі афзрісітъ ші нзmaї пзтрезеще. Dіn прічіна ачѣста се наще зи норох де фрініері, оаmeнї nimічіцї ші въьстаре а лзї Ісраіл челзї векіз. Мзсеріа лор есте де а кзmпъра ші а вінде сдренце векї ші хаіне пзртате, ші тръіеск де mінзне деспзінд пе знії ші ѫтбръкънд пе алцiї. Ачѣста есте о ѫплесніре деосебітъ ѫнтр'о четате кз mзлцї локзіторї, зиде чеї карі лі се зръск а пзрта mзлтъ вреmе ачеѣші хаінъ, аффлъ mіжлок съ о скітбе кз о пагзбъ mъсзратъ, ші зиде чеї карі нз аў хаіне, гъсеск mіжлоаче а се ѫmбръка кз пзцінъ келтзялъ.

Limба

Ідіоmа францезілор есте о новіль аmестекътзръ дін латіна, італіана, ші спаніола; есте пъкътъ нзmaї челзї че о ѫнцелеце біне; францезії тънъпкъ пе жзmътате ворбеле; еі нз скріў дзпе кзm ворбеск, ші аффлъ mape пълчере ка съ ворбѣскъ, нзmaї ка съ нзї ѫнцелѣгъ нiмeнi, атът есте де ръпеде ші изте mаніера лор де ворбіт.

Пентрз къ лі се зраще де а ворбі де лзкрзріле де фацъ, ѫї везї тот д'азна ворбінд де віітор, прѣ рар де трекзт ші нічї о датъ де антікітате; еі кред къ ар фі зн віціў спаніолеск съ mѣргъ а скоточі ші а десгрова ѫн вѣкзріле депъртате, ші нз каэтъ де кът кърцї нзоъ, каї тінерї, ші пріетені карі съ фіе нъскзцї дін ачѣ зі.

Dзпе че se кзноаще зн францез

Un адевърат францез се кзноаще дзпе патрз лзкрзрї: адікъ: кънд бате чѣсорнікзл; кънд ѫнтрѣбъ францеззл пе чінева; кънд фъгъдзіеще; ші кънд ворбеще де драгостіле сале. Абіа ѫнчепе бате чѣсорнікзл, ші пе францез ѫл азѕі къ ѫнтрѣбъ че чѣс есте; ел воіеще ка пріетензл съў съї респзнзъ mаї наінте де а'л ѫнтреба ел; ел фаче тот д'азна ачеѣ че н'а фъгъдзіт; ші пентрз драгостіле сале, лзї ѫї плаче а пзбліка фавореле аmантеї mаї mзлт де кът але добжндї.

Dака скітбарѣ времiї сілеще пе францезї а се ѫнбръка кз лънъ дімінѣца ші кз mътасе дзпе пръnz, зшзрінца дзхзлзї лор ѫї ѫндаторѣзъ асеmенѣ де а'ші фаче ніще нзоъ mаніере де а трьі ші а се ѫнбръка.

Лзксзл ші тъкарѣ бзнъ ар фі ачі mаї mзлт лоъ бзнзрї, де кът

лоръ непорочіоі, кънд ар фі фост нꙋмаі богації карі съ тръяскъ ꙟн стрълꙋчіре; ꙟнсъ ліаволіца де ꙟнтречере а ꙟнторс лꙋкрꙋріле алт фел; траіа чел бꙋн ші лꙋксꙋл нꙋ е нꙋмаі ꙟнтре богаці, ші де ачеѣ аꙋ ажꙋнс ачесте лоръ лꙋкрꙋрі ꙋн фел де вічіꙋ. Ꙟнсъ фіінд къ чіокоіі ші візітіі аꙋ ꙟнчепꙋт ші ей а пꙋрта катіфѣ ші пене, ші фіінд къ аꙋрꙋл ші арџінтꙋл аꙋ ажꙋнс де обще пе хаінеле лор, есте нъ леждле къ лꙋксꙋл а ажꙋнс пе сфжршіт; пентрꙋ къ нішік нꙋ есте каре съ факъ а се деспрецꙋі хаінеле аꙋріте пе нобілі, де кът кънд ꙟнчепе лꙋтѣ а ле ведѣ пе трꙋпꙋл челор маі ліп ꙋрітъ оамені аі соціетъції.

Нꙋмаі Рігі се сꙋпꙋн ачі оаменіі, ші нꙋ се аффлъ нічі ꙋн нобіл орі кът де маре каре съ кꙋтеꙁе а атерінца пе чел маі мік ом. Кънд о лать аі лат стъпънꙋлꙋі чеѣ че ꙟі ещі латор, поці апоі съ тръіещі ала грек. Нꙋ е німені сіліт пе ꙋліце съ ші скоаць кꙋчіꙋла ꙟнаінтѣ німꙋлꙋі, де кът нꙋмаі ꙟнаінтѣ лꙋі Дꙋмнеꙁеꙋ кънд ꙟл дꙋк ла болнаві. Чеі карі се аффлъ дінтре дрожііле нородꙋлꙋі се бꙋкꙋръ де ачелѣші првілеџе, нꙋ се лась маі жос де кът німенї, нꙋ сꙋфферъ нічі чѣ маі мікъ окаръ, ші се теме лꙋмѣ де еі маі мꙋлт де кът де оаменіі чінстіці.

Кіріа каꙋелор

Петреле се вънд ачі прѣ скꙋмпе; о къшчіоаръ прецꙋеще маі мꙋлт де кът ꙁече касе ꙟн Московіа. Аmѣ, ꙋнде Платон н'ар фі врꙋт съ се кꙋлче, ші ꙋнде ꙟнсꙋші Діоџен н'ар фі гъсіт німік де прісос, тъ костъ о келтꙋіалъ че нꙋ о ар фі пꙋтꙋт лꙋче ꙁече чіпічі. Кꙋ тоате ачестѣ тоате мобꙋлеле меле стаꙋ нꙋмаі ꙟнтр'о віатъ тапісеріе че акопере патрꙋ перічіорі, ꙟнтр'ꙋн пат, о масъ, къте ва скаꙋне, о огліндъ, ші портретꙋл Рігіі.

Вінꙋл

Вінꙋл е кꙋ ꙋн прец маі жос кънд е ла порціле четъції; ꙟнсъ кꙋм ва інтра о дать ꙟнъꙋнтрꙋ, се скімбъ ꙟн аꙋр де бът; о літръ ꙟн Паріс прецꙋеще маі мꙋлт де кът ꙋн бꙋтоіꙋ афаръ; богації, бътꙋра ачѣста о афлъ маі скꙋмпъ де кът челе лалте. Кърчꙋмаріі ачі сꙋнт аша де мꙋлці, ꙟн кът ар фі ꙟн старе съ ꙟмпле де норол о четате де челе марі; маі тоці сꙋнт ꙟн бꙋнъ сънътате дін прічіна пꙋтерії че аꙋ де а ꙟмпъꙋлці ачѣста бътꙋръ, скімбънд апа ꙟн він.

(Ꙋрмѣꙁъ)

PERIODUL III № 12

CURIER

DE

АМБЕ СЕКСЕ

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лѹнъ. Препѹмъраціа се-фаче ѫн Бѹкѹрещі ла Редакціе, пела жѹдеце ла ЧЧ. Окъртѹірі саѹ ла DD. Професоріі. Прецѹл есте ѹн галбен.

PARISUL KUM ERA AKUM 40 DE ANI.

(Ѹрмаре)

Nегѹціtorii

De веі вені вре о датъ ѫн Паріс, тѣмеѣте де а пѹне пічіорѹл ѫн вре о пръвъліе ѹнде се вінд лѹкрѹрі нефолосітоаре. Маі ѫнтъю дѹпе че негѹціторѹл ѫці фаче дескріпціа търфеі прін міі де кѹвінте репезі, апоі ѫнчепе а ті те лъѹда, ші а'ці спѹне къ ѹнеі персоане ка дѹмнѣта се кѹвіне маі вжртос а кѹмпъра саѹ а пѹрта асеменѣ лѹкрѹ; ѫці фаче фелѹріте де ѫнвітърі съ'ці кѹмпері че-ва, ші атът ѫі тоакъ гѹра, ѫн кът пънъ че ѫн сфжршіт те амѣеціще ші ці се ѹраще. Кънд інтръ чіне-ва ѫн пръвъліа лѹі, ѫнтъю ѫнчепе а'ші ѫрѣта фалкѹлеце-ле, пе ѹрмъ ачѣ че ѫі чере, ші атѹнчі ѫці чере ѹн прец пе лѹкрѹ че аі врѹт съ кѹмпері, ѫнкът нѹ'ці ажѹнг банii съ'л плътещі.

Прін тіжлокȣл ачеста се пъстеск еі пентрȣ чівілітатѣ лор, ші некопенітеле остенелі че ꙟші лаȣ де а'ші аръта ꙟнѕелар, ші де къте о сȣтъ де орі пе ѕі, тарфа пе ла кȣріоші че вор съ ваѕъ тоате фъръ съ кȣмпере нітік.

Skimbarea vremii

Астъѕі а плоат де дімінѣцъ; время а фост фрȣмоасъ пе ла прънѕ, пе ȣрмъ а нінс, ші нȣмаі де кът с'а ардікат о віжъліе кȣ плоаіе че а ціпȣт доъ чѣсȣрі; ꙟн сфжршіт аерȣл сетъна дін, ші соареле пе ла сфжршітȣл ѕілеі с'а арътат кȣм не а фъкȣт съ ведем ȣн апȣс фрȣмос. Асфел есте кліматȣл Парісȣлȣі: кълдȣра серіі віне дȣпе фрігȣл дімінеції. Елементеле сȣнт ачі ꙟнтр'о некопенітъ мішкаре ші тімпії маі тот д'аȣна ꙟнпеоржндȣіалъ. Черȣл нȣ е нічі о датъ ꙟн оліхнъ, ші інфлȣінцеле сале сȣнт тот д'аȣна інегале. Ачі нȣ се веде стърȣіре де кът ꙟн лȣкрȣріле челе ȣржте, маі вжртос ꙟн юрнъ каре ціне ȣна ачі онт лȣні, кȣ тоате асприміле ачестȣі тімп че він ȣна дȣпе алта: плоі, нінсорі, гріндінъ, тъзъріке, лаповіце, полеюрі ꙟнгіецȣрі, цеȣрі, ші о време нѣгръ, посакъ, ꙟнтȣнекоасъ че аскȣнде соареле кȣ лȣніле.

Аша нȣ е де мірare, дака францезіі, потрівіндȣсе кȣ нестаторнічіа кліматȣлȣі лор, де есте капȣл плін де атъта ȣшȣрінцъ, нічі дака дамеле поартъ ꙟнтр'о тънъ ȣн мъпекар блънім, ші ꙟнтр'алта ȣн аввжнтаȣ (апърътоаре)

Teatre

Ꙟн Пърессімі, породȣл дімінѣца алѣргъ ла бісерікъ кȣ маре евлавіе ші дȣпе прънѕ мі'л веѕі пе ла комедіі кȣ ачѣші ржвнъ ші графъ. Треі театре сȣнт ачі каре некопеніт сȣнт дескісе ка съ факъ петречерѣ ачелор че алѣргъ дȣпе асфел де плъчері. Ꙟнтр'ȣнȣл се репресентъ прівеліштіле кȣ мȣѕікъ, ші челе дал те доъ сȣнт пліне ȣнȣл кȣ комедіеці францезі, ші алтȣл кȣ комедіеці італіені. Фіекаре се ꙟнтрече ші ꙟші пȣне пȣтеріле ка съ тратъ маі мȣлт ла сіне мȣлцимеа де прівіторі дар глоата алѣргъ акоdо ȣнде ржде мȣлтѣ маі мȣлт, ші дін прічіна ачѣста комедіеніі Італіені се фолосеск маі мȣлт де кът чеі францезі де сімплітатѣ попȣларъ.

Авокаці Lакеіі

Авокаціі, чѣрлатаніі. жȣкъторіі, ші лакеіі сȣнт ȣна дін челе маі фрȣмоасе подоабе але Парісȣлȣі; чеі д'ънтъю пе ꙟнвацъ съ

нꙋ пе жꙋдекъш, ка нꙋ кꙋм ва съ ле созрбъ еі старѢ пріп ꙟпторсътꙋріле ші кападеле лор; чеі д'аі доілѢ пе ꙟпвацъ ꙗръ съ тръіт кꙋ кꙋмпът ка нꙋ кꙋм ва перзънд ꙋпе сънътатѢ съ къзет пе мъініле лор, ші съ пе ꙋчігъ віпе віпішор кꙋ докторііле. Жꙋкъторії че дещѢпт съ фіш кꙋ въгаре де сѢмъ асꙋпра аверії поастре; ші лакеїі (чіокоі францоzещі) аꙋ афлат секретꙋл съ пе факъ а гꙋста мꙋлцꙋмірѢ съ пꙋтем а пе слꙋжі сігꙋрі, « ка съ пꙋ авем, дꙋпе кꙋм zіче Мжптꙋіторꙋл, връжмаші ꙟпсꙋші ꙟп каселе поастре.» Еі ꙟші zік ꙟптре дъпшії, къ слꙋціле пемцещі сꙋпт катараzі кꙋ патропії лор, слꙋціле енглеzе сꙋпт робі, італіепії респектꙋоші, спапіолії сꙋппꙋші; дар еі, слꙋці францеzе че сꙋпт, сігꙋрі се аффлъ пре пъмжпт карі порꙋпческ стъпжпілор лор. Обръzпічіа лор а пемъръцінит, ші ріга ле а порꙋпчіт, сꙋбт страшпіче педепсе де а пꙋрта вастоапе, кꙋ каре пе тоатъ zіоа фъчѢ мії де пеоржпдꙋелі пꙋоъ, маї вжртос къ се аффлъ ла пꙋмър песте о сꙋтъ де мії, дестоіпічі де тот фелꙋл де обръzпічії.

Палатꙋл

Локꙋл ꙋпде се адꙋпъ парламентꙋл, сѢмъпъ о четате ꙟп мijлокꙋл ꙋпеі четъці. Ꙟп локꙋл ачеста пꙋ ꙋрдіпъ аацї оатепї де кът ачеіа че ꙟші апъръ аверѢ саꙋ воіеск пе а алтора. Діоцеп ачі кꙋ фапарꙋл съꙋ п'ар пꙋтѢ съ гъсѢскъ доі прієтепі саꙋ ꙋп от мꙋлцꙋміт.

Прокꙋрорії

Прокꙋрорії, карі ꙟп тоате четъціле францїі сꙋпт ꙟп чете, ꙟп Паріс се аффлъ кꙋ міїле. Еї сꙋпт ꙋп фел де оатепї аллеші ꙟптралінс ка съ десграше пе чеї чꙋ сꙋпт прѢ граші, ші ка съ опрѢскъ пе чеі слабі съ пꙋ каре кꙋм ва съ се ꙟпграше.

Докторії

Докторії вінꙋꙋкъ ші ешшоаръ ачі пе болпаві ка ꙟптоате локꙋріле лꙋмії: Кънд се апропіе де вре ꙋп болпав, оатепії ачещіа ꙟп лок де аі кꙋпоаще боала, ꙟптрѢбъ че аре болпавꙋл, вор деда дъпсꙋл съ аффле ачѢста. Нꙋ еще лѢк маї сігꙋр ка съ поатъ чіпе-ва маї мꙋлт, де кът съ се депъртеzе кът ва пꙋтѢ де асфел де прокопсіцї. Ꙋп поет латіп ворбінд де ꙋп жꙋпе роман каре с'а дꙋс ші с'а кꙋлкат сѢра сънътос, ші дімінѢца с'а помепіт морт, zіче къ ачѢстъ пепорочіре і с'а ꙟптъмплат дін

прічінъ къ аȣ възȣт ꙟн віс ȣн доктор. Еȣ ꙟнсъ ачеѣ гъсеск де не хрѣнитъ ꙟн прічіна ачѣста; къ ȣітете: де опотрівъ плътеск оаменії ші докторȣлȣї каре омоаръ ші докторȣлȣї каре тъмъдȣеще.

Skotoчіторії (filoux)

Чѣ маї ꙟнделетнічітъ деприндере есте а ȣнȣї фел де фȣрі че се нȣмеск ачі скоточіторі. Месеріа лор е маї сȣбціре де кът а лȣї Géber; ачеста дака а арътат къ се поате скімба плȣмбȣл ꙟн аȣр, ачещіа фак аȣрȣл кȣ німік. Uіте, фȣръ кȣ атъта ꙟндемнаре ꙟнкът, де н'ар фі фост рȣшіне съ се ласе чіне-ва аї фȣра лȣкрȣріле, кредетъ къ ар фі о плъчере се прівѣскъ чінева кȣм ꙟл фȣръ ніще оамені аша де мещері ші ꙟнделетнічічі. Еркȣле, кредѣт къ нȣ 'ші ар маї фі гъсіт боії дака Cacus ар фі фост ȣн скоточітор дін Паріс. Ꙟн адевър ꙟці спȣн къ чіне ꙟмбль ноаптѣ, е ꙟн прімеждіе де а се ведѣ гол голічел ꙟнтокмаї ка стръмошії ноштрі чеї д'ꙟнтъю, ші чіне доарме ꙟн времѣ зілеі скоате де мінчȣнъ пе Арестотел че зіче къ нȣ есте німік сек ꙟн натȣръ; пентрȣ къ ачеа карі нȣ прівігѣзъ, нȣмаї гъсеск німік нічі ꙟн лъзі нічі ꙟн касе; ле гъсеск воїѣ съ зік сечі ка пе дънселе. Скоточіторії ачещіа сȣнт грозав неделепсіці де жȣлікъторії, дар нȣмаї кънд ꙟї прінд; ші есте аневоіе къ нȣ прінд нічі одатъ, пентрȣ къ нȣ сȣнт де ачеа че нȣ щіȣ съ'ші факъ трѣба.

Dікіsœала

Кȣ тоате къ лȣмѣ тръеще мȣлт ачі, дар маї нȣ се въд бътръні. Бърбації н'аȣ нічі о датъ варбъ мȣстъці, ші ꙟнкап поартъ маї дін време перȣчі. Перії алтȣю аȣ о пȣтере мінȣнатъ съ аскȣнзъ аниї ші бътрънецѣ кȣї ва; де кънд с'а ісводіт перȣка ꙟн лȣме, де атȣнчі капетеле морцілор ші але фемеілор сȣнт прѣ скȣмпе.

Фанареле

Іnвенціа де а лȣміна Парісȣл ꙟн времѣ нопції кȣ о мȣлціме де лȣміні, мерітъ де а фаче ка нороаделе челе маї департате съ віе ачі съ вазъ ачеѣ че грeчії ші Романії нȣ с'аȣ гъндіт нічі о датъ пентрȣ поліціа репȣблічілор лор. Лȣмініле нȣсе ꙟн ніще фанаре де стіклъ спънзȣрате ꙟн аер ші де опотрівъ департе ȣнȣл де алтȣл, сȣнт ꙟнтр'о оꙟндȣіалъ де мінȣне. Прі-

желіщѣ ачѣста есте аша де фрȣмоасъ ші аша де віне сокотітъ, ꙟн кът Архітед ꙟнсȣші, де маі тръѧ ꙟнкъ, нȣ гъсѧ німікъ съ маі адаоџе ка съ фіе маі плъкȣт ші маі фолосітор. Ачесте фокȣрі де ноапте, фак ȣн фолос фоарте маре нородȣлȣі ші контрібȣеск спре сігȣранца пȣблікъ аша де біне ка ші маі мȣлте трȣпе де разнічі, каре тоатъ ноаптѣ стръбат четатѣ, ȣнеі пе жос ші алціі кълърі, ка се ꙟнтжмпіне пе ȣчігаші, хоці, ші орі че фел де фъкъторі де реле, карі алтъ датъ съвжрша атътѣ неледжіірі фъръ темере ꙟн ꙟнтȣнерек. Ачѣстъ мъсȣръ фаче Парісȣл, де веі скоате сгомотȣл чел грозав, четатѣ чѣ маі кȣ сігȣранцъ ші чѣ маі плъкȣтъ дін лȣме.

Тȣілеріііле

Мъ ꙟнторк ла гръдіна вестітъ а Тȣіларілор, акъріа фрȣмȣсеце десфътѣзъ кіар ші пе чеі орві, че се дȣк а се преъмбла ачі ꙟн тоате зіделе вара. Пентрȣ къ есте фъкȣтъ пентрȣ мȣлцȣмірѣ ȣнȣі попол аша де маре, арга 'ші а пȣс тоате сілінцеле ка съ о адȣкъ а фі вреднікъ де о мъргінире де персоане ꙟнсемнътоаре че се преъмбла аддсѣ ачі, де ȣн нȣмър маре де дате фрȣмоасе че о ꙟнфрȣмȣсецѣзъ, ші де къръціме маре де оамені чінстіці, карі ꙟші афлъ ачі мȣлцȣмірѣ. Інтрарѣ ачі есте опрітъ лакеілор, ші оаменілор че се нȣмеск каналіе. Гръдіна есте фоарте спаціоасъ, ші дестоінікъ а копрінде ꙟнтр'ънса о маре парте дін попол; есте пе прȣнтеле Сенеі ші ведерѣ ачестȣі рѫȣ, а дѣлȣрілор ші а къмпіілор вечіне, адаогъ ші маі мȣлт фрȣмȣсецѣ ші плъчеріле еі. Аллееле челе марі акоперіте де о мȣлціме де арборі че фак нȣмаі ȣмбръ, ꙟн десеск кȣ деосебіре преъмбларѣ ші къпд се остенеще чінева, афлъ скаȣне претȣтінденї, прекȣм ші счене, лабірінте, тапеоѣ де вердѣцъ ръкороасъ, спре а се ретраџе ꙟнтр'о плъкȣтъ сінгȣрътате. Веде чіне-ва ачі ꙟн хаінеле петрекъторілор тот чі поате ведѣ маі фрȣмос ꙟн ачѣстъ четате, ші тот че лȣксȣл а пȣтȣт съ івенте маі спре мȣлцȣмірѣ очілор ші гȣстȣлȣі. Дамеле тот д'ȣна кȣ моде нȣоъ, кȣ акончіментеле, кȣ пороаделе, кȣ подоабеле лор ꙟн петреcкȣмпе, ші кȣ плъкȣтеле манієрі де а се ꙟмбръка, се адаогъ, ꙟн стофеле лор де аȣр ші де арџінт, ші некопценітеле апплікації але марі кȣвіінце; бърбаціі, дін партеле ші еі асемене де дъшърці ка ші фе-

теіле лор, кȣ пенеле, кȣ перȣчіле блонде, трек ꙟн сȣс ші ꙟн жос ка съ плакъ ші ка съ фȣре ла ініті, ꙟнсъ таі аллесѣ се фȣръ еі ꙟнсȣші, пентрȣ къ ачі нȣ е ліпсъ де діане каре ꙟнкънтъ ла Endimioni.

Ꙟн ачест лок плъкȣт, ꙟші ржде лȣтѣ, глȣмеще, ворбеще де амор, де нȣотъці, де треві, ші де ресбоꙋ. Хотъръск, крітікъ, діспȣтъ, се амъцеск ȣнії пре алції, ші кȣ ачѣста тоатъ лȣмѣ петрече. Прітъвара се ведѣ феліȣріті де флорі, ші прівігъторіле ꙟнвремѣ веріі сѣмънъ къ ачі ші аȣ аллес лъкашȣл, ші кȣ гласȣл лор чел пътрȣнзътор ꙟші кънтъ ачі драгостеле ші дȣреріле. Ачі нȣ се веде нічі о фацъ трістъ; тоці сȣнт ачі ꙟн паче десгомот, депарге ші нȣ се аȣде нічі о ворбіре тънгȣітоаре. Еȣ креz къ таі ꙟн ачѣстъ гръдінъ с'а аффлат Арміда ка съ десармезе пе Рінадд ші съ'л пȣе ꙟн данцȣріле саде.

Ачест лок фрȣмос се ціне кȣ келтȣꙗла рігії, ші ꙟші пȣн тоате ꙟнгріжіріле ка съ'л факъ плъкȣт. Ріга а пȣс ачі ȣн кърмȣітор кȣ таі мȣлці офіцер сȣб алтерні. Порціле гръдінеі сȣнт тот д'аȣна стрежȣіте.

Nегȣціторесіле

Кȣ тоате къ бърбації сȣнт мȣнчіторі ші іпціпіоші ꙟн арта лор, ꙟнсъ ші фетеіле фак ші еле трѣба пе жȣмътате. Челе таі фрȣмоасе стаȣ ла пръвъліе ка съ трагъ ачі кȣмпъръторі. Ші фіінд къ сȣнт ꙟндемнатіче ші аȣ ші ȣн глас ші ніще ворбе граціоасе, тот д'аȣна е сігȣр, дȣпе кȣм ам таі zіс, съ не скоацъ баніі дін пȣнгъ ші кіар де н'ам авѣ плъчере съ кȣмпъръм че-ва.

Чарлатанії

Ла Pont-Neuf се аффлъ о мȣлціме де оамені че даȣ білете: ȣнії пȣн ла лок дінції къzȣці ші алції фак окі де крістал; сȣнт ȣнії карі тъмъдȣеск ші боале де невіндекатȣ. Алції іар ꙟі веzі а се рекоманда ші а претінде къ аȣ дескоперіт віртȣтѣ аскȣнсъ ші таінікъ а ȣнор лȣкрȣрі сімпле, сеȣ а ȣнор петре фъкȣте праф, ка съ албѣскъ ші съ ꙟмфрȣмȣсецеzе фаца. Унȣл ꙟнкредінцѣzъ къ поате рестіпері пе вътрѫн. Гъсещі пе ȣнії че zік къ пот съ аскȣнзъ ші съ ꙟнтінзъ свѫрчітȣріле обраzȣлȣі ші окілор, ші пȣне де леміи ка съ ꙟндрептеzе ачеѣ че аȣ фъкȣт боалеле; ꙟн сфѫршіт тоатъ лȣмѣ ачі аре де лȣкрȣ неконтеніт ші ꙟші кaȣтъ пе бржкчі де трѣбъ,

ꙟнкът вїецꙋл Дїавол нꙋ поате съ ꙟспїтѣскъ пе нїменї де кът сърбътоарѣ шї хꙋтїнїка.

Lїбертatеа Парїsꙋлꙋї

Врєї съ фїї от хетрѣбъ ꙟн Парїс ꙟн време де шасе лꙋнї, шї апоі съ тръещї ка ꙋн проблет? скїмбъ'цї картїерꙋл шї фїї сїгꙋр къ нїменї нꙋ те маї кꙋноаще. Врєї съ тръїещї некꙋноскꙋт ꙟн тоатъ вїаца? хꙋте шї тръїеще ꙟнтр'о касъ ꙋнде сꙋнт опт саꙋ zече фамїлїї. чел каре ва тръї маї апроапе де дꙋмнѣта, ачела ва фї чел дїн ꙋрмъ каре ва щї чїне шї де ꙋнде єщї. Ꙟцї вїне пофта ка azї съ фїї де сꙋс пънъ жос нꙋмаї аꙋр, шї мъїне нꙋмаї bure? нїменї нꙋ'цї багъ де сѣмъ, шї поцї ꙋмбла прїн четате ꙟмбръкат ка ꙋн прїнц саꙋ ка ꙋн факїн (хамал).

Чеа че se аффлъ ꙟн Парїs шї чеа че нꙋ se аффлъ нїчї dекꙋm

Чеѣ че се аффлъ маї обїчїнꙋїт ꙟн Парїс сꙋнт: ворбе къте ва кꙋвїнте дате, каре нꙋ се цїн. Daꙋрї фачерї де бїне, пе каре ꙟшї фак о плъчере де а ле ꙋїта чеї че ле прїїмеск; мꙋлцїме де небꙋнї; ꙋнїї пе ꙋлїце шї алцїї ꙟнкїшї; ꙟнсъ чеѣ че маї anевоїе де аффлат есте модестїа шї ꙟнцелепчꙋнѣ, оаменї тржнꙋвї, оаменї кꙋмпътацї, шї оаменї карї съ фї ꙟмбътрꙋнїт. Есте фоарте рар съ афле чїнева оаменї фрїкошї шї скрꙋпꙋлошї; ꙟнсъ чеѣ че нꙋ се аффлъ нїчї де кꙋм, шї каре ардорї чїнева кꙋ фок ка съ гъсѣскъ, есте одїхна, таїна, шї ꙋн прїетен адевърат.

Чїокалata, Кафєаоа шї Чєаюл

Чїоколата, кафѣоа шї чѣюл сꙋнт фоарте ла модъ; ꙟнсъ кафѣоа есте префєрїтъ дїн челе лалте доъ; zїк къ есте ка ꙋн лѣк каре ловоаръ ꙟнтрїстарѣ; асфел акꙋм ꙟн ꙋрмъ, о дамъ аффлънд къ бърбатꙋл съꙋ а мꙋрїт ꙟнтр'о бътаїе: « Ах непоречїта'мї де мїне че сꙋнт! zїсе; нꙋмаї де кът съ'мї дѣ кафѣ!» шї о мїнꙋне! къ'ю маї трекꙋт, шї пе ꙋрмъ юр 'ю маї трекꙋт, пънъ 'ю трекꙋт де тот.

Moda

Маї де ꙋнъzї нꙋ щїам де се маї мънънкъ пъїне ꙟн Парїс саꙋ нꙋ. Am трїмїс пе ꙋнꙋл съ'мї кꙋмпе-

ре ꙋн фел де пъіне че обічінꙋюm, ші ꙟнтꙋрнъндꙋсе, вені ші 'mi спꙋсе къ ачѣ пъіне нꙋmaї е да mодъ. Мода есте сінгꙋра ші адевърата демон каре кінꙋеще неꙟнчетат ачѣстъ націе. Din прічіна моdеї, францезії нꙋ ꙗбеск нічі фемеіле дꙋпе кꙋm ле ꙗбіа алтъ датъ. Dрагостѣ чѣ mai тжнъръ ші крединчіоасъ, с'ар сокоті ꙟн zіоа де астъzі ка о блестъмъціе, о крімъ.

Францезії нꙋmaї поартъ акꙋm спаде чі палоше. Къїній де Болоніа трек акꙋm де чеї mai ꙋржці, ші нꙋmaї mънгъіе лꙋmѣ де кът не ачеꙗ кꙋ пърꙋл ка де лꙋн ші кꙋ ꙋрекіле тъіате, ші кꙋ кът вор фі mai слꙋці, кꙋ атъта сꙋнт mai чінстіці кꙋ ꙟmбръцішърі ші сървтърі.

Перꙋчіле* аꙋ ші еле моделе лор; одатъ се фъчѣ але францезе, ші акꙋm се поартъ але спаніоле; Чѣсорнічеле mічї ера о датъ къꙋтате, ші акꙋm сꙋнт де ржс, акꙋm челе mapї сꙋнт ла модъ. Am аꙋzіт ꙟнсꙋші а се zіче къ акꙋm нꙋ се mai фак компліменте прін скрісорї, ші ꙟн локꙋл лор се ꙟнтрꙋдꙋче о модъ нꙋоъ де а се печетлꙋі скрісоарѣ кꙋ треї печеці, ка съ фіе чіне-ва mai делікат ші mai чівілізат кꙋ ачѣста.

Пріетене, съ не рꙋгъm лꙋї Dꙋmнеzеꙋ дін тоатъ іnіmа ка съ лѣ ачещії вітеzе нації паче, ші ка фꙋріа marціалъ ші не астжmпъратъ че о mішкъ тот д'аꙋна съ се скімбе ꙟнтр'о модъ mжнтꙋітоаре, каре съ факъ а се ꙟнтоарче одіхна ші лініщѣ ꙟн тоатъ Еꙋропа.

Paris 20 Aug: 1692.

Dачіа Літтерарь копрінде скріерѣ зртътоаре, пе каре пе гръбім а о ꙟпъртъші чітіторілор ноштрі. Аѵторꙋл се сꙋбскріе К. N. Фрꙋмоасе ꙟпсъ композіціе, лімба чѣ аллѣсъ ші кꙋлтіватъ, стілꙋл чел кꙋргътор ші пікант, пе фаче а амтіра ші ачі пана Dлꙋі Карол Nервіл.

SCENE CONTIMPURANE

I

О АЛЕРГАРЕ DЕ КАI.

(СКАЧКА.).

Тот орашꙋл Кішінеꙋлꙋі се адꙋнасе ка съ прівяскъ алергареа де каі, че се прелꙋнціce пъп'ꙟп лꙋна лꙋі Септемвріе кꙋ ашептареа D. Конте Воронцов гꙋвернаторꙋл ценерал а Nꙋорꙋсіеі ші а Бесарабіеі; дар тречереа лордꙋлꙋі Dърхам — амбасадорꙋл Мареі Брітанії лънгъ кꙋртеа Петерсбꙋргꙋлꙋі — пе ла Одесса ꙟмпедекъндꙋ'л, алергареа ръмасе а се фаче нꙋмаі ꙟп фііпца D. гꙋвернатор чівіл, ценерал Федоров.

Локꙋл алергърії есте zече мінꙋте афаръ де ораш ꙋнде е гътітъ о галеріе де скъндꙋрі ꙟп фелꙋл кінезеческ пентрꙋ прівіторії нобілі. Простімеа саꙋ — ꙟп лімба арістократікъ — Каналіа, шеде ꙟмпръштіеатъ пе кътпі саꙋ ꙟншіратъ пе марціпеа ꙋпꙋі олгоп ꙟптінс че п'о ласе съ се гръмъдеаскъ. Славъ ставілъ, лакъ п'ар фі спріжъпітъ де жандартіі поліціеі!

Піаца се ꙟптінде овалъ пе ꙋп петед шес ꙟптр'о чіркоферінцъ де треі версте ꙟпсемнате кꙋ стълпꙋшорі де лемп де 3 — 4 стъпжіні департе ꙋнꙋл де алтꙋл, іар ꙟнаінте галеріі есте варіера де ꙋнде плеакъ алергъторії каріі, ꙟптр'о фꙋгъ, сꙋпт хаторі а фаче ціѵрꙋл піецїі де патрꙋ орі, адекъ о кале де доъспрезече версте (маі жꙋмътате поштъ); ші доі каре ꙟнтрек пе чеіалаці ажꙋнгънд маі наінте ціпта, пріімеск, чел ꙟнтъі ꙋн вас де арціпт прецꙋіт 1500 рꙋбле асігнації; чел ал доіле, 500 рꙋбле, каре бані ꙟі дъ вістеріа ꙟмпъръмеаскъ.

Алергърі де каі се фак пе тот анꙋл ꙟп тоате гꙋберніїле Рꙋсіеі. Скопꙋл есте ка прін ачеастъ ꙟпкꙋражаре съ се ꙟмбꙋнътъцеаскъ соіꙋл хергелііллор ші е фоарте немеріт пентрꙋ къ акꙋм тоатъ кълъріме се ꙟпдестꙋлѣзъ дін царъ, ꙟп'време че маі де мꙋлт ера певоіе а се кꙋмпъра каі дін статꙋріле вечіне. Ам ꙋітат се спꙋіꙋ къ нꙋ-

маї арmасарі ші іеле сънт пріі-
міці съ алерце; каї пъ; ші пъ де
алт соіў декът де лок.

Фіінца фъпкціоперілор чівілї
ші мілітарі, тоці ꙟтмъпдіра-
ці, да ачестеї прівеліщї о помпъ
солепелъ че адъчеа амінте де тър-
перілє кавалерілор връжстеї де між-
лок, кв ачеастъ деосъбіре къ ачеіа
се лъпта ка съ капете о окіре де
ла дата іпімеї лор, ші ачестіа
алеаргъ ка съ къщіце 1500 де ръ-
бле.

Галеріа ера тіксітъ де даме
фрвмоасе, фрвмъшеле ші маї слъ-
тішоаре, тоате кв деосебіте капе-
ле ші моде де коптрабапдъ, пеп-
трв къ Одесса фіінд порт-фрапк
се ꙟпсърчіпеазъ а ꙟмбрька пе Кі-
шіпевпче; ші е кърїос а де ведеа пе
тоате кв тоалете рекороасе ші фрв-
моасе, ші стофеле енглезещі ші
францезе кьм фошпеск трекъпд
кв десперац пе сьбт барба вамеші-
лор каре ле прівеск стржмбъпдв-
се ші стръпгъпд діп вмері.

Uп фрвмос Лапдап де Віепа
веніа ꙟпхъмат де патрв телегарі
роівї. Везітівл ꙟп векіў костъм
рвсеск кв барба лвпгъ ꙟї мъпа
кв хъцврі коперіте кв ціпте де ар-
ціпт, пъзіпд вп аер грав вредпік де
вп маціcтрат. Uп лъътор-амінте
ꙟп датъ ар фі кпоскът къ ачел
агеладціў де ші рвсеск, авеа о фор-
мъ кв тотвл молдовепеаскъ; а-
дікъ ера маї елегапт ші ковжр-
шіпд тъсъріле обічеіўлъї, кьчі каії
де ла роате ера чел пъціп де треї
стжпжіпі депъртаці де паіпташії
пе каре'ї мъпа вп фрвмос бъіат
ка де 16 апі стрігъпд пепчетат пахі!
пахі! кв вп глас че ресъпа ка пі-
къліпа ꙟптре інстрвмептеле впеї
орхестрв.

ꙟп ачел екіпаців депапої ера о
тепъръ дамъ блопдъ, а кърїа фі-
гъръ авеа ачеа блъпдецъ че се ве-
де ꙟповечіпічітъ де пепелъл лъї Ра-
фаел ші вп жъпе брвпет каре де пе
барбетъ ші мъстецї се кьпощеа къ
ера стръїп. Dепаіпте ера вп ом
балап че пътеа съ аївъ 35 апі:
Кіпъл сеў ера фрвмос ші іптере-
сапт, дар о ꙟптрістаре деспъдеж-
дъітъ се ведеа пе фаца са палідъ:
Ел пърта окіларі верзї ші ціпеа
мъпіле тіперeї даме стрінсе ꙟптрв
а ле сале кв о фаміліарітате пе-
іертатъ алтъї декът впъї барбат.

Кът пептрв стръіпъл брвпет, ел
пъреа къ пв багъ сеамъ къ е лжп-
гъ о фрвмъсецъ, ші пв се віта
ла сцепа копжвгалъ, каре врмаре
алъї доведлю саў къ ачеа жъпъ фе-
мее ꙟї ера рвдъ, саў къ іпіма лъї
ера пріпсъ, саў къ ера вп песіміці-
тор; пептрв къ дата (прекъм ам
маї спъс) ера атът де фрвмоа-
съ, ꙟпкът възъпдво чіпева, тре-

бꙋіа — дакъ нꙋ с'ар фі ꙟнамо рат — чел пꙋцін съ о прівіаскъ ка пе ꙋн кап д'оперъ а натꙋреі.

Тънърꙋл ом споліт, ерам еꙋ, чеілалці, D. Іполіт Р. ші соціа са Dа. S. вара меа.

Сосінд ла галеріе, не ам датжос, Вара меа дꙋъ брацꙋл барбатꙋлꙋі сеꙋ, іар еꙋ, фъкъндꙋ'мі лок пінтре даме кам кълъреще (cavalièrement), кълкънд пе бътътꙋріле мошнеціилор карії мъ да ла тоці драчії, котінд ꙋніформе ꙟн дреапта ші ꙟн стінга кꙋ зічереа пардон, таліс ман каре ꙟнкіде гꙋра гіонтіцілор ші кълкацілор, ам алергат ла челалалт капът а галеріеі ꙋнде зърісъм о капелъ розъ ꙟмпъмъшатъ кꙋ о пасере де параdіс. Стъпжна ачеі капеле ера фаналꙋл каре мъ лꙋміна, магнетꙋл че мъ тръцеа.....

Нꙋ воіꙋ ꙟнтрепрінде а дескріе фрꙋмꙋсеціле Dоамнеі В. пентрꙋ къ сімц къ акꙋм дꙋпъ тречере де чінчі ані, орі кът ам воі съ фіꙋ де непъртінітор, сꙋвенірea еі ар сілі імаџінаціа съ галопезе фъръ воіе, ші аш кълка хотъріреа че ам фъкꙋт де а спꙋне адевърꙋл ꙟн тоатъ сімплітатеа са. Нꙋ воіꙋ ворбі дечі нічі де фармекꙋл окілор еі, нічі де гласꙋл еі че семъна кꙋ сꙋспінꙋл аморꙋлꙋі, нічі де а еі таліе мълдіоасъ.

Нꙋтъгъдꙋіт есте къ еꙋ слъвеск пе тоате фетеіле тінере ші чінстеск пе бътрѫне ꙟн сꙋвенірea трекꙋтеі лор фрꙋмꙋсеці; дар кꙋ тоатъ плекъчѫнеа рог пе дамеле каре нꙋ вор авеа о таліе фрꙋмоасъ съ мъ іерте дакъ ле префер пе челе налте ші сꙋбцірі. Аста е о грешалъ де каре е віноват гꙋстꙋл меꙋ.

Dоамна В. мъ пріімі кꙋ ꙋн зімбет ꙟнкъпътътор, ші възънд пе гꙋра де целосіе че се ръспъндісе пе фаца меа ꙟнтрꙋ відереа ꙋнꙋі тенър офіцер де лънчері че ворбіа кꙋ джнса: Ꙟці рекоманд пе D. Арсеніе Тімофеевічі Ж. ꙟмі зісъ.

О! ноі некꙋноащем, ам ръспꙋнс зімбінд кꙋ сілъ кътръ рꙋс.

— Bon jour, mon cher; те щіам ла Хотін?

— Іерi нꙋмаі ам веніт ші мъне мъ ꙟнторк.

Кꙋм! аша деграбъ пе лаші? ам адаос ꙟкрецънд фрꙋнтѣ ші рідікънд спрінчепеле ка съ'мі даꙋ ꙋн аер мъхніт.

— Слꙋжба о чере. Слꙋжба мілітъреаскъ аре маі мꙋлте непъчері декът мꙋлцꙋмірі.

— Ші маі віртос ꙟн време де ръсбоіꙋ. Пꙋрꙋреа ꙟн бꙋза тꙋнꙋлꙋі, сіліці а віеꙋіа сꙋбт ꙋн корт каре нꙋ въ поате апъра де нестаторнічіа въздꙋхꙋлꙋі мeніці поате а мꙋрі департе де аі востри,

фъръ алтъ петречере декът чіаюл ші стосул.....

А! ръсбоюл е чѣ маі маре плъчере а вітезілор, зрмъ ел кѹ ѹн аер фанфаронік, дар пачеа, пачеа е несѹферітъ. А шедеа фъръ треабъ ѫнтр'о четате ѫн товъръшіа ѹнві бътрън командант плін де ревматісмѹрі ші де декорацій...

В'аці афѹндат ѫн стратеџіе, доминілор: zісъ Doamna В. ші нѹ лѹаці сеама къ алергъторіі аѹ съ плече.

Офіцерѹл не лъсъ.

De мѹлт венісе лънчерѹл ачеста? ам ѫнтребат.

— N'аібі нічі о грíжъ, ѫмі ръспѹнсе Doamna В. рízінд; ѫмі ворбіа де фортіфікаціíле четъцíí Хотінѹлѹі. Нѹ щíí ѫнсъ кът м'а ѹвлацѹміт ѫнтълніреа воастръ. Фъчеам о компараціе ѫнтре воі кънд ворбіаці; тѹ атът де негрѹ, ел атът де алб: ера ѹн контраст де мінѹне.

— Бъл къ компараціа нѹ'мі ера ѫн фавор.

— Ох! ещі несѹфферіт. Тачі. Іатъ Domnѹл Р. ѹнѹл дін жѹдекъторíí кѫмпѹлѹі (fuges de camp).

Domnѹл Р. не спѹсе къ се ва да семналѹл алергърíí, ѫндатъ че се вор кънтърі конкѹренціі.

Кѹм? ам ѫнтребат.

— Тоці се кънтъреск кѹ ачел че се сокоате а фі маі греѹ, ші челор маі ѹшорі лі се пѹне плѹмб пе шеа пънъ че сѹнт тоці де о потрівъ греі.

— Аста е недрепт, Dакъ натѹра м'а фъкѹт ѹшор, пентрѹ че съ мъ ѫнгреѹе кът ѹн гросоман че траџе поате опт сѹте де літре?

— Аша е регѹла.

Каре сокоці къ ва лѹа преміѹл? ѫнтребъ Doamna В. пе жѹдекъторѹл де кѫмп.

— Прекѹм гѫндеск. Меледі ва кѫщіга къчі е ѹн бѹн кълъреџ.

— Каре е Меледі? ам zіс.

Ачел тік аколо кѹ ѹн странѹ ѹнгѹреск ларг ѫнкът паре къ е дат ѫмпрѹмѹт.

Слабъ нъдежде, ам ѹрмат, къчі н'аре нічі кѹм аер кълъреск.

— Съ ведеці пе кал, веці жѹдека алт фел, дар ауд кіемъндѹмъ. Мъ іертаці, тъ рог.

Жѹдекъторѹл алергъ, ші гъсінд тоате формалітъціле ѫмплініте дете семналѹл стрігънд: allez!

Алергъторіі плекаръ ка сеџеата.

. . . .

Мъ вѣт ла вара Dтале, ѫмі zісе Doamna В. ші сімцѹ о неспѹсъ компътіміре пентрѹ соарта еі; атът де тънъръ ші атът де непорочітъ! Абіа ѫнчепъсъ а гѹста

дулчеціле унеі кэсъторіі нотрівіте кꙋ ъпtъіꙋа еі барбат колонелꙋлꙋ D. тънър, фрꙋmос, вітеаz, ші mоартеа ꙟл сечеръ сꙋбт zідꙋріле Сілістреі. Акꙋm ачеѕт ал доіле....

— О! еа ꙟл юбеще.

— Nꙋ mъ ꙟндоеск, къчі D. Іполіт mерітъ а фі юбіт, хар че amар тревꙋе се фіе ꙟн сꙋффлетꙋл луі ші кът жале ꙟн іпіmа соціеі саде каре сеаmънъ Антігонеі спріжініпд пе Едіп.

— Кꙋ деосевіре, къ ачел вестіт рігъ а Тебеі ера вътрън ші D. Іполіт есте ꙟнкъ ꙟн флоареа жꙋнеціі.

— Вaі де еа! кꙋ атъта е mаі де тънгꙋіт, пентрꙋ къ ꙟн вжрста ꙟнфокатъ а тінерілор сіmцірі, віаца і с'а фъкꙋт о поваръ дꙋрероасъ.

— Ꙟн адевър, аm лꙋат сеаmа къ нꙋ веде віне, хар аста поате фі о боалъ трекътоаре.

— Nічі декꙋm. Е десъвжршіт орб. Ꙟн zадар с'аꙋ сіліт чеі mаі іскꙋсіці докторі аі Петерсбꙋргꙋлꙋі ші аі Одесеі, нꙋ'л аꙋ пꙋтꙋт фолосі, чі mаі вжртос пе лънгъ десъвжршіреа де а се ведеа віндекат де каре пътіmі mоралꙋл сеꙋ, фізікꙋл луі сꙋффері ꙟнтр'атът ꙟн кът паре къ е ꙋн вътрън трекꙋт!

О Dꙋmнезеꙋле!

Бъстъmꙋл Олгіі се ꙟmплініі!...

. Cгоmотꙋл гласатеі пе кꙋрmъ ворба. Алергъторіі веніа.

. . . .

Доісnрезече конкꙋренці пърчесесеръ, ші нꙋmаі чінчі се ꙟнтꙋрна. Кꙋрънд ші дін ачестіа mаі рътъчесеръ треі. Доі рівалі ера акꙋm. ꙋн арmъсар негрꙋ ші о іапъ сꙋръ Калꙋл ера mік де трꙋп, хар плін де фок; пічоареле'і ера атът де делікате ꙟнкът пърea къ нꙋ mаі де кът ор съ се фрънгъ. Пе жꙋпсꙋл ера Меделі. Ел ста ꙟн фінт пе шеа ші атът де некліnтіт ꙟнкът оmꙋл ші довітокꙋл сеmъна ꙋн трꙋп, ꙋн Чентаꙋр. Калꙋл ера нꙋmаі спꙋmъ; mꙋшкії і се ꙟнтінсесеръ ка коарда ꙋнꙋі арк, ші аꙋбрі грош еща дін еа. Фрꙋнтеа кълъреціꙋлуі шіроѫ десꙋдоаре; ел лепъсе фрждеде де оважнікꙋл шелеі ші се цінеа де коаmа кꙋрсіерꙋлꙋі.

Іапа сꙋръ, пе каре о ꙟнкълека ꙋн жокеі а нꙋ щіꙋ кърꙋі Доmн, ера mаі mаре де кът арmасарꙋл; трꙋпꙋл еі лꙋнгърец, о аръта къ е фꙋгаріцъ. Ꙟнтінсесе капꙋл ꙟнаінте, ꙋрекіле де лъсасе пе спате, ші алергънд алътꙋреа кꙋ жꙋпсꙋл, шꙋератꙋл ларцілор еі пърі, ера ка волдꙋл ꙋнꙋі пінтеn пентрꙋ арmасарꙋл каре атꙋнчі ші mаі таре се ръпезіа ла фꙋгъ, ꙟнсъ еа нꙋ'і да пасꙋл.

Атъндоі ера акȣт ка ла чінчі-сȣте пашi де ціпть, кънд Меделі ꙟпфіпсъ ашеі піптеній ꙟп коасте-ле армасарȣлȣі. Un съпце пȣр-пȣріȣ вѫпсі пелеа лȣі лȣчіе ка ат-лазȣл шi пегрȣ ка пана корбȣлȣі. Рънкезънд де хȣрере се ресȣфлъ сфоръінд страшнік, сеȣрлі ȣндȣ-іоаса коатъ, шi арȣнкъндȣсе ꙟп zече копче ажȣнсе ціпта, побілȣл добіток!

Ꙟндатъ ꙟл ȣртъ шi ꙗпа.

Хȣра! стрігъ глоата бътънд ꙟп палме.

Меледі пріімі васȣл де арџінт пе каре ера съпате армътȣріле Бе-серабіеі.

Армътȣріле ачесте сȣнт: капȣл zімбрȣлȣі толдав ціінд ꙟп коар-неле сале пажȣра ꙟмпъръте аскъ кȣ аріпеле ꙟптінсе.

Ꙟнтовъръшіт де Жапхарші шi де тоці прівіторій, кȣ мȣzікъ ꙟнаін-те сȣпънд марш, Меледі інтръ ꙟп орaш.

Ачѣстъ інтраре тріȣмфалъ се по-мепеще шi се ва поменi мȣлтъ вре-ме ꙟп капітала Бесерабіеі, прекȣм се поменіа ла Рома тріȣмфеле лȣі Чесар, Аȣгȣст ш. а.

. . . .

Че Олгъ, доамна меа, шi че бластем? ам ꙟптребат.

Ачаста е о лȣнгъ шi тристъ істо-ріе, пе каре ꙟці воіȣ спȣнео, де-сеаръ, ꙟмі zісе Doamna B. сȣін-дȣсе ꙟптръсȣръ.

Ржлікънд сторіде, ꙟмі zімбі фъкъндȣмі ȣп семн де адіо кȣ бȣ-кетȣл де флорі че авеа ꙟп мъпъ. Окіі меі аȣ ȣрмат карета пжнъ че аȣ пердȣто дін ведере.

Сеара ам алергат ла Doamna B, пе каре ам гъсіто сінгȣръ а-щептъндȣмъ.

Іатъ че ꙟмі спȣсъ:

P. S. Історіа ȣпеі фетеі спȣсъ де о фетее аре ȣп фермек деосе-біт. Копіеzȣ дін албȣмȣл меȣ кіар спȣпереа Doamneі B, ꙟпкре-зіпцат фіінд кȣ четіторȣл ꙟмі ва ръмъпеа мȣлцȣмітор.

II.

O L Г A.

« Сȣнт акȣм кѫці ва анї декънд тръіа ꙟп орашȣл ностръ о тінъ-ръ дамъ. Nімені нȣ о щіеа де ȣнде е шi чіне е. Unii спȣпеа къ е въдȣва ȣнȣї побіл Полоп че пе-ріce ла Остроденко; алції адеверіа къ барбатȣл сеȣ — пе каре ꙟнсъ нȣ'л кȣпощеа — аре процесȣрі че ꙟл ціп ꙟп Петерсбȣрг; алції къ е о вънтȣрътоаре че кȣтріеръ лȣмеа пентрȣ пльчеріле еі. Ꙟн сфжршіт ачеі маі резонабілї, жȣдека къ еа

требꙋе се фіе вр'о ненорочітъ пъ кътоасъ каре веніее съ се спъсеаскъ ꙟн ꙋрѫтꙋл монотоніеі Кішінеꙋлꙋі. Ꙟн скꙋрт, ачеѣ че се афласе маі сігꙋр пентрꙋ ѫнса, ера къ се пꙋтеа Олга ші ера Полонеzъ.

Олга віецꙋіа фоарте рєтіратъ; раре орі о пꙋтеа ведеа чінева ла гръдіна ꙟмпърътеаскъ четінд сꙋбт ꙋмбра ꙋнꙋі теіꙋ. Мі с'а ꙟнтѫмплат с'о въдꙋ о датъ ші н'о почꙋ ꙋіта ніче акꙋм.

Ꙟнкіпꙋеще ꙋна дін ачеле фетеі че слꙋжеск де ꙟндрептаре натꙋреі пентрꙋ тоате слꙋтеле че аꙋ фъкꙋт дін грешалъ *). Фігꙋръ нобілъ ші меланхолікъ; ніще спрінчене пе каре пенелꙋл нꙋ леꙋ ар фі ꙟнкордат кꙋ атъта делікатецъ ꙟнкорона окіі еі негрі ка мꙋра кꙋ кътътꙋръ тънжітоаре; албеаца феціі ші а грꙋмаzілор еі —, пе каре флꙋтꙋра лꙋнції ренантірі — пічоареле еі че пъреа къ се жоакъ ꙟн ніще мічі пантофі; таліа са каре авеа ачеа disinvoltura кꙋ каре натꙋра ꙟнzестреазъ пе фетеіле де міаzъzі. Ꙟнтр'ꙋн кꙋвѫнт, орі каре дін ачесте фрꙋмꙋсеці ꙟн парте, ар фі фост де ажꙋнс ка се дешепте ꙋн сімтімент де мірare саꙋ ꙋн фіор де амор. Еа съ пъреа а нꙋ авеа маі мꙋлт де доъzечі ані; дар къте сꙋферірі аꙋ требꙋіт съ аібъ ачеі фаталі ані; де време че щърсесеръ роzа де пе крін ші ꙟнегꙋрасеръ о аша ꙟнцереаскъ фрꙋнте! Въzѫндꙋне мергънд спре еа, трекꙋ ꙟн алтъ алее, ші се фъкꙋ невъzꙋтъ.

Ꙟн адевър, ам zіс D. Іполіт каре ꙟмі да брацꙋл, дама некꙋноскꙋтъ нꙋ се паре а'ці фі компатріотъ; брꙋнетъ ші полонеzъ!

— Пінтре гарофеле албе, де мꙋлте орі креще къте ꙋна де алт колор, ꙟмі ръспꙋнсе.

— Ръспꙋнсꙋл есте поетік; дар астъ сѫрманъ гарофъ се веде фоарте сꙋферіндъ, ші, Zеꙋ! еꙋ де аш фі ꙟн локꙋл Dтале, аш къꙋта с'о мѫнгѫіꙋ макар пентрꙋ драгостеа націеі.

— Dтале ꙟці е лесне а ворбі кꙋ аша ꙋшор тон! Dта н'аі юбіт нічі аі съ юбещі вр'одатъ, пентрꙋ къ те аі деprінс а сокоті аморꙋл о zабавъ, німік маі мꙋлт. Кът пентрꙋ міне, мъ кꙋтремꙋр ла сінгꙋръ ідеєа де а юбі, пентрꙋ къ кꙋноск ꙋрмъріле ачестеі гроzаве патімі!

Ах! мъ спаріі, ам стрігат. Ші де време че есте аша, ютъ фъгъдꙋеск а нꙋ юбі нічі....

Ші аі пꙋтꙋт лꙋа о асемене

*) Ekspresie лꙋатъ de doamna B. de ла Balzac.

сеанцъ хотърірє? am кзрmат еў.

Ох! съ даї сата хакъ am къдкато, ръспзнсъ Doamna B. тіпzіндзтi тъпа.... Ерат фєрічіт!

Dзпъ пзцin, Doamna B. зрmъ:

« Ажзнгънд ѫн капетзд алеєі, пе am пзс пе о канапеа де браде. D. Іполіт гъсі піще тъбліці къzзте лъпгъ зп копак. Negрешіт къ Олга ле перд8се.

A! am zic, ѫтъ ачеѣ че пе вэ лътзрі асзпра mіcтєріоасеї даme.

Азъіў тъбліціле, ле дескісеіў, ші пентрє пзлтеле версзрі ші потє лєшещі ші рзсещі, ѫтъ че гъсіѫ.

On s'égare un seul instant de la vie... aussitôt une pente inévitable nous entraine et nous perd; on tombe enfin dans le gouffre, et l'on se réveille épouvanté de se trouver couvert de crimes avec un coeur né pour la vertu!...

Пе алтъ фацъ.

Occhi, piangete; accompag-
(nate il core
Che di vostro fallir morte
(sostiene.

Maї ѫnainte:

Vergessen sie nicht, dasz zwischen ihrem Brautkusz das Gespenst einer Selbstmörderin stürzen wird;

Rousseau, Petrarque, Schiller, че mozaik де поєці! am zic. Прекзт бъд, доатпа Олга е о подігасть; ші нз сфътзеск пе чіпе па фі четіт пе ачесті азторі съ і факъ кзртє. Dакъ асть цінгашъ Азіzъ каутъ вр'зн Фердінапд, негрешіт къ пз'л ва гъсі ѫн Кішінеў.

Іполіт пз т'аскздта, делат фіінд кз тотзл а четі челе скрісе ѫн тъбліці. Атзпдої пъзіат тъчере гжидінд, ед да Олга, еў... ла тзалета пентрз балзл де ла клзб.

Оаре ва вепі да бал? am ѫнтребат дзпъ пзцin.

— Nз щіў.

— Dта ѫнсъ веї фі.

— Поатє.

— O! Тъбліціле астє'ці аў лзат тіпцеле.

Uітасеm ші Олгъ ші тъбліці къпд, дзпъ вр'о доъ дзні, am ѫнтъдніт пе Іполіт ла прітбдарє. Требзї ѫнсъ съ щіі къ саў ѫпдеmпзд теў, де каре тъ воїѫ къї тоатъ віеаца, саў ачеле фатадє тъбліці а фост пъскзт зн пріетєщзг ѫнтрє Олга ші Іполіт, пріетешзг че се скітбасе ѫн чед maї ѫнфлъкърат amор. Тоатъ лзmеа zічеа къ ед о ѫбеще ші къ ед е хотъріт а о дза, maї алес къ акзт ші лъкзіа ѫтпрезпъ; ѫнсъ еа пърєа къ ѫнкъ пaї тзлт се ретръсесъ дін дзmє.

(Үрmѣzъ)

PERIODUL III № 13

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лунъ. Препутъраціа се-фаче ꙟн Букурещі ла Редакціе, педа жуделе ла ЧЧ. Окърмуірі саў ла DD. Професорії. Прецул есте ун галбен.

O ALERGARE DE CAI

(Urmare)

— Ꙟці чер о міе де іертърі, ꙟмї зісе еа апропіінду-се; есте о мулціме де време де кънд н'ам веніт ла Dта. Прічіна....

— Прічіна е фрумоаса Полонезъ, ам курмат різінд, ші о іерт къчі 'мі а ръпіт ун пріетен, де време че а ісбутіт а домолі о інімъ селбатікъ.

— Адевърат, ꙟмї ръспунсе; ну тъгъдуеск къ Олга ну мъ юбеще ку тоатъ фреnезіа аморулуї; асеменеа о юбіам ші еў ла ꙟнчепут, дар акум ꙟці мъртурісеск къ ну маї сімт ачел фок, ачеа веціе. Аморіул меў се префъку ꙟн компътіміре. Олга е мінунатъ, е ун ънџер, дар пурурea трістъ, пурурea пълъсъ, мъ теме, мъ кінуеще, ꙟмї скоате суфлетул ку атъта драгосте. Еў о юбеск акум маї мулт де мілъ...

— А, ещі о фіаръ, домнуле!

— Тънгуещетъ, доамна меа, ші ну мъ осінді. Сімт, куноск, вѫд къ сунт ун віноват невреднік

де жбіреа еі, дар, че вреі? суф-
феріпціле че am трас де ла сексул
Dвоастре, 'mi аў стрікат inima,
аў депъртато діп карареа ачеа ↑п-
флорітъ пе каре о вісеазъ о іпі-
mъ де доъzечі ані. — Еў am а-
кум треіzечі mi доі ані, mi am
черкат преа мулте кінурі. Пу-
рурea въпат де фетеіле каре ↑mi
жура уп тепър mi вечіпік amор
mi апоі mъ пъръсіа лепъдъпду-
mъ ка пе о модъ векіе, фъръ
maкар а куцета къ пріп ачеаста
omoаръ о фііпцъ оменеаскъ, am
сфжршит пріп а ле купоаще mi а
ле прецуі пептру ачееа че сунт:
піще драчі фрумоші ласаці пеп-
тру а пе ферічі mi а пе кінуі.

— Мулцумеск де компліmeнт,
am zic.

— Іартъmъ, Doamna mea, mi,
↑ці резік, жълещетъ, mi пу mъ
осінді.

— Dар дакъ аі о inimъ аша стрі-
катъ, am адаос, дакъ пу вeцi
↑п старе с'о жбеmі прекът те жу-
беще, пептру че пу те дестъіпуещі
еі? пептру че о ↑пвръпчащі жу-
къпдуте ↑п ріпа перірeі?

— Am черкат, Doamna mea, дар,
че пот фаче, къпд сінгура ідее е
↑п старе с'о omoаре. Amорул еі
е ексалтат, повіл, пліп де фок
дар пекъжічіос. Nъдеждеа'mi е ла
времea каре віпдекъ тоате.

Сфжршіпд, mъ лъсъ къ се а-
лерце ↑наіптеа упеі тінере даме че
веніа спре поі.

— Вара mea, колопела D? am
zic eў.

— Еа ↑псъmі, ↑mі ръспунсе
Doamna B. Іполіт акум о жбіа
пе жписа mi уітасе пе Олга....

Ах! oamenі, oamenі ↑пръпъ-
ціці! Ведеці о біатъ фетее певі-
повать, тіпъръ, ку inima сіm-
плъ mi лішіщітъ. О урмъріці,
въ ціпеці ка піце духурі пекурате
де еа, пжпъ че пріп адітепірiле
воастре о фачеці де'mі калкъ да-
торііле сале де фетее, уітъ вір-
тутеа, деапъдъ чіпстеа ка съ с'а-
рупче ↑п браціле воастре, mi апоі
спре ръсплата тотурор ачестор
жертфе о асвжрліці ку десnpeц zі-
къпд: атъте тот!... крузі, пе-
сіmціторі, інфамі, пелеціуіці!...

Тоатъ ачеастъ фрумоасъ кірі-
елъ де епітете се адреса ла міпе.

Am вруm съ mъ апър.

—Іп адевър, am zic різіпд, кум
де пу каде тръспетул съ аргъ пе
піще асеmепеа некредінчіоші!

— Різі, Domnule, дар еў пу
ріс.... Ох! аі уп аер пестатор-
пік каре mъ ↑пгроzeще!

Ах! am стрігат лъупд уп аер
кът am путут maі mелодраmатік,
поці а mъ жудека ачест фел? Со-
котеще къ еў п'am ъпкъ треіzечі

анї шї прін хртаре сȣнт чінстіт. Де нȣ вреї съ тъ̆ креzї, веzї че zіче Balzac ꙟн Papa Gobsek....

Balzac ера аȣторȣл фаворіт а Доамнеї В. каре мȣлцȣміндȣсе де ачест бȣн мартȣр, ꙟмї zічеві сорбінд інфȣzіа копъчелȣлȣї де Кіна дін чеашка де вермеіл, шї дȣпъ пȣцін хрмъ.

Іполіт ȣбіа пе колонела D. шї ȣітасе пе Олга.... Олга нȣ маї ера акȣм пентрȣ джнсȣл декът о съпъраре де каре кътȣта вр'ȣн мі-жлок а скъпа! Nȣ доаръ къ тъ-гъдȣеск карактерȣл лȣї чінстіт шї нобіл; дін ꙟмпротівъ шііnд къть деліката цъ аре ꙟн сȣффлет нȣ'л осіндіам чі ꙟл жъліам, шї плъпцеам пе ачеа непорочітъ фе-мее каре абіа о кȣноштеам шї каре жертфъ ȣнеї крȣде фаталітъцї, е-ра сілітъ а беа ȣн поȣ пахар де дȣрере!

Тоатъ лȣмеа ворбіа къ Іполіт а се іа пе колонеда D. Пе міне ꙟнсъ іпіма нȣ мъ лъса а креде ла атъта некредінцъ. Ꙟмї пърea гро-zав а'мї ꙟнкіпȣї аморȣл атът де недрепт, ꙟнкът съ воіаскъ а'шї стріка ꙟел ꙟнсȣл лȣкрърілe лȣї.

Ꙟнтр'о zі афлъндȣмъ сінгȣръ акасъ, ꙟмї вестіръ пе Doamna Олга. Астъ візітъ ꙟмї прічінȣї мірарe, къчі, прекȣм ам zіс, ноі абіа не кȣноштеам, Де шї ерам негата, ам лȣат ȣн шал шї ам пріїміто.

Паре к'о вѣд! нȣ ера акȣм Ол-га ачеа пе каре кȣ чінчї лȣні ꙟн хрмъ о възȣсъм атът де фрȣмоа-съ де шї палідъ ла гръдінъ, фа-ца еї ера атът де слабъ... атът де скімбатъ. Пеліца еї съмъна кȣ батіста сȣбціре фъръ пік де віацъ; о моарте се вестіа ꙟн окії еї скжнтіеторі. Ар фі zіс чінева о статȣъ де мартȣръ ешітъ дін мъпіле лȣї Канова.

Ам алергат ꙟнаінтеї, ам лȣато де мъ ъ — мъна еї ардеа — шї ам пȣсо лжнгъ міне.

— Ах. Доамна меа! ꙟмї zіce, шї гласȣл еї ера ꙟнпекат де сȣспіне, ꙗртъ кȣтеzареа меа; ох! сȣнт фоарте непорочітъ!

Лакръміле ꙟї ъмплȣръ окії.

— Лініщете, Доамнъ, їам ръ-спȣнс. Ох! ꙟнцълег! ꙟн аде-вър ещї фоарте непорочітъ!

— Аша е къ се'нсоаръ? стрігъ еа кȣ глас спъріеат скȣлъндȣсе; аша е къ мъ ласъ? О Дȣмне-zеȣл меȣ, ꙟндȣрътe!

— Де D. Іполіт ворбещї, Доам-нъ? Zік ка съ се'нсоаре, дар нȣ кред къ поате фі ꙟнтр'атъта де крȣд. Шї ꙟн сфжршіт фіінд ачеаста пентрȣ че съ те мъхнещї. Се веде къ е неврѣдпік де аморȣл Dтале. Ѹн нестаторнік се десаре-цȣеще ші се ȣітъ....

— Съ'л віт! еȣ съ віт пе Іпо-літ? Песте пе Dта пȣ щіі, Dоамнъ, къ ел мі'аȣ фъгъдȣіт ȣп амор фъръ сфжршіт? Песте пе Dта п'аі ювіт, Dоамнъ? Нȣ щіі че венін есте ачеста. Ох! те феріческ хакъ ещі песімціtоаре! Ваі міе! еȣ ам кȣноскȣт аморȣл; дінкъ о датъ ам маі ювіт, ші ачел дінтъі амор м'а непорочіт, ачеста мъ омоаръ. Воїш мȣрі негрешіт...: Ел ера бȣкȣріа меа, сȣффлетȣл меȣ, ші съ мъ ласе? Къчі ꙟп адевър воіеще а мъ лъса.... Ох! ꙟл воїш оморі ші пе ел ші пе соціа лȣі!...

Ꙟнфȣріереа еі м'а ꙟнтрозіт. Ера де о фрȣмсеце фіороасъ. Аст фел требȣе съ фі фост Didona кънд хотърі а се ꙟнгропа сȣбт рȣінеле Картацеі. м'ам скȣлат.

— Те спаріȣ, Dоамна меа — ꙟмі зісе лȣпъ пȣціпъ тъчере — Іартъмъ! Кънд аі щі кът фок есте ꙟп астъ тікълоасъ інімъ! Е ȣп вȣлкап пе каре пȣмаі моартеа ꙟл ва стінце!.. Щіȣ къ Dта ꙟі ещі пріетепъ, пентрȣ ачеіа лȣпъ Dȣмпезеȣ ла Dта 'мі е пъдеждеа Ажȣтъмъ, Dоамнъ! Скапъ ȣп сȣффлет де ла осіндъ! Зі, фъ, міжлочеще съ пȣ мъ ласе!

— Ші че пот сфатȣріле меле, кънд лакрімілe Dтале пȣ фолосеск? ам зіс.

— Ах! кънд гжндеск къ іарі пȣ маі департе, лȣ крȣчеа ші се жȣръ пе съпътатеа лȣі, пе віаца лȣі, пе окіі лȣі къ мъ ювеще ші ва фі ал меȣ!.... Оаре Dȣмпезеȣ ва сȣффері съ се калче аст фел жȣръміптеле фъкȣте ꙟп пȣмеле сеȣ? Оаре тресипетеле черȣлȣі с'аȣ стінс?... Пентрȣ къ ші с'а жȣрат Dоамнъ ꙟп міі де ржндȣрі. Еȣ ꙟнсъ мъ темеам де аморȣл лȣі! De къте орі ꙟмі спȣпеа къ мъ ювеще, ворба астъ мъ дімплеа кȣ фіорі, О пресімціре амаръ ꙟмі зічеа къ омȣл ачеста каре'л ведеам жȣръпдȣсе пе окіі лȣі ліпаінтеа іконеі ші лъпд мартȣръ Dȣмпезеіреа кȣ атъта ȣшȣрътате, есте ȣп тръдътор. Лакрімілe че върса ла ценȣкіі меі мъ спъріа;ініма ꙟмі спȣпеа къ сȣпт мінчіноасе. Ші ꙟнсъ, фіінцъ тікълоасъ че сȣнт! адоріміам пе пъдеждеа фъгъдȣінцелор лȣі; вісам феріčіреа ꙟп браццеле че ера съ мъ вънд!... Ах! къчі пȣ'мі а кȣрмат моартеа зілеле ꙟп чѣсȣріле ачеле! Аш фі мȣріт порочітъ ші п'аш фі сіліtъ акȣм а'л блестема ші а плънце!

Шіроае де лакръмі кȣрцеа дін фрȣмошіі еі окі. Un тепър ом де ар фі възȣто атȣпчі, пегрешіт къ пȣ с'ар фі стъпжініт кът де пȣцін а ꙟнжȣнгіа пе пелеціȣітȣл

че о адȣсесе ꙟн старea ачеаста. Кът пентрȣ mine, нещiiнд кȣm с'о тънгжiŭ, am ꙟнчепȣт шi еŭ а плънџе. — Еа ȣрмъ:

— Хотърiсеm съ мъ дȣк ла рiвала mea, съ'i спȣн недеџiхiреа отълȣi кърȣi ва съ'шi ꙟнкредiнцеze соарта. Nȣ о кȣноск, дар аȣд къ е о фетеe тжнъръ, бȣнъ, сiмцiтоаре; поате къ с'ар фi ꙟндȣрат да непорочiрea mea. Ох! iаш фi спълат пiчiоареле кȣ лакръmi, шi ар фi требȣiт съ калче песте трȣпȣл меŭ ка съ се дȣкъ а се кȣнȣна кȣ ел; дар ꙟн minȣта кънд воiаm а мъ дȣче, пȣтерiле m'аŭ лъсат. Nещiiнд че съ mai фак, аm хотърiт съ вiŭ ла Dта. Щiŭ къ еа те стimъ, щiŭ къ'цi е прiетен; Dтале'цi е milъ де mine, Dта ешi бȣнъ, плънцi... фiе'цi milъ де о непорочiтъ! Скапъ, Doamna mea, шъптȣещетъ!..

Шi бiата фетеe ꙟнџенȣнкеасе хiнаiнтеa mea, шi ꙟmi сърȣта тъмiле фъръ съ поатъ артiкȣла ȣн сiнгȣр кȣвжнт де греȣтатеа сȣспiнiлор. Еŭ плънџеаm ка шi еа, шi чiне не ар фi възȣт ꙟн momentȣл ачела, н'ар фi пȣтȣт деосебi каре е mai непорочiтъ, Олга саŭ еŭ.

M'аm пȣс да скрiiторiȣл меŭ шi am скрiс лȣi Iполiт ка ꙟндатъ съ вiе ла mine. Аm сȣнат; о слȣгъ iнтрѣ кȣ ȣн бiлет ꙟн тънъ.

Dȣ ачест ръваш лȣ D. Iполiт Р. iаm zic; съ'л гъсъщi пȣтаi де кът.

— D. Iполiт е ла Doamna колонела D. ꙟmi ръспȣнсе. О слȣгъ де аколо а адȣс ачест бiлет.

Адо, аm zic; дар Олга ꙟл адȣсе mai наiнте. О възȣiŭ тремȣрънд кънд четiа. De о датъ цiпънд страшнiк скъпѣ бiлетȣл шi ешi ръпеде.

ꙟн бiлет скрiеа:

« Doamna В. есте рȣгатъ съ вiне воiаскъ а венi ла 5 чеасȣрi десеаръ ла бiсерiка катедралъ спре а прiвi ла кȣнȣнiа D. Iполiт Р. кȣ Dна колонела D. »

Чеорнiкȣл аръта патрȣ. Абiа авеаm време а'mi фаче тȣалета.

Тоатъ нобiлimea ера ла бiсерiкъ кънд аm iнтрат. M'аm пȣс да ȣн лок де ȣнде пȣтеаm прiвi пе mipi. Гълбiнеала фiреаскъ а лȣi Iполiт се фъкȣсе mai грозавъ ла лȣmiна фъклiiлор де чаръ шi сȣдоареа роȣра meланколiка лȣi фрȣнте. Се кȣноштеа къ се лȣпта ꙟн сiне мȣстрареа кȣџетȣлȣi шi пресimцiреа. Din ꙟнпрогiвъ къть сенiнедъ пе фаца тенерзi лȣi соцii къть бȣкȣрiе къте недежді де ферiчiре!

Черimонiа се сфършiсе. Тоцi ферiчiта пе тiнерii соцi гътiндȣсе

аї ꙟнтоваръші акасъ. Ꙟн моментȣл ачела възȣїŭ пе поліцмаістрȣ къ вені де афаръ кȣ грабъ ші ворбі кȣ Докторȣл С. каре шіхеа лжнгъ міне.

Че есте? 'ам ꙟнтребат.

— Nimік, ꙟмі респȣнсе кȣ о варварь флегмъ, о фемее с'а отръвіт. Ші еші ꙟндатъ кȣ докторȣл.

Кȣвінтеле лȣї Schiller че ле четісем ꙟн тъбліцеле Олгъї ꙟмі венірь ꙟн мінте:

« Нȣ вітаці къ ꙟнтре сърȣтȣл ꙟнсоцірей воастре, се ва пȣне фантомȣл ачелеї че с'аŭ ȣчіс дін прічіна воастръ. »

О греȣтате ꙟмі апъса inima; ȣн пор амецітор вені ші се пȣсе пе окії меї. Мі се пъреа къ бісеріка се ꙟнвъртеще кȣ міне, ші ніще лȣчірі скжнтеіоасе ъмбла ꙟнпрецірȣл меŭ. Сімціндȣ нічіоз-реле'мі слъбінд ам ꙟнкіс окії ші м'ам цінȣт де странъ ка съ нȣ кад. Нȣ щіŭ кът цінȣ астъ фантасмагоріе, кьчі кънд м'ам дещептат ерам сінгȣръ ꙟн бісерікъ. Третȣрънд ші кȣпрінсъ де спаймъ, ам ешіт.

Сосінд акасъ, слȣціле ꙟмі спȣсеръ къ поліцмаістрȣ ші кȣ докторȣл С. мъ кьȣтасеръ, ші къ еї веніа дела Олга пе каре кънд ажȣнсесеръ, аŭ фост гъсіто моартъ.

. . . .

Абіа трекȣръ патрȣ зіле де ла ꙟнсȣрареа лȣї Іполіт ші де ла моартеа Олгъї, ші ел се болнъві де окі. Кȣрънд' іаȣ лінсіт ведеріле, ші блъстемȣл Олгъї се ꙟмпліні. Акȣм е де тот орб. Сімціреа ненорочіреї лȣї, пȣстрареа кȣцитȣлȣї, помеиіреа пъкатȣлȣї сеŭ, іаŭ атакат сънътатеа, ші ꙟн вржстъ де трезечі ші чінчі ані, ащеаптъ ші дореще моартеа ка о феріціре.

Іатъ іспръвіле Dвоастре, Domнȣле. Ах! феріче чіне нȣ ꙟбеще ші нȣ сімте!»

Doamna B. офта; еŭ нȣ маї рідеам.

III

TRISTEЦЪ

Віінд ла віртȣл ȣнде гъсдȣіам, ам гъсіт ȣн маре пакет кȣ скрісорі де ла Іаші. Тоате ꙟмі вестіа кътe о сȣпъраре. Ȣнȣ ȣн процес, алта ніскаїва вещі політіче мъхнічіоасе. Ꙟн сфжршіт ȣна маі мікъ ꙟмі спȣнеа къ мъ ащеаптъ къ мъ ꙟбеще, къ мъ дореще. Аста ера о фрȣмоасъ фатъ каре кредеа к'о ꙟбеск.

Нȣ, нȣ те ꙟбеск, сермапъ копілъ! Dеці ам ші спȣсо, ам мін-

ціт. ат врȣт поате съ те ꙟншъл ка ȣн тікълос. Nȣ, нȣ сунт еȣ̆ вреднік де аморȣл тъȣ̆! De тe аш фі ювіт, н'аш фі ꙟшелат фърекат ꙟн ланцеле Doамнеі В. фемееа ачеста перфіделеасъ, каре'мі спȣне къ мъ юбеще ка ші кум м'ар ꙟнтреба че маі фак; веселъ, свурдатекъ, жȣдекънд аморȣл о тречере де време, фъгъдȣіндȣ'мі о вечінекъ драгосте, ші ꙟнтребъндъмъ кънд мъ ꙟнторк ла Іаші. Nȣ; еȣ̆ нȣ воіȣ̆ се фіȣ̆ ювіт аст фел. Воіȣ̆ о фемее кȣ окіі плъншi, кȣ фаца мъхнітъ, каре съ мъ театъ, съ мъ юбеаскъ ші съ моаръ кум а мȣріт Олга....

Ші ꙟнсъ меріт еȣ̆ оаре ȣн асеменеа амор, еȣ̆, каре тот фокȣл аморȣлȣі тінер, тот делірȣл жȣнецеі чеі маі ꙟнфлоріте'л ам келтȣіт ꙟн адіменіріле ȣнеі кокете....

Ꙟн адевър, нумаі ȣн амор поате авеа чінева ші ачела нумаі нȣ се ȣітъ. Ачеаста е о лотеріе а інімеі. Dакъ ȣн тенър ꙟнтълнеще о інімъ сімплъ ші невіноватъ, ел есте феріче; ініма лȣі фрацедъ ші куратъ іа о опініе ꙟнкънтътоаре пентрȣ амор, іар де се фаче партеа ȣнȣі сȣффлет фацарнік ші тръдътор, атунчі перде тоатъ ілȣѕіа ші ꙟн локȣл ферічіреі, капътъ пісмъ ші ꙟмпетріре.

Ох! кънд ар воі фемееле съ щіе че ꙟнладтъ соліе аȣ̆ пріїміт де ла чер; кънд ар воі съ щіе къ сунт лъсате ка съ не пъѕеаскъ де ръȣ̆, съ не ꙟндȣре ініма, съ факъ ферічіреа віецеі ноастре, фър'ꙟндоіалъ къ юбіреа лор н'ар ціне нумаі пънъ че се ȣскъ сърутȣл пострȣ де пе бȣѕіле лор!

Еȣ̆ тот д'аȣна ам гжндіт къ ънцерȣл пъѕітор пе каре Проведенца'л а дат фіе-кърȣі ом, нȣ есте де кът фемееа къріа ел а жъртфіт аморȣл сеȣ̆; ші ꙟнсъ пентрȣ че ласъ еле а інтра ꙟнтр'о інімъ пліпъ де юбіре ꙟндоіала ші ȣра?.... О! нȣ сунт еȣ̆ віноват; сермапъ копілъ, дакъ нȣ те юбеск прекум меріці; деа самъ грозавеле фіінці че'мі аȣ̆ стрікат ініма.... Воіещі а фі ювітъ? гъсеще вр'ȣн ънцер прекум ещі тȣ!

Слȣга меа інтръ кȣ ȣн білет. Ачеаста ера о пофтіре ла пръпѕ пе а доа ѕі де ла D. Іполіт. Ръвашȣл ера скріс де соціа лȣі. De де сȣбт скріеа: вом фі нумаі поі.

Мъ пофтіа ла масъ! Ші че фігȣръ ерам съ фак еȣ̆ прівіндȣі старея дупъ челе че'мі спȣсесе Doамна В. Съ вът ȣн ом ліпсіт де сімцȣл чел маі скумп; каре е ꙟнтр'о вечінікъ ноапте; пентрȣ каре соареле н'аре раѕе нічі кънпȣл флорі. Un ом каре юбеще кȣ

тінерецъ пе ціпгаша лȣї соціе ші ꙟпсъ пȣ о поате ведеа. Ші еа о-борітъ сȣвт апъсареа соартеї, прі-віпд пе ачест върват фъръ съ поатъ афла ȣп кȣвжпт кȣ каре съ'л поатъ мжпгжіа, ші гжпдінд ла чел ꙟнтъїȣ пре каре моартеа і 'л а лȣат; вѫдȣвъ де доі вървації (Іполіт съ пȣтеа сокоті ка морт) ла 21 апі, ꙟп чеа маї ꙟнфлорі-тъ фрȣмȣсецъ! — Ам ръспȣпс черъпдȣті іертаре ші претекстъпд о прічіпъ ꙟпсъпътоаре.

Мъ сімціам фоарте тріст. Во-іам съ плъпг ші пȣ пȣтеам. Ам дескіс фереастра. Черȣл ера тȣр-бȣрат; норі гроші се прімбла ка піще тȣпції пе ел, лъсъпд ꙟп ȣр-ма лор о чеацъ чепȣшіе; лȣпа се аскȣпсесе; кътева стеле прівації се івіа ȣпде ші ȣпде пінтре порі. Ве-деам орашȣл адорміт десфъшȣ-ръпдȣсе сȣвт міпе ка о маре ȣм-бръ. Ліпіщеа домпіа претȣтіндепі пȣ маї ініма меа ера тȣрбȣра-тъ. Кȣржпд, ȣп віс дешепт ꙟмі ꙟпфъцошъ тоате ꙟптъмплъріле ві-еції меле, де ла 17 апі кжпд ам пердȣт пре татъл меȣ, кжпд ам ръмас сінгȣр ꙟп лȣме, ші пъпъ ла 28. Гжпдіам ла маікъ меа пе каре авіа о кȣпоскȣсем, гжп-деам ла валȣріле че мъ кȣпрінсе-серъ ꙟп лȣме, гжпдіам ла тоате ачеле фііпції пе каре ле ꙟбісем, де ла кокета пе каре о ꙟбісем ꙟптъї пъпъ ла копіла каре'мі скріа, пъпъ ла Доамна В. пре каре о ꙟбеам. Мі се пъреа къ ле въд пе тоате трекъпд пе дінаінте'мі, фрȣмоа-се, веселе, трісте, плъпсе, різъп-де....

Тȣпетȣл вȣіа ꙟп департаре; че-рȣл акȣм се ꙟпвъліа кȣ хаінъ по-соморітъ; стелеле піеріа пе ржпд; Де аш фі фост поет, аш фі прі-віт кȣ плъчере ачеастъ сченъ тъ-реацъ а патȣреї, дар температȣра авȣ пȣрȣреа о деосъвітъ інфлȣ-інцъ асȣпра фісікȣлȣї меȣ. Ун соаре фрȣмос, о поапте сепінъ мъ ꙟпвеселеще; дін ꙟпротівъ о време ȣрітъ мъ ꙟптрістеазъ: ꙟп адевър гжндіам дакъ Енглезіі аȣ тот асеменеа време, аȣ резоп съ се сінȣчідъ. Че віфор се гътеще! Стелеле стрълȣческ де о маї віе лȣміпъ! Спȣп къ декъте орі моа-ре ȣп ом, сȣффлетȣл лȣї мерце де'ші іа лок ꙟптре стеле; оаре ка-ре ва фі стеоа Олгії? поате къ ачеа каре е аколо ꙟп капет. Мъ ȣітам ла Урсамікъ.

Домпȣле, ꙟмї зісе слȣга тръ-гъпдȣтъ ле хаінъ, гасла ꙟптреа-бъ де пȣ вреі а чіпа?

— Нȣ вреȣ ам ръспȣпс.

— Доміпȣле, съ ꙟпкід ферea-стра; времеа е тȣрбȣре, кȣржпд а се тȣпе.

— Ш'апоі?

— Щіȣ къ Dтале нȣ'ці плаче тȣнетȣл.

— Аша есте кънд е апроапе ші кънд тръснеще; дар кънд вȣеще ꙟн депъртаре ꙟmі плаче.

— О кът фȣлџеръ де страшнік, алъогъ блестематȣл, гроаzнече тȣнете о съ авеm! требȣї съ тресніаскъ ȣндева.

Ачест дін ȣрmъ аргȣmент mъ фъкȣ се mъ траг де ла фереастръ ꙟнтȣрпъндȣmъ, възънд пе гасдъ кȣ сервeтȣл пе mънъ.

— Dакъ Dоmнȣл ва съ чінеzе, ꙟmі zісе еа, іаm гътіт ȣн холдноі mінȣнат, блінеле кȣ ікре ферте ꙟн ȣнт, ші....

Сігȣр нȣmеле бȣкателор ера де ажȣнс ка съ'mі таіе апетітȣл.

Гасда mеа ера ȣн mошнеаг ка да 65 ані, скȣрт ші грос. ꙟн жȣніа са се веде къ фȣсесе балан, кънд окії лȣї авеа ъокъ о ȣшȣре вънсеа де алв-албастрȣ. Фаца лȣї рошіе ка mорковȣл ші фрȣнтеа фъръ нічі о сбърчітȣръ аръта къ пентрȣ еа віаца н'авȣсесе zіле негре.

— De mȣлт еші ꙟнсȣрат, mошȣле? 'лаm ꙟнтребат

— De патрȣzечі де ані,

— Аі копії?

— Треі бъіеці ші о фатъ.

— Ші ȣнде сȣнт?

— Dоі слȣжеск ꙟн оасте; чел mаі mік е пісар, ші фата mеа тръеще ла Тȣлчін. О! Саша mеа....

— Саша? че ва съ zікъ Саша?

Іван, слȣга mеа, ꙟmі спȣсе къ е дімінȣтівȣл дін Александра.

— Саша mеа — ȣрmъ mошнеагȣл — е датъ mаре, аm mъріто дȣнъ ȣн чіновнік де ла Тȣлчін. Бърбатȣл сеȣ е Гȣберскії-Секретар. Съ о везі, доmнȣле, ачеа е фемее; mаі налтъ кȣ доъ палmе де кът mіне. Сатънъ бȣнȣлȣї сеȣ каре а фост гренадір, ші гроасъ кът mіне. Ш'апоі, фрȣmоасъ, рошіе ка ȣн бȣжор; нȣmаі кънд ера mікъ а къzȣт дін скрінчіоб ші де атȣнчі е каm скіоапъ; върсатȣл а стрікато нȣцін, ші і с'а скȣрс ȣн окіȣ. — Ші ꙟнвъцатъ, доmнȣле, ка ȣн діак. Скріе, четеще гроzнік. Кънд а фост астъ прімъваръ ла mіне, 'mіа лъсат ніще кърці фоарте фрȣmоасе, пъкат къ нȣ щіȣ а четі.

— Трімітімеле съ ле въд, аm zіс.

Ачеста ера Florian традȣс рȣсеще.

— Четеще тȣ ші еȣ воіȣ аскȣлта, аm zіс лȣї Іван. Іван ꙟнчепȣ.

« Dȣпъ че алергъ де ла о тȣрmъ ла алта, ка съ се гъдȣре ла Елічіо ші ла Галатеа, кънеле ꙟн-

чепе а алерга прін тъгѫръ; ші се іа лѫнъ ѫн іеѫ сълбатек. Іеѫѫл фѫџе ші трече лънгъ пъсторіџе...»

— Дескіде ѫн алт лок.

— «Естела се роші ѫітънлѫсе ла маікъса. Маргарета ѫі дъ воіе съ пріімеаскъ презентѫл, ші пъсторіца стъ ънкъ нехотърітъ. Ла ѫрмъ, к'о мънъ тремѫрънлъ, апѫкъ корлела верде, каре ера ѫн грѫмазіі вербекѫдѫі...... »

— Е! лъ'мі паче кѫ пъсторіцеле ші кѫ вербечіі кѫ корделе верзі.

Възіна къ пастораледе D. Флоріан нѫ'мі пот ѫмпръштіеа меланколіа, м'ам кѫлкат, ѫнсъ де авіа апѫкасем а адорті ші ѫн віс фантастік venі мі'ші пѫсе асѫпръші негреле саде аріпі.

Пъреа къ мъ афлам ѫнтр'ѫн маре салон ѫмбракат ѫн долїѫ ѫнде ардеа доѫъ марі полікандеде кѫ лѫмінърї де чеаръ галбенъ. Одага дормїа кѫлкатъ пе о канапеа. Іполіт о прівіа стънд ла капѫл еі. Доамна В. се гътїа да огліндъ фреденънд аріа дін водевілѫл рѫсеск: Козакъ стіхотворецъ. Прін салон се пріимблаа оі кѫ корделе верзї ла гжт, ші Саша сърїа скіонътънд ші стрімбънлѫмъ. Нѫ штіѫ кът ціне ачест понѫрі де ведені, къчі кънд ам лескіс окіі, ера зіоа маре.

IV

КЪТЕВА РЪВАШЕ.

Ера кътева лѫні декънд мъ ѫнтѫрнасем ла Іаші. Вжртежѫл социетъцїї, продесѫрї, інтрігіле політічешї мъ кѫпрінсесеръ ѫнтр'атът, ѫн кът не афлънд мінѫтъ де ръгаз, ам фѫџіт ла царъ; ѫнсъ аколо сінгѫрътатеа, аерѫл кѫрат, прівіреа натѫреі, лешентаръ ѫн ініма меа сѫвеніреа Доамнеі В. Ѫн задар кътам а скапа де прігоніреа ачестѫі амор атът де скѫрт, атът де ѫнфлоріт. Ел се цінеа де міне ші мъ фъчеа а черка тоате кінѫріле деспърцірей. Де мъ дѫчеам ла вънат, мі се пъреа къ ресѫнетѫл пѫшчії меле тречe Прѫтѫл ші мерџе де моаре ла ѫша Доамнеі В. Де воіам съ четеск, доі окі фрѫмоші се пѫнеа дінаінтеа літерелор, ші ѫн орі че фрас гъсіам о еспресіе а Доамнеі В. Нѫ маі пѫтънлѫмъ лѫнта, ам скріс съ'мі віе паспортѫл. Ам лепадат тоате романцеле, ші м'ам апѫкат де четіт пре Тѫчідід ші пре Ксенофон. Дѫмнезеѫ се мъ іерте ші пре міне ші пре ачесті вестіці ші лімбѫці аѫторі! Неідеат ѫн стратеџіе, н'ам пѫтѫт прецѫі нічі фрѫ-

тоаса ретірахъ а челор zече мії, нічі ръсбоаеле пелопонісіаче. Арȣнкам кърціле ші мъ дȣчеам де прівеам Прȣтȣл кȣм кȣрџе, ші фрічеам пе казакȣл кȣ барба лȣнгъ де ла бікетȣл дін чеа парте. ꙟмі ера драг казакȣл. Аў нȣ ері ші ел де аколо де ȣнде ера Доамна В? Афлам мȣлтъ поеzіе ꙟн пасȣл лȣі тȣртіт ші окії мічі, ші мȣлтъ армоніе ꙟн стрігътȣл лȣі монотон: к т о і д і о т!

Ксенофон ші Тȣчідід се дȣсесеръ пе ȣрма лȣі Balzac ші Walter Scott. ꙟмі мърџініcем четіреа нȣмаі ꙟн аморозеле ръваше а Доамнеі В.

Фъръ ꙟндоіалъ, zічеам, ачеста е лапгаціȣл адевъратȣлȣі амор! Лаконік ші ꙟнфокат. Доамна де Sevigné ші Ninon de Lenclos нічі одатъ н'аў пȣтȣт скріе астфел. Ах, кът м'а ȣбіт де страшнік! Ші еў каре сокотіам къ е о кокетъ ші...

Іван ꙟмі кȣрмъ моңологȣл. Ел ꙟмі адȣчеа паспортȣл ші доȣъ скрісорі кȣ тімбрȣ Кішінеȣлȣі. Кȣноскȣіў пе адреса ȣпіеа слова Доамнеі В. Тремȣрънд! де фрічіре ам дескісо. Іатъ че'мі скріеа:

« Пріетенȣл меў! Сȣнт фоарте непорочітъ! Аȣд къ те гъсеші съ віі іаръ ꙟн Бесарабіа, ші нȣ щіі кът м'а сȣпърат вестеа ачеаста... » —

ꙟнчепȣтȣл ера оріџінал.

— « Те аі фост дȣс; гъндеам къ мъ веі фі ȣітат. Ах! кънд аі щі кът те ам ȣбіт, дар акȣм нȣ те маі ȣбеск. Іартъ сінчерітатеа меа, дар кънд аі щі кът сȣнт де непорочітъ! Де кънд тȣ аі дȣс, тоате нефетічіріле м'аў ꙟнпресȣрат; ам пердȣт пре Бібі! ꙟнкіпȣеще'ці къ се веде къ'і дасъ сȣпа фербінте саў чіне щіе че. Пе ла міезȣл нопції аȣд ȣн грозав хъркъит пе канапелȣца ȣнде ел дорміа. Сар дін аштернȣт. Че съ въд? бієтȣл Бібі ера ꙟн спасмеле агоніеі. Ох! нȣ'ці поці фаче о ідее де че ам черкат! Ох! съ'л фі възȣт кȣм мъ прівіа кȣ окі лъкрімъторі! Кȣм се върколіа ꙟн брацеле меле! Ам скȣлат тоатъ каса; ам трімис дȣпъ доктор; дар сърактȣл ера ꙟн челе де пре ȣрмъ мінȣте. Не маі щіінд че съ фак, і'ам тȣрнат пе гът кътева дінгȣріці де апъ де Колоніа. Сертанȣл! Сертанȣл! тревȣіа съ'л везі кȣм ȣрла, кȣм се сȣчіȣма! Ох, грозаве мінȣте не каре ꙟн вечі нȣ ле воіў ȣіта! Кънд а веніт докторȣл ꙟл гъсі морт, ші пре міне лешінатъ..... Лакрімиле мъ опреск де а'ці маі скріе, дар те рог ънкъ о датъ де въ ве=

ні ꙟн Бесаравіа съ те фачі къ нічі мъ кꙋноції. Кънд аі ції кът сꙋнт де непорочітъ!

«P. S. Рꙋпе скрісоареа ачеаста».

Ат скъпат скрісоареа дін мъ-нъ ші ат дескіс пре чеалалтъ.

«Пріетенꙋл меꙋ! Тꙋ мъ ꙟнтребі атъте лꙋкрꙋрі де одатъ ꙟн кът нꙋ ціꙋ да каре съ ръспꙋнд маі ꙟнтъі. Вꙋд ꙟнсъ къ ꙟнчепі кꙋ Doamna В. ші сфжрщещі кꙋ Doamna В. Аша дар де дъпса ꙟці воіꙋ ворбі, къчі пентрꙋ челлалте інтересе нꙋ'ці преа вацї капꙋл ші аі дрептате пентрꙋ къ щіі къ м'аі лъсат ꙟн локꙋл тъꙋ ші нꙋ те ꙟнлоіещі де сіргꙋінца меа, де време че мꙋлцеміреа меа о кꙋноції къ е съ мъ тъвълеск прін пресꙋдствіі (трібꙋналꙋрі); ші кꙋ веніреа та (каре кред къ ва фі ꙟнкꙋржнд) те веі ꙟнкредінца ка пріетенꙋл тъꙋ а фъкꙋт пентрꙋ тіне маі мꙋлт декът тіне, пентрꙋ къ пре дъпсꙋл аморꙋл нꙋ'л тжржє де нас дꙋпъ Doamna В.»

« Тꙋ ꙟмі скріі съ те ꙟнщіінцез че фаче? кꙋм сꙋфферє депъртареа та, ші дакъ дꙋреуеаі с'а маі алінат. Сермане пріетене! 'мі е жале де тіне, къчі тꙋ ещі фъкꙋт а фі кꙋт веі тръі ꙟншелат де фемеі. Мжнгжете сімціторꙋле Вертер, Шарлота та нічі а мꙋріт нічі с'а ꙟнжꙋнгіат, нічі ші'а фъкꙋт сеамъ, нічі с'а волнъвіт (декът нꙋмаі кънд 'іа мꙋріт кълцꙋшꙋл), чі дін ꙟнпротівъ, адоа zі с'а арꙋнкат ꙟн брацеле ꙋнꙋі тжнър офіцер де лъпчері....»

— Фечіор! дъ'мі шінꙋл кꙋ о де Колон.

— N'авем аічі, да царъ о де колон.

— Дъмі чева! дъмі ꙋн пахар де апъ кꙋ гіацъ...

« С'а арꙋнкат ꙟн брацеле ꙋнꙋі тінер офіцер де лъпчері. Тꙋ ꙟл кꙋноції; леітенантꙋл Арсеніе Тімофеевічі Ж. ꙟці адꙋчі амінте кꙋм рідеам де дъпсꙋл къ шеде ка о фатъ маре кꙋ окіі плекаці, ші кънд ворбеще кꙋ фетеіле, тремꙋръ. Адевърат, нꙋ е нічі о асемънаре ꙟнтре воі амъндоі; капꙋл тъꙋ е де поет ші ал лꙋі де ощеан, ші еꙋ те нꙋмеа ꙋчіонаеа голова; тꙋ де кънд ещі нꙋ те аі ꙟнгріжіт де тꙋалетъ, ꙟн време че Арсеніе Тімофеевічі вадан маі мꙋлт декът тоці баланії, е фрꙋмос ꙟн фелꙋл лꙋі, ші е ꙟн старе а се болнаві дакъ ар ведеа къ ꙋн фір де пър дінтр'ꙋн фаворіт е маі лꙋнг де кът челалалт. Ачеа ꙟнсъ ꙟн каре те ꙟнтрече, пріетенꙋл меꙋ, ші кꙋ каре те а гътіт, есте данцꙋл. ꙟнкіпꙋеще'ці къ еа есте чел ꙋнтеіꙋ маzꙋріст дін тоатъ ноꙋа Рꙋсіе, ші тꙋ кꙋноції слъвічіꙋнеа Doamneї В. ꙟнтрꙋ ачеаста.

Тȣ, сертане філософ, нȣ пощї фаче о сінгȣръ антреша, стінгъчіа та е песпȣсъ. Аскȣлтъ акȣм кȣм с'а легат ачест амор. Щії къ не гътіам съ лъм ȣн бал вынылȣї нострȣ гȣвернатор. Балȣл а фост а лоа zі дȣпъ пърчелереа та. De ші н'ам пълцȣміре ꙟн алȣнъріле сголотоасе ȣнде домнеще етікета, авеам кȣріосітатеа съ вълд пре Doamna В. ші съ стȣдіеz соарта та ꙟн окії еї, пре каре тȣ ꙟї асемънаі кȣ віоареле ꙟнтроȣрате ші — кȣ кѫте алте челе. Nȣ тъгъдȣеск къ ꙟн сеара ачеа еа ера де мінȣне, авеа ȣн аер аша де дȣлче, аша де ꙟнкънтътор, аша non so che, ȣн аер каре zічеа; ȣбеще-мъ, нȣ мъ лъсацї съ мъ препъдеск. Dамеле ꙟші мончіа ші се гіончіа; тінерії о прівеа кȣ амор ші ꙟнфокаре zікъндȣші ꙟнтре еі: кът е дефрȣмоасъ! Се ꙟнчепȣ маzȣрка. Doamna В ꙟнчепеа кȣ лъпчерȣл. Че съ'цї маі сȣн? Ера ꙟн елементȣл еі, ші фіінд къ щіȣ къ'цї плаче стілȣл поетік, о воіȣ асемъна кȣ Аталанта алергънд пе лȣчіȣл валȣрілор. ꙟнсȣл гȣвернаторȣл се скȣлъ де ла кърцї ші вені с'о прівеаскъ. Рȣшії стріга: превосходно! Моловеції. мінȣнат! Пе лѫнгъ еа, тоате челелалте фемеї ера слȣте. Аста нȣ е нȣціп кънд о zіче о гъръ індіферентъ, маі алес кънд — щії — къ ла ноі сȣнт тоате фрȣмошеле. Тоатъ сеара н'а ворбіт декът кȣ Арсеніе Тімофеевічі, н'а вълȣт декът пре Арсеніе Тімофеевічі, н'а дънцат декът кȣ Арсеніе Тімофеевічі, нȣмаї еȣ ȣнȣл ам фъкȣт ȣн тȣр де валц кȣ днеса, еȣ каре н'ам дънцат де опт анї. ꙟн ꙟнвъртіреа валцȣлȣї, ам поменіт нȣмеле тъȣ. Гѫчеще че'мі а ръспȣнс? — Nȣ'л вълд ла бал. А! ȣітасем къ с'а дȣс!.. Кȣм ꙟцї паре, прієтене, ръспȣнсȣл е де мінȣне. ꙟн скȣрт, че съ'цї маї прелȣнцеск? Тȣ ещї ȣітат, ȣітат кȣм н'аї фі маі фост. Лъпчерȣл шеде тоатъ zіоа ла еа; дар бъіатȣл нȣ е аша прост кът сатънъ. Мі а арътат ієрї ȣн ръваш де ла днеса; іатъ че'ї скріеа: «Мъ ꙟнвіновъцещї недрепт. Nȣ, нȣ'л ам ȣбіт пре ел — ачел ел ещї тȣ — гѫндȣл меȣ ера тот ла тіне де кънд те ам вълȣт ла алергареа де каі... Ох! те ȣбеск, дȣшінка! мъ жȣр пре окії ачесті каре zічї къ ꙟцї плак, шча. шча.—»

— Тікълоаса! се жȣра пре окі, нȣ гѫндіа ла Іполіт! — «Рȣсȣл днеса н'о ȣбеще, ші кокета фаче пе невіновата. С'о везі кѫт с'а фъкȣт де бісерікоасъ; шеде тоатъ zіоа ꙟнкісъ ꙟн касъ, мерце нȣмаї ла бісерікъ ші ла парадъ. Адіо, віно ш. ч. л.»

Тревȣе съ аїбъ чінева 26, ані ші съ юбеаскъ кȣм юбеск еȣ ка съ сімцъ ачеа че ам сімціт! Ꙟн скрісоаре маі ера ȣн пост - скріптȣм:

« Дȣпъ о ꙟнделȣнгатъ сȣффе-
« ріре, ꙟнсфѫршіт Іполіт а мȣ-
« ріт...» Хъртіа мі къзȣ дін мъні, ші окії мі се ꙋмплȣръ де лакрьмі адȣкъндȣмі амінте де непорочіта меа рȣдъ. Апоі ꙟн чіȣда ші неказȣл че авеам асȣпра Доамнеі В. 'мі ам адȣс амінте къ бабеле ла ноі гонеск пре некȣратȣл афȣмънд пене прін касъ. Ам черȣт о къџȣе ші фоарфечі; ам тъіат фърымеле скрісоареі ші ръвъшеле віклеміі, ші де-ам пȣс пе жъратекȣл дін къџȣе, прівінд фȣмȣл че се рідіка ші апоі переа кȣм періе аморіȣл еї, ам зіс слȣџії меле съсе дȣкъ ші с'аффȣме одаеа кȣ хъртііле ачесте. Ел мъ прівеа кȣ окі холбаці.

— Аі аȣзіт?

— Біне; апоі?

— Апоі съ зічі съ'мі ꙟншале ꙟндатъ калȣл, ші съ те гътещі съ мерџі кȣ міне.

— Ѫнде?

— Ла кълȣгъріе.

Іван се депъртъ клътінд дін кап. Nеґреші къ мъ сокотіа небȣн.

Ащептънд калȣл, м'ам дȣс ла жалȣза Пръцȣлȣі. Казакȣл кȣноскъндȣмъ, мъ салȣтъ. О! кът 'міа пърȣт еа де салт! Еȣ н'ам пȣс не џерт, ші сфъшіінд паспортȣл, арȣнкам бȣкъцеле ꙟн апъ, зікънд: че віклеміе! съ мъ ȣіте пентрȣ къ нȣ маі сȣнт фаці, пентрȣ къ нȣ щіȣ мазȣрка, пентрȣ къ нȣ порт еполете, пентрȣ къ нȣ'с бадан. Съ'мі зікъ фъръ нік де мȣстраре а кȣџетȣлȣі къ нȣ мъ маі юбеще, пре міне каре о юбеам ка сȣффлетȣл! Съ'мі спȣе къ пре Бібі нȣ'л ва ȣіта ꙟнтоатъ віаца! Ва съ зікъ къ маі мȣлт юбіа пре къцел? Біне зіче пріетенȣл мєȣ къ сȣнт оамені меніці а фі кът вор тръі ꙟншълаці де фемеі.

Ꙟн времеа ачеаста калȣл ера гата. Ꙟндатъ пȣрчесеіȣ ка ȣн дȣх де спаімъ ꙟнболдіт де фіербінтеала фрігȣрілор ші кънд мъ дешептаіȣ дін амеџала меа, възȣіȣ калȣл нȣмаі спȣмъ ші коастеле лȣі сънџерате де пінтені. — Іване ȣнде сȣнтем?

— Інтръм ꙟн Іаші. Еатъ се ꙟнторк де ла Копоȣ. Плекасем се мъ дȣк ла вр'о сȣхъстріе, съ фȣг де лȣме ші мъ трезіѫ ꙟн Іаші.

Ꙟнсера. Абіа авȣіȣ време а'мі скімба хаінеле ка съ нȣ скап репресентаціа дела театрȣ.

Se da: Est ce un rève?

K. N.

Скріс ла 1837.

La 30 Aug: 1840

SONETTO I.

E chi è colei, che della sacra stanza
Le guardie abbaglia colla propria luce?
Nè all'uscio picchia, e pure s'introduce
Te, Prence, a risvegliar oltre l'usanza?

Ma qual immenso giubilo l'induce
A tanta sua temerità e baldanza?
E a Te venir più franca di Polluce
Al suo Castor ripiena di costanza?

Dal dolce obblio del sonno io pur mi desto
Di sua letizia a meditar l'arcano....
Prence! del tuo gran Nome il giorno è questo

L'Aurora in sen l'accolse, ei più modesto
Illuminò la Reggia e in tuon sovrano
Parti, disse a colei, ch' io quì m'arresto.

SONETTO II

Già ti ravviso, messagger del cielo!
Verso l'Istro spiegar candidi vanni;
Lungi da Te sen fuggono gli affanni,
E la pace ti scorta in bianco velo.

Te non molesta il tuono, il lampo, il gelo,
Or, che discendi a prosperare gli anni
Di chi difende dagli ostili inganni
Di Dacia il suolo, con eroico telo!

E che m'innoltro a ragionar di Guerra?
Se l'Angelo celeste in questo giorno
Di santa pace ricolmò la terra?

Ogni trama insidiosa ei strugge, e sferra:
Del divin dono n'è ALESSANDRO adorno,
Concesso da quel Dio, che mai non erra.

SONETTO III

Di luce onusta la Febea foriera
L'infaticabil Nume precedea;
Indi in aurato cocchio accolte avea
Tre Dignità della celeste spera.

E fendendo la rigida atmosfera
Scendere in Bucarest io la vedea,
E i suoi destrieri trattener la Dea
Nella cittade, ove ALESSANDRO impera.

Tre sommi fregi a Lui fur consacrati
L'immensa gloria, fedeltade, e pace
Simboli prediletti de'magnati.

Cinse di lauri Giove il suo seguace,
Del brando Marte: e Pallade i sacrati
Ulivi pose, ove il bell'astro giace.

Bucarest 30 Augosto 1840.

In segno di vera esultanza
V. Luigi Zarevich.

PERIODUL III №̊ 14

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лунъ. Пренумъраціа се-фаче ꙟн Букурещі ла Редакціе, пела жудеце ла ЧЧ. Окърмуірі саў ла DD. Професорії. Прецул есте уп галбен.

TRADUKЦIA

Sонетелор Dлуї Zароuічї че с'аў публікат ку прілежул сърбърії аніверсърії нумелуї Преа-ꙟнълцатулуї ностру Domпуў.

SONETA I

Ші чіне е ачеа каре дін сакра станцъ
Uімеще орі че гуардії куў аса ꙟнсуші лумінъ,
Ла поартъ нічі пу бате, ші інтръ пеопрітъ,
Ка песте обічеюрі съ те дещепте, Прінце?

Dар кът веселіе де маре о адуче
Л'атъта ꙟндръспеалъ, л'а тъта аліанцъ
Съ віе пѫн' ла Тіте маї мулт де кът Получе
Л'ал съў Кастор, ші плінъ де зел ші де констанцъ?

Дешептъ-тъ дін хУдчеа а сотнУлУі зітіре
Съ вѫz че ва фі таіна авеселіеі сале...
Ші, Прінце, есте zіоа а шарелУі ТъУ нУте;

АУрора 'н сѫн о поартъ; іар еа таі дінъ, блъндъ
Ѫн дУтінъ копрінсУл, ші 'н тон соврап ѫі zісе:
ТУ дУте н'ата кале; еУ тъ опреск аічеа.

SONETU II

ТеУ ат ші вѫzУт, о ѫнцер, дін черУрі вестітоаре,
Пе ІстрУ ѫнтінzъндУ'ці кУрате, албе аріпі;
Департе фУг де тіне ші реле ші рестріще
Ші ПачѢ те 'нсоцеще ѫн албелеі вешміте

Де тіне нУ с'аттінце тУонУл фУлцер, цеРУл,
АкУт че віі аічеа съ фачі анії феріче
АчелУі че пъzеще ші апъръ де реле
ПътѫнтУл Романіеі кУ ероікУл съУ палош.

Ші че'ті віне ѫн тінте съ кУцет ла ресвоаіе
Кънд ѫнцерУл дін черУрі ѫн тареа zі ачеаста
А 'твіашегат пътѫнтУл кУ блънда сфѫнта пачe?

Ѫмперекері віклене еа стінце, рісінеще:
Е дар череск ачеста че аре ALEXANDRU
Ші дат де ДУтнеzеУл че щіе 'н вечі че фаче.

SONETU III

КУ тотУ 'н стрълУчіре АУрора пУрпУріе
Пъша търед наінте де не обосітУл Соаре,
Ѫн каррУл съУ де аУр авеа пе лънгъ сіне
Треі Zеітъці пъскУте ѫн станцеле дівіне

Шi десnікънд ꙟn сворꙋ'шi а ноастръ атмосферъ
Лъсъндꙋсе д'адрептꙋл ꙟн Бꙋкꙋрещi възꙋтꙋоат,
Шi каii съi кꙋ арiпi опрiндꙋi ꙟн лок Zееа
D'асꙋпра пе четатеа ꙋнде домнеще Аллесꙋл.

Трei марi дарꙋрi 'нсдꙋче че вiн ꙋнꙋл кꙋ алтꙋл:
Nепeрiтоареа Славъ, Кредiнца, ш'апоi Пачеа,
Сiмболꙋрi неапърате ла прiнчiпii фериче.

Кꙋ лаꙋрi чiнсе Жоiе пꙋртачꙋл съꙋ чел маре
Ѳi дете 'н мѫнъ палош; шi Паладa маслiнꙋл
De наче ꙟл денꙋсе пе пептꙋл лꙋi де стеле.

ПRELUDIA ПRIMЪВЕRI

Вiне прiмъвара! аерꙋл чел фелестатiк шi лъмос с'а рꙋпт, шi прiн кръпътꙋрi се варсъ етерꙋ чел вѫнът каре каде пъмѫнтꙋлꙋi дꙋпъ гѫт десфътѫндꙋл кꙋ ꙗбiре шi кꙋ мѫнгѫере; шi вꙋнꙋл чер прiвiндꙋл кꙋ окii съi чеi дръгълашi рѫде шi се бꙋкꙋръ къ с'а дещептат пъмѫнтꙋл.

Вiне прiмъвара! тоате сiмцiрiле мелe ꙟнкъркате де дарꙋрi гръбеск сълтънд а о ꙟнтѫмпiна, шi еле съ атърнъ де еа ка копiii де мꙋiка лор чеа сосiтъ дiн вре о ꙟнгъ кълъторiе; еле о ꙟнтреабъ къ че леа адꙋс кꙋ сiне, о каꙋтъ прiн сѫн шi прiмъвара рѫде шi глꙋмеще кꙋ а меле чiнчi сiмцiрi шi ле зiче: « фiцi лiнiщiцi ꙗбiцi копiлашi, еꙋ в'ам адꙋс воаъ ла фiе каре кѫте чеваш, лас ꙟнтѫi съ дескарк тоате феꙋрiтеле мii де фрꙋмꙋсецi шi де дарꙋрi стрълꙋчiте, шi съ акопер кꙋ еле маса пъмѫнтꙋлꙋi ꙟмподобiндꙋо сърбъторесще, шi воi вецi прiвi нꙋмаi фрꙋмꙋсецi шi мѫнгѫерецe! »

Вiне прiмавара! Аерꙋл е аромат шi плъкꙋт ка о лꙋнгъ сърꙋтаре а ꙋнꙋi амор сiгꙋр! шi пе пѫнгърiт де ꙟнгъдъчꙋнеа фъдър-

німіеї; черȣл ꙟппоатъ ꙟптр'ȣп вьл ȣшор ші пеаскȣпзътор — ка окїул лȣлчїї фъгъдȣірї, пептре вжрфȣріле челе пінсе а ꙟпдепъртацілор мȣпцї фалтȣръ албастреле корзеле де аер, ші сърбътоареа чеа маре а прімъверї стжрпеше тоатъ ръмъшіца ієрпії дін а меа інімъ; ші пържȣл бȣкȣріеї вієцї кȣрџе ші ръсȣпъ прін тоате пȣлселе меле, ші ꙟп тоате котішеле пептȣлȣї меȣ се дештеаптъ драцеле прівігіторі, ші тот сжнџеле дін вінеле меле кънтъ кжнтече рошї жȣпеші, ші дȣхȣл меȣ ꙟпбобочеще, ші плъчере ші ꙟпаръzпеадъ се ръпеде се арȣпкъ дін ачеші бобочї ꙟп маіка лȣмінъ а вієцїї, ші флоареа прімъверії чеа ꙟптреітъ амор-віацъ-кжнтаре ꙟпфлореше рошатіка вієцїї фрȣмоасъ флоаре ші ꙟпфрȣпзжнд ꙟпсжнъ'мї, а еі трȣпінъ клъдеше о прімъваръ ꙟп прімъваръ, о темплъ а інімії ꙟп мареа темплъ а патȣрії!

Віпе прімъвара! еȣ мъ сімцеск мȣлт маі біне, еȣ мъ ювеск пе сіпе'мї маі мȣлт, еȣ сжпт преа тжпър, преа весел, іарна а трекȣт кȣ аерȣл еї чел пъкȣшіт де одаіе, кȣ балȣріле, кафепȣріле ші бълпіле еї; мантаоа ієрпї ам лепъдато кȣ тоате къ ларна кȣ фрігȣл еї пе овішпȣісе кȣ ачесте повері, дар прімъвара пе дештеаптъ, патȣра е ꙟпкъптатъ, лȣмеа е плінъ де армонїе, вьлчелеле ръсȣпъ, апеле аȣ лепьдат але лор корсете геџоасе, ші мȣрмȣръ ꙟп сеніпа zі. Ах! кȣм дешкід помії окішорії лор ші сімтъ прівірі аморате кȣ стрълȣчітеле раzе а соарелȣї. Еарба лжпоасъ ꙟші аратъ колцȣл чел тжпър каре прін мінȣпатъ ꙟпгокміре алкътȣеще ачел ꙟпсȣфлецітор ковор де віацъ. Пасъре, кжнтърецȣл патȣріі армоніазъ копчерте фермекътоаре ші аерȣл адіе дін ка сȣфлареа ачелȣї адевърат амор; ꙟпфъцішареа патȣріі чеі репоіте гонеще монстрȣоаселе фантоаме дін пептȣл постру, ші сфжнта репоіре оропсеще тоцї демопії дін поі, ȣмплжндȣне кȣ лȣмінош тъпџері де віацъ ші де кȣрат амор; тоатъ фіінца поастръ ꙟппоатъ ꙟп поеzіе, ȣшіле ші ферестреле інімії съ деськід, тоате широеск спре ꙟптжмпінареа прімъверії, оаменії дін каселе лор, ші сімцїріле дін пептȣріле лор; ші дȣпъ че а сосіт еа ші о вьд тъбържтъ пе тоате дрȣмȣріле кȣ кошȣріле еі де флорі ка кжнд ар аштепта помпоаса тречере а Домпȣлȣї фъптȣрії пе аколо, ші еа ва ал пріімі сърбътореще ші де амъплоъ пърцїле везї кржнгȣл ꙟпфлоріт ші аромателе флорі акопъръ пъмжнтȣл ꙟпфрȣмȣсецжнд трȣфашії помі

каре се паре къ стрігъ: «скꙋлаці вої капете коронате кꙋ фрꙋнѕъ, ші вої фечорещі флорі къ Домнꙋл натꙋрії тречe ꙟн аса славъ! — »

Ачі съ плеакъ вѫрфꙋріле помілор кꙋ респект, ші фоіле ꙟші шоптеск ꙟнтре еле кꙋ сфіалъ; еарба ардікъ капꙋл дін пъмѫнт прівінд кꙋ кꙋріоѕітате; флоріле ꙟші плеакъ рꙋгътоаре але лор мінꙋнате капете, ші прін тоате рамꙋріле ръсꙋнъ ꙋн весел аллілꙋіа! кътре чел Вечінік, каре съ ꙟнфъцішаѕъ ꙟн манта коронірі, чеа лꙋкратъ дін Хермелін - де флорі ші пꙋрпꙋръ де роѕъ!

Ах! Іꙋбіте четітор! нꙋ ці се паре ціе кѫнд віне прімъвара, ка кънд ці'ар вені ꙋн векіꙋ доріт прієтен пе каре де мꙋлт ꙟл ашептаі ші тꙋ те арꙋнчі ла ал лꙋі сѫн ші ещі ферічіт ші преа тъкꙋт? Тꙋ аі фі авꙋт преа мꙋлте де ворбіт дар кꙋ тоате ачестеа тꙋ тачі, пентрꙋ къ тꙋ нꙋ ціі де ꙋнде съ ꙟнчепі, тоате ці се ꙟнвꙋлѕеск де о датъ пе бꙋѕъ ші тꙋ нꙋ поці ворбі, пѫнъ че ꙟнчепі а се рꙋпе кѫте ꙋн сꙋвенір дꙋпъ алтꙋл, ші о бꙋкꙋріе саꙋ ꙋн дор ал трекꙋтꙋлꙋі дꙋпе алтеле ші вої ле ренвіаці пе тоате де рѫнд ꙟнкъ кѫте о датъ? аша е кꙋ прімъвара. — Кѫнд віне, ної свꙋръм ла ал еї пепт, ші аколо не віне атѫт де біне ші де плъкꙋт, ші ної ам ꙟ авеа съ не плѫнџем ші съ спꙋнем прімъверії атѫт де мꙋлте, ах! атѫт де мꙋлте деспре трекꙋта іарнъ, де пінсоареа інимії, де мꙋгꙋрії чеї аморціці ші де флоріле челе деџерате де ꙟнгеџꙋл морції. Дар ної тъчем ꙟнкъ, апої пꙋцін кѫте пꙋцін ꙟнчепем а не ꙟнцелеџе візітънд кꙋ еа трекꙋтеле прімъвері — пѫнъ ла челе де маї нааінте прімъверї але віеції. Ачі ꙟнчеп а се ꙟнфъціша кѫте ꙋна флꙋтꙋрітеле сꙋвенірꙋрі ръсърінд ꙋна дꙋпъ алта дін архітравеле тімпꙋрілор трекꙋте каре не ꙟнсоцеск аместекъндꙋсе кꙋ апропіере ꙟн конворбірєа ноастръ! Апої мерџем ла брац, кꙋ прімъвара прін плантеріа десфътъриї еї, ші ноꙋл лок а фіе кърїа флорї еар ꙟл кꙋноашем, ші дꙋпъ фіе каре лок ал флорії, се івеще кѫте о ꙋмбръ а вре ꙋнеї норочірі пердꙋте, пе каре ачел локмор ал флорії ні'л ꙟмпрꙋмꙋтасе ꙟн анꙋл трекꙋт; ші фіе-каре тъкꙋтъ пачінікъ дꙋмбравъ не стрігъ ѕікънд кꙋ глас мелодіос: «маї гѫндещі тꙋ ла атꙋнчі?» ші фіе-каре тꙋфъ де роѕъ е попꙋлатъ кꙋ дꙋхꙋрі але адꙋчерії амінте каре стрігъ: «маї гѫндещі тꙋ ла атꙋнчі?» ші сꙋнетꙋл чел проаспът ал фрꙋнѕелор не ръсꙋнъ ретꙋрнелꙋл трекꙋтꙋ-

лȣї кѫнтік де Амор — саȣ̆ де сȣферіре, ші стрігъ: « маі гѫндещі тȣ ла атȣнчі ?» — ші пържеашȣл чел ворбітор пе мȣрмȣръ мелодіі жȣмътате ȣ̆ітате, ші стрігъ: « маі гѫндещі тȣ ла атȣнчі?» ші тінеріле рамȣрі се паре къ амеріцъ кȣ деџетȣ ші стрігъ: « маі гѫндещі тȣ ла атȣнчі ?» ші дін тре кръчіле помілор лȣческ ꙟнџеленџіі окі а кѫнтъреџілор челор арінаџі, ші ачещї кȣноскȣџі окі съ паре къ ꙟнтреабъ: « маі гѫндещі тȣ ла атȣнчі ?» ашѫ е прімъвара, нȣмаі о сърбътоаре маре ꙟнвіерії тȣтȣлор челор де маі наінте прімъвері, кȣ плъчеріле ші дȣреріле лор, о ѕі а тȣтȣрор сȣфлетелор каре реноеще тоате морміинтеле сърмателор ноастре нъдеждї, тоате дъръмателе мобілї, мормѫнтаре але вісателор ноастре норочірї ші дорірі — кȣ флоріле ші фоіонфісȣл лор! аша віно о прімъваръ! ініма меа есте ȣн мормѫнт проаспът, ȣн кадаврȣ скȣмп, фієрбінте, віѹ, ші кȣ дȣрере пълнс се одіхнеще ꙟн ачест мормѫнт; еȣ̆ 'ам ꙟнкіс веселіі окі скълдат ꙟн лакръме ші апъсат де сфършітоареа інімії дȣрере, а къріа еспресіе къмплітъ есте ȣн гроѕав дȣрерос ах! ші ам ꙟнкоронѹгато кȣ тъкȣтъ трістъ меланхоліе ꙟн пȣстііта кътаръ а інімі меле, аша віно прімъваръ! ші черчетеаѕъ кȣ намі лінії ачест мормѫнт, ші амаѕъџі ата вердеаџъ асȣпръї, акопере кȣ ана чеа сфѫнтъ а рооъї тале, адіаѕъл кȣ ліна та сȣфларе, пѫнъ кънд одатъ ла ачеа дȣпъ ȣрмъ а пъмѫнтȣлȣї ші дін тѫіа черȣлȣї прімъваръ, кадавреле аморȣлȣї вор ꙟнфлорі спре овіаџъ, каре нȣ ва маі ꙟнчета префъкънд пе търітор ꙟн кадавре.

Ст. Стоіка.

Домнȣле Редактор

Фіінд неконтеніт чітітор ал Кȣріерȣлȣї де Амбе-Сексе, ам възȣт тоатъ кореспонденџа че с'а ȣрмат ꙟн періодȣл I ші II ка ȣн фел де ꙟнаінте кȣвѫнтаре ші прегътіре, ал Паралелісмȣлȣї ꙟнтре лімба Ромѫнъ ші Італіанъ, ші ка ніще темеіȣрі пе каре съ се ашеѕе ортографіа чѢ адевъратъ а лімбії поастре. Фъръ а'џі фаче мȣлџȣміріле меле, ші фъръ а те фелічіта пентрȣ норочітȣл дрȣм че аї апȣкат ка съ фачі пе Ромѫн а'ші кȣноаще лімба ші а о ведѢ кът есте де пȣтерпікъ, кȣ кът есте сора чѢ дъмтѫѩ нъскȣтъ а лімбілор че сȣнт де фамілія латінъ; фъръ а'џі аръта адміраџіа мѢ ла методȣл адевърат філософік ші аналітік прін каре пѫшещі кȣ партѢ ѫнтѫѩ а Паралелісмȣлȣї, нȣінд пе фіе че Ромѫн ка ȣн чентрȣ ал орізонтȣлȣї

ідеілор сале ші порнінд дела сіне ці ꙟтінзі ачест орізон кȣ о разъ атът де дідактікъ ші конвінгътоаре, трекънд дела челе де маі мʌтѣ тревȣінцъ пжнъ ла челе маі рар ꙟтребȣінцате; мъ мъргінеск, домнȣл меȣ, ꙟн ачѣстъ скрісоаре а'ці фаче нȣмаі о ꙟнтребаре, каре деслȣшітъ кȣ ачеляші метод партікȣлар ал Домніеі тале, сокотеск къ ва маі да ънкъ о лȣміны асȣпра ортографіеі ромънещі.

Есте адевърат, домнȣле, къ ла тоате націіле літеріле сȣнт о конвенціе, сȣнт ніще семне прін ꙟнвоіре ка съ арате кȣтаре саȣ кȣтаре сон. Ꙟн ортографіа че аі ꙟнтребȣінцат D. Т. вѫз къ пентрȣ респектȣл кȣвеніт рѫпосатȣлȣі ꙟнтрȣ феричіре Петрȣ Маіор ші алтор, аі ꙟнбръцішат ачелѣші семне ші ачелѣші конвенціі пріімітѣ де дънсȣл ші де алціі; вѫз асемене къ връннд съ даі ромънȣлȣі дрептȣл де а'ші скріе лімба са фъръ а фі сіліт а ꙟнвъца ші алте лімбі, аі сімплифікат ортографіа мъргінінд'о нȣмаі ꙟнтрȣ ꙟнвъцътȣра граматічіі ромънещі, ші пȣінд ніще регȣле ценерале фоарте лесне ші пȣціне, ажȣнчі пе ромън а'ші скріе лімба ка ȣн адънк літератор, ші ці прегътещі дрȣмȣл а ꙟнвъца кȣ ꙟнлесніре лімбіле сȣрорі але лімбіі ромънещі. Аі пріімит доъ семне модіфікътоаре ла алфабетȣл латін: о седілъ (̦) пентрȣ консоанеле d s t ка съ ле адȣкъ ла z ш, ц, ші ȣн чіркомфлес (ˆ) пентрȣ вокалеле a e i o ка съ ле маі ꙟнкізъ саȣ съ ле маі лȣнцѣскъ гласȣрѣ адȣкъндȣле ла ъ ж ші оа. Мъ ꙟнвоіеск пентрȣ семнȣл консонелор каре есте ȣн адевърат (s) пентрȣ къ z нȣ есте де кът ȣн (ds) ші прін ȣрмаре (ḑ); ш нȣ есте де кът ȣн (s) ꙟндоіт саȣ ꙟнгрошат ss = ș; ші ц нȣ есте де кът ts = ţ. Ꙟнсъ семнȣл ачеста (ˆ) каре есте ла тоате лімбіле адоптат де семн ал лȣнціміі вокалелор, мі се пare кам фъръ кȣвжнт а авѣ де темеіȣ нȣмаі конвенціа ші а се пȣне ла ромънеще нȣмаі д'асȣпра вокалелор че сȣнт кȣ адевърат скȣрте кънд ꙟнфъцішазъ гласȣрѣ лȣі ъ ші ж. Мъ рог даръ съ'мі респȣнзі, дака пріімірѣ ачестȣі семнȣ есте нȣмаі о конвенціе, саȣ аі дȣмнѣта вре ȣн кȣвжнт ꙟндȣплікътор? Іар дака есте нȣмаі о конвенціе, пентрȣ че съ нȣ пріімещі алт семн маі потрівіт кȣ дрептȣл ші філолоцікȣл кȣвжнт.

Пріімеще, домнȣл меȣ, ꙟнкредінцарѣ чінстіріі меле кȣ каре сȣнт

ал Домніеі Тале

пріінте дін Ботез (наш)

Константін Мавръі

Domnꙋлꙋ meꙋ.

Прѣ трєбꙋінчіоасъ ера ачѣстъ деслꙋшіре ла пріїмірѣ семнелор адоптате, ші докꙋ ꙋї ера да скрісоарѣ че am кътре D. Редакторꙋл фоаіеї Inimii, купрінсъ ꙟн Періодꙋл I ал ачещії фоі, N° 19, фаца 305. Аколо am арътат кꙋвжнтꙋл семнꙋлꙋї (̧) ші am трекꙋт кꙋ ведерѣ пе ал ачестꙋѧ (̂). Ꙟн mꙋлте ржндꙋрї 'mї а веніт а'mї фаче аполоціа ꙟнаінтѣ жꙋдекъцїї пꙋблікꙋлꙋї: ꙟнсъ пꙋблікꙋл нꙋ m'а ꙟнтребат, нimeнї нꙋ'mї а черꙋт кꙋвжнт, сінгꙋр дꙋmнѣта аї фост чел д'ънтъѧ каре кънд аї веніт да mіне кꙋ партѣ ънтъеа а Параледі сmꙋлꙋї, 'mї аї фъкꙋт ачесте ꙟнтребърї, ші те am рꙋгат съ mї ле даї ꙟн скріс, съ'ці ръспꙋнз асеmенѣ ꙟн скріс. Еꙋ am ꙋн кꙋвжнт; ma нꙋ щіꙋ де се ва пърѣ ші пꙋблікꙋлꙋї літерацілор асеmенѣ де ꙟндꙋплікътор ка ші mіе. Ші пжнъ съ mі'д даꙋ е требꙋінцъ mai ънтъѧ а спꙋне, дꙋпе пърерѣ mѣ, че есте чіркомфлексꙋл (̂). Се щіе къ о вокалъ скꙋртъ саꙋ діхронъ, кънд ва авѣ доъ консоане дꙋпе сіне се фаче лꙋнгъ. Чікомфлексꙋл се веде ꙟн ліmба францезъ, ші тоці оаmенії зік къ вокала пе каре се пꙋне еа есте лꙋнгъ: ꙟнсъ съ ведеm mai ънтъѧ ꙋнде се пꙋне?— аколо mai аллес ꙋнде ліпсеще о консонъ дꙋпе ортографіа чѣ веке. Ꙟн лок де teste се веде tête, ꙟн лок де nostre, nôtre, ꙟн лок де aspre âpre, ꙟн лок де apostole apôtre, în lok de nascere саꙋ naistre naître шча: адікъ се пꙋне ведеm ꙋнде ліпсеще ꙋн (s) Аша даръ вокаледе де сꙋс песте каре се веде чіркомфлексꙋл сꙋнт лꙋнці, нꙋ пентрꙋ къ аꙋ ачест семнꙋ, чі пентрꙋ къ аꙋ авꙋт ꙟнаінте доъ ші треі консоне. Аша даръ чіркомфлексꙋл нꙋ есте ꙋн семн де лꙋнціmе а вокалеі чі ꙋн семн де ліпсъ а ꙋнеї консоане; аша даръ чіркомфлексꙋл есте ꙋн фел де апостроф прін ꙟнвоіре каре арать къ ліпсеще о консонъ, ші спре деосебіре де чел каре аратъ къ ліпсеще о вокалъ, і с'а дат о деосебітъ формъ. Noi Роmъній пе ачест темеѧ, пріїmінд чіркомфлексꙋл, зічеm къ есте ꙋн апостроф каре аратъ къ ліпсеще о жꙋmътате де вокалъ. Акꙋm, домнꙋл meꙋ, інвіт пе орі чіне а пронꙋнціа (a) ші (e) ꙟнтрег ші съ баце де сѣmъ кът і се дескіде гꙋра. Пе ꙋрmъ съ черче а пронꙋнціа ѩръ (a) ші (e) кꙋ гꙋра mai ꙟнкісъ, ші ва ведѣ къ есе о жꙋmътате де (a) ші (e) ші прін ꙋрmаре ꙋн (ъ); (ъ) дар, фіінд о жꙋmътате де (a) ші (e), прінтр'о ꙟнвоіре біне-кꙋвжнтатъ с'а хотържт а се аръта дꙋпе фірѣ лор

пріп літеріле ачесте апострофате д'сѫпра пе жѫмѫтате. Кѫт пентрѫ (оа) а се арѫта пріп (ô) ведем ачелаш кѫвжнт; пентрѫ кѫ ла ачест фел де діфтонг ліпсеще о жѫмѫтате де вокалѫ, ші апоі черчетѫнд ѫнчепутул нѫмітулѫі діфтонг (оа) нѫ ведем декѫт ѫн адевѫрат (о) атѫт ѫн декліпаре ші конжѫгаре ворбелор ромѫнещі кѫт ші ѫн оріџіна лор. Прекѫм: doru, dôre, odoru, odôre; — môrâ meri. môle moli саѫ moi: sôrte, fôrte, pôrtâ etc.

Кѫ прілежул ачеста ворбінд деспре (а) ші (о) сокотеск кѫ есте де кѫвіінцѫ а арѫта фіре лор ѫн лімба поастрѫ: (а) есте кѫрат саѫ ѫнтрег аколо ѫнде сілаба ѫн каре се афлѫ еа есте апѫсатѫ саѫ лѫнгѫ; кѫт ѫнсѫ ѫн декліпаре саѫ конжѫгаре ворбеі, се ва фаче алтѫ сілабѫ ѫрмѫтоаре лѫнгѫ атѫнчі фіреще кѫ (а) се фаче скѫрт ші пріп ѫрмаре девіне (â) саѫ (ѫ); кѫм fa'cu, fâcu'tu, fâcu'iu, fâcéamu. — ta'cu, tâcu'tu...

Релаціа че се афлѫ ѫнтре (а е) ші (ѫ) ачееші се афлѫ ші ѫнтре (о) ші (u). Черче чінева а пропѫнціа (о) ші ва ведеа кѫт і-се дескіде гѫра; черче ѫнсѫ а пропѫнціа (о) кѫ гѫра ѫнкісѫ, кѫ ва ведеа а еші афарѫ (u), аша дарѫ (u) есте о жѫмѫтате де о ші поате пентрѫ ачеста с'а скріс ѫн векіме маі ка о жѫмѫтате де чіркопферінцѫ (ᵕ). Ла о ворбѫ, ка сѫ щім де есте о сілабѫ лѫнгѫ саѫ скѫртѫ требуе чел пуцін ачеастѫ ворбѫ сѫ фіе де доѫ сілабе, ка сѫ путем фаче компараціе. Кѫнд о ворбѫ ва фі сокотітѫ де о лімбѫ ші ѫнтр'ѫнса ва аве (о) літера ачеаста рѫмѫне пропѫнцатѫ ѫн фіре еі, ші атѫнчі поате а се сокоті кѫнд лѫнгѫ кѫнд скѫртѫ: кѫм: port, че се поате чіті ші ѫu p o r t, ші eu po'rt; кѫт, ѫнсѫ зічере p o r t се ва фаче де доѫ сілабе саѫ маі мулте, дака (о) ва пѫстра апѫсаре асѫпрѫші атѫнчі, пѫтѫнд фаче компараціе, (о) девіне лѫнг, фѫкѫндѫсе (оа) саѫ (ô), кѫм pôrtâ; iar daka (о) нѫ ва пѫстра асѫпрѫ'ші апѫсаре атѫнчі рѫмѫне скѫрт саѫ жѫмѫтате, ші девіне фереще (u) кѫм purtâto'ru. Асфел: ші domnu, dômne, dumneata — jocu jôcâ jucâtoru, etc.

Фѫкѫнд ачеастѫ бѫгаре де самѫ поате сѫ'мі зікѫ чінева; дѫпе челе zice, дѫмпеата арѫці кѫ прекѫм се аре (а ші е) кѫтре (ѫ), аша се аре (о), кѫтре (u); ші дакѫ пе (ѫ) ѫл арѫці кѫ (â) ші (è), пентрѫ че нѫ арѫці ші пе (u) кѫ (ô)? — Пентрѫ кѫ домнул меѫ (о) маі аре релаціе ші кѫ

(оа) каре е maĭ лѫнг декът сіне; пентрѹ къ кѹвѫнтѹл каре не фаче а скріе fâcut кѹ (â) ка съ нѹ скімбът фісіономіа ідееі facu; ачелаші кѹвѫнт не фаче а скріе ші пе dôre кѹ (ô) ка съ нѹ скімбът фісіономіа ідееі doru; пентрѹ къ ѫнтре (оа) ші (u) орі чіне ар префері пе (оа) а'л аръта кѹ чіркомфлес декът пе (u); ші ѫн сфѫршіт пентрѹ къ лімба ромънѣскъ ънкъ дін лѣгънѹл съѹ, ънкъ дін времіле мошѹлѹĭ нострѹ Ромѹлѹс а авѹт фірѣ а скімба пе (о) ѫн (u) ші віче-верса; ѫн време че пентрѹ (а) н'аѹ авѹт нічі ѹн семн алтѹл а'л аръта кънд есте лѹнг ші скѹрт декът просодіа.

Ѫці мѹлцѹмеск, домнѹл меѹ, де ѫнтребарѣ че ѫмі фачі, пентрѹ къ 'мі аĭ дат прічінъ а десволта оаре кѹм о прічінъ, че ва деценти ѫн літерѹціі ноцрі ніце ідеі каре не ар фі фолосітоаре, ші аведѣ асѹпра ачещіа maĭ мѹлте пърері.

Пріімеще ѫнкредінцарѣ чінстірії меле кѹ каре ънкъ дін копіъріе m'am депрінс а те пріві, кънд домніа та н'авѣĭ алт нѹме декът пашѹл, ші еѹ фінѹл дѹмітале, ші кънд ворбеле дѹмітале mi се пърѣ ѹн оракол, maĭ вѫртос кънд ѫмі арътаĭ пе цепѹкĭ шенеле ресбоаіче дін Еніріада.

I. Eliad.

INAUGURAŢIA

STATUEI

LUI GUTEMBERG

Сербътоарѣ а фост фрѹмоасъ ла 24 Іѹніе; ѫнсъ а фост ші maĭ фрѹмоасъ а доа zi. Комісіа пентрѹ монѹментѹл лѹĭ Гѹтенберг а фост превъzѹт тоате ші ле ѫнтокміce де мінѹне дін преѹнъ кѹ мѹнічіпалітатѣ; нікъіріĭ нѹ с'а възѹт zадарніче ші невѹне келтѹіелі; нічі де кѹм нѹ с'аѹ възѹт адаосе ѫн сокотѣла бѹџетѹлѹĭ. Фіекаре касъ сінгѹръ 'ші а фъкѹт келтѹіелiле дін тоатъ іnima ші ѫнтр'о глъсѹіре ѫmподобіндѹ'ші прѣжма кѹ гірланде. Ла тоате ферестреле се ведѣ жѹне фечіоаре, ші феце веселе. Прівіторіі форма партѣ чѣ maĭ інтересантъ а прівеліщеĭ.

Нѹ поате чіне-ва съ лаѹде ѫндестѹл інџеніоаса ші деліката маніеръ кѹ каре аѹторітъціле дін Страсбѹрг ші тоці локѹіторіі, пънъ ла чел maĭ дін ѹрmъ аѹ оспътат пе стръінii че веніcеръ кѹ прілежѹл ачещіĭ сърбърĭ. L'Hôtel-de-Ville ар фі пріміт ші оспътат пе тоці стръініі, дака 'ар фі ѫнкъпѹт. Салоанеле аѹ фост

дескісе пе ꙟпчетат ꙟнаінтѣ лор ші ꙟї пріімѣ пе тоці фъръ деосебіре де ранг саȣ де націоналітате. Се ведеа ачі аттестекаці маіріі общітілор вечіне ші професорії ȣніверсітъцілор цертане, канонієрі, тіпографі, преоці католічі, міністрі протестанці, президентȣл консісторіȣлȣі ісраеліт, ꙟнвъцаці, артісті, мешері, лȣкрътори. Тоатъ лȣмѣ лȣасе парте ла сърбътоарѣ тіпарȣлȣі, бърбаці, фемеі, копіі, літераці, ші нелітераці. Ꙟн ачелаші чѣс съ кънта о кантатъ реліціоасъ ꙟн темплȣ, ші Te Deum ꙟн катедралъ.

Ачестѣ с'аȣ ꙟнтъмплат ꙟн zіоа ꙟнтъія; ꙟнсъ адоа zі счена а скімбат фаца; ші ар фі zіс чінева къ пресентȣл с'а фъкȣт невъzȣт ка съ дѣ лок а се аръта де фацъ трекȣтȣл: С'ар фі крезȣт чінева стрънтȣтат ꙟн вѣкȣл ꙟн каре а тръіт Гȣтемберг. Пе ла ноȣ чѣсȣрі ші жȣмътате аппроапе о адевъратъ арміе а стръбътȣт прін тоате порціле Страсбȣргȣлȣі де о датъ. Ачѣста ера депȣтаціїле тȣтȣлор четъцілор ші орашелор дін пръжмъ ꙟн окол де zече леге, ꙟн костȣмеле челе маі піторещі, ȣнеле античе ші алтеле модерне, ȣнії кълъри ші алції ꙟн тръсȣрі ꙟнсоціці саȣ пречедаці де мȣzіче, стѣгȣрі ші семне саȣ аттрібȣте непȣмърате. О мȣлціме де карре пліне де фечіоаре веніа кълъȣzате ші околіте де кълъреці че ера таціі, фраціі ші пріетенії фетелор. N'ам пȣтѣ съ еспрім сімціментѣ продȣсъ прін дефіларѣ ачестор попȣлаціі тарі ші марціале каре щіȣ аша де біне а мънȣі плȣгȣл ка ші сабіа, ші каре веніиа ачі, нȣ лъсасеръ пе ла ветреле лор де кът нȣмаі пе чеі слъбъноці ші болнаві. Nȣ се аффлъ ордонатор капабіл а імпровіzа, ꙟн Франца, о прочесіе маі оріціналъ ші маі кȣріоасъ де кът ачѣста.

Ачещі візітаторі къмпені нȣ ꙟнтързіаръ а се ȣні кȣ кортецȣл індȣстріал каре се органіzасе ꙟн четате, ші каре копрінѣ маі мȣлт де патрȣ zечі де корпȣрі де месеріаші ръндȣіте дін хърътȣл стѣгȣрілор лор, дін каре челе маі мȣлте пърта кȣ вредніčіе капȣл д'-оперъ а месеріеі сале, ші авънд ꙟн карре ȣнелтеле професіеі. Школаріі школії індȣстріале мерџѣ ꙟнкапȣл кортецȣлȣі ꙟнбръкаці ꙟн хаінеле челе маі граціоасе, ȣнії армаці кȣ компасе, алції кȣ лініі ші кȣ інстрȣменте де фізікъ. Ꙟн ȣрмъ веніа ȣн каррȣ ꙟн каре еі ашъzасеръ піше машіні че къці ва дън-тр'ъншії де пȣнѣ ꙟн мішкаре, ші ꙟші ꙟмпліниа презȣрсірѣ. Шъларіі копдȣчѣ ȣн кал фоарте пърецȣ ꙟншълат ші ꙟмпофілат. Zȣгравіі, стікларіі, тапісіерії, авънд ꙟнаінте

стъргꙋрі, ошбаете табдоꙋрі де тот фелꙋл ꙟтокміте кꙋ ꙋн гꙋст де мінꙋне, аллꙋчѣ кꙋ сіне чете де копії дръгълаші ꙟнбръкаці ꙟн алабастрꙋ, рошꙋ, ліла; Лъкътꙋшії ꙟнсоцїа маі мꙋлте карре фоарте марі че авѣ ꙟнъꙋнтрꙋ къміне апрінсе, ла каре конфлъпд ꙟн фоі скотѣ ферꙋл рошꙋл, ꙟл бътѣ кꙋ чіоканеле пе пъковалъ, ші скінтеіле се респъндѣ ꙟн департе. Потковарії конбінасеръ поткоаве сꙋб формъ де десемне фоарте плъкꙋте ші оріџінале. Кълдърарії армаці дін кап пънъ ꙟн пічіоаре, ꙟн кап авѣ ніще коіфꙋрі марі де арамъ, ші ꙟнаінтѣ лор тръџѣ ꙋн казан гата ші аппрінс че дістіла спіртꙋрі. Гръдінарії ꙟнтречеръ пе тоці, ші прегътірѣ ші помпа лор а ꙟнтрекꙋт орі-че феєріа саꙋ повестіле де връжъторії поате съші ꙟнкіпꙋіаскъ маі плъкꙋт ші ръпітор. Патрꙋ карре маі лꙋнџі де хоъ зечі ші чінчі пічіоаре алкътꙋіа екіпацеле лор. Чел д'ънтъю ера ꙟнкъркат кꙋ фечіоаре де мінꙋне ꙟнвешмінтате ꙟн панте де флорі; чел д'аллоілѣ пꙋрта о адевъратъ ладꙋнаре мішкътоаре, тоатъ де стълпърі, де вапенієрі, де магноліі де кактꙋс ціганчещі; челе лалте доъ ера корꙋнате де флорі, де роаде, кꙋ фете марі ші копії, ꙟнтр'о неоржндꙋіалъ атът де ꙟнкънтътоаре, ꙟн кът аѧ пꙋтѣ чінева съ деосібѣскъ че есте флоаре ші че е копіл.

Вънсіторії (воїнцїі) цесъторії (пънzарії) чіомарії, табачії аффласеръ міжлок а ꙟнфрꙋмꙋсеца продꙋктеле індꙋстріеі лор, ші а ле еспꙋне ла ведере ꙟн гръмъzі пе кът се поате де маі плъкꙋт. Аккончіаторії (коаферії) трімісеръ ла чертоміе чете чете де копії ꙟмподобіці ші кꙋ косіцеле лꙋнџі ꙟн кът пар къ ар фі авꙋт ніще коаме ънцереші. Кроіторії се ꙟмбръкасеръ кꙋ тоції ꙟн костꙋме де ценгілоші аі вѣкꙋлꙋі де міжлок, пе кът се поате маі стрълꙋчіт, ші форма пелетонꙋл чел маі кꙋріос ал ачеціїі мінꙋнате прочесії. Тоатъ лꙋмѣ а апплаꙋдат пе чел каре мерџѣ ꙟнаінте ꙟнтр'о маре кꙋвііпцъ ꙟнбръкат ка Гꙋтемберг. Тъмпларії ші ротарії тот фелꙋл де лемнарі, армаці кꙋ ꙋнелтеле меседіеі лор, конлꙋчѣ ніще карре ꙟмподобіте кꙋ капете д'опере індꙋстріале: скърі ꙟнвжртіте, органе, моделе де ꙟнвъдітꙋрі, де діліценце, тоате фоарте фрꙋмос ꙟнтокміте ші фоарте декорате. Че съ маі zік ші де тъчеларі ꙟнбръкаці ꙟн рошꙋл, кꙋ секꙋрѣ ші кꙋ кꙋцітꙋл ꙟн тъпъ, ꙋрмаці де ніще мічі тъчілъраші ші ачещіа кꙋ кꙋціташе ꙟн тъпъ, ші дꙋкънд ꙟн амместтек ші фъръ неоръндꙋіалъ доі таꙋрі граші аккопе-

ріці де гірланде, ші скортаці де фете де къте чінчі спрезече ані кꙋ рокі де тꙋселінъ ші кꙋ тънꙋші алде? Німені нꙋ ва ꙟчерка съ дескріе ачел нꙋ щіꙋ че нетълтъчіт ачел фел де вісаре дін Халіта, възꙋтъ аіевѣ.

Морарії тръцѣ ꙟтр'ꙋн каррꙋ кꙋ шасе каії о моаръ че тъчіна фъінъ дін каре пъінарії лꙋа ші нꙋмаі ꙟндатъ фръмънта ші кочѣ пъіне ꙟн ачелаш каррꙋ. Пескарії дꙋчѣ ꙋн вас плін кꙋ троте де ріп фоарте марі че се вътѣ. Стрꙋгарії фъчѣ, ла стрꙋг ꙟн каррꙋл лор, ла скаꙋне, Тіпографії ріціі сървътоареі, ꙟн каррꙋл лор, ашъза літере, ші тіпърѣ ꙟн тѣск міі де есемпларе де ꙋн імнꙋ ал лꙋі Гꙋтемберг ші ле ꙟмпърцꙗ ꙟн гръмъзі ла прівіторі. Съ маі спꙋн ші де літографі кꙋ ролꙋріле лор, де тапіціері че дꙋчѣ піраміде де жъцꙋрі ші де канапеле? съ ворбеск ші де дзоцꙋл логарілор, чѣ маі ръпітоаре ідее хореграфікъ дін лꙋме ші капабілъ афаче съ алерце тот Парісꙋл лаОперъ?

Депꙋтаціїле четъцілор ші корпꙋрі де ꙟнцелепці се ведѣ де къnд ꙟн къnд ꙟнтрерꙋпънд лініа кортецꙋлꙋі. Тоате ера ꙟсоціте де кътре тъвꙋлареле комітетꙋлꙋі че пꙋрта ескарпе тріколоре кꙋ чꙋкꙋрі де фір алб. Академіа францезъ ші чѣ а щіінцелор шораде ші політіче ера репрезентате прін DD. Daрin аîné фостꙋл презідент ал камерії депꙋтацілор, ші Blanqui aîné. амъндоі інвестаці ꙟн костꙋмꙋл кꙋ стъпърі верзі де тъвꙋлар де інстітꙋт.

Депꙋтаціїле тіпографілор, лібрарілор ші върсъторілор де літере дін Паріс, челе але комітетꙋлꙋі дін Ліон ші дін четатѣ Nancy, ші а тіпографілор дін Rio-Janeiro ера фіе-каре ꙟнаінте кꙋ стѣгꙋл съꙋ.

Маршꙋл ачестꙋі кортецꙋ алкътꙋіт де доъ міі персоане с'а съвжршіт ꙟнтр'о орждꙋіалъ ші регꙋларітате де мінꙋне.

Ꙟн тоатъ тречерѣ кортецꙋлꙋі о глоатъ ꙟнсемнътоаре се ꙟндеса дін дерътꙋл мілітарілор, че ера ꙟн ꙋрмъ; тоате ферестріле ера пліне де прівіторі. Ші о гръмадъ непꙋмърать де оамені ера адꙋнатъ ꙟн піаца Marché-aux-Herbes, ал къріа міжлок ера хотържт ші пъстрат пентрꙋ тъвꙋлареле кортецꙋлꙋі. Піаца ера асеменѣ декоратъ кꙋ стѣгꙋрі албастре, албе, ші рошії, че флꙋтꙋра пе д'асꙋпра арборілор че форма копрінсꙋл дін міжлок ал піацеі. Ꙟн міжлокꙋл піецеі се ведѣ Статꙋа лꙋі Гꙋтемберг, че ера акоперітъ кꙋ ꙋн вӑл де стофе рошії ші албе. Ꙟн лаtꙋріле монꙋментꙋлꙋі ера ꙋн тѣск ші касе тіпогра-

фіче, о гътіре пентрꙋ върсат літере ші о легъторіе. Лꙋкрърторії че ера ачі, кꙋт сосі кортецꙋл, ꙟчепꙋръ а върса літере, а компꙋне, а тіпърі ші а ꙟндоі ші а лега імнꙋл фъкꙋт ꙟнтр'адінс пентрꙋ ачѣстъ сърбътоаре. Стѣгꙋріле че сосѩ ꙟн піацъ, ꙟндатъ се ꙋрка пе палкетꙋл че ера кльдітꙋ ла дрѣпта монꙋментꙋлꙋї, де ꙋнде еле ꙟнфъціша о прівеліще фоарте плъкꙋтъ.

Тоате мъхꙋлареле кортецꙋлꙋї ашъзъндꙋсе пе ла локꙋріле лор ꙟн прецꙋрꙋл монꙋментꙋлꙋї. D. Liechtenberger авокатꙋл Віче-презідентꙋл комітетꙋлꙋї с'а сꙋіт пе о трібꙋнъ ꙟнълцатъ ꙟн фаца палкетꙋлꙋї, ші а ꙟнчепꙋт ел маї ꙟнтъю а ворбі. Кꙋвѫнтꙋл съꙋ плін де чел маї кꙋрат патріотісмꙋ адесѣ а фост ꙟнтрерꙋптꙋ прін апплаꙋзе.

« Акꙋм, а zіс ел съвѫршінд, веніці съ салꙋтъм кꙋ стрігъріле ноастре де лаꙋде пе ачест ценіꙋ немꙋрітор, пе мареле чівілізътор, пе репрезентантꙋл славелор ноастре челор маї кꙋрате: ꙟн ел, ꙟн арта сꙋблімъ кꙋ каре ел а ꙟнzестрат лꙋмѣ, ноі ведем консакраціа прінчіпелор челор маї скꙋмпе, кезъшіа чѣ адевъратъ а ꙟн фііндърії фъгъдꙋінцелор сьвіте ші а нъдеждіlор мъпгъітоаре але віторꙋлꙋї.

« Съ тръяскъ, съ тръяскъ ꙟн вечі меморіа лꙋї Гꙋтемберг! »

Ꙟн моментꙋл ачеста дꙋпе ꙋн семн ал ораторꙋлꙋї, въдꙋріле че аккоперѩ статꙋа къзꙋръ. Салве де артілеріе, сꙋнетꙋл клопотелор се амместекаръ кꙋ міі де браво че пріімі мінꙋната фантъ а Dлꙋї Daвід. Тоатъ лꙋмѣ ремасе ꙟн мірare де ачѣстъ сꙋблімъ інспіраціе а артістꙋлꙋї че 'ла фъкꙋт а есспріма кꙋ атъта порочіре ші адевър мꙋтерѣ десcоперірії че е лꙋмѣ даторе лꙋї Гꙋтемберг. Съпънд ачесте ворбе дін картѣ фачерії « ші с'а фъкꙋт лꙋмінъ » ꙟн фоаіа че Гꙋтемберг стънд ꙟн пічіоаре сꙋміъ кꙋ акꙋм о скоате де сꙋбт тіпар ка ꙟнтъеа пробъ, D. Daвід а трас ꙟн термені аша де сімплі ші енерцічі рола че інвенціа тіпографіеі а жꙋкат ꙟн історіа оменіреі.

D. Маірꙋл Страсбꙋргꙋлꙋї, че а ꙟнчепꙋт а ворбі дꙋпе D. Liechteberger а есспрімат ачѣста фоарте біне ꙟн ꙋрмъторꙋл пасацю ал кꙋвѫнтꙋлꙋї съꙋ.

« Ворбеле че чітеск пе ачѣстъ пробъ че Гꙋтемберг ціне ꙟн мѫнъ, аратъ ꙟнтр'ачеѣші време ші кꙋцетарѣ артістꙋлꙋї ші сімтіментеле че пе ꙟн сꙋффлъ. Ачесте віі ші ꙋнаніме акклаmаціі сꙋнт оаре ꙟнсꙋффлате де меморіа ꙋнꙋї ом саꙋ де сꙋвенірѣ фаптелор сале?

« Ꙟнчінстѣ нꙋмаї а лꙋї Гꙋтем-берг оаре сꙋнт дестінсе стѣгꙋріле ачестѣ че фжлфже ꙟнпрецюрꙋл монꙋментꙋлꙋї сѣꙋ, ші флоарѣ попꙋлаціеї кѫмпіілор ноастре, ші џѣпъна са жꙋніме че щіе ші съ ролнічѣскъ ші съ апере пъмѫнтꙋл сѣꙋ пърсітꙋ'ші-аꙋ ветріле сале нꙋмаї пентрꙋ чінстірѣ ші ꙟнкінъчюнѣ кътре індꙋстріа чѣ маї веке ші чѣ маї чівілізътоаре, ші ка съ'ші плътѣскъ трібꙋтꙋл де рекꙋноштінцъ че артеле, мештешꙋгꙋріле ші індꙋстрііле, пъскꙋте ꙟн сѫнꙋл четъціілор віи кꙋ тоате а дезнꙋне ла пічіоареле ачещії Статꙋе?

« Нꙋ, ачесте сърбъторещі ꙟнкінърі а ле ꙋнеї попꙋлацїї, ꙟнтреџї атъцѣ стрълꙋчіцї стрѫінї, бърбацї дін тоате църіле, де тоате опініїле, де тоате кредінцеле, нꙋ се адресѣзъ атѫт кътре бърбатꙋл ачеста, кѫт кътре інвенціа че ел а дініт'о атѫт кꙋ нꙋтеле сѣꙋ.

« Пꙋтерѣ крескътоаре дін зі ꙟн зі а ідеілор, інфлꙋінца лор препондерантъ, фак адевъратꙋл характер ал ꙟнаінтърії чівілізаціеї; ꙟнсъ сꙋперіорітатѣ пꙋтінцілор ꙟнцелеџътоаре ші морале асꙋпра пꙋтінцілор фізіче ші материале стъ ꙟн фірѣ міжлоачелор аꙋ оаменії ка съ пъстрезе ші съ ꙟмпъртъшаскъ ніще ценероасе сімтіменте, ніще фолосітоаре дескоперірї, ніще нобіле дескоперірї ніще марі сꙋвенірї.»

D. Сілбертман, тіпографꙋл, а ꙟнчепꙋт дꙋпе ачѣста а ворбі. Ел а адꙋс амінте кꙋм Гꙋтемберг ꙟн ексілꙋ, ꙟн пъмѫнт стрѫін, а ісводіт ачѣстъ артъ мінꙋнатъ каре ера презꙋрсітъ ка съ скімбе фаца пъмѫнтꙋлꙋї, ші че фел ел а фост деспꙋіат де роаделе дескоперірії сале де кътре ꙋн арџінтар дін Маіенца.

«Асфел, некꙋноскꙋт ла ꙟнчепꙋт, пе ꙋрмъ мꙋлтъ време рѣꙋ кꙋноскꙋт ші вѫзꙋт, бърбатꙋл де џенїꙋ нꙋ поате съ аштепте де кѫт де ла о віиторіме депъртатъ рекꙋноштінца ші ꙟнсꙋші дрептатѣ че ꙟї есте лꙋмѣ датоаре; ꙟнсъ слава лꙋї стрълꙋче атꙋнчї ші дъ разе кꙋ кѫт се десволтъ сетънца чѣ ꙟнбърбътатъ че ел а ꙟнкредінцато ꙟн пъмѫнтꙋл родітор ал оменірії; џенераціїле челе нꙋоъ че вѫд ідееа чѣ д'ѫнтѫю а се коаче кꙋ вѣкꙋріле ші а адꙋче роаде де ꙟнаінтаре ші де чівілізаціе, се грълеск де а ꙟнкоронюра кꙋ ал-лор ꙟнкінъчюні меморіа ачелꙋіа акърꙋіа віаца ꙟнтрѣгъ, н'а фост маї адес ꙟнсемнатъ де кѫт прін непорочірі ші гоане; ші о челебрітате тързіе, ꙟнвіазъ, ка съ зік аша, нꙋмеле лꙋї дін мормѫнт, ка съ'л дѣ рекꙋноштінцеї ꙋніверсале,

ші съ'л ꙟн скріе ꙟн аналеле нѣмꙋ-
лꙋї оменеск ꙟн [нꙋмърꙋл фъкъ-
торілор съї де біне.»

Ꙋн хор де кънтъреці че ера пе
палкет, кънд ꙟнчета кънте ꙋн кꙋ-
вжнт, нън съ ꙟнчѣпъ алтꙋл, кън-
та строфе, пе каре нꙋмаї де кът
тіпографіі ле тіпъря ꙟн лімба
францоꙁѣскъ ші немцѣскъ, ші ле
ꙟмпърция пꙋблікꙋлꙋї. Ꙋна дін
кънтъріле ачестѣ, репетатъ ꙟн хор
де кътре тоатъ попꙋлація а про-
дꙋс чел маї маре ефект.

D. Daviд, пе каре ꙟл кънта
тоате п[ꙋ]звіріле, авꙋт съ се аскꙋн-
зъ дін наінтѣ дрептелор мъртꙋ-
рісірі де амміраціе ші де рекꙋно-
щінцъ, ші нꙋ с'а арътат пе нікъ-
ірі ꙟн сърбътоаре:

Ла патрꙋ чѣсꙋрі маї мꙋлці ті-
пографі дін преꙋнъ кꙋ тоці лꙋ-
кръторіі де ла тіпографіі дін
четате с'аꙋ дꙋс ꙟн васе ꙟмподобі-
те ла Montagne-Vert, ꙋнде се а-
фла одініоаръ мънъстірѣ Ct-Ar-
bogest, ꙟн каре Гꙋтемберг а локꙋіт
мꙋлтъ време. Ачі маї ꙟнтъѣ да-
тъ лꙋї Гꙋтемберг і'я веніт ідееа а
ісводі арта тіпографікъ прін лі-
тере мішкътоаре. Сосінд ꙟн ло-
кꙋл ачеста історік, ꙋнꙋл дінтр'-
ънщіі аръть ꙟтр'ꙋн кꙋвжнт скопꙋл
ачещії кълъторіі кꙋ реліџіоꙁітате.
Пе ꙋрмъ лі се аддꙋсе ꙋн оспъц,
ла каре аꙋ фост пофтіці ші лꙋ-
кръторіі тіпографі мъдꙋларіле
депꙋтаціеі дін Ліон.

Сѣра D. Маірꙋл а пофтіт ла
ꙋн маре оспъц пе стръінії че ера
інвітаці ла ачѣстъ сърбътоаре ші
пе депꙋтаціїле деосебітелор четъці.

Ла чінчі чѣсꙋрі ші жꙋмътате
месеніі адꙋнаці ла маіріе а стръ-
бътꙋт прін четате ка съ се дꙋкъ
ла Halle-aux-Blés, ꙋнде ера ꙟн-
тінсе треі месе фоарте марі де къ-
те 200 талере фіе каре. Маірꙋл,
префектꙋл, авторітъціле міліare
D. Daviд авторꙋл статꙋеї, D.
Dupin ші D. Blanqui, мъдꙋларе
інстітꙋтꙋлꙋї се афла ла ачест о-
спъц. Локотенентꙋл џенерал ко-
мандантꙋл дівізіеї міліtare а бъ-
тꙋт ꙟн сънътатѣ Рēгії ші а комме-
сенілор. DD Dupin ші Blanqui
пе ꙋрмъ аꙋ ꙟнчепꙋт а ворбі ка съ
ръспꙋнзъ ла ачесте тоасте.

Іатъ кꙋвжнтꙋл Дꙋї Dupin.

«Домнілор, мꙋлцꙋміnд чін-
стітꙋлꙋї четъцѣн че кꙋ асфел де
плъкꙋте ші чінстітоаре ворбе с'а
адресат кътре депꙋтаціїле ші къ-
тре стръінії пофтіці ла ачѣстъ
адꙋнаре, даці'мі воіе а плъті ачѣ-
стъ бꙋнъ прімірe ꙟнкінънд ꙟн-
чінстѣ четъціі Страсбꙋргꙋлꙋї ші
а маџістратꙋлꙋї че ꙟнфъціша зъ
атът де вреднік ачѣстъ нобілъ ші
антікъ четате.

(Ꙋрмѣзъ)

PERIODUL III №. 15

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лꙋнъ. Прензмъраціа се-фаче ꙟн Бꙋкꙋрещі ла Редакціе, пела жꙋдеце ла ЧЧ. Окърмꙋірі саѹ ла DD. Професоріі. Прецꙋл есте ꙋн галбен.

INAUGURATIA STATUEI

LUI

GUTEMBERG

(ꙋрмаре)

« Локꙋіторі а Страсбꙋргꙋлꙋі, сімпатііле че не аѹ трас ꙟн міжлокꙋл дꙋмпѣвоастръ, ші маі мꙋлт аѹ крескꙋт кꙋ прівеліщѣ атът де ръпітоаре а сърбъторілор аі кърора ам фост порочіці мартꙋрі, ші възънд сімтіментеле атът де патріотіче, атът де адевърате, атът де ꙋнаніме че с'аѹ дат афаръ ꙟн ачѣстъ врѣмнікъ де ціпере де мінте сърбъторіре.

« Ноі не ам ꙟнсоціт ші кꙋініма ші кꙋ сꙋффлетꙋл ла кꙋџетарѣ чѣ маре че стъпжнꙗ тоате дꙋхꙋріле, ла мішкарѣ че ꙟнсꙋффлецꙗ класеле де четъцені ꙟн ачесте чінсті чівіле фъкꙋте де кътре общімѣ Страсбꙋргꙋлꙋі кътре немꙋріторꙋл інвентор ал тіпарꙋлꙋі.

« Ачѣстъ ꙟнсоціре де сімтіменте, о прокламъ ꙟн нꙋмеле авокаторіꙋлꙋі (barreau) Парісꙋлꙋі, ал кърꙋꙗ ам фост бастонієр, ші каре, ꙟн зілеле челе реле а лꙋ

лібертъцеї, 'а ꙟнлесніт тіпарꙋл ꙟнпілат кꙋ ніще ꙟнржвнаці апъ-ръторі.

« О прокламъ ꙟнкъ ꙟн нꙋмеле депꙋтаціілор Франції карі, ла 1830 аꙋ хотърꙋт ші аꙋ ꙟнскріс десфі-інцарѣ ченсꙋрії ꙟн міжлокꙋл ле-ціілор поастре конституціонале.

« О прокламъ іаръ ꙟн нꙋмеле Академіеї франчезе че 'ші а фъ-кꙋт чінстѣ а мъ акредіта кътре лꙋмінѣ воастръ ші а къріа кꙋцета-ре 'іо еспріт кꙋ скꙋмпътате, зі-кънд къ слава літерілор ші щіін-целор есте фоарте стрънс легатъ кꙋ лібертатѣ тіпарꙋлꙋї че вечіні-чеще дескоперіріле челе марї, ші ꙟнтінде дін вѣк ꙟн вѣк ші дін лок ꙟн лок рентꙋміріле челе марі.

« О зік асеменѣ ка мъдꙋлар ал ачещії лалте Академії каре, ꙟн тітлꙋл сеꙋ кꙋм ші ꙟн фаптеле са-ле, нꙋ деосібеще нічї де кꙋм дін стꙋдіꙋл щіінцелор політіче, кꙋл-тꙋл че се кꙋвіне моралеї че де саꙋ-жаще де новацъ ші де ꙟнтъріре: моралъ че осжндеще деспотісмꙋл ꙟн токмаї лꙋпе кꙋм се скжрбеще де десфрѣꙋ, ші каре ꙟнтемеіазъ наза бꙋнеї орждіелі соціале а-сꙋпра пазеї кꙋ скꙋмпътате а легі-лор ші асꙋпра респектꙋлꙋї кꙋ ре-лігіозітате а тꙋтꙋлор дрептꙋрі-лор.

« Інстітꙋтꙋл ꙟнтрег трєбꙋе съ фіє мжнарꙋ де а ведѣ ꙟнтре мъдꙋла-реле сале пе мареле артіст (D. Davіd) каре ꙟші консакръ прін преділекціє мареле сеꙋ талент ка съ вечінічѣскъ меморіа славелор поастре націонале, далта са еспрі-мъ кꙋ о асеменѣ перфекціє ші но-біла позітꙋръ а ꙋнꙋї ероꙋ ші ценіꙋл чел модест ал ꙋнꙋї сім-плꙋ лꙋкрътор.

« Domnilor, кред къ мъ фак ꙟн моментꙋл ачеста кредінчіос тълмачꙋ ал атътор стрълꙋчіці оаспеці стръіні ші націоналї, ꙟн-кредінцъндꙋвъ къ вом пъстра кꙋ драгосте адꙋчерѣ амінте де пріете-ноаса оспіталітате кꙋ каре не ацї пріміт. Nе ꙋнім гласꙋріле поа-стре ꙟн хор ка съ фелічітъм че-татѣ Страсбꙋргꙋлꙋї, къчї а ꙟнзе-страт лꙋмѣ чівілізатъ кꙋ чел маї маре веікол ал кꙋцетърії омене-щі, ші къчі а апрінс челе д'ън-тъю лꙋміні але ꙋнꙋї фар че лꙋ-мінезъ астъзі песте тоате пороа-деле пъмжнтꙋлꙋї.

« Чінсте лꙋї Гꙋтемберг! чінсте Страсбꙋргꙋлꙋї, легънꙋл тіпарꙋ-лꙋї! Страсбꙋргꙋлꙋї кꙋ каре ремъ-нем ꙋніці прін ніще подꙋрі, ꙟн-вечі недеслегате, каре сꙋнт патріа, слава ші лібертатѣ!»

Ачѣстъ пꙋтернікъ імпровіза-ціє, ꙟнтрерꙋптъ адесѣ прін ап-плаꙋде а продꙋс о віє сімчічꙋне.

Дѹпѫ ачѣста, ѫналтъ с'ѫ скѹлат D. Blanqui ші а зіс кѹвжнтѹл ѹрмътор, че а фост пріиміт кѹ чел маі віѹ інтерес, ші маї вжртос пасацінл ѹнде ворбіа деспере ѹнірѣ тѹтѹлор креԁінціілор.

« Домнілор, даці воіе ѹноі четъцѣни стрѫін ѫн четатѣ лѹмінѣвоастрѫ а вѫ мѹлцѹмі де тоатъ оспіталітатѣ че аці арътат'о ѫнтр'ѹн кіп атът де делікат ші атът де пріетенос кътре візітаторії че аѹ алергат ла ачѣстъ сърбътоаре кѹ адевърат вреднікъ де цінере де мінте. Славъ, славъ лѹмінѣвоастрѫ карі аці ісводіто ші каре аці съвжршіто кѹ атъта вреднічіе! лѹмінѣвоасрѫ аці арътат кѹ ачѣста о маре пілдѫ; аці фъкѹт четъціі лѹмінѣвоастрѫ о немѹрітоаре чінсте. Кът е де фрѹмос ка ѫнтр'о време де еґоісмѹ ші де інтересѹрі матеріале а дещепта ѫнініма пороаделор фокѹл чел ефінціт ал ентѹсіасмѹлѹі ші ал рекѹнощінцеі! Кът е де фрѹмос а ѫнтоарче фрѹнтѣ оаменілор кътре черѹрі ші а ле адѹче амінте прін тр'ѹн сімбол дрептѹріле ші даторііле лор! сърбътоарѣ каре челебрѫці ва авѣ ѹн ресѹнет немърцініт, пентрѹ къ ієрі н'аці інаѹгѹрат нѹмаї статѹа лѹі Гѹтемберг; кѹ ачѣста аці інаѹгѹрат вѣкѹл чел ноѹ ѫн каре інтрѫм. Прокіемаці астъзі ѫмпъръціа ѫнцелецерії асѹпра лѹмії; прокіємаці алліанца попоарелор сѹбт. деці респектѹлѹі че се кѹвіне вреднічіеі Омѹлѹі. Лѹмінѣвоастрѫ даці а фаръ чел дъптѫѫ маніфест ал пъчії сѹбт аккоперемжнтѹл лѹкрърії ші а ѫнаінтърії сочіале.

« Кѹ о віе мішкаре, домнілор, ші кѹ ѹн респект пліп де сімпатіе ам възѹт ѹнда конечетъценілор лѹмінѣвоастрѫ респъндітъ ѫн прецѫрѹл монѹментѹлѹі кѹ каре ал ностръ Фідіас попѹлар а дърѹіт Франца ѫн міжлокѹл мѹрілор (зідѹрілор) лѹмінѣвоастрѫ. Пріетеніі лѹмінѣвоастрѫ дін Паріс кѹм ші чеї дін чеѣ парте а Ріпѹлѹі вор дѹче кѹ сіне о адѹчере амінте а ачещії марі прівеліще. Е о маре прівеліще ѫнтр'адевър де о потрівъ чінстітоаре ші пентрѹ лѹгъторії лѹмінѣвоастрѫ ші пентрѹ лѹмінѣвоастрѫ ѫнсѹші; е о маре прівеліще, зік, ачѣстъ попѹлаціе атът де нѹмероасъ, атът де лініщітъ, атът де рестрѫнсъ ѫнтр'ѹн сімтімент ѹнаним де венераціе пентрѹ меморіа лѹі Гѹтемберг. Требѹе а нъдъждѹі къ есемплѹ ачеста ва авѣ імітаторі, ші къ сърбъторіле ноастре попѹларе, фоарте адесѣ амместекате де тѹлбѹрърі ші де доліѹ, се вор ѫмпрѹмѹта де ачі ѫнаінте кѹ чева

дін реліџіоаса гравітате а сърбъторії че аџі дат лъмпѣвоастръ. Ачѣстъ конкордіе фръцѣскъ а тътътълор корпораціілор лъмпѣвоастръ, ачѣстъ конкордіе пріетенѣскъ а оръшанілор ші а осташілор, ші армоніа атът де пъкътъ лъі Дъмнезеѣ а крединцелор деосебіте, не аѣ мішкат, домнілор, пънъ ꙟн суффлет. Пентру ніше асемене ѣ іспръві Гутенберг а ісводіт Тіпографіа, ші мареле съѣ суффлет а тревуіт съ тресаръ ієрі де мулцуміре рекуноскъндуъ де адевъраці ай съі фіі.

« Фіе'мі іертат, съвършінд ачѣст кувънтаре а маі мулцумі ънкъ о датъ вреднікулуі лъмпѣвоастръ Маір ші тутулор лъмпѣвоастръ де пріимірѣ че не а фъкут четатѣ Страсбургулуі. Чінсте ші лаудъ ачещії четъці оспіталіаре, францезе ку ініма ші ку суффлетул ші крединчіоасъ авангардіе а націеі чеі марі! чінсте Алсацеі че скоате ачест фел де ꙟнделънатічі лукрътори ка съ ꙟнбогъцѣскъ патріа ші асфел де вітежі солдаці ка съ о аппере! »

Маі мулте алте тоасте с'аѣ ростіт ꙟн апплаузеле адунъріі каре с'а ретрас ла поъ чѣсурі ꙟн чѣ маі маре бунъ орънdуіалъ. Ла зече чѣсурі Турнул чел маре ал катедралеі ера іллумінат прінтр'ун фок де артіфіціе мінунат; тоате сінуозітъціле але пентътрателор сале котіше ера стрълучітоаре де лумині албастре, рошії, верзі де ун ефект мінунат. Ар фі зис чінева къ е о нетърціпіть інчендіе (ардере) ꙟн міжлокул аерулуі, къчі партѣ дін жос а катедралеі ера ꙟнтр'о адѫнкъ ꙟнтунечіме. О глоатъ маре мерџѣ кътре піаца de Marché-aux-Herbes, унде музіка реџіментулуі 34 де лініе а есекутат мулте бучіте ꙟн ачѣ сѣръ деосевіте букъці де армоніе, ші унде статуа луі Гутенберг, коронатъ де о мінунатъ ауреолъ де газ стрълучітѣ ꙟн міжлокул унор вії лучірі де фок де Бенгал, че ꙟл аппріндѣ де кънд ꙟн кънд ꙟн кътe патру колцуріле монументулуі.

Пре лъигъ ачестѣ с'ар кувені а афла чінева ачі ші дескріерѣ басреліефелор а статуеі луі Гутенберг, деспре каре дът маі ꙟнжос о копіе ку скумпътате. Челе че сунт ꙟнсемнате пе педесталул Статуеі се кувін ла челе патру пърці але лумії. Еуропа, Асіа, Афріка, ші Амеріка. Ші ятъ кум ле а ꙟнкіпуіт D. Daвід.

Еѵропа. — Ꙟн міжлокул басреліефулуі ꙟн стънга прівіторулуі есте Картесіе ку капул реземат пе

тънъ ꙟтр'о позітуръ медітатівъ. D'асупра е Бакон ші Boerhave. Ꙟн латуріле луї ші тот ла стънга Shakspeare, Corneille, Molière, Racine. Ꙟн градінуа де жос Voltaire Buffon, Albreht, Durer, le Poussin, Caldron, Camoens, Puget. Din сусул луї Durer, Milton, ші Cimarosa. în дреапта прівіторулуї, Luther Leibnitz, Kant, Copernic, Goethe, Shiller, Hegel, Jean-Paul, Richter, Klopstock. Фоарте аппроапе де кундару Linée, ші Ambrosie Paré. Аппроапе де теаск, ші дін сусул луї Luther, Erasme J. J. Rousseau ші Lessing. Ла ачещі доі дін урмъ ну лісе веде де кът партеа че дін сус а капулуї. Пе градін ꙟн жос Volta, Galileea, Newton Watt, Papin, чева пуцін маі і жос Jermat ші Rafaél. Копії гръмадъ чітінд; ꙟнтре ачещі копії се веде ші ун негру ші ун асіатік. Копіларіа есте сімболул ценерацііілор.

Asia. — Лъngъ ун теаск тіпографік, William Jones ші Anquetit Duperron дау кърці браміілор ші преоцілор деле дънщії ма нускріпте. Ла стънга ші аппроапе де William Jones стъ Султан Махмуд II чітінд Моніторул; е ꙟмбръкат ꙟн нуоуа съу костум; векіул турбан есте жос ла пічіоаре; аппроапе де ел ун турк чітеще о карте. Пе градінул дін жос ун ꙟмпърат ал Кінеі ціне ꙟн мъна о карте алуї Конфуціе. Лъngъ дънсул ун Кінез ші ун перcan. Un Еуропеан ꙟнвацъ копії. Гръмъzі де фемеі асіатіче стънд аппроапе де ун ідол ал лор. Rammohur-Roy вестітул філософ індіан стъ пе ун ал доілеа план.

Africa. — Ла стънга, реземат де ун теаск, Wilberforce стрінде ла ініма са ун негру че ціне ꙟн мъна о карте. Din дърътул луї еуропеніі ꙟмпарт кърці ла Афріканї. Еуропеаї тінерї ꙟнвацъ копії де негрі. Ла дреапта Clarkson деслеагъ мъініле унуї негру ші ꙟі сфъръмъ фереле ꙟнтр'ун ал доілеа план, Грігоріе ардікъ ꙟн сус ун негру ші ꙟі стрънце мъна ла інімъ. Гръмадъ де фемеі ардікънду'ші копіїі кътре черу каре пeсте куръnд ну ва акконерi де кът оамені слобозі. Жос ла пъмънт стау арункате віче де комманддорі ші фере сфъръмате.

America. — Ла стънга, Franklin, скоате де субт тіпар актул інdепенdанцеі Амерічіі. Лъngъ дънсул Washington ші Lafayette че стрънце ла пепт сабіа че ꙟі дъ патріа са адоптівъ. Jefferson ші оаменіі че ау іскъліт ачест маре акт де слобозеніе. Ла дреапта, Bolivar стрънце мъна унуї сълбатік ші ꙟл пофтеще съ'ші іа лок ꙟнтре оамені.

TEATRU

Соцієтатѣ де акторі Ungȣрі ꙟн кътъ време с'а зъбовіт ꙟн къпітала ноастръ а репрезентат вре о треі бȣкъці ꙟн лімба ромъпѣскъ ші алтеле ꙟн чѣ немцѣскъ ші ȣнгȣрѣскъ. Кȣ прілежȣл сърбърії аніверсерії ꙟнгропаціеі М. Сале поѣ ꙟнълцатȣлȣі постpȣ Domnȣ, аȣ репрезентат іар ꙟн лімба ромъпѣскъ Пасторȣл че с'а пȣблікат ꙟн періодȣл ънтъю ал ачещії фоі N° 6, ші аȣ ꙟнкіеат прівелищѣ кȣ ȣн таблоȣ арътат ꙟн кіпȣл ȣрмътор пе каре ꙟл копіем дȣпе афішъл че аȣ пȣблікат.

« Поziціа I М. С. ꙟн кȣнцюрат де міністрі ціне ꙟн мънъ табле ланкастіріане. — ꙟн фаца са д'а дрѣпта се ведѣ копії де църанї ꙟн каре се ꙟнкіпȣіеще віиторȣл; ачі стаȣ семічеркȣрі де методȣл ланкастіріан. — Ꙟнапоі саȣ дін стънга стъ нород де сетенї; ші ȣн ціган дін преȣнъ кȣ фіюл съȣ ꙟн фѣре ла пъмжнт.

« Поziціа II. М. С. дъ таблеле ланкастіріане міністрȣлȣї де інстрȣкціа пȣблікъ, ші порȣнчінд арать ла копііі че се ва ꙟнаінте. — Nородȣл стъ прівінд.

« Поziціа III Міністрȣл дъ таблеле ꙟн мъніле ȣнȣї ꙟнвъцътор ші порȣнчінд арать ла копії. — Nородȣл тот привеще.

« Поziціа IV. ꙟнвъцъторȣл ашазъ табле спре ꙟнвъцътȣръ, се ардікъ черкȣріле, ші копіі се ашазъ ꙟн прецюрȣл лор ла ꙟнвъцътȣръ. — Nородȣл ꙟнценȣнкінд мȣлцȣмеще лȣї Дȣмнезеȣ.

« Поziціа V. М. С. дȣпе ачѣста ꙟші ꙟнторче окії ꙟнапоі ла трекȣт, ші веде пе ціган ꙟн фѣре. — Копії ꙟнвацъ

Поziціа VI. М. С. ардікъ, пе ціган дін преȣнъ кȣ фіюл лȣї де ла пъмжнт, ꙟі сфарце фѣреле ші ле арȣнкъ,

« Поziціа VII. М. С. ю копілȣл слобоzіт ші'л тріміте ꙟнтре копіі де ромънї ла ꙟнвъцътȣръ: іар татълȣї се ꙟнтоарче ші ꙟі арать лок съ інтре ꙟнтре ромънї. »

Кȣ мȣлтъ с'а ꙟнсемнат Домніа де акȣм; ꙟнсъ ачесте доъ фапте а ꙟнтокмірії шкоалелор прін тоате сателе, ші деслобірѣ ціганілор Статȣлȣї сȣнт сінгȣре каре вор фаче епохъ ꙟн історіа църіі ꙟн време домнірії Прѣ ꙟнълцатȣлȣї постpȣ Domnȣ, кареле вредпік де ꙟналта Са кіемаре атът де віне а фост пътрȣнс ънкъ дін копілъріе де прінчіпеле кредінцъцї ші де ідеіле вѣкȣлȣї ꙟн каре тръім.

Фрумоасе арте

D. Скарлат Росет ъпкъ де маі мулт се ꙟнделетнічеще ку ꙟнтокмірѣ унеі Літографії. Дупе че прін ꙟнделестуле келтуіелі а ꙟнзестрато ку машінеле требуінчіоасе, акум а ꙟнчепут а лукра лукрурі маі серіоасе, прін каре ва путѣ луа ун маі маре свор ачѣстъ артъ.

Ꙟн ачест ашъзъмжнт се афлъ суб тѣскурі акум. 1° Портретул М. Сале: Прѣ ꙟнълцатулуі нострꙋ Домнꙋ къларе.

2° Портретул Прѣ Сфінціеі Сале пърінтелуі Мітрополітул ал Унгровлахіеі.

3° Харте џеографіче: хартеле Европії, Асіеі, Афричії ші Амерічії.

4° Ун кълиндар де пърете іллустрат ші ꙟнбогъціт ку маі мулте куноштінце требуінчіоасе.

Алътурата копіе дупе Статуа луі Гутенберг есте лукратъ ꙟн ачест ашъзъмжнт.

D. I. Dimitріе Nегулічі артіст ꙟн zугръвіе, Ромън дін Към-пул-лунг, zъбовіндусе маі мултъ време ꙟн Франца ші ꙟнторкъндусе ꙟн патріа са, унде с'а куноскут де маі мулці деспре талентул съꙋ, а порніт акум ꙟн урмъ ꙟн пърціле Оріентулуі, унде ꙟнкълъторііле сале трекънд ші прін Гречіа, ку мулцуміре ведем газетеле Гречещі ворбінд де талентеле артістулуі Ромън. Газета нумітъ Вѣкул ꙟн N° 160 дін 5 Маю трекут купрінде челе урмътоаре:

« Ꙟнчеркатул артіст ꙟн zугръ-
« віе D. I. Nегулічі, а порніт
« де къте ва zіле ꙟнторнъндусе
« ꙟнапоі ꙟн патріа са. D. Nе-
« гулічі ꙟн пуціна време а zъ-
« бовіріі сале ꙟн Гречіа, а лъсат
« стрълучіте довезі де о есчелен-
« тъ ꙟндемънаре, ші де ун рар
« талент ꙟн арта zугръвіеі. Кыці
« дін Гречі аꙋ куноскут пе D.
« Nегулічі ші лукръріле сале ар-
« тістіче ле аꙋ пърут ръꙋ де пор-
« нірѣ луі.»

Фетееа пердутъ

« Думініка трекутъ треі спреzече Септ: ꙟнтре zече ші унспреzече чѣсурі дупе прънz, ювіта соціе а кроіторулуі Stahle с'а пердут.

« Ачѣстъ фетее фоарте біне фъкутъ есте албъ ка лаптеле, окіі албастрі, ку ун нас mik-à la Roxelana, ші ку пърул фоарте негру ка пана корбулуі.

« Ꙟмбръкъмінтѣ ꙟі стъ: о роке гренат, о пълъріоаръ 'розъ ку флорі, ші ун шал верде-жмпър ші респунде ла нумеле Сара.

« Ачеста е фiзiкъл ei.

« Есте вioaie, весель, тот ръже шi кънтъ кънд е времѣ сенiнъ, е посакъ, меланхолiкъ, пе гъндурi кънд атмосфера е пороасъ.

« Ачеста ꙟi е моралул.

« Кроiторул Stahle роагъ пе персоана вiне воiтоареа че ꙟi ва да оспiталiтате съ о трiмiцъ ꙟнапоi ла каса еi, дупе че ꙟi ва фаче о страшнiкъ мустраре; къчi де ва лiпсi афаръ маi мулть време, i се ꙟнкiде поарта шi пу маi е прiмiтъ.

« Iскълiт Stahle кроiтор.»

Nota bene. — Чедуi че ва адуче ꙟнапоi пе маi сус менiта социе, i се фъгъдуеще 200 фiорiнi дрепт респлатъ саꙋ о ꙟнбръкътiнте ꙟнтрѣгъ де юрнъ дупе аледжере.

Путецi сокотi къ ачѣстъ ꙟнщiiнцаре дещептѣ кюрiозiтатѣ ꙟнтре оаменi. Ꙟн челе д'ꙟнтъю треi зiле четатѣ Страсбургулуi ера ꙟн мiшкаре; тоатъ лумѣ се ꙟнтреба чiне есте ачест кроiтор? унде локуеще? унде, кънд, шi кум с'а ꙟнсурат ел? дака шi фемееа ва фi оаре аша де пъкутъ шi ценероасъ ка ꙟнщiiнцарѣ? шi о мiе де алте амъруните пентру вiаца еi прiватъ шi аскунсъ.

De ачi ꙟнчепу лумѣ а вiзiта прѣвълiа саꙋ лукрътоiрiул кроiторулуi. Челор маi кюрiошi де пъ-чѣ съ се ꙟнщiiнцезе кiар дiн гура луi шi съ аффле амъруntеле. О мулцiме де банкерi се дусе съ 'шi поручѣскъ куте о хаiнъ ка съ аффле оккаzie а'л ꙟнтреба де непорочiрѣ луi. Мулцiме де вiргарi алергаръ, ка съ се деслушаскъ маi вiне деспре семнеле певестii ка доаръ о вор аффла, шi фiе-каре поручi саꙋ кумпъръ куте чева. О мулцiме де школарi iсколiторi алергаръ съ аффле сiмпатiiле секрете але ꙟнцерулуi ръпiт, шi 'шi кумпъраръ куте ун пантадон пуоꙋ. Ꙟн сфършiт фiе-каре воi ка ꙟнсушi кроiторул съi спуе, шi съ'л деслушаскъ маi вiне кумсъ аппуче трѣба.

Аша трѣва се сфършi ку маi маре норочiре де кът се превъзусе. Ачѣста се деслушаше ла уртъ прiнтр'о мiкъ нотъ есплiкатiвъ че се възу iерi ꙟн Меркур де Свава:

« Iсторiа кроiторулуi Stahle е о повесте о скорнiтуръ; е маi мулт ун фел де пуфф (везi перiодул I ачещii фоi) ка съ факъ лумѣ а алерга ла о прѣвълiе пуоъ. Се адаогъ къ ачест мещер пу 'шi а пердут времѣ пуiнд ꙟн ꙟнщiiнцаре а чiркула ачѣстъ фрумусеце де фемее, пентру къ ꙟн лок де о социе ꙟнкiпуiтъ де пердутъ, ел акум аре ꙟнаiнте ун къщiг аievѣ че пушi'л ꙟнкiпуеще чi ꙟл пiпъiе ꙟн пунгъ

PERIODUL III № 16

CURIER
DE
AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лунъ. Препумтъраціа се-фаче ꙟн Букурещі ла Редакціе, пела жудеце ла ЧЧ. Окърмуірі саѹ ла DD. Професорії. Прецул есте уп галбен.

къderea drачілор

Înaлt, maĭ sus de черурĭ, ла локул Nemurіrіĭ
În sfъnta atmosferъ Luminiĭ челіĭ віі,
Unde fъntъna Bieцiĭ ші ржул Феріčірії
Adanъ, рекореще черещіле кътпії,

Шi Дꙋхꙋл Мънгжiерiĭ бꙋреазъ калdъ manъ,
Мъргъriteазъ вечiнiк преа-sфinтеле sъdiрĭ;
Шi Dragostea реsаре а ъnџерiлор хранъ
Че 'ntreamъ ꙟn eĭ Пачеа шi палтеле sфinџiрĭ;

Пе mꙋnтеле de аꙋр ꙟn stъnчĭ de adamante,
Кꙋ пꙋлбере de stеле, верzit de бꙋкꙋрiĭ,
Umбрit de кеdрi Sлавеĭ, флорat de amarante,
Шi ꙋnde родеsк фалнiк вiртꙋџĭ шi веsелiĭ;

Аколо ꙋndĕ adie zeфirꙋл Амбросiеĭ
Прin арборiĭ Щiinџiĭ че «Domnꙋл, Domn» шоптеsк;
Ꙟn лiniщеа adъnкъ а Nевinовъџiеĭ,
La ржꙋрĭ de лꙋminъ че Domn iар mꙋрmꙋеsк;

Пе вжрфꙋл astꙋĭ mꙋnte, sꙋбt кортꙋл Преа-търиеĭ
Ꙟнкꙋnџюрat de ъnџерĭ, преа-веселĭ Serafimĭ;
Аколо este Тронꙋл Пъринтелꙋĭ Вечiеĭ
Пе miĭ de леџioane жъратiк-Херꙋвimĭ.

Череаsка Aрmonie органе miй ресȣнъ
Поеції Вечнічіеї, Sерафї ꙟntрарiпаці
Sȣбt деціete d'аȣzȣрї simцinde лiрї ꙟnstрȣнъ
Ръніції ꙟn dȣхȣл Sлавеї, de Domnȣл ꙟnsȣффлаці.

Фiinцe de Simцire, ші totȣл de Bedeрe
Прiвеsк ꙟntрȣ miрарe Преа-наltȣл Iехова,
În imnȣл mȣлцȣmiреї, ꙟn sфъnta прiвiрере
Ші Черȣл ші Търіа ресȣнъ: Osana.

П'ачелаші tрon d'а dреапта, нъsкȣt ꙟn Прециinцъ
În sжнȣл челȣї Вечїнiк, de ънцерї невъzȣt,
Din вечї ера ші Фiкл кȣ Tatъл d'о фiinцъ,
Ка Dъnsȣл фъръ marцiнї ші фъръ ꙟнчепȣt.

Кънd Tatъл ал Пȣteрiї, voind sъ'л пrosлъвeaskъ
Ка ȣн moщean ал Sлавеї, Кȣвжntȣл-креаtор,
Пȣteрiле sъ'л вазъ ші 'ntр'ънsȣл sъ'л mъreaskъ,
Прintр'ънsȣл sъ кȣноаskъ п'ал лор ꙟнченъtор;

Череці, eteрії tромбе ꙟn spaцiурі рesунъ,
Пуterі, търії de ꙟnцerі sбор репezі ші sosesк;
În преаjма челуі Вечінік smeріці тоці se adунъ,
În Drarostě, Аскултаре търіреа Lуі прівesк.

Бъd тоці пе Фіиул Sлавеі Stъпжn de Вечінічіе,
Ші кunoskуt se фаче Кувжntул преste tot;
Прin Ел Drarostea креще, se пладъ imnурі mie;
De лаудъ, търіре ун глаs ку тоції skot.

Ші ценіурі ші Duхурі, ші Мінці, Віртуці мулціme
Se 'ntрек съ se ꙟnkine ла mареле Кувжnt
Прin Ел съ se 'ntъреаskъ ꙟn toat'а лор estime
Ші 'ntр'ънsеле съ кіeme ал луі коворътжnt.

О сърбътoаре нуоъ ꙟn черурі se сърбеаzъ;
Трaг тоці ꙟntру sфінціре, addук Карpул чел віу
Че арde de луminъ, ші de щіinці deразъ
Че totул е Bedere; ші пуn п'ал Sлавії Фіу.

A лꙋĭ de флакърĭ roate порnesк ꙟntrариnate:
Sꙋnt Херꙋвimĭ преа-ръпеzĭ че 'n miĭ de окĭ лꙋчеsк;
Шi Вжрstеле Вечiеĭ, ла dъnsꙋл ꙟnхъmate,
L'Апокалiпs sꙋпnꙋse, sпре веакꙋрĭ пропъшеsк.

De ъnџерĭ miрiade пречed шi ꙟл ꙋрmeazъ,
Шi карꙋл Naintърiĭ порneще neопрit
Din вꙋte ꙟn maĭ вꙋte; шi 'n dрꙋmꙋĭ ꙟnsemneazъ
Ал лꙋmeĭ Плаn simболiк d'atꙋnчеа преꙋрsit.

Търiа околеще ꙟn sфъnтъ арmonie,
Шi черꙋрiле toate de slaвaĭ se 'mплinesк:
Dреntatea, Adeвърꙋл, Lꙋmina, Бꙋкꙋрia,
Se nasк ꙟn a лꙋĭ ꙋрme шi кresк шi se 'mmꙋлцеsк.

Iar dꙋхꙋрiле 'ntр'ъnsꙋл, ꙟn nꙋntъ ъnџереаskъ
În ржвnъ se mъritъ арzъnd ка miĭ de sорĭ:
Фiinцĭ maĭ mꙋлte ꙋna s'adꙋn sъ se ꙋneaskъ,
O флакъръ din флакърĭ, волвоаре din волворĭ,

Ал Пъчїй dѹх е ѹna кѹ ал Dрaгostiĭ-Блъndeцiĭ:
Кѹ ал Dрaгostiĭ ш'ал Пъчiĭ ꙟndatъ se ѹnnesк
Шi ал Înцeлeпчюnei ш'ал nалtei Фрѹmѹseцiĭ,
Шi toate юр ꙟn Domnѹл шi кресk шi вieцѹesk.

Tot este вiѹ ꙟn черѹрi, шi Totѹл е вiaцъ
Ш'о sфъntъ армonie шi о ѹnime фак;
Un плаn е трas d'atѹnчеа, шi Totѹл nе ꙟnвaцъ
Къ sѹфлeteлe noastre tot asфeл se ꙟnфак.

Tot asфeл se мърitъ, tot asфeл se 'mпреѹnъ,
Аша nѹрчеd шi asфeл soлia 'шĭ ꙟmплinesк,
Аша 'ntр'але лор dраgostĭ ка флакърĭ se adѹnъ,
Шi tot аша ка раze ла чentрѹ se 'ntрѹnesк.

Aчеst фeл Фiюл Sлавеĭ ꙟn sлавъ se mъреще
Din марцinе ла аltа ꙟn drѹm triѹmфътор;
Iѹцimеа naintърiĭ кѹ шаnte se 'mmѹлцеще
Шi вiне юр de шade nе Tрon порѹnчitор...

Se ꙟmпле tot de Sлавъ, de Laудъ, Мърire.—
Un singур прinц Архангел ремъне nemiшкat:
Ал doiлеa 'ntpу sлавъ шi 'ntъiŭ ꙟn sъвършire
Ast Serafim пуternik ера ꙟnsърчinat:

Шi Dраroste шi Чinste, търie, Nemуpire
Авea ꙟn вечiпiчie шi 'n Чер se букура;
Dар, кум възу Кувжntул, а Луĭ Dумnezeire
Îл reskолi ꙟntр'ъnsул шi n'о пуtу ръбda.

Sta 'mуt mareлё Архангел ку deцetул ла гуръ,
Прiвia ꙟn пърmуpire, шi бузеле'шĭ мушка;
Фервеа труфia 'ntр'ъnsул, фierвea фригурĭ de уръ;
Бътеа тъmплелеĭ гроаznik, шi кipуĭ se роша.

О гроаzпикъ durере de кап ꙟл stъпжnеще,
Шi фрунtеa i se ꙟnфлъ, шi окiĭ флакърĭ жок.—
Sвъкпещё а луĭ гъndire, шi 'ntр'ъnsa zъmisлеще.
Турбеazъ апоstatул, о spумъ е, уп фок!

Плesnеще ал луĭ крещet.— Nъskў Пъкътуirea;
Фрумоаsъ, zimбitoare ꙟĭ sбoaръ ꙟn прецюр. —
Архангелул resуффлъ, ꙟшĭ вede zъmisлirea;
Se 'nкъntъ d'ал eĭ фermeк ъntъюл Dух sпeрџюр.

Se ꙟndrъцеще; ea ꙟл хръnеще,
Ші miĭ de ъnцерĭ ꙟnпreaџmъ'ĭ sбор.
La toцĭ ea рѫde; askуns фior
Пe toцĭ пetreче.— Ea tot zѫmбеще,
Пe toцĭ saлutъ, лa toцĭ se 'ntinde,
Ку toцĭ e блъndъ; окі'ĭ ворбеsк
Ші кап шi inimĭ лa toцĭ aпприnde;
Ard de плъчере, tremуr, ръвnesк.

Че mare шi гrozaвъ ꙟn ъnцерĭ isпitire!
Пe чine фrумуseцеа'ĭ nу 'л ар фi turбуrat?
O фiĭкъ de Архаnцел, nъskутъ din гъndire!
Un dух! шi dух-фemee! лiпічюѕ ꙟnпersonat.

Хрънindъ, граціoasъ, плъпъnd' amъџitoaре,
Ші ȣmede ші рȣmenĭ dȣлчĭ бȣzeлe'ĭ zъmбesк ;
O фаць de Nъdeжde ші тыĭпĭ прea-dътътoaре,
Un віitoр феріче фрȣтоашії окĭ вestesк.

A seкsȣлȣĭ eĭ граціĭ adaoгъ isбъndъ
Ші фермек престе фермек ла трȣпȣĭ ъпџересk:
Мішкарea eĭ desmeaрdъ, кiemaрea'ĭ e добъndъ
În кіпȣл eĭ лȣчеще ȣп че dȣmnezeesк.

Віклеапъ фъръ марџіnĭ, черcasкъ кȣртezanъ,
Робіа slaбeлe dȣхȣрĭ; ла тоцĭ фъгъдȣіа,
Ші тоцĭ ъп ea възȣръ de чер o sȣвераnъ,
Sпрĕ a фi вredniчĭ de dъnsa, a 'mпъръцi doріа:

La тоцĭ ле віne 'n minte a'шĭ пȣne residinца
Маĭ sȣs de Тронȣл вечĭnік ші a se 'ndȣmnezei,
А'шĭ ъnsȣші, a smȣлџe пе seamъ'шĭ провedinца
Ші sчeптрȣл Прea-търіеĭ sпȣрkat a мъпȣĭ,

Кȣ dȣхȣл Тіранieĭ sтрігаръ: L i в e р t a t e!
(O masк'amъџitoare, ȣп nȣme пъmъntesк,)

Iар болціле etерiї ресунъ: strъmбъtate!
Din marціne ла алta din temелii trosnesк.

Îшї isбъndi кокеta; dар ціпъ, se 'nгрozeще,
L'ал съў пъринtĕ алеаргъ шi окiї ɤї sкліnesк,
Шi tремурь ла sжnуї, de ел stрънs se ліпеще;
La пепt шi ел о stрънце шi 'ntр'уna se уnesк.

Бубуе Черул; se sкоалъ Imпъраtул
Dудуе Eterул, къ пасъ Мжnia.
Фулцере волвоаре ɤn sпаціурї плesnesк,
Фокул se ɤntinde шi курьцъ пъкаtул;
Мареа isбукніре опреще Вечїнічia.
Saлtъ Firmamentул шi soрiї se 'nгрozesк.
Куцеtул de кrimъ пе unde шерпуеще,
Tot desfiгуреазъ ка tрънsnet пжрлеще
Фок негру шi-рошу лумina se префаче
Плумб е ушурinца; шi черул se desfаче.
Kad тоцї віновацїї, шi вжжіе къzънd;
Xaos, беsnъ маре 'ia щеаntъ къsкънd.
Пiкъ, шi se sкimбъ пе кът es din чер:
Kaпele de ъпцер, de demon пічioare,
Аріпъ череаскъ уna se maï веde,

Алta, inферналь ла вале 'ппегреще;
Sпаїmъ ла алцї капул ꙟп весnъ пречеde
Талпеле, луmінъ ꙟп чер mаї лучеще.—
Neагръ, фуmегъndъ акуm sунt волвоаре!
Nуme, пomeніре din черурї ле пер.

Se 'nкide Emпіреул, ка фулцерул лучеще
O sабіе de флакърї че ціне Mіхаіл
Че mії de miріаde de ъпцерї кърmуеще;
Ші Пачеа ле веsteще преа-блъndул Гавріил.

«Ку 'гроазъ ку кutреmур, sъ stъm пе лок ку фрікъ
«Ші sъ луъm aminte.— Къzутул е Satan!»
Satan! резунъ черул, Satan! se 'налцъ, пікъ;
Satan! din sферъ 'n sферъ, ш'ꙟп Хаоs урлъ —AN!

Ку mулt este mаї mаре кърdереа sпірtуалъ
Ші ну пot фi кувinte a se assemъна
Ку орї-каре къdере че е materіалъ
E sлабъ компърареа tрупещё a s'аръta.

Къnd aste ꙟntунерeчї de лумї неnумърate
Nestrъmуtate stеле, ші satеліцї, планецї

Че'шї ціп' а лор околурї прin къї преѫnsemnate,
Sорї, чentre парціале, ѫпгрozitорї комецї;

Кънd toate s'ар esmулце din mарea ѫnчentrаре
Ешind din а лор аксе шi ну s'ар maї цinea,
S'ар пръвълi ѫп spаціу спре вечїпікъ перzаре,
Шi уna neste алtа sдровinduse ар кънdea;

Ast sгоmot че ар фаче, fatала грозъвie,
Амmestекула, isвirea шi уetула tрунеsк,
Връжвite елеmente, кутреmур ѫп Търie,
N'ар фаче atъta sгоmot к'ast sвon духовпiчеsк.

Ка Soаpeле de mаре, шi ънкъ шi maї mаре,
Шi stiпшї d'а лор луminъ ка Uрiуs, Titan,
Аша каd легioane de духурї хулitoаре:
Молох, Баал, Asmode, Daron, Rimnon, Satan.

Каd ръпеzї поъ zile; къdеrеа se ѫнцеще;
Din реціе ѫп реціï maї ръпеzї вжжъеsк.
Se 'ntoарче фie-каре, спре черурї maї прiвеще,
Шi tрънеte 'mmулціte din урmъ ѫї sosesк.

Kad ȣnȣл peste aлtȣл, гrozavъ e isвirea!
Saр флакърї фъръ marџinї, ꙟn spaџiȣrї se 'ntind;
Nъпrasnічї, гreлe dȣxȣrї resѕгȣdȣe zidirea,
Eter, лȣminї, materiї, tonesk, negresk, aпрind.

Шi kad, шi kad ka mintea, s'аффȣndъ кът Търia;
Върtejȣ askȣџite шi tot se askȣџesk,
Шi шȣеръ волвоarea, resвȣвȣe Вечia.
Кȣ кът se maї aффȣndъ, кȣ alъta se 'nnegresk.

Плesneшe Universȣл, шi Бesna se desпікъ;
Tartarȣл se deskide; de фок ȣn очеan
Se 'ntinde фъръ marџinї, шi demoniї tot пікъ,
Чеї marї шi maї nainte, din toџї maї греȣ Satan.

Ачеsta ka Пъmжntȣл, ka Soareлe,... maї mare!
În repeziчnea minџiї, кȣ sromot ajȣnгъnd,
În Tartar ȣрлънd kade, s'аффȣndъ ka 'ntr'o Mare.
O гаȣръ ka лȣmea deskide волворънd:

Se-varsъ, strопesk флакърї — ka insoлъ resare
Lъȣt ꙟn фокȣл Генiї, ꙟn гroaznik jȣrъmжnt;

Uimit skutуръ капул, se 'nneakъ de tуrбare,
Skъrшneще ла чер dinцii, din inфernaл mormжnt.

Ку ачелаші sromot kade ші Белzeбуt Astaрох.
Tamnуц. Xamos, Asmode, Daron, Mamуt, Баал,
Astoрet, Isis, Orуs, Молох, Балтол, Бріарох,
Бrinmуter, Горгон, Блухал, Rimnon ші Беліал,

Тоці капete de Urъ, Trуфie, Nenвоiалъ
Ші rrindinъ ла урmъ ші чеtеле лор mii.
Болвоаче mii roteazъ ꙟn Балta inферналь
Ші порціле Osжndeï se 'nkidу ка віжъліi.

Skжrшneщe tot Tartarул ші tremуръ 'n tуrбare,
Strirъri, rrozaвe, reknet, restrirъ, бубуеsk;
Lунг урлъ, ші resуrлъ, Restriщe 'nвershупаre
Ші уеtе de Вражбъ, пъпрasnik, греу хуleѕк.

Ka уnde 'ntържtate kъnd stъ o віжъліе,
Dar уnde фъръ marцinі, kъnd леneш kad, плеsnesk,
Аша mуnцii de флакърі, dуп'astъ rrozeвie
În фаisв плеsnesk, se 'naлцъ, iar kad, ші iar плеsnesk.

Tot sгomotȣл s'aллinъ, ші nȣ maĭ e вedeрe,
Adъnк maрe 'ntȣneрeк ꙟn miжлoкȣл de фoк;
Въртеже de фȣm neгрȣ рoteazъ ꙟn tъчeрe;
Sdрoвіці aвia Demoniĭ se 'ntoрк, ꙟшĭ кatъ лoк.

Ші че лoк sъ гъsеаskъ? E лoкȣл de пріmeжdiĭ,
Ші фoкȣл din aфaръ, ꙟn вечĭ aчĭ n'ажȣnг
Nічĭ Пачеа, nічĭ Odiхna, nічĭ zѫmвetȣл Nъdeжdiĭ;
Eкsotiк ꙟntȣneрeк ші вечĭnік sȣsпin-лȣnг.

Къnd s'aр лȣa ȣnime ꙟn dрent de mъsȣрaрe
O рazъ deлa Soaрe ші пѫнъ лa Пъmѫnt,
D'aчі пѫнъ лa чeрȣрĭ e maрe deпърtaрe!
Unimĭ d'astъ mъsȣръ nenȣmърate sȣnt!

Saȣ къt este din Чentрȣ aл чentрeлoр Търіеĭ
Ші пѫнъ neste Полȣл ші чел maĭ deпърtat,
De шanteорĭ atъta Пъріnteлe Вечіеĭ
A 'mпins Rъȣл din чeрȣрĭ osѫndeлoр пъstрat.

Aчі tрȣdiці Demoniĭ de лȣnгa лoр къdeрe
De tръsnetеле dрeпte ръniці ші sфѫшіаці

Începъ sъ mішунаскъ ꙟн ларга ꙟнкъпере
Întр'ун поронꙋ de флакърï de tot desфігураці,

Жураці d'ачі ла реле, л'а Черулуï урціе,
D'atунчï assупра лумії інвеотъ ші trimit
Tot фелул de Restріще ші орï-че Грозъвіе:
Пъкаtул-Хамелеоn, ку Moartea ꙟnsoціt,

Inвіdie окіоasъ, Труфіе 'mпілъtoare,
Фаtалъ Фъцъріе, пародіаt Amoр,
Ші Urъ веніnoasъ, Мінчюпъ връжвitoare,
Ръпіре гюръ-лунгъ, desформꙋ, turвat Ommoр.

Орï-каре вічюꙋ ал лумії аічеа se аллеце,
Resвoaіеле чівіле аічеа se dosnesк;
D'аічеа skreme Iadул ші прінціï фър-de-леце,
Noроаdеле ревеле ачі se zъmisлesк.

I. ELIADE.

1838 Апрл. 7.

PERIODUL III   N° 17

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе de доъ орі пе лꙋнъ. Препꙋмъраціа се-фаче ꙟн Бꙋкꙋрещі ла Редакціе, пеле жꙋдеце ла ЧЧ. Окърмꙋірі саꙋ ла DD. Професорії. Прецꙋл есте ꙋн галбен.

FILOSOFIE

Фiлоsоfie

Фiлоsоfia нꙋ este аша лesne de dефinit; вом ворві desпre natꙋръ desпre ramꙋrілe, ші раппортꙋrілe ей кꙋ челе лалте щiinце, desпre origina ші înaintarea ей, desпre doktriniле џенерале ші inфлꙋinца че аре еа asꙋпра omenimiй.

I. Definiцie

Nꙋ este кꙋ непꙋtinцъ a arъta чіне-ва кꙋrat natꙋra ші обџetꙋл фiлоsоfiei, este аневоie însъ але arъta maй înалt ші maй кꙋ skꙋnpъtat, къчй нꙋ ва фi înцeлese de кът нꙋmaй пentrꙋ ачeia че аꙋ капачitatea de a фiлоsоfi întrꙋ sine. Ачest прiлеџꙋ фiind rar ла оаmeнй, se веde къ este a невоie a defini фiлоsоfia dꙋпе кꙋвiinца ей, ші definiцia съ fie într'ачeaшй вreme ші înцeлeasъ de oamenii de rъnd. Тоцй oamenii фъръ îndoialъ аꙋ прiimit dела natꙋръ ачелашй фeл de фakꙋлtъцй intелektꙋале, ші аналоџia ачeasta, фъръ îndoialъ konstitꙋe xarakterꙋл neamꙋлꙋй оmeнesk maй mꙋлt în organizaцia intелektꙋалъ dekъt în organismꙋл din афаръ. Insъ, de ші тоцй oamenii аꙋ ачелашй фeл de dispoziцiй, нꙋ ле аꙋ însъ în ачeaшй

treantъ, kare singurъ konstitue pe Fiлosof. A fi чine-va Fiлosof, nu va sъ zikъ numai a'шi pune fakuлtъцiлe saлe în лukrare, pentru kъ aчeasta se faчe foarte лesne, шi pentru kъ natura singurъ o faчe fъrъ osteneaлa noastrъ; E de trebuinцъ a'шi priчepe ku tъrie fakuлtъцiлe, a se adъnчi întru чerчetarea лor, aлe kumpъni ku skumpъtate, шi aлe apлika лa probлemeлe чe ne înfъцiшazъ Viaцa, Omuл, Dumnezeu, Universuл, ku o asфeл de îndemъnare шi energie, înkъt sъ ajunцem лa чea din urmъ desлegare чe ni s'a dat sъ aшteptъm. A se лua asфeл pe sine a se deosebi sau a faчe abstrakцie din tot чe nu este sine, a studia pe aчeл EU în însuшi a sa naturъ, în kapaчitъцiлe saлe, în лukrъriлe чe fak eлe шi în лeцiлe чe лe guvernъ, fъrъ a sъri vre-o-datъ peste xotareлe чe лe mъrцinesk; pe urmъ a anaлisa înцeлeцerea în rapporturiлe saлe ku toate kъte sunt шi nu sunt kausa d'ъntъiу; шi în sфъrшit a xotъrî aчeste rapporturi ku însuшi aчeasta kausъ, asфeл kum sъ ne vedem în vremea de faцъ din preunъ ku toate îndatoririлe чe avem într'ъnsa шi preursirea noastrъ în viitor, din чeлe mai de kъpetenie a лe saлe пъdeжdi; aчeasta este soлia Fiлosofiei. Se vede dar kъ, ka sъ împлinim soлia aчeasta trebue a шi sъ ne suim лa o mare înълцime, шi kъ aчeastъ soлie nu e a fie-kъruia, чi este un dar în naste. Se vede ъnkъ, kъ de шi nu este ku totuл ku putinцъ a defini Fiлosofia, pentru toatъ лumea, este însъ anevoie sъ înцeлeagъ toцi oamenii, afarъ de Fiлosofi, definiцiiлe aчeцii цiinцe. Muлцime de definiцii s'au dat dupe vremi; uneлe pentru чei vъгaцi înkunoцiinцeлe Fiлosofiei, шi aлteлe pentru boлgari; pot sъ fie uneлe mai bune de kъt aлteлe, însъ niчi una nu e bunъ kudesъvъrшire într'un kip absoлut; pentru kъ niчi una dintr'aчestea nu aratъ ъnkъ цiinцa în toatъ natura ei, sau sъ o asemene kъt de puцin ku aчeea чe este. Tot чe au sъvîrшit aчeste definiцii este kъ au putut oare kum sъ ne fakъ a întrevedea despre чe se okkupъ ea. Unii au zis kъ Fiлosofia este studiuл sau чerчetarea Omuлui sau studiuл aчeлui EU, prekum шi studiuл rapporturiлor чe are eл ku întreцimea sau totuл лukruriлor din kare este шi eл o parte, prekum Dumnezeu шi лumea, kuprinzъnduse înъuntru шi kunoшtinцa drepturiлor шi datoriiлor чe izvorъsk

dintr'aчeste rapportꙋrĭ. Aлцiĭ aŭ zis kъ Фiлosoфia saŭ щiinцa raцieĭ orĭ minцiĭ omeneщĭ ar фi щiinцa kꙋвinteлor despre toate; kъ ea are soлia a se ꙋrka pînъ лa prinчipeлe шi лeцiлe pꙋse, шi kъ ꙋrkъndꙋse pînъ aчi, treвꙋe negreшit se aффлe kꙋвinteлe лꙋkrꙋrilor. Aлцiĭ iarъ, între kari se aффлъ шi Чichero, s'aŭ mъrцinit a ziчe kъ фiлosoфia este щiinцa лꙋkrꙋrilor Dꙋmnezeieщĭ шi omeneщĭ. Aчest фeл de deфiniцiĭ чe arъtarъm sꙋnt pentrꙋ voлgarĭ, шi nꙋ ne zъвovim niчĭ dekꙋm a лe arъta greшaлa шi лipseлe чe ar avea; pentrꙋ kъ ar фi prea лesne a arъta, spre esemплꙋ, kъ oratorꙋл Roman a ammestekat Фiлosoфia kꙋ щiinцa în цeneraл, însъ înлok de a ne zъвovi ka sъ arъtъm asemenea greшaлe, maĭ vine ne плaчe sъ dъm niцe deфiniцiĭ maĭ щiinцiфiчe. Aŭ nꙋmit ꙋniĭ фiлosoфia: щiinцa adevъrꙋrilor фondamentaлe aлe kꙋnoщinцiĭ omeneщĭ, щiinцa natꙋriĭ лꙋkrꙋrilor, щiinцa ideilor, щiinцa aвsoлꙋtꙋлꙋĭ. (Schelling шi Hegel). Aлцiĭ aŭ nꙋmit iarъ фiлosoфia: щiinцa kꙋvîntꙋлꙋĭ saŭ raцieĭ prin ideĭ (Kant) щiinцa щiinцeĭ, щiinцa лeцitimitъцiĭ primordiaлe a лꙋkrꙋrilor înцeлeцeriĭ (Fichte). Фiлosoфia este kъte чeva din aчestea, însъ e prea departe de a фi toate aчestea împreꙋnъ, шi ꙋnkъ шi maĭ pꙋцin este щiinцa aвsoлꙋtꙋлꙋĭ saŭ a natꙋreĭ лꙋkrꙋrilor, prekꙋm nꙋ este niчĭ a kꙋвinteлor despre opiniiлe шi dъriлe noastre kꙋ sokoteaлъ, nꙋ ziчem kꙋnoщinцeлor noastre pentrꙋ kъ ea în adevъr nꙋ ne dъ щiinцa. Щiinцa va sъ zikъ înkredinцare, daka фiлosoфia ne ar da înkredinцarea, atꙋnчĭ n'ar maĭ фi фiлosoфie, чi dogmъ, kredinцъ, reлiцie, ea din potrivъ nꙋ este de kъt o oвservaцie шi dꙋчere de mъnъ, este ꙋn anaлis, o чerчetare; este tot d'aꙋna raцionament шi adesea îndoiaлъ. Фiлosoфia s'ar ꙋчide pe sine kъnd vre odatъ ar da ꙋn sфъrшit desвateriĭ шi чerчetъriĭ чe nꙋ treвꙋe a se sфъrшi niчĭ odatъ. Kъnd s'ar sфъrшi desвateriлe, atꙋnчĭ шi Omꙋл шi фiлosoфiĭ ar щi, шi n'ar maĭ чerчeta, însъ Omꙋл krede шi фiлosoфiĭ фiлosoфesk. Aчeasta este soлia лor. Pꙋцin sъ чerчeteze чine-va natꙋra лꙋkrꙋrilor шi a dꙋhꙋлꙋĭ omenesk шi va vedea kъ noĭ pꙋtem kꙋ adevъrat sъ avem opiniĭ, sъ ne faчem închipꙋirĭ, sъ venim pînъ лa oare kare treaptъ de kꙋ-

поціиде, ші прin урmare пînъ ла оаре kare феа de kredinцъ фiлософikъ, însъ пînъ аші, ші фiлософia ну тreбуе а merцe maï de парte. Omул, Дumnezeў, Univerсул sуnt înaintea meditaцiiлор noastre, пу însъ ші înaintea desлегърiлор noastre; tot d'ауna ва фi уn mister intre noï ші ачестеа. А прет de чinева kъ Фiлософia este шiiнца абсолутулуï ва съ zikъ a se лепъда пу пуmaï de фiлософie, чi a фаче kуnoskут kъ se лепъдъ de цеniул фiлософik. Noï пу пуmaï kъ пу пуtem аффла kувînтул лукрурiлор, чi пiчï însушï natура лор. Tot че поate Фiлософia, este a пе da kуvîntул despre опiпiлe, дърiлe ку sokoteaлъ, ші пробабiлiтъцiлe че isbуtim a пе форma прin miжлокул simцiрiлор, ideiлор, ші indуkцiiлор асупра noastrъ însъшï, асупра лукрурiлор че пе înkonцiурь, ші асупра прinчiпелор че ле okърmуiesk.

Nуmaï în хотареле ачестеа фiлософia este o шiiнцъ, ші ку toate kъ e mърцiпitъ în ачеастъ сферъ, este însъ чеа maï îналтъ din toate. Поate ea ку adevърat съ se арунче din коло de хотаре, ші e преа фiresk съ se арунче пентру kъ пу'шï kуноаще хотареле de kът дупе че ле a сърит; însъ kът ва трече din коло din de-mента съў лецуit, фiлософia e kурат o пебуnie ambiцioasъ, a kърia ръtъчire пе addуче aminte пе алуї Iksion; în време че, mърцiпitъ intre хotареле saле лецуite, фiлософia este o mare путере, уn студiў de opediniчie уnivерсалъ. Daka în adевър iï este оприtъ kуноштiпца лукрурiлор ші а прinчiпелор лор; daka toate siлiпцеле eï sуnt sterпe kъnd ea прetinde a черчета ші a mесура чеа че e афаръ din stъпîniа eï, însъ поate a аналisa toate ші a se адъпчi în коприnsул че ку adevърат este înkredinцat черчетърiï saле че este пемърцiпitъ.

Шiiнцъ цепералъ de kуvintеле опiпiiлор noastre, дърiлор noastre ку sokoteaлъ, Фiлософia поate съ îndestулeze ambiцia noastrъ ші шiiнца, пентру kъ este o шiiнцъ a ле kърia лумiпï ар лумiпа пе toate челе аалте. Ea пу domneще пеste пiчï o шiiнцъ ші domneще пеste toate; ші ачеаста o фаче tot d'ауna de a фi требуinчioasъ, ші în stare kум, împrumуtъnd de ла sine tot d'ауna, kреще фъръ înчetare ку фie-kare пas че фak шiiнцеле спецiале. Реџinъ a tуtулор, авънd раппортурi ку toate, se фолосеще din înaintъриле фie-kъria din еле пrekум ші еле se фолосеsk de

лꙋmina че ле гꙋвернъ; se фолосеще din toate, пентрꙋ къ прin рамꙋрile сале se attinџе de toate.

II Ramurile Filosofiei

Ꙟмпърцiрiле Filosofieĭ sꙋnt мꙋлte, шi ле skimbъ din веak în веak. Къte o datъ îшĭ kroieще impърцirĭ нꙋоъ, шi къte odatъ леапъдъ пе ꙋнеле kare kreskънd s'аꙋ фъкꙋt пrea marĭ шi нꙋmaĭ not цinea de дънsa фъръ греꙋtate.

Чea d'ънtъiꙋ рamꙋръ a eĭ, шi пꙋntꙋл съꙋ de плekare este stꙋdiꙋл desпre eu desпre фakꙋлtъцiле, търiiле, пꙋtinцеле sꙋффлетꙋлꙋĭ, în алte kꙋвinte este пsixoлoцia елеmentarъ kare se мърџineще întrꙋ starea чea de akꙋm a sꙋффлetꙋлꙋĭ, шi пsixoлoцia transчендентъ че kaꙋtъ a xotърî natꙋra sꙋффлetꙋлꙋĭ, шi ꙋrsita че îл aщeaптъ în sфършitꙋл misterioaseĭ saлe ꙋнirĭ kꙋ трꙋпꙋл. Пsixoлoцia aratъ în sꙋффлet treĭ deoseвite însꙋшirĭ, kare formeazъ o simплъ treime, însъ se deoseвesk îndestꙋл înkът шtiinцa поate a ле rekꙋnoaщe în xarakterꙋл sпeцiaл. Ачеste treĭ пꙋterĭ: simцitatea, înцелеџерea, шi воinцa fiekare se фаче kъtъ ꙋн oвьеkt de ꙋн stꙋdiꙋ пartikꙋлar; пentrꙋ ꙋna aвem Estetika, пentrꙋ алta Лоџika, шi пentrꙋ чea dea treia Moраллa. Ꙟн чea dintъiꙋ stꙋdie maĭ kꙋ deoseвire simцiвiлitatea, sлꙋжва шi лецiле eĭ întrꙋ ачеea че se attinџе desпre фrꙋmoс; în чea de adoa, черчетъm пeste tot reгꙋлеле шi metoadeле че are sъ ꙋrmeze înцелеџерea întrꙋ черчеtarea шi doвedirea адевъратꙋлꙋĭ, шi în чea de atreia traktъm desпre пrinчiпеле че treвꙋe sъ повъцꙋiaskъ воinцa întrꙋ лꙋkrarea вineлꙋĭ.

Ачeste treĭ stꙋdiĭ se sꙋnt împъrт: Estetika într'o teorie џенерaлъ desпre фrꙋmos, шi în maĭ мꙋлte teoriĭ în пarte asꙋпra fiekъria din фrꙋmoaseле arte. Лоџika are doъ ramꙋrĭ: ꙋna teoretikъ че aratъ лецiле џенерaле але kꙋџetъriĭ, шi алta пraktikъ че esпликъ повецiле че treвꙋe a ꙋrma ka sъ aпликъm віне ачеле лецĭ. Moраллa iar џенерaлъ черчетеazъ marea чestiꙋne desпre віне шi desпre ръꙋ, desпре лецea natꙋраль шi desпре datorie; шi moраллa sпецiaлъ черчетеazъ datoriiле ꙋna kъte ꙋna.

Ачестea sꙋnt stꙋdiiле fondamentaле; kꙋ toate ачестea soлia Filosofieĭ нꙋ se împлineще ънkъ, kънd înваць пе Om шi'л фаче a'шĭ kꙋnoaще фakꙋлtъцiле saлe, шi îĭ esпликъ лецiле че ле reгꙋлeazъ ап-

плікаціїле. Тrевуе ънкъ sъ'ї а-
rate ші rапортуrіле ку лукrуrіле
че sунт маї пre sус de kът ел,
ші афаrъ din ел.

Rапортуrіле noastre ку лумеа,
ла kъria tot алкътуеще natуra,
sунт обжетеле Філоsофієї natуrале
kare se sуб-імпарт în маї мул-
те щііnце че se нумеsk фisiче.
Rапортуrіле noastre ку Думне-
зеў Формеаzа обжетул Теоdі-
чееї че о нумеsk kъте о datъ
Теолоціе natуралъ, saў Філоsофіе
реліціоasъ, ачеаstа în векіме ко-
пріnde asemenea ші Пневматеоло-
ціа, kare de ші este о învъцъ-
туrъ moartъ în zioa de astъzі, în-
sъ е чеа маї імпортантъ, пентrу
kъ într'ънsa ну se ворвеще нумаї
desпre факултъціле noastre ші de
аплікаціїле лор, чі ънкъ ші
desпre atъrnarea noastrъ de stъ-
пінул nostrу, desпre оріціна noa-
strъ ші de sфіrшітул nostrу, des-
пре челе de akум ші віtoare ur-
site але noastre.

Ачеаsta este kупrinsул Філоsо-
фієї din zioa de astъzі kare este
щііnца щііnцелор. Însъ ачеst
tot saў адунаrе ла ун лок n'a фоst
ші ну ва фі tot d'ауna tot ачела;
din протівъ, în natуra sa este de
а se skімва ші а se префаче
неînчетat. Філоsофіа tревуе а
авеа ші а авut în фііnцъ kънd маї
мулте kънd маї пуціне імпърцірі.
Kънd era sъракъ ънкъ ші însуші
маї ла începutул еї, în вреmea
луї Талеs, Пітагора ші Sokrat
еа ну se desпърцеа în маї мулте
пърцї. Платоn, kare о прііmі
tare din мъїніле луї Sokrat, ші
kare о фъку' îndrъsnеацъ ші во-
ratъ, о імпърці în Лоціkъ, Фі-
sikъ ші Etikъ. Aristotel, kare
о фъку' маї înцелеаптъ ші маї
roditoare, пуцін îї skімвъ ім-
пърцїріле, însъ etika о desпърці
în Moralъ, Політікъ ші Ekono-
mikъ. La Portik, Клеант îм-
пърці Філоsофіа în Діалеktікъ,
Retorikъ, Etikъ, Політікъ, Фisi-
kъ ші Теолоціе. Urmaшії ачеstor
deoseвіцї kапї пrea пуцін skім-
варъ ачеste імпърцірі, ші dok-
triнеле лор se мърџініrъ ну-
маї а da ачелеаші învъцътурї ші
а komenta kърціле învъцъторілор
лор. Beakул de mіжлоk, ловъ-
цvit de Aristotel, ші прін тітлул
de овще че dides·, унул din edi-
torії оперілор ачеstуia, ануме Ан-
dronik din Rodos, ушї шір de
патру-спrezeче traktate фъку' din
ачеste traktate ramуra прінчіпалъ
а Філоsофієї. Andronik, дупе че а
клаsіфіkat skrierіле луї Aristotel în
лоціkъ, фisikъ, ші etikъ, пе челе
лалте ле а пус пе toate sуб ун ті-
тлу ценерал de Metaфisika,

kare ва sъ zikъ dупе фisikъ, фъkъnd din aчeste treї ворве о ворвъ, шi апъzъnd чeлe че sуnt песте чeлe фireщї, песте фisikъ, în Metaфisikъ, вea-kуа de mijлok arъtъ maї mултъ îndrъsneaлъ шi kredinцъ de kъt новъцуitorул съу. Metaфisika sa, a kъria обiet шi xotare n'aу фost nічї о datъ mъrџinite, фу о пe-sъфуrъ de ipotese фъrъ nічї ун фondament statornik, шi de niщe arгуmentaцiї че пропоwedуia prin premise. Пъръsitъ шi resвoitъ, de kъtre Ramus, Bacon, Cartesie. шi Locke, aчeastъ Metaфisikъ, a kъria învъцътуrъ da, înцeлeџerії mъrџinite пe atуnчї de лeџea вiserічiї, ун minуnat kъmп de луптъ, nу treku' mулt шi nу se maї пуtу sпriјini dekъt nу maї în kъte va шkoaлe aлe Џermaniei шi Oлandeї. Wolf o maї restatorni чi пуцin; її dete maї mулt o фormъ de kъt ун ваs щiinцiфik. Ea o îmпъrцi în Ontoлoџi, Kosmoлoџie, шi Teлoџie metaфisiче, kупрinzъnd шi psixoлoџia metaфizikъ. Sуbt aчeastъ фiгуrъ nуoъ шi xotъritъ, Metaфisika пуtea în sфъrшit a se deфini, arъtъndуse kъ este щiinцa ideiлor че înцeлeџerea Omулуї a isвуtit a'шї фaче asупra фiinцї, a луmiї, a natуrii, a trупуrілor, a dухулуї saу a dухуrілor, шi a sуфлетулуї omenesk. Ку adeвъrat era o щiinцъ înaлtъ шi vrednikъ a okkупа mintea, însъ merita sъ aibъ niщe maї sigуre temeiуrї de kъt aчeлea че її dideserъ. Kant o resвoi ку înвершпunare. Dупъ че arъtъ kъ ideiлe eї era фъrъ temeiу, în лokул teoriiлor че restурna eл, nу пуse de kъt kritika aчestor teoriї, kare era пуцin луkrу пentrу щiinцъ. Ку toate aчestea лумea krezу' пe aчest фiлosoф numaї deпe ворвъ, шi dупе isвirілe луї, Metaфizika фу kъtъ ва vreme пъръsitъ. Insъ Kant însушї пувлikase o metaфisikъ a natуrii, шi o metaфisikъ a пъравуrілor. Kritikatъ maї mулt de kъt јуdikatъ Metaфisika nу s'a osъndit. Ea a фost isвitъ în Фranцa maї mулt printr'o sentinцъ поліtikъ de kъt фiлosoфikъ, însъ n'a фost isвitъ sуbt adeвъratул съу nуme. Kъчї Metaфisika nу este ideoлoџie. Se ziче kъ nу este niчї o щiinцъ kare sъ фie maї пre sуs de simцirілe noastre, шi, луkrурілe în deoвщe фiind nekoпrinse ку întreцime de orї че intуiцie, шi de orї-че esпeriinцъ, se adaoгъ kъ ideiлe че 'шї фaче чineва desпre eлe, n'aу niчї ун temeiу desпre adeвъratуд лor пreц saу natуra, пeк-

ĭrȣ kъ нȣ поатe чинева съ ажȣнгъ а аФФла întrегȣл адевър, ші прin урмаре еле нȣ пот съ Фie де кът супусе унеĭ sokotinцe. Ачеаsta аша este însъ o sokotinцъ раціонала, правіліnікъ, ші Фoarte цeнералъ, нȣ este în stare съ dea o Фoarte înaлтъ treaптъ де пробабіlitate? Ші щiinцa пробабіlitъцілор нȣ este ші еа пріімітъ între лȣкрȣріле еsперіментале? Ші інцa ачеаsta кънд indȣкціile еĭ sȣnt маĭ пробабіле нȣ este еа кȣ атът маĭ де аммірат, кȣ кът презȣпціле еĭ sȣnt маĭ марĭ? Daka чінева ва воі а се гънді кȣ stръшнічіе, ші а нȣ креде де кът нȣмаĭ ін ідеіле че се добъндеsk прін сімцірĭ, саȣ ал кърора обіект се поате къпіра нȣмаĭ прін інтȣіціа дін пъȣнтрȣ, атȣнчĭ че кредінцъ ам маĭ авеа асȣпра ідеілор noastre челор маĭ Фондаментале деспре суФФлет ші Дȣмnezeȣ?

Пъръsind чінева МетаФisika, нȣ însъ алȣĭ Оccan саȣ а лȣĭ Wolf, чі адевърата МетаФisikъ а дȣхȣлȣĭ оменеsk, пъръseщe, ka съ zik asФел, însȣшĭ Філосоfia, пентрȣ къ Фъръ dънsa еа ремъне мърцінітъ ін кът ва регȣле де лоцікъ, де псіхолоціе, ші де моралъ, саȣ маĭ віне întр'ачеа че се нȣмеще обічіnȣіt: Філософіа унеĭ щiinце саȣ а уцеĭ арте, кȣм ам zіче Філосоfia Хімієĭ саȣ а Зȣгръвіеĭ. Doktrina че проклама de sinгȣръ вредnіkъ де кредінцa noastrъ нȣмаĭ щiinцa че се добъндеще прin еsперіінцъ ші інтȣіціа сімцȣрілор, адȣче ніще резȣлтате атът де мічĭ, атът де неîндеstȣле, атът де îndoioase, în кът н'ар пȣтеа съ Фie ворва чеа дȣпе ȣрмъ а оменірiĭ. Daka zіче чінева къ нȣ пот съ Фie адевърате де кът челе че кад сȣнт сімцірĭ, атȣнчĭ, маĭ ънтъĭȣ кȣнощінцa ачестор лȣкрȣрĭ н'ар пȣтеа съ алкътȣіаскъ де кът о щiinцъ Фoarte де ръд ші маĭ неîнsемнътоаре; ші а доілеа къ авеам înпрецȣръ ри în kare пȣтем zіче къ нічĭ ачесте лȣкрȣрĭ нȣ сȣнт адевърате. Ш'а ноĭ daka Kant ші алцĭ атъцia аȣ авȣт îndeстȣлъ кътнъ а ресвоі вътріna МетаФizikъ, н'аȣ пȣс însъ stавілъ дȣхȣлȣĭ оменеsk де а Фаче чева маĭ віне, ші метаФisічіĭ че аȣ венit дȣпе дъншiĭ, аȣ пȣс ла лок кȣ Фолос ачеа че înaintarea времіĭ а Фost сълбіт. МетаФisika поате съ Фie проскрisъ де ȣн маре нȣмър де оамені, кънĭ містікȣл о осъndeщe пентрȣ къ еа нȣ іспръвеще akолo де ȣnde еа îнчепе; sчентікȣл н'о пріімеще, пентрȣ къ еа кȣлтівъ ȣн домен де kare ел есте desмощеnіt; волгарȣл о ȣрaщe, пентрȣ къ еа есте

aristokraцia цeniȣлȣĭ, шi despe-
ȣȣл se resвrъteшe assȣпrъĭ пentrȣ
kъ ea este o пȣtere ȣnde eл nȣ
пoate aџȣnџe, шi o kȣцetare чe
'шĭ вate џokȣ de minia лȣĭ. Ea
este din Фirea sa вȣnȣл ȣnor dȣхȣrĭ
пriviлiцiate, este korona Фiлosoфi-
eĭ. Fъrъ Metaфisikъ, Фiлoso-
фia este ka o zidire Фъrъ вirф,
saȣ maĭ вine o шiinцъ вoлгarъ.
Insъ daka Фiлosoфia nȣ пoate sъ a
rȣпче deлa sine aчeastъ ramȣrъ,
kȣnoskȣtъ de Гrечia, шi пrokiema-
tъ de вcakȣл de miџлok, пoate kȣ
toate aчestea, dȣпe kȣm a шi фъkȣt,
a пърьsi aлte ramȣrĭ kare вremeл-
niчeшe aȣ цinȣt o dinioarъ de
domenȣл eĭ. A arȣnkat шi din sînȣл
sъȣ Retorika, шi Diaлektika, Пo-
лitika шi Ekonomika, пe kare aл-
tъ datъ лe înвrъцiшa. A despъr-
цit asemenea deлa sine Teoлoцia
шi Пneȣmatoлoцia; asemenea a
skȣrtat Loцika шi a simплiфikat
Moraлa: шi ar пȣtea iarъ a des-
лiпi deлa sine Estetika чe de
kȣrînd a пъskȣto.

III Rapporturile Filosofiei

Чerчetarea deoseвiteлor ra-
mȣrĭ aлe Фiлosoфieĭ пe aȣ фъkȣt
a întreвedea kъ ea are raпortȣrĭ
kȣ maĭ mȣлte шiinцe însemnъtoa-
re. Ea are a фaчe kȣ toate înвъ-
цъtȣriлe, шi лe stъпîneшe пe toa-
te, пentrȣ kъ лa toate лe dъ пrin-
чiпe. Avînd drept oвџet лȣmea
inteлektȣaлъ шi moraлъ, se deo-
seвeшe de шiinцeлe фisiчe чe aȣ
drept oвџet лȣmea materiaлъ,
шi de шiinцeлe matematiчe чe aȣ
drept oвџet фormeлe ȣneĭ лȣmĭ
ideaлe, aпплikate лa лȣmea чea
reaлъ (aievea); dar orĭ kъt de
îndeoseвĭ ar фi ea de aчestea, dъ
însъ шi ȣnora шi aлtora шi лe în-
лesneшe пȣntȣл de пornire aл фie-
kъrȣia, metodȣл чe are sъ ȣrme-
ze шi arta saȣ întreцimea reгȣлe-
лor чe treвȣe a întreвȣinцa ka sъ
ardiче ȣn ediфiцiȣ шiinцiфik.

Шiinцeлe moraлe, orĭ чe va
ziчe чine-va de d[illegible], se aп-
ropie însъ maĭ kȣ deoseвire de
înвъцъtȣra лeцiĭ moraлe, шi
de aȣtorȣл aчeцiĭ лeцĭ adikъ de
Teoлoцie. Teoлoцia se împarte în
Teoлoцie natȣraлъ (raцionaлismȣ
шi natȣraлismȣ) шi în Teoлoцie
пozitivъ (sȣпranatȣraлismȣ saȣ
reveлaцie). Фiлosoфia seamъпъ a
фi strъinъ de aчeasta, kȣ toate kъ
aчeasta nȣ e de kъt ȣna din ra-
mȣriлe saлe. Aшa Teoлoцia na-
tȣraлъ, tot d'aȣna are assȣпra Te-
oлoцieĭ пozitive o inфлȣinцъ пro-
фȣndъ. Adesea ea kȣ фorma sa
шiinцiфikъ îĭ impȣne o пarte din
пrinчiпeлe saлe, шi daka Фiлoso-

фia a trъit kъte o datъ шi s'a rъ-
nit din Теолоџie, алte dъџi шi Teo-
лоџia a trъit din Фiлosoфie. Ramȣri-
ле sekondare a ле шtiinцелor moraле
ȣrmeazъ шi еле леџiй ramȣriй prin-
чiпале, шi tot d'aȣna Фiлosoфia
ȣnȣй norod, din пreȣnъ kȣ Reлi-
џia iй алkъtȣieшte шi Moraла. A-
semenea merџe шi kȣ шtiinцiле по-
лitiче kare isвoresk tot de aчi; kъчi
toate пrinчiпеле лor шi ле imпrȣ-
mȣtъ deлa Фiлosoфie. Чea de kъпete-
nie din шtiinцеле полitiче, Леџisла-
цia џenераль шi пartikȣлarъ (шar-
te шi kondiче saȣ drept пȣвлik шi
drept чiвiл) tot d'aȣna trebȣe sъ
фie ȣnȣл din aчeste treй лȣkrȣri, saȣ
exo a Reлiџieй, saȣ exo a Фiлoso-
фieй saȣ exo a ȣneй transakцiй intre
aчeste doъ; шi in aчeastъ tran-
sakцie, kъte o datъ se вede Re-
лiџie (institȣцiiле Englиteriй)
kъte o datъ Фiлosoфie (institȣ-
цiiле deлa 1830). Ramȣriле
sekondare a ле шtiinцелor полitiче
istoria soцiaлъ, kare aвia s'a iвit,
istoria dreptȣлȣй џentелor, kare
ъnkъ e stъпinitъ de o dipлoma-
цie вoлgarъ, шi kare n'ar пȣtea
sъ'шй aффлe adeвъrateле пrinчi-
пe de kъt intr'o чiвiлisaцie maй
naintatъ, ekonomia полitikъ, фa-
вorita din zioa de astъzй; toate a-
чeste inвъцъtȣrй ȣrmeazъ regȣлелor
шi dȣхȣлȣй џeneraл че пresidъ in ле-

џisлaцie; adikъ kъ, dȣпe starea чiвi-
лisaцieй aчestea se kъrmȣiesk шi se
stъпinesk saȣ de Reлiџie, saȣ de Фi-
лosoфie, saȣ de transakцia intre еле.

Literatȣra шi arteле шi еле nȣ
sȣnt de kъt o mare desвoлtare шi
intindere a ȣnia din ramȣriле Фi-
лosoфieй, adikъ a Esteticiй. A-
въnd drept oвџet фrȣmosȣл, лi-
teriле шi arteле ȣrmeazъ inвъцъ-
tȣriле шi пoвeцiле gȣstȣлȣй, шi
gȣstȣл nȣ este алt чeвa de kъt
simtimentȣл фrȣmosȣлȣй лȣminat
de minte. Estetika, чe este o
шtiinцъ пe kare de ȣn вeak kȣ tot
dreptȣл aȣ алъtȣrat'o лъпgъ Фi-
лosoфie, ar фi пoate mȣлt maй вine
a o пȣmi Фiлosoфie a фrȣmo-
sȣлȣй, saȣ Фiлosoфie a лite-
ratȣriй шi a arteй. Zik ȣniй kȣ
adeвъrat kъ o фiлosoфie a пoezieй,
o фiлosoфie a eлokȣinцeй, o фiлoso-
фie a mȣsiчiй шi a zȣgrъвieй, sȣnt
niшte лȣkrȣri чe nȣ se inвoiesk a-
шa вine; insъ ardikъnd чine-вa
aчeastъ oвџekцie, se пoate вedea
kъ aчeшtia nȣ џȣdikъ вine. E-
ste фъrъ indoiaлъ o пъrere a
gлoateй kъ intre пoet шi metaфi-
sik se aффлъ nȣ nȣmaй o imпotri-
вire adъnkъ чi ъnkъ шi o neiп-
вoire aievea, шi kȣ kȣвint se
фaчe aчeastъ въgare de seamъ kъ
este фoarte rar ka ȣn om sъ aй-
въ in sine o фoarte inaлtъ treaп-
tъ de darȣri a ле kreaцieй пoetiче

ші але конвенціеї metaфisiче; în-
съ este asemenea de адевърат къ
ну se фаче nimenї поet saў ора-
tor deoseвit de ну ва студia ші ва
ку оаше віne natура фрумосулуї,
регулеле густулуї, ші sekret але
лімбаціулуї, adikъ de ну se ва
osteni în niще черчетърї ку аде-
върат філософіче. Ачeste черче-
търї ші învъцътурї, ку адевърат,
ну копрінд Філософіа întреагъ, ші
din потрівъ ласъ d'o parte Teo-
діcеа ші Metaфisika; însъ se a-
дъпчеазъ îndeoseвї ші ку dea-
мъруntул în къте-ва капітоле че
ле маї însemnътоаре але Псіхо-
лоціеї, але Лоічії ші а ле Mo-
ралеї. Нумеаскъ-se ачeste капі-
толе în превнъ, Estetikъ, saў Fi-
лософіа густулуї, ну фаче nimik
ачеаsta, însъ ведем къ învederat
ші din фірea лор se цін de Meta-
фisikъ. Batteux, Marmontel ші
Andrieux, Pope, Hugues, Blair,
ші Hume, se învoiesk întру ачea-
sta ку Baumgarten, Kant, Schiler,
Goette, ші Richter, адевъраціі
kreatorї аї Estetічії. De ва хо-
търі чіне-ва, dуне ун пре-жудіц
вулгар, къ Поесia, Філософіа, ші
Філолоціа se deosiвesk între sine,
are дрептате нумаї întру ачeasta,
adikъ zikънd къ факултъціле ноа-
stre fiind restrънse, ші апплe-
къndu-se маї ку deoseвire numaї

într'o рамуръ de învъцътурї, ам-
морцеsk ші маї мор ку desевîр-
шіре пентру toate челе алте în-
въцътурї. Ачeasta adeвереазъ не-
ажунцерea Омулуї, ну însъ ші не-
învoirea în natуръ а щіінцілор ka-
re sунt kreaцia мінції noastre.
Istoria духулуї omenesk este de
фацъ ka съ dовеdеаskъ адевърул
ачелора kari s'ar іспіті съ arate
ачеастъ неînвoire а щіінцелор, а-
мъціndу-se de слъвічунеа оаме-
нілор. Aristoteл ші Leibnitz ну
авea еї toate кунощінцеле веакулуї
лор? Eschyle, Shakespeare, Cor-
neille ші Goethe ч'аў фоst dekът
ніще філософї în версурї? Платон,
Bossuet, ші Rousseau, n'аў фоst
dekът ніще поецї în прозъ? Чі-
не а зугръвіt маї віne dekът Fé-
nelon ші Buffon? Hume n'a фоst
întр'ачеeамї треаптъ ші istorik ші
Філософ? Voltaire ші Schiller
ну авea întру ачeasta de o потрівъ
кунощінце, în кът фъръ de o da-
тъ ші поецї емінецї, ші isto-
річї ші філософї deoseвіцї? A
претинде къ între Поесie ші Fi-
лософіе ну se аффлъ нічї ун рап-
порт стрънс, ші ачeasta нумаї
пентру ачел кувînt къ пре ла пуцінї
філософї емінецї аў фоst поецї
bestiцї, ачeasta ar фі de o потрі-
въ ку а zіче къ între зугръвіе ші
skулптуръ ну se аффлъ нічї ун

rapport strъns, pentrs kzвînts kъ prea pзцinĭ įskzлantorĭ însemnaвiлĭ aš fost шi вsnĭ zsrraвĭ. Fie-чine вede kъ foarte rreшit шi foarte strimpt вed ачеia kaтi ar ziчe, ачeasta. Fiлosofia, de шi în rrade deoseвite, este reцina komsnъ a лiteriлor шi a arteлor, prekзm este шi a цiinц-лor moraлe шi poлitiчe; priвindso шi în aлte xotare este asemenea шi a цiinцeлor fisiчe шi metafisiчe. Fiлosofia шi snora шi aлtora лe înлesneцe treĭ лskrsrĭ: I° instrsmentsл inвestirator, saš цiinцa dsxsлsĭ omenesk; 2° arta inвestiraцieĭ шi a espoziцieĭ, metodsл; 3° шi însfîrшit prinчipsл înaлt saš însзшĭ pзntsл de pornire. Intr'sn kзвînt Fiлosofia faчe destinaцiiлe, шi asirsrъ aвerea tstsлor цiinцeлor. Ea aratъ лa toate arta de a oвserвa шi a anaлisa, de a intra în черчetare (în dsчe) шi de a înkiea (konkлsa), de a kompsne шi a sistematisa.

Bsлrsл îшĭ înkipsieцe sn aвis ntre Fiлosofie шi цiinцeлe fisiчe, sokotindsse kъ aчestea din sрmъ se okksпъ de o aлtъ лsme. Ks adeвъrat kъ лsmea fisikъ ns este лsmea moraлъ шi inteлektsaлъ, kare este domensл Fiлosofieĭ, însъ Fiлosofia sinrsrъ jsdikъ шi faчe deoseвirea între aчeste doъ лsmĭ: stsdiaл asspra лsĭ eu, ne kondsчe kъtre ksпoцiinцa лskrsriлor че ns sзnt eu. Пe sрmъ deoseвirea aчestsĭ nu-eu îndoъ marĭ katerorii, din kare sna este kassa шi aлta efektsл, sna este Dsmnezeš, шi aлta Unisersзл, tot resзлtatsл Fiлosofieĭ este. Dsпe aчestea aвînd aчest pзnt de pornire, niчĭ sn pas ns poate sъ fakъ ks sirsranцъ dsxsл omenesk în stsdiiлe fisiчe, fъrъ fъkлia шi kontroлsл Fiлosofieĭ. Ks ajstorsл eĭ dsxsл proчede întrs deskripцia fiinцeлor saš a trsпsriлor, шi de лa aчeastъ deskripцie în parte шi indiвidsaлъ a tstsлor, treчe eл лa kлasifikaцia цeneraлъ a tstsлor, în rirate, în neamsrĭ, în speцiĭ (feлsrĭ) шi indiвidsaлitъцĭ (istoria Natsraлъ, saš Zooлoцia, Botanika, шi Mineraлoцia). Ks aчeлaшĭ ajstoare eл stsdie pзteriлe isoлate saš komвinate, лskrъriлe шi rapportsriлe лor (Fisika) пe sрmъ kompoziцiiлe шi deskompoziцiiлe (Ximia). Ks aчeлaшĭ ajstoare ъnkъ шi în sfîrшit eл din masa saš rrъmada чea mare a indiвidsaлitъцiлor, aлkъtsieцe sn rлoв a kъrsia îĭ stsdie шi îĭ mъsoarъ aлkъtsirea, strateлe ka sъ'ĭ espлiчe вîrsta, metamorfoseлe шi trъinicia saš dъinirea (Цe-

олоџia), пе үрmъ алkътүiеще үп Uпiвеrs, kърүia kүtсazъ aĭ черчеta îпчепүtүл шi sфîршitүл, леџiле шi destinaџiiле, skопүл шi пе aүtorүл (Kosmолоџia елеmentarъ шi Traпsчепdепtъ Fisikо-tеолоџia); adikъ пүпtүл dе порпiре ал щiiпџелор фisiче este în stүdiүл ал лүĭ EU saү în aпtропологia фisikъ, шi пasүл чел din үрmъ în Teodiчее. De үпde үрmеazъ, kъ ачеаsta ва sъ zikъ kъ, пе пащеm шi mүrim în Fiлоsофiе.

Щiiпџеле matematiче шi еле din ачелашĭ sîп es, шi iаръшĭ ачi se întорпү. Kопчепџia saү idеа пүmъrүлүĭ шi a формеĭ este, дүпе kүm zik үпiĭ фiлоsофĭ, о авstrakџiе превеdatъ de о observaџiе, iar дүпе kүm zik алџiĭ, este шi maĭ mүлt, este о операџiе primitiвъ, о лүkrare a miпџiĭ kүratъ. Orĭ kүm ва фi, se веdе kъ treвүе sъ фiе лүkrүrĭ aфаръ de поĭ ka sъ пүtеm a пе фаче о idее деsпре пүmър шi деsпре формъ, saү kү okkasia лүĭ NU-EU ачел EU поаte sъ înџелеаgъ пүmърүл шi форма; шi daka asфел е пащеrеа ачещiĭ kопчепџiĭ, da ka asфел еа resare din sîпүл înџелеџеriĭ оmепещĭ шi merџе a mъsүrа Uпiвеrsүл în întreџimеа шi ammъrүпtеле лүĭ, ka sъ аппличе ла toate ачеа че sүпt idеi de kъtъ-џimе, de mъrimе, de întindеrе, de mърџiпit шi пеmърџiпit (фiпit шi iпфiпit); atүпчi фъръ iпdоiалъ пimik пү поаte sъ фiе maĭ фiлоsофik de kът щiiпџа формеĭ шi пүmърүлүĭ. Ea se афлъ în toate пърџiле, saү kъ mъsоаrъ kъtъџimеа prin mijлоkүл пүmерiлор хотърîtе (a t kтika), sa п in ал пүmерiлор пехотърîtе (Алџевра), saү kъ mъsоаrъ spaџiүл assүpra гловолүĭ пъmîпtеsk, (Џеоmetria) saү assүpra sфереlор череџĭ (Astronomia). Se веdе dar kъ daka щiiпџеле matematiче în kүrsүл лор sловоd, лүпг, maјestүos шi rеditор es din domепүл Fiлоsофiеĭ spre a черчеta реџiiле Търiеĭ че лi se kүвiп, еле порпеsk, kълъtоrеsk, шi se întork iаръ ла фъkлia Fiлоsофiеĭ,

Kү toate ачеstеа, Fiлоsофia пү are pretinsia de a înвогъџi toate фъръ a primi шi еа че ва din пiчĭ о parte: daka еа дъ tүtүлор щiiпџелор, este însъ rata a primi dела toate, kү siпгүrа pretinие de a esamina toate шi de a пү primi пimik че пү ва treче prin черчеtarеа sa. S'a zis kъtе о datъ kъ asemепеа maĭчiĭ zеiлор, шi maĭka щiiпџелор, дүпе че a dat лүmina saү a пъskүt toatъ щiiпџа О лүлүĭ, în sфîrшit s'a въzүt isвitъ de вътrîпеџе шi de sterпi-

tate, ши kъ akȣm n'are maĭ mȣлt de kът ȣn деширт нȣme, o deшартъ амбiціе; kъ este ши ca чеа че сȣnt челе алалte щiinце, însъ de sine sinгȣръ нȣ este nimik; kъ este adikъ o фiлosoфie a щiinцелор фisiче, o фiлosoфie a челор matematiче, o фiлosoфie a щiinцелор soціале, o фiлosoфie a лiterілор ши a artелор, ши нȣ e nimik maĭ mȣлt; kъ sȣnt фъръ îndoiaлъ нище stȣdiĭ фiлosoфiче, însъ ачеste stȣdiĭ, în лok de a'шĭ împrȣmȣta принчiпеле ла челе алалte щiinце, din протiвъ se împrȣmȣtъ de ла дънселе принчепелор; kъ Psixолоціa ши Лоціka, isворъsk din Antrопoлоціе ши Fisiолоціе, din Fisikъ ши Полiтikъ, din Istoria natȣraлъ a neamȣлȣĭ omesk, ши Teodiчеea isвoраще din Kosмолоціе, ши Metaфisika din вise. Обжекціа e слободъ ши îndrъsneaцъ, însъ se нȣmeще Sensȣaлismȣ, Materiaлismȣ, Ateismȣ, ши нȣmaĭ în ачеste treĭ вorве e skrisъ toatъ търгъдȣirea ши desфiinцarea eĭ; пентрȣ kъ în sistemeле împrotiвitoare ла ачестea în Spiritȣaлismȣ, în Ideaлismȣ ши în Teismȣ sȣnt skrise prioritatea ши sȣperioritatea Fiлosoфieĭ. Fiлosoфia, în лok de a фi o kreaціе modernъ, ши maĭ пе ȣrmъ de челе алалte щiinце, din протiвъ este o пȣtere antikъ вечінikъ, ши a къriа domnie este neпeritoare пентрȣ kъ este domnia Inцелеџerіĭ omeneщĭ orîndȣitъ a фi reцina ȣniверsȣлȣĭ de kътre însȣшĭ Inцелеџerea dȣmnezeeaskъ. Prioritatea ши sȣperioritatea Fiлosoфieĭ sȣnt reкȣnoskȣte ши netъгъдȣite, щi se пот ведеa în istoria eĭ, ȣnde se aratъ oriціna ши înaintъriле ачещiĭ щiinце, doktrineле saле, ши inфлȣinца eĭ asspȣra destinaціiлор omeniriĭ.

VI Origina Filosofiei.

Oriціna Fiлosoфieĭ este de o datъ kȣ a Omȣлȣĭ. Omȣл a kъrȣia înцелеџere n'ar пȣtea лȣkra asфeл kȣm sъ'шĭ dea kȣвînt sieшĭ despre sineшĭ щi sъ aiвъ kȣnoщinца simціmintелор saле, kȣцetъriлор ши deлiвeраціiлор saле, xotъrîriлор, ши aktȣriлор че ȣrmeazъ de aчi, ши însфîrшit a жȣdekъціло r din лъȣntrȣ че вin dȣпe ачeste akte; aчeл om n'ar фi фost Omȣл înцелeгъtor ши moraл. In лok de a фi omȣл adeвъrat omȣл spiritȣaл, ar фi фost omȣл desгradat, omȣл-animaл. In че фeл de kip a dinȣtat saȣ s'a arъtat Omȣл întъia datъ? Istoria taчe asspȣra ачещiĭ întreвърĭ, ши дъ-

rile kу sokoteaлъ se skimbъ шi noт sъ se maĭ skimbe. Dintr'o narte, a aчeлora чe boiesk a arъta уn înчenуt nobiл шi de mare kуbiinцъ aл Omулуĭ, aл neamуlуĭ nostrу, suntem în drent ka sъ annъrъm шi sъ фaчem a nreцуi augуsta kondiцie în kare Omул чeл d'ъntъю, îmnъratул kreaцieĭ, a trebуit sъ iasъ de sуbt mъĭneлe Kreatorулуĭ. De aлtъ narte, noate чine-ba sъ kieme лa aчeastъ mare лeцe a înaintъrii, kare este лeцea луmiĭ, noate чine-ba sъ întemeieze assуnra aчeцiĭ лeцĭ sistema înчenуtулуĭ чeлуĭ maĭ modest. Insъ în îndoiaлa уnde ne arуnkъ niшe луkrurĭ aminte îmnrotibitoare, шi kare staу în kуmnъnъ, фъrъ a ne фaчe a kуnoaшe adebъrул, nу nуtem sъ nу aлergъm a askулta aчeea чe snуne tradiцia, kare se înчearkъ a nуne лa лok aчeea чe o taчe istoria. Tradiцia aчeasta este уniversaлъ лa toate noroadeлe; ea adebereazъ шi întъreшe уn înчenуt aл Omулуĭ brednik de dъnsул, brednik de aуtorул sъу, шi nimik în луme nу este kare sъ'л noatъ tъгъdуi шi desфiinцa. Aшa nуtem înkiea kу kуbînt kъ oare-kare фiлosoфie, este aшa de beke ka шi înцeлeцerea omeneaskъ. Insъ este înbederat kъ aчest înчenуt aл шtiinцiĭ n'a фost, шi însушĭ шtiinцa în întreцimea eĭ, шi kу mулt maĭ mулt n'a фost aчea шtiinцъ a шkoaлeлiлor deosebite, aчeл луkrу sфiiчios, nekrezъtor, nлin de reservъ шi de bъnуiaлъ, kare niл addучe o чiviлizaцie înaintatъ. Din nrotivъ a фost o шtiinцъ îndrъsneaцъ, temerarie, nлinъ de kredinцъ шi de xotъrîrĭ, nentrу kъ a фost уn луkrу de intуiцie. Kу adebъrat, de лa înчenуtул sъу înцeлeцerea Omулуĭ în лok de a se onri assуnra sa, de a se întreba assуnra nуterilor saлe, шi a se aффлa în neastъmnъr desnre xotareлe domenулуĭ sъу, din nrotivъ se sфъtуieшe nуmaĭ kу a sa nerъbdare de a фaчe deskoneririĭ, sare neste aчeste snaцiуrĭ, шi se ardikъ neste tot чe o înkonцуrъ kъt noate maĭ înaлt, se уrkъ nînъ лa oriцina луmiĭ, шi nînъ лa фъkъtorул sъу. Ea ъnkъ nу s'a desлушit desnre aчeл EU, шi kaуtъ kaуsa чea d'ъntъю; nу s'a desлушit ъnkъ desnre aчeл NU-EU, шi чerчeteazъ Universул. In лokул уneĭ Psiхoлoцiĭ шi уneĭ фisiчe ea are o Teogonie, шi o Kosmogonie; are o Pneуmateлoцie maĭ nainte de abea o Лoцikъ, шi maĭ nainte de a'шĭ da kуbîntул лeцitimitъцiĭ desnre o singуrъ din indуkцiiлe saлe, ea îшĭ statorniчeшe rannortуriлe kу dуmnezeiĭ шi kу dуxуriлe. In

ачeste d'ънтъѭ̆ konвенцiї. Fiлo-sofia Omenimiї e într'ачeeaшi вre-me шi Relicia шi Поesia sa, шi în ачeastъ d'ънтъѭ̆ прiвire, ar пutea ziче чiпe-ва къ ачeastъ про-miskuitate прimitiвъ, че o sokotim maї mult ka o stare de slъвiчu-ne de kъt de putere, este normala kondiцie a Omuлuї пентрu къ akoлo este пачea луї, akoлo п'rimea луї. Ku adeвърat akoлo e вîrsta луї de aur, шi пu e пiчї o îndoiaлъ къ daka Omuл ar fi fost întreвat despre ursita sa, eл п'ar fi вrut пiчї o datъ a пърьsi ачел Eden. Фъръ îndoiaлъ къ în ачea feriчitъ uni-me saŭ monotonie, eл преa пuцi-пe deskoпeriri шtiinцifiче ar fa-че, шi преa пuцinъ slaвъ 'шї ar doвîndi; фъръ îndoiaлъ къ п'ar aвea пiчї o idee despre шtiinцъ шi renumirea че addиче ea; însъ în ачeastъ пeшtiinцъ se affлъ лi-пiшtea шi feriчirea sufflетuлuї съŭ. Вekiлe пoпuлaцiї aлe Asieї, шi aлe Eцiптuлuї aŭ вrut съ remъe în вeчї în ачea stare de diвinaцie. Fi-лosofia, Relicia шi Поesia лor, п'aŭ fost una singurъ шi ачeeaшi шtiinцъ чi лa îпчeпut una singurъ шi аче-eaшi intuiцie. Ku toate ачeste, ku toate siлinцeлe лor de a remъпea în ачeastъ feriчitъ nemiшkare, okiuл kuriosuлuї вede înaintarea шi însu-шi în doktrinele împrotiвitoare îna-

intъriї. In datъ dupe ачeasta, în aлte лokurї, în Греціа, цепiuл Omuлuї urmъnd dupe пiшte прiпчeпe împro-tiвitoare, s'a okkupat ku din adin-suл a rumpe прimitiвa unime, a des-пърцi maї ънтъѭ̆ Relicia шi По-esia, шi пe urmъ a despърцi din amъndoъ Fiлosofiї, a împърцi, Fiлosofia în maї muлte ramurї, шi a suвt-împърцi fie-kare din-tr'ънseлe în maї muлte ramifika-цiї. Atuпчї se пъsku' adeвърata Fiлosofie. In momentuл kъnd du-xuл omenesk îпчeta, suвt direkцia луї Sokrat, de a se krede dupe вorвъ, шi черчетъndu-se пe sine îшї mъsura miџлoaчeлe шi se muл-цumia în xotareлe saлe; ea treчea din drumuriлe kreaцieї în drumuл anaлisuлuї, kare se вede în fie-kare din înaintъriлe saлe.

V. Inaintari şi Doctrine ale Filosofiei.

Ачeste înaintъrї шi doktrineлe че addusеръ eлe, лe esплikъ ku deammъruntuл шi лe џudikъ ku пeпъrtinire istoria Fiлosofieї. So-krat arъtъ Гречieї че-ва maї muлt de kъt o sistemъ, îї arъtъ un me-tod, îї arъtъ ачeл studiŭ aл în-цeлeцeriї че лeцuieшte oвserвaцia шi indukцia, kare поvъцuieшte kъtre шtiinцъ прin îndoiaлъ, шi

kъtre пeцiiпцъ прin refkлeцie · Iппoвaцia era mare шi roditoare. Гreчia авѕ' пeste kѕrъnd чeлe maĭ iллѕstre aлe saлe шkoaлe; însъ чeл maĭ вestit din disчiпaiĭ лѕĭ Sekrat авѕ' ъпkъ maĭ mѕлtъ плъчere a reintra în drѕmѕriлe чeлe вekĭ de kъt a ъmвлa în чeлe пѕoъ; a sъri maĭ mѕлt de kъt a kѕлtiвa domeпѕл че înвъцъtorѕл sъѕ însemnase. Lѕĭ Плaton îĭ плъчea a aфлa пretѕtindeni вekea aллiaпцъ a Пoesieĭ, a Reлiцieĭ шi a Fiлosofieĭ; eл пѕ maĭ kredea într'aчestea, dar ar fi вrѕt ka toatъ лѕmea sъ maĭ kreazъ. Treвѕia sъ easъ пrinцiпaлѕл sъѕ disчiпaл ka sъ addѕkъ kѕ xѕtъrire шi sъ цie Fiлosofia în drѕmѕл чeл пѕoѕ. Intrarъ într'ъпsѕл шi strъвъtѕrъ kariera, trekъnd din indeaлismѕл лѕĭ Плaton în simцѕaлismѕл лѕĭ Aristoteл, шi din пroпaвiлismѕл Akademieĭ d'adoiлea în sчeпtiчismѕл чeлiĭ de a treiлea. Aчi se sfîrшi kѕrsѕл Fiлosofieĭ Гreчeшĭ. Enesidemѕ шi Sekstѕ emпirikѕл пѕ fѕrъ maĭ mѕлt de kъt a resѕma sчeпtiчismѕл; Плotin шi Прokлѕ se înчerkarъ, пe ѕrmeлe лѕĭ Плaton, Пitarora шi Orfeѕ, a se întѕrna лa aчea kondiцie пrimitiвъ a цeпiѕлѕĭ греческ, kъnd Fiлosofia, Reлiцia, шi Пoesia, ѕnite aшa de strъns forma o sinrѕrъ întreцime. Misitчismѕл вa tot d'aѕna пѕпtѕл de пorпire aл omeпimiĭ; în okiĭ лѕĭ, istoria Omѕлѕĭ пѕ este aлta de kъt a kъderiĭ лѕĭ шi întѕrnarea лѕĭ în sînѕл лѕĭ Dѕmnezeѕ. Mistiчismѕл se ardika пѕternik în miюлokѕл tѕtѕлor aчeлor sѕфлete oвosite de îndoiaлъ, шi лe rensѕфлeцia kѕ sѕфлarea sa aвѕroasъ, daka omeпimea 'л ar fi aфлat пѕmaĭ пe d'ъпsѕл. Insъ o aлtъ doktrinъ, koвorîtъ de maĭ sѕs, o reлiцie, o пoesie, o fiлosofie пѕoъ maĭ kѕratъ, maĭ пaлtъ, maĭ пositiвъ, însѕфлъnd ѕn maĭ mare entѕsiasmѕ, шi пъskъnd o maĭ frѕmoasъ вiaцъ, o вiaцъ strълѕчindъ de o datъ шi de eroismѕ шi de resirпaцie, a fost шi вenit ka sъ ia лokѕл шi sъ împaineaskъ лeцea saчerdotaлъ a лѕĭ Moisi, Teoлoцia лѕĭ Orfeѕ, Fiлosofia лѕĭ Sekrat, Плaton шi Aristoteл. Dѕхѕл omenesk лъsъ юos пe Плotin шi Прokлѕ, ka sъ se лipeaskъ de St- Пaвeл шi St- Aѕrѕstin. Kъt a цinѕt вeakѕл de miюлok, înkinatъ шi înkrezѕtъ înвъцъtoriлor sъĭ лѕmea kreшinъ se mѕлцѕmi kѕ пiшe пreskѕrtъrĭ saѕ tradѕkцiĭ din Aristoteл, împrѕmѕtate deлa Araвĭ. In вeakѕл aл XV, kъnd se întѕrnarъ iar лa Aristoteл, шi лъпгъ dъпsѕл adъoгarъ шi пe

Плaton, лȣмea kreщinъ intrъ ia-rъ în doktrinele гречещї, пе kare ле nesokotise în време de doъ-спрezeче веakȣrї, шi se des-вътȣ' în време de doъ sȣte de anї între перипatetismȣл araв, лatin, шi гrek, între плаtonismȣл векиȣ̆, нȣoȣ̆ шi renoit, între mi-stiчismȣл вiвлik, алximik, шi фi-лosoфik, între вekea sχолastikъ a лȣї Алверt-чел-Mare, între нȣол raцionaлismȣ̆ ал лȣї Pompanace, шi emпirismȣл immoraл ал лȣї Makiaвeл. Din krisa ачeasta e-шi фiлosoфia modernъ. In datъ че mistiчismȣл плаtonik ал лȣї Marsile-Ficin 'шї a фъkȣt шi ел rъndȣл шi La-Ramée îшї сфîrшi полemika împrotiва лȣї Aristoteл, Bacon шi Cartesie deterъ дȣхȣ-лȣї omenesk metoadeле шi принчi-пеле assȣпra кърora de doъ вea-kȣrї îшї întemeiazъ ел doktrine-ле saле. Reaлismȣл шi ideaлismȣл n'aȣ̆ învetat шi нȣ învetcazъ înkъ de a пreokkȣпa minцiле kънd sȣвt o формъ kънd sȣвt aлta. Reaлi-smȣл лȣї Bacon s'a фъkȣt simцȣ-aлismȣ̆ în шkoaлa лȣї Locke шi Condillac, шi materiaлismȣ̆ în a-ле ȣnor фiлosoфї din веakȣл din ȣrmъ. Ideaлismȣл moderat ал лȣї Cartesie s'a фъkȣt ȣn înцeлet spi-ritȣaлismȣ̆ în шkoaлa лȣї Leibnitz, ȣn ideaлismȣ̆ aвsoлȣt în шkoaлa лȣї Berkeley, шi ȣn kritiчismȣ̆ пrak-tik într'алȣї Kant. Unїї s'aȣ̆ îнчer-kat a фaчe niще desлегърї înteme-iate assȣпra ȣnimiї saȣ̆ indentitъ-цiї лȣї EU kȣ NU-EU, a kȣџetърiї kȣ sȣвstanцa, a sȣџetȣлȣї kȣ a oв-џetȣлȣї. Din aчeste înчerkърї χimeriчe în принчипеле лor, în-sъ фoarte tarї în dedȣkцiї, ȣneле aȣ̆ пrodȣs пanteismȣл лȣї Spino-sa, алteле ideaлismȣл щiinцiфik ал лȣї Fichte, алteле iarъ фiлosoфia natȣraлъ a лȣї Sehelling шi щi-inцa aвsoлȣtȣлȣї a лȣї Hegel. Maї înцeлeпt de kът шkoaлeле, ȣn aл-tȣл, rekȣnoskънd în dȣaлismȣл лȣї EU шi NU-EU o reлaцie din aчeлa че ar фi o neвȣnie aле tъгъdȣї, шi dънd dreпtate kȣ neпъrtinire evi-dinцieї фaпteлor шi doktrineлor че нȣ se пot tъгъdȣї în amъndoъ sisteme-ле împrotiвitoare, a лeпъdat kȣ enerџie konsekȣinцeле eksaџerate шi din ȣna шi din aлta. Ekлekti-smȣл a deskis desвateriлor фiлo-soфiчe o епoχъ нȣoъ, o епoχъ de împъkare de dreпtate шi de to-лeranцъ. Aлte шkoaлe, din про-tiвъ, mergънd nestrъmȣtat пe ȣr-meле лȣї Locke шi Condillac, o-sîndesk kȣ enerџie toate tendinцeле spiritȣaлiste шi ideaлiste, шi нȣ въd aлtъ фiлosoфie adeвъratъ de kът în înaintъriле щiinцiлor пo-sitiвe. De o пotriвъ nemȣлцȣmi-

тъ ши de ȣna ши de алta din aчeste direkцiĭ, o sinгȣrъ шkoaлъ, повъцȣitъ de niцe kȣцete морале ши полiтiче kare mȣлтъ вreme aȣ̆ mъnat лȣmea, înфъцiшaзъ niцe doktrine фiлософiче ȣnde domneцe kȣrat Reлiцia, ши kare сȣнt фаворавiле maĭ вîrtos Teokraцieĭ. In sфîrшit maĭ вedem ъnkъ kъцĭ ва reпresentanцĭ aĭ mistiчismȣлȣĭ ши aĭ sчeптiчismȣлȣĭ a kъrora лȣптъ se ȣrkъ ши dатъ deлa înчeпȣtȣл фiлософieĭ moderne kȣm ши deлa înчeпȣtȣл фiлософiĭ гречeщĭ, ши a kъ ra, лȣпta noastrъ este o simплъ koпie. Lȣпta aчeasta aлe kъria orгane чeлe maĭ înaintate în вeakȣriлe din ȣrmъ aȣ̆ фost Montaigne ши Hume de o пarte ши Boehme ши Saint-Martin de aлta, ne înфъцiшaзъ, фъrъ niчĭ o îndoiaлъ пaцina чea maĭ пikantъ a istorieĭ фiлософiче a пeriodȣлȣĭ aчestȣia. Sчeптiчismȣл ши mistiчismȣл sȣnt, în starea normaлъ a soцietъцiĭ, niцe doktrine sekondare: kare aȣ̆ пrea пȣцinъ înфлȣinцъ assȣпra naцiiлor, în aлte вremĭ însъ aȣ̆ o mare imпortanцъ, Sчeптiчismȣл a mъnat-вeakȣл din ȣrmъ, de atȣnчĭ mistiчismȣл пotriвit kȣ лeцea чea mare a reakцiiлor poate sъ mъe пe aл nostrȣ.

ѴI Influinцa Filosofiei.

Fie-kare шkoaлъ de фiлософie îшĭ are soлia, ши sȣnt фie-kare din фormeлe saлe, Fiлософia, чe este întrȣnirea чeлor maĭ naлte kȣцetъrĭ aлe dȣхȣлȣĭ omenesk assȣпra чeлor maĭ naлte пrопozicii aлe esistinцeĭ, are neaпъrat o înфлȣinцъ фoarte пroфȣndъ assȣпra вieцiĭ ши oвiчeiȣriлor oameniлor, assȣпra instiтȣцiiлor ши treвiлor noroadeлor. Inфлȣinцa aчeasta însȣшĭ skaпъ din okiĭ вȣлгȣлȣĭ пre kȣm ши фiлософia; лȣĭ maĭ oвiчiȣitъ îĭ плаче a o tъгъdȣi. Fiлософia, фiind în okiĭ лȣĭ o kȣrаtъ metaфisikъ, Metaфisika o ideoлoгie, ши Ideoлoгia o ximerъ. Fiлософia, dȣпe zisa лȣĭ nȣ e вȣnъ de nimik. Une-orĭ iarъ пrea вor ȣniĭ sъ treakъ neste mъsȣrъ înфлȣinцa eĭ; eĭ zik kъ Fiлософia nȣ poate sъ naskъ de kъt niцe rъtъчirĭ фъrъ nȣmъr, dȣпe kȣm лe ши naцe; kъчĭ dȣпe dъnшiĭ; mintea omeneaskъ, dȣпe чe a strъвътȣt ши черчetat misterȣл sȣфлeтȣлȣĭ, воieцe asemenea sъ strъвaтъ aл ȣniвersȣлȣĭ ши aл фъkъtorȣлȣĭ sъȣ̆. Kȣ adeвъrat aчeste treчerĭ neste mъsȣrъ aȣ̆ dъrъпънat doktrineлe Поліtiчiĭ, aлe Moraлeĭ ши aлe Reлiцieĭ: eлe aȣ̆ addȣs în dȣхȣrĭ toate reskoaлeлe, ши în îmпъrъцiĭ toate reвoлȣцiiлe чeлe maĭ пrimeždioase. Maĭ este ъnkъ ȣn aл treiлea фeл de koвîrшiшire: aлцiĭ iar zik kъ Fiлософia este sinгȣrȣл ши sȣвeranȣл вine, ши isвorȣл din

kare isborъsk toate kъte addȣk слава нацiилор ши a omenirii în-treцi. Skoate Fiлosofia, zik пar-tizanii ачeцii opinii, ши вei ве-dea kъ fiinцa omeneaskъ remъne fъrъ мȣлцȣmire ши împъrъцiiле fъrъ славъ; însъ aderъrȣл e deпar-te de ачeste koвîrшitoare aшȣrъri. Negreшit kъ Fiлosofia este ȣнȣл din пrinчепалеле елементe але вieцii мoрале ши inteлektȣале a Omȣлȣi, însъ nȣ este ши чeл mai însemnъtor ши чeл mai treвȣinчios. Eлemen-tȣл reлiцios este mai пrimitiв, mai вeчinik ши пeneritor în ini-ma Omȣлȣi, ши mai пȣternik. Чer-четънd чine-вa istoria Omȣлȣi, вede kъ mai ънтъiȣ în Reлiцie este вiaцa сȣффaктȣлȣi ш'апoi în Fiлosofie. In kъtъ вreme Re-лiцia înfлoreцe, Fiлosofia џoa-kъ o роль sekondarъ, ши nȣ se înaлцъ, de kъt kȣ мъсȣra kȣ ka-re слъвeцe stъпîna ши rivaлa sa, ши nȣ aџȣnцe în рангȣл d'ънтъiȣ de kъt daka aчeasta se desfiinцa-zъ saȣ seamъnъ kъ s'a desfiinцat. Aчeastъ mare înвъцътȣrъ aвem din istorie. Infaцinцa Fiлosofi-eĭ a fost nimik în вremea instiтȣ-цiiлор Indieĭ, Пersieĭ, Eцiптȣ-лȣi, Iȣdeeĭ, ши Гречieĭ пrimitiве Fiлosofie nȣ s'a fъkȣt пȣternikъ în Гречia de kъt îndatъ че пoлi-teismȣл a înчeпȣt a se oвosi сȣвt sarчina nekȣвiinцeĭ saлe mitoлo-цiче. A fost kȣ adeвъrat noro-чitъ пȣцinъ вreme пȣterea Fiлo-sofieĭ, însъ îndatъ s'a fъkȣt пri-meџdioasъ; kъчi dȣпe че a de-rъпъnat Reлiцia, Fiлosofia n'a пȣtȣt da dȣхȣriлор пe kare ле des-пȣiasъ de kredinцa лор, de kъt sчeпtiчismȣл. In sfîrшit, skîr-вitъ de aчeastъ kъdere a dȣхȣ-riлор, Гречia se черkъ a se re-tȣrna ла misterеле saле, ши atȣnчi Fiлosofia, ka sъ'шi dreagъ greша-ле, veni sъ aџȣte din toate пȣte-riле retȣrnarea kъtre kȣлtȣл чeл mai vekiȣ. Intrъnd în слȣџвa Reлiцieĭ, Fiлosofia doвîndi пȣte-re, ши kȣ toate kъ nȣ mîntȣi пъ-гъnismȣл, însъ îi mai пreлȣnцi fiinцa. Trekъnd de aчi în kъm-пȣл вiirъtorȣлȣi пъrînъtъцii, Fi-лosofia ла înчeпȣt simплъ слȣџi-toare a Xristianismȣлȣi, мȣлtъ вreme aвia i se simцi înfaцiинцa. Kȣ toate aчestea se мъri din veak шt îndatъ че se въzȣ' în пȣtere, se skȣлъ asssпra stъпîneĭ saле, ши 'шi черs' neatъrnarea. Pompa-nace ши La-Ramée, чeĭ d'ънтъiȣ karii kiemarъ лȣmea modernъ kъ-tre aчeastъ reskoaлъ, nȣ kȣteza-rъ a se da пe faцъ, чi îшi askȣn-sъrъ kȣцetarea: înчeпȣrъ a stri-ga îmпrotiva despotismȣлȣi лȣi A-ristoteл, пe kȣtezъnd a strira a-

sȣпra aȣtoritъцiĭ St- Aȣгȣstin. Montaigne шi Gassendi съвîршiръ kȣцetȣʌ шi фanta ʌȣĭ Ramée шi Pompanace. Indatъ че se фъkȣ' rivaʌъ Reʌiцieĭ, Fiʌosofia пretinse a i se фаче шi stъпînъ: veni пînъ ʌa Reformъ ka sъ se фakъ ӂȣdikъtoare Reʌiцieĭ. Kъnd se sпarse aчeastъ insȣrekцie împrotiva aȣtoritъцiĭ reʌiцioase, Fiʌosofia krezȣ' kъtъ va vreme kъ are Refoma în sʌȣӂba sa; шi trebȣi sъ o kreazъ de sʌȣӂitoare kъчĭ ea îĭ didese шi ea o фъkȣse sъ пriimeaskъ пrinчiпȣʌ sъȣ de черчetare. Kȣ toate aчestea maĭ mȣʌt reʌiцioasъ de kъt фiʌosofikъ, maĭ aппʌekatъ kъtre Biбʌie dekъt kъtre Sokrat, Reforma împinse kȣ asпrime Fiʌosofia шi o sȣбӂȣгъ întrȣ a sa stъпînie întokmaĭ ka a soboareʌor цeneraʌe шi aʌ пontifikatȣʌȣĭ înaʌt. Reforma în пersoana чeʌor doĭ aĭ sъĭ kaпĭ desпreцȣi шi nimiчi Fiʌosofia, kare împinsъ din пartea aчeasta, nȣ se ʌъsъ de kȣцeteʌe saʌe amбiцioase; neatъrnatъ de kontroʌȣʌ Reʌiцieĭ, vrea sъ aӂȣngъ ʌa dreптȣʌ de a kontroʌa Reʌiцia. Lȣпta fȣ maĭ krȣntъ шi maĭ ʌȣпгъ de kъt чea чe se sokotise чine-va. La-începȣt nȣmaĭ în цъriʌe Nordȣʌȣĭ fȣ пȣцin maĭ sʌobodъ; пe ȣrmъ începȣ' шi în Franцa a ardika kaпȣʌ, шi îm-sfîrшit în Eȣroпa întreaгъ. D'ʌa aʌ XVI-ʌea veak în koaчĭ nȣ era înkisъ nȣ maĭ пrin шkoaʌe, шi nȣ se mъrцinia nȣmaĭ assȣпra domenȣʌȣĭ Reʌiцieĭ, din пrotivъ kȣtrȣпia пe Omȣʌ întreг, toatъ шtiinцa ʌȣĭ, toatъ viaцa ʌȣĭ. Fiʌosofia пretindea într'asemenea treaптъ sъ kontroʌeze шi Пoʌitika шi Reʌiцia. Fapteʌe o aratъ. Insȣrekцiiʌe Kastiʌieĭ шi Sȣabie aȣ fost kontimпorane kȣ teseʌe ʌȣĭ Wittemberg; чeʌe din цъriʌe de ӂos, kȣ ʌeцiiʌe ʌȣĭ La-Ramée. Din momentȣʌ aчesta, revoʌȣцiiʌe пoʌitiчe шi reʌiцioase пъшa de mъпъ, шi nȣ era împinse de kъt de Fiʌosofie. Dȣпe revoʌȣцia d'întъiȣ din Enгʌitera, se фъkȣ' aчi o revoʌцie moraʌъ asemenea de însemnъtoare, o insȣrekцie kare îndatъ trebȣia sъ kȣtrȣпiaskъ tot Aпȣsȣʌ. Kȣ adevъrat пînъ aчi toate instiтȣцiiʌe soцiaʌe aʌe Eȣroпieĭ sъ sпriӂinia пe temeʌiiʌe Xristianismȣʌȣĭ; însъ dȣпe чea de adoa revoʌȣцie din Enгʌitera, шkoaʌa sʌoboziʌor-kȣцetъtorĭ înчeпȣ a isбi Xristianismȣʌ пînъ în пrinчiпeʌe ʌȣĭ, шi soцietatea пînъ în temeʌieʌe eĭ. N'a fost kȣ adevъrat kȣrata Fiʌosofie kare îndtreптъ aчeste isбirĭ, чi ȣn feʌ de dȣx de sektъ, шi

de dȣx deпartite, ші împerekere. Kȣ toate aчestea Fiлosoфia n'aфost strъinъ ла aчeastъ miшkare: Fъrъ a o împinџe ea, o лȣminъ kȣ лȣminiлe saлe. Kȣm se dete semnaлȣл în Engлitera, în datъ se primi kȣ mare siлinцъ în Franцa, se imitъ în Џermania, se repetъ kъnd maï pe фaцъ kъnd maï pe askȣns în Spania, în Itaлia ші în toate Stateлe чiвiлisate. Fiлosoфia, фъkъndȣse Поліtikъ pretȣtindenï, kontroлъ pretȣtindenï doktrineлe вiseriчeщi ші soцiaлe, чerчetъ toate instítȣцiiлe, лe resвoi pe toate, ші pretȣtindenï kreъ aлteлe, ȣnde isвȣti a aџȣnџe ла stъpînire. Adesea ea џȣkъ o roлъ sekondarъ: aвia фȣ askȣлtatъ în revoлȣцia de ла 1688 ші în revoлȣцia Amerичiï; însъ aлte orï ea se aввinъ pînъ ла rangȣл d'ъntъiȣ. Ea povъцȣi revoлȣцia de ла 1789, ші лȣminъ pe чea de ла 1830. Nikъirï însъ n'a фost atъt de tare ka sъ poatъ remъnea kȣratъ ші sъ цie în mъna sa pȣterea; kȣџetȣл eï aчi este sъ aџȣџȣngъ, ші va aџȣnџe o datъ; pentrȣ kъ orï kъt de sлaвъ este, însъ este maï tare pe kъt rivaлeлe saлe. — Însъ daka inфлȣinцa Fiлosoфieï este atъt de mare în zioa de astъzï ші diktatoriaлъ, nȣ preцȣieцe kȣ toate aчestea maï mȣлt de kъt kiar Fiлosoфia. Kъnd Fiлosoфia, sчeptikъ saȣ mistikъ este kȣrat spekȣлativъ, atȣnчï e maï stearpъ, kъnd însъ este praktikъ, positivъ ші dogmatikъ, atȣnчï strъвate prin toate kъiлe în inima soцietъцiï; însъ atȣnчï лȣkrarea чe фaчe este neapъrat konфormъ kȣ natȣra prinчipiлor saлe. Doktrina лȣï Epikȣr ші a лȣï Gassendi n'ar pȣtea sъ фie tot aчeea în eфekteлe saлe kȣ a лȣï Плaton ші Mallebranche. Asфeл simцȣaлismȣл чe stъpîni Eȣropa înчepъnd deлa revoлȣцia din 1688 kъria Locke, kosiлiarȣл лȣï Гȣлeлm III ïï фȣ adevъratȣл simвoл îшï întipъri tendinцeлe saлe în oвiчeiȣriлe, лiteratȣra ші instítȣцiiлe Eȣropeï întreцï. De ла 1688 pînъ ла 1830 Eȣropa poлitikъ ші moraлъ a trъit kȣ Locke. Daka în лokȣл sлoвoziлor-kȣцetъtorï aï Engлiterii ші aл фiлosoфiлor Enчikлopedieï, ar фi isвȣtit moraлiştiï deлa Port-Royal ші pȣrtanï Skoцieï, netreшit atȣnчï, doktrineлe noastre ші instítȣцiiлe soцiaлe n'ar maï фi фost aчeea чe sȣnt în zioa de astъzï: ші din protivъ ar фi фost tot aчeлea, daka Eȣropa ar фi askȣлtat pe Hutchesonii, pe Fergusonii, pe pe Tugotiï, Malesherbii. Atъta nȣmaï înлok de a фi impedikate, ar фi фost apлaȣdate, ші în лok d'a

околі ші a se зъвсві пе drум, аша înkъrkate de triste ші гrozаве сувенірі, ші лінsite de орі- че ажутоr, ar fi fost astъzі леџеа a жуматъцій челій маі луminate a Глобулуі. — Інфъціша dar a Fiлоsofії преџуінd tot d'ауна чеea че преџуіеще ші ачеastъ щіінцъ прін урmare ші Fiлоsofia ънсъші ну преџуіеще маі мулт de kът чеса че преџуіesk філоsofії. Політі. чії аў ажуns съ щіе къ ну sунt прінчіпеле atът kаre перd sisteмеле, чі oamenii че аплікъ ръў ачеste прінчіпе. Fiлоsofiї tre- буе съ афле къ щіінца лоr ну пеrde atът din прічіна doktrineлоr kът din прічіна oamenілоr че ле профеsеazъ. Політіka a înчепут a krede în путаrea правілнічіеі (loyauté) ; требуе съ ажунгъ ші лумеа în філоsofie a krede în путеrea бунеі-kredінце ші a толеранцеі. Політічії ші філоsofії аў în ziоа de astъzі ачеeаші solie a împлаіні, kаre este de a restatorнічі чinstea прінчіпелоr. De вор isбуті a da înапоі соціетъцій чеea че треі веакурі de îнаінтъri філоsofeче seamъnъ къ 'іаў ръпітў, adikъ o mораль tare ші sінчеръ; de вор isбуті în преунъ a вestежі, dупе kум meritъ, ръtъчіріле trekутулуі че a addус ку sine віціуріле din ziоа de astъzі, adikъ шеарлаtanismуль ші віклеnia; atунчі вор restatorнічі ну нумаі щіінца чі вор da înапоі оmenimії ачеа kredінцъ în sine, фъръ de kаre ну e пентру dъnsa нічі паче нічі dirnitate. De atунчі Fiлоsofia ва луа локул în kапул тутулоr щіінцілоr. Însъ орі kум, бунъ saў rea, în toatъ вremea Fiлоsofia este путеrea епохії. Чеі kаri se вор înчеrka a тъгъdуі къ філоsофia ну are ачеastъ путеre, ar требуі întrebацї: dar чine, daka ну ea, are ачеastъ путеre?

Matter

ЧELE DIN NЪUNTRU
жуdikate
Dупе челе din афаръ

Ну въ еперіації чітіторі; пентру къ н'ам де гжнд съ въ фак о десертаціе асупра артеї фісіогномічe, куцетул меў е курат съ въ арът кътe ва сешпе дупе каре карікатрісті аў пърав съ лукреze.

În улiцъ

Omул каре се гжндеще ла віітор се уітъ în сус — челъ каре се гжндеще ла трекут се уітъ în жос, — дака се уітъ înnаінте съ щіції къ аре а фаче ку требіле луі де а-

тѹнчї, — нѹ се гѫндеще ла ні-
мік дака се ѹїтъ ↑н дрѣпта ші
ші ↑н стънга; — ↑нсъ де 'деці
ведѣ къ се ѹїтъ дес ↑н апоі, атѹнчі
се щіці кѹрат къ се гѫндеще ла
даторнічі.

Отѹл че мерџе ↑нчет, се гѫн-
деще, кѹџетъ, саѹ сокотеще; —
чел каре аре де гѫнд съ съвѫрша-
шаскъ о трѣбъ, мерџе прѣ та-
ре; — чел каре алѣргъ, вісѣзъ ла
вре о ісбѫнтъ де бані, де амор
саѹ де дешъртъчѹне.

О тоалетъ сімплъ, пѹціп кат
неngріжітъ дар кѹратъ, ѹн мерс
нічі прѣ ѹте нічі прѣ ↑нчет, о
↑нторсътѹръ нічі лепешъ нічі репе-
де, аратъ ѹн ом серіос, раціо-
набіл ші бѹн.

Отѹл че мерџе крец, клінеще
дін окі, ціне пасѹл ↑наінте ші фѫ-
џѫеще ѹмерііі, есте флекар, ↑нџе-
пат, гата пе гѫлчѣвъ, ші іско-
дітор.

Отѹл тіндікѣт, каре ↑ші тот
щерџе пълъріа, ↑ші тот скѹтѹръ
панталонії кѹ бастаоа, ↑ші щер-
џе дін наінтѣ хаінеі кѹ мъніка,
есте ѹн дѹх тнієратік, ↑нџенат,
ші вънѹітор.

Чел каре поартъ ланцѹрі де а-
ѹр ка съ се вазъ де департе, аче
лате ші сперіоасе, інеле мѹлте
ші скѹмпе, съ щіці къ есте саѹ
ѹн вълъран ↑нбогъціт, саѹ ѹн
скаматор, саѹ ѹн жѹкътор де
кърџі, саѹ ѹн негѹцітор телелеік,
саѹ вр'ѹн прінц італіан.

Salutare

Маџістратѹл, професорѹл саѹ
капѹл де масъ (столпачѣлнікѹл)
↑н бръкаці ↑н негре каре кѹ мъна
↑н жілетъ мерг кат мереѹ, а-
рѹнкъ нічіорѹл кѹ талѫм ла фіе
че пас, ші'ші ардікъ пълъріа прѣ
сѹс кънд салѹтъ, нѹ е мъндрѹ
дѹпе кѹм се креде де обще, чі маї
дес ом бѹн, біне-воітор, дар че
е дрепт кат кѹ пасѹл сѹс.

Мѫндрѹ нѹ е нѹ маї ачела каре
салѹтъ кѹ о арѹнкътѹръ де окѹ
саѹ кѹ о мішкаре дін кап, дін
противъ е ші ачела каре респѹнде
ла салѹтаціа дѹшітале кѹ о салѹ-
таціе зѫмбітоаре ші префъкѹтъ.

Сінгѹра оккасіе каре дъ воіе ѹ-
нѹі ом кѹ дѹх де а фі ші ел не-
рол, е чѣ ѹрмътоаре:

Доі оамені се ↑нтълнеск, се ѹі-
тъ ѹнѹл ла алтѹл, ↑нчеп а'ші рѫ-
де, ші ↑нчеп а тот се плоконі,
ла фіе-каре саламалік се тот апро-
піе кѹ ѹн пас; він съ се апнѹче
де мънъ, атѹнчі ↑ші зік де о да
тъ; « че маї фачі? » ші ѹар а-
мъндоі респѹнд: « прѣ біне, дар
дѹмнѣта.» пе ѹрмъ ретън кѹ гѹра
яаскатъ.... еі креде къ се кѹноскѹ.

Чел mаре шi чел тiк кънд с'ор вредi атънпаеi тжнарi, нu се салуть; тот д'ауна се фак къ нu се вьд.

Nерохуд де zече орi де те ва ԇn-тълнi ԇnтр'уn чѣс пе удiць, де zече орi те салуть.

Un от че те веде сѣра ԇnтр'уn лок кат ла о парте шi аi лънгъ дутнѣта о дать, нu те салуть, уiте, шi кiар д'аi венi ку дъпсуд нас ԇn нас,

Doi оаmенi чe се десnреuуеск шi се салуть фоарте плекат, фоарте ку драгосте; съ щii къ д'е фрiкъ унуд де алтуд.

Бърбатуд салуть пе аmантуд кокоанеi ку уn аер протектор,— амантуд zъмбеще кънд дъ ԇn-поi салутацiа, — доi аmанцi рi-валi ԇшi тушкъ вuzеле ла о асе-менѣ ԇnпреuурарe, — даторнi-куд салуть кат zъпъчiт, даторуд ку ушурiнць, — прiетешугуд салуть нумаi ку тъна, — аmоруд нумаi ку кътътура.— Doi оаmенi че с'аѵ кunоскут ла о пантеръ (кum аm ziче ла о делiць) ԇшi дау бунъ zioa pжzънд; дiн протiвъ iаѵ уn аер серiос шi адi-къ трiст, кънд се салуть, фiе шi ԇnтр'уn бал тъскат, дака с'а ԇnтъmплат а фаче кunощiнць ла ԇnгропъчунѣ куi-ва.

Отуд чe поартъ перукъ салуть кът се ва путѣ mаi пuцiн; скоатерѣ къчулii тот д'ауна требуе съ'i факъ кътe о поткъ.

Пъдърiа

Пъдърiа, дупе форма шi дупе кiпуд кум е пуртать ԇnлесnеще nuuд спре студiуд iniмiі шi ду-хулуi.

Чел каре о поартъ пе уреке есте уn невоiаш че ва съ трѣкъ де вiтѣzу.

Чел каре о поартъ пе спате есте уn пътъфлеu.

Чел каре о поартъ пе фрунте шi ардiкать дiн дърът е уn баткокорiтор.

Чел каре о аппасъ дрепт ԇn жос пе окi, есте уn дешенцат.

Чел каре о цiне ԇn тънъ кънд ътблъ, есте уn сек.

Чел каре аре о пъдърiе тот д'ауна курать, шi 'шi о цiне ԇn бунъ старе, есте уn от регулат, уn дух методiк.

Чел каре аре о пъдърiе аскuцiтъ, ку търуiнiле дате, ку корделе дате, ԇnтр'уn кувжнт чел каре поартъ о пъдърiе ка пiтенi, ачела е уn дух стiнтiт, скiтопосiт, ш'апоi шi претенцiос, уn фел де Сарсаiлъ.

Бъгърi de seamъ цeнepaлe

Отул каре тот ржде есте уn нерод, — чел каре пу ржде нiчi о дать, есте уn добiток.

Отȣл кȣ трѣбъ прівеще фъръ съ вазъ, — ленешȣл веде фъръ съ прівѣскъ, — скоточіторȣл ші веде ші прівеще.

Топтȣл се преъмблъ ші нȣ скоточеще нічі о датъ.

Отȣл нерод скоточеще къте о датъ, чел кȣ дȣх скоточеще адесѣ.

Пърȣл

Пър маре ші ꙟгълат каре союзъ гȣлерȣл ші ȣмерії се веде нȣмаі ла чел каре претінде къ е філософ, ші ла калфеде дȣ кроіторі; іар чел каре се zіче къ е оріџінал, ꙟші раде капȣл ка о рідіке де Кіна.

Топтȣл, фантасіосȣл, ші чісмарȣл бътрѫн ꙟмблъ непептънаці, чюфȣліці, мȣрдарі. Dънцȣіторȣл, коафорȣл (аккончіаторȣл) цінгъȣл, ші леȣл ꙟмблъ пептънаці, ліпші, пъмъдаці, ꙟнкърліонаці ціюр ꙟнпрецюрȣл капȣлȣі ші кȣ пърȣл ꙟмпърціт ꙟн доъ пърці д'опотрівъ саȣ нȣ д'опотрівъ ꙟнтокмаі ка о пънȣшъ дін жȣрналȣл де моде.

Пърȣл аспрȣ ші сбѫрліт адесѣ аратъ пізмъ; пърȣл моале ші лінс аратъ ръбдаре, пърȣл крец, аплекарѣ кътре пъчері.

Плешȣвіа адесѣ е ȣн семн де о ꙟнцелеџере актівъ, — афаръ нȣмаі дака отȣл плешȣв нȣ'ші ва адȣче пърȣл дінаінте, къ атȣнчі аратъ ȣн дȣх волгар ші де дȣціпъ — саȣ, каре е ші маі ръȣ, дака нȣ ва пȣрта перȣкъ, къ атȣнчі е де тот сек.

Пърȣл кърȣнт ꙟнаінте де вѫрстъ аратъ місантропіе, сȣфферінце фісіче ші мораде, ковѫршіре де мȣнкъ саȣ де плъчері.

Кът пентрȣ пърȣл мȣлт каре нȣ албеще, есте печетіа ші семнȣл непгріжірії ші одіхнеі, пентрȣ ачест фел де капете zіче Скріптȣра: а къ алор есте ꙟмпъръціа черȣрілор.

Барба

Мȣстъціле марі, ла ачея че нȣ сȣнт мілітарі, аскȣнд о гȣръ ȣрѫтъ саȣ ніще дінці ȣрѫці.

Фаворітеле тъяте токмаі ꙟндрептȣл гȣрії ші ачелѣ каре аскȣціте ꙟнсȣс съ лърџеск ꙟн жос пѫнъ він ла гȣръ ші ла ȣрекі, сȣнт гътѣла лъкътȣшілор, кърчюмарілор, комісіонарілор.

Zȣгравії де а zечелѣ трѣнтъ поартъ къте о бърбіоаръ ала-Vandick саȣ ка Енрік III.

Ꙟнсъ барба ꙟнтрѣгъ ші маре се веде нȣмаі ла моделеле де прін лȣкръторії де zȣграві ші скȣлпторі, ла поеції неꙟнцелеші, ла чермъторії де прін сате, ші ла леії,

паріСіапі кърора варва де ціпе лок де коатъ.

Кревеtа

Кревата се скітбъ хупе вжрстъ. Маі паіпте де вжрстъ де 10 апі ъпвлът кu гжтул слобод де орі че къпъстру: — пжпъ ла 18 апі, кревата е уп лукру де тревуіпцъ; — дела 20 пжпъ ла 25 апі се фаче уп лукру де хікісіт; кътът аттупчі кът путет съ пе ʌпкъдръ таі віпе образул; ші суфферіт ку тулцутіре жугул сгардеі; дела 30 де апі ʌпчепе ʌпкъдрарѢ ʌпчепе а се фаче уп студіу; — дела 40 де апі се фаче о трѢвъ; сгарда де ачі се префаче ʌп процап ші кътът кут ажупцет акасъ съ пе скъпът де хъпса.

Кут тречe вжрста ачѢста, ʌпчепе а се стіпцe претепціііле поастре де фрумусеце, ші кревата се фаче орі че врет, пу прѢ пе пасъ де хъпса; ʌпчепе а се ʌптупа, а се пльоші, саў се скітбъ ла фацъ ші се префаче ʌптр'уп сак ʌпкаре пе бъгът фалка, гура ші ʌпсуші ші вжрфул пасулуі.

Аша дар, форма, колора, хікісѢла креватеі се скітбъ дупе вжрста поастръ, кут ші дупе характерул ші позіціа социалъ a оатепілор.

О креватъ тоале, дъбърцатъ ші пріпсъ кут ва фі ʌп катаратъ, 'ці аратъ уп лестъцат; — о креватъ таре, ажпътъ ші стрѫпсъ ʌці аратъ уп от фъръ кеф, вуфпітор, паркъ п'ар фі хортіт віпе.

Мілітарул ʌп копцедіу (астафкъ) ръмѫпе кредіпчіос ла кревата луі пѢгръ ку уп гъітап алв.— Докторул, артістул, авокатул (ʌпсъ пу авокатул аматор) поартъ кревата фъръ претепціе ші таі фъръ гулер де къташе.

Чіпісвеул ʌші кътушѢгъ гжтул ʌптр'о креватъ де атлаз плінъ де креціторі ші 'птіпдікѢтъ ʌп аче.

Мъпуше ле

Отул крескут ръў пу поартъ тъпуші декът ла парадъ, ші пріп уртаре пічі пу щіе съ се ʌптъпушезе: ʌл везі ку піще тъпуше д'о фацъ пепотрівітъ ку хаіпеле, саў орі прѢ стрімте, орі прѢ ларці: де ці ле пуне ʌп тъіні, пу таі щіе че съ факъ ку тъіпеле, де пу ле пуне, атупчі ці ле мототолеще, ші ʌп сфжршіт ці ле багъ ʌп бузупар.

Чел каре поартъ тъпуші ʌпгълате ші гъуріте пе ла уигії, есте уп сърак рушіпос саў тжпъру.

Отул крескут віпе щіе съ'ші алѢгъ, съ'ші пуе, съ поарте ші съ'ші скоацъ тъпушіле ку густ. Лоа-

зъ, 'шї ле кътпъръ стрїмте лї-
пїте, ꙟп кът нꙋ маї поате нїчї съ'шї тішче децетеле, нічї съ'шї ꙟпдоаскъ мъна, шї бастонꙋл 'шї 'л ціне ꙟп вжрфꙋл децетелор.

Bastonꙋл

Бастонꙋл де трестїе е провінціал, чел подꙋрос махалацїꙋ, чел грос де хꙋцїнъ, чел маре товарош де хатаріе, чел прѣ мік де каскъгꙋръ. — Бастонꙋл кꙋ къпъцжнъ, кꙋ фаꙋіер, кꙋ ꙋмбрелъ е де гъгъꙋцъ.

О къпъцінъ ꙟмподобітъ кꙋ пітре е ꙟнгріжіре песъратъ, ꙋн кап де сідеф е грецос, — ꙋн мър сънат кꙋ табакере, кꙋ фаꙋіераш, кꙋ окѣп, есте ꙋп де о калфъ че къльторещe.

Нотка че ва съ трѣкъ шї ел де върбат ꙟшї тжраще бастонꙋл пе ꙋліцъ; -- бъдъранꙋл чꙋ ва съ се маї маїмꙋцезе съ семене а домнꙋ ꙟшї кръкънѣзъ бастонꙋл ꙟнтокмаї дꙋпъ кꙋм ꙟшї кръкънѣзъ пічіоареле. — Бате-подꙋл, гъръ-каскъ, ꙟшї дъ бастонꙋл пе ла нас, шї'л фрѣкъ де обраz шї де барбъ; — Омꙋл весел ꙟшї ціне бастонꙋл дела мїжлок шї къпл кꙋ къпъцжна къпл кꙋ вжрфꙋл ꙟшї ісбеще мъна чеѣ лалтъ; — Омꙋл тріст шї пе гжндꙋрі дꙋче бастонꙋл лїпїт дрепт ꙟнжос кꙋ пічіорꙋл; зъпъчітꙋл ісбеще орі че ꙟнтъмпеще, фъръ а респекта нічї пічіоареле трекъторілор; — школарꙋл ці'л ꙟнвжртеще пе ла насꙋл тꙋтꙋлор; — добжнхашꙋл ꙟл поартъ ла сꙋбціоаръ; — Дербеделꙋл ꙟл ціне дꙋпе гжт кꙋ амъндоъ мъініле, шї скоточіторꙋл кꙋм шї спіонꙋл поліціеї ꙟл аккацъ де вре ꙋп пастꙋре ал хаїпеї.

Кълцъmintea

О ꙟнкълцъмінте фінъ, кꙋратъ тот д'аꙋна шї стрълꙋчітоаре есте адевърата печетіе шї семп ал еleганцеї.

Чіціовеꙋл хімінѣца ꙟї чісте де кълъре (калꙋл нꙋї е ата де певоіе, дар пінтеній съ нꙋ'і ліпсѣскъ) пе ла пръпz ꙟшї пꙋне чісте де ораш, шї пе сѣръ пантофі кꙋ лꙋстрꙋ.

FILOSOFIE

Despre Metod.

In datъ че пе кꙋпощем фактꙋлтъціле шї orîndꙋiала în kare еле trebꙋe алꙋkra, Metodꙋл saꙋ kiпꙋл проvederiї dꙋхꙋлꙋї nostrꙋ întrꙋ чerчetarea adевърꙋлꙋї, пꙋ maї

ste ꙋn mister пentrꙋ noĭ; пentrꙋ kъ вedem kъ ачest metod nꙋ este aлta de kъt întreвꙋinцarea regꙋлatъ a фakꙋлtъцiлor noastre.

Чeл че ва voi a doвîndi kꙋnoщinцe adeвъrate, saꙋ în чeлe фisiче saꙋ în чeлe moraлe, nꙋ treвꙋe a пъшi kꙋ mintea dꙋпe întъmпларe; чi întreвꙋinцъndꙋ'шĭ вine шi kꙋ isвъndъ фakꙋлtъцiлe înцeлeгъtoare, sъ înчeaпъ maĭ întъĭ kꙋ вългаre de seamъ шi kꙋ грijъ a doвîndi kꙋnoщinцe din фenomene adikъ din чeлe че i se înфъцiшazъ; пe ꙋrmъ sъ se пꙋe a лe deskoпeri rаппортꙋriлe, a лe kꙋnoaщe лeгъtꙋriлe; шi simплiфikъndꙋ'шĭ din че în че ideiлe, adꙋkъnd toate лa ꙋnime, sъ пъшaskъ asфeл din oвserвaцie, în oвserвaцie, din kꙋnoщinцъ în kꙋnoщinцъ, din rаппорt în rаппорt, пînъ лa фenomenꙋл primitiв de лa kare toate înчeп шi toate isвоrъsk.

Ва sъ zikъ darъ kъ meщeшꙋгꙋл metodꙋлꙋĭ stъ întrꙋ a oвserва treптat шi kꙋ orîndꙋiaлъ; шi aчeasta ва sъ zikъ a anaлisa.

Aшa darъ anaлisꙋл este drꙋmꙋл чeл фiresk че îл ia dꙋхꙋл omenesk ka sъ doвîndeaskъ kꙋnoщinцe.

« Вreцĭ sъ doвîndiцĭ adeвъrate kꙋnoщinцe, ziче D, Laromiguière, фaчeцĭ ka toate sъ лe лꙋaцĭ kꙋ de amъrꙋntꙋл, toate sъ лe sokotiцĭ, toate sъ лe drъmꙋiцĭ. Nꙋ вede чine-ва nimik, de ва вedea лꙋkrꙋriлe în гръmadъ. Imпъrцiцĭ oвjetꙋл вostrꙋ, stꙋdiaцĭ ꙋna dꙋпe aлta toate пroпrietъцiлe лꙋĭ, фiцĭ kꙋ лꙋare aminte шi лa чeлe maĭ miчĭ îmпreщꙋrъrĭ. Лꙋkrꙋriлe oвserвate asфeл mꙋлtъ вreme, шi rekꙋnoskꙋte вine, въ фaче în sфirшit a лe zъri adeвъrateлe лor rаппортꙋrĭ; шi nꙋ nꙋmaĭ rаппортꙋriлe de simꙋлtaneitate saꙋ de desaлꙋmire, saꙋ de o simплъ sꙋkчesie saꙋ шi însꙋшĭ de kaꙋsaлitate, чi шi rаппортꙋriлe de цeneraцie, rаппортꙋriлe чeлe ꙋnesk prin лeгъminte de o originъ kommꙋnъ: aшa atꙋnчĭ вeцĭ aвea o sistemъ шi dꙋхꙋл въ ва фi îndestꙋлat.»

« Kipꙋл ачesta de a пroчeda întrꙋ фormarea ꙋneĭ sisteme, metodꙋл ачesta, singꙋr kare пoate sъ ne assigꙋre desпre esaktitatea raцionamentꙋлꙋĭ, ia ꙋn nꙋme пartikꙋлar.»

« In лok de a ziче într'o sꙋmъ de vorве kъ dꙋхꙋл deskomпꙋne oвjeteлe ka sъ'шĭ фakъ, din toate kꙋaлitъцiлe лor, atъtea ideĭ deosiвite; kъ komпаrъ ideiлe ache-

stea ka sъ ле deskonere rannortyriле de GENERATIE, шi ka sъ se resye nrin miжлокyл ačesta ла oriцina лor, ла nrinčinyл лor, se zice kъ o sinryrъ вorвъ kъ Dyxyл analisъ.»

« Borвa ačeasta se вede kyrat kъ e čea maĭ вynъ če nytea алле-це čineva, nentry kъ dyxyл fiind silit a înčene dела deskomnynerea oвжetелor če вa sъ ле stydie, metodyл ny este алta de kъt deskomnynere, adikъ analis.» (Leçons de Philosophie Tome I. page 66)

Čea maĭ mare narte din dyxyriле sъnъtoase aŭ fost noвъцyite de kъtre întreцimea sokotinцелor лor шi înkredinцarea desnre ideiелe лor, a zice kyrat kъ ny este de kъt yn sinryr metod, saŭ ka sъ affлъm adeвъryл, saŭ ka sъ'л doвedim алtora dyne če 'л am afflat.

Ky toate ačestea s'a fъkyt yn oвičeĭ de kare ny se noate desвъra лymea; toцĭ цin yna kъ synt doъ metoade; metodyл de inвenцie saŭ analisyл, kare se ny mыщe шi metod de deskomnynere, шi metodyл de doktrinъ saŭ sintesyл, kare se nymeщe шi metod de komnynere.

Analisyл se întreвyinцeazъ ka sъ trakteze o čestiyne nartikyлarъ, snre a desлega o noвлemъ, snre a deskyrka adeвъryл de toate kondiцiiле če îл akkonere; analisyл este ka se zičem asfeл, yn лanц din kare fie-če toartъ se annronie de kъnъtъĭ, шi kare ny este ъnkъ ky întreцime format de kъt dyne če ajyнцem ла kъnъtъĭ: saŭ, ka sъ mъ slyжъsk ky алtъ komnaraцie, este o skarъ a kъria treantъ d'ъntъĭ ny s'a xotъrît de kъt dyne če вom fače nasyл d'ъntъĭ, шi a kъria лynцime ny щim ъnkъ kъt вa fi, nentry kъ ъnkъ ny kynoaщem termenyл ynde вom ajynцe nînъ în sfîrшit, nicĭ drymyл če aвem sъ fačem nînъ вom ajynцe ači; saŭ, ka sъ o zik ky maĭ myлtъ skymnъtate шi nefiryrat, analisyл este o лykrare če se алkъtyeщe din treĭ лykrъrĭ, este întreвyinцarea reryлatъ, syksesiвъ, шi într'ačeaшĭ вreme a atenцieĭ, komnaraцieĭ, шi raцionamentyлyĭ; a atenцieĭ, ka sъ deskonerim fanteле, a komnaraцieĭ, ka sъ ле лeгъm, шi a raцionamentyлyĭ ka sъ ne resyim nînъ ла nrinčinyл de ynde eле isвoresk.

Sintesyл ne slyжeшe snre a

înвъца kȣ dъnsȣл toate щiinцeлe. Metodȣл ачеsta este, ka sъ zичem asфeл, ȣn лanц întins пe drȣmȣл пe kare aȣ ъmвлat aлцiĭ ka sъ ажȣнгъ ла adeвър, însъ deoseвit de лanцȣл чe aratъ dȣхȣлȣĭ drȣmȣл kъnd eл anaлisъ; лanцȣл sintesȣлȣĭ înчeпe kiar deлa kъпъtȣл aффлat, шi se întoa чe înaпoĭ kъtre пȣntȣл de ȣnde a пornit, шi toarteлe saлe sȣnt kotъrîte kȣnoskȣte, sȣnt niщe semne aлe пaшiлor чe aȣ фъkȣt aлцiĭ sпre aффлarea ȣnȣĭ adeвър.

Anaлisȣл пъшаще deлa чeл maĭ simплȣ kъtre чeл maĭ komпȣs, deлa пartikȣлar kъtre ценeraл; ȣn пas addȣчe aлt пas, o kȣnoщinцъ пe deskoпere aлta.

Sintesȣл, din пrotiвъ, înчeпe arъtъnd kъ adeвърȣл e kȣnoskȣt, шi kъ ka sъ ажȣнцem akoлo, drȣmȣл e вътȣt: пe ȣrmъ statornicheщe пrinчiпe ценeraлe; хotъraщe пȣntȣrĭ de odiхnъ, шi se întoarnъ deлa чeл maĭ komпȣs kъtre чeл maĭ simплȣ, пînъ kъnd ажȣнџe ла фenomeneлe d'ъntъiȣ, пînъ kъnd aratъ însȣшĭ oвserвaцiiлe de ȣnde a fost пornit inвetъtorȣл.

In sфîrшit, dȣпe въгarea de seamъ a Logique de Port-Royal, aчeste doъ metoade se deosiвesk întokmaĭ ka drȣmȣл чe фaчe чiпe-ва sȣindȣse din tr'o вaлe пe mȣnte, шi drȣmȣл чe фaчe koвorъndȣse deлa mȣnte ла вaлe.

Insъ de пe вom sokoti kъ, orĭkare ва фi drȣmȣл чe вom aпȣka, orĭ вom nainta deлa вaлe kъtre mȣnte, orĭ de пe вom koвorî deлa mȣnte ла вaлe, nȣ este destȣл, ka sъ kȣnoaщem oвжeteлe чe întълnim, a лe пrivi nȣmaĭ kȣ o arȣnkъtȣrъ de okiȣ, a лe вedea toate гръmadъ, treвȣe a лe oвserвa ȣna kъte ȣna, a пe oпri пriвirea ла фiekare din eлe, aлe kompara, a лe stȣdia ȣneлe dȣпe aлteлe; de пe вom sokoti zik, kъ orĭ чe nȣ вom oвserвa într'aчest kiп se пerde într'ȣn simtiment ammestekat шi înвълmъчit, пoate atȣnчĭ kъ nȣ вom maĭ фi ла îndoiaлъ kъ în adeвър nȣmaĭ ȣn metod este, aл deskomпȣneriĭ, шi kъ anaлisȣл este drȣmȣл natȣraл aл dȣхȣлȣĭ ommenesk, orĭ de вoieщe a doвîndi kȣnoщinцe, orĭ de вoieщe a împъrtъшi aлtora пe чeлe doвîndite.

Шi чine nȣ щie kъ niщe reгȣлe ценeraлe nȣ desлȣшesk întrȣ nimik dȣхȣл aчeлȣia чe nȣ kȣnoaщe пrin kare treпte шi miжлoaчe a ажȣns чine-ва ла dъnseлe? Чine n'a înчerkat kъ, kъnd пe aratъ чine-ва niщe reгȣлe, niщe пre-

skrіерĭ, nіщe maksime џenera-
ле, ncй къвtъm kȣ siлinџъ съ аф-
флъm пe чe пut съ фie întemeiate
ачestea, шi kare sȣnt adeвърȣri-
ле челе maĭ simпле saȣ maĭ пȣ-
џin komпȣse чe aȣ пȣtȣt a повъ-
џȣi kътre ачestea?

Aшa dar, сȣпȣindȣ-ne ла пор-
nirea natȣралъ de kȣriositate, in-
тръm în amърȣnteле аналisȣлȣĭ.

Aфаръ de ачestea, trebȣe a o
spȣne, чea d'întъĭ dorinџъ a
noastръ, kъnd aȣzim vorbind des-
пре o deskoperire oare-kare, e-
ste ka съ аффлъm kȣm aȣ пȣtȣt
съ o фakъ: vrem съ kȣnoaщem
toate греȣтъџiле прin kare aȣ tre-
kȣt шi ле aȣ învins; vrem oare-kȣm
a ne îmпърtъшi шi noĭ de слава
invenџieĭ trekъnd peste ачелеашĭ
stavile, triȣmфънd de ачелеашĭ
греȣтъџĭ, îndatorindȣne a intra în-
tr'ачелеашĭ primejdiĭ, într'ȣn
kȣvînt ȣrmъnd din pas în pas пе
ȣrmeле inventъторȣлȣĭ. Ka шi
dъnsȣл simџim trebȣinџa de a щi,
ka шi пе dъnsȣл, nȣ щiȣ чe ne-
astъmпър ne miшkъ, чe neodixnъ
ne kinȣieщe; ka шi dъnsȣл ne аф-
флъm între фrikъ шi nъdejde, шi
ka dъnsȣл în sфîrшit ne bȣkȣrъm
de mȣлџȣmirea kъnd de o datъ a-
jȣnџem ла капътȣл osteneлелор
noastre; пentrȣ чe darъ kiпȣл de
a ne komȣnika kȣnoщinџеле dobîn-
dite съ se deosibeaskъ de kiпȣл
kȣm ле am dobîndit?

Aшa dar, iar o maĭ zik, kъ
nȣ este de kъt ȣn metod, kare e-
ste аналisȣл.

Insъ съ askȣлtъm пе Condillac;
iatъ kȣm se esпrimъ ел în ал tre-
iлea kaп ал Loџiчiĭ saле.

« Ka съ vorbim într'ȣn kiп kȣm
съ ne înџелeagъ алџiĭ, trebȣe a ne
adȣna шi a ne da ideiле noastre
într'o orîndȣiaлъ anaлitikъ kare
deskomпȣne шi rekomпȣne фie-
kare kȣџetare. Aчeastъ orîndȣ-
iaлъ singȣръ poate съ dea ideiлor
toatъ лȣmina шi лъmȣrirea, шi toa-
тъ preчisia de kare sȣnt priimi-
toare; шi фiind kъ kiar noĭ n'a-
vem алt mijлok ka съ ne desлȣ-
шim шi съ învъџъm, prin ȣrmare
шi kȣ ачелашĭ kȣvînt n'avem алtȣл
ka съ împъrtъшim шi алtora kȣ-
noщinџеле noastre, daka vrem съ
ле înџелeagъ. »

« Am deведito o datъ, însъ
mъ voiȣ maĭ întȣrna iar aчi, пen
trȣ kъ adevърȣл ачesta nȣ este
îndestȣл de kȣnoskȣt, din proti-
vъ este resvoit, kȣ toate kъ e sim-
плȣ шi фondamentaл.

« Съ ziчem kъ voiesk съ kȣ-
nosk o maшinъ, în datъ o desфak
o deskomпȣiȣ съ'ĭ stȣdiȣ deosebĭ
фie-kare parte. Kъnd voiȣ avea
despre фie-kare o idee лъmȣritъ

шi esaktъ, шi воїȣ пȣtea апоĭ sъ лe пȣнȣ пе фie-kare лa лokȣл sъȣ kȣ ачeсaшĭ orînдȣiaлъ kȣ kare aȣ фost maĭ nainte, atȣнчĭ zik kъ kȣnosk вine ачea maшinъ, пentrȣ kъ am пȣtȣt sъ o deskomпȣнȣ шi sъ o rekomпȣнȣ. Aшa dar че ва sъ zikъ a înцeлeцe шi a kȣnoaшe ачeastъ maшinъ? — ва sъ zikъ a aвea în stъпînirea mea o kȣцetare че e komпȣsъ de atъtea ideĭ kъte sȣnt шi пъrцiлe ачeшiĭ maшinĭ, ideĭ kare înфъцiшazъ kȣ întreцime пе фie-kare пarte, шi kare sȣnt disпȣse în ачeсaшĭ orîndȣiaлъ.»

«Kъnd am stȣdiat kȣ ачest metod kare este ȣnȣл шi sinгȣr, atȣнчĭ kȣцetarea îmĭ dъ niшe ideĭ лъmȣrite, шi se anaлisъ de sine, de воїȣ вrea a'mĭ da sokoteaлa orĭ mie orĭ aлtora desпre dъnsa.»

«Fie-kare пoate a se konвinцe desпre ачest adeвъr пrin a sa însъшĭ esпeriinцъ; пentrȣ kъ шi чeлe maĭ пroaste kȣsȣtorese шi eлe sȣnt konвinse шi înkredinцate desпre ачeasta. Dea-лe чine-ва de modeл o roke de o formъ deoseвitъ, шi пroпȣie-лe sъ'ĭ фakъ o aлtъ roke asemenea. Въzъndȣse în strimtorare, fireшe kъ nȣ'лĭ вor înkiпȣi aлta de kъt a deskoase шi a rekoase rokea-modeл, ka sъ înвeцe kȣm sъ фakъ rokea че лi se чere. Aшa darъ eлe kȣnoskȣ anaлisȣл aшa de вine ka шi фiлosoфiĭ, шi лi kȣnoskȣ фoлosȣл kȣ mȣлt maĭ вine de kъt ачeia че'шĭ пȣn în пismъ a sпrijini kъ este шi aлt metod sпre a doвîndi kȣnoшinцe....»

Kȣ toate ачestea dȣпe kȣm aratъ D. Laromiguière, sȣnt doъ feлȣrĭ de anaлise; adikъ anaлisȣл de r a ц i o n a m e n t шi anaлisȣл d e s k r i п t i в.

Anaлisȣл de raцionament adȣче toate лa ȣnime, шi nȣ kȣnoaшe de kъt ȣn raпort kare este i n d e n t i t a t e a; eл totd'ȣna пъшaшe deлa ȣn oвjet, sokotit dintr'ȣn пȣnt de вedere, лa ачeлaшĭ oвjet sokotit din tr'ȣn aлt nȣoȣ пȣnt de вedere, înkъt seamъnъ tot de o datъ шi în odixnъ шi în miшkare.

Anaлisȣл deskriптiв, din пrotiвъ nȣ kȣnoaшe odixnъ, aвia adoвindit ideea ȣnȣĭ oвjet, шi îndatъ îл пъrъseшe sпre a пъшi лa aлte nȣoъ oвjete, че лe ва пъrъsi шi пе ачeлea, ȣnȣл dȣпe aлtȣл ka sъ kȣлeagъ asфeл în drȣmȣл sъȣ mȣлцime de raпortȣrĭ de mъrime, de distanцъ, de simetrie, de sȣчesie шчл. Asфeл este anaлisȣл че фaче чine-ва desпre ȣn taвлoȣ, desпre o kъmпie, шi desпre kare Condillac ne a dat ȣn esemплȣ aшa de frȣmos în kaпȣл

ал doiлea ал Loџiчiĭ saлe.

Anaлisȣл deskrintiв este kȣrat metodȣл поetȣлȣĭ. Aчesta kȣ adeвърат пъшаще deлa ȣn овџеt лa aлtȣл, deлa o idee лa aлta; adȣнъ în taвлоȣ ikoaneлe împrȣmȣtate deлa deoseвite овџеte aлe natȣriĭ. Eл фаче niще totȣrĭ reгȣлate din maĭ mȣлte лȣkrȣrĭ deoseвite.

Poetȣл kȣ atъta este maĭ siгȣr de a плаче kȣ kъt ва фi maĭ noroчit în aлeџerea ikoaneлor че iĭ aлkъtȣiesk taвлоȣriлe, шi kȣ atъta este maĭ noroчit în aлeџerea ikoaneлor че aлkъtȣiesk taвлоȣriлe saлe, kȣ kъt ва kȣnoaще maĭ вine înџeлeanta џeneaлoџie a ideiлor, шi kȣ kъt ва щi maĭ вine kȣm eлe se mъritъ între sine, într'ȣn kȣвînt kȣ kъt ва фi maĭ фamiлiarisat kȣ prinчiпeлe metodȣлȣĭ anaлitik.

Anaлisȣл raџionamentȣлȣĭ se kȣвine maĭ mȣлt фiлosoфȣлȣĭ, пентрȣ kare aчest kiп de прочedere se nȣmeще metod фiлosoфik.

Prin miџлokȣл aчestȣĭ metod, resȣindȣse лa oriџina ideiлor, фiлosoфȣл ne deskoпere prinчiпeлe щiinџeлor, шi ne aratъ, isвorȣл komȣn aл tȣtȣлor rъtъчiriлor, metodȣл aчesta iл însȣфлъ, kъnd вrъnd a ne arъta niще ideĭ че nȣ лe aвem ъnkъ, se îngriџaще sъ înчeanъ kȣ noĭ deлa ideiлe че aвem; eл iл лȣmineazъ kъnd, ka sъ ne dea o kȣnoщinцъ esaktъ desпre ȣn лȣkrȣ, are aчeл dȣx sъnъtos шi вȣn, d'a ni'л arъta sȣвt toate фormeлe ȣna dȣпe aлta; în sфîrшit лa aчest metod se sȣпȣne eл, kъnd, înчeпъnd deлa noџiiлe чeлe maĭ simплe ne повъџȣieще dȣxȣл înчetȣл kȣ înчetȣл, ni'л înaлцъ пe nesimџite din reфлekџie în reфлekџie, din adeвър în adeвър пînъ лa isвorȣл лȣminiĭ, шi nȣ ni'л лasъ пînъ kъnd nȣ'л ва фaче sъ гȣste netълmъчita плъчere de a se odixni în sînȣл eвidinџeĭ (înвederъriĭ)

« Чeл kare nȣ kȣnoaще sekretȣл metodȣлȣĭ фiлosoфik, ва пȣtea sъ ne înkъnte kъtъ-ва вreme de ва aвea într'o treaптъ înaлtъ, taлentȣл de a deskrie; însъ ne kȣnoskъnd toate sekreteлe фrȣmosȣлȣĭ, ne ва înфъџiша nȣmaĭ niще modeлe пarџiaлe; пe ȣrmъ sȣntem siлiџĭ a'л лъsa, шi a aлerгa sъ ne îndestȣлъm de плъчeriлe întreџĭ че ne dъ, în prodȣkџiiлe лȣĭ Omer, Virџiлie, Boileau, Racine, Pascal saȣ Montequieu, aлiaнџа лimвiĭ imaџinaџieĭ kȣ a лimвiĭ raџieĭ.» (Laromiguière).

Metodȣл, se вede dȣпe чeлe zise, kъ este maĭ mȣлt фaптъ a natȣriĭ de kъt resȣлtatȣл înвъџъtȣriĭ; întreвȣinџarea фakȣлtъџi-

лor noastre п tribit kȣ sлъвiчiȣnea noastrъ, se цine maĭ mȣлt de disпoziцiiлe natȣraлe de kъt de reгȣлeлe arteĭ; întreвȣinцarea anaлisȣлȣĭ este maĭ mȣлt konsekȣinцa a ȣneĭ nȣ щiĭ kare îndemъnъrĭ фireщĭ de a înцeлeџe îndatъ raпportȣriлe щi a лeгa ideiлe, de kъt rodȣл esпeriinцeĭ. Kȣ toate aчestea, фiind kъ esпeriinцa nȣ este ȣn лȣkrȣ de nesokotit, щi пentrȣ kъ în materia aчeasta ea a xotъrît niщe reгȣлe щi пrinчiпe чe sȣnt фoлositoare a лe kȣnoaщe, щi de kare nȣ пȣtem a ne deпъrta фъrъ a фi sȣпȣщĭ лa rъtъчire, de aчea лe вom щi arъta aчi.

1° Sъ ne пъzim tot d'aȣna de mъrtȣria saȣ̆ doвeziлe simцiriлor. Nȣ kъ doarъ simцiriлe ne amъцesk, пentrȣ kъ eлe ne sȣnt пoвeцiлe чeлe maĭ siгȣre dȣпe kare treвȣe sъ ne лȣъm întrȣ пȣrtarea вieцiĭ noastre; чi пentrȣ kъ, asemenea ȣnor streжĭ kȣ пriвiгere, înщiinцъndȣne kȣ чea maĭ mare kredinцъ de toate чeлe плъkȣte щi neплъkȣte, de toate чeлe вътъмъtoare щi sȣпъrъtoare în oвжeteлe чe ne înkonџiȣrъ, nȣ treвȣe aлe întinde sлȣжвa щi dinkoлo de xotareлe пostȣлȣĭ în kare лe a пreskris înцeлeпчiȣnea Kreatorȣлȣĭ.

2° Armaцĭ înпrotiвa iлȣsiiлor simцiriлor, sъ ne aпъrъm de toate пreжȣdiцiiлe din aфarъ, adikъ sъ nȣ пriimim niчĭ ȣn лȣkrȣ drept adeвъrat, de nȣ'л вom kȣnoaщe maĭ ъntъĭ лъmȣrit kъ este asфeл; sъ nȣ пriimim a treчe drept aksiomъ niчĭ o пroпosiцie пînъ nȣ o вom вedea strълȣчind în toatъ лȣmina eвidienцiĭ (înвederъriĭ); sъ nȣ лeпъdъm nimik în nȣmъrъriлe чe фaчem saȣ̆ în ammъrȣnteлe чe лe лȣъm în чerчetare; sъ nȣ ne întemeiem пe niчĭ o aȣtoritate, de nȣ ne вom înkredinцa de пȣterea eĭ; щi maĭ вîrtos sъ nȣ пriimim niчĭ o datъ фъrъ чerчetare oпiniiлe aлtora orĭ kъt de sokotite щi пreцȣite ar фi.

Kȣ aчest kiп вom пȣtea a ne фeri de пreвenцie, de ȣпiȣrinцъ, de гrъвire, щi de oвiчinȣinцa, kare din nenoroчire e пrea întinsъ, de a înцeлeџe în жȣdikъцiлe noastre maĭ mȣлt de kъt чeea чe ne aratъ înцeлeџerea щi înkredinцarea noastrъ; kȣ kiпȣл aчesta asemenea ne вom фeri щi de înпismȣire, de stъrȣirea în ideieлe гreщite, de aпrinderea dȣxȣлȣĭ щi de фȣrie, щi вom skъпa de пrimeжdioaseлe eфekte aлe aчeлiĭ deщъrtъчiȣneлe чe ne tiraniseazъ щi ne oпreщe de a

мърtѵрisi слобod ръtъчirea saѵ не щiinцa noastръ.

3° Съ îmпърцim fieкare din греѵтъцiле чe ni se înfъцiшazъ în черчetare, în къte ramѵрi se ва пѵtea, ka съ ле авъm în кinzѵire ѵna къte ѵna кѵ toatъ strъшniчia dekare sѵntem кaпaбiлi adikъ съ analisъm maї ъntъiѵ bine пentрѵ noї, ka съ пѵtem analisa bine пentрѵ алцiї. Шi, sпре ачеаsta, съ не siлim a mъna кѵ orindѵiaлъ реfleкцiiле noastre, în че лънd deла обiеkteле челе maї simпле, ka съ не sѵim пе ѵрmъ ла ogradaцie treпtatъ пiнъ ла кѵnoщinцa челор maї komпѵse; съ deosibim кѵ skѵmпъtate amъndoъ înцелеseле че пot съ înfъцiшeze ѵn пrinчiп ekibok; întр'ѵn кѵвînt съ лепъdam oriче konseкѵinцъ че нѵ este natѵраль шi неchesarie.

4° In sfîрщit, съ dоведim tot че аре trebѵinцъ de dovedit, adikъ toate пroпosiцiiле че нѵ sѵnt пriimite saѵ кare нot sѵfferi oareкare греѵtate, шi ka съ не fie tot d'aѵna лъмѵрite dовeziле шi înдѵплікъtoare, съ нѵ întrebѵinцъm niчi ѵn termin ekibok, съ лъмѵрim пе челе че н'aѵ лъмѵрinцъ, съ лепъдъm ачелa че нѵ sѵnt креdinчioase ikoane a ле кѵцetърiлор noastre, шi съ не traцem afaръ кѵвintеле kiar din natѵра лѵкрѵлѵї desпре кare не okkѵпъm.

Шi, ka съ o maї zik o datъ, пretѵtindenї съ не фачем denѵмърърї aшa de komплekte, шi ревiste aшa de цeнерале înkъt съ пѵtem tot d'aѵna a не înkredinцa къ н'am лъsat nimik.

Intр'ѵn кѵвînt, niчї o datъ нѵ вom fi înkredinцaцї desпре ѵn лѵкрѵ daka raцionamentеле (жѵdiкъцiле) noastre нѵ вор fi întemeiate пе пrinчiпe înвederate шi пе ideї bine dedѵse.

Ачеstea sѵnt реgѵлеле челе maї неапърate a ле metodѵлѵї. Нѵ e tot d'aѵna лesne a ле observa; daka slъбiчiѵnea noastръ нѵ не пrea înлesneщe sпре ачеasta, însъ tot este пrea de folos a ле кѵnoaщe шi a ле medita.

« Пatimiле noastre нѵ se afflъ întр'o întърîtare atъt de nekѵrmatъ înкъt съ нѵ не лase къte o datъ niщe норочite zъstъмпѵрї, în вremea кърора se aѵde глasѵл minцiї. Aшa, în ачеste пrецioase momente de тъчере шi de odixнъ, o sekretъ апплekare addѵче пе Om кътре stѵdiѵ, шi începe a кѵцeta assѵпra sineшѵлѵї шi assѵпра tѵtѵлор че îл înkonцѵръ; începe a face niщe siлinцe цeнероase; ве-

de kъ, kȣ totȣʌ deosebit de dobitoaче, toatъ ѳiinца ʌȣĭ e maĭ пresȣs de чeea чe iĭ isbeще simцiriʌe; memoria iĭ addȣчe aminte trekȣtȣʌ, пrebederea iĭ deskide viitorȣʌ, щi пresentȣʌ este sȣbt okiĭ ʌȣĭ, щi aппroпiind пrin kȣцetare aчeste treĭ marĭ eпoxe, îщĭ mъsoarъ tot kȣrsȣʌ bieцiĭ. Atȣnчĭ eʌ se bȣkȣrъ kȣ întreцime de roadeʌe ȣneĭ ѳrȣmoase edȣkaцiĭ, saȣ înчeпe a se kъi пentrȣ kъ a neîngrijit semінцeʌe aniʌor sъĭ чeʌor d'ъntъiȣ. Bede kȣ kȣnщінцъ kъ toate îhbъцъtȣriʌe kȣ kare rъbna sȣпъrъtoare a înbъцъtoriʌor sъĭ iĭ înkъrka memoria era kȣrat niщe temeнȣrĭ aʌe ѳerчiriĭ saʌe, щi kъ aчeea чe iĭ тъпa koпiʌъria, aчeea iĭ пriчinȣieщe akȣm în mijʌokȣʌ karieriĭ bieцiĭ saʌe, щi пʌъчerea щi triȣmѳȣʌ.» (Logique de M. Hauchecorne)

Logique Par M. J.-F. Perrard.

KURIOSUL STRABAГANT

Novela

« Doĭ кавалерi жȣнi, богацi щi де бȣнъ фащiлiе тръю ꙟпреȣнъ ла Фa ренца: нȣщеле лор ера Анселщȣ щi Лотарȣ. Потрiвiрѣ вжрстii, гȣстȣрiлор щi обiчеюрiлор лор, атът ꙟĭ легасеръ ꙟкът лȣщѣ ꙟi нȣщiю чеi доi прiетенi. Анселщȣ щаi галант декът Лотар, ꙟщĭ петречѣ къте одатъ кȣ аморȣл, щi прiетенȣл съȣ кȣ вжнътоарѣ; ꙟсъ тот д'аȣна ера гата, съ'щi ласе аморезеле пентрȣ Лотар, прекȣщ щi ачеста де а ȣiта вжнътоарѣ пентрȣ Анселщȣ.

О персоанъ жȣнъ щi фрȣщоасъ, фъкȣ пе свȣрдаланiкȣл Анселщ съ'ĭ ръщжe iнiща ла лъȣса. атът се роȣi де фрȣщсецеле Кащiллеi ꙟкът хотъръ съ'ĭ чѣръ щъна, Unipѣ ачѣста ера ꙟтрȣ тоате потрiвiтъ. Анселщ ера юбiт де аманта са. Прiетенȣл съȣ Лотар ꙟi адȣсе вестѣ прiiщiрii пърiнцiлор еi. Nȣнта се фъкȣ ꙟдатъ, щi амъндоĭ соцii, фереiчiцi ȣнȣл прiн алтȣл, щȣлцȣщiю чеȣлȣĭ щi лȣi Лотар.

Ꙟн челе д'ънтъю zіле дȣпе нȣн-

тъ, Лотар тот веніа ла прієтенꙋл съꙋ кꙋ обічінꙋіта са фъміліарітате. Де че мерџѣ кꙋ атът візітеле сале се фъчѣ маі раре; деликатꙋл съꙋ прієтешꙋг ꙟл фъчѣ а се теме нꙋ де џелоzіа прієтенꙋлꙋі съꙋ, чі де а нꙋ дещепта рътатѣ лꙋмії, трьінд фоарте фаміліар ші стрънс ꙟн каса ꙋнеі фемеі жꙋне. Анселмꙋ бъгѣ де сѣмъ; ші і се плънсе кꙋ драгосте: zісе лꙋі Лотар къ нічі о датъ нꙋ с'ар фі късъторіт дака ар фі пꙋтꙋт съ превазъ къ ꙟнсꙋртоарѣ са ар фі слъбіт легътꙋріле че ꙟі ꙋнеа: ꙟл рꙋгъ съ віе ла дънсꙋл тот аша де слобод ка маі наінте, ꙟл ꙟнкредінцѣ къ ші ꙟнсꙋші Камілла се ва ꙟнтріста адънк, де ва аффла къ еа есте прічінꙋірѣ саꙋ прічіна ꙋнеі ръчелі аша де крꙋде. Лотар, фъръ а мъртꙋрісі прієтенꙋлꙋі съꙋ адевърателе сале прічіні, ісводі къꙋтъ, спꙋсе, ші сіліт прѣ мꙋлт де Анселм, і се фъгъдꙋі а'ші да не кът ꙟі ва фі кꙋ пꙋтінцъ прієтешꙋгꙋл ші ꙟнцелепчꙋнѣ.

Кътъ ва време трекꙋ асфел Анселм се плънџѣ тот д'аꙋна къ. нꙋ веде дес ші ꙟнадестꙋл пе Лотар, ші Лотар жъртфіа деликатецїі мꙋлцꙋмірѣ атът де дꙋлче інімії сале де а трьі кꙋ Анселм. Ꙟнтр'о zі кънд се преꙋмбла ꙟмпреꙋнъ, прієтенꙋл ꙟл ворбі асфел:

Тꙋ кредzі, фъръ ꙟндоіалъ, скꙋмпꙋл меꙋ Лотар, къ авънд ꙟн флоарѣ вѫрстеі меле о старе маі пресꙋс де доріндцеле меле, о віацъ недетърнатъ ші чінстітъ, о соціе дꙋпе інима мѣ, ші пе чел маі бꙋн, пе чел маі кредінчіос прієтен, требꙋе съ фіꙋ феріческ: десамъгещете; нꙋ сꙋнт нічі де кꙋм: о доріндцъ странів, дешънцатъ, небꙋнъ полте, мъ гонеще дꙋпе ꙋрмъ ші мъ кінꙋеще; мінтѣ мѣ нꙋ поате съ о ꙟнвінгъ, ші жꙋдѣла еі нꙋ мъ ласъ нічі кіар съ о ціꙋ аскꙋнсъ. Ꙟці о дестъінꙋеск, прієтене; аібі мілъ де деліріꙋл меꙋ, ші сокотеще де къ орі требꙋе съ мор, саꙋ съ мі се ꙟмплінѣскъ доріндца ачѣста.

Лотар, ꙟнгріжат де ворбеле ачестѣ, стрънсе кꙋ драгосте мъна лꙋі Анселмꙋ, ші'і фъгъдꙋі де а фаче тоате ка съ'і реадꙋкъ лініщѣ. Аффлъ дар, ꙟі zісе ачеста, каре есте секретꙋл деспре каре м'аш рꙋшіна ꙟнаінтѣ орі кърꙋіа афаръ де тіне, секретꙋл ачеста де каре спънzꙋръ мѣ віацъ: воіꙋ съ ꙟнчерк пе соціа мѣ; воіꙋ съ мъ ассігꙋр къ мъ іꙋбеще, съ щіꙋ дака фъгъдꙋіелеле, ꙟнгріжіріле, довезіле де драгосте, дарꙋріле, тоате сілінцеле че ар черка чінева с'о амъџѣскъ нꙋ 'ар мішка ші стінџі віртꙋтѣ; воіꙋ ꙟнсфѫршіт ка ачѣстъ віртꙋ-

те съ се аффле ꙟптр'о прітежціе фоарте маре, ка съ поатъ съ аівъ ші ꙟмпротівірѣ еі оаре-каре меріт; ші фіінд къ пу купоск пе німенi маі вредпік де а фі жувіт де кът тіне, фіінд къ щіу къ нічі уп муріторю пу ва добжпді пічі о датъ ачеѣ че п'а путут добжпді Лотар, де ачеѣ пе тіне те ам алес пентру ачѣстъ ꙟпчеркаре. Де пу веі путѣ ту съ ꙟвінці пе Камілла, атунчі съ щіі къ сунт сігур къ еа есте пеꙟвінсъ: мъ воїу букура де о ферічіре де о паче пестрьмутатъ каре воїу фі датор пумаі сімціріlор ші гріжілор тале. Іар дака дін пепорочіре ачесте гріжі ці се вор пърѣ къ ꙟці фъгъдуеск оаре-каре ісбжпзі, еу атунчі ꙟмі купоск прієтепул ші кърші воїу фі лініщіт; воїу ста ачі, ші пу воїу мерце ку черкарѣ маі департе. Орі кум ва ꙟнтоарче чінева прічіна, чінстѣ мѣ ар фі ꙟп сігуранцъ, ші воїу ꙟпдестула о доріпцъ че пумаі моартѣ поате съ'мі о стінгъ.

Лотар ста ші се уіта ла дъпсул, ші пу щіа че съі респупзъ; ꙟпсфжршіт ꙟі zісе ку о маре серіосітате. Креде-мъ, прієтене, къ тоате къте ꙟмі zісеші мі се пар о глумъ; де м'аш фі сокотіт къ ꙟмі ворбещі серіос пу те аш фі лъсат съ ісиръвещі, пу те аш фі аскултат пжпъ ачі, ші 'ці аш фі прекурмат лупга кувжптаре. Мі се паре, ꙟптр'адевър къ саў ту пу мъ купощі саў еў пу те купоскў. Ꙟнсъ въz курат къ туещі Анселм, ші къ щіі къ еў сунт Лотар. Аша дар п'ам тревуінцъ а'ці адуче амінте, къ прієтешугул, ачест сімтімент думетезеск каре се чінстеще ку тоате жъртфеле, ку дрепт кувжнт се ръпеще къпд і се фаче о пропосіціе віноватъ. Чере'мі віаца, къ аі дрептул, Ансельмў, ші еў 'ці о воїу да ку тоатъ ініма; дар пу'мі чере о пелеціюіре.

Ансельм, ꙟпгълбепіт ші плекъ капул ꙟп жос. Че фел! zісе Лотар маі ку бълпдеце, адевърате сунт кътe ꙟмі zісеші! вреі ку адевърат съ'ці пуїу еў фемееа ꙟп іспітъ! дар аскултъ, пепорочіте, ту крезі пе Камілла де віртуоасъ, ферічірѣ та стъ ꙟптру а о креде асфел, тот че поате съ'ці уасъ маі біне, тот че пъдъждуещі, тот че дорещі есте с'о веzі, съ те ꙟпкредінцеzі къ еа се ꙟмпротівеще. Се ва ꙟнпотріві пу сунт ла пічі о ꙟпдоіалъ, дар атунчі че веі къщіга маі мулт? Че фолос ꙟці ва адуче ачѣстъ іспітъ ші ꙟпчеркаре кріміналъ! Нічі маі мулт де кът о къпцъ амаръ, адъпкъ ші вечінікъ пентру къ аі ꙟпчерка-

то. Пар чіне о ва щі? ꙟmі веі zі-
че тꙋ. Тꙋ о веі щі, тꙋ каре ꙟці
веі адꙋче амінте пенчетат къ 'ꙟі
аттінс чінстѣ, ші аї окърꙟт,
фъръ прічінъ, пе чѣ маі кꙋратъ
соціе, каре тот д'аꙋна ꙟці ва ꙟм-
пꙋта ачѣста, нꙋ веі маї пꙋтѣ съ
те бꙋкꙋрі де драгостѣ че ва авѣ
еа пентрꙋ тіне, ꙋн глас таїнік
ꙟці ва zіче къ нꙋмаї ещі вреднік
де дънса; тꙋ ꙟн сфꙟршіт, о веі
щі ачѣста, тꙋ кърꙋіа, мꙋстрарѣ
кꙋџетꙋлꙋї ꙟці ва ꙟнвеніна тріст-
ле zіле, ші каре ꙟці веі пꙋтѣ по-
тріві версꙋріле дачестѣ атът де а-
девърате але ꙋнꙋіа дін поецїї ноштрі:

Віноватꙋ 'н zадар фꙋџе,
Ꙟн zадар 'ші аскꙋнде віаца;
Zіоа ноаптѣ таїнік мꙋџе,
Стрігъ сѣра діміцѣца:
« Іпіма'мі кът е кꙋ міне,
« Пъкатꙋл ꙟmі стъ де фацъ,
« Ш'аре мартꙋрї лъngъ сіне.

Воꙋ дар съ'ці zік, дака черꙋл
саꙋ норокꙋл те ар фі фъкꙋт стъ-
пꙟн дециіт песте ꙋн діамант чел
маі фін, але кърꙋіа калітъці ар
фі мꙋлцꙋміт пе тоці, къці 'л
ар фі въzꙋт, дака тоці ꙟнтр'ꙋн
глас ар фі zіс къ прін стрълꙋчі-
рѣ ші къръценіа апеі лꙋї есте атът
де десъвꙟршіт пе кът се поате а
фі натꙋра ачещїї нестімате, ші тꙋ
асеменѣ аі фі авꙋт ачеѣші пърере
деспре дънсꙋл, спꙋне'мі, ар фі
фост атꙋнчї кꙋ мінте съ'ці віе
ꙟн кап фантасіа, съ іеі ачел діа-
мант, съ ші'л пꙋі жос ꙟнтре чіо-
кан ші нъковалъ, ші се ꙟнчепі а те
ꙟнчерка кꙋ тоатъ пꙋтерѣ брацꙋ-
лꙋі съ веzї дака есте, ші аша де
таре пе кът есте де непрецꙋіт, дꙋ-
пе кꙋм zік? Ар фі фост оаре кꙋ
мінте съ'ці пꙋі ші ꙟнфаптъ фан-
тасіа че'ці а веніт? дака піатра
ар фі пꙋтꙋт ста ꙟмпротіва ꙋнеі
ꙟнчеркърі аша де невꙋне, еа н'ар
фі къщігат німік нічі ꙟн прецꙋ,
нічі ꙟн вестѣ ші нꙋмеле че аре,
іар дака с'ар фі спарт, лꙋкрꙋ че
се поате ꙟнтъмпла, н'аї фі пердꙋт
тот? негрешіт, ші пе лънгъ а-
чѣста, стъпꙟнꙋл петреі ар фі
трекꙋт ꙟн окії а тоатъ лꙋмѣ де
ꙋн нерод ші невꙋн. Аша дар,
скꙋмпꙋл меꙋ Анселмꙋ, аффлъ
къ Каміла есте ачел діамант не-
прецꙋіт, атът ꙟн пърерѣ та кът
ші а алтора, ші къ нꙋ е лꙋкрꙋ
кꙋ мінте а'л есꙋпꙋне ꙟнтъмплърії
де а се сдробі, пентрꙋ къ ші де
ва рътънѣ непвінсъ ші не аттін-
съ, прецꙋл еі нꙋ се маі ꙟналцъ,
іар де се ва ꙟнвінџе, сокотеще
де акꙋм че прец маре ва пердѣ
еа, ші кꙟте кꙋвінте веі авѣ але
плънџе ассꙋпра та ꙟнсꙋші, пентрꙋ
къ тꙋ аі фост прічіна пердерії
еі ші а тале ꙟнсꙋші. Іа сѣма ві-
не къ нꙋ есте нестіматъ ꙟн лꙋме

каре съ прецуіаскъ атът кът о фетеа курать, чінстіть ші віртуоасъ, ші къ тоатъ чінстѣ фетеілор стъ ꙟн буна опініе че аре чіне-ва де еле; ші фіінд къ фетеа та аре чѣ маі ꙟналтъ трѣптъ де ꙟнцелепчіуне каре сінгур о куноащі, пентру че веі съ пуі ꙟн кумпъна бънуіелеі ачест адевър? Іа сѣма, пріетене, къ фетеа есте о фіінцъ недесъвжршітъ, къ ꙟн лок де аі пуне ꙟнаінте ставіле ші курсе каре пот с'о факъ а се ꙟмпедека ші а къдеа, дін протівъ тревуе а ле депърта ку гріжъ, ші а куръці друмул еі де орі че педікъ, ка съ поатъ пъші ку ун пас сігур ші лесне кътре десъвжршірѣ че ꙟі ліпсеще, ші каре стъ ꙟн віртуте. Натураліѣтії повестеск къ, Какотул есте ун мікшор анімал че аре пелѣ фоарте албъ, не кът се поате, ші къ вжнъторії ꙟнтребуінцѣзъ о уншелтіре фоарте сігуръ ка съ'л прінзъ. Кънд куноск локул пе унде ел аре обічеіу съ трѣкъ, еі атунчі, ꙟі ꙟнкід друмул ꙟнаінте ку пороіу; пе урмъ ꙟл іау дйне урмъ ші ꙟл гонеск ꙟндрептъндуъ'л кътре локул пороіт; ꙟндатъ че Какотул ажунџе апроапе де тінъ, стъ ꙟн лок ші съ лась съ'л прінзъ маі біне де кът съ трѣкъ прін пороіу, ші съ'ші ꙟнтінезе албѣца че о прецуеще маі мулт де кът лібертатѣ ші віаца. Фетеа чінстітъ есте ун какотѫ, віртутѣ еі е маі албъ де кът пѣоа (зъпадъ). Чел каре воіеще ка еа съ ну'ші пеарзъ віртутѣ, чі съ о пъзѣскъ ка ун лукру скумп, ну тревуе съ се поарте ку дънса ка ку какотул, съ іа сѣма біне де а ну пуне ꙟн друмул еі тіна дърупірілор ші галантеріілор аманцілор стрікъторі. Пентру къ поате, ші ꙟнсуші ші фъръ поате, къ н'аре ꙟн сіне ꙟндестулъ търіе ші віртуте фірѣскъ ка съ рестоарне тоате ставіліле, пе каре тревуе чінева але депърта ші аі нетезі друмул, пуіндуї ꙟнаінте нумаі куръценіа віртуцеі, ші фрумусецѣ че аре ꙟн сіне нумеле чел бун. Фетеа віртуоасъ есте ка о оглíндъ де крістал, лімпеде ші стрълучітоаре, каре се пътѣзъ ші се ꙟнтунекъ ла чѣ маі мікъ суффларе че о аттінџе. Ку фетеа віртуоасъ тревуе съ се поарте чіне-ва ꙟнтокмаі ка ку ніще сфінте моаще, съ о адоаре фъръ съ се о аттінгъ, ꙟн сфжршіт, воіу съ'ці чітез ніще версурі че 'мі веніръ ꙟн мінте, пе каре ле-ам аузіт ꙟнтр'о комедіе модернъ, ші каре се потрівеск прѣ мулт ку ачѣстъ прічінъ. Ун вътжн ꙟнцелепт по-

вѫцхіеще пе татъл зпеі фете де а о ціпеа ретіратъ, ші а о пъzі кѹ гріжъ сѹбт віее; ꙟптре алте ворбе маі zіче ѫпкъ:

Фетееа е ка стікла де фраџедъ, ші ліе;
N'о пѹпеці сѹбт черкаре съ щіці де се сдробеще
К'ачѣста фоарте лесне се поате ꙟптъмпла;
Ші пентрѹ къ се поате ар фі о неродіе
А пѹпе съ сфъръмте, съ спаргъ певѫпеще
Ꙟп лѹкрѹ че пѹ поате маі мѹлт а се 'птрема,
Аша ворбеще лѹмѣ, ші zъѹ аре дрептате,
Къчі дака сѹпт Dапае ꙟпкісе аппърате,
Ші плоі де аѹр ꙟпсъ се 'птъмплъ а вѹра.

Везі Апселмѹ къ еѹ пѹ'ці ворбеск де кът чеѣ че ещі дотор ціе ꙟпсѹмі ші фетеeі тале, кът пентрѹ міне, мъ ферескъ а'ці адѹче амінте чеѣ че ꙟмі ещі датор; ачѣста 'ціо ва аръта прієтешѹгѹл ші мъ ва скѹті де мъхпірѣ атът де сімціtоаре ші дѹреросъ де а фаче пе прієтепѹл меѹ а се рѹшіпа.

Апселмѹ, аскѹлта ꙟптр'о адѫпкъ тъчере, ші стътѹ' мѹлт пѫпъ съ ръспѹпzъ. Ꙟп сфѫршіт кѹ ѹп глас слав ші фоарте тріст zісе: Лотар, п'ам де кът о сінгѹръ ворбъ ла кѹвінтеле тале: еѹ сѹпт болпав ші сігѹр д'атѹрі де боала ачеаста, де пѹ веі алерга тѹ спре тъмъдѹірѣ мѣ. Віртѹтѣ ші ꙟпцелепчѹпѣ та 'ші аѹ фъкѹт даторіа, дар сокотеще ші везі пѹ кѹм ва прієтешѹгѹл тъѹ ва авѣ вре о мѹстраре де кѹџет, къпд деспъдъждѹіт де а пѹтѣ добѫпді деда тіпе ачеѣ че воіеск, ачеѣ де каре ам атъта требѹінцъ, мъ воіѹ дѹче а о чере ла алтѹл, мъ воіѹ дѹче а'ші ꙟкредінца поате ѹпѹі віклѣп, ѹпѹі тръдътор чінстѣ мѣ, чінстѣ Камілеі, одіхпа мѣ, ферічірѣ мѣ. Сѹпт хотърѫт ла ачѣста, ші тѹ поці съ мъ аперi, лъсъпдѹте къте ва мінѹте дѹпе слъбічѹпѣ ші пебѹпіа мѣ. Ꙟці фъгъдѹеск, ꙟці жѹр къ о сінгѹръ ꙟпчеркаре дін партеꙟці ꙟмі ва фі дестѹл. Каміла пѹ се ва сѹппѹпе ла ісвірѣ чеѣ д'ѫптѫю, ші еѹ пѹ'ці воіѹ маі чере пімік, фііпд ліпіщіт пентрѹ тот д'аѹпа.

Лотар, ꙟпгріжат де гѫпдѹл лѹі Апселм де а се ꙟпдрепта ла алтѹл, ꙟші фъкѹ' хотърѫрѣ ꙟпдатъ. Фоарте біне, дака е аша, респѹпсе ел; фііпд къ віртѹтѣ, бѹпѫптѫа, рѹшіпѣ, деліката цѣ п'аѹ пічі

о нꙋтере ассꙋпра дꙋхꙋлꙋї тъꙋ, ам
хотържт ші еꙋ съ нꙋ маї аскꙋлт
німік де кът прієтешꙋгꙋл, ші тъ
ꙟнсоцеск кꙋ делірꙋл ші фантазіа
та. Nꙋ ꙟнсърчіна пе німені кꙋ
слꙋжба пентрꙋ каре т'аї алес;
ꙟці фъгъдꙋіеск а о ꙟмпліні. Ла
ворбеле ачестѣ Анселмꙋ се арꙋнкъ
де гжтꙋл лꙋї, ꙟл стрънџе ꙟн бра
це, ꙟї мꙋлцꙋмеще плін де бꙋкꙋріе,
ші ꙟл роагъ, ꙟл сілеще ка съ ꙟн-
чѣпъ ꙟндатъ де а доазі а се фа-
че аманꙋтꙋл невестіі лꙋї. De'ці ва
требꙋі, зісе ел, мꙋзіканці, сере-
наде, ші поате ші дарꙋрі, ꙟцꙋ воѭ
да спре ачѣста орі кът вані ꙟці
ва требꙋі. De нꙋ веі авѣ време
съ фачі версꙋрі, каре ар фі прѣ
детребꙋінцъ спре ачѣста, ле воѭ
фаче еꙋ прієтене, ші поці фі сі-
гꙋр къ'мі воѭ пꙋне тоатъ сілін-
ца а ле фаче де мінꙋне. Лотар
пріімі тоате, ші пътрꙋнс де о
мілъ дꙋріоасъ деспре смінтірѣ
лꙋї Анселм, ꙟї фъгъдꙋі съ мѣр-
гъ съ прънзѣскъ ла дънсꙋл адоа-
зі.

Фꙋ пріміт де Камілла кꙋ а-
чѣ фаміліарітате слободъ че віне
дін невіновъціе. Анселм авꙋ се
скꙋлъ дела масъ, ші се грьбі а
спꙋне къ аре пꙋцінъ трѣбъ, ші е-
ші кꙋ грабъ плін де о бꙋкꙋріе не-
спꙋсъ къ се ꙟнвреднічі се вазъ
сінгꙋрі пе Лотар кꙋ фемеіа са.
Ел ꙟнсъ ꙟнтребꙋінцъ времѣ ачѣ-
ста а ворбі Каміллеї деспре бър-
батꙋл съꙋ, деспре драгостѣ ꙋнꙋѭ
кътре алтꙋл, деспре феричірѣ че о
късъторіе бꙋнъ адꙋче ꙟн доъ і-
німі віртꙋоасе. Камілла ера де
нърерѣ лꙋї, ші ачѣстъ плъкꙋтъ
конверсаціе се прелꙋнџі кътре ва
чѣсꙋрі, дꙋпе каре Лотар ꙟші лꙋъ
зіоа бꙋнъ ші еші. Анселм, ꙟл
аштепта ꙟн ꙋліцъ: Еі біне! зісе ел
ꙟн датъ че ꙟл зърі, фъкꙋт'аі че-
ва ꙟнаінтърі? 'ці аї фъкꙋт декла-
раціа? 'ці а пріміт'о еа біне саꙋ
ръꙋ? Nꙋ пꙋтꙋѭ, респꙋнсе Ан-
селм съ мъ есплік де фрꙋнцъ ла
ꙟнтълнірѣ д'ънтъѭ, ꙟнсъ ам лꙋат
лꙋкрꙋ пе департе, а ꙟ прегътіт
лꙋкрꙋріле, ші пъдъждꙋіеск песте
пꙋцін съ почѭ а'ці да о сокотѣлъ
маї ꙟндестꙋлътоаре. Че съ фа-
чем, зісе Анселм, ребдаре! дар поці
съ фіі сігꙋр къ еꙋ дін парте'мі
тъ воѭ сілі ꙟнтрꙋ тоате ші нꙋ
воѭ ненгріжі німік; ꙟн тоате зі-
леле ꙟці воѭ ꙟнлесні а те аффла
сінгꙋр кꙋ неваста мѣ, фъръ съ
поатъ еа а се аппъра де ачѣста.

Кꙋ адевърат ачесте ꙟнтълнірі се
фъкꙋръ неконтеніт ꙟн време де
доъ съптъмъні. Лотар нꙋ ісбꙋ-
ті німік, дар ꙟнчепꙋ а се теме ші а
се ферi де дънселе; фрꙋмꙋсецѣ,
дꙋхꙋл, амабілітатѣ мінꙋнатъ Ка-
міллеї ꙟл да де шіре маї дін наін-

те а фуџі ші а се апъра де прітежціе. Ꙟчепу къ маі маре грі-жъ ші грабъ а тот спуне луі Анселм къ тоате сілінцеле ꙟі сунт zадарніче ші къ съ ласе ачѣстъ ꙟнчеркаре жос къчі ну е нічі о пъдежде, ші съ се одіхнѣскъ; къ ꙟнлок де аі да вре ун семн де пріімірѣ куртеі сале, Катілла 'л аменінцат къ ꙟі ва ꙟнкіде каса ші къ ꙟнсуші ва спуне ачѣстъ ꙟнчеркаре крімінал луі Анселму. Фоарте біне, респунсе ачеста, дар ту пънъ акум н'аі фъкут німік маі мулт де кът аі ворбі, е времѣ съ ꙟнчепі ші ку дарурі; ші челе маі круде феме ну се пот ꙟмпотріві ла ачѣста. Іатъ патру міі скудzі де аур, пе каре те рог съ'і ꙟнтребуінцеzі ꙟн діаманте, нестімате, галантерії, спре а'ле фаче дарурі Катіллеі. Лотар ꙟі аратъ къ прѣ мулт абуz фаче ку пріімірѣ ші комплачевца луі, къ ачесте міжлоаче рушіноасе ꙟі десплак. Анселму ꙟі фъгъдуі къ де ва ꙟнтребуінца ел ші ачест міжлок, ну'л ва маі сілі съ маі факъ німік, ші ꙟл ва лъса ꙟн паче. Лотар ꙟаръ ку тоате къ се остеніce де а'л тот амъџі, хотъръ съ'л маі амъџѣскъ ші астъ датъ.

Ꙟн сфжршіт дупе кътева zіле' ешінд дела о ꙟнтреворбіре че авусесе ку Катілла, Лотар спусе пріетенулуі съу къ с'а ꙟнчеркат ші ку дарурі, дар ачестѣ аў ад-дус ꙟнтр'о маре супъраре ші куръ пе кредінчіоаса луі соціе каре а ꙟнчепут аі zіче: корруптор, віклѣн, перушінат, нечінстіт, къ інтръ ку асфел де гжнд ꙟн каса пріетенулуі съу, къ 'іа арътат чел маі дупе урмъ деспрец ші къ ел есте хотържт а ну се маі ꙟнфъціша ꙟнаінтѣ еі. Анселм, 'л аскулта ку ун аер тріст ші нетуледуміт. Ах! Лотаре, Лотаре! zісе ел, кът де пуцін те аръці вреднік де ꙟнкредзъторул меў пріетешуг! еў тоате ле ам възут, тоате ле ам аудіт; къчі тот д'ауна м'ам аффлат аскунс ꙟн кабінетул вечін де салонул невестеі меле. Нічі о ворбъ дін асте къте ꙟмі спуі ну іаі zіс; ші дупе тонул ші кіпул че в'ам възут ꙟмпреунъ, дін напоречіре сунт прѣ сігур къ ту нічі о датъ ну ꙟі веі ворбі деспре амор.

Съпърат къ съ възу сурпрінс къ мінте, Лотар мъртурісі, ну фъръ оаре-каре рушіне, ачеѣ че ну путѣ съ маі аскундъ, ші'і фъгъдуі де а се цінѣ де кувжнт, ші де а съвжрші астъ датъ ачеѣ че ꙟі черѣ Анселм ку атъта стъруіре. Ачеста ꙟл фъку съ се журе, ші ка съі дѣ акум маі мулте ꙟнлесніре де кът алтъ датъ, се префъку къ аре ніще трѣбі грабніче

кѫре ꙟл сілеск съ тѣргъ а петрече оᵗ ziле ла о рꙋдъ а лꙋї ла царъ. Авѫ маре грїжъ, ла порнірѣ са де а рекоманда Камілеї, ка съ пріїмѣскъ ꙟнтоктаї ка ꙟн фіінца са, візітеле прієтенꙋлꙋї съꙋ; ші кꙋ тоате кꙋвінтеле соціеї сале, еа стърꙋї ка ꙟн тоате ziлеле Лотар съ віе съ прънzѣскъ кꙋ дънса, ші съ нꙋ се десліпѣскъ нічї де кꙋм дін касъ:

О тікълоасе невꙋне! непорочіте връжмаш ал тъꙋ ꙟнсꙋші! че'цї каꙋцї тꙋ? че вреї съ фачї? ꙟнчетѣzъ де а'цї маї да хрꙋмꙋл кінꙋлꙋї спре а те фаче ꙋнеалтітор непорочірілор тале! опреще, кът тот маї е време. Тꙋ ещї ꙟвіт, адорат де чѣ маї амабілъ дін соції; віртꙋтѣ нꙋ маї ші тꙋ домнещї ꙟн ініма еї нєвіноватъ; ꙋн тжнър ші кредінчіос прієтен се гжндеще нꙋ маї ла тіне ла ферічірѣ та; норокꙋл сѣтъне къ ꙟї плаче а те ꙟнвꙋїба кꙋ харꙋріле сале, ші нꙋ'цї чере німік де кът съ щїї а те бꙋкꙋра де еле ші а ръбда ачѣстъ феричіре; ші ачѣстъ феричіре те остенеще, те апасъ! ші тꙋ ꙟцї ꙟнтревꙋінцеzї ка съ о дърапенї, тоате гріжіле, тот дꙋхꙋл, тоатъ істечꙋнѣ, тоате факꙋлтъціле сꙋффлетꙋлꙋї тъꙋ! ліпіщіт стънжн песте о комоаръ недешъртат де шъдꙋцꙋмірі, де феріч'ре, тꙋ о астꙋпі кꙋ ꙟнсꙋші мънііле тале, ші ꙟцї сапі лънгъ дънса чѣ маї грозавъ ржпъ!

Ꙟн алтъ алоа zi, дꙋпе порнірєа лꙋї Анселмꙋ, Лотар вені ла Камілла, дар нꙋ о аффлъ сінгꙋръ. Уна дін фемеіле еї нꙋміть Леонелла, пріїмісе дела стъпжнъ-са порꙋнка секретъ де а се аффла неконтеніт ꙟн салон: Пꙋртарѣ ачѣста че о аміра Лотар, феліꙋл де стрімторарє че ꙟл фъчѣ ка съ ꙟнчерче; калітъціле, фрꙋмꙋсеціле челе нꙋоъ че дескоперѣ ел фъръ ꙟнчетаре ꙟн Камілла, тоате хрънѣа, тоате крещѣ о патімъ че Лотар о прічепꙋ ші о кꙋноскꙋ прѣ тържіꙋ. Нꙋ маї ера време съ о стінгъ; възꙋ ачѣста кꙋ гроазъ, воі съ фꙋгъ, ші нꙋмаї авѣ пꙋтере, ші хітънд де о датъ ші віртꙋте, ші прієтешꙋг, ші чінсте, ꙟнтр'ꙋн момент кънд Леонелла ешісе афаръ, каде ла пічіоареле Каміллеї, ꙟї фаче деотъїнꙋірѣ аморꙋлꙋї съꙋ, кꙋ о тꙋрбꙋраре, кꙋ о стрънꙋтаре, каре доведѣ о патімъ ші сілъ фоарте мꙋлтъ. Камілла сꙋпра-пріисъ, се скоалъ, аꙋнкъ ассꙋпра лꙋї Лотар ꙋн окꙋ деспрецꙋітор, ші інтръ ꙟн аппартаментꙋл съꙋ.

Еа се гжндї маторещe ла чѣ че требꙋе съ факъ. Дꙋпъ порꙋнчіле ꙟнтр'адінс а ле лꙋї Анселм, некꙋтеzънд съ ꙟнкіzъ ꙋша лꙋї Лотар, ꙟндатъ сѣра скрісе білетꙋл ꙋрмътоар! ла бърбатꙋл съꙋ ші ꙟл трімісе кꙋ ом ꙟнтр'адінс.

« ꙟкредірѢ че аї врꙋт съ'мі а-
« ръці лъсъндꙋмъ сігꙋръ ꙟн ка-
« са дꙋмітале маї мꙋлт ꙟмі ад-
« дꙋче мѫхніре де кът чінсте. Da-
« ка есте съ маі zъбовещі, ꙟці чер
« воіеа ші те рог съ мъ лаші а
« мъ траџе ла пърінцїї меї пѫнъ
« те веї ꙟнтꙋрна. Аколо чел пꙋ-
« цін воіꙋ пꙋтѢ а мъ оккꙋпа сло-
« бодъ ꙟнтрꙋ драгостѢ че ам пен-
« трꙋ дꙋмнѢта, ші ꙟнтрꙋ аде-
« върата ꙟнтрістаре че ꙟмі прі-
« чінꙋіеще ліпса дꙋмітале. Кон-
« версаціа ачѢста деспре сімті-
« ментеле меле, сѢмънъ къ фаче
« пе прїетенꙋл дꙋмітале съ моа-
« ръ де ꙋрѫт; пентрꙋ къ вѣz къ'ї
« плаче маі мꙋлт съ'мі ворбѢскъ
« деспре сіне ші деспре пърѣріле
« сале. АчѢстъ пꙋцінъ непотрі-
« віре ꙟнтре сімтіментеле ноастре
« фаче ка съ фіе прѢ тревꙋінчі-
« оасъ, ачі фіінца дꙋмітале.»

Анселмꙋ се ꙟмплꙋ де бꙋкꙋріе
прїїмінд ачѢстъ скрісоаре; нꙋ се
маі ꙟндоі къ прїетенꙋл съꙋ нꙋ
с'а цінꙋт де кꙋвѫнт, ші фъкꙋ ре-
спꙋнсꙋл ꙟн пꙋціне кꙋвінте фемеей
сале, ка нꙋ каре кꙋмва съ се дꙋ-
къ ла пърінцїї съї, пентрꙋ къ ел
нꙋсте кꙋрънд есте съ се ꙟнтоарне
а касъ. Респꙋнсꙋл ачеста, ші маї
вѫртос тъчерѢ ачесꙋпра челор че
скрісесе еа, пꙋсеръ ꙟн мірare пе
Камілла ші ꙟї деспъкꙋръ. Хо-
търѫ съ'аштепте пе бърбатꙋл съꙋ,
фъръ а се пꙋтеа ші а'л сілі, ші
фоарте сігꙋръ деспре сіне, фоар-
те ꙟнкредінцатъ къ віртꙋтѢ н'аре
нічі о датъ тревꙋінцъ де а фꙋџі,
ꙟші ꙋрма пꙋртарѢ са ші прііміа
пе Лотар.

Ачеста а кърꙋіа ꙟнфлъкърат
патімъ крещѢ дін прічіна ꙟмпро-
тівірії, нꙋмаі ера ꙟн старе а се стъ-
пѫні, ꙟнчепꙋ съ віе маі кꙋ стъ-
рꙋіре ла Камілла, нꙋ перде нічі
о zі, нічі нꙋ мінꙋт, ꙟнтребꙋін-
цъ тоате міжлоачеле де а аттінџе,
де аддꙋче ла міль пе ачѢ чеіꙋ-
біа, ші ажꙋтат де граціа де ам-
мабілітатѢ са фірѢскъ, де стра-
ваганца лꙋї Анселмꙋ че ꙟші пре-
лꙋнџѢ ꙟнтр'адінс депъртарѢ са, де
време каре ꙟн амор фаче съ ѣрте
чіне-ва адоі zі ачѢ де каре се сꙋ-
пърасе декꙋсеара, zърі ꙟн сфѫр-
шіт, дескоперї къ віртꙋоаса, страш-
ніка Камілла ꙟнчепѢ а шовъі. Ꙟн
датъ ел нꙋ перде врѣмѢ, ꙟші ꙟн-
доіеще сілінціле, черꙋ, гребеще, се
роагъ, варсъ лакръме сінчере,
аштѢптъ, плъндеще, ꙟші ꙟнлеснеще
оккаzії, ꙟші аддꙋче моменте фа-
ворабіле, каре дін пас ꙟн пас не-
сте орї че ставілъ, ꙟнаінтѢzъ дін
ісбѫндъ, ꙟн ісбѫндъ, се фереще
ка съ нꙋ'ї лаце німені де сѢмъ а-
чѢ че добѫндеще, профітъ, се
пъzеще дін ноꙋ, нꙋ се опреще

нічі де кѫт ꙟн вірѫінцеле сале, ші сфѫрша а тріѫмфа ші а добѫнді пе Каміла.

Чіне ар фі сокотіт'о де Каміла? чіне ар фі zіс'о де Лотар? Атѫнчі ера нѫскѫці віртѫоші, нічі о датъ вре о кѫцетаре віноватъ н'ар фі кѫртат ачесте сѫфлете кѫрате, дака пеѫніа лѫі Лотар нѫ де ар фі сіліт ꙟнтоате zілеле а се аппропіа ші маі мѫлт де о прішеждіе неапъратъ, а о деспреціѫі, а се сокоті ферічіте ꙟнтр'ънса, ші а нѫ о ведѣ де кът ꙟн моментѫл перірії.

Анселмѫ се ꙟнтѫрнъ акасъ, ші гріжа лѫі чѣ д'ънтъю фѫ д'а алерга ла Лотар. Ачеста аскѫнzъндѫ'ші кът пѫтѣ ші тѫрбѫрарѣ ші рѫшінеа, ꙟі zісе прієтене, поці съ фіі ꙟндестѫлат акѫм; тоате сіліинцеле ам ꙟнтребѫінцат кѫ Каміла, ші тоате мѣжлоачеле кѫ каре се поате слѫжі аморѫл, ші дѫпе че н'ам вѫzѫт прада нѫжнікї еі, ꙟн сфѫршіт а ꙟнчепѫт а мъ депърта кѫ батжокѫра. Nѫ мъ ꙟнтреба съ'ці спѫю алте амърѫнте, къчі ар фі ѫміліtoаре пентрѫ міне: іа'ці ꙟнапоі діамантеле, ші вѫкѫръте ꙟн паче де ферічірѣ че тѫ нѫ'ці о сімці ꙟндестѫл, де а авѣ чѣ маі амабілъ ші чѣ маі віртѫоасъ фемее.

Ꙟн кънтат де ачѣстъ повестіре. Анселмѫ ꙟмбръціші де маі мѫлте орі, сърѫтъ, стрънсе ла пентѫл съѫ пе ачест кредінчіос прієтен, каре дѫпе zіса лѫі, ꙟі фъкѫсе чѣ маі ꙟнсемнътоаре ші ꙟндаторітоаре слѫжбъ. Ꙟнсъ маі адаогъ ел, кѫ рѫгъчюне, те рог ѫубітѫл меѫ, съ нѫ ꙟнчетеzі де а маі вені ла міне, віно фръціоаре тот аша де дес ꙟнтокмаі кѫт веніаі ꙟн лінса мѣ, ші аратъ фемеії меле ачелеші хорінце де а сѫспіна, де а о пріві кѫ драгосте, де а авѣ ꙟнсфѫршіт аерѫл къ тот еші ꙟнаморат де дънса, ші де а кънта съ те аскѫнzі де міне. Ꙟн пѫнтѫл ачеста дін ѫрмъ еѫ ꙟці вою слѫжі кѫ о міннѫнатъ ꙟндемънаре; тѫ сімці кът есте де требѫінчіоасъ ачеаста ка съ нѫ бънѫеаскъ еа превфачерѣ тікълѫітъ ꙟнтре ноі. Лотар плекъндѫ окії ꙟн жос, търтѫрісі къ ел авѣ дрептате.

Кътъ ва време трекѫ асфел, фъръ ка норочіцii амандоі съ аібъ мѫлтъ греѫтате де амъцї ѫн бърбат каре сінгѫр се да ꙟнтрѫ ачеста кѫ атѫта гріжъ. Каміла, віновата Каміла, фѫсесе сіліть съ баце ꙟн таінеле сале пе Леонела пе ѫна дін фетееле сале че еа о юбіа маі мѫлт, ші кѫ каре кресkѫсе ꙟн преѫнъ ла пърінці, ші о адѫсе кѫ сіне ꙟнтрѫ късъторіа са. Леонела ꙟнцелѣнтъ нѫнъ атѫнчі,

дар стінтіндусе дупе есемплу стъпжнеі сії, ну ѫнтързіе а о іміта. Ѫн лать авꙋ ші еа ун амант ка ші дънса; ші немаі сфііндусе німік ѫн време че авꙋ тайнеле Каміллеі, кутезъ а'ші аддуче поантѣ амантул пжнъ ѫн камера са. Камілла аффлъ ші фу сілітъ а ѫнгъдуі ачѣста обрътзнічіе. Віна са, каре о фъчѣ съ сімцъ, къ еа ѫші пердусе тот дрептул ші ѫнсуші кътре респектул оаменілор съі, о аддучѣ адесѣ ѫнтру умілінцъ де а се фаче компліче ші а ѫнлесні пе камеріста са, а о аскунде пе дънса де чеіалалці, саꙋ а о фаче а'ші аскунде амантул ла венірѣ ші ешірѣ луі. Ачѣста есте о педѣнсъ страшнікъ ші дреаптъ де каре ну поате скъпа фемееа че се пітічеще ші се ѫнтінѣзъ ѫнтру преа-курвіе.

Лотар ну куноща інтріціле Леонеллеі. Ѫнтр'о зі кънд ащепта ел ѫн ресвърсатул зіорілор лънгъ каса луі Анселмꙋ, зъреще ун омꙋ лъсъндусе ѫн жос дупе уна дін ферестреле аппартаментулуі Каміллеі. Турбурат, фуріос, ну се маі ѫндоі къ ачеста ну есте ун рівал, ші къ Камілла ѫл амъцеще ші пе ел дупе кум амъцеще ші пе бърбатул съꙋ; ѫнзадар се ю дупе жунеле ачеста, кꙋчі ел ѫндатъ с'а ші фъкут невъзут дін окії луі. Фъръ а се маі гжнді фъръ а мъжудіка, непорочітул Лотар орбіт де турбарѣ џелозіеі, ші аргънд де ресбунаре ѫмпротіва Каміллеі, алеаргъ ѫндатъ ла Анселмꙋ, ші ѫл дещеаптъ 'лізі де дімінеацъ дін сомнꙋ: Аффлъ: ѫі зіче прієтене, къ де маі мулте зіле мъ луптꙋ ку міне ненутънд съ хотъръск а'џі спуне ачеа че ну есте нічі ку путінцъ нічі дрепт де а'џі о аскунде Камілла, нумаі е Камілла, слъвічюнеа еі н'а путут а се маі ѫмпротіві ѫнчеркърії ші іспітеі фоарте лунџі, ѫнтру каре ам пус'о. С'а супус ѫн сфжршіт, ші 'мі а фъгъдуіт а се ѫнтълні ку міне ла чеа дъінтъю деспъртаре а та дін касъ. Префъ-те къ ещі унде ва ла царъ віно ѫнапоі пе тайнъ ші аскундетꙋ ѫн кавінетул де гардеробъ, унде 'мі а фъгъдуіт а мъ пріімі. Асфел те веі ѫнкредінца деспре віна еі, ші веі фаче че веі вреа.

Біетул Анселмꙋ ремасе ѫнмърмꙋріт, ѫнгълбіні ші ѫнчепу а тремура ла ачеастъ весте неащептатъ, пентру къ кредеа ку реліціосітате къ Камілла есте маі пресус ші вінгътоаре деспре тоате префъкутеле аттаче а ле луі Лотар. Ремасе мулть време ку окії ѫнфінці ѫн пъмжнт, нетішкат ші тъкут, ѫн сфжршіт ѫнчепу а ворбі: ту те аі пуртат ѫнтокмаі дупе кум а-

щептат хьда прієтешугул тьу, ші прin урmаре воія аскулата сфътул чи ԥmі даі. Фъ чеѢ че сокотещі де кувіінцъ ші maі вжртос пьстрѢzъ таіна уnеі ԥnтъмплърі аша де неащептате. Лотар ԥі фъгъдуі, ші ԥnдатъ кум се деnъртъ, се кьі фоарте amар де тоате кьте фуріа луі ԥл ԥmпінсесе а фаче. Amорул ші ԥnчепусе а віреі ресімтіментул луі. Deспъдъждуіт пентру че съ дѢ ԥn mъініле уnуі върбат ԥnтьржтат ла чінстѢ са о ресбуnаре че о ар фі пут ел фаче ԥnтр'алт кіп maі пуцін круд, nу аффлъ алт mіжлок де ԥnбуnътъціре де кът а дескоnері Каmіллеі пъууніа са ші соарта че о ащѢптъ; ші фіінд къ авѢ тоатъ ԥnдеснірѢ де а о ведѢ пе аскунс, се дусе ԥnсуші ԥn ачѢ zі ла дънса. Ea кум ԥл възу, ԥі zісе: драгул меу Лотар, nу щії че mжхпіре ат кіре ԥmі роаде inima, ші въз къ ԥnтр'о zі о съ се спаргъ ԥn пептул меу. Обръзnічіа Леонеллеі а трекут песте хотаре; ԥn тоате nопціле ԥmі аддуче ԥn касъ уn галант аmорez ал съу ші ԥл ціnе ачі ку дънса пжnъ ԥn zіо, сокотеще ԥn че прімеждіе mі се аффлъ чінстѢ, ші че nу ар путѢ zіче лумѢ че ԥл веде ешінд дін каса mѢ пе о време фоарте въnътъ. ԥnсъ чеѢ че mъ роаде maі мулт, чеѢ че ԥmі овосеще суффлетул, есте къ nу почу nічі с'о гоnеск nічі с'о черт; пентру къ дін zіоа кьnд а ажунс а щі таіnеле поастре, 'mі е гура ԥnкісъ ассупра інтрецій еі, ші мулт mъ тем съ nу не аддукъ ачѢста вре о катастрофъ. Ла челе дъnтъю кувінте але Каmіллеі, Лотар крезу' къ ачѢста ва фі вре о mещешуціре ка съ'л факъ а креде къ омул пе каре ел ԥл възусе ешінд, ера веnіт пентру Леонелла, ші nу пентру дънса; ԥnсъ кьnд о възу' плъnгъnд, деспъдъждуітъ ші черъnдуі ажутор с'о скоацъ дін ачѢстъ прімеждіе, куnоску' ԥn сфжршіт адевърул, каре крескy' акум ші maі мулт къіnца ші аmестекул луі. Ку тоате ачестѢ, респуnсе Каmіллеі съ nу се maі mжхпѢскъ, къ ва аффла ел mіжлок де а ԥnфрьnа обръзnічіа Леонеллеі. Dуnе ачѢста, ԥі дескоnері чеѢ че ԥn ковжршірѢ уnеі цeлосії nебуnе, спусе луі Анселму, ші комплотул че урzісеръ ԥn прехнъ ку бърбатул еі съ се аскунзъ ԥn кабіnетул де гардіробъ, де уnде се поатъ ведѢ некредінца еі. ԥі черу' іертъчуnе де ачѢстъ небуnіе, ші не урmъ поваць кум съ о дрѢгъ, ші кум съ ясъ дін прімеждіа ԥn каре ԥл бъгасе а са фаталъ некібzуіре. Каmілла ла ԥnчепут се спъіmъn-

тъ̆ де дестъіпвірѣ че ꙟі фъкꙋ Лотар, ші ꙟчепꙋ' аі ꙟпꙋта кꙋ ꙋп неказ пліп де драгосте о аветепѣ вънъкалъ деспре дъпса, ші маі мꙋлт фапта дꙋі чѣ некізгіітъ. Ѧпсъ фемееа авѣпд дꙋхꙋл маі гата де кът бърбатꙋл атът спре біпе кът ші спре ръꙋ, дꙋх каре ꙟі ліпсеще кънд ва съ се гъпдѣскъ маі маторесще, Камілла аффлъ ꙟпдатъ міжлокꙋл де а дреце о грешалъ атът де грѣ ші прімеждіоасъ. Зісе дꙋі Лотар съ факъ асфел кът Апселмꙋ съ се аскꙋпзъ алоа зі ꙟптокмаі дꙋпе кꙋм се ворвісеръ, пептрꙋ къ пъдъждꙋіещя съ факъ кꙋм ꙟпсꙋші ачѣстъ іспітъ, съ де ꙗсъ ꙟп фолос ла аморꙋл лор, ші съ де ꙟплеспѣскъ де ачі ꙟпаіпте тоате ꙟптъмпіріле фъръ пічі о гріжъ. Ші ꙟі аскꙋпсе тот плапꙋл съꙋ, дер ꙟі зісе ка ꙟп времѣ кънд Апселм се ва аффла аскꙋпс спре пъпдіре, еа съ фіе гата а вепі ꙟп касъ кънд ꙟл ва кієма Леопелла, ші съ'ші ꙗ сѣма а респꙋпде ла тоате къте ꙟл ва ꙟптреба еа, фъръ а се сфіі де пімік щіінд къ бърбатꙋл съꙋ аскꙋлтъ. Ѧп задар о рꙋгъ ші о зорі Лотар де аі десдꙋші че аре де гънд съ факъ, ка съ щіе ші еа а лꙋкра кꙋ маі мꙋлтъ кібзꙋіре ші сігꙋрапцъ, къчі Камілла се търдіні пꙋмаі аі репета къ еа п'аре маі мꙋлт пічі съ щіе пічі съ факъ де кът съ респꙋпзъ ла ꙟптребъріле че ꙟі ва фаче.

Ѧп времѣ ачѣста трістꙋл Апселмꙋ, дꙋпд де щіре де кꙋгетара фетеі сале къ се гътеще съ порпѣскъ алоа зі ла царъ ла ꙋп прієтеп ал съꙋ, кꙋм се фъкꙋ' зіоа се префъкꙋ' къ порпеще, ші прінтр'о портіцъ аскꙋпсъ вепі ꙟпапої ші пе фꙋріш се аскꙋпсе ꙟп кабіпетꙋл де гардіробъ че ера ліпіт кꙋ кабіпетꙋл Каміллеі. Ачѣста аꙋзи че ꙟл щіа ачі, се преꙟмбла ꙟп камера са кꙋ паші марі, се префъчѣ тꙋрбꙋратъ, се опріа ꙟп лок, охта ші ворбіа сінгꙋръ. Апселм, авіа ресꙋффлъпд, сгъіа окії ші ціпта ꙋрекіле, ші пꙋ пердѣ діп ведере пічі чѣ маі мікъ мішкаре а фетеі сале, пꙋі скъпа пічі чѣ маі мікъ ворбъ че зічѣ еа. Де о датъ, кꙋ ꙋп глас пліп де мішкаре ші де неказ, Камілла кіемъ пе Леопелла; дꙋте кꙋрънд, ꙟі зісе, ші адꙋо'мі стілетꙋл бърбатꙋлꙋі меꙋ. Стілетꙋл! респꙋпсе камеріста, вай де міпе Кокопіцъ! че вреі съ фачі кꙋ ел? — Нꙋ мъ 'птреба маі мꙋлт, ші мъ аскꙋлтъ че ꙟці зік; ачꙋм кꙋрънд!. Леопелла адꙋсе стілетꙋл. Камілла ꙟл смъпчі кꙋ грабъ, ꙟл скоасе, ꙟі черкъ вързфꙋл, ші ꙟл аскꙋпсе сꙋбт хаінъ.

Пе хртъ кътъпк ла Леопелла кх ніце окі паіні де тжпіе, аскхлтъ, ді zісе, ч'а въzхт дп міне, ші дпвхртарѣ мѣ, пержшіпацій ші віклепіі окі аі лхі Лотар, де'ші а лхат обръzпічіа а'мі дескопері віповата са доріпцъ, дп аттіпцерѣ чіпстіі меле ші дп батжокхра пріетешхгхлхі че 'ю аръгат бхпхл мѣх соц? Акхм ва ведѣ ел че фел де репдехл добжпдеск ніце проклецi ка дънсхл! Deскіде фереѣстра дпдатъ, ші фъi семпх съ віе, пептрх къ пегрешіт тревхе съ фіе дп хліцъ, ащептъпдх'ші дпплініpѣ віповатхлхі съх гжпд. Ах! скхмпа мѣ стъпжпъ! респхпсе Леопелла, че дші щіа ролхл фоарте віпе, че врei съ фачі кх стіетхл ачеста? врei съ те оморі саx съ хчізі пе Лотар? Дпсъ ші хпа ші алта. пх везі дхмпѣта къ поате съ'ці аддхкъ сміптѣлъ ші пхмелхі ші чіпстеі дхміталe? ч'ор съ zікъ оамепii? Аодео, ваі деміпе! ші кхм е гхра лхмii де рѣх пхтаі тъ гжпдеск ші дмі віпе съ мор. Апоі, кхм о съ ваг еx пе омхл ачеста дпкасъ, кхм съптем сінгхре? Nх везі дхмпѣта къ поі съптем ніце слабе фемеі. ші п'авем пітік спре аппъраре де кът чіпстѣ поастръ? ел е хп драк дпверш хпат, ші че щii кхм се дптъмплъ, къ пепхтъпдх'л бродi с'апиxче ел дпаіпте ші съ'ці факъ че-ва каре съ фіе маі ръх де кът съ'ці архіче віаца. Ваі-де міне! О чер хле! аівi мілъ де поі. N'ар маі фі-фост чѣсхл къпд а къл кат омхлъста дп каса поастръ! фі'рар фі фост а тхтхлор ръілор ш'а фхрісітъ дпкредіпцарѣ че орбеще ведѣм къ аре стъпжпхл мѣх ассхпра хпхі от аша де десфржпат!... — Чі кжтъ'мі о датъ пе віклѣпхл ачеста, ші такъ'ці гхра кх атжтѣ вътъ тхрі, тъ фачі съ перz врѣмѣ дп ресвхпарea мѣ, ші мі се паре къ тот міпхтхл перд хт есте о окаръ ші о дптіпаре а чіпстеі ші кредіпцii че сжпт датоаре соцхлхі мѣх:

Апсеам акхата ачѣстъ копверсація, ші фіе-че ворбъ ді дъръпъпа орі че въпхіалъ орі че тжхпіре ші атъръчюпе дп каре ера кхфхпдат пжпъ ачі. Ера п'ачі съ юсъ съ казъ ла пічіоареле кредіпчіоасеі сале соцiоаре, ші съ'ші арате драгостѣ ші рекхпощіпца са, дпсъ се опрі, връпд съ се маі бхкхре де ачѣстъ дпкъптътоаре прівеліще, сокотіпдхсе къ ва еші ла врѣме съ дптъмпіпе а пх се фаче вре о прімеждіе. Дші щерсе окіі де лакръмеле че ді кхрцѣ пе ображі, ші ретасе аскхпс.

Леопелла се сxппхсе; Лотар ве пі фъръ zъбавъ хртъпд дхпъ ка-

тгрістъ че ↑л аллꙋчѢ лꙋ тъпъ· ↑п латъ че ↑л zъpі Катілла, скосе стіллетꙋл, ші трасе кꙋ вѫрфꙋл лꙋі ассꙋпра паркетꙋлꙋі ꙋп черк маре ↑паіптѢ пічіоарелор сале. Опреще, ↑і zісе, плінъ де мѫніе; дака ліп'пепорочіре веі авѢ обръzпічіа а трече песте лꙋпга че веzі жос, саꙋ͂ а те аппропіа де лъпса, ↑п ачел мінꙋт ↑псꙋші ↑ці ваг ферꙋл ачеста ↑п інімъ. Аскꙋлтъ, ші съ пꙋ каре кꙋм ва съ дескіzі гꙋра а'мі респꙋпде че ва пѫпъ пꙋ'мі воꙋ съвѫрші ворба, пе ꙋрмъ веі респꙋпде че веі врѢ. Маі паіпте де тоате, Лотаре, воꙋ съ'мі спꙋі, кꙋпощі тꙋ пе Анселмꙋ͂ вървatꙋл меꙋ͂ ші че пърере аі деспре лъпсꙋл? воꙋ асеменѢ съ щіꙋ͂ дака мъ кꙋпощі пе міпе, пе міпе аста каре ↑ці ворбеще, респꙋпде'мі ↑п латъ фъръ мꙋлте ворбе, пептрꙋ къ пꙋ'ці фак, піще ↑птребърі аша де греле· Лотар пꙋ'ші перлꙋ' кꙋмпътꙋл, ↑пцелесе жокꙋл че се фъчѢ, ші фꙋ гата а респꙋпде кꙋ атъта ісечꙋпе че ар фі пꙋтꙋт фаче съ трѢкъ ачѢстъ мінчꙋпъ де чел маі ↑пвелерат адевър: «Nꙋ мъ сокотям о латъ кꙋ капꙋл, фрꙋмоасъ Камілль, къ пептрꙋ ачѢста мъ кіемаі ачі ка съ'мі фачі піще асеменѢ ↑птребърі кꙋ тотꙋл стрьіне ла пъдеждаіде ші аштептарѢ мѢ чі мъ аллꙋчѢ кꙋ атъта пеpъбдаре ↑паіптѢ лꙋміталл· ↑псъ пꙋ воꙋ съ мъ арът песꙋпꙋс ла порꙋпка че ↑мі даі, ші латъ къ респꙋпz, къ кꙋпоскꙋ͂ пе Анселм, къ пе кꙋпоащем амъплоі ліп фрацєлъ копілъріє; кът пептрꙋ пріетешꙋгꙋл постpꙋ, пꙋ воꙋ пімік съ zік, пептрꙋ къ ші лꙋмиѢта ↑л кꙋпоці ка ші пої, ка съ пꙋ мъртꙋрісєск сіпгꙋр ватжокꙋра че аморꙋл мъ сілеще аі фаче, аморꙋл, ачѢстъ пꙋтерпікъ десвіповъціре пептрꙋ піще віпі ші маі марі. Пе лꙋмиѢта те кꙋпоскꙋ͂ асеменѢ, ші а те довѫпді, мі се паре ꙋп лꙋкрꙋ асеменѢ де прецібс ↑птокмаі лꙋпе кꙋм се паре ші соцꙋлꙋі лꙋміталл; къчі де пꙋ ар фі фост аша, пептрꙋ піще фрꙋмꙋсеці деосебіте де а ле лꙋміталл, пептрꙋ орі каре алтъ фемее, п'аш фі пꙋтꙋт а'мі кълка даторііле кътре сінемі, ші а пръда сфіпцеле легі а ле пріетешꙋгꙋлꙋі, астъzі сілꙋіте де міпе ші кълкате ↑п пічіоаре де ꙋп асфел де грозав връжмаш ка аморꙋл.— Дака есте, аша, ↑пчепꙋ Камілла о връжмаш де моарте ал прѢ ꙋвітꙋлꙋі меꙋ͂ соц ші кап! кꙋ че фрꙋпте кꙋтеzі а те аръта ↑паіптѢ ачеліа че о щії фоарте біпе, ші ↑ї кꙋпощі ші чіпстѢ, ші драгостѢ ші кредінца, ші сꙋппꙋперѢ кътре сінгꙋрꙋл съꙋ͂ ідол ші копсорте, кътре ачест

Анселм, каре сігѹр хотнеще ꙟн ініма меа?... Дар ваї непорочіта кът е де славъ о фетее: ꙟн лок де а'мі фаче ресѹнарѣ че мі се кѹвіне некаzѹл тъ аллѹче а тъ ведѣ ѹміліть пꙟнъ ла сльвічюнѣ де а тъ лъѹха сігѹръ! дін протівъ, де ші німік нѹ сѹнт врєдікъ, еѹ сѹнт де віпъ, къ а пътѹт чіне-ва а'ші перде респектѹл че с'ар фі кѹвеніт съ аібъ кътре о фетее чінстітъ. Амѣ есте тоатъ віна, пентрѹ къ тот д'ауна фетеа грешаще кънд есте атът де славъ а се лъса сѣ ворбѣскъ ѹн върбат де хоъ орі деспре патіма са каре нѹ а-ціптѣzъ де кът ла нечінстѣ еі. Тѹ аї кѹцетат ла нечінстѣ мѣ; ші мъ въz сігѹръ віноватъ; аша дар ютъ къ ꙟмі дрѹг грешала, ші ꙟмі юѹ педѣпса сігѹръ.

Zікънд ачесте кѹвінте, ардікъ брацѹл, ꙟші ꙟнтоарче стілетѹл асѹпръ, ші ꙟн фіце ферѹл д'асѹпра ꙟжцеі дін стънга, аппроапе де ѹмере; пе ѹрмъ кърѹ' жос ка кѹм ар фі фост фъръ кѹнощінцъ. Лотар, Леонелла рꙟмасеръ ꙟмпъртѹріці, ші спъімънтаці де гроазъ кънд възѹръ пе Камілла рестѹрнатъ жос ші плінъ де сънце. Афаръ дін сіне, Лотар се репеде съ смѹлгъ фіерѹл, ші кънд възѹ къ рана е фоарте ѹшоаръ, ꙟї маі вені інімъ.

Біетѹл Анселмѹ, ла веdерѣ ачѣста лешінасе ꙟн кавінетѹл съѹ, Лотар де ші маі прінсесе да фаціъ ꙟнсъ тот ста ꙟн ѹімірe, ші афаръ дін сіне, тіръндѹсе кѹ гроазъ, пꙟнъ ѹнде поате съ мѣргъ вікленіа ші ꙟндръзнѣла ѹнеі фетеі віновате; пе ѹрмъ се гръві де а пѹне пе Камілла пе пат ші zісе каперістеі а'ї ꙟнгріжі де ранъ къ ел се дѹче съ'ші ѩ лѹмѣ ꙟн кап, ші съ се аскѹнзъ де рѹшіне кꙟм съ нѹмаі дѣ окі кѹ німені. Аша ꙟн ачесте марі търтѹрісірі де рѹшіне, де къінцъ ші де дѹрере, еші дін касъ ші ле лъсъ' сінгѹре. Кѹм се възѹ' сігѹр, ꙟнчепѹ' а'ші фаче крѹчі тіръндѹсе пентрѹ ꙟнчетат де ꙟнделмънарѣ фемееаскъ че о възѹ' кѹ окії ші ꙟн стъпꙟнъ ші ꙟн слѹжнікъ.

Анселмѹ, дѹпе че аскѹлтъ', кѹм с'а възѹт, трацедіа морції чістеї сале, репрезентаціа ꙟн каре персонацеле ꙟші жѹкасеръ, рола кѹ атъта адевър ші натѹрал, ші лешінъ дѹпе кѹм спѹсеръм; маі пе ѹрмъ венінд'ші ꙟн сімціре, ші ꙟннекат де бѹкѹріе, ащептъ кѹ нерѹбдаре се ꙟнсерезе ка съ поатъ еші дін пꙟндірѣ са (пентрѹ къ врѣ съ нѹ аффле німені чѣ че фаче ел) ші съ мѣргъ съ ꙟнтълнѣскъ пе Лотар, юбітѹл ші крединчіосѹл съѹ прієтен, ші съ се

феріченскъ ȣнꙋл пе алтꙋл деспре піатра чѣ скꙋтпъ пе каре о афласе еа ꙟн ꙟнчеркарѣ ші пробa віртꙋтеі фетеі сале. Контꙋдіанеле атъпдоъ ка съ'ші сфѫршаскъ рола, нꙋ ꙋітаръ къ тревꙋе а се фаче асфел кꙋт съ'ї ші ꙟнлеснѣскъ тіжлок де а еші дін аскꙋнзътоарѣ са ка кꙋт нꙋ 'лар ведѣ німені. Аша еа алергъ ꙟндатъ ла Лотар, ꙟл афлъ акасъ, ші н'ар пꙋтѣ німені съ дескріе бꙋкꙋріа лꙋі, ꙟмѣръціндъріле, ші сърꙋтътꙋріле че дете прієтенꙋлꙋі, ворвеле че ꙟі спꙋсе деспре ꙟналта са феріціре, ші лаꙋделе че да соціоареі сале че 'ю трімісо Дꙋмнезеꙋ ка ꙋн ѫнџер пре пъмѫнт. Лотар аскꙋлта тоате ачестѣ фъръ съ поатъ аръта нічі ꙋн семнꙋ де бꙋкꙋріе оѡосіт де кꙋџет ші де а маї тот ведѣ амъцірѣ ꙋнꙋі омꙋ. Анселм възънд къ прієтенꙋл съꙋ нꙋ респꙋндѣ німік ла бꙋкꙋріа са, сокоті къ ачѣстъ ꙟмпъртꙋріре а лꙋі нꙋі віне де кът дін щіінца а стъріі ꙟн каре а лъсат пе Камілла, а кꙋџетꙋлꙋі каре ꙟл мꙋстръ сокотіндꙋсе къ еа есте прічіна ачещіі непорочірї. Аша ꙟнтре челе лалте ворбе, ꙟі аꙁъогъ съ н'аівъ нічі о гріжъ ассꙋпра челор че с'аꙋ ꙟнтъмплат Камілеі, ші къ рана тревꙋе съ фіе мікъ, пентрꙋ къ ле аꙋзіт ворбінд ші нꙋінд ла кале стъпѫна кꙋ катеріста ка с'о аскꙋнзъ ші съ нꙋ спꙋе німік лꙋі кънд се ва ꙟнтꙋрна. Аша ꙟі зісе фіі фъръ гріжъ, ассꙋпра ачещіі прічіні, щі н'аі акꙋм де кът а те бꙋкꙋра дін преꙋнъ кꙋ міне, фръціоаре, къчї пріп тіжлочірѣ та тъ въз астъзї ꙟн кꙋлмѣ феріЧірії меле. Dе акꙋм ꙟнаінте съ щіі къ тоатъ времѣ де одіхнъ нꙋ о воіꙋ петрече де кът фъкънд ла версꙋрі къптънд чінстѣ ші віртꙋтѣ Камілеі, ка съ'і лас о помененіре вечінікъ, ші съ'і пемꙋрез нꙋмеле ꙟн вѣкꙋріле віітоаре. Лотар лъꙋдъ мꙋлт ачѣстъ порочітъ хотърѫре, шіі фъгъдꙋі ші дін партеші а'л ажꙋта ка съ рідіче мареле едіфічіꙋ ал славеі фемеі сале.

Dꙋпе ачѣстъ ꙟнтъмпларе, Анселмꙋ рємасе бърбатꙋл чел маї кꙋ десфътаре амъџит дін къці ꙟші поате чіне-ва ꙟнкіпꙋі пе лꙋме. Сінгꙋр тот д'аꙋна, аддꙋчѣ де мънъ ꙟнка са, кредънд де інстрꙋментꙋл ші органꙋл славеі сале, пе ачеда каре аре ꙋнѣата окареі сале, ші Камілла ꙟл пріімя кꙋ о фацъ анпрінсъ ші некъжітъ, дар кꙋ ꙋн сꙋфлет ꙁѫмбітоор ші плін де драгосте. Вікленіа ачѣста ісвꙋті асфел кътъ ва време. Ꙟнсъ дꙋпе къте ва лꙋні ꙟші спарсе Дракꙋл опінчіле. Неꙋшінарѣ ші

окаръ аскѹнсъ пжнъ ачі се дете нѹ фацъ, ші Анселм пъті кѹ віаца са пжнъ ꙟнсфжршіт, дѹпе че а плътіт ші кѹ чінстѣ нероада ші стравагаита са кѹріоситате.

« Крезъторѹл Анселмѹ, ꙟнкредінцат десире віртѹтѣ фемеей сале, петречѣ о віацъ ферічітъ ші ꙟн лініще. Катілда се преф чѣ ꙟнаінтѣ бърбатѹлѹі сеѹ къ е плінъ де ѹръ асѹпра лѹі Лотар; еа ꙟнсъ нѹ се сѹпъра де ачѣста, пентрѹ къ ꙟн аскѹнс ера деспъгѹбіт кѹ добжндъ. Ка съ ашъцѣскъ ші маі мѹлт пе ненорочітѹл Анселмѹ, Лотар ꙟл рѹга адесѣ ка съ факъ біне а'л скъпа де ачѣстъ грѣ сарчінъ де а фі сіліт съ віе ꙟн каса лѹі ші де а сѹфферi тжмпіа ші ѹра пе дрепт сѹпъратеі Катілде; пентрѹ къ веде біне къ е несѹфферіт ꙟн окії ей. Анселмѹ ꙟнсъ нѹ врѹ нічі ꙟнтр'ѹн кип а прійміі ѹна ка ачѣста, ші адесеа ꙟнпѹта соцієї сале къ пе недрептате а лѹаг о асфел де ѹръ асѹпра челѹі маі адевърат ші маі ѹбіт ал сеѹ прієтен, ꙟнкът ꙟн тоатъ времѣ ачѣста ера сінгѹра сфадъ ші нервоиалъ ꙟнтре амъндоі соцііі, атъта тръіа де біне!

Кѹ тоате ачестѣ, Леонелла, кърія стъпжнъ-са н'ар фі кѹтезат с'о рефѹзе саѹ съ о черте ла нітік, атът ꙟші лѹасе фрѹл, ші нѹ нѹмаі авѣ нічі о рѹшіне, ꙟнкът нѹ се маі сфіа де нітік. Сігѹръ къ і се трек тоате дела счвна стілетѹлѹі ꙟн коачі, ꙟнчепѹсе а'ші адѹче аморезѹл ꙟн тоате нопціле ші а петрече кѹ дънсѹл ꙟн камера са, че ера лінітъ кѹ а Катілдеї. Ꙟн сфжршіт, ꙟнтр'о ноапте Анселмѹ аѹзі паші ꙟн камера Леонеллеї, ші врѹ съ інтре ꙟнъѹнтрѹ съ ваzъ че есте ачест сгомот; ꙟнсъ вързѹ къ ціне чінева ѹша. Ꙟнтържтат де ачѣстъ ꙟмпротівіре, ꙟнчепѹ а ꙟмпінце аша де таре ꙟн кът дескісе ѹша, ші інтръ ꙟн пъѹнтрѹ токмаі ꙟн мінѹтѹл кънд ѹн омѹ сърі пе ферѣстръ жос ꙟн ѹліцъ. Анселмѹ се репезі съ пѹе мъна пе ел саѹ чел пѹцін съ'л кѹноаскъ, ꙟнсъ ꙟл ціне ꙟн лок Леонелла; каре арѹнкънлѹсе ꙟнаінтѣ лѹі ꙟл ціне ꙟмбръцішат. « Лініщеще-те, домнѹл меѹ, нѹ те сѹпъра, ꙟі zічѣ еа, нѹ фаче сгомот ші нѹ те маі лѹа дѹпе ачеста каре скъпъ; нѹ е ом стрѣін, 'мі е прѣ де апроапе ші атът де апроапе ꙟн кът 'мі е бърбат.» Анселм нѹ врѹ съ крѣзъ ачесте ворбе, ші фѹріос скоасе стілетѹл ші фъкѹ къ дъ ꙟн Леонелла, zікъндѹі къ де нѹ ва спѹне адевърѹл о омоаръ ачі ꙟн

док. Ачѣста, спъімънтатъ, ші пещіінд че съ зікъ: о нѹ тъ оторж, доамна теѹ, стріга, къ ѫці воюѕ спѹне лѹкрѹрі ші маі ѫнсемнътоаре де кът поці съ'ці ѫнкіпѹещі. — Спѹнеле акѹм, саѹ де нѹ, ещі моартъ. — Акѹм 'мі ар фі кѹ непѹтінцъ, пентрѹ къ нѹ почѹ съ'мі юѹ нічі ресѹфларѣ.. Ласъмъ пжнъ мжіне, ші ѫці воюѕ спѹне лѹкрѹрі съ те мінѹнезі. Фіі ѫнсъ сігѹр къ ачела че сърі пе ферѣстръ есте ѹн жѹне дін четатѣ че'мі а дат кѹвжнтѹл де а мъ лѹа де соціе.» Ачесте кѹвінте лініщіръ пе Анселмѹ, ші'л фъкѹ съ'і дѣ сорокѹл пжнъ адоазі дѹпе кѹм черѣ Леонелла; нічі кѫі тречѣ лѹі прін гънд къ ачеле дескоперірі вор фі ѫнпротіва Каміллеі, а кърія віртѹте ел нѹ маі пѹтѣ съ бънѹіаскъ. Еші дін ачѣ камеръ, ші лъсъ ѫн лънтрѹ пе Леонелла ѫнкісъ фоарте біне сѹвт кіее, зікъндѹі къ нѹ маі есе д'аколо пжнъ кънд нѹі ва спѹне челе че а зіс къ'і ва дескопері. Не ѹртъ се дѹсе ѫн грабъ ла Камілла ка съ'і повестѣскъ чѣ че і с'а ѫнтъмплат кѹ камеріста, адъогънд къ ачѣста і с'а фъгъдѹіт аі дескопері ніще лѹкрѹрі фоарте ѫнсемнътоаре. Е де прісос съ маі спѹе чіне-ва дака Камілла се тѹрбѹръ ла ачѣстъ весте неащептатъ. Спаіма чѹ і се прічінѹі фѹ аша де маре ѫнкіпѹіндѹ'ші къ Леонелла негрешіт ва спѹне лѹі Анселмѹ інтріга са че се ѹрма ѫн касъ спре окара ші тръдарѣ лѹі, ѫн кът нѹ пѹтѹ съ аівъ ѫн дестѹл кѹражѹ съ ащепте ѫнкаі съ се адеверезе ачѣстъ бънѹіалъ. Ѫнсѹші ѫн ачѣ ноапте, ѫндатъ че се ѫнкредінцъ къ Анселмѹ доарме, ѫші адѹнъ скѹлеле челе маі скѹмпе, лѹъ чева бані, ші фъръ а о сімці німенѣ, еші дін касъ ші алергъ ла Лотар. Сосінд ачі, ѫі повесті челе ѫнтъмплате, ші ѫі черѹ с'о дѹкъ ѹнде ва ла лок сігѹр, саѹ съ фѹгъ кѹ дънса спре а скъпа амжндоі де мъніа лѹі Анселмѹ. Конфѹсіа ѫн каре въгъ пе Лотар візіта Камілеі фѹ аша де маре, ѫн кът нѹ щіа че съ респѹнзъ, нічі че партіт съ іа. Ѫн сфжршіт пропѹсе Камілдеі де а о дѹче ѫнтр'о монастіре ѹнде сора лѹі се аффла старіцъ. Камілла пріімі, ші Лотар кѹ тоатъ грава че о черѣ ачѣстъ ѫнпрецюраре, кондѹсе пе а са компліче ѫн ачѣ монастіре, ші о лъсъ аколо: іар ел се депъртъ фъръ зъбавъ дін четате фъръ а спѹне німѹлѹі деспре порнірѣ са.

Кѹм се фъкѹ зіоа, Анселмѹ фъръ а бъга де сѣмъ къ Камілла нѹ е ачі, се скѹлъ кѹ грабъ

съ аффле чѣ че ера съ'і спѹе Леонелла, ші алергъ ꙟн камера ѹнде ера ꙟнкісъ. Деску'се, інтрѣ, дар нѹ аффлъ ачі пе камеріста; възѹ нѹмаі ніще чѣршафе ꙟнноадате ші легате де ферѣстръ, каре ꙟі десласширъ къ еа с'а фост скъпат кѹ мііжлокѹл ачеста. Се ꙟнтоарсе тріст съ спѹе Камілеі ѹржта ꙟнтъмпларе, дар неаффлънд'о нічі ꙟн пат нічі ꙟн тоатъ каса, рѣмасе ꙟнмърмѹріт пар'къ ар фі късѹт ѹн тръснет пе ел. Ꙟн задар ꙟнтрѣбъ пе тоці оаменії касеї, къ німені нѹ пѹтѹ съ'і дѣ нічі оштіре. Кътънд пе Каміла дін камеръ ꙟн камеръ, бъгъ де сѣмъ къ кѹферелe еї ера дескісе, ші къ чѣ маі маре парте дін скѹле нѹ се аффла. Атѹнчі фаталѹл адевър і се аръта де фацъ ꙟнтрег. Маі десбръкат, алѣргъ тріст ші пе гжндѹрі ла Лотар съ'ші спѹе фокѹл. Ачі дела поартъ аффлъ къ прієтенѹл съѹ ѣнкъ де ноапте 'ші а лѹат кѹ сіне тоці баніі ші а порніт нѹ се щіе ѹнде. Анселмѹ рѣмасе кѹм съ'ші пеардъ мінціле, се ꙟнтоарнъ а касъ, ші ачі ꙗръ нѹ маі аффлъ пе німені: тоате слѹціле фъціѣеръ ші бърбаці ші фемеі: каса ера пъръсітъ ші пѹстіе. Нѹ щіа нічі че се маі гжндѣскъ нічі че съ маі зікъ, нічі че съ маі факъ; ші ꙟнчетѹл кѹ ꙟнчетѹл сімцѧ къ ꙟші перде капѹл. Ꙟші прієѭ старѣ, ші се ведѣ ꙟнтр'ѹн мінѹт ші фъръ невастъ, ші фъръ прієтен, ші фъръ слѹці, пъръсіт де тоці, де чер ші де натѹра ꙟнтрѣгъ, ші каре фъчѣ вжрф ла тоате, ші атъціт ші окържт! Ꙟн сфжршіт дѹпе о лѹнгъ зъпъчіре, хътържъ съ мѣргъ ла мошіа прієтенѹлѹі ла каре петрекѹсе атѹнчі кънд сінгѹр дідесе времѣ спре ѹнелтірѣ непорочірії сале. Ꙟнкісе ѹшеле ші порціле касеї сале; ꙟнкълекъ пе кал, ші порні пе дрѹм, абіа пѹтънд съ ресѹффле. Ꙟнсъ нѹ фъкѹ калѣ жѹмътате ші пъпъліт ші обосіт де трістеле гжндѹрі, фѹ сіліт а десклъліка, а'ші лега калѹл де ѹн арбѹре, ші къзѹ ла тѹлпіна лѹі. Ачі скълдат ꙟн лакръме, ші сѹспінънд неꙟнчетат рѣмасе пжнъ ла сфінцітѹл соарелѹі. Атѹнчі трєчѣ пе ачі ѹн ом къларе че веніѧ дін четате, ші дѹпе че ꙟл салѹтъ, Анселмѹ ꙟл ꙟнтрєбъ че се маі ворбеще ꙟн Флоренца.— Ніще вещі фоарте чѹдате, хотнѹле, че нѹ с'аѹ маі аѹзіт де мѹлтъ време. Тоатъ лѹмѣ ворбеще къ Лотар, ачел прієтен бѹн ші стрънс ал богатѹлѹі Анселмѹ че шаде аппроапе де Сан-Џіоване, а фѹрат астъ ноапте пе Каміла неваста лѹі Анселмѹ, каре ші еа нѹ се щіе че с'а фъкѹт. Ачестѣ

ле а повестіт о слъжнікъ а Катіле́і пе каре кърпзіторул четъцii а гъсіто астъ-ноапте лъсъндусе кѹ ніще чѣршафе ѫнподате дѹпе фе-рѣста касеі лѹі Анселмѹ ѫн уліцъ жос. Нѹ щіѹ кѹрат кѹм а фост трѣба, дар щіѹ къ тоатъ четатѣ е уімітъ ші ѫмпінпатъ де ачѣстъ ѫнтъмпларе, пентрѹ къ німені нѹ пѹтѣ съ ащепте уна ка ачѣста де-ла стрънсул пріетешуг че уніа пе Анселмѹ кѹ Лотар, ѫн кът, спун къ тоатъ лѹмѣ ѫі нѹміа: чеі дої прієтені.

— Щіі дін ѫнтъмпларе че дрѹм съ фі апѹкат Лотар ші Катілла? — Нічі де кѹм респѹнсе флорентінул, кѹ тоате къ кърпзіторул 'шіа пѹс тоате сілінціле съ ле дѣ де урмъ.

— Дѹте акѹм кѹ Дѹмнезеѹ, домнуле, зісе Анселмѹ. — Ръмъі кѹ домнул респѹнсе дрѹмецул, ші дете кълкъе калѹлѹі.

Анселмѹ ла ачесте вещі аша де гроzаве, деспъдъждуіт ші ѫнковжрщірѣ непорочіреі, нѹ маі фѹ ла ѫндоіалъ къ нѹ е тръдат де прієтенул съѹ. Се скулъ кѹм пѹ-тѹ' ші се тържъ' пжнъ ла каса прієтенулѹі саѹ рѹдеі сале че нѹ аффласе ѫнкъ а лѹі непорочіре. Галбен, сфжрші кѹ тотул, ненѹтънд нічі се маі щіе кѹм ажѹнсе, се арѹнкъ ѫн пат ші черу съ'л ласе сінгѹр. Ахоа зі, ера віне търzіѹ ші ел нѹ се аръта афаръ. Прієтенул съѹ се ѫнгріжі ші інтръ ѫн катера лѹі. Ачі аффлъ пе непорочітул Анселмѹ жѹмътате кѹ пічіоареле ѫн пат, кѹ капул ші кѹ жѹмътатѣ трупулѹі пе о масъ, кѹ мъна къzѹтъ жос ші ціінд ѫнкъ ѫнтр'-ънса о панъ, іар ѫнаінтѣ лѹі пе масъ, хъртіе скрісъ. Оаспеле ѫл стрігъ де маі мѹлте орі, ші спъімънтат де тъчерѣ ші нетішікарѣ лѹі, ѫл апѹкъ́ де мънъ, дар че съ вазъ! мъна ѫі ера ѫнгіецатъ, Анселмѹ нѹ маі ера кѹ віацъ. Мѹрісе серакул де дѹрере, ші кіар ѫн моментул кънд скріа. Кіемъ́ ачест прієтен оаменіі касеі, ѫл ардікаръ, ші апоі черчетъ ачѣ хъртіе че о рекѹноскѹ' къ е скрісъ кіар де мъна лѹі, о чіті, ші копрінлѣ ачесте кѹвінте:

« Кѹріозітатѣ чѣ маі небѹнъ
« м'а костат ші чінстѣ ші віаца.
« Дака вестѣ деспре моартѣ мѣ
« ва вені пжнъ ла урекіле Катілеі, съ щіе къ ам іертат'о; еа
« н'а фост нъскѹтъ ка съ факъ
« о мінѹне, ші еѹ нѹ требѹіа съ
« о чер дела дънса. Аша пентрѹ
« къ сінгѹр ам фост прічінуіторул нечінстіі меле, н'ар фі
« дрепт.....»

Атът а апѹкат съ скріе Анселмѹ, ші ачі 'ші а дат ші сѹф-

фаꙋтꙋл. Се хꙋсе ꙟнхатъ вестѣ деспре моартѣ лꙋї. Каміллa де кыінҵъ а ші ꙟнбрънкат раса ꙟн пъпъстіреа ꙋнде фꙋџісе, ші ачі песте пꙋцін а мꙋріт ші еа де дꙋрере. Лотар обосіт де мꙋстрарѣ кꙋџетꙋлꙋї, а інтрат ꙟн оасте съші каꙋте моартѣ, ші перї ꙟнтр'о бътаіе че детe домнꙋл де Лаꙋтрец къпітанꙋлꙋї челꙋї маре Гонзалво де Кордова, ꙟн рігатꙋл Неаполꙋлꙋї. Асфел се сфѫршіръ ачещї непорочіцї, пе каре нꙋ маї о кꙋріосітате ші доріnцъ стравагапте 'ꙗ адꙋс а фі вреднічї де жале пентрꙋ тот д'аꙋна.

(Din Don Кішот Партѣ II)

FILOSOFIE

PRINCIPU, SISTEMA, DOCTRINA.

Прінчіпꙋл, este kaꙋsa, фъкъторꙋл, оріџіна ꙋнꙋї лꙋкрꙋ. Гръꙋл se фаче фъінъ, фъіna ammestekatъ kꙋ апъ se фаче kokъ, koka фръміntatъ ші koantъ se фаче пъіне; пъіnea dar e гръꙋ în прінчіпꙋл sъꙋ, saꙋ прінчіпꙋл пъіne e гръꙋл. — O лinie dreantъ ші o лinie kꙋрбъ (arkꙋitъ) ашъzate în maї mꙋлte пoziцiї prodꙋk toate фелꙋрiле de форме saꙋ фігꙋрї kъte sꙋnt în лꙋme; Linia dreantъ ші kꙋрбъ sꙋnt прінчіпеле tꙋtꙋлor формелор; însъ kꙋрба nꙋ este алtꙋ џeometrічеще de kъt mꙋлцime de лinioare мічї adꙋse потрівіt ꙋna dꙋпе алta în direkцie чірkꙋларъ; аша даръ лinia dreantъ este прінчіпꙋл tꙋtꙋлor формелор; însъ лinia nꙋ este алt de kъt mꙋлцime de пꙋntꙋрї ꙋnꙋл лъnгъ алtꙋл: аша даръ пꙋntꙋл este прінчіпꙋл чел d'ъntъꙋ matematik ал tꙋtꙋлor формелор. — O skriere se алkъtꙋieщe din пaџіne, пaџінеле din периоаде, периоdеле din фrase, фраseле din ворбе, ворбеле din siлаве, siлавiле din лitere, аша dar лitereле sꙋnt прінчіпеле saꙋ sonꙋрiле челе d'ъntъꙋ але ꙋнеї лimbї.

Кънd, порnind деlа ꙋn фenomen saꙋ обжеt oare-kare, ведем ꙋn шір de лꙋkрꙋрї saꙋ фenomene че se цin ꙋnꙋл de алtꙋл întр'o orîndꙋiaлъ oare-kare kꙋ раппортꙋрї ꙋnꙋл kъtre алtꙋл ші toate kъtre ꙋnꙋл înkъt sъ формезе ꙋn tot, atꙋnчї în фenomenꙋл чел d'ъntъꙋ авем ꙋn прінчіп ші întotꙋл ачestor фenomene o sistemъ. Порnind деlа ꙋnime ші nꙋmъrînd пînъ ла zeче, ші repetъnd пе zeче de zeче orї) пе sꙋta de zeче orї, ші пе mіa de zeче orї.... noї în ꙋnime авем прінчіпꙋл nꙋmъrꙋлꙋї, ші întр'ꙋn nꙋmър oare-kare sistema zeчimaлъ. — Кънd am nꙋmъра пînъ în чinчї ші am înve-

пе a ziче чinчĭ шi ѕna, чinчĭ шi doъ.... în лok de шase шi шapte; doъ чinчĭ, înлok de zeчe: treĭ чinчĭ în лok de чinчĭ sпrezeчe.... Atѕnчĭ sѕta noastrъ ar фi de $5\times5=25$, mia de $25\times5=125$.... atѕnчĭ am aвea прinчiпѕл пѕmъrѕлѕĭ iar în ѕnime шi sistema пѕmъrѕлѕĭ ar фi чinчimaлъ. Kъnd am пѕmъra пînъ în doъ sпrezeчe шi am îнчепe a repeta doъ sпrezeчe шi ѕna, doъ sпrezeчe шi doъ.... înлok de treĭ sпrezeчe, пatrѕ-sпrezeчe.... doъ doъ-sпrezeчe, treĭ treĭ-sпrezeчe.... прekѕm ziчem doъ zeчĭ, treĭ zeчĭ....; atѕnчĭ 100 ar фi $12\times12=144$, шi $1000=144\times12=1728$. Atѕnчĭ aвînd aчeлaшĭ прinчiп, am aвea o sistemъ a пѕmeraцieĭ doъsпrezeчimaлъ.

Aш dar sistema este ѕn tot saѕ adѕnanцъ de пърцĭ din kare фie-kare пoate sъ stea de oseвĭ; însъ atъrnъ ѕna de aлta прin oare-kare reлaцiĭ, лeгъtѕrĭ, saѕ dѕпe oar-kare reгѕлe шi лeцĭ xotъrîte. O armie are ѕn kaп, ea se aлkъtѕieшe de atъtea korпѕrĭ, фie-kare korп de atъtea diвiziĭ, фie-kare diвizie de atъtea reцimente, фie-kare reцiment de atъtea вataлioane, вataлioпѕл de atъtea komпaniĭ, komпania de atъцĭ soлdaцĭ, aчi în soлdat aвem ѕn прinчiп, шi în armie o sistemъ. Daka armia este antikъ orĭ modernъ, eѕroпeanъ orĭ asiatikъ, kѕ kѕtare aѕ kѕtare îmпъrцire saѕ sѕвt-îmпъrцire; atѕnчĭ прinчiпѕл e tot aчeлa шi sistema kѕtare saѕ kѕtare. — Цara rѕmъneaskъ aвea înainte ѕn Domnѕ Stъпînitor kѕ dreгъtoriiлe saлe, sпre пiлdъ, Sпъtъrie, Bistierie,... Sпъtъria aвea atъцia пoлkoвпiчĭ kъte жѕdeцe, шi atъцia kъпitanĭ kъte плъшĭ; Bistieria aвea atъцia isпraвпiчĭ kъte жѕdeцe, шi atъцia zaпчiĭ kъte плъшĭ... Akѕm вedem o aлtъ îmпъrцire шi sѕвt-îmпъrцire în aчeeaшĭ цarъ; вedem darъ o aлtъ sistemъ de гѕвern maĭ nainte, шi aлtъ sistemъ akѕm.

Aшa dar sistemiлe sѕnt de mѕлte фeлѕrĭ dѕпe kѕm въzѕrъm; aчi вom вorвi de sistemiлe фiлosoфiчe. Totѕл saѕ sistema ideiлor ѕnѕĭ фiлosoф saѕ a ѕneĭ шkoaлe se пѕmeшe Doktrinъ, kare însemneazъ шiinцъ, înвъцъtѕrъ, kѕnoшinцъ; însъ treвѕe a arъta deoseвirea între aчeste doъ вorвe Sistemъ шi Doktrinъ. Sistema, este o înшirѕire de ideĭ xotъrîte a înфъцiшa o orîndѕiaлъ de фaпte oare-kare, шi лeгate între sine прin asфeл de raпortѕrĭ în kъt toate ажѕtъ шi пriвesk a doвedi

adeвърȣл ȣнеї пропosiцiї kare este konkлȣsie saȣ̆ rezȣлtat ал челор zise. Спре esемплȣ sistema лȣї Newton este ȣн шірȣ̆ de пропosiцiї легate ȣna de алta asфел кȣм съ doвеdeaskъ пропosiцia ȣrmъtoare: къ adikъ trȣпȣріле sȣnt attrase între sine în кȣвînt înверs ал пътратȣлȣї distanцiї лор. Sistema лȣї Condillac este asemenea ȣн шір de пропosiцiї, din kare фiekare привеще a doвеdi къ toate ideiле ші toate фakȣлтъцiле aȣ̆ drent принчiп saȣ̆ oriџinъ Simцirea. Doktrina este o sistemъ, пентрȣ къ întregȣл ideiлор ȣнȣї фiлosoф треbȣe съ форме ȣн tot але кърȣia пърцi съ фie легate кȣ armonie între еле, ші съ привеaskъ спре ȣн adeвър џенерал, kare este ka ȣн вîрф saȣ̆ koronъ ал aчестȣї tot. Toatъ doktrina este ші o sistemъ, нȣ însъ ші toatъ sistema o doktrinъ; doktrina este într'adins konsakratъ a arъta o sistemъ релativъ ла лȣmea moралъ ші ла ȣrsita saȣ̆ destinaцia Omȣлȣї. Аша пȣтем zиче doktrina лȣї Епiкȣр, пентрȣ къ ideiле ачестȣї фiлosoф sȣnt întokmite asфел între еле, кȣм съ arate къ skопȣл saȣ̆ сфîршitȣл Omȣлȣї aчiџos este фeriчirea; пентрȣ къ sistema лȣї are drent кȣцet съ arate Omȣлȣї kare îї este ȣrsita лȣї aчi ші прin че міџлоаче поate a o împлini. Нȣ пȣтем zиче însъ ші doktrina лȣї Newton, a лȣї Linnée a лȣї Cuvier, пентрȣ къ steлеле ȣнȣia, веџеtaлеле алtȣia ші фosiлеле челȣї d'aл treiлea нȣ se цin de лȣmea moралъ. Zиче лȣmea doktrinеле sочiaле, doktrinеле релiцioase, пентрȣ къ întревъріле релаtive кътре soцietate, кътре релiцie interesеazъ în чеа maї înaлtъ treaptъ omenimea, ші din desлеgarea че ле ва da чiнева спънzȣrъ аввенirea moралъ a oameniлор ші naцiiлор. Aȣ̆ нȣmit asemenea ȣнiї doktrine, sistemeле ȣнор поліtiчї, че aȣ̆ voit ші вор ъnkъ съ гȣверне soцietatea ші съ'ї întokmeaskъ елементеле дȣпе teoriiле шkoaлеї лор. Аша, ka съ поatъ o sistemъ a лȣа нȣme de doktrinъ, треbȣe съ aївъ drent кȣцet speчiaл a desлеga niще marї чеstiȣni a ле moраleї, a ле sфîршitȣлȣї, aktȣaл ал Omȣлȣї saȣ̆ a ȣrsiteї лȣї дȣпе ȣrmъ. Атътеа фелȣрї de doktrine sȣnt kъte sȣnt ші în щiinцa лȣmiї întревъріле че aȣ̆, пентрȣ Omȣ̆ ші аввенirea лȣї, ȣн interes пȣternik ші nemiџлочit. Аша, ачесте întревърї sȣnt saȣ̆ despre natȣra лȣї Dȣmnezeȣ̆, saȣ̆ despre natȣra Omȣлȣї, фakȣлtъцiле ші destinaцia лȣї, saȣ̆ despre or-

ганізаціа соціетъцілор оменещї, ассупра кінулуї de гуверну че ар-требуі съ айбъ. De ачі даръ ізвор sk треї прінчіпале фелурї de doktrine: **Релігіоase, Псіхолоціче** шi **Soціале**. Doktrinele ачестеа ka шi обiектеле лор аў intre sine ніще релаціі фoarte strъnse, шi asфел sunt de легат-о, în kът sistema че ва луа чіне-ва пентру уна ва' хотърі неапърат шi sistema че ва требуі a пріimі пентру челе лалте. Аша, asфел sunt раппортуріле Омулуї ку Думnezeirea, în kът ideiле че'шї ва фаче чіне-ва деспре натура Думnezeeaskъ вор хотърі шi ideiле че ва пріimі ассупра destinaціеї de akum шi фiitoare a Омулуї. Asemenea шi doktrinele соціале tot d'auna îшї аў темеюл ассупра doktrinelor псіхолоціче; пентру къ starea унеї соціетъцї ну este skoпул saў куцетул хотърітор ал оменімії, чі ун міжлок спре a înлесні фіе-къруia indiвid ажунџереа ла сфîршітул saў skoпул пентру kare este фъкут; прін урмаre теоріiле соціале se însemneazъ ассупра кінулуї ку kare ва прівi чіне-ва натура Омулуї шi прівеsk a konstitua соціетатea потрівітъ ку ачеа натуръ шi ку требуінціле сале. Dar ку toate къ ніще легътурї strънse унеsk doktrinele фiлософіче уна de алта, шi toate прівеsk спре ачелашї сфîршіт, kare este dezлегареа чеа mare a destinaціеї Омулуї, требуе însъ съ фіе шi аў фost tot d'auna deosebite, din прічіна deosebіріі обiектелор лор шi adesвълтърілор спеціале че чере студіул фіе-къріа. Аша, ку toate къ теоріiле соціале derazъ ку adeвърат din теоріiле псіхолоціче saў теолоціе, ле deosiвim însъ de Фiлософіе, ka ніще рамуре de челе маї întinse шi челемаї important a ле еї, kare îшї формъ пентру sine sinгуре о фoarte mare честіуне че аre требуінцъ de лукрърї în parte шi de ун студіў adînk din ачест пунт de ведере атът de interesant оменімії.

Doctrine Religiose.

Doktrinele релігіоase sunt фoarte мулте, пентру къ куноащінца деспре натура Думнезееаскъ este атът de аневоіе de добîndit, înkът ну требуе a не міра daka ніще asemenea черчетърї аў ръtъчіт не oamenї în суме de къї a ле амъціріі. Прін урмаre noї ачі вом аръта пе челе маї прінчіпале.

Doktrina чеа маї легітимъ din toate, чеа маї потрівітъ ку луmініле Кувîntулуї, чеа маї în

armonie kꙋ toate adeвърꙋріле прі-
нціĭ omenirii este ачеа че прі-
імеще ꙋн сінгꙋр Dꙋmnezeꙋ, krea-
tor a toate ші кърмꙋind лꙋmea
прin леціле înцелепчꙋnii ші бꙋ-
нътъцiĭ сале nemърціnite. Dok-
trina ачеаsta a прiimit нꙋмеле de
Teismꙋ, прin оппоsiціе ачеліа
че нꙋ прiimeще нічĭ ꙋн Dꙋmne-
zeꙋ, adікъ a Ateismꙋлꙋĭ. A-
чеаsta s'a нꙋmit asemenea ші Mo-
noteismꙋ, în протiва челор че
прiimesk maĭ мꙋлцĭ dꙋmnezeĭ.
Kꙋ toate ачестea se афлъ ші алт
фел de teismꙋ kꙋ мꙋлt maĭ пꙋцін
вредnік de kꙋвînt; kare aратъ къ
Dꙋmnezeꙋ нꙋ se ammestikъ întrꙋ
nimik ла челе че se întъмплъ în
лꙋme, de kare лꙋĭ нічĭ нꙋĭ maĭ
пасъ din zioa че ea a skъпat din
mъinеле Лꙋĭ. Dꙋпе doktrina a-
чеasta Бineле ші Reꙋл este
nimik în okiĭ Fiinціĭ-înalte; de-
seвirea între ачестea stъ în înвоі-
ріле Soцietъціĭ. Oamenii kreaцĭ
ka ші челе алte animaле ka съ
se вꙋkꙋре ші съ sꙋффере пе kътъ
ва вреme, н'аꙋ съ аштепте dꙋпе
ачеastъ віацъ нічĭ пedeапсъ нічĭ
реsплатъ din пartea kreatorꙋлꙋĭ
лор. — Deismꙋл н'аре алтъ
deoseвіре de Teismꙋ, de kът къ kꙋ
ачеastъ ворбъ пе slꙋжim deoseвĭ
ші într'adins a arъta kredinцa în
Dꙋmnezeꙋ întemeiatъ нꙋ maĭ assꙋ-
пра лꙋminiлор kꙋвîntꙋлꙋĭ, în вreme
че kꙋ ворба Teismꙋ arъtъm kre-
dinцa în Dꙋmnezeꙋ че se întemeiazъ
assꙋпра deskoперiĭ ꙋнꙋĭ Апокалiпs,
ші kare neaвънd алt temeiꙋ de
kът mъrtꙋrisirea oameniлор че аꙋ
възꙋt, прiimeще assꙋпра natꙋріĭ
лꙋĭ Dꙋmnezeꙋ, ші assꙋпра рап-
портꙋрiлор Лꙋĭ kꙋ Omꙋл нꙋmaĭ
ачелеа че îл îndatoreazъ a krede
aꙋtoritatea Бiseriчiĭ. — Треꙋе съ
прiimim asemenea ka ꙋн фел dec-
seвit de Teismꙋ, ші Fatalі-
smꙋл kare a isворît dintr'o фoar-
te mare ші koвîrшitъ преokkꙋпа-
ціе assꙋпра attriвꙋтелор пreштiн-
ціĭ пеgreшaлiтъцiĭ лꙋĭ Dꙋmnezeꙋ,
ші kare maĭ вine a прiimit a тъ-
гъdꙋi înвederata воie sловодъ a
Omꙋлꙋĭ de kът a'шĭ înkinꙋi къ o
фiінцъ kreatъ ar пꙋtea съ лꙋkре-
ze de sine фъръ ka лꙋkrarea ші
фапtele sале съ'ĭ фi fost xотърîte
maĭ dinainte în dekreteле nestrъ-
mꙋtate a ле Dꙋmnezeiriĭ. — Dꙋ-
пе ачестea вine Dꙋaлismꙋл ka-
re maĭ des se нꙋmeще Manixeismꙋ
în фiлosoфie; ачеsta stъ întrꙋ a
рекꙋnoaште din înчепꙋтꙋл веакꙋрі-
лор доъ прiнчiпе aꙋtoare a тꙋтꙋлор
челор че sꙋнt: прiнчiпꙋл Бineлꙋĭ
ші прiнчiпꙋл Reꙋлꙋĭ. Прiчiна
че a фъkꙋt a se наште ачеastъ dok-
trinъ este, къ аꙋ krezꙋt kꙋ пеnꙋ-
tiнцъ a attriвꙋi къ віn, de ла o

фiinцъ între toate desъвîrшitъ, шi ръѕл че se întъmплъ пе пъmînt. Se вede în adeвър къ oamenii ла înчепѕt аѕ авѕt mare гревtate a împъka toate krimеле, toate restriцеле кърора omenimea este adesea шi martѕръ шi жъртфъ, кѕ фачеriле de вine кѕ kare a îndestѕлат'о de алтъ парте Аѕторѕл патѕrii. Doktrina aчeasta domnеще ъnkъ într'o mare парте а Asiei, шi este adînk întiпъritъ în toate релiцiiле че приimesk шi дѕхѕri реле, дѕхѕri infернале че sѕфлъ în inima Omѕлѕi фokѕл патimiлor вinoвate, шi trimit assѕпра пъmîntѕлѕi toate вiчiѕriле че îл пѕstiazъ. — Nѕ ворвesk ачi de Політеismѕ de kът спре addѕчere aminte, ш'апоi ел mai mѕлт a фost овжектѕл ѕnor kredinцe релiцioase de kът ал ѕnor doktrine фiлosoфiче. Політеismѕл nѕ s'a nъskѕt de kът din irnoranцa oameniлor d'ъntъiѕ kare n'аѕ пѕтѕt веdea de o datъ rапортѕriле че se аффлъ între kaѕseле saѕ пѕteriле deosевite че възѕserъ, шi din kare фъkѕръ atѕnцia zei. — Doktrina чea mai straвaraнtъ шi mai însemnътоаре din пriчina primeждioaseлor шi monstrѕoaseлor ѕrmъri че isворesk dintr'însa este фъръ îndoiалъ Ateismѕл. Niчi o datъ n'am пѕтѕt sъ înцелеr кѕm niще oameni kапавiлi a se sѕi ла niще mari кѕцетъri фiлosoфiче ka Eпikѕr, ka Lѕkreцie аѕ пѕтѕt sъ resвoiaskъ кѕ din adinsѕл ѕn adевър kare isвеще кѕ înвederarea sa шi minцiле чеЛе mai вѕлrare, шi пе kare dѕхѕл omenesk îл întъmпinъ ла orі-че пas. Nѕ поate sъ zikъ чine-ва de kът къ Ateismѕл s'a nъskѕt din пriчina ѕnii resвoiri кѕ патimъ шi вѕцi împrotiвa sѕперstiцiiлor релiцiiлor d'ъntъiѕ kare addѕseserъ niще ѕrmъri atът de вredniче de жале, пentrѕ къ чea mai mare овжekцie împrotiвa лѕi Dѕmnezeѕ se аффлъ într'aчest верs ал лѕi Lѕkreцie:

Tantum relligio potuit suadere malorum!

Пе ѕrmъ dѕпе aчeasta, a mai akkreditat ateismѕл шi овiчinѕinцa ѕnѕi empirismѕ orвѕ шi rrosiar че îшi пѕпеа în пismъ a nѕ mъртѕrisi mai mѕлт de kът aчеea че kade sѕвt simцiri; аша materiaлismѕл шi ateismѕл аѕ între sine лerътѕра чea mai strъnsъ. Însъ ѕna din чеЛе че a mai kontriвѕit mai кѕ deosевire спре a se професа niще doktrine аша de stranii шi новiте, a фost шi dорinцa aчеea de a se deosевi шi a фi чѕdat шi oriцinaл чine-ва prin niще opinii împrotiвitoare

kꙋ але челор лалцĭ oamenĭ. — O doktrikъ че are sinгꙋрꙋл съꙋ xarakter de a se arъta diametriчеще împrotiвitoare Ateismꙋлꙋĭ, ши kꙋ toate ачестеа съ повъцꙋеаskъ kъtre ачелеашĭ ꙋрmърĭ морале este Пanteismꙋл. Sistema ачеаsta a фost arъtatъ în doъ kinꙋрĭ deosebite ши oаре kꙋm împrotiвitoare ꙋna altia. Saꙋ ꙋniĭ aꙋ zis kъ лꙋĭ Dꙋmnezeꙋ нꙋmaĭ se kꙋвine фiinца чеа adevъratъ; kъ лꙋmea нꙋ este de kъt ꙋn nemърџinit tot de фenomene пrin kаре se desвoaltъ ши se въдеще Inalta-Fiinцъ; kъ ачеа че se нꙋmeще фiinцъ kreatъ нꙋ este aiевеа de kъt ꙋn фenomen, adikъ ꙋn mod ал natꙋрiĭ dꙋmnezeeщĭ, de ꙋnde ꙋрmeazъ kъ лꙋmea este o парte a лꙋĭ Dꙋmnezeꙋ, ши se ammestekъ întр'ънсꙋл прекꙋm se ammestekъ kꙋалetatea în сꙋвstanцъ, întр'ꙋn kꙋвînt нꙋ este maĭ deosebitъ de kъt este вerdeле deosebit de фrꙋnza че înфъцiшазъ ачеастъ колоръ. Ачеst d'ънtъĭꙋ фeл de пanteism se поate tradꙋче asфeлꙋ: Dꙋmnezeꙋ e Totꙋл; Saꙋ kъ алцiĭ aꙋ tъгъдꙋit фiinца ꙋneĭ сꙋвstanцe ꙋniче ши deosebite din лꙋme, ши aꙋ zis kъ ачеастъ сꙋвstanцъ че o нꙋmesk Dꙋmnezeꙋ e resпъnditъ în toate фiinцiле, kъ ea se aфлъ în фie-kаре din еле ши нꙋ îndeosebĭ, kъ este în zadar a ne înkiпꙋi o пꙋtere în deoseвĭ ши neatърnatъ de челе алte пꙋterĭ че алkъtꙋesk natꙋра ши kаре лꙋkreazъ înвederat ka niще пърцĭ întreгъtoare але пꙋteriĭ џenerале; kъ ачеастъ пꙋtere нꙋ este de kъt o aвstrakцie ши o ворвъ; kъ Dꙋmnezeꙋ este сꙋma tꙋtꙋлор фiinцiлор че komпꙋn ꙋniверсꙋл. Ачеst d'ал doiлеа фeл de пanteismꙋ se поate tradꙋче în ачеste ворве: Totꙋл e Dꙋmnezeꙋ. Deчĭ între ачеste doъ пропosiцiĭ, Dꙋmnezeꙋ e Totꙋл, ши Totꙋл e Dꙋmnezeꙋ, se aфлъ o indentitate перфektъ; de ꙋnde ꙋрmeazъ kъ ачеste doъ sisteme пrivesk ши aӂꙋnг ла ачееашĭ konklꙋsie kаре este пanteismꙋл. E de пrisos a se фаче въгаре de seamъ kъ ачеастъ doktrinъ вrъnd a restрънџе maĭ mꙋлt rапорtꙋрiле че ꙋnesk пе Om kꙋ Dꙋmnezeꙋ, ле desфiinцeazъ kꙋ totꙋл ammestekъnd termeniĭ лор, ши повъцꙋieще kъtre фatalismꙋ, adikъ kъtre лiпsa de orĭ-че moralъ.

DOCTRINE PSICHOLOGICE.

Se нꙋmesk asфeл ачелеа че sꙋnt релативе ла natꙋра ши destinaцia Omꙋлꙋĭ. Чеа maĭ kꙋ kꙋвънt din toate este ачееа че reкꙋnoaще în

Om doъ пrinчепе deoseвite: Dȣ-
хȣл шi Materia, ȣnȣл kare este a
deвърata лȣĭ фiiнцъ шi materia
kare нȣ e în ел de kъt ȣн instrȣ-
ment, ȣn orгan пentrȣ фakȣлtъці-
ле лȣĭ aktiвe, aффektiвe шi inte-
лektȣaле, шi пreȣrsitъ спre a пe-
ri, în вreme че Dȣхȣл treвȣe sъ
sȣпра-вieцȣiaskъ ka sъ ажжȣнгъ
ла sфîршitȣл ла kare нъdъжdȣie-
ще, шi kare iĭ este пъstrat în-
tr'o aлtъ вiaцъ maĭ вȣнъ. Dok-
trina aчеasta se нȣmeще Sпiri-
tȣaлismȣ. —Iнпrotiвa aчещia
este aлta kare stъrȣieще a ziче
kъ nimik aлta нȣ este în Om de
kъt aчееa че kade sȣвt oвserвaцia
simцiriлor, saȣ kȣ aлte kȣвinte, нȣ e
nimik de kъt materie, kare are
фakȣлtatea de a simцi; kъ toate
iar фakȣлtъціле нȣ sȣнt de kъt
simцirea desвoлtatъ шi transфor-
matъ; kъ kȣцetarea нȣ e de kъt
o aвstrakцie, adikъ resȣлtatȣл
sлȣжвелor kreieriлor, resȣлtat
kare înчeteazъ în datъ че se des-
фiinцeazъ kaȣsa; de ȣnde ȣrmea-
zъ kъ Omȣл moare kȣ desъвîrши-
re din пreȣнъ kȣ trȣпȣл, шi н'a-
re nimik a maĭ пretinde dȣпe a-
чеastъ вiaцъ. Aчеastъ doktrinъ se
нȣmeще Materiaлismȣ. —Ura
пentrȣ skîrвoaseле ȣrmъri че пot
еші dintr'o asemenea doktrinъ, a
фъkȣtȣ пe ȣniĭ a kъdea într'ȣn sпi-
ritȣaлismȣ пeste mъsȣrъ. Eĭ zik;
Dȣхȣл este фъръ asemъnare maĭ
noвiл de kъt Materia. Omȣл фi-
ind maĭ nainte de toate Dȣх, шi
пreȣrsirea лȣĭ фiind a se întrȣni
într'o zi kȣ dȣхȣл dȣmnezeesk din
kare ел пȣрчеde, treвȣe a se de-
пъrta пe kъt вa пȣtea de mate-
rie, шi a se фeri de inфлȣinцeле
че are ea assȣпra sȣффлetȣлȣĭ лȣĭ,
okkȣпъndȣse нȣ maĭ kȣ пrinчiпȣл
sъȣ kare este Dȣmnezeȣ, шi as-
sorвindȣse întrȣ kontemплaцia
шi пriвirerea kъtre Fiinцa-isвor
a tot Adeвърȣлȣĭ шi 'a tot Вine-
лȣĭ; kъчĭ akoлo вa aффлe xrana
че se kȣвine maĭ пotriвit natȣreĭ
saле череші. Rъtъчeaskъ-se or-
вiĭ пe ȣn aлt drȣm askȣлtъnd ti-
kълoaseле лor пatimĭ че iĭ trar
kъtre пъmînt; kъчĭ вiaцa лȣĭ нȣ
вa фi de kъt o пregъtire kъtre a-
чееa de kare se вa вȣkȣra maĭ tъr-
ziȣ, o вiaцъ de adoraцie, de rȣ-
гъчiȣнĭ, de estas. Aчеastъ dok-
trinъ se нȣmeще Mistiчis-
mȣ. — Sпiritȣaлismȣл în teo-
ria sa s'a addȣs înkъ шi ла o maĭ
mare koвъrшire de kъt aчеasta;
aȣ вenit ȣniĭ în stare a tъгъdȣi
kȣ totȣл Materia шi a adeвeri нȣ
maĭ Dȣхȣл. Eĭ zik, kъ нȣ пot
sъ înkredinцeze de sпre nimik

алta de kъt desпre фiinцa idei-
лor лor. Пrin ȣrmare ачеea че
se ziче лȣme din aфarъ nȣ este ши
nȣ ва фi ничĭ o datъ de kъt idei-
лe noastre. Doktrina ачeasta se
nȣmeще I d e a л i s m ȣ, kare фаче
din віацъ ȣn вis ши din обжeteлe
че ne înkonцюrъ niще înkiпȣirĭ
saȣ iлȣsiĭ.— Materiaлismȣл a фost
krezȣt sъ doвedeaskъ kъ nȣ пȣ-
tem în adeвър sъ adiвerim de kъt
фiinцa trȣпȣrilor saȣ a materieĭ,
ши ideeaлismȣл kъ nȣ пȣtem sъ a-
deвerim de kъt nȣmaĭ фiinцa dȣ-
хȣлȣĭ. Пentrȣ kъ arгȣmenteлe ши
dintr'o пarte ши dintr'алta sȣnt
kam îndȣплikъtoare ши îшĭ aȣ oa-
re-kare kȣвinte, ȣniĭ, ka sъ ska-
пe dintr'o ачesфeл de înkȣrkъtȣ-
rъ, îшĭ înkiпȣirъ kъ Omȣл nȣ e
kaпaче a adeвeri чева saȣ assȣ-
пra Materieĭ saȣ assȣпra Dȣхȣлȣĭ
ши kъ пartea чea maĭ вȣnъ че
пoate a'шĭ aлeцe чineва este de
a se лъsa a maĭ kъȣta adeвърȣл,
пentrȣ kъ orĭ în kare пarte s'ar
întoarче чine-ва ши orĭ че ва фа-
че, nȣ ва пȣtea sъ'л aффлe; kъ
în adeвър nȣ e ничĭ o пroпosiцie
desпre kare sъ пoatъ чine-ва da
o doвadъ, пentrȣ kъ resȣindȣse
ла doвada doвeziĭ, ва merцe în-
ainte nemъrцinit, фъръ a пȣtea
вre o datъ aффлa ȣn temeiȣ aл de-
mostraцieĭ saлe; kъ noĭ nȣ пȣ-
tem sъ фim sigȣrĭ ничĭ desпre фi-
inцa kiar a noastrъ, ши kъ în sфîr-
шit n'aвem de kъt a ne îndoi desпre
toate. Doktrina ачeasta se kiamъ
Sчentiчismȣ, o фantъ saȣ rod aл
desпъdeжdiĭ, ȣn akt de лeпъdare
desпre toate пe kare mintea ome-
neaskъ seamъnъ kъ 'лa isвodit nȣ-
maĭ ши nȣmaĭ ka sъ лase ȣn monȣ-
ment aл miшълieĭ, a лeniĭ ши a ne-
вȣnieĭ saлe чeĭ невoiaшe. Nȣ щiȣ de
ar пȣtea чine-ва sъ dea nȣme de
doktrinъ ȣneĭ sisteme че este o
tъгъdȣire ши лeпъdare de orĭ-че
doktrinъ. Ачeasta ar фi întok-
maĭ ka ши kъnd ar вoi чine-ва
sъ фakъ din îndoiaлъ o kredinцъ
a dȣхȣлȣĭ omenesk. Kȣ toate аче-
stea sȣnt oamenĭ kare zik kъ ши
ачeasta e ȣna din doktrineлe фi-
лosoфiче, пentrȣ kъ attinцe
пrea de aпpoaпe moraлa, kare
nȣ пoate de kъt a se desфiinцa
пrin ȣrîteлeĭ ши пoчiteлeĭ kons-
kȣinцe. — Sъ вorвim ши de o
sistemъ че a фъkȣt mare sgomot
în zileлe noastre kȣ toate kъ nȣ
este nȣoъ, sъ вorвim adikъ ши
de Ekлektismȣ kare stъ în-
trȣ a nȣ лeпъda kȣ întreцime ni-
чĭ o doktrinъ, dar ничĭ a пriimi
kȣ întreцime вre ȣna, пentrȣ kъ
în toate se aффлъ adeвърȣrĭ. Kȣ
toate ачestea treвȣe a mъrtȣrisi
kъ eȣ nȣ пriвesk ekлektismȣл de

кът'ka o sistemъ saў maĭ вine în• tokmaĭ ka ѹn metod, ші ніčї de- kѹm ka o doktrinъ. Ekлektismѹл kѹ adeвърat нѹ esплikъ nimik de- ла sine, нѹ înkiee nimik, нѹ se adînчeazъ ніčї într'o întreвare, чi din пrotiвъ пre înkînѹeще o doktrinъ алta maĭ din nainte пri- imitъ. Insъ ka sъ deskѹrчe чi- ne-ва dintr'o sistemъ чe este a- deвърat ші чe e гreшit, e de tre- вѹinцъ sъ щie à priori în чe se aфлъ adeвърѹл ші în чe ръtъчi- rea, sъ aĭвъ maĭ nainte o dok- trinъ a sa фъkѹtъ kare sъ se în- вогъцeaskъ însѹшindѹ'шї aчeea чe aфлъ вѹn în челе алte. Фъръ de aчeasta în zadar ва stѹdia ші anaлisa toate oпiniiле de нѹ ва a- вea ѹn termin de komпaraцie ѹn criterium kare ne înлesneще de a пreцѹi toate eлementeле de ade- вър чe konrinde; фъръ de aчea- sta, zik, ne înчetat se ва aфла în nekѹrmate îndoieлї, ші sчentiчi- smѹл ar фi resѹлtatѹл чeл maĭ si- гѹr din чerчetърї înчerkate asфeл фъръ niчї ѹn temeiў. Kънd ѹn dѹx пътrѹns de doktrineле ѹnѹї sпiritѹaлismў лѹminat ва întreвa ka sъ'шї мъrчaskъ ideiле, Idea- лismѹл, Materiaлismѹл, Mistiчis- mѹл, ші însѹшї Sчentiчismѹл, kѹ aчeasta нѹ ва sъ zikъ kъ se фaчe ekлektik: iar daka se лeaпъdъ de sпiritѹaлismў ka sъ пriimeaskъ din toate sistemeлe kъte чeва. Eў нѹ щiў чe se ва фaчe ші ѹnde ва aџѹнџe, ші п'аш щi iaръ kѹm îшї ва kaлiфia ші îшї ва нѹmi нѹoa doktrinъ чe ва adoпta. In sфîr- шit aчeasta ziчem desпre ekлek- tismў kъ eл пoate sъ фie ѹn mi- нѹnat aџѹtor metodѹлѹї фiлosoфik, însъ нѹ este ші ніčї нѹ ва фi вre o datъ o doktrinъ.

Doctrine Soçiale

Чea maĭ domnitoare пreste toa- te челе алte, saў пentrѹ kъ este maĭ џeneraлъ, ші чerчetънd toa- e фormeлe deoseвite de гѹвern, a фъkѹt o aвstrakцie din toate пriвind нѹmaĭ пъшirea omenireĭ kъtre skoпѹл ші ѹrsita sa, saў пentrѹ kъ în zioa de astъzї este чea maĭ resпъnditъ ші întinsъ, ші a doвîndit în пartea sa înkre- dinцarea чeлor maĭ вѹne dѹxѹrї, este doktrina Пrorresѹлѹї (înaintърiї). Intemeiatъ assѹ- пra krediнцiї пeфektiвiлitъцiї saў пѹtinцiї Omѹлѹї de a se desевîr- ші, ші assѹпra înвъцъtѹriлor es- пeriinцeĭ, doktrina aчeasta sпri- џinъ kъ Omѹл пriвeще, din na- tѹra sa, ші treвѹe a пriвi пrin пѹtinцeле saлe a'шї desвoлta пѹ- teriле aktiвe ші inteлektѹaлe, ka

în fie-kare zi sъ adaoцe kъte че-ва ла лтminiле sале шi ла птtinца sa; kъ antikitatea este прtпчia лтmeĭ, kъ чiвiлisaцia din zioa de astъzĭ, prin прогресtриле sале пе înчetate, ласъ kт mтлt de парte înапоĭ чiвiлisaцia timпiлоr trekтцĭ, шi priimeцe тп maĭ mare птmър de oamenĭ a se вткъра de втптриле kъtre kare Dтmnzeŭ a kiemat пе тоцĭ oamenii.— Doktrina împrotiвitoare ачецia pretinde kъ n i m i k n т e s t e n т o ŭ s т в t s o a r e; kъ Omтл a priimit d'a drentтл дела Dтmnezeŭ kтпошtinцa лецiĭ sале, însъ, kт kъt s'a denъrtat ел de oriцina sa, kт kъt sъ maĭ strikъ din чeea че a fost, kт atъta a perdтt din kтръцenia шi din вirtтцiле sале primitiвe; kъ прогресtл шtiinцелоr, de se afflъ вre тп прогрес, a slтжit птmaĭ ka sъĭ seчe inima, sъ 'io înkizъ ла orĭ-че simtiment de miлъ шi de цenerositate; kъ din zi în zi se вede kreskъnd anaршia ideiлоr, kовîршirea dorinцелоr шi вikлenia faптелоr; kъ de че merцem пъшim kъtre o derъпъnare moraлъ че treвтe sъ addтkъ sfîrшitтл omenirii saŭ aria тпеĭ reцenерацiĭ nтoъ kare ва fi fanta Провedinцeĭ. Ачeasta, se птmeцe doktrinъ a î n a п o i r i i.— însъ kiпtриле aчestea de a priви omenirea sтпt foartee цепераде шi пт se koвoаръ ла nічĭ o aпплikaцie; sъ вenim ла ачелеa че traktъ desпре oрганisaцia шi modтл гтвернелоr че se kтвin soцietъцiĭ. — Înчenem maĭ ъпtъiŭ дела Aвsoлтtismŭ, kare вoieцe ka potriвit kт лтmea, nоrodтл sъ fie гтвернat de тп sinгтр kaп de тп monarх, ла вoinцa kъртia sъ плеakъ toate вoinцеле, шi фъръ de kare diskordia шi anaршia se вîръ în datъ în sîптл soцietъцiĭ komnтse de atъtea eлemente deoseвite, kare ajжтпцe a пт maĭ fi soцietate daka o sinгтръ mъпъ пт ле ва adтna, шi пт ва komprima шi ва kъртti toate птteриле eĭ kontrarii тna aлtia. Asfeл e вoinцa лтĭ Dтmnezeŭ че a dat naцiiлоr пе riцĭ întokmaĭ dтпе kтm a dat тпеĭ famiлiĭ тп kaп. Riцiĭ îшĭ aŭ drentтриле de ла însтшĭ Dтmnezeŭ, шi ачeasta îĭ faче a doвîndi л e ц i t i m i t a t e a л o р. De aчi ачeastъ doktrinъ se птmeцe asemenea doktrinъ a d r e n t т л т ĭ d т m n e z e e s k. — Înпrotiва ачецia este ачeea kare sпrijinъ a ziче kъ тоцĭ oamenii sтпt kreaцĭ de o potriвъ în drentтрĭ, kъ гтвернтл aвsoлтt aл тптĭ sinгтр om este тп monstrтoseŭ вічiŭ aл liвertъцiĭ, aл ачestтĭ втп preцios че fie-kare a priimit d-ла natтръ, пт ka sъ se лeпede

de dъnsȣл чi ka sъ фakъ kȣ eл o înцeлeaптъ întreвȣinцare; kъ лeцiлe чe ȣn norod фaчe пrin îm-пȣterniчiцiї съї, eлe нȣ maї sȣnt sinгȣra пȣtere лa kare e dator sъ se sȣпȣe eл правiлniчeщe; kъ norodȣл se înцeлeцe kъ dъ гȣвer-neлor пȣterea чe aȣ, într'ȣn фeл de kontrakt în kare eлe se înda-toreazъ a нȣ лȣkra de kът пotri-вit kȣ interesȣriлe naцieї; kъ în-datъ чe se kaлkъ orї se rȣпe a-чest kontrakt, norodȣл are drep-tȣл шi пoate sъ ia din mъї-niлe гȣвernatoriлor пȣterea чe лi s'a înkredinцat; шi kъ пrin ȣr-mare sȣвerenitatea este пропrie-tate a norodȣлȣї. Aчeasta se нȣ-meщe doktrinъ d e m o k r a t i k ъ. O aлtъ a treiлea doktrinъ este kare нȣ пriimeщe niчї tirania aв-soлȣtismȣлȣї, niчї miшkarea, nea-stъmпърȣл шi tȣrвȣranцa demo-kraцieї. Dȣпe aчeastъ doktrinъ oamenii нȣ sȣnt de o пotriвъ niчї în drentȣrї, niчї dȣпe natȣrъ: ne-пotriвirea aвeriлor este întokmaї ka шi nепotriвirea фakȣлtъцiлor. Чea maї mare пarte a naцieї, глoa-ta norodȣлȣї este пъskȣtъ ka sъ askȣлte, шi e kȣ totȣл neîndemъ-natikъ a гȣвerna. Пȣterea dar e пропriet ate a aчeлora kari пrin meritȣл шi вогъцiiлe лor se înaл-цъ maї пresȣs de semenii лor; însъ ka sъ assigȣre aчeastъ пȣtere despre skimвъriлe чe s'ar пȣtea фaчe лa o aлeцere пoпȣлarъ чe ar addȣчe лȣkrȣriлe kъtre demo-kraцie, шi despre nestatorniчia чe ameninцъ toate лȣkrȣriлe aчi џos, гъseщe kȣ kaлe ka aȣtori-tatea шi aвerea sъ se radȣne în-tr'ȣn mik нȣmър de фamiлiї, a лe kърora drentȣrї шi пosesiї sъ treakъ лa ȣrmaшiї лor. Aчeasta este doktrina Aristokratikъ. —

Din aчeste deoseвite sisteme, a eшit o a пatrȣлea, ȣn фeл de ek-лektikъ пoлitikъ, kare гъseщe de greшite toate kiпȣriлe aчestea de гȣвern, împrȣmȣtъndȣse de лa фie-kare чea чe are фoлositor пentrȣ soцietate; чearkъ a лe a-dȣna лa ȣn лok пrin miџлokȣл aшezeminteлor пrin kare фie-kare din aчeste treї пȣteri este înфъ-цiшatъ, ka sъ se цie kъmпъna saȣ ekiлiвrȣ între eлe. Aчeste treї пȣterї, monarшia, aristokra-цia, шi norodȣл, komвinate asфeл kȣ drentȣriлe шi datoriiлe лor, sȣnt simвoaлeлe eлementeлor чe aлkъ-tȣesk лȣmea, adikъ infinitȣл (ne-mърцinitȣл) saȣ ȣnimea, finitȣл (mърцinitȣл) saȣ mȣлцimea orї diвersitatea, шi raпortȣл între finit шi infinit între ȣnime шi mȣлцime. Asфeл monarшia лe-цimъ înфъцiшazъ ȣnimea, пȣte-

реа попѵларъ diвersitatea, ші a-
ristokraціа sлѵџаще ka o легътѵ-
ръ între аѵtoritatea monarxikъ
ші între пѵтереа norodѵлѵї. Sis-
tema ачеаsta n'a лѵat нічї ѵn nѵ-
me deoseвit, din прічінъ, krez
kъ nѵ пѵtea sъ ia. Ачеаsta nѵ-
maї se nѵмеще пропріѵ ші sim-
плѵ **D o k t r i n ъ**. Ачеаsta în o-
kiї ѵnora трече de фoarte adîn-
kъ, în okiї алtora трече maї
mѵлt inџenioasъ de kът temeї-
nikъ, priinчioasъ însъ ші фoлo-
sitoare într'o епохъ de neastъm-
пър ші de аппроніере de префа-
чере прекѵm e спре esemплѵ a
noastrъ; în sфіршіt în okiї mѵл-
tora трече o strаnіe ammestekъ-
tѵръ de елементе ненотрівіte kare
ne înчетат прівеsk спре a se дере-
пъна ѵна пе алta, ші din ka-
re чел maї tare ва strіві saѵ ва
înneka neапърат пе челе аллtе;
o sistemъ фъръ temeiѵ kѵ kѵвînt,
ші prin ѵrmare фъръ нічї o пъ-
деџde de дъinire; sistemъ kare
atът o sілеще невoia a se okkпа
спре пъstrarea sa ші a ціnea e-
kілівrѵл între елементеле diskor-
dante din kare e kompѵsъ, înkът
îшї ѵітъ kѵ totѵл adeвърата soлie
a orї-kъriї sisteme soціале, ka-
re este de aџѵtora înaintarea o-
meнirії. Reзвoiѵл kѵ алte kѵ-
вinte a фіе-kъria пърці de a'шї
апъра drепtѵріле sале, ле фаче
a перde вremea în чертѵрї ші лѵп-
te, пъръsind o mare парте saѵ
maї de tot interesѵріле челе a-
деvърate ші temeїniче але soціе-
тъцiї. C.-M. Paffe

CURS

De limba Italianâ.

Nѵ se aфлъ, sokotim, Ro-
mъnї kare вrъnd a черчета ші a
kѵлtiва лimвa Romънъ sъ nѵ se
фi konвins kъ Romъnії nѵ вor-
вesk ѵn diaлekt saѵ maї mѵлte a-
ле Itaлieї, isoлate saѵ ammesteka-
te, asфeл kѵm aѵ venit moшії
noшtri din Itaлia, asфeл kѵm saѵ
ammestekat din veak în veak ші
din епохъ în епохъ kѵ фeлѵrimї
de лimвї, ші asфeл kѵm aѵ remas
înaпoї de diaлektѵл чел kѵлtiвat
din zioa de astъzї aл Itaлieї. Фъ-
kъnd ѵn Параллелismѵ între amъn-
доъ diaлekte лa înчепѵtѵл аче-
stѵї d'aл treiлеа Period aл аче-
шиї фoї, s'a въzѵt asemъnarea în
materie saѵ în вoрве че se aфлъ
între dъnsele, ші kѵrъціenia kѵm
ші ѵрмеле че a пъstrat diaлek-
tѵл nostrѵ din diaлektѵл чел ве-
kiѵ kѵлtiвat aл Laціѵлѵї. In пе-

riodул ал natrуцea вom arъta a-semъnarea aчestor doъ diaлekte în фorma saў tinії лor. Foarte лa вreme D. Lуiцi Цianeлoni, kanул nensionatулуї de konії, din maхaлaoa Батistei kareлe maї de doъ zeчї de anї se aффлъ în цara romъneaskъ, însушї în aшъzъшъ-tул sъў вa deskide ун kурs de лim-вa italianъ. Identiфikъndуse kу metodул de naraлeлismу întrе a-чeste doъ diaлekte вa урma лek-цiiлe saлe asфeл kум ун Romъn aффлъnd mare înлesnire лa învъ-цъtура шi stуdiул aуtoritoriлor Italianї, sъ'шї kуnoaskъ în în-treцimea eї фirea лimвії saлe ro-mъne, sъ se nerфeksioneze în-tr'ъnsa шi sъ ia drумул чeл ade-въrat snre kуaтура чe se kувine a луa лimвa romnъ. Sуntem în-kredinцaцї kъ atъt ӂунii чe se aффлъ în kлaseлe maї înaintate din шkoaлa kanitaлeї kъt шi чeї чe aў eшit din шkoaлe se вor грънi a фaчe aчest kурs atъt de treвуitor tot d'ауna шi maї вър-tos în enoхa nonstrъ în kare фie-kare ӂуne simte treвуinцa de a skrie фъръ a aвea лimвъ, saў maї вine фъръ a o kуnoaшe, D. Цia-neлoni вa notriвi чeasуriлe лeцii-лor kум se вie kу înлesnire лa toцї. Прецул вa фi фoarte ӂos, în kъt фie-kare amator sъ noa-tъ фъръ strimtorare a'шї îmnлi-ni dorinцa. Indemn ne ӂунiї noшri a se фoлosi de okkazia чe лe înлesneшe D. Цianeлoni, în-въцънd o лimвъ kу kare noвъцу-indуse, dуne kум am zis лa kуa-tура лimzii romъne, nу nуцin a-ӂуtor шi фoлs вor aвea шi лa чea фranцozeaskъ saў de aў înвaцato, saў de вor вrea a o învъцa лa ур-mъ. Nрdъӂdуind лa simtimen-teлe de kare Гуверnул nostrу s'a înkълzit snre înaintarea învъцъ-tуriї шi kуaтура лimвiї, kум шi лa луminiлe de kare este noвъцу-itъ Ч. Eфorie a шkoaлaлeлor, aцentъm înъkуrtъ вreme a вedea шi în kлaseлe Sфъntулуї Saвa a-'шї луa лimвa italianъ drentул шi rагул чe i se kувine, шi atунчї nу nуцinъ treвуinцъ вor aвea шkoaлeлe de asemenea tinerї nre-гътiцї kу aчeastъ лimвъ.

PERIODUL III №. 21

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе ле хоъ орі пе лүнъ. Препүмтъраціа есе-фаче ꙟн Бүкүрещі ла Редакціе, пела жүдеце ла ЧЧ. Окърмүірі саў ла DD. Професорії. Прецүл есте үн галбен.

FILOSOFIE

Fissiologie.

Aчeasta este o ворбъ нуоъ, kare s'a нrіimit a insemna stуdiул saў щiinца віецiї. De se ва луа чiне-ва dупе Etimолоцia eї (*φύσις* шi *λόγος*), ворба aчeasta însemneazъ щiinца natуrii. Пентру aчeasta înцелепцiї Цermaniei, нrофеsorii din Halle шi din Heidelberg aў нriimit, în лоkул aчещiї ворве rъў înцелеse, termenул віолоцie (*βίος-λόγος*) kare se потrівеще maї віne kу dеfiniцia щiinцeї.

Fisika se okkупъ desнre aцenцiї saў елементеле універsале шi desнre феноmенеле naturеї moarte; Istoria naturaлъ konrinde toate trупуріле пъмîntулуї вiї шi neînsуфлецite, stуdiъndуле шi deskriindуле numaї întru чea чe se aratъ не din afarъ; Anatomia, desнarte, deskieie, шi deskrie kу deamърунтул orrанеле шi цесътуріле трупурілор віецуitoare; în вreme чe Fisiолоцia черчeteazъ kare sъ fie лукrарeа aчestor orrane, шi kare sunt лецiле віецiї. — Fisiолоцistул este ka шi Astronomул, foarte rar поate sъ fie ateў, kу toate kъ унii вор sъ нrіхъ-

неаскъ înпретінъ. Съ sokotim de este кѹ пѹтінцъ, съ прі-веаскъ чіне-ва мѹлтъ време міш-kарea ші леціле стелелор прекѹм ші мішkъріле ръръпkілор атът de nekontenite, de konkordate ші атът de сѹпѹсе ла ніще леці вечініче, фъръ съ базъ înвederat къ есте о мънъ атът пѹтерnikъ kаре дъ Materieї віаца, дѹпе kѹм дъ ѹніверсѹлѹї koordinaцia ші дѹ-ръмънтѹл (дъініреа)! Ачеаста înцелегънд Fontenelle zічеа: «D· Méry а deskoперit în органеле noastre ачеea че D. Cassini а вѹ-zѹт în черѹрї.» — Am zis къ ворва Fisiолоціе есте нѹоъ. Маї nainte de ѹn веак авіа се аѹзіа în-tre înвъцацї. Kate чіне-ва în a-kademia веке de щііnце, în історії ші memoriaле саѹ însemnърї, ші нѹ ва аффла ачеастъ ворбъ nikъ-ірї. Kънд Duhamel, Fontenelle, Mairan саѹ de Fourcy вреа съ арате чева лѹkрърї фісіолоціче, ле înskріа сѹбт тітлѹ de Fisikъ ani-маль саѹ anatomie. Boerhaave есте, ші се паре, чел d'ънтъіѹ че о пронѹнціé; însъ пентрѹ Haller, чел маї іллѹстрѹ din елевії аче-стѹіа, фѹ пъстрат de a konsфinцi пѹмеле ачещіі щііnце нѹое прін ніще deskoперирї ші skріерї не-перітоаре. — Кѹ тоате ачестеа ші маї naintea лор, adесеа се оk-кѹпа ѹнії în стѹдії фісіолоціче. Фъръ а ворві de Іпokrate, kаре, кѹ тоате челе че zіче D. Mercy, нѹ щіа nimik ассѹпра вieцiї, есте adевърат къ Arestoteл kѹнo-щеа фenomeneле ценерацiеї маї аша de віне ka ші аї ноштрі. Gaлian în skрiереа са пѹмітъ «De usu Partium» deskріе кѹ îndestѹ-лъ skѹmпъtate лѹkрареа мѹлтор органe; însъ пентрѹ къ маї аde-сеа ел sпіnteka пѹмаї momiце, нѹ авеа міжлоаче а се rîndi ші a жѹdika кѹ skѹmпъtate desпре натѹра Omѹлѹї. Hérophilu ші Erasistratu кѹноштеа нервеле ші лѹkръріле лор întрѹ ачеea че се attinце de simцire, însъ пентрѹ къ нѹ deosiвіа tendoniї ші легъ-мінтеле de ачелеа че се нѹмеsk пропріѹ нерве, нѹ поате чінева ла mare desлѹшіре din skріері-ле лор. Vésale ші Fallope се оkkѹпаръ а deskопері лѹkръріле органелор че deskріѹ саѹ аратъ еї. Маї кѹ deoseвіре Vésale kаре фѹ пірît къ sпіntekъ оаме_ нії de вії ka съ базъ маї віне жоkѹл ші лѹkрареа органелор, не dete оаре-kаре desлѹшірї. Кѹ тоате ачестеа фісіолоціа, пînъ ла Harve, фъkѹсе преа пѹціне desko-перірї însemnътоаре. Ачеста des-копері чіркѹлаціа сънцелѹї, ші întemeié пе фапте înвederate Dok-

trina aчeasta « omne ex ovo » Пinъ ла dънsъл, Fisiолоџia era o щiinцъ ammestekatъ, ꙟмъtate istorie шi ꙟмъtate romanц, шi kъte odatъ шi kiar înkiпsire saŭ вisare întrеаgъ, kъnd o înвъцa Paracelse шi Van-Helmont, niщe пeвуnï iлвstri, a kъrora istorie a rъtъчiriлор omeneщi ле ва вечinicи пsmeле. Кs toate aчestea treвуe a sпsne kъ aчeastъ advпъtsrъ de sisteme шi de adeвъrsri пs фs ks totsл пъгъвitoare Fisiолоџiei; пentrs kъ înчепs' a traџе пъreriле oameniлор шi a doвindi пartizanï. Liniчiнsл Romanцsлsï, фъkъs' sъ treakъ înпrеsпъ ks dъnssл, шi vsкъчiнsпea saŭ sterпsл aksiomeлор. Пe atsпчï se фъчea Fisiолоџia întokmaï пreksm odinioarъ Erodot фъчea istoria. Fisiолоџistiï ar пstea sъ пretinzъ kъ eï aŭ dat idea лsï Walter-Scott sъ inвente Romanцsл istorik. — Maï tъrziŭ, пe vrmъ, kъnd toate щiinцeле чerkarъ o reповацie, se îнчerkarъ sъ reфorme шi Fisiолоџia. Maï ks deosевire îшi пropsserъ sъ фakъ лiмваџsл eï maï serios шi seвer, шi sъ o deskspeчe de toate sistemeле чe îmпedeka înaintarea eï. Isъ, din пenorочire, aчeastъ лsкrare o sпssse triвstarъ щiinцeлор fisiчe. Шi între щiinцe ka шi între oameni se aфлъ kъte sna чe se înчearkъ a domina пe челе лaлte. Чeea чe înчerkarъ o dinioarъ metaфisiчii ks Fisiолоџia, în zileле noastre o înфiinцarъ ximistiï: пare kъ ar фi fostŭ пrevrsit ka aчeastъ щiinцъ sъ пs фie niчï o datъ sa'вodъ. Кs toate aчestea în ziоa de astъzï are în sine destsле adeвъrsrï netъгъdsite sпre a пrotesta de aчi înainte înпротiва ori kъriï siлsirï шi stъпîniri strъine.

Parte Sigura, şi Parte conjecturala a Fisiologiei

In чea maï mare пarte a ksпoщinцeлор noastre, sпnt doъ пъrцï фoarte deoseвite, пe kare noï maï tot d'asna, din nenoroчire ле ammestekъm, шi adesea ks щirea noastrъ: este maï ъntъiŭ лskrsriле шi фaпteле înвederate, desпre kare пe doвedesk simцiriле noastre, шi пe kare o tradiцie adeвъratъ лasъ din sрmaшi în spmaшi; este пe vrmъ aлtъ пarte kare пe dъ kъnd niщe konksлsiï saŭ înkieerï шi dъrï ks sokoteaлъ aле dsxsлsï, kъnd niщe konꙟeksrsrï, niщe oпeraцiï deлikate, în kare înцeлeџerea tълmъчeщe шi чerчeteazъ o фaptъ чe treчe пeste пsts'vade simцi-

riле noastre нu пoate съ aжuнгъ шi съ adeвereze. Aчi este isвoрuл ръtъчiriлор noastre, kare kу adeвърat sunt але noastre, пentru kъ imaџinaџia ле naџe шi ле феluреџe nemъrџinit dупе natura шi însuшirea eї; în вreme че adeвърuл este tot aчeлa пentru фie-kare omў, пentru kъ фie-kare om îл пriimeџe întokmaї фъръ a maї adъoгa saў skъdea чeва. Aша, съ вaџe чine-ва de seamъ, kъ într'aчeasta urmъnd aпплekarea sin-uвireї noastre, suntem maї вългъtorї de seamъ ла вiзъriле de kът ла ideiле noastre, шi maї mъndri de konжektuрiле, dъriле noastre ku sokoteaлa шi de ръtъчiriле noastre sistematiче de kът adeвъruриле че am deskoпerit saў ni ле aў лъsat aлџiї. Din neпoriчire suntem siлiџї saў съ фaчem o џiinџъ фoarte nekomплektъ, saў съ' îmплem neпumъrateлe sekuрї шi лinse пrin niџe konжekturї вeчiniче. Пosiџia noastrъ, din пriчina aчeasta este ku mult maї aneвoie de kът a metaфisiчiлор, kari пornesk de ла o aвstrakџie ka съ aжuнгъ maї ku înлesnire шi фъръ staвiлъ пuгinчioasъ ла aлte aвstrakџiї. Noї treвue a џinea sokoteaлъ фantелor, шi niчї o datъ съ нu ne deпъртъm пe simџite de reaлitъџї, шi însuшї atunчї kъnd simџiriле ne staў în neлukrare. Metaфisikuл фaчe ka rîuл съ'шї aiвъ isвoрuл în norї, пe kare пe urmъ îл adduчe фъръ пrekurmare шi ammestik пînъ în adînkuriле oчeanuлuї; în вreme че Fisioлoџistuл, îndatorat a фi maї în reserвъ, studie maї ku smerenie aчeлaшї rîў akoлo însuшї unde este a se вършa în mare; пe urmъ de aчi e dator a se reтurka în susuл kursuлuї, шi a se oпri ku resпekt akoлo unde isвoрuл луї ese din пъmînt, maї фъръ a kuteza съ se resue пrin kuџetare, пînъ ла гieџurї, пînъ ла лakurї, saў пînъ ла reserвatoriiле suterane, kare фъръ îndoiaлъ îї sunt oriџina. In kiпuл aчesta îndoiaлa шi kuriositatea înчeп шi îшї sфîrшesk studiuл, шi asфeл se nask ipotesеле шi sistemeле. — Шtim, sпre esemплu, kum чiрkuлъ sъnџeлe în вaseлe saлe, вedem вътъiле inimii, пuлsuл arтereлор, rentурnarea sъnџeлuї în inimъ пrin drumuл вineлор. Insъ kum чiрkuлъ фluidul aчesta (sъnџeлe) în вaseле kaпiлare? Noї нu o џim. Insъ, de unde inima îшї traџe kausa miшkъriлор saлe? Aчeaшї neџiinџъ. Aчeasta пutem

ziче'ши desпre atъtea ш'atъtea simцiчиȣнĭ, мiшкърĭ че ле фачем dȣпе воiea noastrъ, desпre resȣффларе шчл. шчл. Orĭ în че лок se întoarче attinцia noastrъ, съ ne sokotim прea нoрочiцĭ de вом konрinde kъte ва toarte a ле ачелȣĭ лaнц ал лȣĭ Omar, kare пe nesimцite se пerde în мъiniле kърмȣitoare a ле лȣĭ Жоée.

Isid. Bourdon.

SFATUIRE

A unui parinte catre fiiul seu

Dȣпъ че'л a trimis ла Univeрsitate.

Fiiȣл meȣ,

Повеццеле че'цĭ am dat din чea maĭ фрацеdъ вîрstъ a ta ши întр'o вreme kînd 'цĭ arъtam de deпarte Univeрsitatea 'цĭ ле reпetez astъzĭ прin skris.

Dea Dȣmnezeȣ ka aчeastъ skrisoare съ фie пentrȣ tine ȣn semn statornik de пърinteaska mea draroste, ши съ'цĭ dea o нȣoъ înвъnъiere kъtre drȣmȣл че treвȣe съ te dȣkъ ла фeriчire. Tȣ intri întр'o лȣme прea strъinъ пentrȣ tine, tȣ înвrъцiшezĭ ȣn нȣoȣ фeл de viaцъ; aшa toate îngрiжiле че am aвȣt atъt eȣ, kъt ши лȣminaцiĭ tъĭ înвъцъtorĭ пînъ aчi, н'aȣ aвȣt aлtъ цintъ de kъt a te addȣче în stare ka d'aчi nainte съ te kърмȣeшĭ sinгȣр, ши, ka eшind din kasa tatълȣĭ tъȣ съ поцĭ фaче чeл din tъiȣ пas în лȣme пentrȣ фeriчirea ta ши semeniлoр tъĭ. Kȣnosk kȣръцenia inimeĭ taле, draростеa ta kъtre mine, rîвna ла îmвъцъtȣръ, dorinцa d'a doвîndi гласȣл ши лaȣdeле oameniлор simцitorĭ; kȣnosk вirtȣtea ta, dar kȣnosk aшiжdirea ши гreшaлеле че пot продȣче вîrsta ши temпeramentȣл tъȣ, цiȣ че фakȣ în лiпsa de esпeriinцъ, amъцitorȣл лiпiчiȣ ал вiцiȣлȣĭ, ши пrimeжdiiле фъръ нȣмър a ле лȣmeĭ în kare пoate kъdea inima чea maĭ чinstitъ, kъt нȣ ва фi armatъ фъръ înчetare kȣ пazъ ши înцeлeпчiȣne Askȣлtъmъ dar iȣвitȣл meȣ фiȣ, tȣ пe kare вoiȣ съ te фormez нȣ нȣmaĭ пentrȣ aчeastъ лȣme, dar ъnkъ пentrȣ вeчniчie. Aчest Dȣmnezeȣ че'mĭ a dat фiinцa îmĭ ва чere sokoteaлъ întр'o zi de kiнȣл kȣ kare te am kreskȣt; dar ши tȣ aĭ съ daĭ ръsпȣnsȣ kȣ че kiп aĭ ȣrmat kълdȣroaseле пoвeцe a ле tatълȣĭ tъȣ.

Anii în kare te affлi sȣnt anii de ла kare sпъnzȣrъ întreagъ viaцa ta. Eĭ sȣnt фoarte пrimeџdioшĭ пrin aцîцarea пatimiлoр kare se împotrivesk atъt de nekontenit înцeлeпчiȣneĭ virtȣцiĭ, шi пrin sлoвozenia чe aĭ doвîndit d'a nȣ лȣkra de kъt dȣпъ voiea ta, sлoвozenie kare a фost adesea вътъmъtoare ла maĭ mȣлцĭ tinerĭ ka tine.

Te îndeлetniчeштĭ învъцъnd штiinцe, kare treвȣe a'цĭ фorma dȣхȣл шi inima, kare treвȣe a te фaчe вrednik sъ'цĭ sлȣџeштĭ пatria, шi kare sъ'цĭ фakъ kiar фeriчirea ta. Aчest îndoit skoп este o kiemare че пȣрчede de sȣs: treвȣe dar ka aчeastъ kiemare, пotriвitъ rȣstȣлȣĭ tъȣ, sъ însȣффлeцeze шi sъ noвiлeze învъцътȣriлe taлe. Nȣ învъцa dar în sirȣra пriвire d'a întreчe пe чeĭ лaлцĭ konшkoлarĭ aĭ tъĭ în kȣnoштinцe, d'a strълȣчi în лȣme kȣ reпȣtaцia d'ȣn învъцat adînk, d'a aџȣnџe ла чinstĭ înaлte, шi a'цĭ vedea пriвigeriлe шi osîrdiiлe tinereцiлoр resплъtite пrin вoгъцiĭ, raнгȣrĭ, шi вredniчiĭ. Kъt veĭ învъцa пentrȣ aчest skoп, îцĭ veĭ strika inima пrin mîndrie шi лъвдъrичie, шi aчeasta într'aчeeaшĭ vreme kind îцĭ veĭ înвoгъцi dȣхȣл шi memoria kȣ kȣnoштinцe пrea фoлositoare пrin eлe însȣшĭ, dar пȣцin roditoare пentrȣ tine. Învaцъ пentrȣ sлaвa лȣĭ Dȣmnezeȣ adkъ întreвȣinцeazъ пȣteria dȣхȣлȣĭ tъȣ a kîштiga înцeлeпчiȣne шi virtȣte a лe лȣkra neînчetat шi a лe rъsпъndi într'o zi între oamenĭ; atȣnчĭ nȣmaĭ veĭ mъri kȣџetъriлe лȣĭ Dȣmnezeȣ, doвîndind штiinцe vredniчe d'ȣn kreштin. Reлiџia, фiiȣлe meȣ, kȣm m'aĭ aȣzit adesea вorвind, nȣ este ȣn simплȣ oвieкt aл kȣлtȣлȣĭ nemiџлoчit шi a чeasȣriлoр пrivate че џertфim evлaviei. O пeчiastim, kъnd пrivim фaпteлe noastre ka o џertфъ че addȣчem лȣĭ Dȣmnezeȣ în oare kare vreme. Reлiџia este o înцeлeпчiȣne diвinъ че ni s'a dat пentrȣ a ridika шi a aлiцi inima noastrъ, шi kare are înфлȣinцъ peste toatъ viaцa noastrъ. Noĭ пȣtem, noĭ treвȣe sъ kȣлtivъm штiinцeлe într'aчeeaшĭ пriвinцъ, ka kînd am sъвîrшi o фaптъ de draroste kъtre Dȣmnezeȣ, în aчeea пriвire kъtre Kreator d'a ne împлini datoriiлe, шi d'a întreвȣinцa toate miџлoaчeлe spre desъвîrшirea фakȣлtъцiлoр dȣхȣлȣĭ nostrȣ шi disпoziцiiлe sȣффлetȣлȣĭ nostrȣ, ka sъ фaчem шi a noastrъ

ферічіре ші а соціетъції. Інкинтіндвне ін амъндоъ свжетеле ачееа къдвръ, ачееаші капачітате ачееаші sirrvinцъ, ачелеаші міжлоаче каре чере кълтвра щіінцелор. Есте інведерат къ ачела акърв'а апилікаціе ва фі інсвфлецітъ д'вн мотів атът де невіл, ва ісвті тот д'а вна маі віне де кът ачела а кървіа мвнкъ нв ва фі ацîцатъ де кът прін деиертъчвне ші інтерес. Імвъцътврі че скоатем ін тоате дімінеціле ін прівінцъ къ ішплінім даторііле ноастре, къ лвкръм спре феріч ірея ноастръ; імвъцътврі че фачем пе тоатъ зіоа кв воінцъ ші дъпъ сфътвіріле оаменілор івъцаці; івъцътврі інсфîршіт, аша де регвлате ші врмате ін време де маі мвлці ані, вор продвче негреиіт вн сечерім маі вогат ші маі індествлътор, де кът інделетнічіреа чеа маі стрвдвітоаре а внвї тînър, стъпініт де деиертъчвне ші інтерес.

Ачела каре ва імвъца нв нвмаі прін гвст, дар ънкъ прін релігіе, ва крвца маі мвлт времеа са, ва вірві кв інлеснíре тоате піедічіле, ва фі статорнік а'ші врма планвл інтрепріндірілор сале, маі істец ла алецереа лвкрврілор челор темеініче, ші гата а пріімі сфатвріле ші повеце ле оаменілор кв мінте ші внні; фіінд къ нв ва інвъца ка съ се арате вогат ін кнощінце ші ідеї, саў а се вірі ін челе д'ънтъіў дрегъторії кіщігоасе, ел нв се ва пръвълі ін ігвъцътврі, ва ашепта маторітатеа, іші ва пвне тоате сілінцеле ка съ кîщіце вн меріт адевърат ші траінік, іар нв вн меріт пъргт.

Ун тînър капавіл каре ва інвъца інтр'вн кіп атът де сімціtor, нв ва ста лвнгъ време неквноскvт де пріетеній ші протекторії талентелор. Прінтр'аста ва довîнді прілеже фаворітоаре пентрв інвъцътвріле сале, маі мвлте сфатврї, маі мвлтъ інкураціаре, маі мвлт ажvтор дела фрvмоаселе кърціі че нв ле аў авvт, саў каре нв ле а кvноскvт ънкъ. Ші ідеіле імвvнътъціtoare але оаменілор імвъцаці, кът ар інфрvмvсеца ші ар імвvнътъці свфлетвл внvї тînър кълъvзіндвл ін каріера літерілор?

Ачела каре ва інвъца нв нвмаі пентрv гvст, дар ънкъ прін зелvў спре імплініреа даторіеї сале, ва ісвті, ва довîнді пе несімціте кvнvна стімеї овщещї. Че норочіре пентрv асфел де тînър! кътъ мvлцvміре пентрv ачела каре іші інтревvінцеазъ двхvл съў, времеа са ші вогъціа са, дvпъ лvмінареа са ші дvпъ сфатvріле інцелепцілор; ші іатъ че'л мъніріе кънд

нꙋ аџꙋнџе tot d'aꙋna ла цinta че 'шї a пропꙋс, kънd zъреще metexпіле ла kare este еспꙋсъ слъбічꙋnea omeneaskъ...

Целоsia, пentrꙋ kare алцїї фak înaintърї рънеzї, de kare аꙋ taлente d'o întindere немърцinitъ, ꙋar îл ва тꙋлбꙋра, орї ші de'л ва amъцi, dar пꙋцinъ вreme ва фi domnitoarea лꙋї. Іші întребꙋinцeazъ taлentеле ka ꙋn прꙋmꙋt din черꙋрї kът de mічї вор фi în алъtꙋрarea kꙋ але алtora. La привinцъ ka ꙋn хар ал Dꙋmnezeirei, karea imпърцind anꙋрꙋrea darꙋріле сале, нꙋ чере de ла ачела че н'а пriimit de kът ꙋn kъпitaл mik, doвînda kъпіталꙋлꙋї. Daka este kredinчios în întребꙋinцarea dinaрілор съї, ел este чеea че trebꙋe a фi ꙋрmънd порꙋнчеле лꙋї Dꙋmnezeꙋ; nisma ші целоsia нꙋ вор oтръві лesne inima ачеea kare e oвълdꙋitъ de талentꙋрї înaлte. Ші мъсꙋрънdꙋ'шї пꙋteріле сале, прецꙋindꙋшї kꙋnoщinцеле нꙋ ва алерга înzadar dꙋпъ лꙋkrꙋрї че нꙋ poate аџꙋнџе, іші ва întoarче kꙋ statornічie kъꙋtъtꙋріле în пarteа, ꙋnde, attinрînd kꙋ menrina dꙋхꙋлꙋї съꙋ, ва пꙋtea maї біne iзвꙋti ші продꙋче чел maї mare фолоs. Un om, skꙋmпꙋл meꙋ фiꙋ, kare stꙋdiind kꙋ ꙋn kꙋцet atът de нobіл, kare se îndeamнъ în toate zілеле ла datoriіле сале kꙋ пiroнire, kare, фъръ a neînгріџі miџлоачеле înцелепчꙋnei omeneщї, kiamъ kꙋ înkredere пе îmпърцitorꙋл a toatei înцелепчꙋnei ші 'л roagъ d'a біне-kꙋвînta întreпрinderiле сале, se ва'вꙋkꙋра фъръ îndoiaлъ d'aчeastъ біне kꙋвîntare. Ші tot aчeastъ провеdinцъ, tot d'aꙋna înцелеaпtъ ші de біне-фъkътoare, kare a tras планꙋл ꙋрsitei noastre maї nainte d'a ne da фiinцa îї ва arъta drꙋмꙋл че trebꙋe a ꙋрma ka съ aџꙋнгъ ла феріvіre.

Гîndeщe, o фiꙋл meꙋ, kъ реліціa trebꙋe съ фie kърmꙋitorꙋл nostrꙋ în toate minꙋtеле віецїї noastre, ші kъ aчest rînd съ se întinъreaskъ adînk ші пentrꙋ tot d'aꙋna în сꙋфлетꙋл тъꙋ, de воieщї a stꙋdia kꙋ фолоs, daka, nemꙋлцꙋmindꙋte a фi нꙋmai ꙋn сімпꙋ înвъцat, kaꙋцї a фi om чinstit. Фiї tot d'aꙋna ꙋn пrieten adeвърat ал віrtꙋцїї, ші пе atът maї mꙋлт веї фi пrieten adeвърat ал літерілор ші ал oamенілор! Тꙋ поцї преа лesne a фi înвъцat фъръ a фi віrtꙋos; dar kꙋnoaщe kъ ꙋn înвъцat фъръ віrtꙋte este фiinцa чea maї nimічitъ ші чea maї tikълoasъ din ꙋnіверs...

De timпꙋрiꙋ фii kreskꙋt, фiꙋл meꙋ, a'цї џертфi чеaсꙋл чел maї tiknit ші maї komod ла лꙋkrarea

kȣчerniчieĭ, лa чitirea kърцiлor sфinte, шi sokoteщe пerdȣtъ zioa în kare пrin ȣшȣrinцъ, saȣ пrin aлte пriчinȣirĭ вinoвate, nȣ жertфeщĭ фanțe de miлostiвire, шi n'addȣчĭ ȣmiлite rȣгъчiȣnĭ kъtre чeл вeчinik ka sъ'ĭ doвîndeщĭ вine kȣвîntarea: zioa, че nȣ o înчeпĭ пrin meditaцiĭ serioase assȣпra вieцiĭ, reлiцieĭ, вȣneĭ kȣnoщinцĭ, шi пrin de isnoaвъ лegarea ta kȣ Dȣmnezeȣ пrin miжлokȣл rъskȣmпъръriĭ dȣmnezeskȣлȣĭ tъȣ **Mъntȣitor**... Intokmeщe, komвinъ пe ȣrmъ okȣпaцiiлe taлe, шi împarte пe ȣrmъ kȣ griжъ чeasȣriлe ziлeĭ; че цi se пare вȣn dȣпъ плanȣл tъȣ, фъ'л kȣ kълdȣrъ, kȣ плъчere; daka пatrȣ чeasȣrĭ пe zi ajȣnг пentrȣ лeцiiлe taлe пȣвлiчe, пatrȣ пentrȣ repetiцiĭ, пatrȣ пentrȣ фrȣmoaseлe arte шi пentrȣ eserчiцiiлe trȣпȣлȣĭ, поцĭ aвea чinчĭ sлoвode пentrȣ mъnkare, rekreaцia, пrietenii tъĭ, шi шапte пentrȣ somn. O лȣkrare kȣ sirгȣinцъ пrodȣчe adesea maĭ mȣлt într'ȣn чeas, dekъt o îndeлetniчire siлnikъ în treĭ. Zi 'цĭ neînчetat: пriвigherea este datoria mea, norочirea mea, лenea este rȣшinea шi пedeapsa mea. Пoчiȣ sъ фakȣ astъzĭ чeea че rîdeлъ simцȣл шi imaцinaцia mea; dar воiȣ sъ фak чeea че se înвoieщe kȣ raцia шi konoщiinцa mea; фъръ пriчinĭ вine kȣвîntate nȣ пoчiȣ a mъ deпъrta din kъrarea вȣneĭ orъndȣeлĭ; a o oвserвa neînчetat, este datoria mea, шi e пȣцin фъkъndo din kînd în kînd.

Desпre плъчerĭ шi înkлinъrĭ în чeasȣriлe de rekreaцie.

Fiĭ kȣ mъsȣrъ în плъчeriлe taлe. Indeлetniчindȣte aĭ tot d'aȣna drept a te odixni. Плъчeriлe вieцiĭ nȣ ni se пar niчĭ odatъ dȣлчĭ, dekît dȣпъ че am împлinit datoriiлe stъriĭ noastre.

Niчĭ o datъ veseлia nȣ este maĭ плъkȣtъ ka dȣпe o înцeлeaптъ mȣnkъ, шi adeвърata înцeлeпчiȣne în лok sъ ne фakъ пosomorîцĭ, вîrъ вȣkȣria шi serinitatea în sȣфлetȣл nostrȣ. Гȣstъ nevinoвateлe плъчerĭ a лe natȣreĭ, a лe meщeшȣгȣлȣĭ, пrieteшȣгȣлȣĭ шi soцietъцiĭ. Te пoфtesk ka ȣn de вine voitor, îцĭ пorȣnчesk ka пъrinte ka sъ фiĭ kȣ въгare de seamъ лa чeлe че 'цĭ spȣiȣ. « Sînt ȣn вътrîn че n'aȣĭtat niчĭ o вîrstъ, niчĭ n'a koпiлъriĭ, жȣneiĭ, вървъцieĭ. Iȣвesk пe tinerĭ че щiȣ kъ шi eĭ вor înвъtrîni.

Este adeвъrat kъ, aлeцerea шi kȣmпъtarea în плъчerĭ вa фi aпъrarea лȣkrȣл minцiĭ шi aл înцe-

лепчꙋпеĭ, пе́ лівеzіле înфлorite че ꙟntimпînъm într'ачеastъ kълъtorie a віеції, нꙋ тrебꙋе съ kъꙋțъm de kîț a ne maĭ odixni пꙋцin, ka съ лꙋъm пꙋțeri поъ шi съ ꙋrmъm kꙋ înвъпъiare drꙋmꙋл че ne ва dꙋче ла ціnta noastrъ. Din плъчere kiar пrівițъ kꙋ o singꙋrъ arꙋnkъtꙋrъ de okiꙋ, пꙋtem фаче o віrtꙋte, къчĭ пrintr'aчest miꙉлok ne вom фeri maĭ віne de лацꙋrіле, adesea askꙋnse лîngъ плъчere. La петречеріле пꙋвліче kaꙋtъ maĭ віne съ ле гꙋшĭ лîngъ ꙋn пrieten de kîț singꙋr. Eл ва веdea чееa че 'цĭ ва skъпа ціе; пrіeteшꙋгꙋл te ва фаче пrівігъtor, stima пentrꙋ пrietenꙋл тъꙋ te ва фаче kꙋmпътat. Kъꙋтънd a te trezi kꙋ плъчerea пrеꙋмвлъrіĭ, konчertꙋлꙋĭ, пrівеліщіĭ, saꙋ a цĭ ꙋіta ostenеaлa пrintr'ꙋn ꙉok nevinoвat, este înkredinцъ ꙋn лꙋkrꙋ пrea erțat. Пъzeшete însъ d'aчеле лokꙋrĭ пrimeꙉdioase în kare stъпîneшe patima жokꙋлꙋĭ, patima чea maĭ лінічioasъ шi въtъmъtoare atîtor tinerĭ алтфел віne пъskꙋцĭ, dar nemintoшĭ, perzîndꙋ'шĭ maĭ ъntъiꙋ aktівitatea, апоĭ авꙋтꙋл лor шi însфîrшit пърaвꙋріле. Kъt пentrꙋ aчеле kase въпꙋitoare шi înresꙋite în kîte ꙋn koлцĭ de maхала, ꙋnde împъrъцeшe desfrъпarea шi desmierdъріле, n'am treвꙋinцъ a înшiinца ꙋn sꙋфлет atît de чinstit ka ал тъꙋ ka съ se streꙉꙋiaskъ. Ele sînt пrea пrімeꙉdioase шi nꙋ пъdъꙉdꙋesk в'odatъ kъ te вor isпiti, kît îцĭ веĭ пъstra karakterꙋл.

In înkлinarea шi petrечеріле че веĭ авea kꙋ oamenіĭ пoartъte чinstit kꙋ toatъ лꙋmea, шi n'aвea de kît пꙋцinĭ пrietenĭ. Nꙋmъrꙋл чел mare de пrietenĭ, este maĭ kꙋ seamъ ꙋn semn kъ n'aĭ нічĭ ꙋпꙋл adeвъrat. Aratъ o ꙉꙋdekatъ strikatъ шi лipsъ de чеrkare, aratъ o ꙋшꙋrinцъ mare într'o inimъ че este фіреще sпꙋлveratikъ шi sꙋпꙋsъ skimвъріĭ, шi kare împinsъ пrіn aчeastъ înфлъkъrare, d'a плъчеа ш'akъцiга пrieteшꙋгꙋл лꙋmeĭ, poate пrea лesne съ se аллꙋneче ла плъчерĭ potrівіt kꙋ dorinца aлtora, шi kare nꙋ sꙋnt d'o kamdatъ de kъt слъвічꙋпĭ, kare se пrefak în peroziĭ, шi kare adesea deцenereazъ în віціꙋ. Kъtre aчеasta înkonцꙋrat d'ꙋn mare пꙋmъr de пrietenĭ, веĭ фі тꙋ пrietenꙋл datoriiлor тале, stъпînꙋл вremiĭ тале? Adeвъratꙋл пrieten nꙋ e tot d'aꙋna aчела kare ne плаче d'odatъ, noĭ nꙋ deskoperim kaлітъцiле лꙋĭ чеде вꙋne, de kъt dꙋпъ o înkлinare de maĭ mꙋлцĭ anĭ.

Аѵгѹстѹл нѹме де прієтен нѹ се каде де кът ачелѹіа каре се ꙟпъртъшаще де ѹржтѹріле поастре

пънѫ кънѫ плъпцет поĭ, kape сɛоаръ ла ажȣторȣл постpȣ фъръ а ащепта ръгъчиȣпіле поастре, каре е пріетенȣл постpȣ фъръ а пе фі ші лінгȣшітор, ші каре дін ꙟтъмпларе тръгꙟндȣ'ші мꙟніа поастръ, пȣ щіе че ва се zікъ а лінгȣші патіміле поастре: пімік; о фіꙟл меȣ, маĭ рар де кът ȣп асфел де пріетеп.

Nȣ te înпrieteni nічĭ kȣ desфrînatȣл nічĭ kȣ inokritȣл, пrівеще tot d'ȣna inkanaвіл ші невrednik de пrieteшȣгȣл tъȣ, п'ачела kare are inima atît de strikatъ, neфiind пrieten Dȣmnezeȣлȣĭ tъȣ.

Aшiꙃdirea te поцĭ deda a пetreче sinгȣr, îndeлetnічeщete în kasa ta ла фermekȣл mȣsічiĭ, ла плъчеrea ȣneĭ чitirĭ фrȣmoase; saȣ ла trъsȣra desinȣлȣĭ ші a zȣгrъвіеĭ: пreъmвлъte în sфîrшit, într'o kъmпie zъmвitoare, într'o гrъdinъ плъkȣtъ, într'o пъdȣre desфъtъtoare. Aĭвĭ okĭ ші ȣrekĭ фiꙟл meȣ, ла фrȣmȣseцiлe natȣreĭ, înвaцъte a лe гȣsta kȣ вȣkȣrie, гȣstълe adesea, înълцînd ȣte пînъ ла aȣtorȣл aчestor фrȣmȣseцĭ. Плъчeriлe în вoia tȣtȣлor oameniлor, ші гȣstate nȣmaĭ d'ȣn mik nȣmъr, sȣnt фъrъ îndoiaлъ чeлe maĭ вȣne ші чeлe maĭ trainічe,.. Înвaцъ în sфîrшit a simцi kȣ віоічіȣne плъчerea чea maĭ noвілъ, aчeea d'a'цi împлini datoriiлe taлe, ші пrintr'aчeastъ mȣлцȣmire din пъȣntrȣ, întъreще din zi în zi amorȣл tъȣ пentrȣ reлiцie ші o вirtȣte. Aчeastъ вȣkȣrie însȣффлъ o nȣoъ kълdȣrъ, asta e плъчerea чea maĭ mъпгîitoare a sȣфлetȣлȣĭ.

Nȣ e ȣn semn пrea вȣn, kъnd ȣn tînъr n'are плъчerea de a пetreче de kît în soцietatea tineriлor, kъnd okoлeще п'aчeea a matoriлor ші kiar п'aвъtrîniлor. Intr'adeвъr гreȣtatea aчestora sinereще sвȣrdълnічia sa, ші въgarea лor de seamъ ла вorвъĭ потoлeще фerвinцeaлa лȣĭ, este de treвȣinцъ ka înцeлenчiȣnea sa sъ se koakъ în adȣnъriлe въtrîniлor, ші amвiцia sa sъ se xrъneaskъ de лaȣdeлe лor. Este o meteaxnъ пrea mare пentrȣ oameniĭ kȣ merit, arъtъndȣse гreĭ ла aппroпierea tineriлor de dъnшiĭ ші maĭ въrtos a skoлariлor, kъnd îĭ пriimesk reче ші лe dъ вorвa de плekare kȣ aчeeaшĭ гъчeaлъ. Dar e o meteaxnъ ші maĭ mare într'ȣn tînъr, kъnd neîntreвȣinцъnd toate mijлoaчeлe чinstite nȣ лeaгъ soцietate kȣ ȣn om respektat пentrȣ meritȣл sъȣ. N'aвea aчea deшartъ mîndrie rîndind kъ ꙃoчioreцĭ de veĭ askȣлta sфatȣriлe aлtora, nȣ te krede nічĭ o datъ

destꙋл de îmbъцat, înцелеnt, ne-
приimind sфatꙋриле ꙋnꙋĭ om пъцit,
kꙋ esпeriinцъ. Mꙋлцꙋmeщe'л kꙋ
respekt фъръ a'л obosi прin kom-
плimente kovършitoare. Fiĭ sin-
чer фъръ a'ĭ obщi taĭneле че
trebꙋiesk neaпъrat askꙋnse, strъ-
dꙋitor фъръ фaлъ. Пе kъt o si-
лinцъ modestъ te ва фaче eлokꙋ-
ent, veĭ плъчea tot d'aꙋna kꙋ toa-
te грешалеле че небъгарea de sea-
mъ ва прiлiжi. Daka'цĭ aratъ
драгoste, (шi ащеаntъ ачeastъ
норочire, фъръ a te прiпi,) daka
'цĭ dъ o апpoпiare вловодъ, da-
ka te пoфteщe în kaвinetꙋл sъꙋ,
ла прънz. sъргꙋeщe a te forma
dꙋпъ пiлda лꙋĭ, фъръ a'л imita;
пꙋ ꙋita kъ челе din aфаръ a
ꙋnꙋĭ вътrîn пꙋ se kꙋвin фъръ
osевire ꙋnꙋĭ tînър, шi kъ metex-
неле înвъцъtorꙋлꙋĭ tъꙋ sꙋnt чеа
че trebꙋe maĭ пꙋцin sъ ꙋrmezĭ, шi
sъ imitezĭ. Aфаръ de maĭ mꙋлte
фолоase temerea de a desплаче a-
чestꙋĭ om te ва лiпsi d'o mꙋлцime
de грешале че tinereцea прiле-
жеaщe; respektꙋл че veĭ avea
пentrꙋ dънsꙋл шi пentrꙋ kompania
în kare te a întrodꙋs, ва фaче
пърaвꙋриле taле плъkꙋte. Maĭ
nainte d'a фaче o întreпrindere
kare 'цĭ se ва пърea nekꙋвioaсъ,
zi'цĭ tot d'aꙋna: dar че ва жꙋdi-
ka de mine ачest om чinstit? воĭꙋ
авea кꙋраџꙋ sъ'ĭo пovestesk фъ-
ръ a mъ рꙋшi? пꙋ'mĭ ва фi рꙋ-
шine de дънsꙋл? шi дꙋпъ че ва
deskoпeri fapta, kꙋ че фрꙋnte mъ
воĭꙋ înфъцiша înaintea okiлor sъĭ?

In релацiа че veĭ avea kꙋ sek-
sꙋл фрꙋmos, пꙋ почĭꙋ a'цĭ пре-
skrie регꙋле партikꙋларе. Fiĭ
прiвiгъtor, фъtъл meꙋ, пꙋ
лъsa sъ între în sꙋфлetꙋл tъꙋ o a
плеkare че tꙋ пꙋ поцĭ a o mър-
tꙋrisi фъръ a te рꙋшi прietenꙋлꙋĭ
tъꙋ челꙋĭ maĭ straшnik. Taĭ-
пiчiле înвꙋлzirĭ але ачещiĭ апле-
къri sꙋnt tarĭ, skꙋmпꙋл meꙋ фiꙋ,
dar армеле înцелепчꙋнеĭ шi re-
лiцieĭ sꙋnt шi maĭ tarĭ. Гlasꙋл
ачещiĭ patimĭ e пrea дꙋлче, dar
гlasꙋл релiцieĭ: « kꙋm почĭꙋ фa-
че ꙋn ръꙋ atît de mare! » are o
вirtꙋte kꙋ totꙋл diвinъ. Гîndeщe
драгъ, шi veĭ афла къ фireskꙋл
simtement ал amorꙋлꙋĭ пi s'a în-
sꙋфлat de Inaлta Fiinцъ пentrꙋ
вfîршitꙋrĭ înцелепte шi sъпъtoa-
se, че tꙋ aĭ sъ împлineщĭ într'o
zi în дꙋлчеле лanцꙋrĭ але късъ-
toriчĭ, фeriчit прin прieteшꙋгꙋл
шi amorꙋл soцieĭ taле. Te iꙋвesk
ka пе mine însꙋmĭ, шi 'mĭ ar плъ-
чea maĭ вine sъ mor de kъt sъ
aфлꙋ грozaва пꙋвелъ kъ te a вi-
рꙋit вiцiꙋл. Гîndeщete ла ачea-
stъ драгoste a tatълꙋĭ tъꙋ kare
te ва спрiжini, te ва фaче sъ a

о преверіаре нekȣrmatъ ла ворве ші фапte; dar гîndeщete ші maĭ mȣлt ла amorȣл tatълȣĭ tъȣ din чer, de kare te лепеzĭ într'ȣn kip гrozaв фъkînd o straвaгanцъ meditatъ. Da, фiȣл meȣ, (ші tȣ veĭ фаче фeriчirea mea kъtъ-вreme воіȣ щi kъ'цĭ пъstrezĭ пъraвȣrілe;) întъreщete asфeл partea чea simцitoare a inimeĭ taлe; Indeлetniчeщete kȣ seriositate; nȣ sta niчĭ o datъ kȣ totȣл în neлȣkrare, kiar în чeasȣrілe de rekreaцie. Fiĭ kȣmпъtat ла mъnkare ші веȣtȣrъ.... Пъzeщe-te de чitirea, tatъл tъȣ te roагъ, a aчeлор prodȣkцiĭ de poezie ші eлokȣenцъ, în kare viцiȣл s'aratъ înвълit kȣ mъxrama гraцiiлор, în kare Dȣxȣл tъraщe inima. Intoarчeцĭ kъȣtъrілe de ла toatъ zȣгrъвia desфrъnatъ. Ea înkъntъ imaцinaцia, ommoarъ sentimentȣл nevinoвъцieĭ. Fie ka okiĭ tъĭ în soцietate kȣ челаллаlt seks, sъ nȣ 'цĭ fie stъпînĭ, фiĭ tȣ лор, пъвȣшаще în пaщerea лор orĭ че dorinцe neлeцiȣite; iatъ drerъtoria, чinsteĭ, kȣviinцeĭ ші smerenieĭ.

Тремȣръ фъкънд чел дін тъіȣ пас; ачеста е ȣрмат д'ȣн ал доілеа; ші чел д'ал треілеа ѱцĭ къдъȣzеще къдереа.

Desфrъnarea sȣвt forma desфrъnъrіĭ nȣ te va amъцi лesne; kȣnosk вȣnъtatea inimiĭ taлe. Dar aчeastъ patimъ sȣвt maska ȣnȣĭ prieteшȣг ertat, a ȣneĭ вȣne воinцĭ nevinoвate, este adesea фoarte primeжdioasъ pentrȣ o inimъ пепъцitъ ші înфokatъ; se adȣnъ maĭ mȣлtъ вreme kȣ o persoanъ drъгъstoasъ; d'o kam datъ nȣ simte pentrȣ ea de kъt stimъ, nȣ въnȣeщe de лok вr'o primeжdie. Ea îшĭ пъstreazъ sлoвozenia sa ші вremea nȣ фаче dekъt strînцe maĭ mȣлt nodȣrілe ȣnȣĭ prieteшȣг nevinoвat. Sȣrȣг de kȣrъцenia kȣцetъrілор saлe tînъrȣл se фаче maĭ îndrъsneц фъrъ a se фаче vinoвat. Anȣkъtȣrілe saлe чinstite sȣnt пълtite de miчĭ înkrederĭ, dȣлчea лȣĭ пȣrtare prin rъspлъtirĭ drъгъstoase. Dȣs ъnkъ de mъna nevinoвъцieĭ, înчepe o mikъ фamiлiaritate. Din kъnd în kъnd лe repetъ, nȣ în privinцĭ kriminaлe, aчeastъ idee sinгȣrъ îл фаче sъ tremȣre. Nekȣnoskъnd adevъrata natȣrъ a sentimenteлор saлe, krede kъ înprietena лȣĭ ȣveщe sinгȣrъ virtȣtea, ші'akȣm amorȣл este primeжdios; asфeл înaintъnd din zi în zi, se vede într'o kлipъ prins în лaцȣriлe ȣnȣĭ amor kriminaл sȣвt фorma prieteшȣгȣлȣĭ, ші'atȣnчĭ, amar! daka ȣn prieten privirъtor,

o noгsnkъ a гeлiџieĭ, ns 'ĭ вa фi ъnџeгsл isвъвitoг, e ks totsл neг- dst...

Fiĭ daг, фiнsл meš, în гeлaџiiлe чeлe maĭ neвinoвate ks aчest seks, гeлaџiĭ aлtфeл nгea фoлosi- toaгe d'adoвîndi noлiteџa шi ki- nsл nsгtъгii taлe în лsme, nsne, îџĭ zik, o dгeanтъ sфiaлъ în ini- ma ta; daka annлekaгea ta nen- tгs o neгsoanъ te addsчe sъ'џĭ neingгiжeшĭ лeџiiлe, înвъџътsгi- лe, datoгiiлe taлe, sъ te desлi- neшĭ de лъngъ koasteлe nгietens- лsĭ tъš, ns te îndoi kъ ns'џĭ вa фi nгimeжdioasъ, oгĭ maĭ ksгînd oгî maĭ tъгziš, de ns'џĭ este aksm.

Este sn nъгinte чe te isвeшe kaгe îџĭ гekomandъ d'a ksnoa- шe шi a'џĭ îndгenta metexneлe, atît desnгe чeea чe вoгвiгъm, kъt шi în чeлeлaлte гeлaџiĭ, tгeвĭ шi datoгiĭ. Un nъгinte dгъгъstos îџĭ гekomandeazъ în фie чe sea- гъ esamen ks sksmnъtate ini- meĭ taлe, sentimenteлoг taлe, d'oгĭ чe zioa, aĭ гîndit, aĭ zis, aĭ фъksт, în stsdiiлe шi гekгea- џiiлe taлe, în miжлoksл лsmeĭ шi фъгъ ea. Чe am фъkst în чeassгiлe dimineџiĭ, nгъnzsлsĭ, seгiĭ? Am фost nгieten mie înssmĭ шi datoгiі- лoг meлe, nгietensл ksmnъtsлsĭ шi лskгъгiĭ, nгieten simџitoг шi ks- вiinчos soџietъџiĭ nгietensл гeлi- џieĭ шi sлsгa лsĭ Dsmnezeš? In zadaг te вeĭ фaчe din zi în zi maĭ înвъџat, în zadaг вeĭ stгълsчi în шiinџe, daka вiгtstea шi гeлi- џia ta вoг meгџe snгe annsneгe, ts te вeĭ фaчe, фъtъл meš, din zi în zi maĭ nenoгoчit, maĭ tikълos.

La sъmъ dгagъ, a adъoga ъn- kъ oaгe-kaгe sфъtsiгĭ, лa чeea чe s'atinџe maĭ ks seamъ шi maĭ d'annгoaџe de stsdiiлe шi keлtse- лiлe taлe.

Kipul d'a studia. Sъ mъ фeгea- skъ Dsmnezeš a'џĭ nomeni sъ ne- îngгiжeшĭ în sniveгsitate чetiгea asтoгiлoг вekĭ, a kъгoгa лimвъ o- шiĭ ш'a kъгoгa skгieгiлe ksnoшĭ, din notгiвъ tгeвse a'џĭ фaчe o лeџe a stsdia în фie чe zi ne чeĭ maĭ вsnĭ. Xotъгaшe sn чeas ne zi nentгs aчeastъ tгeaвъ, шi da- ka вeĭ ka sъ kaneџĭ шiinџeлe чe- лe înaлte ne de nлin, ns te de- nъгta niчĭ odatъ d'aчeastъ гegs- лъ. In istoгie, în eлoksinџъ шi noezie чeĭ вekĭ sont tot d'odatъ шi isвoгe шi modeлe; în naгte sont asemenea шi în фiлosoфie. Ks kъt te вeĭ фamiлiaгiza ks чeĭ вekĭ ks a- tъt вeĭ înainta гъnede în istoгie шi фiлosoфie, ksnoшtinџe neanъгat

trebȣinчoase пentrȣ tot omȣл de литere; шi kȣ kъt maĭ бine веĭ щi лimба лor, atît фoлos шi mȣлцȣmire веĭ traџe din skrierile лor. Веĭ aфлa maĭ лa ȣrmъ kъ бȣneлe skrierĭ a лe чeлor вekĭ nȣ sȣnt nȣmaĭ niщe пrodȣkцiĭ a лe dȣхȣлȣĭ пotriбite nȣmaĭ пentrȣ aчeea че вor sъ înвeцe лimба лor. Чeĭ maĭ бȣnĭ skriitorĭ п'intre чeĭ вekĭ nȣ era nȣmaĭ чeлe maĭ marĭ џeniȣrĭ, nȣ era nȣmaĭ niщe înвъцaцi simплĭ шi isoлaцĭ пentrȣ kare лȣmea era înkisъ în kaбinetȣл лor, чi era oamenĭ kare kъrmȣia statȣrĭ, kare komanda armiĭ kare era înkъrkaцĭ шi'шĭ фorma dȣхȣл întreбiлe чeлe marĭ a лe soцietъцiĭ. Щiȣ kъ kȣчeria чeлor вekĭ o mъresk пeste mъsȣrъ kъ лъвesk dȣmnezeesk skrieriлe лor ka sъ aпese п'aлe чeлor moдernĭ kъ nȣ'ĭ înвaцъ de kъt a лe фaчe o пaradъ пomпoasъ, dar zadarnikъ, kъ nȣ'ĭ чitesk de kъt пentrȣ пrokлeцenie шi desmirdare adesea kȣ пagȣба reлiџieĭ шi kiar a inimeĭ noastre.... kъ în sфîrшit бine kъte o datъ în kъte ȣn пȣnkt a nȣ krede nimik фrȣmos niчĭ adeвъrat, de kъt aчeea че aȣ rîndit Хoraцiĭ, Чiчeronii Omeriĭ, Плatonii шi Senoфonцiĭ. Kȣ toate aчestea asta nȣ ne ва marџini sъ nȣ чitim пe чeĭ maĭ бȣnĭ aȣtorĭ вekĭ, kȣ skoп d'a înвoгъцi џȣdikata noastrъ kȣ лȣmina лor; memoria noastrъ kȣ kȣnoщinцeлe din вremea лor, imaџinaцia noastrъ kȣ фokȣл џeniȣлȣĭ лor шi пrin ȣrmare d'a da maĭ пȣцinъ вreme фiлosoфieĭ sпekȣлantiвe din zioa d'astъzĭ, kare nȣ фaчe de kъt a îndeлetniчi dȣхȣл фъrъ a'л хrъni. Mъ tълmъчesk, фiiȣл meȣ: nȣ sȣnt вrъџmaш aл sъnъtoaseĭ фiлosoфiĭ, ar treбȣi ka sъ фiĭ aл raцieĭ. 'Цĭ am dat însȣmĭ o въпseaлъ de фiлosoфie modernъ, treбȣe ka tȣ sъ te îndeлetniчeшĭ, dar asta sъ nȣ se фakъ kȣ пagȣба чeлor лaлte щiinцe. Doбîndind regȣлeлe шi пrinчiпiĭ ȣneĭ sisteme; nȣ'цi înkiпȣi kъ eшĭ înвъцat kъ stъпîneшĭ meщeшȣgȣл d'a rîndi, шi raцiona dreпt шi eлegant; kȣm ar treбȣi sъ nȣ krezĭ, kъ înцeлegînd regȣлeлe eлokȣinцiĭ, tȣ aĭ dȣх шi џeniȣ пъtrȣnzъtor? Веĭ aфлa într'o zi mȣлцĭ oamenĭ kare щiȣ sistema фiлosoфieĭ пe dinaфarъ, шi sȣnt kȣ toate astea atît de sлaбĭ лa kondeiȣ, retorĭ atît de лeшinaцĭ niщe înвъцъtorĭ atît de miџлoчiĭ ka kъnd n'aȣ înвъцat вr'odatъ фiлosoфia.... Înвaцъ maĭ вîrtos пȣne în пraktikъ de timпȣriȣ eлementeлe лoџiчeĭ, шi ȣrmeazъ aчeastъ фoлositoare esersiчie sȣбt

insnekція ꙋnꙋĭ înвъцътor înцeлeгътor. Atꙋnчĭ вeĭ вedea kътъ de пъrtare este între teorie шi nrakтikъ. Inчene aчest metod nrin kꙋnoшinцeлe nronosiцiiлe шi demonstraцiiлe drentꙋлꙋĭ фiresk шi aлe moraлeĭ; astea sꙋnt ideĭ e чeлe maĭ цeneraлe шi чeлe maĭ лesniчioase. Kꙋ kът veĭ învъцa ate rîndi, шi a ǯꙋdika sънътos nrin tr'aчeastъ aплikaцie, шi nrin чitirea aꙋtoriлor vekĭ, kꙋ atît veĭ фi anъrat de naraлoцismeлe, шi de toa te ximeriлe фiлosoфiчe. Atꙋnчĭ veĭ nꙋtea intra kꙋ înkredere înkariera metaфisiчeĭ ш'a фiлosoфieĭ kꙋrat snekꙋлative. Se noate iar ka tꙋ sъ nꙋ шiĭ niчĭ o'datъ a te rîndi drent шi фъrъ kꙋsꙋr; dar noцĭ însъ, annrins de taineлe фiлosoфieĭ, atît de amъцitoare nentrꙋ nesъцiosꙋл dꙋx aл tinereцieĭ; a askꙋлta într'o vreme de maĭ mꙋлцĭ anĭ фiлosoфia, шi kꙋ toate astea sъ nꙋ шiĭ a te rîndi, ш'anoĭ sъ aлkътꙋeшĭ o skrisoare ꙋrîtъ, o disertaцie monstrꙋoasъ ꙋn kꙋvînt nesimцitor. Trevꙋe a kꙋцeta adînk, a kritika serios ka sъ înveцĭ a te rîndi adînk, drent шi notrivit kꙋ împreцiꙋrъriлe trevꙋe erꙋdiцie, gꙋst, esneriinцъ nentrꙋ a te rîndi tot d'aꙋna vine шi într'ꙋn kin vrednik de sꙋǯetꙋл tъꙋ. A învъцa de nodoabъ фiлosoфia, nꙋ do-

vîndim aлt чeva de kът o annrindere de dꙋx шi o ꙋvire de vorвъ, sфadъ nenotoлitъ; a o învъцa într'ꙋn kin ꙋsoлid шi raцionat, neлꙋminează mintea шi ne însꙋфлъ aчea nъtrꙋndere de dꙋx rarъ.

In nrivinцa чitirii aĭvĭ griǯъ d'a фaчe ꙋn estrat din чeлe maĭ фrꙋmoase вꙋkъцĭ nentrꙋ a'цĭ esersa memoria. In цeneraл nꙋ te denъrta niчĭ de kꙋm de oвiчeꙋл чe te am фakꙋt sъ vezĭ d'a nꙋ чiti orĭ чe karte, dar sъ te mꙋлцꙋmeшĭ a чiti ne чeлe maĭ вꙋne. Чitind addꙋ'цĭ aminte de regꙋлeлe чe'цĭ am dat, regꙋлe kare te va фaчe sъ traцĭ фoлos din чitiriлe taлe, neфiind destꙋл a лe чiti ka sъ ommorĭ vremea, шi sъ'цĭ împлĭ memoria, dar nentrꙋ ka sъ'цĭ denrinzĭ ǯꙋdekata ta; nꙋ e destꙋл a aлerra nrin aꙋtor kꙋ o kꙋriositate фꙋgъtoare, dar a'л treвꙋe învet învet шi a te rîndi kꙋ eл. A nъtrꙋnde vine nлanꙋл skrierii, a'л ꙋrma kꙋ aцintare în toatъ konrinderea sa, a desвълi kꙋ îngriǯire kinꙋл kꙋцetъriлor dintr' ънsa шi skonꙋл eĭ, a чerчeta toate doveziлe atît în eлe însъшĭ kът шi în лegare kꙋ aшezarea лor, însemnează toate ideiлe чeлe nꙋoъ, toate simtimenteлe чeлe noвiлe, ш'a înkide tot d'aꙋna вꙋnꙋл шi simцꙋл

ꙋneĭ kъrцĭ într'ꙋn skꙋrt estrat, iatъ metodꙋл d'a чiti kꙋ rod. Urmeazъ, fiꙋл meꙋ, ꙋrmeazъ dꙋпe aчeste regꙋлe, шi tꙋ nꙋ veĭ fi în starea aчeлor oameni kare n'aꙋ чitit ꙋn aшa mare nꙋmъr de kъrцĭ, de kъt пentrꙋ aш хrъni memoria orĭ deшertъчiꙋnea; dar tꙋ veĭ чiti пentrꙋ a'цĭ înвogъцi d'odatъ шi dꙋхꙋл шi inima. Чeĭ vekĭ merг maĭ ъntъiꙋ; чeĭ noĭ vin пe ꙋrmъ. Чiteшe п'aчeшi dar nꙋ kꙋ пagꙋвa чeлor лaлцĭ. Чiteшe пe пrea лъꙋdaцiĭ aꙋtorĭ aĭ veakꙋлꙋĭ лꙋĭ Lꙋdovik XIV. Veĭ vedea kъ чea maĭ mꙋлtъ пarte dintr'ъnшiĭ s'aꙋ лꙋat dꙋпe ꙋrma чeлor vekĭ, чiteцeĭ, îцĭ zik, шi te пъtrꙋnde de kꙋцetъriлe лor. Dea чerꙋл ka astea sъ'цĭ fie respлъtirĭ пentrꙋ strъdъniiлe чe aĭ чerkat înвъцъnd лimвa franцozeaskъ, шi sъ te însꙋffлe fъrъ îndoiaлъ d'aчea dorinцъ ka sъ înveцĭ лimвa itaлianъ, чitirea aꙋtoriлor franцezĭ trevꙋe sъ'цĭ dea înлesnirea a skri шi a vorвi aчeastъ лimвъ, fiind пrea trevꙋinчioasъ în zioa de astъzi orĭ kъrꙋĭ tînъr вine kreskꙋt. In kaлitate de om învъцat trevꙋe ka sъ шiĭ a te esпrima вine în лatinъ: asta e o aлiгaцie. Ingriжeшe dar a vorвi шi a skrie aчeastъ лimвъ; în ꙋrmъ veĭ kꙋnoaшe foлosꙋл. In kaлitate de om kare trъieшe în лꙋme trevꙋe sъ te famiлiariseшĭ kꙋ лimвa kꙋrцiĭ; în kaлitate de om de лitere, trevꙋe sъ шiĭ a te esпrima într'ꙋn kiп лesniчios, плъkꙋt, regꙋлat шi feriчit în лimвa mъti, sъ te sokoteшĭ okъrît шtiind лimвa naцieĭ taлe maĭ пꙋцin de kъt saꙋra ta: Sꙋвt okъrmъ вꙋnъ deпrindete în stiлꙋ eпistoлarꙋ, шi aлte miчĭ komпosiцiĭ, dar în aniĭ чeĭ din ꙋrmъ în ꙋniversitate, îndeлetniчeшete лa eлokꙋinцa пꙋвлikъ. Пъzeшe-te însъ sъ nꙋ'цĭ intre în kaп mania d'a te faчe aꙋtor maĭ nainte de vreme, niчĭ în versꙋrĭ niчĭ în пrozъ. Trevꙋe a'цĭ хrъni dꙋхꙋл kꙋ kꙋnoшinцe шi sъ nꙋ înveцĭ a skri пentrꙋ taлentꙋл d'askri. Mania d'a fi aꙋtor seamъnъ kꙋ niшe frigꙋrĭ înfokate; чeлe din tъiꙋ isвirĭ s'aratъ пrintr'o mъnkъrime плъkꙋtъ, kare se întoarчe пe ꙋrmъ într'o kълdꙋrъ rozъtoare, mistꙋind цeniꙋл шi aпliкaцia, amъndoъ пrea trevꙋinчioase лa învъцъtꙋra шtiinцeлor. Чiteшe aꙋtoriĭ kлasiчĭ aĭ naцieĭ noastre; пъzeшe-te de voaлa d'a чiti nꙋmaĭ жꙋrnaлe, гazete шi tavлe de materiĭ. Adînчeшe'цĭ meditaцiiлe în isvoarъ neпriхъnite, fꙋцĭ d'aчea лiteratꙋrъ de modъ, d'aчeлe шtiinцĭ fъkꙋte în пreskꙋrtare, гreшaлa vea-

кȣлȣĭ nostrȣ. Iцĭ хotъръsk пе фie че aп oare-kare sȣmъ пentrȣ kърцĭ. Веĭ фi stъпîn a цi ле ал-леџе dȣпе фantasia ta; пretinzȣ kȣ toate aчestea a'цĭ da ші sфatȣл meȣ. Nȣ te лȣа фъръ o черчeta-re serioasъ dȣпе џȣdekъціле џȣр-налішілор. Nȣ авеа нічĭ o datъ aчea înseтatъ dorinцъ d'авеа toa-te kърціле челе вȣне. Sokotesk a te лъsa чінчĭ saȣ шase anĭ ла ȣніверsitate. Intr'astъ вreme sъ пȣ аĭвĭ пretinцia a чiti tot, dar пȣмаĭ че e maĭ вȣп, ші maĭ te-meĭnik; tȣ тревȣе, kîшігînd гȣ-stȣл чitireĭ, a doвîndi kȣпошінца челор maĭ вȣne kърцĭ че поцĭ чiti aфаръ din zidȣріле Universitъцiĭ. Ka sъ aџȣпцĭ ла astъ kȣпошінцъ aĭ тревȣінцъ d'a авеа intrare într'o вівліotikъ, a авеа релаціĭ лit ra-re kȣ oamenĭ învъцацĭ, лȣмінацĭ ші a фi kърмȣit пrintr'ȣп вȣп џȣрпал. Nȣ чіtа нічĭ o datъ kъ лȣmea чere maĭ mȣлt de kъt kȣ-пошінца kърцілор, kъ лinsindȣ-'цĭ kȣпошінцеле џеографіче, isto-річе, ші ekonomiче tȣ поцĭ a te фаче adesea de rîs ші пефолositor în віацъ. Orĭ-чiпе are drentȣл a чere delа ȣп învъцat ші sъ пȣ фie strъin assȣпра глоеȣлȣĭ nostrȣ. Аша, în лok d'a пеîпгріџі џео-графia ші че maĭ atîrnъ de dînsa, чiteше o sȣtime de опере maĭ пȣцin; ші în лok d'a ȣĭta шііпце-ле matimatiче пraktiче, ші a'цĭ dъȣлa sъrгȣitoarea ta mъпъ ла skris, în вацъ o лimвъ maĭ пȣ-цin.

Kъt пentrȣ џȣрпалȣл чitirілор че веĭ фаче воїȣ sъ'л въz ла фіе-kare treĭ лȣпĭ. Imĭ веĭ фаче o mare плъчere ȣрмъnd dȣпъ kȣm aĭ înчепȣt ла koastеле tatълȣĭ tъȣ. Intr'o zi веĭ фi весел ші плin de mirare, trekînd лista чitірілор че aĭ фъkȣt, лъȣdînd ші osîndind пе rînd estratеле ші џȣdikъціле ta-ле!... Tȣ пȣ веĭ фаче поate rъȣ чitind asemenea oare-kare опе-re de miџлok, ka sъ ацîцĭ în tine ȣп desгȣst џенерал пentrȣ tot чеea че e de miџлok. Kъt пеп-trȣ aчеле пrodȣkціĭ a ле dȣхȣлȣĭ atît de плъkȣte kъt ші пrimeж-dioase, пȣ ле чiti akȣm, kъt de вȣпъ ar фi aлt фел inima ta, Пе-treчеріле tале îmĭ sȣпt аша de skȣmпe ka ш'але меле, ші tȣ щiĭ kъ ıȣвesk віоічȣпea ші фінеца dȣ-хȣлȣĭ tъȣ; dar dȣхȣл rasпъпdit într'o karte desфрънатъ, фie чел maĭ delikat ші kȣrat, пȣ e îna-intea okілор meĭ de kъt ka o ka-sъ фрȣmos împodoвitъ, dar пе-чinstitъ; ш'atȣпчĭ e maĭ mȣлt a-mъцitor, kъ dъ вiцiȣлȣĭ грацiі-ле, ші'л împodoвeше пе din aфаръ kȣ певіновъціе.... Intreвȣінцеазъ

сърбъторіле ші вakanціiле tале maĭ вържtos ла чitire ші репетіціĭ. Къчĭ daka прin лукrare ші куцетърĭ, ну веĭ къута съ te înaintezĭ прin ажуtoрул кърціlop, веĭ фrekenta în вечĭ шkoалеле публіче, ші ку toate astea съ ну'цĭ deskizĭ друм кътre kapiera літерілор. Ну фуцi de ekzamene; еле аŭ maĭ мулт de кът ун фолос. Maĭ am ънkъ о повацъ a'цĭ da, фіна meŭ, повацъ преа însemnatъ пе kare ту se кувine съ ну о перzĭ din bedere în курсул студiiлор tале. Цііnца прin miжлокул къріа 'цĭ aĭ пропус съ intre în dрегъtopiĭ публіче пentpу a'цĭ служі цара, ші kare прin сфатуріле înцелепцiлор 'цĭ aĭ алесо дупе о черчеtare adinkъ a талентелор ші факултъцiлор тале, фie tot d'аупа skoпул прінчіпал ал îndeлетнічірілор тале! In kinъ пе фie че zi aчестеĭ цііnцĭ о парте хотърîtъ de време; ka студiile adesea maĭ плъкуте съ ну te депъrteze nічĭ о datъ din поteka de кълetenie, орĭ кът d'аспръ ші оstenitoare ар фі. Фереще-te апрукrea ka рустул літературеĭ ш'ал фрумоаселор arte съ ну'цĭ însуффле oare-kare кобîршire kare поate съ se префакъ în о боалъ прімежdioaсъ пentpу лokул че претінzĭ a okkупа într'o zi. Кьцĭ tinerĭ kare se kred de дуxурĭ фрумоасе ші oameнĭ de густ ші kare intrъ în требĭ публіче ку atîta nedestoïnічie кът ші skъrбъ, ле ар фі îmплinit ку мултъ isbîndъ ші плъчеre daka s'ар фі фost пъzit d'aчeastъ боалъ, daka ар фі студiat maĭ мулт пentpу datopiile лор, de кът пentpу густ ші плъчеre! Пъzeще-te d'ачел абуz ал літературеĭ, че n'are nimik maĭ фіresk de кът a amъцi дуxул tіпірецiĭ. Література în лok d'a'цi ridika густул лукрурілор фолоsitoare, serioase, требуеще a te întъri ш'a te addуче în stare d'a аръta ш'a zъri în toate înцелепчуnea ші жуdikata ta. Ea ну требуе a'цĭ аффemeea густул, dar a'л куръцi; ca ну требуе съ факъ din tine ун skriitор плъкут în републіka літерілор, dar ун înцелепt плin de полiteцъ ші урбаnitate.

Despre economie. Fiĭ ekonom' kалitate преа stimatъ în ea însъшĭ, dar ънkъ maĭ мулт прin infлуinца че are асупра віртуцiлор челор înалте, ну s'афлъ вr'ун прinц кът de борat ва фі къруia ekonomia съ нуĭ факъ чinste, ші рісіпа рушine. Dintr'aчeasta ун om kare ну щie a'ші кълтуі баniĭ съĭ, se ва аффла adesea în niще împreцiurърĭ, kare фъръ a'л лinsi нумаĭ de челе требуінчioase, îĭ вор фура вremea; ші апликація дуxулуĭ, maĭ му-

te okazії d'aфaче вine, шi'л вor siлi în maĭ mꙋлte rîndꙋrĭ a'шĭ kъл-ka чinstea шi a'шĭ пeрri вꙋnъtatea· Ekonomia e вirtꙋte вrednikъ de лaꙋdъ, шi фiind kъ пrea rar ti-nerіĭ se îmпъrtъшesk de dînsa, 'цĭ o rekomand ka o datorie ne-strъmꙋtatъ. Fiĭ dar ekonomꙋ, 'ъtꙋл meꙋ, maĭ ъntъĭꙋ în лꙋkrꙋ-riле чeлe miчi, kare лꙋate înde-osevĭ цi se пar ꙋn лꙋkrꙋ de ni-mik, dar пrivite în totaлꙋл лor, фakꙋ ꙋn ов҄ekt atît de însemnat ka kъnd ar фi keлtꙋit tot de o datъ ачea сꙋmъ: « A нꙋ фi niчĭ de kꙋm лakom. » ziчea ꙋn kon-sꙋл Roman, kare пorꙋnчia împъ-raцiлor dꙋпе ачeлe вremĭ, шi ka-re refꙋza komoriлe лor: « a нꙋ фi niчĭ de kꙋm лakom este ꙋn ma-re вenit » O mie de лꙋkrꙋrĭ kare 'шĭ плъtesk пrea mꙋлt пreцꙋл лor, dar kare, nefiind d'o treвꙋ-inцъ neапъratъ, нꙋ sꙋnt de reko-mandat de kъt kъ sꙋnt de modъ, kъ sꙋnt de mъna ꙋnꙋĭ artist i-steцꙋ, kъ лingꙋшesk okiĭ лakomꙋ-лꙋĭ kꙋ чea чe este rar шi нꙋoꙋ, treвꙋe a фi rîndꙋite în kлasa aче-лor keлtꙋeлĭ пentrꙋ kare treвꙋe съ фiĭ пrea sъrak, ka съ фiĭ вo-rat пentrꙋ лꙋkrꙋriлe treвꙋinчioa-se, шi de вꙋnъ kꙋвiinцъ, пentrꙋ ꙋшꙋrarea чeлor nenoroчiцĭ шi kꙋmпъrarea kърцiлor вꙋne. E-ste o risipъ mare, daka пentrꙋ a aвea o moвiлъ фrꙋmoasъ, kare нꙋ isвeщe de kъt okiĭ, te лipse-щĭ asфeл înkъt нꙋ поцĭ a'цĭ înлe-sni keлtꙋeлeлe ꙋneĭ плimвърĭ плъ-kꙋte saꙋ ꙋneĭ petreчerĭ чinstite kꙋ пrietenіĭ tъĭ. O karte фoлo-sitoare este o keлtꙋiaлъ вrednikъ de лaꙋdъ; kꙋ toate astea ачeщĭ вa-нĭ, întreвꙋinцaцĭ лa ꙋшꙋrarea ꙋnꙋĭ nenoroчit, съ фaчe adesea o ki-eлtꙋiaлъ mꙋлt maĭ вrednikъ de лaꙋdъ. Nꙋ te лъsa niчĭ odatъ лipsit de вanĭ înkъt съ нꙋ поцĭ a ajꙋta п'ꙋn nenoroчit. Nꙋ фiĭ niчĭ o datъ atît de simцitor, în kъt съ нꙋ поцĭ a te oпri kiar de лa пълчeriлe чeлe mai tъ kꙋвiinцa, чeaръ mъkar kъt de пꙋцinъ kieл-tꙋiaлъ, ka съ фiĭ stъпîn maĭ mꙋлt neste aплikъriлe taлe, de kъt пe-ste aвꙋцia ta. Prin вanії tatъ-лꙋĭ tъꙋ, вeĭ învъцa a'цĭ kiвernisi п'aĭ tъĭ o datъ. Nꙋ'цĭ вorвesk de ачeлe risipirĭ neцъrmꙋrite ka-re kꙋфꙋndъ фъръ krꙋцare în dato-rії; tꙋ eщĭ пrea simцitor шi нꙋ въnꙋesk kъ вeĭ kъdea în asфeл de nenoroчirĭ. Dar singꙋra neîngri-jire în mъrꙋnteлe keлtꙋeлĭ e des-tꙋл пentrꙋ a ne фaчe maĭ ъntъĭꙋ kreditorĭ фъръ omenie, apoi kre-ditorĭ nedrenцĭ, шi însфîrшit, ꙋrmъnd dꙋпъ kꙋвintꙋл reлiцieĭ, kreditorĭ oвrasniчĭ шi neчinstiцĭ·

Nу лinsi аці фаче konт de keлтуелї în toate съптъmîneле ші în toate лунеле. De веї воi а mi ле trimite ші mie kъte о datъ воіŭ авеа мулцуміре а ці ле черчеta. Fiї біючер ку mine, ші sokoteщe къ нуці воіŭ îmпуціна de лok keлтуелiле фъkуte în лукрурї неînsemnate; нуці ле воіŭ kreщe de kъt din буна mea воінцъ, ші kънd воіŭ bedea къ аї în adeвър treбуінцъ. Fiї вrednik de tatъл тъŭ прin о draroste tînъръ, прekум воіŭ a фi kъtre tine прin челе маї marї înгrіжірї. Ekonomia depъртъndуte de жok, de лукs în mъnkaре ші хаіне, ea te ва фeri аші-шderea de orї че primeжdie d'orї че batжokуръ, че аŭ înkлinare ку aчeste oбжekte. Авънd чеа маї mare апліkaціе ші osirdie, de nу веї фi ekonom, nу веї авеа лунгъ вreme фала а унеї пуртърї буne, ші'ці веї пуne însуші преа мулте пiedici лукрърілор tале; ку чеа маї mare înвъцътуръ, ку чел маї kъstat merit, daka nу ещї ekonom, веї фi neвrednik de a îmплini dупъ kувiінцъ datoriiле унеї службе публіче, ші веї фi într'о zi ун tatъ de фamiлie neнорочіt. Kучеria noastrъ din aфаръ atîrnъ de miї de лукрурї mърунте, kare ку toate къ se пар d'о mikъ importanцъ, чере din партеne грiжъ луаре aminte, фъръ a чере алтфел nічї ун dук mare nічї о щiiнцъ adînkъ. Аша dar фiind къ тоцї oamenії аŭ îndestуль kуноштiнцъ într'ъnsa, ку atъt este маї рушіnos пентру ун om de лitere, d'a фi лinsit de буна sens în împreцiурърї kънd омул din глоатъ s'aratъ împodoбit ку ел, ші d'a фi neîngrіжitor în împreцiурърї întimплътоаре kънd neîngrіжіrea se pedepseщe пе sine saŭ прin serъчie ші tikълошіе, saŭ прin dispreц ші бъtaie de жok... Regула, фiнул meŭ, este atъt de neaпъratъ бунеї ekonomії, пе kъt tонул este пронунціеї. Маї мулте treбуінце але kучеріеї ш'але komoditъцiї nу пъstreazъ tрапул ші фрумuseцеа лor, de kъt ekonomisindуле ші komбinъndуле: a ekonomisi într'aчest kip, stъпînim ун meщешуг noбіл ші îndatoritor пентру tot омул че se гîndeщe біне. Înkipуeщe'ці къ фъръ а вътъmа kувiінца, tу поцї прin asta înгrіжіre a пъstra doї anї o хаінъ, ka съ ушуrezї ку aчещї банї ун прiетеn чinstit ші съраk, nу simцї къ aчeastъ înгrіжіre este o kaлitate din чеде маї noбіле. Гîndeщe-te, фiнул meŭ, къ ekonomia asфел, se фаче преа respektaбілъ; nу e atунчї o simплъ kълъuzъ a minцiї, kare kondуче ла

вirtȣte, este kiar фanta вirtȣцїї. Фолоаселе че добîndim дела пе-rok sȣnt mijлoaчe прin kare a-вem a îmплini мȣлцime de вȣпе kȣцetъri; a ле neîngrijі kiar пеп-trȣ aчest kȣвъnt e o singȣrъ невȣ-nie. O neîngrijire neцъrmȣritъ, saȣ o rea întreвȣinцare a aвȣtȣri-лor saле, хrъneщe toate patimiле inimeї kare пе фak a фi neîngri-jitori, фie prin ленеvire, пепъ-sare, молічіȣне, фалъ, nerozie, зъпъчire, ȣвire de sлaвъ saȣ prin oare-kare алtъ ȣrîtъ înkлi-nare, nȣ'mї пasъ. D'akoлo kiar o ȣrîчioasъ ekonomie este maї mȣлt de kът o невȣnie, din при-чinъ kъ ea пе strikъ пе nesim-цite inima, atȣnчї kiar kъnd nȣ пе ва въtъma de лok norочirea noa-strъ d'aфarъ. Un risipitor nȣ поate фi niчї ȣn om simцitor ni-чї вirtȣos. Пе лъngъ aчeasta ri-sipa întîmpinъ adesea o вогъцie de mijлok, de kът вогъцiї nemъr-цinite. Іnвацъ, фiȣл meȣ, a фi ekonom пînъ eщї tînър, ka sъ фiї sigȣr despre фeriчirea ta în вîr-sta matoritъцiї. Un tînър risipi-tor пе kare trista esperiinцъ 'л a фъкȣt îngeлent saȣ sъrak, se фa-че adesea ȣn въtrîn kȣmплit, tre-mȣrъtor dȣпъ пага ȣgrîrчit: dar ȣgîrчeniа, фъtȣл meȣ, kȣm щi ra-лantomia orї risipa sъ nȣ пеčin-steaskъ sъngeлe kaseї meлe. Nȣ te sokoti mare, îngîmфat щi kъ te mikщorezї amestekъndȣ-te în лȣkrȣriле, чeлe miчї релатiве ла orîndȣiaлъ; nȣ maї asta te înвацъ a фi îngrijitor în treвiле чeлe în-semnate. Щi kъnd aщ фi maї вогat kȣm nȣ sȣnt într'adeвър, îцї воiȣ пreskri aчeлeaщї regȣлe щi nȣ'цї воiȣ da niчї o datъ maї mȣлt пentrȣ kieлtȣeлeлe taлe de kът чea че чere позiцia ta: фi-ind kъ te ȣвesk ka ȣn пъrinte sim-цitor, воiesk iarъщ a te kreщe ka ȣn пъrinte simцitor щi kare te ȣвeщe. În privinцa kieлtȣeлeлor taлe nȣ воiȣ лȣa niчї o datъ пеп-trȣ kълъȣзъ orвȣл amor aл ȣпor пъrinцї, dar amorȣл skrȣпȣлos a ȣпȣї пъrinte raцionaвiл.... Trъ-ieщe în ȣnivеrsitate, kȣm aї воi sъ trъieщї în tr'ънsa ла въtrъne-цeлe taлe. Trъieщe într'ȣn kip ka sъ пoцї a'цї adȣчe a minte aniї înвъцътȣriлor taлe фъrъ a te rȣщi щi фъrъ a tremȣra, kȣ o вȣkȣrie вie щi o konщiinцъ kȣra-tъ!... Te înгrъцimezȣ dъndȣ'цї, пъrinteaska mea вine-kȣвîntare, щi rȣgînd пе Domnȣл, ka, în по-въrîndȣne kȣ komoriле înцeлeп-чiȣneї щ'aле вirtȣцiї, sъ te întor-чї într'o zi în вraцeлe meлe, вred-nik de tatъ-tъȣ щi kaпaвiл d'a'цї saлva Patria. Kȣ mȣлtъ înвъцътȣ-

чъ ші пѫцінъ бѫнъtate în inimъ, te вoiў пriimi речe; kѫ kѫnoщinцe, фoлosіtoare desпre релiцie, ші пъгaвѫрі; te вoiў пriimi kѫ вѫkѫріa чea maї înвъпъіatъ. Mъkar de веї фi цeniѫл чeл maї mare дѫпъ пъmînt, фърь a фi om чinstit, kѫ sѫфлetѫл înekat în oвidъ вoiў плъnцe kъ'цї am dat zілiле.... adio, skѫmпѫл meў фiiў!...

Tradѫsъ

de

I. P. Brezoianѫ.

FISIOLOGIA NASULUI

S'a zis o datъ kъ stiлѫл este oмѫл însѫші; aчeasta a пѫtѫt sъ фie, adeвърat o dinioarъ: în zioa de astъzї, kъnd toatъ лѫmea saў maї toцї щiў sъ skrie, nѫ вine treaвa asфeл, e o ръtъчire.

Omѫл este nasѫл,

Aфorismѫл aчesta ar treвѫi sъ фie skoвit în sлове de aѫр asѫпra фrontѫлѫі kолeцiѫriлор, sъ se dea kопiiлор sпre înвъцare ъnkъ din леагън; kъчї într'ѫn norod вine orranisat, aчeasta ar înkiпѫі вasѫл edѫkaцiei пѫвліче.

D'a пѫs вѫпѫл Dѫmnezeў nasѫл în miжлокѫл oвrazѫлѫі, вine se вede kъ 'шї авѫt ideea ші kѫвînцѫл sъў, kъчї de n'ar фi врѫt sъ фakъ din aчest organ олфatik (de mirosire) însѫшї чentrѫ фiinцеї noastre, orлinda inimiї noastre, 'лар фi пѫs фireще într'алtъ parte. Пrin nas se xarakterizъ ші se kѫnosk фirѫріле omeneщї; taie nasѫл oamenilor, ші веї вedea kъ toцї seamъnъ ѫnѫл kѫ алtѫл.

Aчeasta este aша de adeвърat, în kъt î tr'ѫn вал, mъskat фemeiле nѫ'шї aскѫnd de kъt nasѫл. Okiї maї toцї seamnъ фrѫmoшї пrin гъѫріле mъшчiї; вѫziле nѫ sѫnt ѫrîte, desпre фrѫnte n'are чinева a ziче mѫлt; însъ ia sъ kazъ maska, kъ toatъ iлѫsia kade, kъчї s'a въzѫt nasѫл.

Nasѫл e toatъ фrѫmѫseaцa, фъръ dъnsѫл ваї de ea.

Din kъцї înвaцъ zѫгръвia, kare nѫ'шї addѫче aminte, kъ treвѫe sъ'л фi desemnat чeл пѫцin de treї zeчї de orї, de nasѫл лѫї Жoie олimпianѫл? Bezї ала e ѫn nas фrѫmos! ші era kѫ adeвърat ші înвederat пeste пѫtinцъ ka stъпiпѫл tѫnetѫлѫї sъ aiвъ ѫn алt фел de nas. Nasѫл aчeла era simвoлѫл maжestъцiї ші ал пѫteriї; era mitѫл nemѫririї. Nѫ maї въzъndѫ'л, пriчeпea чinева kъ Жoie era ѫn zeў.

Diплomaцiї mi se ѫitъ ла nasѫл kѫiва, ші îndatъ цi'л kѫnoskў kъt

плъteще; eĭ dȣпъ nas stȣdie пe omȣ̆; ці'л лasъ sъ ворвeaskъ шi se ȣітъ ціntъ лa dъnsȣл. Пentrȣ eĭ ворвeлe sȣnt ȣn sгomot deшъrt чe treчe п'aчi 'nkoлo; пentrȣ eĭ nasȣл e tot; este adeвърat kъ na-sȣл e mȣt, dar nȣ minчinos, eл sпȣne mȣлt шi sпȣne adeвърȣл; вȣzeлe, лimвa se miшkъ, dar na-sȣл stъ, шi însȣшĭ nemiшkarea лȣĭ e плinъ de reвeлaцiĭ. O! kъte maĭ deskoпeръ nasȣл!

Nasȣл e natȣra însъшĭ; e o kar-te tot d'aȣna deskisъ, în kare фi-лosoфiĭ în вaцъ a чiti, глoata, лȣ-mea проastъ niчi kъ mi'ціĭ вaгъ de seamъ, înцeлentȣл kȣ dъnsa se sфътȣeще.

Nasȣriлe arriчiate, kȣm am zi-чe kîrnimoare însȣs arratъ ȣn dȣx aвîntȣros, îndrъsneц, ȣte. kam zъпъчit, dar вioȣ̆. Saȣжeniчiлe лȣĭ Moлier, sȣвretелe komedii-лor лȣĭ aвeaȣ nasȣл arriчiat. Na-sȣriлe aчestea nȣ sȣnt rъȣtъчioase, dar sъ te temĭ a лe întъrîta.

Nasȣriлe лȣnціĭ шi askȣціte sȣnt nasȣrĭ meditatiвe; sȣnt niще sko-вitoare чe mi 'ціĭ skormonesk rîn-dȣriлe шi kȣцetъriлe пînъ daȣ̆ de пietriлe чeлe maĭ kremenoase; sȣnt niще nasȣrĭ meлanxoлiчe, шi seamъnъ kъ s'aȣ̆ întorsȣ̆ deлa rъ-tъчiriлe шi dъшъrtъчȣniлe лȣmeĭ, вeзъndȣ'шĭ însine. Nasȣriлe aчestea sȣnt вȣni пъrinціĭ, вȣnĭ soціĭ, dar, чe e drent, nȣ пrea sȣnt фrȣmoase.

Пe ȣrmъ вin nasȣriлe a kвiлi-ne, (ka aлe вȣлtȣrȣлȣĭ) пe rȣ-mъnie nasȣrĭ de шoĭmȣ̆; nasȣrĭ trȣфaшe, kȣraцioase, noвiлe ka nasъrea de ȣnde 'шĭ aȣ̆ лȣat nȣme-лe. Feлȣл aчesta de nasȣrĭ este фeлȣл antik, nasȣ гreчesk, nas naпoлeonian.

Пe ȣrmъ maĭ mi'ціĭ вin nasȣ-riлe rekorвate, nasȣrĭ ka a лe korвȣлȣĭ, nasȣrĭ kokъrжate. Aчestea aratъ ȣn karakter ȣte, пъвъdъios, цeлos, плin de mîni; вîrфȣл лor nȣ katъ în sȣs, sȣnt a лe drakȣлȣĭ kъ kaȣtъ în жos шi лe пikъ mînia шi вeni-nȣл. N'aĭ sъ лe ziчĭ чeвa kъ se фak фok, sȣnt ka kaлȣл чe ia фrîȣл în dinціĭ, ш'aпoĭ maĭ ціne te, de пoціĭ.

Maĭ sȣnt, maĭ sȣnt шi aлt фeл de nasȣrĭ; dar anaлisȣл лor ne'ar mîna пrea deпarte; sъ stъm aчi, sъ ne mȣлцȣmim kъ am arъtat пrinчiпȣл atot пȣterniчieĭ nasȣлȣĭ.

Nasȣл s'a dat omȣлȣĭ ka sъ'ĭ фie kъrmъ. Nȣ e вine sъ zikъ чine-вa: kъ este kȣ nenȣtinцъ kȣĭвa a skъпa de soarta sa; чi de nasȣл sъȣ̆; гъȣ̆ este iar zis: kъ чe e skris în фrȣnte, treвȣe sъ пaціĭ; treвȣe zis чe e skris în nas.

Бъгaціĭ de seamъ, kъ omȣл se miшkъ шi nasȣл îл повъцȣеще.

DON CHIŞOTU

dela Manша, saў Manika.

Eшi de sтвt tinar шi partea a-doa; eroтл dтпe atъtea isвînde, ne-kazтrї шi înkisorї, într'o kтшkъ se addтчe a kasъ вrъѫit dтпe kredinцa sa. Бietтл попъ лл sa-tтлтї kт prietenії sъї kred înzadar kъ 'шї a венit în simцirї; kъ eroтл nт se лasъ de че щie; ел se гъndeщe de adoiлa espedițiе. Вom вedea akтm, de ва maї eшi eroтл a фarъ dтпe aвentтrї, шi dтпe insoле ka sъ dea шi вietтлтї Sanko Панцa вreтna, вom maї тrma шi noї kт istoria, iar de тnde nт; вom sta aчi.

Se rekomandъ птвлiktлтї чititor kartea че a nemтrit isвîndeле aчestтї вiteaz, aффлъndтse de вînzare лa toate лiвrеriiле.

Ллъtтrъm aчi тn mik diaлor între moш попa шi între тn kanonik; diaлor фoarte didaktik шi пentrт чeї че skriў шi пentrт чeї че чitesk, шi noї noфtim sпor шi minte шi тnora шi aлtora, kъ aшa e вine шi kreшtinesk ka sъ вrem вineле лa toatъ лтmea, în kare, se înцeлeцe kъ sтntem шi noї.

« În вreme че se preгъteaў de pornire, don Kiшot kiemъ pe tristтл sъў skтtier, шi ïї zise înчet, фъtтл meў, krez kъ вoiў фi чitit toate istoriiле kaвaлeriei, dar nт'mї addтk aminte ka вre тn kaвaлer sъ фi фost înkъntat ka mine. Maї вîrtos kъ se oвiчiптeщe kъnd ïї ardikъ sъ'ї rъпeaskъ prin чer, înвълiцї în вre тn nor, saў în вre тn karrтў de фok, pe вre тn ipo-griф, pe вre тn вaлaтr saў pe вre тn aлt фeл de monstrт. Eў însъ mi se pare kъ mъ aффлт într'o sîmплъ kтrrтчioarъ, шi kъ doвitoaчeлe aчestea înѫтgate sтnt kтrat вoї. Пe вiтл Dтmnezeў! фъtтл meў, nт maї poчiў de rтшine! dar че щiї poate kъ în вeakтл aчesta înkъntъminteле nт maї sтnt kтm era aлtъ datъ: Вrъѫitorii moderni; фъrъ îndoiaлъ вoiesk sъ skimвe oвiчeiтriле. Чe цi se pare, prietene Sanko? Domnтле; respтnse skтtierтл, zъў nт щiў че sъ'цї respтnz, шi maї вîrtos assтpra вrъѫitoriлor moderni пentrт kъ, sъ вezї domnтле, eў

n'am чitit atъta kъt dȣmneata; a-
tъta nȣmaĭ îцĭ sпȣĭ kъ mie'mĭ a
intrat în kaп kъ фantasmeлe aчes-
tea чe лe вedem, oр фi ч'oр фi,
dar nȣmaĭ kreщenĭ nȣ sȣnt. —
Kreщini? фъtȣл meȣ! kȣm ar пȣ-
tea sъ фie kъnd îĭ вezĭ kъ sȣnt
kȣрat draчĭ? eĭ s'aȣ îппeлeцat în
фoрma чe îĭ вezĭ ka sъ пoatъ a
mъ înkide aчi; însъ, вarъ în kaп,
kъ фorma aчeasta nȣ e în фiinцъ,
e o пъrere, ȣn вînt. Чearkъ щi
пȣne mъna пe eĭ щi veĭ вedea kъ
aппȣчĭ aer. — Aщa! domnȣлe
dar eȣ am чerkat щi цi 'iam п'-
пъit пe din dъrъt, щi ȣite, sȣnt
karne kȣratъ, щ'aпoĭ, чe e maĭ
пoчit, kъ eȣ am aȣzit kъ toцĭ
draчiĭ miros a пȣчoasъ, dar ȣite
ъsta de koлea (arъtъnd пe don
Fernand) miroase a kiхлiвar щi
a anъ de флorĭ d'o жȣmъtate de
чeas kaлe. — Ia seama фъtȣл meȣ;
resпȣnse don Kiщot, kъ orĭ пasȣл
tъȣ e zъпъчit, orĭ drakȣл asta
are de rъnd sъ пȣie гiara пe tine
« Don Fernand щi Kardenio чe
aȣzia aчeastъ întreвoрвire, temъn-
dȣse sъ nȣ se deskoпere, se гrъ-
вirъ sъ пorneaskъ. Kȣm se гъ-
tirъ Mъrцoara eroȣлȣĭ щi mъga-
rȣл лȣĭ Sanko, Kardenio atъrnъ
de oвлъnkъ de o пarte пaвъza щi
щi de aлta лiгeanȣл de ras, iar
Sanko înkълikъnd пe mъгar dȣ-
чea armъsarȣл eroȣлȣĭ de kъпъ-
strȣ. Arkaщiĭ, въzъnd oare-ka-
te resплъtire se învoirъ kȣ пreo-
tȣл sъ вie dȣпe kъrrȣцъ, Бirtъ-
щiцa, fiesa щi Maritorna, вeni-
rъ nîntre гrъtiĭ sъ'щĭ ia zioa вȣ-
nъ deлa kaвaлer щi se пrefъkȣ-
rъ kъ вarsъ лakrъme. Don Ki-
щot лe фъчea inimъ вȣnъ, щi лe
înkredinцa kъ niчĭ odatъ nȣ va ȣĭ-
ta вȣna лor пriimire чe'ĭ a rъmas
atъt de adъnk înskrisъ în inimъ,
щi лe пofti sъ se roaџe лa Dȣm-
nezeȣ ka înkisoarea în kare se af-
лъ sъ nȣ цie mȣлtъ вreme, ka
sъ пoatъ a лe resплъti dȣпъ kъt
meritъ. In вremea, aчeasta жȣ-
пîn Nikoлae щi пreotȣл îщĭ лȣa
zioa вȣnъ deлa don Fernando, de
лa Kardenio, deлa aȣditor щi de-
лa kъпitanȣл îmвrъцiщъndȣse.
Toate фemeiлe, maĭ вirtos Doro-
teea se desпъrцirъ de eĭ kȣ пъ-
rere de rъȣ, щi îĭ фъkȣrъ a фъ-
гъdȣi kъ вor înщiinцa пe don Fer-
nand de чeea чe se va фaчe kȣ don
Kiщot; din пartea лor iarъ, se
фъгъdȣirъ aĭ înщiinцa desпre kъ-
sъtoriiлe Lȣчindeĭ, Doroteeĭ щi
Zoraideĭ, щi desпre ȣrmъriлe чe
va aвea întъmплarea лȣĭ don Lȣ-
doвir. Se îmвrъцiщarъ din noȣ,
щi aлde жȣпîn Nikoлae пre kȣm
щi пreotȣл пȣindȣ'щĭ mъщчiлe ka
sъ nȣ'ĭ kȣnoaskъ don Kiщot,

înkълikarъ în sфîrшit, шi пorni-
rъ ȣrmъnd dȣпe kъrȣцa kȣ воĭ în
kiпȣл ȣrmъtor: Mъnaчiȣл воiлor
era înainte, пъ ȣrmъ венia kъ-
rȣцa, авъnd de amъndoъ пърцi-
ле пe arkaшĭ; dȣпe dъnsa ȣrma
Sanko Панца kълare пe mъгъ-
rȣшȣл sъȣ шi tîrînd dȣпe sine Mîr-
цoara, шi maĭ ла ȣrmъ жȣпîn
Nikoлae шi moш-пoпa kȣ mъsчe-
ле ла oвraz, îшĭ пotriвia пaшiĭ
katîriлor dȣпe пaшiĭ tîrziĭ aĭ вo-
iлor. Don Kiшot stъnd în kȣш-
kъ, kȣ koteле între цenȣkĭ шi
вȣrtъ, kȣ пiчioareле întinse îna-
inte kъt îл лъsa лokȣл, adikъ kam
stîrчit, пъzia o adînkъ tъчere
kȣ вarвa rezematъ пe пȣmnĭ, шi
sta serios, шi mîndrȣ de starea
sa kaвaлereaskъ, шi nemiшkat,
adikъ цeaпъn ka o statȣe. Fъkȣ-
rъ asфeл doъ леге фъrъ sъ se o-
пreaskъ, kȣ гъnd sъ ажȣнгъ
într'ȣn krънгȣлeц, ȣnde въгвie-
rȣл ziчea kъ вor aффлa rekoare
шi earвъ. Se aпpropiaserъ de
aчeл лok kъnd пreotȣл întorkъn-
dȣ'шĭ kaпȣл înaпoĭ, въzȣ' венind
вre o шase шaпte oamenĭ kълъrĭ
вine kъпȣiцĭ, kari, пȣ trekȣ mȣлt
шi îĭ ажȣnserъ, пentrȣ kъ eĭ пȣ
kълъtoria kȣ флerma шi tъrzie-
rea вoiлor, чi ka niшe oamenĭ
kълъrĭ пe katîrĭ шi îmпintenaцĭ
dъnd zor sъ ажȣнгъ a фaчe konak
ла ȣn вirt чe era maĭ de o лeгъ
de пarte de aчi.

« Венind aчeштĭ kълъtorĭ пînъ
eĭ, îшĭ deterъ вȣnъ zioa шi ȣnȣл
din tr'ъnшiĭ era ȣn kanonik deлa
Toлeda, шi stъпîn aл aчestor drȣ-
meцĭ, dar пȣ пȣtȣrъ treчe îna-
inte фъrъ a sta шi a пriвi aчea
чiȣdatъ пroчesie шi пomпa kȣ
kare era dȣsъ kъrȣцa, шi omȣл
din лъȣntrȣ; пriвirъ, шi neпȣtъnd
înцeлeцe чe лȣkrȣ e, rȣгъ пe ȣ-
пȣл din arkaшĭ ka sъ'ĭ sпȣe. Don
Kiшot kare îл aȣzise, îшĭ întin-
de kaпȣл пînъ ла гratiĭ, шi se
гръвeцe aĭ resпȣnde. Domnȣлe
kaвaлer, eȣ sȣnt връжit. Dȣm-
neata шtiĭ ka шi mine, kъ пisma
adesea пȣ лasa în пaчe шi se лea-
гъ de eroĭ, maĭ вîrtos de aчeiea
kari în nekazȣл връжitoriлor Пer-
sieĭ, вramiлor Indieĭ шi гimnoso-
фistiлor Etioпieĭ, îшĭ katъ treaвa,
цin drept пe drȣmȣл чeл strimt
aл sлaвeĭ, шi merг sъ'шĭ înskrie
пȣmeлe în temплȣл Nemȣrireĭ. A-
чeasta e пe skȣrt istoria mea, шi
пriчina пentrȣ kare mъ aффлȣ
връжit. Akȣm aĭ aффлat tot.

Kanonikȣл askȣлta фъrъ a res-
пȣnde; kъnd пreotȣл aпpropiin-
dȣse, îĭ zise; dar domnȣлe, strъ-
лȣчitȣл reskoĭnik чe îл вezĭ în
aчeastъ kȣшkъ este вestitȣл don
Kiшot, atъt de kȣnoskȣt în to

ȣніверsȣл sȣвt нȣmeле de Кавалер ал Tristeĭ Firȣrĭ. Mareлeĭ фапte, mareлeĭ isвînde, aȣ tras as-sȣпrъĭ niщe nismaшiĭ; шi пrіro-nitorĭ, шi dȣпe kȣm 'цĭ a sпȣso, akȣm se aффлъ вrъжit, domnȣ-ле.

Шi maĭ îmminȣnat d'a aȣzi a-челашĭ лimвaцiȣ шi deла чел în-kis шi deла чел sлoвod, kanoni-kȣл îшĭ пreъmвла kъȣtъtȣrіле de ла ȣпȣл ла алtȣл. Sanko, kare îĭ пerise orĭ че keф, îнчепȣ' a ворвi maĭ d'a dreпtȣл шi otoва. Че drakȣл вrъжit! вrъжit ka mama. Askȣлtaцĭ domniлor, пae-въ віne, паевъ ръȣ kъ eȣ o sъ въ ворвesk kȣrat. Eȣ въz ачi oamenĭ kȣ mъшчĭ înkinȣindȣ'шĭ kъ eȣ нȣ'ĭ kȣnosk, dar se'пшалъ, шi ȣite îнчеп deла dȣmneata; пъ-rinцеле, te kȣnosk шi iatъ îцĭ sпȣнȣ, kъ a авȣt dreпtate чine a zis kъ ȣnde e Пisma, Meritȣл нȣ trевȣe sъ doarmъ. Sъ ia drakȣл no toцĭ kъцĭ нȣ лasъ пe stъпî-нȣл meȣ a se însȣra kȣ ачea in-фantъ шi sъ mъ фakъ konte orĭ dȣkъ! Ачeasta mi se assigȣrase; însъ roata norokȣлȣĭ se întoarче maĭ iȣte de kъt a de moarъ. Kъ azĭ 'mĭ eшĭ пrinц, шi mъine re-mъĭ iar Sanko; шi нȣ'mĭ пare ръȣ de алta de kъt de вiata ne-vastъ шi koniĭ meĭ, kъ ȣnde a-щепta sъ mъ вazъ віче-rigъ, a-kȣm or sъ mъ вazъ iar kълare пe mъgar. Astea ле zik, пъrin-целе, пe seama sфinцiei tале, ka sъ'цĭ вiĭ în kȣnoшiнцъ, шi sъ te sokoteшĭ kъ într'o zi în чесалалtъ лȣme, Dȣmnezeȣ a sъ'цĭ чеаrъ so-koteaлa de ачeasta înkisoare a stъпînȣлȣĭ meȣ, шi a sъ te înвi-новъцeaskъ de toatъ întъrzierea ажȣtoareлor шi фачеriлor de ві-ne че пȣtea sъ фakъ nenoroчiцi-лor stъпînȣл шi kaвaлерȣл don Kiшot, шi de toatъ вremea kъt se aффлъ eл înkis. Dȣпe kȣm въz Sanko, пrorȣпse вървіерȣл; n'ar фi ръȣ sъ te вrъжaskъ чine-ва шi пe tine ka пe stъпînȣл тъȣ шi sъ te вацe în kȣшkъ. Фȣ-mȣл mъrimiлor шi kaвaлерiei sъ-mъпъ kъ'цĭ a ameцit шi цie ka-пȣл. Din nenoroчire kȣm въz цi s'a înrrekat kaпȣл de atъtea фъ-гъdȣелĭ, шi insoлa ачeea s'a zъ-misлit în хъrkъ'цĭ пînъ kънd tre-вȣe s'o naшĭ o datъ. — Eȣ нȣ m'am înrrekat de nimik, шi ka-пȣл нȣ'mĭ e ammeцit resпȣnse skȣtierȣл, пentrȣ kъ, слaвъ dom-нȣлȣĭ, eл 'mĭ e aшa de вȣn ka шi ал ȣнor вървіerĭ че'ĭ kȣnosk, kari sъ ammestikъ în trевiле ал-tora, ka sъ semene iskȣsiцĭ. A-devъrat sȣnt sъrak, dar sȣnt kreшin векiȣ, шi нȣ sȣnt dator ni-

mѣлуї nimik; iar daka trar nъ-deжde de insoлe, aлцiї trar nъ-deжde de aлte лукрурї ку adeвъ-rat reлe шi noчite, шi фie kare e фanta фanteлor saлe. Daka sуnt om o datъ, noчтѣ sъ mъ фak шi Папъ, ку kът maї вiртos губер-nator aл унеї insoлe, maї ку sea-mъ kъ am stъпiн вrednik че noate a kъщiga atъtea, inkът sъ nу щie kуї sъ лe maї dea. Iaцї seama лa вorвъ жуnin Nikoлae kъ n'aї a фaчe npetуtindenї ку вriчe шi ку вarвe de ras, шi kъ e] mare deosebire in n.tre шi Петре. Цi лe snуѣ aчestea nentру kъ ne ку-noaщem. Iar kът nentру вrъжi-tуra saу inkъntъmъntуa, kуm zi-чeцї dуmneaвoastrъ ъщia чe цiцї karte, a stъпiнулуї meу, Dуm-nezeу щie ч'o maї фi; dar лas sъ tъчem; nуtoriлe treвуesk лъ-sate in унгiѣ, nentру kъ ку kът лe skormone чine-вa ку atъta nуt maї mулt.

« Пreotул фъkу' semnу вървi-eruлуї шi kanonikулуї a se denър-ta. Atуnчї snуse kълъtorулуї че лукру este don Kimot - iї noвesti in че kin aчest xidaлгo, om de treaвъ aлt фeл шi nлiн de dуx in aлteлe, 'iaу noчit kanул kърцiлe de kaвaлerie, шi iї inшirъ toate kъte фъkуse de kънd 'iaу вenit a-чeлe ideї, kуm шi miжлoaчeлe чe s'aу въzуt eї siлiцї a intreвуinцa ka sъ'л addуkъ a kasъ. Domnулe resnуnse kanonikул, orї kът de noчit шi deшъnцat e фeлуl aчe-sta de neвуnie, eу nу mъ mir de dънsa kът de romanцуriлe de ka-re imї вorвeщї k'aу inneвуnit шi ne aлцiї; kъчї лe sokotesk de фoarte nrimeжdioase nentру ima-цinaцiiлe вiї. Din noroчire, kъ i se уraще kуї-вa ку dънseлe, шi aчeasta sлъвeщe oare kуm nrime-жdia; eу уnул niчї o datъ n'am nуtуt se skoц лa kънътъѣ a чiti de koлo nънъ din koлo уnул in-kaї. Maї toate iшї seamънъ; in toate вezї niщe inтъmnлърї ne-вreдniчe de krezуt фъръ kънъ-тъѣ, фъръ шir, фъръ лeгътуръ, шi neaвънd niчї kiar aчeл kin de merit че ку drentул nуtem чere deлa o skriere че 'шї a nуs de гънd sъ ne фakъ a netreчe: Че nлъчere, че interes noate aвea чine-вa dintr'o istorie a уnуї жуne de шaisnrezeчe anї kare ку o reneзeтуръ de saвie mї'цї taie in doъ уn гiлiгan de уriaш, kare sinгуr restoarnъ miлioane de вrъжmaшї, kare mї'цї merцe in notънd intr'уn tуrn assуnra mъ-rii шi mї'цї aжуnцe azї лa Lom-вardia, mъine in Stateлe луї Пe-trу-Ioan din Indii saу ne aлte тъ-rъmуrї nekуnoskуte лa Птoлoмea

saȣ ла Mark-Паȣл? Sȣrda 'mì ar спȣne чine-ва къ în фавȣлеле date drent фавȣле, imaџinaџia e stъпînъ a se ръtъчi kȣm îĭ плаче, къ нȣ e аша; nentrȣ къ ачеastъ imaџinaџie воieще съ'mĭ плакъ, ші спре ачеasta are tревȣinцъ съ-'mĭ înфъцiшeze новеstiri че seamъnъ kȣ adевърȣл; tревȣe съ се înвечineaskъ съ se mъrte, ka съ zik asфел, kȣ mintea ші жȣdikata mea, s'o нȣie kъte o datъ în mirare, dar niчĭ o datъ съ n'o skъrвeaskъ; ırratiĭ фante minȣnate ші гraве, dar фereaskъse a i ле аръta neвredniче de krezȣt.

« Lesne e, mi se пare, a profita, чine-ва din atъta kъmп че фелȣл ачеsta de skrierĭ înлesneще dȣхȣлȣĭ, съваџе prin ачеste romanџȣrĭ niџе deskrierĭ плъкȣte ші adesea фолоsitoare. Пentrȣ че în лokȣл atъtor лȣnte че ne овоsesk фъръ interes în лokȣл atъtor drarostĭ reчĭ, ші пъгȣвitoare în овiчеiȣrĭ, ші în гȣstȣ съ нȣ ne dea niџе modeлe de вirtȣџĭ ші de eroismȣ? 'Mĭ ar плъчea съ въz prin kърџiле ачеstea вр'ȣn kъpitan desъвîrшit în toate, inџeлent, вiteaz, елоkȣent, mintos, îndrъsneџ, фeriчit astъzĭ, mъîne nenoroчit, ші tot d'aȣna ачелашĭ în isвindeле saле. Mĭ ar плъчea съ въz ȣn вȣn гiгъ, okkȣпъndȣse нȣmaĭ ші нȣmaĭ întrȣ фeriчirea sȣпȣшiлor съĭ, drent, milostiв, чinstit, ші aффлъndȣ'шĭ în drasrostea norodȣлȣĭ съȣ mȣлџȣmiriле ȣnȣĭ пъrinte în mijлokȣл фiiлor. Нȣ m'aш плъџe kъnd aш веdea ачеste новеstirĭ kam serioase oare kȣm ammestekate ічĭ ші kolea de natimiле вр'ȣneĭ жȣne prinчese, вр'ȣnȣĭ eroȣ amaвiл къ mimkъ ші întineresk sȣффлеteле simџitoare, пъzindȣse de a rъni ȣrekiле фeчioreџĭ. Atȣnчĭ kȣ adевърat aш stima romanџȣriле de kaвалerie, ші ле aш da ȣn лok dȣпъ Епonee, dȣпъ Traџedie ші Komedie. Поate чine-ва фi epik ші în проsъ, ші n'aш фi niчĭ de kȣm връжмашȣл ȣnȣĭ фел kare, џiindȣse ші de noesie ші de елоkȣinцъ, ne ar прokȣra o плъчere нȣоъ.

« Baĭ! domnȣле, respȣnse preotȣл, romanџȣriле noastre sȣnt фoarte denarte de a semъna kȣ aчeea че zічĭ dȣmneata: însъ нȣ veзĭ къ e вina пȣвлikȣлȣĭ къ în datъ kȣm se iвesk ле priimeџe în лaȣde asфел kȣm sȣnt? Ворвеаĭ adineoarea de komedie: нȣ veзĭ къ este tot ачеst пȣвлik kare kȣ totȣл 'шĭ a nerdȣt teatrȣл nostrȣ spaniол? Teatrȣл kare ar фi пȣtȣt съ ne înaлџe maĭ pre-sȣs de ачелелаlte naџiĭ? Addȣ'џĭ aminte de treĭ din вȣkъџiле noastre » Isaвeлa Фiлisi ші Aлesandra.:

Ачestea sꙋnt dꙋпъ toatъ регꙋла ar-
tei ; ші пе вestia аꙋтора літера-
tꙋреі чеі sъпътoase ші а вꙋпꙋлꙋі
гꙋst ал челор векі . Компаръле
кꙋ челе din zioa de astъzі , ꙋnde
глоata алергъ кꙋ atъta мꙋлцꙋмі-
ре , ші în kare пꙋ везі пічі о ꙋ-
nime, пічі ꙋп шір, пічі о регꙋлъ.
Аꙋtorіі ноштрі пꙋ'ші маі addꙋk а-
minte къ Komedia tревꙋе съ фie
о оглindъ а вieцii omenшіі , ші
tревꙋе а пе înфъціша oamenii а-
ꙋфел dꙋпе кꙋм sꙋnt, а пе deskrie
овічеіꙋріле , пꙋртъріле , ridikоле-
ле ші віцісріле , ші а îndrenta
oamenii фъкъndꙋ'і а'ші петрече .
Еі пꙋ se sokotesk de кът а kom-
плika ніше intriџe înkꙋrkate , а
înгrісꙋі , а гръмъdi фъръ алеџере
întъмплърі neste întъмплърі, ші
adesa а пе înфъціша ніше sitꙋацii
фoarte пепꙋtinчioase . Nꙋ se tꙋр-
бꙋръ пічі de кꙋм de а пꙋне zioa
d'întъiꙋ în Еꙋропа, а doa în А-
sia, ші а treia în Африка, ші
daka вꙋkata ар авеа патрꙋ зиле,
пꙋ 'мі ар skъпа пічі Amerika.
Domnii ачешіа îші іартъ лesne
întр'о фantъ întъмплatъ în вре-
мea лꙋі Каролꙋ чел маре, съ ad-
dꙋкъ пе scenъ пе Impъratꙋл Е-
akліе , ші съ'л фakъ а лꙋа Іеꙋ-
галімꙋл . Партерꙋл іл везі къ în-
чепе а вate în палме ла лꙋареа
четъцii sфіnte . Треі saꙋ патрꙋ
віецi прівіtorі, прieteni аі лꙋі
Гофred de Бꙋіллon, înzadar strігъ
къчі пꙋ е аша, къчі пꙋ'і askꙋltъ
nimeni , ші вꙋkata е înълцatъ пі-
пъ ла норі . Strъinii о чitesk пе
ꙋрмъ, ші kaꙋtъ ла Spanioлі ka ла
ніше пeînвъцaцi ші вaрварі . Tot
ръꙋл віне къ аꙋторії ноштрі îші
sokotesk фantеле ka ніше treві
de комерчіꙋ . Komedia kare ле
addꙋче маі мꙋлцi вані ачеа este
маі вꙋпъ пentrꙋ дъншії . Unii
dintр'ъншії кꙋnosk toate регꙋлеле
kare ле siлꙋesk, ші ар фі în sta-
re съ skrie віне , пentrꙋ къ natꙋ-
ра ле а dat талent; însъ еі пре-
ферꙋ о isвîndъ лesne dintр'о slaвъ
traînikъ , ші жъртфesk пърeріле
ші лаꙋdeле вечinічеі viitорimі ла
ніше апплаꙋde de о zi . Еꙋ маі
вîrtos пꙋ почіꙋ s'о iert ачeasta ла
ꙋпꙋл din челе маі фрꙋmoase џе-
nіꙋрі а ле Spaniei, ал кърꙋia пꙋ-
me, кꙋ drentate челевrꙋ, este
чinstit de Еꙋропа întreagъ, ші
kare прintр'о вiновatъ слъвічіꙋне
пentrꙋ ꙋп пꙋвлik nevrednik de дъп-
sꙋл , adesea тreче кꙋ ведереа ші
пꙋ воіеште а фі перфekt . (*)

« Inkieiꙋ dar, domnꙋле kano-
nik, къ ар tревꙋі маі întъiꙋ съ
addꙋкъ чine-ва înчeтꙋл кꙋ înчeтꙋл

(*) Червantes а вꙋт съ вор-
веаskъ de Lone de Вега kontim-
поранꙋл съꙋ .

naџia noastrъ ла гȣstȣл чел бȣn, isronind din teatrȣ, ши oпrind ti- пъrirea a orĭ kъrii komedii, a orĭ kъrȣĭ romanџ ȣnde istoria, a- devъrȣл, ши mintea чea sъnъtoa- sъ ar фi бъntȣit, reпriimind kъt se ва пȣtea maĭ mȣлt skrieriлe челор vekĭ, ши înфъџiшind жȣ- niлор ачеле modeлe minȣnate de џeniȣ ши de eлokȣinџъ.

« Amъndoĭ ekлisiastiчiĭ de o пotrivъ aпprinшĭ de drarostea лi- tereлор, îшĭ ȣrma disпȣtaџia ши пъreriлe, kъnd бъrбierȣл ле de- te de шtire kъ aȣ ажȣns în ачел krъnгȣлeџ ȣnde aвeaȣ de rъnd a se odixni. Kanonikȣл вoi sъ se oпreaskъ; ле înфъџiшъ kȣ toatъ inima merindeлe че aвea kȣ sine, ши sлȣџeлe, din порȣnka лȣĭ în- tinserъ masa пe earбъ.

« Saηko, вързnd пe пreotȣл ши пe бърбiesȣл de пarte de kъ- rȣџъ, пȣ лъsъ aĭ skъпa okkasia de a вoрбi siпгȣр kȣ stъпînȣл sъȣ. Domпȣлe, îĭ zise eл, kȣ гласȣл жȣmъtate, ka sъ'mĭ ȣiȣrez kȣџe- tȣл, mъ въz dator a'џĭ sпȣne o întъmплare kare îџĭ ва desлȣшi niшe marĭ лȣkrȣrĭ; ши ia ȣite, ачеле doъ фantasme че вezĭ kȣ mъsчĭ, пȣ sȣnt aлџiĭ de kъt aлde moш-попа ши жȣnin Nikoлae. Ia seama, domпȣлe kъ ачi ла miж- лok este жȣkъrie kȣ пismъ ame- stekatъ în toatъ înkъntъtȣra dȣ- mitaлe. Kȣ вoiea dȣmitaлe, sъ- џĭ фak o mikъ întreбare ши пъ- dъждȣesk a'џĭ doвedi ka ziȣлiџa aлбъ kъ noĭ sȣntem amъndoĭ жo- kȣл ши amъџitȣra rъȣtъџiĭ a- stor zaбiѕniчĭ пentrȣ kъ л'e nekaz sъ пȣ'ĭ întreчĭ kȣ фanteлe вesti- te че џi se rȣtiaȣ de ачi înainte. Вoрбeшe, фъtȣл meȣ, resпȣnse don Kimot, вoрбeшe; aĭ toatъ sлo- бozenia; însъ, iatъ 'џĭ sпȣiȣ, пȣ te înkrede ла чea че в zĭ kȣ o- kiĭ, пentrȣ kъ este фoarte kȣ пȣ- tinџъ ши фoarte aпroaпe de a- devъr ka înkъntъtoriĭ sъ фi лȣat kiпȣл лȣĭ жȣnin Nikoлae ши пъ- rinteлȣĭ din satȣл nostrȣ, ka sъ ne amъџeaskъ ши maĭ mȣлt; пen- trȣ kъ sъ вzĭ, asфeл de meta- morфose sȣnt фoarte лesne връжi- toriлор, ши tȣ шiĭ вine kъ чea че se вede tot d'aȣna este чea че treбȣe a se krede maĭ пȣџin.— O! dȣmпȣлe, пentrȣ пȣmeлe лȣĭ Dȣmnezeȣ! strigъ Sanko; dar e kȣ пȣtinџъ, ka domnia ta sъ фiĭ atъt de greȣ de kaп sъ пȣ înџe- леџĭ kъ чea че zik este adeвъ- rȣл kȣrat- ши kъ în aчeastъ în- kisoarea че sȣффerĭ este maĭ mȣлt rъȣtate ши батжokȣrъ de kъt връ- жitoriĭ? шчл. (вezĭ skrie- rea)

PERIODUL III No 23

CURIER

DE

AMBE SEXE

JURNAL LITERAR

Ачѣстъ фоаіе есе де доъ орі пе лȣнъ. Препȣмъраціа есе-фаче ӑн Бȣкȣреші ла Редакціе, пе ла жȣдеце ла ЧЧ. Окъртȣірі саȣ ла DD. Професорії. Прецȣл есте ȣн галбен.

PUTERREA BARRATULUI

1

Demoaseлла Dartenai era de пantesпreче anĭ; a ziче kъ era фрȣmoasъ, e прea mȣлt; a ziче kъ era drъгълашъ, пȣ e destȣл. Възънd, чіпе-ва o алвеацъ ko-вîrшitoate, пȣ щiȣ de че i se пare kъ e semпȣл smereniei. Demoaseлa Dartenaĭ авеа пърȣл влond ka ȣn koпiл, шi пeлiцa aша de transпarentъ, în kъt ar пȣtea чi-пeва ziче kъ вedea sъпцeлe чirkȣ-лъnd пe sȣвt dъnsa. Okiĭ sъĭ marĭ шi алвastri, ȣшȣreл ȣmezĭ, че de kъnd în kъnd se ardikъ ръ-пede шi se лasъ пȣmaĭ de kъt, iĭ da de o datъ ȣn че kare semъna шi inspiraцie шi sфiaлъ. Era o фiin-цъ de ачелеа влънde шi kam лan-гide че аȣ треbȣinцъ de a iȣвi шi prin tinereцe шi prin sлъвiчiȣne, шi kare 'шi ле înkiпȣieшe чineва maĭ tot d'aȣna ka niшe фiгȣrĭ an-tiче ъmвлънd rezemate de ȣn ȣ-mer пrieten. Una sinгȣrъ din kȣaлitъцiлe saлe e пȣternikъ шi пroфȣndъ; ачeastъ kȣaлitate e sфi-aлa фeчioreaskъ, kare într'ънsa пȣ e пȣmaĭ o граціe, флoarea ro-dȣлȣĭ, e ȣn simtiment.

Demoaseлa Dartanaĭ se kiema

Maria. Fiĭka ꙋnꙋĭ вoгat maџi-
strat din Montпeλier, se kꙋnꙋnъ
λa вiserika Saint-Germain-des-
Pres kꙋ џꙋneλe markis de Vallery
se kam mirarъ пꙋцin de aчeastъ
kъsъtorie, în λꙋmea mare de D.
Vallery, iar în чea mikъ de D.
Dartenai. În λꙋmea de sꙋs se ве-
dea disпreц шi derîdere, în λꙋ-
mea de џos, ръвnire шi înвidie.
Intrъnd λa вiserikъ se въzꙋrъ
гraцiiλe întrꙋ toate вirџinaλe aλe
Marieĭ. Kъnd se aфλъ noвiλa re-
пꙋtaцie a чinsteĭ Daꙋĭ Dartinai,
пrekꙋm шi aвerea sa чea mare,
λꙋmea de sꙋs înчeпꙋ a da dreп-
tate Daꙋĭ de Valleri, шi desпre-
цꙋλ пeri, reвnirea însъ шi înвidia
remaserъ, шi aчeasta împλinia
шi фъчea вirф вꙋkꙋrieĭ de deшъr-
tъчiꙋne чeвa пrовinчiaλъ a Daꙋĭ
Dartenai.

Seara se dete вaλ; λa miezꙋλ
nопцiĭ dꙋпъ овiчеiꙋ Dna Dartenaĭ,
λꙋъ пe фiesa шi intrarъ amъndoĭ
în kamera nꙋпцiaλъ. Se овчinꙋ-
eшe a rîde λꙋmea de întreворвirea
mꙋmeĭ kꙋ фie-sa, kъnd o kondꙋче
пînъ λa marџinea xotarꙋλꙋĭ вieцiĭ
de фeчioarъ, шi o λasъ tremъndъ
шi пλinъ de λakrъme пe пragꙋλ
esistinцe nꙋoĭ; mi se пare însъ kъ
nꙋ e пe λꙋme ꙋn moment maĭ so-
λemneλ de kъt aчesta, шi kꙋ toa-
te aчestea овiчеiꙋriλe noastre,
mъrtꙋrisesk, kъ 'λaꙋ фъkꙋt чeλ
maĭ krꙋd, чeλ maĭ гrozaв, чeλ
maĭ пrotiвnik dirnitъцiĭ sꙋфλe-
tꙋλꙋĭ шi respektꙋλꙋĭ kъtre вirtꙋ-
цiλe фeчioreшĭ. Пentrꙋ kъ kꙋ
adeвъrat este ꙋn овiчеiꙋ seλвatik
a λꙋa asфeλ o фetiшoarъ în toatъ
sфiaλa sa фeчioreaskъ, în toatъ
neвinoвъцia sa, шi a o arꙋnka ꙋ-
nꙋĭ въrвat ka o de mъnkare ꙋneĭ
фeare. K'o λꙋnъ maĭ nainte, пe
omꙋλ aчesta nꙋ'λ kꙋnoшcea, k'o zi,
k'ꙋn чeas, k'ꙋn minꙋt maĭ nainte
ea iĭ ziчea Domnꙋλe; minꙋtꙋλ
treчe, шi eλ mi 'цĭ are dreпtꙋλ a-
'шiĭ odixni kaпꙋλ пe dъnsa; ea ca
λaꙋĭ ka ꙋn λꙋkrꙋ, ka ꙋn doвitok! O
Dꙋmnezeꙋλe! kꙋm вatџokꙋrim
toate! kꙋm λe kъλkъm în пiчioa-
re! Чeea чe Draгostea are de maĭ
ъпџeresk, este înчeпꙋtꙋriλe eĭ чe
seamъnъ a фi пoгorîte din чer,
шi noĭ sλꙋvindꙋλe, treчem пreste
dъnseλe, шi пe фaчem o doвito-
чeaskъ вirꙋinцъ, skoatem aꙋrora
deλa zi, пrimъвara din an, шi de
λa tinereцe фλoarea; шi skrim si
λъ шi drent akoλo ꙋnde Dꙋm-
nezeꙋ a nꙋs авandonꙋ шi пatimъ.

Maria sinгꙋrъ kꙋ mꙋmъsa, tre-
mꙋra, фъrъ sъ шie пentrꙋ чe.
Neвinoвъцia пoate гꙋшi, neвino-
въцia iшĭ are instinkteλe saλe de
гroazъ, dꙋпe kꙋm шi draгostea
maternъ iшĭ are instinkteλe de

пресединцъ : Нȣ se поate învъца
чеea че sȣфлетȣл omenesk are în
sine de maĭ delikat. Stѫnd пе
ȣн џeц, кȣ amъndoъ брацеле пе-
trekȣte de гîтȣл мȣmeseĭ, Maria
o цinea strъns шi кȣ капȣл плekat
пе sinȣл пъrintesk, шi de кѫte
orĭ doamna Dartanai врea sъ se
skoaлe, îndatъ amъndoъ брацеле
фetiшoareĭ se înkleщa шi o цi-
nea tremȣrъnd.

— Ѫnkъ ȣн moment, мъмȣ-
шoara mea, aшa te рог.

— Dar trebȣe o datъ sъ te лas,
копiлȣл meȣ.

— Мъîne порнещĭ, мъîne лa
Montneлier .... не despъrцim...
maĭ remъĭ пȣцin.

— Dȣmnezeȣлe! strigъ Dna Dar-
tenai кȣ гroazъ, нȣ кȣm ва tȣ нȣ
ȣбещĭ пе D. de Valleri?

— Kredeam къ'л ȣбiam ieri,
respȣnse mireasa кȣ o divinъ kon-
фȣsie, dar astъzi вѫz къ нȣmaĭ
ȣбesk пе nimeni de кѫt пе tine.

Бътȣ' ȣн чeas дȣпе mieзл пoп-
цiĭ. Dna Dartanai se skȣлъ кȣ
грабъ, шi фъръ a'шĭ лȣa zioa
бȣнъ deлa фiesa, фъръ a se maĭ
ȣita лa дънsa, фȣцi кȣ шoрoaie
de лakrъme, шi mireasa remase
singȣrъ.

Dȣпе кѫte-ва momente, se de-
skise o ȣшъ шi D. de Vallleri
intrъ. Eл era de доъзечĭ шi поъ
de anĭ; trъsъriлe kipȣлȣĭ îĭ era
фine шi deлikate, obosite însъ;
iar eлeganцa лȣĭ era вrednikъ de
însemnat.

Se апропiе. Maria, кȣm îл
вѫзȣ' îшĭ askȣnse фaцa în мъîнĭ.
Eл sta înпiчioare, цinea o фъkлie
în мѫнъ, привi лa дънsa кѫt ва
кȣ ȣн zimбet singȣлatik; фisiono-
mia îĭ era рече шi kam ironikъ;
maĭ пъшi ȣн пas; шi вeni ап-
проапе de џѫц ȣnde mireasa
sta tremȣrъnd шi пердȣtъ.

— Че 'цi e фrikъ, madamъ!..
îĭ zise eл sȣрrizъnd, de че mi te
temĭ?

Maria abia aȣzia.

— Dar че? нȣ'mĭ respȣnzĭ!

Se dete sпre дънsa; iar ca фъ-
ръ вrerea eĭ se помeni къ se
traцe кȣ rецezȣne,

— Dar нȣ'цĭ maĭ traцe мѫna,
къ зѫȣ нȣ eщĭ în нiчĭ o primeџ-
die.

Marieĭ i se пърea къ нȣ e a
челaшĭ глas kare de diminaцъ
în бiserikъ îĭ zise Da.

— Ia se ведem, de че 'цĭ e фri-
къ? ka нȣ kare кȣm ва мѫna-
'mĭ sъ'цĭ bestezeaskъ ачeastъ мѫ-
нъ фeчioreaskъ? ka нȣ кȣm ва бȣ-
зeлe'mĭ sъ'цĭ пънгъreaskъ ачea-
stъ фrȣmoasъ фrȣnte? Ka нȣ кȣm
ва amorȣ'mĭ sъ кȣteze a чere пе
лa дȣmitaлe?... Neрreшit de аче-

sfea te temĭ; нѵ este аша? dar n'aĭ teamъ; askѵлtъmъ шi te веĭ înkredinцa.

Пentrѵ че oare se спъĭmъnta ea кънd eл o assirѵра? — Eл înчепѵ' a ворвi:

— De'цĭ ва ziче чine-ва kъ пeste kъte ва minѵte eѴ нѵ maĭ sѵnt aчi; de'цĭ аш фъгъdѵi, kъ нѵ нѵmaĭ astъzĭ, чi tot d'aѵna eѴ îцĭ воĭѴ respekta ачeastъ sфiaлъ atъt de minѵnatъ шi attinгъtoare нѵ e аша kъ aĭ фi фeriчitъ? Спѵne kѵrat, нѵ e аша kъ de nimik нѵ роцĭ пe Dѵmnezeѵ ka de ачeasta?

Maria simцia kъ i se tѵрвѵръ kaпѵл шi нѵ aффлa nichĭ o ворвъ съĭ respѵnzъ.

— Тъчerea dѵmitaлe mĭ e destѵл respѵns. Хeĭ вine! фie'цĭ пe воie, îнчeaпъ'цĭ de akѵm фeriчirea.... Вezĭ kъt te ѵвesk?.. Кѵm îцĭ îmплinesk dorinцa?.. te лas... adieu mademoiselle! Шi se deпъrtъ спъргъndѵse de rîs.

Maria remase ѵn moment nemiшkatъ шi îmmърmѵritъ; sѵвt ворвeлe вatжokoritoare ea пresimцia o nenoroчire вeчînikъ, шi arѵnkъndѵse în цeнѵke, îнчeпѵ' a strira: o maĭkъ! mътѵшoaръ!.. Вaĭ! sъrakъ koпiлъ, tѵ нѵ maĭ aĭ mѵmъ, протектoarea че вeriе assѵпра aniлor tъĭ челor d'ъntъĭѴ, нѵ maĭ поate nimik пentrѵ tine; akѵm tѵ нѵ maĭ aĭ de kъt ѵn sтъпън, ѵn вървat!

II

Adoa zi de diminea цъ, Maria deskizъnd okiĭ, въzѵ' шъzъnd лa kъпъtъiѵл patѵлѵĭ съѴ пe mѵmъsa, че aшepta sъ se deшepte ka съĭ zikъ adio. La вederea ачeasta, шi пînъ sъ aĭвъ вreme a'шĭ addѵче aminte sчena de kѵseara, nenoroчita se arѵnkъ de gîtѵл mѵmeseĭ în nekъndѵse în sѵsпine; ea ъnkъ нѵ'шĭ пѵtea addѵче вine aminte kare îĭ e nenoroчirea, simцia însъ kъ era nenoroчitъ, kѵ toate ачestea нѵ sпѵse nimik, че ar фi пѵtѵt oare sъ sпѵe? Dѵrereaĭ нѵ era ъnkъ de kъt ѵn пresimtiment. Чeea че se петrekѵse între D. de Valleri шi între ea era o kѵratъ eniгmъ, шi în sфîrшit ѵn simtiment tainik de rѵшine фeчioreaskъ o oпria de a se плъnцe, шi însѵшĭ mѵmeseĭ, de пѵrtarea въrвatѵлѵĭ съѴ; тъкѵ' dar шi Dna Dartenai, kъria despърцirea îĭ sdrовia inima, toatъ ачeastъ despъdeжde o dete лa пriчina despъrцireĭ че нѵ maĭ пѵцin o oвосia шi пe dъnsa, шi prin ѵrmare n'o maĭ întreвъ. D. de Valleri intrъnd пe ѵrmъ kѵ

D. Dartenai ka sъ bestcaskъ moментул desпърцireĭ, Maria въzу пе tatъл съŭ шi пе mумъsa deпъrtъndуse фъръ съ поатъ se ворвeaskъ nimik desпre фiesa, афаръ пу maĭ de ачеле муte strimtorърĭ шi лакръme tъkуte че semъna kъ повestesk a eĭ durere.

Dупе че порnirъ, kъnd ea пу maĭ аузi sгomotул пasурiлор лор пе skarъ, kъnd чел dупе урmъ урудemînt ал trъsуreĭ înчепу' a пу se maĭ аузi, шi ea se въzу sinгуръ kу въrбatул съŭ, sinгуръ пentrу tot d'auna, inimaĭ înчепу a se strъnце фъръ воiea eĭ; шi dупе уn moment de tъчere, ел se апропiе шi ĭĭ zice фoarte пе skурt: — Madamъ, te воiŭ în фъцiша astъzĭ ла о прieтenъ a фamiлieĭ meлe, kare воiesk a se фаче шi a dumitaлe; e domna de Kanцis, kare kу toatъ inima воieщe a te însoцi disаръ ла опera italianъ (aux Italiens)

Dупе ачeste пуцine ворве, фъръ съ ацепte niчĭ уn respуns, eшi.

Sinгуratikул глас ал Duĭ de Valleri, чудata înфъцiшare de kуnoщinцъ a уneĭ фemeĭ че вine sinгуръ ла о алtъ фemee, пуserъ în mirare пе Maria, шi ацepta пръnzул наinъ de уn neaстъmпър ammestekat kу turбurare.

La zeче чеasурĭ D. de Valleri intrъ kу Dna de Kanцis. Maria se skулase ka съĭ easъ înainte; înсъ прiвindуо, ворвeлe прieтenoase че îшĭ прегътise ka s'o прiimeaskъ ĭĭ пеriръ пе вуze, шi пу пуtу niчĭ съĭ dea mъna че о шi întinsese. Femeea ачeasta însъ era d'о фрумусeце raръ, dar sinгуratikъ: mare, sвелtъ, kу пъruл negru шi луchios, фаца вruнъ, шi dаuritъ de soareлe tropiчeлор, kу nasул drept шi subцire, гура пуцin kam лунгъ шi, лукру însemnat, kъчĭ era ценuпъ ъnkъ, вуzeлe ĭĭ era палide, semnуĭ sigур de natime ardinцi; kу okiĭ mъreцĭ ла фormъ, ла strълучire, ла koлоръ, dar kodaцĭ, ruпцĭ шi însуфлецiцĭ d'уn фok че фъkу пе Maria a se rуши; ea пу kredea ka о фemee съ поатъ авea о asemenea kъutъturъ. Пре лъngъ ачeastea уn че demъnцat шi straniŭ în гъtcaлa eĭ, че пу maĭ semъna kу oriцinaлitatea уneĭ strъine, шi kare прiчinуi вieteĭ фemeуце oare kare ammestek шi griжъ de a se вedea лъngъ dъnsa într'о adуnanцъ пувлikъ; în sфîrшit konвersaцia eĭ muшkъtoare, фamiлiaritatea manierилор eĭ, шi о пу шiŭ че îmпуnцere de уръ че se askundea în ворвeлe eĭ чeлe maĭ прieтenoase, toate împreунъ ажуnserъ a însуфла Marieĭ о desплъчere че вenia пînъ ла nesуфeрinцъ, лъngъ фemeea ачeasta ea se

simцia într'o atmosферъ strъinъ kѹ totѹл de a sa,

Adoa zi dѹпe прънz, îĭ addѹserъ ѹn вiлet siџiлat (печетлѹit) sѹвt adresa eĭ. Iл deskise; плikѹл kопrindea doъ skrisorĭ, ѹna пentrѹ dъnsa че aвea nѹmaĭ ачeaste ворбе; чiteщe, шi чeсалалtъ deskisъ, kѹ nѹmeлe Dneĭ de Kanџis, шi sѹвskrisъ de D. de Valleri. O чiti шi kъzѹ' maĭ лeшinatъ пe ѹn skaѹn.

Чe kопrindea ачeastъ skrisoare?

III

Nъskѹt вiџios, жѹkъtor, mistѹind în kъцĭ вa anĭ ѹn пatrimoniѹ însemnъtor, D. de Valleri, askѹndea sѹвt ѹn kiп плъkѹt ѹn sѹффлet kѹ adeвърat krѹd; ел фъчea ръѹл de mѹлta mѹлцѹmire че aвea sъ фakъ ръѹ, de mѹлta mînie шi tѹлвѹrare desпre дърънънarea în kare se aффлa, шi пentrѹ kъ într'ънsa kѹ toatъ sлoвozenia îшĭ desвoлta ѹn dѹx sarkastik шi вatжokѹritor че xarakteresia ръѹtatea лѹĭ. La vîrstъ de doъ zeчĭ de anĭ întълni o жѹпъ kreoлъ (1) въдѹвъ, фъръ stare, фъръ лeгъminte, плinъ de isteчѹne шi îndemъnare, шi kѹ o фrѹmѹseцe infernaлъ, amъцitoare пînъ лa вeцie, плinъ de пatime ka dъnsѹл; desфrînatъ ka eл, însъ maĭ tare de xarakter. Eл o iѹвi шi amorѹл se фъkѹ' într'ънsѹл ѹn вiцiѹ maĭ пe d'assѹпra; între eĭ пъskѹ ѹna din tr'aчeлea пatime фervinцĭ, фѹrioase, înveninate, пatime, karĭ, nъskѹte în вiцiѹriлe noastre, aѹ toatъ kълdѹra февroasъ a korrѹпцieĭ, kari пe întreцin ѹriteлe noastre înkлinъrĭ din kare se xrъnesk, шi se цin de dъnseлe пrin toate tikълoaseлe noastre instinkte, шi depravaцia îшi aѹ шi de oriцinъ, шi de xranъ, шi de skoп.

Eл rѹinat, ea sъrakъ, nѹ пѹtѹ s'o ia de neвastъ, шi D. de Valleri kъѹtъ în însѹrъtoareaĭ o zestre пe kare s'o пoatъ înфъцiшa iѹвiteĭ saлe, de пѹtem s'o пѹmim asфeл; iar în neвastъ o жъrtфъ ka sъ 'io dea spre жѹпiere. Kiar în demineaцa zileĭ de nѹntъ Dna de Kanцis îĭ чerѹ' ka пentrѹ dъnsa sъ пъrъseaskъ пe Maria în noaптea nѹnцiaлъ; eл se dѹse, dѹпe kѹm щim sъ 'io вesteaskъ, шi вѹkѹria лor de a se вedea iar amъndoĭ лe фѹ kѹ atъt maĭ vie kѹ kъt вedeaѹ kъ aчeasta este o вatжokѹrъ шi okъrire kъtre tot чe se nѹmeщe datorie шi вirtѹte.

Skrisoarea Dлѹĭ de Valleri trimisъ Marieĭ de лa oare-чine пe askѹns îĭ deskoпeri toatъ aчeastъ

(1) Femee nъskѹtъ în Amerika din пъринцĭ Еѹропеĭ.

ршinatъ istorie, kв miĭ de ammъ-рвnte atъt de okърîtoare пentрв дънsa în kъt венind în ачел mo-ment Dna de Kanџis, tinъра îĭ eши drent în фaцъ, шi în лok de orĭ че ворвъ îĭ intinse ачea skri-soare. Amъndoъ era фaцъ în фa-цъ mвte шi галвене, kънd D. de Valleri, вeni шi двmneaлвĭ, шi anпroniindвse:

— Dar ч'o фi asta? zise eл kв ачел глas batжokврitor... Kънd въ фъkвръцĭ npietene шi kънd въ чertaръцĭ?

— Че ва фi? respвnse Maria; este kъ eŭ воiŭ ka Madama съ ea-съ în minвтл ачesta din kasa mea.

— A! a! asta 'mĭ a фost! adъ-огъ Valleri; пe вpmъ лвънd de жos skrisoarea че Dna de Kanџis îĭ фъkв semnŭ kв okвл s'o rîdi-че:

— Daka e treaвa asфeл, eŭ воiŭ ka madama съ ръmie шi o рог съ вie în toate zилeлe.

La ачeste ворве, ръnitъ în nar-tea чea maĭ kврatъ a svффлetвлвĭ съŭ, attakatъ în toate вirtвцiлe sa-лe, Maria se simцi konpinsъ de o sфîntъ sвпъраre шi mînie; чin-stea eĭ deveni enerџie шi kв џene-roasa nesokotinцъ a жвnеџеĭ sв-пънd клопоцелвл шi kiemънd пe вnвл din феchiorĭĭ съĭ!,

— Iцĭ поpвnчesk, îĭ zise, съ daĭ пe двmneaeĭ афаръ. D. de Val-leri se фъkв' вinъt шi o sпвmъ de tврвare se arъtъ пe marџinea взzелор лвĭ.

— Tikълoasъ! strigъ eл, nв щiĭ че aĭ фъkвt! Пe врmъ întorkъn-двse kъtre Dna de Kanџis, aĭ kъpiĭ okĭ skintiea în вmвръ întok-maĭ ka aĭ вneĭ вinepe;

— Веĭ intra iаръ în kasa ачea-sta; doamna mea, iar веĭ intra, шi nв воiŭ вeni eŭ съ te kaвt!, чi ca singвръ, двmneaeĭ, însъшĭ kare пentрв ачeastъ оффensъ iцĭ ва че-pe ertъчiвne în џenвkĭ, шi kare nв o ва npimi вnichĭ odatъ.

Maria în entвsiasmвл чinsteĭ sa-лe resввnate, nв respвnse ачeцiĭ ammeniнцъpĭ de kът npintr'вn semnŭ din mънъ, че врea съ zi-kъ; eшĭ a фаръ!... Dna de Kan-џis eши, dar arвnkънd Marieĭ o kъвtъtвpъ че semъna o xotъpîre de o sîndъ.

Din ачeastъ zi, D. de Valleri întreввinцъ toatъ пвterea воinцеĭ saлe stъpвitoare шi nismъtariцe, toatъ îndpъчirea двхвлвĭ съŭ de ръвtate, a'шĭ strini nevasta ka съ se înkonвoie înaintea koketeĭ saлe. Maria se împrotiвi; dar ваĭ! kъ nimini nв era atъt de слaвъ ka ea лa împrotiвire; лвnta ачeasta e-ra пentрв дънsa o îndoitъ osîndъ: eĭ ar фi фost kв пenвtinцъ a în-

tinde mъna ачещеї femeї че о despreцyia; însъ tot asemenea kъ чe пътinцъ 'iar fi fost a вrава kъ statornichie пе въrвatъл sъъ: asemenea лъї Hamlet, че авъnd a resвъna ъчиiderea tatълъї sъъ, нъ are nichї kъraцъл resвъnъrii, nichї tikълоша miлeї, Maria osîndiтъ de вirtъцiле sале ла о rолъ maї пre sъs de пътinцеле sале, foarteновiла de a priimi ън asemenea жъг, dar шi foarte sлавъ de а'л пътea sъ'л sfъrîme, не destoїnikъ în ачеeaшї вreme шi de a se sъпъne шi de a se anъra, Maria se konsъma în ачеastъ лъптъ între sъfflетъл шi xakterъл еї, жъrtfъ într'ачееaшї вreme шi a Dлъї de Valleri шi a еї ънsъшї.

Sъnt ънiї oamenї че нъ ле лiпsesk de kът ън tron ka sъ fie niцe Kaлiгълi, шi D. de Valleri era нъskъt rîde karnefiче, непътъnd amъцi пе Maria, xotъrî s'o pedepseakъ. Inцenat de infernaлa sa amoresъ, se îndъплekъ kъ treвъe a'шї resвъna assъпra femeeї sале; însъ авea чева че i se împrotiвea ачещiї resвъnъrї. Se temea de о desпъrцire, шi a se desпъrцi вrea se zikъ a перde zestrea; a перde zestea, вrea sъ zikъ a'шї перde amoresa поate (пеd...a челор ръї este de a se въпъi ънъл пе аллъл шi însъшї kъnd se ъвesk). Aша лъъ лецiле înчепъ' a ле stъdia. Aфлъ într'ънsеле toate drentъriле sале ka ън desпot, пе ъrmъ ъпeлtindъ'шї о sistemъ de resвъnъrї de kare нъ поate sъ'л прinzъ шi sъ'л опreaskъ drentatea, înчепъ' а'шї kinъi жъrtfa kъ kondika în mъnъ. Maї ъnтъiъ нъї лъsъ nichї ъna din вirtъцiле еї ka sъ нъї fakъ dintr'ънsa ън kin. Nевasta лъї era miлostiвъ, шi о siлi a ръне kъ orї че datorie de miлъ. Въrвatъл se щie kъ este kъrmъitorъл femeeї. Aшa înчепъ' a о ръni în деликатеца еї, îndatorъndъо ла miї de лiпse шi неаверї siлindъо în dirnitatea еї, a чере въkatъ kъ въkatъ ачееа че i se kъвenia; iar în mъndria еї, лъsъndъо prin refъseле de плаtъ, ла въпъiteле оkъrї але пеrъцъtorилор. Нъ sъnt maї marї kinъrї de kът miчеле шi tikълоaseле nekazъrї din toate zileле. Vichind deoseвita ръшine шi skъmпъtate în лъkrъriле Marieї, ел akoлo înчепъ' sъ'шї îndoiaskъ isвiriле челе maї sirъre, înвъцъndъо a kъnoaшe ръъл, fъkъndъо a аъzi шi a sъfferi лimвацъл desfrъnat ал korrъпцieї, împresъrъndъо d'о soцietate sгomotoasъ, шi пеrъшinatъ, шi arъnkъndъо spre петrечere în ачea întristare amarъ че dъ жъneцeї priвeлiшea viцiълъї.

Niчї o datъ Dna de Kanцis nȣ петречеа 24 de чеаsȣрї sȣнt ачелаш akkoперемънt kȣ dънsȣл. Аша ziче правiла ka sъ nȣ'шї цie бърбatȣл konkȣбina a dormi sȣнt ачелаш akkoперemînt kȣ soцia. Valleri era omȣл чел maї чinstit înaintea правiлеї, къчї ел nȣ фъчеа ȣna ka aчeasta; însъ îшї веdea приetena în toate zilele, o spȣнea kȣrat Marieї, її чitia skrisoriле, шi o siлȣia aї фi konфidenta нелеџiȣitȣлȣї лор amor. Преаkȣрвia iar nȣmaї atȣнчї e o вinъ din partea бърбatȣлȣї kънd îшї цine konkȣбina într'o kasъ kȣnoskȣtъ; пentrȣ kъ nȣ e destȣл sъ шazъ, sъ intre dȣmneaeї în aчeakasъ, s'o prinzъ чine-ва kȣ бърбатȣл, требȣе sъ aїбъ чine-ва шi dовezї kъ o цine Domnȣл kȣ kелtȣiaлa dȣmneaлȣї. Аша ziче правiла, шi D. de Valleri întokmaї dȣпе dънsa se пȣрta, фъчеа toate, dar se фeria sъ nȣ i se гъseaskъ dовezї kъ o цine kȣ kелtȣiaлa sa.

Niчї o siлȣire materiaлъ... Пȣртъриле реле sȣнt kȣ adeвърat причinї de despърцenie; însъ miї de okъrї akkoperite, miї de iroiче sarkasme în kare ел era tare... înaintea oamenilor sъї sъ фeria sъ nȣ skoaцъ niчї o ворбъ че s'ar фi пȣtȣt репeta, sъ nȣ фakъ niчї ȣn цest че s'ar фi пȣtȣt tълмъчi.... De venia чine-ва persoane strъine însȣшї în вremea îndrъчiriї лȣї kънd îшї фriцea nevasta kȣ înчetȣл, ел îndatъ îшї înneka шi prekȣrma фȣria, шi atȣнчї îл гъsia toatъ drarostea kъtre nevastъ, înчeпea aї ворбi kȣ dȣлчeaцъ шi аллеџеа ворбеле челе maї deosebite de stimъ, преîntъmпiпъриле челе maї delikate de tineреџе konџȣгалъ. Omȣл aчesta цiia kȣ o artъ minȣnatъ a se чirkonskrie în правiлniчia пелеџиȣiriї.

IV

Intrȣ aчestea D. Dartenai, înгriџat de tъчerea Marieї (пentrȣ kъ D. de Valleri її oprise toate skrisoriле) porni delа Montпелiер; sosi плin de neastъmпър ла Paris, шi алергъ ла фiesa; аффлъndȣo bie, binekȣвîntъ чеrȣл; аффлъndȣo aша de slabъ шi пръпъditъ, se înфiorъ.

— Doamne! tъtiшorȣле! strigъ bieta koпiлъ, arȣnkъndȣse de гîtȣл лȣї.

Akȣm întъea datъ, dȣпе treї лȣнї, îшї odixni шi ea kaпȣл пе ȣn sin protektor. Її повesti toate, шi abia îшї isпръвise плънџеrea, kънd se deskise ȣшa, шi in-

trъ D. de Valleri kȣ aerȣл sлo-вod, вeseл шi фisionomia вȣkȣroasъ.... La вederea aчestȣї om, D. Dartenai, ȣitъndȣ'шї шaїzeчї de anї aї sъї, neпȣtinцa trȣпȣлȣї, sлъвiчiȣnea xarakterȣлȣї, skoase ȣn цinъt de nekaz, шi kȣ toate siлinцeлe фieseї чe 'л цinea în вraцeлe saлe, eл aлergъ лa dъnsȣл:

— Akȣm amъndoї domnȣлe!

— Чe вьz! skȣmпȣл meȣ sokrȣ! чe sȣnt aчeastъ mînie, aчest глas tremȣrъtor, шi dȣmneaeї kȣ okiї roшiї! toate цi лe spȣserъ.

— Toate.

— Esплikaцia korespondinцeї a treвȣit sъ фie minȣnatъ de плъkȣtъ, îmї pare rъȣ kъ nȣ фȣїȣ шi eȣ aчi.

— Nȣ te maї siлi sъ rîzї, pentrȣ kъ вьz kъ nȣ'цї вine niчї de kȣm... Nȣ e aшa kъ n'aшteptaї sъ mъ gъseшtї aчi?

— O skȣmпȣл meȣ sokrȣ, de чe eшtї nemȣлцȣmitor? eȣ tokmaї pentrȣ aчeea veniȣ, pentrȣ kъ te am шtiȣt aчi.

— Daka e aшa, Domnȣлe de Valleri, aї sъ'mї daї sokoteaлa pentrȣ фeriчirea фie-meї.

— A! xa! nȣmaї вine aї înчepȣto, dȣpe tonȣл чe aї лȣat; akȣm de ȣnde o sъ'mї înчepї întreвъriлe?

— Tikълoase rîde!

— Foarte вine, вьzȣȣ de ȣnde înчepȣшї. Eȣ sȣnt ȣn rîde; apoї? Kъчї pentrȣ фeriчirea фiїчeї dȣmitaлe, krez kъ nȣ te veї mъrцini nȣmaї aчi.

— Indatъ aї sъ'mї sȣвskriї aktȣл пireї чe îцi фak, mъrtȣsirea inфameлor dȣmitaлe krȣzeniї, iar de nȣ...

— Negreшit ȣn dȣeл! o doamne! skȣmпȣл meȣ tъtiшor, oare фiiaska mea mъnъ пȣtea-va...?

— Шtiȣ prea вine kъ eшtї фoarte krȣd шi nȣ пȣtea sъ nȣ фiї шi ȣn вikлean шi de nimik kodaчiȣ, sȣвt priчinȣire kъ eȣ sȣnt въtrîn, шi dȣmneata 'mї eшtї tъnъr; kъ dȣmneata 'mї eшtї tare шi eȣ sȣnt sлaвȣ, kъ dȣmneata aї лȣat pe фiemea шi 'mї eшtї maї ka фiȣ aл meȣ; eшtї în stare sъ nȣ priimeшtї лȣpta, шi 'mї'цi фaчї ш'o вirtȣte din tikълoasaцї kodire... Insъ îцi voiȣ фaчe maї mȣлt шi de kъt te am ȣчide: te voiȣ фaчe de okarъ, te voiȣ tîrî înaintea drepтъцiї; te voiȣ desmъska шi îцi voiȣ smȣлцe din giare pe kopiлȣл meȣ.

— Akȣma вьz шi eȣ kъ te aї sokotit шi aї aфлat de ȣnde sъ înчepї priчina. O sъ te dȣчї drentȣ лa prokȣratorȣл giriї, nȣ e aшa? Da чe o sъ miї spȣї?

— Iї voiȣ spȣne чeea чe am вь-

zꙋt, чеca че nenoroчita ачеastъ копілъ 'mĭ a sпꙋs ; ĭĭ воĭ sпꙋne къ ещĭ ꙋn....

— Sъ лъsъm d'o парte кꙋлitъцiле меле , къчĭ ле кꙋnoaщem aмъndoĭ . Dꙋпе че вeĭ sпꙋne toa te ачеstea, о sъ черĭ desпърцеnia?

— Шi о воĭ dobîndi :

— О desпърцеnie?! Dar de че мъ ieĭ? кrezĭ oare eĭ sꙋnt копiл?... нꙋ е аша къ веĭ чере шi о desпърцеnie шi zestrea? Eĭ вine. Те rоr sъ'цĭ treакъ пofta ачеasta ; zestrea нꙋ поate nimenĭ sъ 'mĭ о ia din мънъ, шi îцĭ фъгъdꙋesk къ нꙋ 'mĭ о вor лꙋа niчĭ Drакꙋл niчĭ тoцĭ sфinцiĭ.

— 'Mĭ aĭ maĭ авꙋt шi darꙋл ачеsta пе лъngъ челелаlte krꙋzimĭ.

— О Doamne! dar че te sokoteщĭ? Interesꙋл, влestematꙋл de interes нꙋ мъ лasъ sъ mi'цĭ boiesk a мъ лъsa sъ мъ desпарцĭ de Dꙋmneaeĭ ; пе ꙋrмъ шi ꙋn алt simtiment, ръsвꙋnarea , dar sъ венim ла treaва noastrъ: Dꙋпе че веĭ miшка вine inima прокꙋratorꙋлꙋĭ rirĭĭ прin плъчерea dꙋmitaле patetiкъ, negreшit къ dꙋmneaлꙋĭ îцĭ ва чере шi doвezĭ ; aтꙋnчĭ че doвezĭ ĭĭ веĭ da?

— Воĭ addꙋче тoцĭ oamenĭ kaseĭ sъ мъrтꙋriseaskъ.

— Dar нꙋ щiĭ nimik.

— Воĭ addꙋче о skrisoare че ва deskoпеri вînoвatꙋл шi пелеціꙋitꙋ'цĭ amor ; ka sъ doвînedesk о asemenea skrisoare o? воĭ плъti кꙋ toatъ starea mea.

— Skrisorĭ ! нꙋ е treвꙋinцъ sъ 'цĭ келтꙋещĭ starea пentrꙋ ачеasta ;цĭ воĭ da eĭ къte веĭ фъrъ плatъ.

— Воĭ addꙋче о doвadъ къ aĭ окърît akkoпeremîntꙋл късътоrieĭ.

— Nimenĭ нꙋ щie ; aфаrъ de dꙋmneaeĭ.

— Dar воĭ aффла martꙋrĭ, шi воĭ aффла destꙋĭ ; воĭ kiema пе тoцĭ karĭ te вѣd. kariĭ trъiesk în ачеastъ kasъ, пе ачеastъ ꙋлiцъ, în ачеastъ четate, шi воĭ deskoпеri пе вre ꙋnꙋл, kare te ва фi sꙋпrапrinꙋ, шi kare ва вeni a te striвi ; iar daka нꙋ воĭ aффла пе nimenĭ, мъ воĭ dꙋче înaintea triвꙋnaлꙋлꙋĭ, sinгꙋr кꙋ фie mea, воĭ arъta жꙋdiкъторiлor пе кiпꙋл eĭ semneле desпъdeжdeĭ шi a ле окъreĭ ; ле воĭ sпꙋne tot, aꙋzĭ? tot! шi de ва фi între дъншiĭ ꙋnꙋл sinгꙋr kare sъ фie tatъ ; мъ ва askꙋлta, шi dꙋmneata веĭ фi пꙋs ла локꙋ'цĭ, веĭ remъnea вeщed, dꙋпъ кꙋm цi se кꙋвine.

— О! кът de ръꙋ îцĭ щiĭ meseria, domnꙋле лeцist! Kondika чiвiлъ, kartea... artiкoлꙋл... ziче : în datъ че se ва înфъцiша ꙋn

martȣr че ва фi rȣdъ a пъrцiĭ чiвiле, пîrîtȣл поate съ'л dea înапоĭ. Аша skȣmпȣл meȣ sokrȣлец, kънd веĭ ажȣнџе akолo kaпîrîш, dȣmneata віne везĭ, kъ eȣ în datъ воiȣ ziче kъ în нȣмеле леџiĭ нȣ te пriimesk, шi toate se вor înkieia.

— Апоĭ dar, strigъ D. Dartenaĭ ешit din sine, віаца mea saȣ a dȣmitaле! шi se reпezi assȣпръĭ, kȣ мъна ardikatъ ka съ'л isвeaskъ. Dar D. de Valleri жȣне шi tare, ĭĭ апȣkъ враџȣл, шi dъndȣ'л în жos kȣ пȣtere:

— Astъмпъръmite, skȣмпȣл meȣ sokrȣ; ла вîrsta dȣmitaле miшkъriле ĭцĭ ostenesk.

D. Dartenaĭ че авеа нȣмаĭ нiще momente de enerџie, kъzȣ пe жъџȣл съȣ, strigъnd desнъdъждȣit:

— Dȣmnezeȣл meȣ! Dar нiчĭ ȣn miжлok de a skъпа de omȣл ачеsta!

— Нiчĭ ȣнȣл. De aĭ фi fost вре ȣn Вrȣt, ar фi fost aлtъ treaвъ, dar пъчȣitor de невoie ла starea dȣmitaле, trebȣe съ фiĭ шi пачĭnik de xarakter, шi нȣ îmĭ парĭ a фi ȣn omȣ че aĭ riska спънзȣrъtoarea ka съ te desвeri de mine.

Maria че skosese ȣn џiпът de groazъ, възънd miшkarea tatълȣĭ съȣ, sta kȣ фrȣntea плеkatъ плinъ de milъ шi de фrikъ.

D. de Valleri se aпropiе de D. Dartenaĭ.

— Ъnkъ o ворвъ: Krez kъ te aĭ desлȣшit шi te aĭ konвins фoarte віne despre neпȣtinца drагоstiĭ шi a vreĭ dȣmitaле; ȣite, kъ нȣ поцĭ nimik împrotiвъ'mĭ, нiчĭ a mъ пîrî, пentrȣ kъ леџеа mъ апъръ; нiчĭ съ'mĭ ieĭ пe dȣmneaeĭ, kъчĭ леџеа 'mĭ o dъ înапоĭ; нiчĭ съ mъ провочĭ ла dȣeл, kъчĭ eȣ нȣ пriimesk; нiчĭ съ mъ okъreшĭ, пentrȣ kъ atȣнчĭ te sdroвesk. Eȣ sinгȣr sȣnt stъпînȣл, rira; шi въrbatȣл! шi 'цĭ o doведesk ȣite, dъndȣ'цĭ воie, aȣzitaĭ? dъndȣ'цĭ воie a remъnea лъngъ dȣmneaeĭ.... înвацо a se sȣпȣne; ea a okъrît o фemee пe kare o ĭȣвesk; съĭ чеаръ iertъчȣne, s'o roaџe съ вie aчi în kasa de ȣnde a авȣt оbръznicia a o гoni; съ se поarte kȣ dънsa kȣ чinste... шi atȣнчĭ поate kъ аш фi în stare съ ȣit a mea mînie... iar de нȣ, kredemъ, kъ челе trekȣte нȣ пot съ'цĭ dea o idee de челе фiitoare. Adio, domнȣле Dartenaĭ.

Бътrînȣл шi фata remaserъ înmъrmȣriцĭ ȣнȣл înaintea aлtȣia.

Kъte ва ziле trekȣrъ dȣпъ aчеastъ sчenъ шi D. Dartenaĭ нȣ

maĭ авеа нічĭ о пъdeжde; se dѹ-
sese пе ла drерътори, пе ла ле-
џisti, пе ла чеĭ кѹ пѹtere шi toџĭ
ĭĭ respѹnseserъ: « Sѹnt фаrъ în-
doialъ îndestѹле krime ka sъ des-
чinsteaskъ чine ва zече oamenĭ;
dar нѹ e нічĭ ѹna кѹ kare sъ поа-
tъ attaka ѹn въrбat. D. de Val-
leri astѹпъ гѹrа drепtъџiĭ kon-
формъndѹsъ кѹ леџеа; ѹn sinгѹr
akt de sілѹire, фie кѹ o mie de
orĭ maĭ невіnoвat de кът toate
neomenoaseле лѹĭ пѹrtъrĭ, e des-
tѹл sъ пе sлѹжаskъ de temeiѹ a
пѹtea sъ i se фakъ o пirъ. Drеп-
tatea adesea are trебѹinџъ de o
прічinѹire, de o dовadъ ka sъ
поatъ фi drеаптъ; de ar'вedea
шi алtѹл ачеа че вezĭ dѹmneata,
ar'аѹzi чеа че аѹzĭ dѹmneata; ar'-
фi destѹл înaintea жѹdiкъџiĭ; dar
нѹmaĭ dѹmneata, џĭ a sпѹs'o шi
ел, dѹmneata sinгѹr нѹ поџĭ ni-
mik. »

D. Dartenaĭ, кѹ inima sdroбi-
tъ, плъпџеа de o лѹпъ вiaџа în-
trеагъ a фie-seĭ че о вedea în къ-
tѹшеле ачеџiĭ осънde, кънd în-
tr'o zi îл въzѹrъ oamenii ворбind
фoarte аппrins кѹ ѹпѹл пе ѹліџа
ѹnde лoкѹia D. de Valleri, шi пе
ѹrmъ intrъnd în оспел, шi în-
drепtъndѹse нѹmaĭ sѹффлеt шi бѹ-
кѹrie кътrе аппartamentѹл фie-seĭ.
Maria, лoкѹia zioa în aripa drеап-
tъ a katѹлѹĭ de жos, че sе алкъ-
tѹia de o kamerъ a intrateĭ, de
ѹn salon, шi de ѹn mik kabinet
de лѹkrѹ че къta кътrе ѹліџъ; o-
вічеюл eĭ era sъ se кобоаrе ачi în-
datъ dѹпъ dejѹn, îasъ кѹ toate къ
orолоџiѹл аrъta прънzѹл dar ea нѹ
era ънкъ ачi кънd D. Dartenaĭ
intrъ. Se dѹse drепt în кабinetѹл
de лѹкrѹ, addѹse ачi хъrtie, къ-
лimъrĭ, шi oare чine че ar'фi фost
în salon, 'л ar фi аѹzit къ des-
kise шi înkise фереastra кабinetѹ-
лѹĭ че era жos în drепtѹл ѹліџеĭ...
Dѹпъ къtе-ва momente intrъ în
salon шi înkise ѹша; zise sъ kie-
me пе фie-sa; шi aбia o în връ-
џiшъ, шi o întреъ:

— Unde e въrбatѹл тъѹ?

— Нѹ e a kasъ.

— Фъrъ îndoialъ este ла Dna de Kanџis.

— Нѹ, къ ea este ачi, пentrѹ къ în toate zileле пе вremea ачеasta îл аџеаптъ ачi.

— In kare kamerъ?

— In кабinetѹл Dлѹĭ de Valleri.

— Sѹеle ла dънsa îndatъ, шi порѹnчeџеĭ înaintea oamenilor тъĭ sъ iasъ din kasъ'џĭ, шi віno iar ачi.

— O Dѹmnezeѹле! toate nenoрочirile îmĭ вin dintr'o asemenea порѹnкъ.

— Dar треве.

— Че вреĭ сѣ фачĭ?

— О веĭ аффла.

— Чine o сѣ маĭ поатѣ sta înaintea Дауĭ de Valleri?

— Щiŭ кѣ о сѣ se îndrѣчеaskѣ.

— Апоĭ, нѹ почiŭ! нѹ почiŭ!

— Dar trebѹе, цĭ о zik.

D. Dartenaĭ rosti ачесте ворбе кѹ ѹн ton atѣt de xotѣrît шi порѹнчitor, în кѣt Maria tremѹрѣнd, еши пе о skarѣ din пѣѹнтрѹ ka сѣ se сѹпѹе татѣлѹĭ сѣѹ, шi se întѹрнѣ îndatѣ спѣĭmîntatѣ de чеea че кѹtezase сѣ фakѣ.

— M'am сѹпѹс.

— Че 'цĭ a zis ea?

— N'a врѹt сѣ iaсѣ, шi ащеaптѣ пе D. de Valleri, ka сѣ чеарѣ îndestѹларе de ачеастѣ okarѣ.

— Foarte вine! веni-ва ea oare кѹрѣнd?

— Песте ѹн ѹн sфert.

— In sфîrшit. akѹm!

— Че вреĭ сѣ фачĭ?

— Imĭ am еѹ планѹл meѹ; сѣ ащентѣm.

Кѣte ва minѹte aвia trekѹсерѣ, шi se аѹzi гromotѹл ѹnor пашĭ. Era D. de Valleri. Maria înчепѹ' a se strѣнце кѹ гroaзѣ лѣнгѣ tatѣ-сѣѹ.

— Нѹ te teme.

D. de Valleri intrѣ; era галвенѹ; вѹзеле ĭĭ era ѹskate шi вiнete, шi în мѣнѣ цinea niще флорĭ че ле striвia фѣрѣ сѣ щie. Дѹпѣ че îшĭ арѹнкѣ o кѣѹtѣtѹрѣ în пpeщiѹр, se апpoпie de Maria кѹ o фisionomie фoarte дѹлче шi ѹn ton плin de гpaцie:

— A! skѹmпа mea Marie, te кѣѹtam.

— Шi пentрѹ че o кѣѹtaĭ? pѣспѹнсе D. Dartenaĭ.

— Пentрѹ че! skѹmпѹл meѹ sokрѹ?... e пpѣnzѹл, шi astѣzĭ пîn'-akѹm n'am maĭ вѣzѹt пе Maria, поцĭ dar сѣ мѣ maĭ întreвĭ пentрѹ че o вpeam?

D. Dartenaĭ пpiвi ла дѣnсѹл кѹ mirare... че skimвare de ворве шi de пѹрtare! zise ел întрѹ sine; înсѣ D. de Valleri фѣрѣ a se арѣta кѣ пpiчепе mirarea sokрѹлѹĭ сѣѹ, шi ѹрмѣндѹ'шĭ пpeфачеpea de влѣndeце шi драгoste: — Цine, skѹmпа mea Marie, eatѣ niще флорĭ че ле am кѹлес în гpѣdinѣ пentрѹ tine. Iaле драга mea.

Maria îmmѣpмѹритѣ; sta în лok, tremѹра шi kredea кѣ вiseazѣ.

— Поate кѣ ea нѹ щie nimik пѣнѣ кѣ de челе întѣмплате akasѣ, se гîndia D. Dartenaĭ, шi дѹкѣндѹ-se рѣпеде шi аппpins ла дѣнсѹл. — Домнѹле, ĭĭ zise, вѣзѹtaĭ пе Dna de Канцis?

— Dna de Канцis? адѣогѣ Valleri,... шi se пpeфѣчеа кѣ вpea сѣ'шĭ addѹкѣ aminte de чine ĭĭ

ворвеще... Dna de Kanцis!.. Ia ащеаптъ... A! a!.. щiꙋ... Da! da!.., o въdꙋвъ, o феmee фꙋmoaсъ кꙋ okiĭ nerri?... Da, am întълnito ꙋnt kъte ва minꙋte.

— Nꙋ'цĭ a sпꙋs nimik, domnꙋле?

— Da, 'mĭ a sпꙋs! îmĭ zise kъ a възꙋt пе Maria întorkъndꙋse în апартаmentꙋл съꙋ, пerreшit ka съ вie ла dꙋmneata, шi Maria, ka tot d'aꙋna, a fost плinъ de rraцiĭ шi de drarоste kъtre dънsa.... Nꙋ, kъ 'mĭ este ꙋn ънцер Maria noastrъ...

Tatъл шi фiika eraîнлеmnici, însъ D. Valleri, tot ворвind, se аппроniase de kaвinetꙋл ꙋnde D. Dartenaĭ пꙋse хъртie шi кълъмърĭ, deskise ꙋша шi zise: — Dar eшimiцĭ odatъ, domnꙋле, kъ treвꙋe съ te фi înnekat de кълdꙋръ în kaвinetꙋл ачеsta.

— Un om askꙋns aчi! strirъ Maria. Чine e?

— Unꙋл din prietenii tatълꙋĭ dꙋmitaле; drara mea.... преа mꙋлt пе пꙋвеще dꙋmneaлꙋĭ шi пе mine шi пе dꙋmneata.... In kът ва съ вечiniчeaskъ ꙋꙋвenirea dꙋлчелор noastre întreворвiri, шi пꙋsese пе dꙋmneaлꙋĭ aчi ka съ stenorrafieze ворвеле noastre... Nꙋ e aша, skꙋmпꙋл meꙋ sokrꙋ?

— Ax! nenorочitꙋл! zise înчet D. Dartenaĭ; tot e пerdꙋt.

D. de Valleri îndrentъndꙋse atꙋnчĭ kъtre ачел om:

— Gîndesk kъ aĭ skris toate domnꙋле, akꙋm поцĭ съ mi te traцĭ, кънчĭ tot d'aꙋna ва фi între noĭ tot чеea че aꙋziшĭ akꙋm.... Tot d'aꙋna ворве de drarоste... de amor... че съ'цĭ maĭ zik? Ferichirea se reпetъ! D. de Valleri, dꙋпъ ачеле ворве, deskise ꙋша, 'mĭ 'цĭ trimise съ se преъmвe пе ачел om, шi пе ꙋrmъ алеrrъnd kъtre Maria шi D. Dartenaĭ, înчепꙋ' a strira într'o sпарцere de фꙋrie.

— Akꙋm съ vedem ч'om фaчe kъte treĭ. A! dꙋmneaвoastrъ пꙋneцĭ съ mъ sпioneze! Baĭ de tine domnishoarъ! 'mĭ aĭ îndrъsnit съ maĭ nечinsteцĭ пе фemeea ч'o пꙋвesk... Baĭ de tine.. Akꙋm съ te ръteцĭ. Чеa че воiꙋ inвenta sпre ръsвꙋnarea'mĭ n'o щiĭ, шi nichĭ eꙋ nꙋ o щiꙋ ънkъ! Mъ пꙋmiaĭ rîde ал dꙋmitaле, foarte вine! веĭ vedea kъ merit ачest nꙋme! шi maĭ ънтъiꙋ, dꙋmneata domnꙋле, nꙋ веĭ maĭ vedea пе фiika dꙋmitaле, 'mĭ aĭ вrꙋt съ ronешĭ пе doamna de Kanцis; akꙋm eꙋ te ronesk... Eшĭ domnꙋле Dartenaĭ, eшĭ пе лok.

VI

Din zioa ачеasta krꙋzimea лꙋĭ i se skimвъ în фꙋrie; nimenĭ nꙋ

щie пînъ ѫnde поate merџe ръѫtъtea ѫmanъ daka n'a вeзѫt mînia ѫnѫĭ om ѫrzitъ de ѫra ѫneĭ фemeĭ. D. de Valleri sѫnt inфлѫinџa aчestѫĭ demonѫ, de фrѫmѫseџe шi de desфrînare! kare tot d'aѫna îĭ sѫффлa dinaпoĭ ѫra, D. de Valleri deвeni ka o фearъ sълбatikъ, în вerшѫnatъ aѫпra пръdiĭ saлe. Un бърбat are drenтѫл d'a'шĭ siлi neвasta sъ'л ѫrmeze претѫtideniĭ; шi eл înчeпѫ' a пѫrta пe вiata koniлъ în miџлokѫл erniĭ лa вънъtoriлe saлe, ш'o лъsa ziлe întreџĭ în kъte ѫn вekiѫ kasteл дъръпънat, sinгѫръ, maĭ фъръ saѫџĭ, фъръ лѫminъ, фъръ фok, мѫrind de гroazъ, de фrig шi de лinsъ; пontea eл intra d'o datъ лa dънsa, kѫ ѫn пѫnгnaл în мънъ шi o torџъ în aлta, smѫлgînd'o din паtѫл sъѫ шi zikъndѫĭ kъ eл este Oteллo шi ea Desdemona пe kare вine s'o ommoare. Ea nѫ пѫtea sъ'л maĭ вazъ фъръ o tresъritѫръ konвѫлsiвъ; шi în пreџѫrѫл eĭ niчĭ ѫn reazim, niчĭ ѫn пrieten. Tatъл sъѫ? renit;... Mѫmasa?.. чe aллerrase лa sгomotѫл nenoroчireĭ eĭ, мѫмъsa... ronitъ assemenea, ronitъ din порѫnka doamneĭ de Kaџis. Ea îĭ skria! skrisoriлe eĭ лe oпrin... пrieteniĭ фamiлieĭ? roniџĭ... rѫdeлe deпъrtate?... Oameniĭ eĭ? вънdѫџĭ шi мѫџĭ. Ea nѫ пѫtea sъ вazъ пe nimeni... sъ вorвeaskъ nimѫлѫĭ.... Eл trъsese în пreџѫrѫл eĭ ѫn чerk de фer; шi 'л osîndise taĭneĭ. Kъte o datъ ea вrea sъ фѫгъ, sъ skaпe; ma ѫnde sъ mearгъ?!

La oпt sпrezeчe aniĭ, вiata koniлъ... deпrinderiлe eĭ, seksѫл eĭ, лeгъminteлe eĭ; пentrѫ kъ фemeiлe se aффлъ între doъ roвiĭ, ѫna a oвiчeiѫriлor шi aлta a леџiĭ, шi toate miџлoaчeлe de a skъпa din џѫг s'aѫ dat tiranѫлѫĭ iar nѫ roвѫлѫĭ. Treвѫia dar sъ stea în aчea temniџъ фъръ zidѫrĭ... sъ stea, sъ se konsѫme, шi se moarъ... era ka ѫn вiet mieлѫ înkis într'o koлiвie kѫ ѫn лѫп чe o sфîшiia пe toatъ zioa шi nѫ o ommora niчĭ o datъ.

Aшa, ѫn ръѫ гrozaв o stъпînĭ, фrika! шi nѫ фrika, aчeлe фiorĭ trekъtoare чe пe фaчe sъ sѫффerim atъta, чi фrika kънd deвine stare oвiчinѫitъ a sѫффлetѫлѫĭ, фrika kънd deвine вoaлъ! Vedeniiлe saлe noнtѫrne, sinгѫrъtatea, sekretѫл, чeл maĭ гrozaвѫ вrъџмaш aл minџiĭ ѫmane, înчeпѫrъ a împрѫмѫta tѫtѫлor чe o înkѫnџiѫra, o aппariџъ фantastikъ. Kънd Dna de Kaџis kѫ okiĭ sъĭ aчeia negrĭ шi плiniĭ de фѫлџere, kъnd D. de Valleri kѫ фirѫлaĭ

(ѫrmeazъ

палidъ ши ironikъ, treчеаŭ în пре-
ѵнъ пе dinaintei шontind saŭ ват-
ӂokorind, eĭ i se пъреа kъ веde
doъ фiinце de o алtъ natѵrъ kѵ
a eĭ, doъ dѵхѵrĭ реле ши îшĭ sim-
цia organisaцia kъ шовъе... A-
tѵnчĭ se ивirъ în kasa eĭ, addѵшĭ
de варватъ-съѵ, ши stъnd ла ma-
sъ алъtѵrea kѵ dъnsa, niцe oa-
menĭ че нѵ'ĭ mai въzѵse ши kѵ to-
tѵл deoseвiцĭ de aчeia че era o-
вiчĭnѵitъ sъ вazъ; niцe oamenĭ
kѵ kiнѵrile гравe, straшniче че
semъna ѵnorĭ ӂѵdĭ ши kari пъреа
kъ ĭĭ вагъ de scamъ. Aчea-
stъ inkѵinsiцie mѵtъ îнчепѵ' съĭ
слъвeaskъ kaпѵл, ши taĭna че
вedea kъ съ petreче îнчепѵ a o
tѵрвѵra, ea se desвъtea ши tre-
mѵra sѵвt kъѵtъtѵrile лor ka sѵвt
o strimtorare aпъsъtoare. Ka
sъ skѵtѵre dѵпe sine aчea inфлѵ-
inцъ фаtалъ, se silia sъ rîzъ, sъ
ворвeaskъ; însъ aчea siлъ însѵшĭ
o фъчеa sъ спѵе лѵkrѵrĭ че н'ar
фi врѵt sъ ле спѵie, ĭĭ skъпа din
гѵrъ, фъръ воia eĭ, фrase kontra-
diktorii, ворвe фъръ înцeлes ши
легъtѵrъ; se деmenta, simцia че
ziче, въга de scamъ, ши tѵрвѵrarea
i se adъoгa,... ши o stъпъnia des-
пъdeӂdea.. Adesea o повеstire ве-
сeлъ, ѵн rîs se sфîrшa kѵ ѵн пe-
ton de лakrъme; atѵnzĭ ea вedea
într'aчeцĭ oamenĭ ѵн skimвѵ de
kъѵtъtѵrĭ, o espрisie de miлъ че
i se пъrea d'o mie de orĭ maĭ гro-
zaвъ de kъt ѵra zѵгrъвitъ пe ki-
пѵл Dneĭ de Kanцis... Чea maĭ
гrozaвъ фrikъ o stъпîni, фrika
de a devenі ши a se arъta neвѵ-
пъ.

Intr'o dimineaцъ, ea era în ka-
mera sa kѵ totѵл oвositъ din noa-
ptea trekѵtъ, пentrѵ kъ гroaza o
kinѵia ши în somnѵ, se strekѵra-
se ши în viseлe saлe, kъnd D.
de Valleri intrъ. Aвea o esprе-
sie пe kiп че Maria n'o maĭ въ-
zѵse... Sѵвt aчea maskъ de iro-
nie reче, sѵвt aчeлe sвîrчitѵrĭ вat-
ӂokoritoare че oвiчĭnѵinцa sarkas-
mѵлѵĭ съпase în чeлe doъ koлцѵ-
rĭ a лe гѵreĭ, se вedea o фisiono-
mie serioasъ aпprinsъ че arъta ѵn
фeл de лѵпtъ în чeлe din пъѵntrѵ
aлe лѵĭ... Пentrѵ ъntъea datъ Ma-
ria aфfлa чeva omenesk пe kiпѵл
лѵĭ; ши sѵфfлetѵл чeл maĭ krimi-
naл, ши чeл maĭ гъпede kъtre
krimъ. are ши eл kъte ѵn moment
de repaos, kareлe este aчeлa kъnd,
sosind лa чeл maĭ din ѵrmъ гrad,
ши гata a'л sъri înчепe a konрin-
de kѵ o sinгѵrъ kъѵtъtѵrъ ши tre-
kѵtѵл ши фiitorѵл sъѵ întreг, ши
se opreцe înгrozit înaintea înaл-
tѵлѵĭ пas че фaче, ши kare nѵĭ maĭ
eartъ a se retѵrna. Asфeл kiпѵл
Dлѵĭ de Valleri ĭĭ trъda фeлѵл

ачest de гроазъ. Bedea чine-ва în ел ꙋn om че medita ꙋn лꙋкrꙋ че нꙋ maĭ фъкꙋse пîn'ачi, ші de ка-re se temea а'л фаче.. Кꙋ о хъртie în мънъ че о tot remꙋia, se пꙋse пе ꙋn җъц фъръ а ворвi, ші фъръ а прiвi пе Maria, че îшĭ simці џенꙋкеле къ se îmmoaie, isвitъ de ꙋn пresimtiment фꙋnest. dꙋпъ ачеasta ꙋrmъ ꙋn minꙋt de тъчере,... тъчere гrozавъ... ꙋnꙋл нꙋ îndrъsnia съ ворвiaskъ ші алтꙋл нꙋ kꙋteza съ întreве; în сфîршit ел se skꙋлъ кꙋ хотъrîre ка ꙋnꙋл че ва съ'шĭ җоаче кꙋноштinца în хасардꙋл ꙋneĭ întreворвiрĭ, ші кꙋ о нꙋцеалъ че semъna къ kiamъ, чere, каꙋтъ, întradins о скарт: — De kъte orĭ, doamna mea îĭ zise ел, черꙋtaĭ пîn'akꙋm moartea mea дела Дꙋmnezeꙋ?

— Еꙋ? strigъ виata femee sпъĭмъntatъ.

— Da, Dꙋmneata!... Нꙋ штiꙋ foarte вine къ мъ ꙋръштĭ?... Пе ꙋrmъ кꙋ ꙋn глаs maĭ posomorît.

— Нꙋ 'цĭ am фъкꙋt destꙋле реле? Sпꙋne.

— Dꙋmneata штiĭ ка ші mine че 'mĭ аĭ фъкꙋt domnꙋле.

— Апоĭ dar sпꙋne кꙋrat... нꙋ е аша къ îmĭ черĭ moartea?

— Еꙋ н'am черꙋt нiчĭ о datъ декът п'amea.

— Ші че! нꙋ мъ ꙋрештĭ?

— De am фi штiꙋt съ ꙋръsk, аш фi штiꙋt съ мъ апър.

— Мъ ꙋръштĭ; кꙋĭ îmĭ ворвештĭ?... Окърĭ ка челе че 'цĭ am фъкꙋt нꙋ se штерг нiчĭ о datъ.. se префак în влesteme вечiniче în inima челꙋĭ че ле sꙋфferе; ші нꙋ поцĭ съ'mĭ ierцĭ пꙋrtarea mea, dꙋпе кꙋm нꙋ почiꙋ нiчĭ еꙋ ierta п'а dꙋmitале.

— П'amea! respꙋnse Maria îmмърmꙋритъ; ші че 'цĭ am фъкꙋt еꙋ?

— Че'mĭ аĭ фъкꙋt! Нꙋmaĭ siлit a фi ачееа че am fost? Нꙋ штiĭ къ ꙋвesk?.. кꙋ drептate аꙋ фъръ dreptate, нꙋ'mĭ пасъ... ꙋвesk... ші dꙋmneata аĭ кꙋtezat а окърî овҗектꙋл dragostiĭ меле? Н'аĭ adъпато кꙋ desпreц ші ватҗокꙋръ? Н'аĭ traktato întokmaĭ ка пе о слꙋҗnikъ? Н'аĭ гonito neomeneще?

— Ші еа domnꙋле, respꙋnse Maria кꙋ ачееашĭ sꙋпъraре некꙋрmatъ, н'а гonit пе mꙋмъ-mea?

— Zichĭ къ нꙋ'mĭ штiĭ съ ꙋръштĭ, проrꙋпse D. de Vallerи, кꙋ о вꙋкꙋrie кrꙋdъ, ші нꙋmaĭ ворвind de Dna de Капцis цi se skimbъ кipꙋл, цi se îmфлъ нърiле; te пълеiцĭ нꙋmaĭ ла нꙋmеле еĭ.

— Пentrꙋ Dꙋmnezeꙋ... нꙋ'л пронꙋнца къ веĭ smꙋлце din inima mea ніще ворве че mъ воiꙋ кꙋĭ къ ле

am zis..; kinꙋʌ eĭ mъ rъneщe' nꙋmeʌe eĭ mъ sfiщie... 'mĭ e ꙋn kin, nꙋ mъ maĭ întreвa maĭ mꙋʌt.

— O! daka kꙋцetarea, adъogъ D. Valleri ʌꙋъnd seama Marieĭ, daka kꙋцetarea sinrꙋrъ, de sine fъrъ ʌꙋkrare, fъrъ miшkare... daka o dorinцъ din чea maĭ adînkъ inimъ ar пꙋtea sъ ommoare, kꙋm 'цĭ aĭ maĭ fi resвꙋnat akꙋm împrotiвa Dneĭ de Kanцis!

— Пentrꙋ dъnsa nꙋ'mĭ aш fi nerdꙋt sꙋffʌetꙋʌ.

— A! ʌasъ, ʌasъ, aчeste iпokrisiĭ de miʌъ шi de reʌiцiositate; mъrtꙋriseщe maĭ вine чeea чe arratъ kinꙋʌ, чeea чe aĭ kꙋ adeвъrat în sꙋffʌet.

Шi D. de Valleri, strъвъtъnd asfeʌ în inima Marieĭ, semъna kъ kъta пriчinъ ka sъ'ĭ aцiцe mъnia, întokmaĭ ka don Жꙋan kъnd dъ ꙋn гaʌвen ꙋnꙋĭ sъrak ka sъ'ʌ fakъ a'ʌ вʌestema; ar fi zis чine-вa kъ eʌ aвea treвꙋinцъ sъ smꙋʌгъ ꙋn вʌestem din гꙋra neвesteĭ saʌe, шi вiata koпiʌъ se ʌꙋnta шi se împrotiвia.

— Пentrꙋ чe întreвъriʌe aчestea? Iĭ zise ea... Пentrꙋ Dꙋmnezeꙋ ʌasъ-mъ!

Însъ eʌ fъrъ miʌъ îĭ tot aцiцa fokꙋʌ ꙋreĭ, întъrъtъndo kꙋ nꙋmeʌe, чe 'i 'ʌ tot reneta, aʌ Dneĭ de Kanцis, În sfîrшit neмaĭ пꙋtъnd a se stъпîni, înвinsъ strigъ:

— Чe вreĭ! mъ siʌeщĭ 'a вorвi, catъ-mъ; da, ea m'a înвъцat ꙋn simtiment чe nꙋ'ʌ kꙋnoщeam, ʌa kare nꙋ kredeam, шi fiind kъ въz kъ aчeastъ вorвъ 'mĭ o чerĭ, catъ-mъ, 'цĭ o sпꙋĭ kъ o ꙋrъsk! O ꙋrъsk întokmaĭ ka пe ꙋn ride, ka п'ꙋn demon; o ꙋrъsk ka пe ꙋna чe m'a înвъцat ꙋra! Ax! inima'mĭ se sпarцe fъrъ вoie'mĭ... Toate kъte se гrъmъdirъ în вreme de doĭ anĭ, dꙋrerĭ, гroaze, oвide, akꙋm se îmвꙋʌzesk шi trek reпede пrintr'ъnsa... 'Mĭ aĭ deskis o ranъ din kare sъnцeʌe'mĭ sare шi kade iar пe dъnsa; de te вa stroпi nꙋ e вina mea. Чe aĭ fъkꙋt? чe a fъkꙋt ea? ꙋnde aцĭ гъsit kꙋraцꙋʌ de a kinꙋi o вiatъ kreatꙋrъ de шaĭ-sпre-zeчe anĭ kare n'aвea пꙋterea niчĭ a se aпъra! O! nꙋ щiцĭ înшiвъ пe deпʌin чeea чe aцĭ fost! Uitъ-te пe kinꙋʌ meꙋ, вezi'ʌ kъt e de skimвat! okiĭ meĭ s'aꙋ tꙋʌвꙋrat de ʌakrъme... oвraжiĭ s'aꙋ вeшteжit de dꙋrere. Dar nꙋ e nimik aчeasta. Dꙋmnezeꙋʌe! kъnd 'mĭ aĭ вedea sꙋffʌetꙋʌ, orĭ kъt de nemiʌostiв eщĭ, sꙋnt sigꙋrъ kъ aĭ пʌъnцe, пriвind гrozaвeʌe rane kꙋ kare 'ʌ aĭ sfъшiat... Kꙋ чe înkredere, пъdeжde шi draгeste в...

nia ел ла tine! dar, kѕ draroste! kътъ trebѕinцъ aвea a te фаче фeричit! kѕm te înkinѕia de mare шi noбiл! шi kът era ел de simпатѕ, kѕrat шi neцiitor de ръѕ!.. Че aĭ фъkѕt dintr'ънsѕл? 'L'aĭ kълkat în nичioare, 'л'aĭ striвit, 'л'aĭ nimiчit, 'л'ai пътat! Ачea щiinцъ amаръ a ръѕлѕĭ че în вeninъ inima шi пe kare Dѕmnezeѕ пe o варsъ nikътѕръ kѕ nikътѕръ. шi în anĭ, вoĭ a'цĭ ръsпiadito întreаръ în фiinцa mea kѕ o sinгѕръ върsътѕръ... Am вenit în kasa ta пѕrтънd черѕл în inimъ шi вisъndѕл a'л aфлa inima ta. Тѕ m'aĭ kѕфѕndat în miџлокѕл kinѕрiлор шi ал вiцiѕрiлор osîndiцiлор... Aĭ вrѕt съ'mĭ tѕрвѕрĭ пънъ шi џѕdikata... шi чine a фost причina atъtor krime? чine a фost Satan ал ачестѕĭ Iad? Dna de Kanцis... Ea te a фъkѕt ачеea че eшĭ, ea a пѕs o пръпastie între tine шi mine; ea te a повъцѕit a фаче toate kъte m'aѕ пердѕt... Ea însфîrшit aronit пe mѕмъ-mea! шi мъ maĭ întreвĭ daka o ѕръsk!.. ea, tikълоasa kreatѕръ съ roniaskъ пe вѕna шi вîrtѕoasa mea mѕмъ!... ea, kare пентрѕ атътеа inфamiĭ n'are ничĭ în kaĭ kѕвînt de kрѕzime ръsвѕnarea, шi kѕвînt de ръsвѕnare natima; ea, kare s'a фъkѕt rîde nѕ de цело, sie, пентрѕ kъ e прea noвiл пентрѕ дънsa; nѕ de ръѕtate kъ iар e noвiл пентрѕ ѕпа ka ea; пентрѕ вanĭ! kъчĭ nѕ krede kъ te ѕвеще... tot че a ѕвit ea maĭ nainte de tine, дѕпъ tine; шi în ачеeaш вreme kѕ tine, nѕ поцĭ s'o krezĭ, a ѕвit zestrea mea!... шi фiind kъ tikълoaseле eĭ natime aѕ trebѕinцъ de аѕr, ea 'шĭ фъkѕ din tine instrѕmentѕл нерѕшinатеĭ saле лъkomiĭ. Ax! aĭ drentate, kinѕл meѕ mѕлt treвѕe съ se skimвe ла nѕмеле eĭ, kъчĭ, o simц, sѕфлеtѕ'mĭ trekънd ла дънsa se префаче kѕ totѕл... Invеп a simцi плъчerea d'a ръni, d'aфаче ръѕ; 'mĭ e рѕшine kъ am nѕмеле de фemee, пентрѕ kъ'л are шi ea... чerk ла вederea eĭ чeea че simц пентрѕ фecaръле вeninoase ѕп desrѕst ammestekat kѕ гроazъ; шi însфîrшit... însфîrшit... nѕ doresk moartea nimѕлѕĭ, реліџia шi nietatea мъ опреще; ънsъ kънd aш фi osîndiтъ ka saѕ съ o вѣz tot d'aѕna, saѕ съ'ĭ xотъръsk osînda.., xeĭ вine! aш ziче съ moаръ!...

Maria, skъпънd aчeastъ дѕпъ ѕрmъ ворвъ, se опri kѕ фрѕntea ardikатъ, kѕ вѕzeле tremънde, nалidъ de noрочirea kъ'шĭ a ръsвѕnat într'ѕп minѕt пентрѕ чinчĭ sпре-zeче лѕнĭ de sѕфферinцe. Nѕ maĭ era ачea славъ фemee че nri-

imia, плекънdѕ'шї ȷkапѕл, гола de жertфъ... era mare, ши sѕвлimъ, în toatъ пersoana sa. în пърiлеї îmфлate era ѕн пѕ щiї че kare гъsѕффлa trivmфѕл în tokmaї ka пе kiпѕл zeѕлѕї вiпгъtor ал лѕї Пiton, ca ѕчisese шарпеле. Kѕ toate ачестеа еа ar фi tremѕrat daka esaлtaцia'i ar фi ertato sъ ȷваце de seamъ ла фisionomia D. de Valleri: ел о askѕлtase kѕ о вѕkѕrie sinistrъ ши фie kare din вorвеле че 'i вестежia amoreza se rъsфrînцеа пе kiпѕї într'o espresie de плачеre... Norѕл че пentrѕ ѕп minѕt iї ѕлвѕrase лiniцеа ironikъ, înчетѕл kѕ înчетѕл se risiпise. Челе doъ kъгъrї adîпчї а ле гѕreї сале îпчепѕserъ iar a se iві kѕ овiчпѕita лor neîmлъdiere; ши kъnd Maria se onri dѕпъ imпrekaцia sa, ел о пriві rîпжind, ши 'i zise kѕ чел глаs вatжokѕritor ши metaлik че i se фъkѕse фire:

— Eatъ dar kъ s'a xotъrît; daka пietatea ши пietatea dѕmitале пѕ te ar опri maї aї пriimi ka sъ doreщї moartea Dлеї de Kanцis. Eї віne! mѕлцѕmeщe'mi akѕш: kъчї am aффлat ѕn miжлok, фъrъ a kompromite пiчї mъntѕirea dѕmitале, пiчї віaцa eї ka sъ te skaпе пentrѕ tot d'aѕna d'a 'o maї веdea.

— Че ziчї?

— N'o s'o maї веzї, 'цї o фъгъdѕesk (arгъtъndѕї xъrtia че цiпеа): ѕїtite віne ла xъrtia ачеаsta; ачi 'цї stъ mъntѕirea.

— Че xъrtie e ачеаsta? Вorвеще!

— Ia sъ веdem, гiчеще... sѕвt че формъ 'цї вiseзї феriчirea?

— Tremѕr фъгъ вoia'mї. Че konпrinde ачеаstъ xъrtie?

— Че maї întreвї? 'цї o sпѕї kъ пѕпе staвiлъ вечїпikъ între Dпa de Kanцis ши între dѕmneata.

— E вr'o xъrtie пoate че o пîгаще?

— Бг-пѕ, ѕїte e o порѕпkъ a stъпînerei...

— O порѕпkъ! zise Maria, eшitъ din sine; o порѕпkъ че o rekiamъ în kолопiiле d'ѕnde aѕ гonito!

— Nѕ strirъ D. de Valleri, skiшвъndѕmї d'o datъ tonѕл kѕ o вѕkѕrie влеstematъ... este порѕпka d'ate în kide în kasa пeвѕпeлor!..

Біata фemee skoase ѕn цiпъt ши simцi kъ kъdea. Insъ tîrîndѕse пе kъt o maї цiпea пѕteriле ѕпre a se апъra:

— Граціе!..

— A! Akѕm îmї черї граціе!

— Воїѕ чере ertъчiѕпe ла Dпa de Kanцis, o воїѕ пriimi, o воїѕ

пъві...

— E преа tîrziŭ; пеste ѕп чеas вор вeni съ te ia.

— Воiŭ фаче къte 'mĭ веĭ по-рѕпчi.

— Че поцĭ съ фачĭ пentrѕ mi-ne akѕm? Ачеastъ порѕпкъ mъ skaпъ de dѕmпeata, шi'mĭ dъ în mъпъ toatъ аверea dѕmitaле... Пе-ste ѕп чеas 'цĭ zik.

— Ох! ommoarъmъ, шi пѕ mъ dѕче akoлo, къ'mĭ воiŭ перde minцеле!

— Da, da, пeste ѕп чеas îцĭ zik!

Шi împinrîndo, ешi шi se dѕ-se ka съ съвîrшеаskъ челе dѕпъ ѕрmъ прегътiрĭ.

Авia съвîршise, ш'о сльгъ a льĭ вeni съ'л înцiinцeze къ ѕп strъin ва съ'ĭ ворвеаskъ.

— Кѕm îл kiamъ?

— Ziче къ D. markizѕл пѕ'л kѕпoaше; шi къ вine пentrѕ o trea-въ însemпътoare.

— Че фел de om e?

— Жѕпе, вine înврък at, dar вешminteле kam în neorîndѕiaлъ, парkъ n'ar фi dormit astъ noaп-te akasъ.

— Ziĭ съ între.

Слѕга întrodѕse пе nekѕnoskѕ-tѕл шi se denъrtъ. Жѕпеле s'a-пропie de D. de Valleri; фisio-nomiaĭ era плinъ de înkredere шi de îronie; o жѕmъtate de zîmвet вaтжokoritor îĭ ardika вѕza într'-ѕп kiп desпрецѕitor; пърѕл îĭ e-ra пеrрѕ, des шi îĭ kъdea пе okĭ; okiĭ îĭ era пеrрiĭ шi лѕчioшĭ.

— Кѕ D. markizѕл de Valleri am чinste съ ворвesk?

— Da, Domпѕле, почiŭ съ щiŭ пriчinа?...

— Вѕkѕros domпѕле, nimik пѕе maĭ лesпе. Am венit съ te om-mor!

— Dar asta! strirъ D. de Val-leri kѕ mînie. Пе ѕрmъ, възънd къ n'are a фаче kѕ ѕп фъkъtor de реле; шi stъпînindѕшĭ фirea: kѕm se веde, zise, domпѕлѕĭ îĭ плак глѕmеле... Kredemъ sѕnt певѕп de вѕkѕрie къчĭ ачеasta 'mĭ e чеа mare плъчere. Ia фъ вine шi шezĭ.

— Нѕ e ворва de глѕmъ, шi o веĭ веdea de mъ веĭ askѕлta чinчĭ minѕte.

— Ш'о жѕmъtate de чеas daka вreĭ; жѕdikъnd dѕпъ înчепѕt îmĭ фъгъdѕещĭ mѕлte шi пѕ по-чiŭ a пѕ te цinea... minѕпatъ in-trare în konверsaцie din partea ѕ-пѕĭ om че пѕ'л am възѕt шi пѕ'л kѕnosk.

— Ничĭ еŭ пѕ te kѕnosk, шi пînъ azĭ diminеацъ пѕ îцĭ аѕzisem ничĭ de пѕme; akѕm însъ воiŭ съ îцĭ върs kreeriĭ;

— Чѕdat лѕkrѕ! daka e аша sпѕпe че аĭ de sпѕs, аша te рог.

— Eatъ-mъ, asфел kѕm mъ везĭ

Dле markiz 'ці am авȣt ȣn венit de o mie de лiвре, ші ці ле am мънkat воiнiчеще ші галантомеще.

— Апоĭ dar ла naiва! am semънat amъndoĭ, eŭ 'ці am мънkat доъ сȣте miĭ.

— Чел dȣпъ ȣrmъ вiлet de o mie de франчĭ че 'mĭ maĭ ръмъсese, a реnosat ierĭ.!

— Фъ ka mine, însoаръ-te kȣ mademoaseлa Авраам.

— Кът nentrȣ asta sȣnt nрea noвiл de a фаче komerчiȣ' ші maĭ вîrtos de a мъ вinde; aĭ гreшit domnȣле, nȣ semънъm: ка съ везĭ фirea mea: eŭ tot deaȣna 'mĭ am zis: kъnd воiŭ рemъnea nȣ maĭ kȣ чiнчĭ галвенĭ, воiŭ kȣmпъра doъ nistoaле, naтрȣ глоанце, 'mĭ мъ воiŭ dȣче съ maĭ въz de maĭ e ші алтъ лȣme. Апоĭ чеea че хотърîsk o datъ, съ ші фаче. Аша kъnd възȣiŭ ierĭ къ nierе ka фȣmȣл ачел вiлet de o mie de франчĭ, мъ întȣрnaiŭ a kasъ лȣaiŭ чiнчĭ галвенĭ че iĭ нȣsesem de o nаrte de ȣn an nentrȣ asфел de ziле, ші мъ dȣseiŭ ла armar.

— Преa вine, преa вine, dar aѕta nȣ seamънъ kȣ învенȣтȣл.

— Чi aщеantъ sфîршitȣл, ші sȣnt sigȣr iл веĭ aфлa вrednik.

— Se в dem dar.

— Azĭ diminеaцъ мъ dȣseiŭ ла Berĭ; îmĭ фъчеam deжȣnȣл kȣ kъцĭ-ва nrieteni; къчĭ eŭ nȣ воiŭ съ мъ înфъцiшez koлo sȣs ka ȣn deskȣлц ші mort de фoame. Акeлo вeni ворвa de мȣierĭ nenoroчite, de бърваці infamĭ; вeni ворвa de dȣmneata.

— А! ха!

— În momentȣл ачеsta intrъ ȣn вътрîn. Era D. sokрȣл dȣmitaле; ȣнȣл din nrieteniĭ meĭ era nrieten kȣ eл; eл ne nовesti istoria dȣmitaле. De odatъ ȣn kȣцet strъвътȣ nrin minteмĭ ka ȣn фȣлцer. La naiва! îmĭ ziseiŭ, eatъ o фрȣmoasъ okkasie! вiaцa'mĭ nȣ nрea 'mĭ a фost kȣratъ, kȣцetȣmĭ nȣ nрea 'mĭ e înkъrkat kȣ вȣнътъцĭ... Тревȣе ші eŭ nînъ съ nȣ mor съ фak вre o вȣнъtate; мъ dȣk съ ommor ne strenгарȣл ъsta.

— Браво! Ачеasta nȣ-oaщenтam! ші kȣm aĭ de гînd съ o фачĭ?

— О! kът nentrȣ asta n'aĭ гrіжъ.

— Воiŭ съ'ці фak întreваre; nȣ kȣm ва ещĭ înamorat de neвasta mea? snȣnemio, къчĭ nȣ e treвȣinцъ съ ne ommorîm nentrȣ ачеasta.

— Чine eŭ? n'am-възȣto niчĭ o datъ. Atът o kȣnosk kът te kȣnosk ші ne dȣmneata, ші iцĭ мърtȣrisesk къ ачеasta o фak nȣ maĭ nentrȣ sȣфлetȣл meŭ. Am o i-

dee kъ de ва фi чineвȣ коло sȣs, ачeastъ фaпtъ mъ ва dȣче лîпгъ dînsȣл; nȣ-щiȣ kȣm îmĭ віне, simц аша kъ omuorîndȣte ïĭ îmплinesk воiеа. Пentrȣ тълхарĭ este ridea; пentrȣ noroadeлe desфrînate чȣma, холера шi tiranïĭ, пentrȣ tiranĭ noroadeлe reвeлe, шi пentrȣ kriminaлïĭ, kъrora пaȣ че ле фаче леџea, Dȣmnezeȣ trimite kъte ȣn вiчiȣ deosевit, шi ȣïtъ-mъ akȣm eȣ sȣnt вiчiȣл dȣmitaлe.

— Dar îmĭ веĭ da воie sъ daȣ niщe порȣnчĭ.

— Da, da, de че nȣ.

— Markizȣл sȣпъ kacпoџeлȣл; kamarierȣл intrъ.

— Karoл, zise markizȣл, kiamъ пе Iosef, шi arȣnkaцĭ пе dȣmneaлȣĭ пе ȣшъ афаръ.

— A! domnȣлe markiz, rъȣ îmĭ rъspȣnzĭ лa înkrederea шi чinstea че îцĭ am dat; dъmĭ воie чeл пȣцin aцĭ ziче doъ ворве.

— Spȣne.

Nekȣnoskȣл se aпропie de markiz, шi skoцînd пе жȣmъtate ȣn пistoл din' вȣzȣnar, ïĭ zise înчet: — Zi sлȣцi ъщia sъ iasъ aфаръ, шi порȣnчeщeĭ sъ nȣ mai intre, saȣ te ommor ka пе ȣn kъïne!

— Kȣm! шi aĭ îndrъzni!

— Kredemъ, фъ че îцĭ zik. Eȣ sȣnt Breton, kaп пismъtariц шi фoarte хotъrît de a mȣri astъzĭ. Dъцĭ sлȣгa aфаръ, saȣ de ȣnde nȣ... Markizȣл, înгrozit se întoarse kъtre kamarier, шi ïĭ zise: eшĭ шi sъ nȣmaĭ intri.

Sлȣгa eшi.

— Аша mi te înвaцъ, zise nekȣnoskȣtȣл.

Akȣm nȣ trевȣe sъ maĭ пerdem вremea... de aĭ чeва ворве a skrie... aцĭ фаче вre ȣn testament, гrъвeщe-te... Este doъspre-zeче шi ȣn sфert... лa doъspre-zeче шi doъ-zeчĭ de minȣte te îmпȣшkȣ... шi înkordъ пistoлȣл.

— Че фeл! zise markizȣл înгълвinind; sъ mъ ȣчizĭ!

— Uчidere o nȣmeщĭ aчeasta?.. Eȣ o nȣmesk sъвîrшire.

— Un dȣeл... чeл пȣцin ȣn dȣeл!..,

— Un dȣeл? Вreĭ sъ îmĭ skaпĭ din mъna, шi вezĭ, eȣ kȣ ideiлe meлe nȣ sȣnt de aia.

— Daka e аша; tȣ веĭ mȣri, strigъ D. de Valleri, repezindȣ-se лa dînsȣл; însъ aвia фъkȣ ȣn пas, шi arma пokni, шi eл kъzȣ жos strigînd: mor!

Nekȣnoskȣtȣл se плekъ лa eл: — Nȣmaĭ îndatъ вiȣ шi eȣ dȣпъ tine... atъ шi ȣn aлt пistoл пentrȣ mine... вiata фemee, kъt se ва вȣkȣra kъnd ва aȣzi aчeasta!

E. Legouvé.

FILOSOFIE.

Інkiere ла челе sise.

Fiлosofia îші are învenтtтл d'o datъ kт Omтл, ші înaintarea eĭ a пъшit ші пъшеще în пaралел kт înaintarea dтхтлтĭ ommesk.

Indatъ че dтхтл îнчепе a se desволta, ші ктцetarea, sпriжinitъ de лтarea-aminte ші d'o жтdikatъ sъпътoasъ, a intra în лтkrare ші a se okkтпa sпre aффлarea adeвърттлтĭ тптĭ oвжetĭ, a kaтseĭ ші eфektтrilор лтĭ; îndatъ atтнчĭ se паще ші Fiлosofia.

Totĭ omтл ктцetъ, se rîndeще ші жтdikъ maĭ мтлt saĭ maĭ птцin, maĭ вine saĭ maĭ ръĭ; tot omтл este dar maĭ мтлt saĭ maĭ птцin фiлosoф; a фi ъnsъ kт desъвîrшire фiлosoф, ва sъ zikъ, a ктцeta, a se rîndi, ші a жтdika assтпra tтtтлор oвжetелор, assтпra tтtтлор фiinцелор възтte ші înцелese, materiaлe ші sпiritтaлe, фiziче ші moraлe, ші a ле aфлa natтra, adeвъртл ші ктвîнтл. Insъ ктпoщinцa aчestтĭ adeвър întrт toate aвsoлтt este a лтĭ Dтmnezeĭ, ші prin тrmare нiчĭ тп om нт este kт desъвîrшire фiлosoфĭ, чi maĭ мтлt ші maĭ птцin dтпъ ктпoщinцеле sале.

Atъta este de греĭ a фiлosoфi чinева despre toate oвжetеле în цeneraл, în kъt ші черчetarea тптĭ oвжet în parte a addтs цeniтrĭ фoarte marĭ ла desпъdeжde d'aĭ птtea aффлa adeвъртл de toate пърцiле.

Se птпem тп om kъ stъnd înaintea тпеĭ пъdтrĭ, îi ia seama a'шĭ фаче o idee de dъnsa de a o ктпoаще ші a o deoseвi de алte пъdтrĭ. Ел aktm înчепе a фiлosoф. De se ва întreвa ъnsъ, kaсъ'шĭ dea ктвiнтеле: oare kъte фeлтрĭ de arвтrĭ sтnt într'ънsa?— Къцĭ arвтrĭ de фie-kare фелĭ?— Kare e фorma ші natтra фie-kъртia?— De че ar'пттea фi втп фie kare?— Sпre че skoп este фъktt?— De ва лта înainte фie-kare arвтre ші ва îпчече a'л черчeta пiktoreще, фiziчеще, мeщештцеще; de ва priвi ла мъrimea saĭ ла вekimea фie-kъртia; ла mikшorimea saĭ жтпеца лор; de ва priвi ktm înkoлцеskĭ, înфртnzeskĭ, înфлoresk ші daĭ rodтл; de ва веdea тniĭ kreskъnd, алцiĭ în вîrtтtea лор ші алцiĭ тskaцĭ ші derъпъпaцĭ; deskoпere ші ла dînшiĭ тп фел de вirstъ, тп фелĭ de вiaцъ ші лтkrare, ші se întreaвъ: de simte oare ші arвтrile înвiaцa sa saĭ нт? ect, ect; atтнчĭ

ей веде kътъ време ĭȣ требȣе în-trȣ черчетъriле sале! kъte kȣno-щinце пrerъtitoare! щi kъte щi-inце kiamъ într'аџȣtorȣл съȣ̆ sпre deskoперirea Adевърȣлȣї щi sпre a пȣtea съ'щї dea kȣвîntȣл ла în-tревъriле че îшї фаче щi kare поа-te съ'ї маї вie neîncetatȣ̆ȣna dȣ-пъ алta. Adînчindȣse asфел în фiлosofirea sa, щi пъшindȣ asфел din întreвare în întreвare, din ka-ȣsъ în kaȣsъ, din kȣвînt în kȣ-вintȣ, kȣ kъtȣ în черчetarea sa doвîndeщe маї мȣлte kȣnoщinце, kȣ atъtȣ веде kъ'ї лinseщe miї de miџлоаче sпre aффлarea Adевъ-rȣлȣї de toate пърціле; kȣ atъtȣ маї мȣлt веде kъt este de skȣrtъ віаца Omȣлȣї sпre ачеasta! щi în лokȣ d'a se nȣmi saȣ a se rîndi în-trer фiлosoф, kȣnoaщe kъ nȣ este ачi џos de kъt a'щї фаче щi ел пȣtinчioaseле въгърї de-seamъ, щi a ле лъsa ла ȣrmaшiї съї, a kontriвȣi adikъ щi ел kȣ mika sa пъrtiчikъ de kȣnoщinце ла пе-мърцinitȣл deпozitorȣл ал înain-тъrii dȣхȣлȣї ommenesk; ачestȣї Mesia ал Kristianismȣлȣї, ачещiї пrerъtirї a венireї d'adoa a Kȣ-вîntȣлȣї, щi împъръціеї лȣї пе-ste tot пъmîntȣл.

Чiчero повesteщe ȣn anekdot dȣпъ spȣsa лȣї Eraklide din Пon-tȣ, disчiпȣлȣл лȣї Arestoteл. A-чest anekdot пe ва лȣмiнa a arъ-ta însemnarea etimoлоцikъ a вор-веї Filosofie, kȣm щi лоліа eї.

« Sпȣn kъ Пitagora aффлъndȣ-
« se în Флiȣnta, четate a Пело-
« поnesȣлȣї, ворвi într'o zi kȣ
« atъta tалent щi înцелепчiȣne as-
« ȣпra фелȣрї de лȣкрȣрї înain-
« tea лȣї Leo че domnia atȣnчї
« akoло, щi arъtъ niще kȣno-
« щinце atъt de însemnъtoare щi
« minȣnate, înkъt ачел вrinц mi-
« rъndȣse de цeniȣл щi елоkȣin-
« ца лȣї, îл întreвъ: че meserie
« are, щi че artъ професеazъ ел?
« Пitagora ръsпȣnse kъ nȣ про-
« фесеazъ nічї o artъ în парte,
« чi este nȣmaї Filosoф. Прin-
« цȣл mirъndȣse d'o ворвъ nȣoъ
« че aȣzi, îл întreвъ еаръ. Че
« sȣnt фiлosofiї ачещiа? щi kȣ
« че se deoseвesk eї de чеї лал-
« цї oamenї? Aффлаȣ, îї zise Пi-
« tagora, kъ віаца omeneaskъ sea-
« мъnъ мȣлt kȣ tîrгȣл ачела ma-
« re че se фаче ла џokȣriле sър-
« вътoreщї ȣnde s'adȣnъ toatъ
« Греціа. Unії deпrinzindȣse
« de maї мȣлtъ време ла џokȣ-
« riле атлетiче, вin ачi sъ kaȣte
« sлава щi preцȣriле хotъrîte
« щi пъstrate пentrȣ вirtȣte щi
« îndemъnare; алцiї вin еаръ ka
« sъ вънзъ щi sъ kȣmпere, щi

« drarostea къшiгȣлȣĭ iĭ addȣчe
« ачi. Sȣnt însъ шi алцiĭ (шi
« нȣ пȣtem ziчe къ ачешia sȣnt
« кȣ maĭ пȣцinъ ӂȣdikatъ) чe вin
« нȣmaĭ ka sъ вазъ шi sъ вацe de
« scamъ чeea чe se фачe.» Asфeл
« ȣrmъ Пitarora, венim шi noĭ
« într'aчeastъ вiaцъ. Uniĭ kaȣtъ
« слава, алцiĭ авереa, шi преa пȣ-
« цinĭ sȣnt, kariĭ, sokotind drent
« nimik toate челе ладте, se ok-
« ȣпъ шi se daȣ кȣ totȣлȣ нȣmaĭ
« întrȣ черчetarea natȣreĭ лȣкрȣ-
« рiлор. Аша aчешia sȣnt пe ka-
« re eĭ iĭ нȣmesk iȣвitorĭ de în-
« цeлепчiȣne, de шiinцъ (фiло-
« sofi *) »

Oameniĭ aȣ ачелашĭ фeл de фa-
кȣлtъцĭ de ла natȣrъ d'a simцi,
a кȣцeta, a se rîndi кȣ attenцie,
a kompara шi a ӂȣdika; нȣ aȣ
însъ шi фie-kare фakȣлtate în-
tr'ачелашĭ rrad; шi însȣшĭ
rradȣл aчesta, ursosȣл saȣ къ-
tъцimea кȣвenitъ ka sъ kom-
пȣe аналоцia treвȣinчioasъ, kon-
stitȣe пe фiлosoф, шi наше фiло-
soфia. Aчestea înцeлeцe шi фi-
лosoфȣл antikitъцiĭ, шi нȣ пȣне
пe toцĭ oameniĭ în rъndȣл аче-
лора пe kare eл iĭ нȣmeшe фiло-
soфĭ.

---

*) Φίλος, iȣвitor, шi σοφία în-
цeлепчiȣne, шiinцъ.

Akȣm ла înчепȣt, aчeastъ idee
dъm despre фiлosoфie; întrъnd
însъ în ammърȣntеле eĭ, възънd
пe ларr skoпȣл шi soлia eĭ, пe
вom фачe o idee maĭ esaktъ des-
пре dъnsa шi iĭ вom пȣtea da o
deфiniцie maĭ потrivitъ.

A фiлosoфi assȣпра ȣnȣĭ oвӂeт
възȣръm къ ва sъ zikъ a кȣцeta
assȣпра лȣĭ, a пe rîndi кȣ връгаre
de-seamъ, a kompara, шi a ӂȣdi-
ka, sпре a aффла kaȣsa, шi a пe da
кȣвîntȣл пe кът пe iartъ miӂлоa-
челе шi кȣноштiнцеле noastre шi
але веakȣлȣĭ nostrȣ. Însъ aчeas-
tъ лȣкrare нȣ se поate фаче daka
кȣцetъriле noastre вор фi în am-
mestekȣ. Trевȣe dar a пe da ȣn
шir шi o orîndȣiaлъ кȣцetъriлор
ka sъ пȣtem пrinвeni a înвъцa ȣn
лȣкрȣ, saȣ a aффла isворȣл Ade-
въrȣлȣĭ. Aчest шirȣ, aчeastъ o-
rîndȣiaлъ, în лȣкrarea кȣцetъrii,
se нȣmeшe провеdere ла în-
въцarea ȣnȣĭ meшeшȣr; iar ла
oвӂeteле inteлektȣале se нȣmeшe
Metod.

Se шie къ nichĭ ȣn лȣкрȣ нȣ'л
пȣtem aффла вine, пe кът se поа-
te, de нȣ'л вом черчeta кȣ d'amъ-
рȣntȣл. Metodȣл dar este черче-
tarea шi înвъцarea кȣ orîndȣiaлъ
шi кȣ d'amърȣntȣл a orĭ кърȣia
oвӂeт; este ачел: « ia stъĭ sъ
лъшm în въгаre de-sea-

тъ ші съ ведem кум mer-
џe лукру:» Nу e nічї ун om
пe kare, кънd nу se прічепe ла
чева, съ ну'л îmпінгъ natура ла
metod, adікъ ла ачел: ia «стъї»
обічінуit.

Insъ съ ведem кум se фаче
ачеastъ черчetare ka s'аффлъm:
кум este adікъ metodул ші de
къte фелурї este. Съ луъm спре
esemплу ун копіл, în kare maї
kiar пe arratъ natура desволtarea
духулуї ommesk. Съ'ї пуie чінева
înainte ун лукру че акум îл веde
пentру ънtъia datъ ші kare ії поate
traџe куriositatea. Съ'ї пунem
спре esemплу ун ороловіу. Ел
кум îл веde rotундў, лучind, ші
maї віrtos кум аude къ batе în
лъунtру, чел din тъїў îndemnў ал
луї, ka s'аффле че este, e съ'л
deskizъ ka съ вазъ че e în лъ-
унtру, înкът апої съ ші пінъе
orї kare rotiцъ, ші, de'л ar'лъsa
чінева, ar вrea съ ші'л deskeie
din înkieturї. Tot ачеasta аппле-
kare, ачелаш îndemnў are ші
бървatул format; къчї ka съ аф-
фле ел în че kiп se фаче ороло-
џіул, îл deskide, îл deskeie ку
въгare-de-seamъ, ії привеще toa-
te пъртічелеле кум ші унde aў
фost orîndуite, ші întokmite, a-
поі reeшind ку въгare-de-seamъ
a reintokmi пe фie-kare ла локул
съў, ші a readduче mашina ka съ
лукреze ka maї nainte, поate a-
сфел ziче къ are o куноціnцъ în-
treagъ desпre întokmirea ороло-
џіулуї. Ел dar a авут, 'ші a фъ-
кут ун metod ka съ аффле; ші în
metodул съў, ведem къ natура 'л
a повъцуit a întrebуinца deskom-
пунerea. Ачеastъ deskomпунere
se нумеще Analis ші prin ур-
mare metodул ачеста analitik.
Ведem darъ къ în orї-че аффла-
re, în orї че deskoпerire, în orї
че înвъцътуръ, natура nу пe дъ
înainte de кът ун singur metod,
kare este чел analitik. Insъ,
ачеst metod, дупъ кум възуръm,
addуче iar ла komпунerea лукру-
луї, ші prin урmare analisул are
tot d'ауna drept skoп sintesул.
Omул dar, кънd аффлъ, кънd inвен-
тъ, кънd deskoпere sigur, adікъ
кънd філософеще, întrebуinцеazъ
analisул. Se întъmплъ însъ de
mулте orї, дупъ че a аффлat, ду-
пъ че ціе ун лукру, врънd se în-
веце ші пe алтул кум se фаче a-
чел лукру, în лок se înчеапъ de
ла deskomпунere saў analis, a-
dікъ d'akоло de унde a фost înче-
пут ші ел; de лene поate saў
пentру maї мултъ înлesnire пentру
sine, ел înчепe deла sintes, adi-
къ de ла пунtул унde ажунsese ел
ку аффлarea, kare ку adeвърat

лꙋї ії este kꙋnoskꙋtꙋ, însъ чел kare 'л askꙋлtъ nічї o idee n'are desпre dъnsꙋл, ші în лokꙋ d'a пъші дела челе maї simпле kъtre челе maї komпꙋse, дела челе kꙋnoskꙋte kъtre челе nekꙋnoskꙋte askꙋлtъtorꙋлꙋї, ел îнчепе дела челе maї komпꙋse kъtre челе maї simпле, de лa челе nekꙋnoskꙋte kъtre челе kꙋnoskꙋte. Metodꙋл лꙋї atꙋnчї se zіче sintetik.

Ачest metod este kꙋ adeвърat îндеsnitor a ne слꙋжі kꙋ dъnsꙋл kъtre чеї че ne înцелег, kъtre semeniї ноштрї лa kꙋnoштінце: a'л întreвꙋінца însъ ші kъtre чеї ne- înвъцаці, ші kъtre ачеia kъrora ле sꙋntem datorї a ле da kꙋвînt desпre orї че idee, desпre orї че релацie între ideї; ачеasta este o довадъ kъ nꙋ'шї kꙋnoаште чінева solia sa, saꙋ kъ воеште kꙋ adeвърat a se îmпotriві înaintъriї dꙋхꙋлꙋї aꙋditorіꙋлꙋї съꙋ. Воꙋ съ zik, adikъ kъ metodꙋл sintetik întreвꙋінцat kꙋ чеї kari ne- înцелег, este metod ал înцелепціlor, este ꙋn metod de doktrinъ; iar întreвꙋінцat ші kъtre чеї че nꙋ ne înцелег, este metod ал лепешілor, metod фъръ sokotinцъ, metod nefілosofik. Kꙋ копіїї, kꙋ ꙋn norod kare înчепе, kꙋ шkoлaрії într'ꙋn kꙋвînt, metodꙋл analitik este o треввінцъ, o черере a натꙋреї, o datorie a înцелепціlor, înꙋвreme че kꙋ ачешті skoлarї a întreвꙋінца metodꙋл sintetik, arатъ orї o пꙋцінъ sokotinцъ asꙋпра натꙋреї omeneшті, saꙋ maї віне o nefілosofie, orї kꙋrat o чарлatanie, saꙋ o kriminaлъ împiзmꙋire d'a înkide okiї лa adeвър.

La orї че треввe съ înвеце koпіꙋл, norodꙋл, съ kꙋnoaskъ ші съ шtie a'шї da kꙋвîntꙋл шіеші ші алтꙋia, e de neапърatъ треввінцъ metodꙋл analitik, пentrꙋ kъ алmintrieа este întokmaї ka ші kъnd am sілі лꙋmea съ kreazъ чеea че ії arъtъm, iar nꙋ съ kꙋnoaskъ ші съ o штіe.

Intr'ꙋn traktat de релігіе se поate asemenea întreвꙋінца metodꙋл sintetik (пentrꙋ kъ analisꙋл s'a фъkꙋt maї din nainte în mintea kапꙋлꙋї ші фondatorꙋлꙋї релігіеї); asemenea ші într'o kondikъ лецꙋitoare (пentrꙋ kъ analisꙋл s'a фъkꙋt în desвateriле пꙋteriлor лецꙋitoare).

Kъnd kꙋ metodꙋл analitik пъшim de лa фakꙋлtatea d'a kꙋnoaште kъtre însъші kꙋnoштінца овіектелор, trekъnd din oвserвaціe în oвserвaціe, din kꙋnoштінцъ în kꙋnoштінцъ, din raпort în raпort; metodꙋл atꙋnчї se nꙋmeште kritik; iar daka din kꙋnoштінца пreînki-

пȣitъ a обжeteлор пе сȣlm пînъ ла teoria кȣnoщinцeĭ, metodȣл se нȣмеще Dormatik.

Simцualismu. Пȣntȣл de пор-nire a фie-кърȣia че a înчепȣt a фiлosoфi a фost tot d'aȣna вu saȣ sine. Черчetънd dar oameniĭ фiinцa Omȣлȣĭ щi фakȣлtъцiле прin kare eл добîndeщe кȣnoщinцeле, ȣнora лi s'a пърȣt къ, спre a добîndi Omȣл кȣnoщinцe de лȣkrȣrĭ, treбȣe съ simцъ, a-dikъ съ вазъ, съ aȣzъ, съ miroa-se... D'aчi aвenit a ziче къ isвo-rȣл saȣ бasȣл înцeлeцerii, щi прin ȣrmare a добîndireĭ кȣno-щinцeлор este simцirea. Аче-щia adeвereazъ нȣmaĭ фiinцa лȣ-krȣriлор че пot къdea сȣбt sim-цirĭ; пentrȣ къ zikȣ къ нȣmaĭ de-спre дъnseле пot фi înkredinцaцĭ. Eĭ пе toate челе лалte ле търъ-dȣeskȣ. Materia este tot ла дъn-щiĭ, щi tot adeвърȣл лор; iar Dȣxȣл щi toate челе спiritȣaле сȣnt нȣmaĭ niщe пърerĭ niщe în-кiпȣirĭ (пentrȣ дъnщiĭ). Eĭ zik къ Materia saȣ Trȣпȣл are фakȣл-tatea de a simцi, щi kȣцetarea, konпararea, жȣdikarea, kare сȣnt фakȣлtъцĭ a ле Sȣффлetȣлȣĭ, нȣ сȣnt пentrȣ дъnщiĭ de'кът нȣmaĭ niщe modiфikaцiĭ a ле simцiriĭ, къ a kȣцeta, вa съ zikъ a simцi, щi a simцi este пronrietate a Ma-terieĭ; къ în Materia este kaȣsa вie-цiĭ, щi къ înчetънd kaȣsa înчetea-zъ щi eфektȣл. Aчeastъ sistemъ saȣ doktrinъ se нȣмеще Simцȣa-лismȣ saȣ Materiaлismȣ.

Spiritualismu. Алцiĭ черче-tънd кȣ o minte maĭ пътрȣnzъ-toare щi maĭ сънътoasъ, aȣ въ-zȣt în Om доъ прinчiпe: Dȣx щi Materie, din kare se ал-кътȣеще eл. Dȣxȣл saȣ сȣффле-tȣл kare лȣkreazъ щi este прin-чiпȣл вieцiĭ, щi Materia saȣ trȣ-пȣл kare нȣ este de кът ka ȣn in-strȣment saȣ ȣn organ ла фakȣлtъ-цiле лȣkrътoare, inteлektȣaле щi moraле a ле Sȣффлetȣлȣĭ; къ ȣнȣл este nemȣritor, щi чеaлалt пe-ritor, saȣ прiimitor de strikare щi de прeфaчere; щi къ сȣффле-tȣл сȣпraвieцȣind дȣпъ trȣп mer-цe ла цinta sa ла kare a прiвit щi kare îĭ este пъstratъ într'o вiaцъ maĭ вȣнъ. Sistema saȣ doktrina aчeasta se нȣмеще Spiritȣa-лismȣ, вine-kȣцetat saȣ прonriȣ Spiritȣaлism. Orĭ-чine вede къ aчeasta este щi maĭ înцeлeaптъ щi maĭ вrednikъ de mintea щi пre-ȣrsirea Omȣлȣĭ.

Idealismu. Алцiĭ iar, вrънd съ se înkredinцeze despre фiinцa фie-кърȣia oбжet, щi съ'щĭ dea kȣвîntȣл despre orĭ че пърere, orĭ жȣdikatъ, aȣ възȣt къ despre nimik нȣ сȣnt aщa de sigȣrĭ ka

desпre ф i i n ц a лor кѣ ѕ ѵ n t, къ ачea фiinцъ nѵ stъ în ґrѵп kare este пeritor шi ka o maшiнъ, чi în sѵффлet kare лѵkreazъ, кѵцetъ, se гîndeшe, komпaръ шi ӂѵdikъ; къ orĭ че se nѵmeшe materie nѵ пoate sъ'ĭ îndestѵлeze desпre adeвъr; къ ѵn лѵkrѵ че se пare kѵвa dѵлче, aлtѵia se пare amar, къ omѵлѵĭ че are гълвinare toate лѵkrѵriлe i se пar гaлвene шi aлte asemenea; къ пrin ѵrmare adeвърѵл este nѵmaĭ în фiinцa noastrъ шi în ideiлe noastre, iar nѵ în materia din aфarъ. Aѕфeл aѵ venit a търъdѵi Materia, шi zik къ пrekѵm mintea în aнѵръriлe saлe шi în вise îmĭ înkinѵeшe къ вede лѵkrѵrĭ че nѵ sѵnt în фiinцъ, assemenea este o nekѵrmatъ înkinѵire toate oвӂeteлe aфаръ din noĭ шi însѵшĭ trѵпѵл nostrѵ, шi къ вiaцa nѵ este de кът ѵn лѵnг вis în kare вedem toate aчestea че ni se пar къ лe вedem. Aшa търъdѵind Materia, aѵ trekѵt лa ѵn sпiritѵaлism пeste мъsѵръ; dintr'o marцine a materiaлismѵлѵĭ aѵ dat într'aлta kѵ totѵл îmпotrivitoare, a sпiritѵaлismѵлѵĭ. Zik къ dѵхѵл este tot; eл ne фaче sъ шim къ sѵntem, шi къ пrin ѵrmare nѵ пѵtem sъ adeвerim de кът фiinцa ideiлor noastre, шi къ aчeasta че nѵmim лѵme nѵ este шi nічĭ nѵ вa фi, de кът ideiлe noastre kare ne пoate remънea шi dѵпъ ѵn вis desпre лѵkrѵrĭ че nѵ se aффлъ. Doktrina aчeasta se nѵmeшe Ideaлismѵ.

Scepticismu. Askѵлтънd чineва kѵвinteлe materiaлistiлor, kare maĭ къ'л îndѵплekъ, шi 'л лasъ лa îndoiaлъ; askѵлтънd шi пe aлe ideaлistiлor kare assemenea i se пar kam tarĭ; krezîndѵ шi пe ѵniĭ шi пe aлцiĭ; îndoindѵse шi desпre kѵвinteлe ѵnora шi aлe aлtora; aӂѵnџe într'o stare în кът nѵ шie че se xotъreaskъ, шi remъne într'o sokotinцъ шi îndoiaлъ nekѵrmate desпre orĭ че лѵkrѵ, шi desпre Materie шi desпre Dѵх; вine în neпъdeӂde d'a пѵtea aффлa фiinцa Adeвърѵлѵĭ. Aчeastъ doktrinъ se nѵmeшe S ч e n t i ч i s m ѵ. Insъ, daka doktrinъ вa sъ zikъ îнвъцъtѵръ, sistema aчeasta nѵ se пoate nѵmi doktrinъ, къчĭ se вede o kѵratъ desпъdeӂde desпre a îнвъцa шi a шi чeвa, o търъdѵire шi лeпъdare d'orĭ че doktrinъ шi îнвъцъtѵръ.

Misticismu. Aлцiĭ iar пentrѵ aчeлeaшĭ kѵвinte ka шi sчentiчiĭ, aӂѵnгънd în desпъdeӂde d'aпѵtea aффлa adeвърѵл, ka sъ nѵ kazъ în nekѵвiinцeлe aчeлor въпѵitori вeчiniчĭ че în вeчĭ se îndoeskѵ; remъn într'o stare de kontemплaцie

саў преверiere, шi ащеантъ прin-
тр'о insпiрацie саў ревелацie de sȣs
a лi se deskoпeрi adeвърȣл de ла
Dȣmnezeў, kareле este пърintеле
шi Domnȣл Adeвърȣлȣi, Lȣminiї шi
Щiinцiї чеї adeвърate. Doktri-
na ачеаsta se пȣmeщe Misti-
чismў.

Rationalismu. Bin лацiї iаръ
че zik, къ temeiȣл aффлърiї orї
kъгȣї adeвър este Mintea saў
Raцia, къ фъръ dънsa nimik пȣ
пеtem aффла пiчi materiaл пiчi
sпiritȣaл; къ mintea omeneaskъ
este ȣna ла тоцї oameniї; къ
Dȣmnezeў assemenea a înzestrat kȣ
ачest dar пe тоцї oameniї; къ
adeвърȣл este ȣпȣл, шi kънd este
aффлаt saў deskoпerit, atȣпчї тоцї
oameniї sȣnt in înвоiалъ desпре
dънsȣл; къ kъte ле пriimeщe min-
tea чеа sъпътoasъ sȣnt пriimite ла
toate пoпoареле, шi aлте asseme-
пea: пentrȣ kare, авънd de прin-
чiп aл aффлърiї adeвърȣлȣi Ra-
цia saў Mintea, s'aў пȣmit Ra-
цionaлiștї. шi Doktrina лоr
Raцionaлismў.

Empirismu. Бȣнъ este mintea
zik лацiї, dar maї пainte de dъп-
sa превеde îпчerkarea; тrевȣе
dar tot sъ îпчerkъm шi assȣпра
челор îпчerkate sъ цȣdiчe min-
tea. Аша dar прinчinȣл чел maї
d'întъiў este esпeriinца ('εμπει-
ρία) шi sistema saў doktrina лоr
se пȣmeщe Empirismў.

Eclectismu. Binў лацiї шi zik:
пiчi toate вȣne пiчi toate реле.
Toate doktrineле aў шi вȣne шi
реле. Fie-kare îшї are oare-ka-
re kȣвiote шi ȣпеле îndestȣл de
tarї. Съ аллеџем din toate че
este вȣп шi se пotriвeщe kȣ min-
tea чеа sъпътoase. Ачещia, ал-
лerъnd, шi авънd de цintъ o dok-
trinъ oare-kare a лоr, se пȣme
skȣ Eklektiчi шi sistema лоr
Eklektismў. Ziчem sistemъ,
пentrȣ къ eklektismȣл este maї
mȣлt ȣп miжлоk, ȣп metod oare-
kare, o sistemъ d'a'шї лȣkra чiпеva
o doktrinъ че профеseazъ. Este
sпре esemплȣ чine-ва sпiritȣaлist
saў рацionaлist, шi sпре a'шї лȣ-
kra doktrina sa, se sфътȣeщe kȣ
toate doktrineле, шi аллеџе din-
тр'ънseле чеса че i se kȣвine ла
skoпȣл съў. Insъ ачеastъ алле-
џere este фoarte greа: тrевȣе съ
съ aiвъ чiпе-ва o фoarte înцелеaп-
тъ повацъ ka съ щie че se аллеа-
гъ.

Treismu. Daka in фiлosoфie
пȣпtȣл de порпire de ȣnde îпче-
пе a intra îпчерчetare este Omȣл,
este ачел eu. съ îпчепеm dar
dела eu; шi съ'л лȣъm in чер-
четаre. Фъръ a maї sokoti къ
a'maї фost шi este вре ȣп алт фел

de doktrinъ în лꙋme, sъ ne aвem fie kare ne Sine înainte, шi kꙋ лꙋare aminte sъ вedem че este a чел еꙋ.

Прꙋnkꙋл kъnd se наще вedem 1° kъ este o materie, însъ нꙋ materie simплъ saꙋ moartъ, пentrꙋ kъ цinъ de'л înцeaпъ чineва, плъnце de'ĭ este foame; шi kъ ачeastъ materie спre a kreще are trebꙋinцъ de adъorare, пentrꙋ kъ nimik нꙋ se face din nimik; прin ꙋrmare ачeastъ materie îшĭ are trebꙋinцеле шi fakꙋлtъцiле saле: 2° Bedem iarъ kъ în ачeastъ materie se affлъ ꙋn прinчiп de вiaцъ, пe kare нꙋmeaskъ'л алцiĭ kꙋm вor вoi, noĭ însъ îл вom нꙋmi Dꙋxꙋ; kъ aчest Dꙋxꙋ, de шi în addormire în вremea прꙋnчieĭ, dar de че merце se deшteaптъ шi se desвoaлtъ; kъ прekꙋm трꙋпꙋл възꙋтъm kъ'шĭ are trebꙋinцеле шi fakꙋлtъцiле saле спre kreшtere шi împꙋternichire, assemenea шi Dꙋxꙋл îшĭ are trebꙋinцеле шi fakꙋлtъцiле saле спre desвoлtare шi împꙋternichire; kъ прekꙋm, adikъ трꙋпꙋлꙋĭ, ka sъ kreaskъ шi sъ se desвoaлte dꙋпъ natꙋra sa, îĭ este de neвoie îndestꙋлarea trebꙋinцелor прin fakꙋлtъцiле saле, assemenea шi Dꙋxꙋлꙋĭ, ka sъ kreaskъ шi sъ se desвoaлte dꙋпъ natꙋra sa, îĭ este de neвoie îndestꙋлarea trebꙋinцелor прin fakꙋлtъцiле saле. Ачeasta se вede în вeчĭnika леце че a пꙋso Dꙋmnezeꙋ în Om de kꙋm se наще, în ачел instikt че'л kꙋnoaщem în fie-kare прꙋnkꙋ, kare kꙋm începe a se maĭ mъri шi'a kꙋnoaще, прekꙋm чere kъnd simte лiпsa trebꙋinцелor трꙋпꙋлꙋĭ, assemenea чere шi kъnd simte лiпsa trebꙋinцелor Dꙋxꙋлꙋĭ. Mꙋлte sꙋnt trebꙋinцеле Трꙋпꙋлꙋĭ, mꙋлte шi aле dꙋxꙋлꙋĭ. Trebꙋinцa mъnkъriĭ шi'a вeriĭ, trebꙋinцa d'a xrъni шi a adъпa трꙋпꙋл nostrꙋ, adikъ de a'л kreще шi a'л цinea o нꙋmim foame шi sete; însъ шi Dꙋxꙋл îшĭ are foamea шi setea kare este kꙋriositatea, dorinцa, în kъt se поate foarte вine a defini kъ foamea saꙋ setea este kꙋriositate трꙋпꙋлꙋĭ, шi kꙋriositatea saꙋ dorinцa este foame saꙋ sete a Dꙋxꙋлꙋĭ. Am zis kъ прꙋnkꙋл чere kъnd simte trebꙋinцеле Dꙋxꙋлꙋĭ, прekꙋm чere шi kъnd simte trebꙋinцеле Трꙋпꙋлꙋĭ. Askꙋndeĭ чева kare 'ĭ a tras въgarea-de-seamъ kare 'ĭ a aцiцat kꙋriositatea, arratъĭ чева че akꙋm îл вede пentrꙋ întъia datъ, kъ чere sъ'л aiвъ, sъ se îndestꙋлeze, ва sъ zikъ kъ чere sъ'i kꙋnoaskъ, sъ affle sъ înвeцe, sъ'шĭ xrъneaskъ Dꙋxꙋл шi sъ'л desвoaлte.

3º Bedem kъ, пе ачела kare ї̂ї îndestᴕлеазъ треᴃᴕінцеле трᴕпᴕлᴕї, kᴕm шi пе ачела kare іл distreazъ kᴕ жᴕkърії, adikъ пе ачела kare, дᴕпъ вîrsta лᴕї її мᴕлцᴕмеще kᴕriositatea, шi прin ᴕрmare ї̂ї îndestᴕлеазъ treᴃᴕінцеле Dᴕхᴕлᴕї, іл ıᴕвеще; шi din потrівъ, пе чел kare іл kontrarie ла amъndoъ ачеste фелᴕрї de treᴃᴕінце іл ᴕръще; прin ᴕrmare вedem kъ прin мърітішᴕл ачestor доъ фелᴕрї de фakᴕлтъці: трᴕпещї шi sᴕффлетещї, materiaлe шi spiriтᴕале, se наще ᴕп алтreiлеа фел de фakᴕлтъці saᴕ аффekціï Моrале.

Черчetarea dar ачestor треї фефелᴕрї de фakᴕлтъці ва фі оbjeктᴕл ачestei traktaціï kare е пᴕпtᴕл de порніre ал Fiлоsoфiei; adikъ фiлоsoфirea despre Om, kare este keiea saᴕ deskizъtorᴕл фiлоsoфirei despre ᴕнiверs.

Дᴕпъ фirea еї dar doktrina noastrъ о вом пᴕmi Treismᴕ, шi traktatᴕл ачеsta despre Om шi фakᴕлтъціле лᴕї іл вом împъrці în treї: în Somatoлоціе, kare черчeteazъ фakᴕлтъціле трᴕпᴕлᴕї saᴕ челе фisiче але Omᴕлᴕї, în Psixoлоціе kare черчeteazъ фakᴕлтъціле Sᴕффлетᴕлᴕї saᴕ inteлektᴕале, шi în Moraлъ, kare черечeteazъ аффekціiле morале saᴕ kᴕ алтъ espresie maї materiaлъ, аффekціiле inimeї, înцелегъnd kᴕ inimъ totᴕл аффekціiлor че se naskᴕ din мърітішᴕл фakᴕлтъцiлor materiaле шi inteлektᴕале че konstitᴕе пе omᴕл moraл, iar пᴕ ачеа вᴕkatъ de karne че se пᴕmeще kᴕ ачest пᴕme în sensᴕл materiaл шi kare este, о parte а трᴕпᴕлᴕї. — Materia saᴕ трᴕпᴕл am zis kъ este оргanᴕ ал дᴕхᴕлᴕї saᴕ ал sᴕффлетᴕлᴕї, фiind фie-kare мъдᴕлар predestinat пентrᴕ ᴕп skоп spre înлеsnirea saᴕ лᴕkrarea ᴕпеі фakᴕлтъці oare-kare а sᴕффлетᴕлᴕї. Мърітішᴕл ачestor доъ фakᴕлтъці наще аффekціiле morале ал kъror skaᴕn saᴕ орган іл simцim kъ este în ачеа parte а трᴕпᴕлᴕї че о пᴕmim, inimъ.

Spre înлеsnire вом addᴕче о assemъnare. Se лᴕъm о лirъ ᴕп instrᴕment oare-kare, че, deла inventᴕл sъᴕ, дᴕпъ forma sa, дᴕпъ пᴕmъrᴕл шi фелᴕл koardeлor saле, este predestinatъ а skoate kᴕtare saᴕ kᴕtare sonᴕ atît în totaлitatea sa kъt шi în parte а фie-kъріа koarde; însъ ачest instrᴕment ачеаstъ materie în веčї este mᴕt шi mort фъръ деџетеле artistᴕлᴕї. Ел îшї are deла inventᴕл, deла фачерea saᴕ krearea sa фakᴕлтъціле saле; însъ треᴃᴕе sъ віе artistᴕл kᴕ фakᴕлтъціле saле, ka instrᴕmentᴕл sъ'шї dea sonᴕл sъᴕ дᴕпъ de

пrinderea ші поваца artistȣлȣї. Мъritішȣл dar ал фakȣлтъцілор лireї, ші фakȣлтъцілор artistȣлȣї наще мелоdia ші armonia, наще ачеле фrase ші еспresiї mȣsikaле, ачеле effekte пentrȣ kare sȣnt пredistinaцї ші instrȣmentȣл ші artistȣл. Sȣrda ar авеа лira toate koardeле saле съпътoase, лȣчide, akkordate ші гata a форма armonia, кънд ea saȣ таче de e neattinsъ, saȣ e ребелъ sȣвt деџете неînчеrkate. Sȣrda artistȣл s'ar înчerka съ'ші desвoaлte taлentȣл ші фakȣлтъціле, daka în мъїнеле saле нȣ îшї are instrȣmentȣл съȣ, saȣ ші de îл are, ачеsta e sфартȣ, îї лiпseще ȣнȣл saȣ алтȣл din пърціле saле, ȣна saȣ алта din koardeле saле. Нічї лira фъръ artist saȣ kȣ artist невȣн нȣ поate пrodȣче effektȣл съȣ, ші a arrъta skoпȣл пentrȣ kare este пredestinatъ; нічї artistȣл фъръ лiръ saȣ ші kȣ o лiръ defektȣoasъ поate a'ші arrata taлentȣл съȣ. Тревȣesk амъndoъ пърціле віне întokmite, віне потрівite ȣна пentrȣ алта ші în toatъ întreџimea ka съ пrodȣкъ armonia, kare este skопȣл ȣнеia ші алteia.

Съ maї assemъnъm akȣm materia saȣ trȣпȣл kȣ ачеа лiръ, dȣхȣл saȣ sȣфлетȣл kȣ ачел artist, ші аффекціiле moraле saȣ effektȣл мъritішȣлȣї фakȣлтъцілор trȣпеџї ші sȣфлетеџї kȣ armonia пrodȣsъ din мъritішȣл фakȣлтъцілор лireї kȣ фakȣлтъціле artistȣлȣї? Съ maї спȣнем къ sȣффлетȣл фъръ trȣп, ші trȣпȣл фъръ sȣффлет нȣ пot съ аджȣнгъ ші съ пrodȣкъ effekteле пentrȣ kare este пredestinat Омȣл? Съ maї adъогъм къ Sȣффлетȣл мъкаr în toatъ perfekцia sa iar нȣ поate пrodȣче toatъ armonia kȣ ȣн trȣп слъвънoг, skiлав ші лiпsit de ȣна saȣ de алте din фakȣлтъціле лȣї?

Ачеаstъ ȣнime întreitъ a Омȣлȣї, ачеаstъ komвinare de фakȣлтъцї, ачеаstъ înцелеџере ші armonie între еле, este oбџetȣл nostrȣ: Омȣл фisik, омȣл inteлektȣал ші омȣл moraл.

Dȣпъ ачеаsta вom аллъtȣra istoria Фiлosoфieї kare ne ва slȣџі ka ȣн kiп de фiлosoфire assȣпra ачестеї щiinце, ші ȣnde вom вedea toate sistemeле, ревoлȣціiле че a черkat ea, înaintarea eї ші върваціi че a kȣлтiвato, adikъ фiлosoфind assȣпra фiлosoфieї невom форма еклектismȣл nostrȣ aвънd tot d'aȣna de вas Treismȣл.

Dar a фiлosoфi assȣпra Омȣлȣї, ва se zikъ a фiлosoфi assȣпra tȣтȣлor oбџетелor de kare ел este

iнkonџюrat. Обђetѕл dar ал Фiлosoфiei în intreџimea ei, dѕпъ челе zise este natѕra întreaгъ, materiалъ шi moралъ шi Kreatorѕл ei. Прin ѕrmare ramѕреле Фiлosoфiei întreџi sѕnt џiinџеле че trakteazъ despre ачestea. Matematekа, џiinџеле фisiче шi metaфiziче, џiinџеле moрале, полiтiче шi леџisлatiве, лiteratѕra шi фrѕmoaseле arte, шi însѕшi meшeшѕгѕрiле, toate sѕnt ramѕре а ле Фiлosoфiei întreџi, kare este Шiinџа џiinџелор.

Traktatѕл ачesta însъ ал черчetърii Omѕлѕi ne ва sлѕђi ka o прегътire шi фъkлie повъџѕitoare spre arrъtarea челор лалte ramѕре saѕ џiinџe шi sporirea într'ънѕ ле; пentrѕ kъ, ka sъ фie kѕnoшtinџe, ka sъ фie џiinџe, trebѕe se фie maї ънtъiŭ ачел ЕU, trebѕe se фie Omu. Ачest EU dar, este прinчinѕл tѕtѕлor kѕnoшtinџелor шi черчetarea лѕi, прinџinѕл tѕtѕлor черчetърiлor, tѕtѕлор aффлърiлор шi прin ѕrmare Reџina џiinџелор.

Kѕ ачeastъ treime materiалъ, inteлektѕалъ шi moралъ ађѕнгънd чineва ла înвъџъtѕra întreaгъ a Фiлosoфiei пe kъt este kѕnoskѕtъ saѕ kѕ пѕtinџъ a se kѕnoaшe în веakѕл nostrѕ, adikъ trekънd прin toate învъџътѕрiле tѕвiачioase a kompлekta Фiлosoфia, ва ведea kъ ea nѕ este алta în întreџimea ei de kъt întreita черчetare шi învъџътѕrъ a meшeшѕгѕрiлор, џiinџелор шi фrѕmoaseлор arte, kare nѕ sѕnt de kъt resѕлtatѕл mъritiшѕлѕi челор d'ънtъiŭ kѕ челе d'ал doiлea.

Пe ачeastъ sistemъ saѕ doktrinъ de Treism пънind kѕ înaintarea Omѕлѕi dѕпъ natѕra лѕi вom чere шi kreшerea saѕ edѕkaџia лѕi dѕпъ natѕra шi фakѕлtъџiле лѕi adikъ dѕпъ skoпѕл kѕ kare 'л a kreat шi 'л a лъsat Dѕmnezeѕ ачi ђos; пe ачeastъ sistemъ перфekџionънd în parte пe Omѕл indiвidѕал шi întreit, se ва перфekџiona în џeнерал шi Omѕл soџiaл, шi прin ѕrmare шi instittѕџiiле лѕi. Пe ачeasta se reazъmъ шi învъџътѕra Teoлoџiei поzitiве a Reлiџiei noastre, a kъria doгmъ saѕ învъџътѕrъ se întemeeazъ пe treimea Moралеi, a Materiei шi a Dѕхѕлѕi, пe ѕnimea în treitъ a Treimei Dѕmnezeeшi, a Tatълѕi, шi a Фiѕлѕi шi a Dѕхѕлѕi-Sфînt, пe kare kѕnoskъndѕo шi лѕkrъndѕo Omѕл, atѕnчi nѕmaї este mъntѕit; adikъ atѕnчi nѕmaї se desлeaгъ проблema soџiaлъ шi a фeriчirei Omѕлѕi.

I. ELIADE.

CURIERU DE AMBE SEXE

Ачeastъ фoaie intrъ în aл пaтрȣлea aл sъȣ period. Прiimirea eї din че în че se вede maї вȣnъ шi maї фaворaвiлъ de kъtre amatoriї de чitire. Neînчetat se adaогъ aвonaцiї, шi фie-kare чere шi пerioadeлe пreчedente. Пe вiitor aчeastъ фoaie тревȣind a se фaчe maї serioasъ шi potrivitъ kȣ dȣхȣл naцieї че a maї пpoпъшit în kȣлtȣръ; шi spre înлesnirea de a пȣtea фi kȣmпъratъ de maї mȣлцї шi a se фaчe maї de oвшe, se вa da aфaръ фъръ фiгȣriлe de modъ, шi prin ȣrmare i se вa skъdea пreцȣл лa 24 лeї pe an. Niшe assemenea фiгȣрї че nȣ se potrivia niчї de kȣm kȣ skoпȣл шi materia aчeшiї фoї, s'aȣ împъrцit пъnъ akȣm spre traцerea чititoriлor, kari фoarte фireшe лa o naцie че înчепe, sȣnt maї assemenea prȣnчiлor пe kari îї traцe чine-вa лa чitire, шi лa чeлe de фoлos kȣ nestriцъtȣrї; kȣ фiгȣrї шi пъпȣшe. Akȣm чititoriї noшri aȣ maї пъшit kъtre вîrsta въrвъцiei; primesk шi гȣst kȣ mȣлцȣmire artikoлe de фiлosoфie, moraлъ, шi poлitikъ; se adъnчeazъ în principeлe doktrineлor, шi фoaia rekomandatъ ka de sine nȣ maї are тревȣinцъ de assemenea фiгȣрї. Redakцia se вa siлi шi pe вiitor a se arъta вrednikъ de primirea шi aцentarea чititoriлor aчestȣї вestitor aл deшeптъriї шi лȣminъriї a amвeлor sekse. Пrenȣmъraцia se фaчe în Bȣkȣreшtї лa Redakцie saȣ лa лiвrъria Dлȣї I. ф. Romanor, iar лa жȣdeцe лa DD. Profesoriї Шkoaлeлor normaлe.

PARALELISMU

Intre dialectulu Romanu şi Italianu

Partea ъntъea a aчestȣї paraлeлismȣ kare traktъ despre materia лimвeї s'a въzȣt лa înчепȣтȣл periodȣлȣї aчesta; Partea adoa' kare traktъ despre фorma saȣ tipiї лimвeї, s'a dat aфaръ în karte deosevitъ. Este o грaматikъ prin kare în aчeeaшї вreme шi maї kȣ aчeлeaшї reгȣлe înвaцъ чine-вa amъndoъ diaлekteлe, шi maї вine шi maї kȣ temeiȣ. Se aфлъ de въnzare лa toate лiвrъriiлe: Пreцȣл este treї sфanцiхї.

GERUSALEMME LIBERATA

Ачest kaп d'оперъ de поesie епikъ italianъ, se пvблikъ ші în diaлektvл nostrv алъturat kv oriџinaлvл. Skопvл tradvkъtorvлvĭ este de a фаче o komпарацie între ачeste doъ diaлekte, ші a форma пе ал nostrv, пе kъt ва пvtea, dvпъ регvлеле поesieĭ. Însъ ka sъ se фakъ o komпарацie, a treбvit tot d'avna doo лvkrvrĭ че se kam seamъnъ în oare-kare note xarakteristiче ші tradvkъtorvл s'ar фi kontreriat kvцetvлvĭ sъv kъnd diaлektvл nostrv нv 'л ar фi înфъцішat okiлор челор doritorĭ de ачeastъ komпарацie prin ачелеашĭ лitere prin kare este înфъцішat ші чел italian. Ші kv adeвърat вrъnd чine-ва a arъta лimбa romъnъ în toatъ întreцimea ші natvra sa, ar minцi rrozaв ші înaintea лvĭ Dvmnezeŭ ші a oameniлор kъnd n'ar arъtao prin adeвърателе ші strъmoшeцiле eĭ semne saŭ лitere. Пentrv лimбa noastrъ tot atъta adeвър istorik ші лiterar ar traцe чinева kъnd o skrie kv лitere sлaвe, kъt ar traцe ші kъnd ar skrio kv лiteriле araбe, евraiче, saŭ kineze.

De чerkare tradvkъtorvл împъртъшаце пvблikvлvĭ o koaлъ din kъntvл VII. Поema întreagъ ва еші în патрv marĭ волvme in oktaвo, пе хъртie веліnъ. Прецvл ва фi doĭ гaлбeнĭ. Пренvмъraцia se фаче în Бvkvreцĭ ла Redakцie; ла Іаш ла лiбrъria Daвi Бел, ші ла ǰvdeцe ла DD. проfesorĭ... Баніĭ пе ǰvmъtate se вор плъti dvпъ еширea ші приimirea воломvлvĭ ъntъĭ.

COLECTIE DE AUTORI.

Omer, Alfieri, Byron, Hugo че s'aŭ începvt kv periodvл ъntъĭ, prin înkvraџiarea ші aǰvtorvл DD. Пренvмъranцĭ, sokotim kъ ar фi de фолос ші de чinstea naцieĭ a se komплекta. Redakцia 'шĭ a пропvs a vrma kv tiпърirea ші înkiерea оперіЛор înчепvte: Daka amatoriĭ de înaintarea лiteratvreĭ ші формъріĭ лимбеĭ dvпе ніце моделе kлasiче вор sпрijini siлinцеле Redakцieĭ, нv пvцinъ лaudъ ва kъцiga веаkvл nostrv de ла vrmaшi-karі вор авеа че moшeni dела noĭ, dvпe kvm ші noĭ amm moшеnit de ла moшiĭ noцрі kъrцiле Bisericeĭ ші лімба addvsъ пънъ ла oare-kare treaptъ. Пentrv 24 броwvre фie-kare de ла 4 пънъ ла 5 koaле прецvл este ka ші maĭ înainte doĭ гaлбeнĭ ші ǰvmъtate. Пренvмъraцia se фаче ла лokvріле svs însemnate.

TABЛA

De чеʌe че se konrind în aчest Перiod.

POESIE

onneto d'Ippolito Pindemonte — — — 95
Lamento Amoroso Anacreonica del Vittorello. 86
Visтʌ, de I. Eʌiade. — 87
Il sogno, inversione litterale de idem. — — 87
Versia Italiana sopra le Terme di Carolo IV. 109
Bersie Romanâ ʌa Termeʌe ʌт̆i Karoʌ AI, de I. Бъkъreskтʌ — — 118
II Bersie Romънъ de D. K. Aristia — — 117
III de I. Eʌiade — — 119
Soneto I, II, III, ʌa 30. Aтг: 1840. de Zarevici — — — 202
Tradтkцia aчestora de, D. I. Eʌiade — — — 209
Kъderea draчiʌor de idem 233

FILOSOFIE.

Fiʌosofia, de Matter — 249
Desnre Metod, de Perrard 276
Пrinчinт, Sistema, Doktrina, de Paffé — 307
Fisiologie de D. I. Bourban. — — — — 321
Inkiere ʌa чeʌe zise. de I. Eliade — — — 377

LITERATURA

Paraʌaʌismт între diaʌektтʌ Romънт шi Italiaнт. 1
Preʌтdia nrimъveri — 211
Skrisoare a D. Maтrтʌi kъtre Redakцie — — 214
Resnтns ʌa ăчeaшi, de D. I. Eʌiade. — — — 216
Чeʌe din nътntrт ǯтdikate dтnъ чeʌe din afarъ. — — — — 271
Sфъtтire a тnт̆i nъrinte kъtre фiiтʌ sът̆, de I. П. Brezoianт — — 325
Fisiologia nasului — — 343
Don Kimot de ʌa Manшa saт̆ Manчia. — — 345

NOVELLE

Aʌeksandrт Lъnтшneanт, de D. K. Negrтцi. 89

Fata nerȣцitorȣлȣĭ, Noвeлъ Istorikъ tradȣs de St. Stoĭka — — — 113
Џineвra de D. N. Aпoлonie. — — — 132
Ursȣл de лa Maлeddeta de Ernest Legȣвe — — 141
Antecа Minȣne a Stei Fiлomeлeĭ de A. Dȣmas. — — — — 156
Sȣвenire de o кълъторie лa Roma. Mȣma лȣĭ Naпoлeon, de Meri. 163
Пъrisȣл kȣm era akȣm 40 de anĭ — — — 169
Ssene kontimпorane, o Aлergare de kaĭ, (skaчka), K. Negrȣцi. 185
Femeca пеrdȣтъ. — — 235
Kȣriosȣл Straвagant — 285
Пȣterea Бърбатȣлȣĭ. — 353
Arte
Inaugȣraţia Statuei lui Gutemberg. — — — 218

Sfirşitulu Periodului III